ПОЛЬЩА І УКРАЇНА У XX СТОЛІТТІ

POLSKA I UKRAINA W XX WIEKU

ДЕПОРТАЦІЙНІ ОПЕРАЦІЇ НКВД 1940–1941

OPERACJE DEPORTACYJNE NKWD 1940–1941

*

11

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Т А Б Л И Ц А

Об оперативных силах привлеченных к операции

Название областей	Подлежало выселению по плану		Организовано операт. групп	Привлечено к участию в операции местных работников.			Завезено опер. состава из тыловых областей УССР.			Всего привлечено для опера	
	Семей	Челов		У.Г.Б.	Милиции	Всего	У.Г.Б.	Милиции	Всего	Опер сост.	Войс
1. Тарнопольская	2194	6573	1075	205	156	361	870	895	1765	2126	620
2. Станиславская	1799	5163	822	403	244	647	250	-	250	897	350
3. Волынская	1108	3395	373	220	225	445	-	130	130	575	150
4. Ровенская	1688	5418	489	153	140	293	160	55	215	508	280
5. Львовская	3513	10486	969	385	700	1085	720	660	1380	2465	130
6. Дрогобычская	1368	4291	330	300	250	550	-	490	490	1040	300
В С Е Г О:....	11670	35326	4058	1666	1715	3381	2000	2230	4230	7611	300

№ № по пор.	Наименование областей.	Всего учтено немцев после переписи 1939 года.	Выбыло немцев в Германию.	Осталось немцев на территории СССР.	Из возвратившихся немцев в СССР устроено на работу:					Количество немцев, возвратившихся обратно.	Количество немцев, выехавших.	Национальный и социальный состав немцев.												
					из Германии и Западных областей.	Узбекской ССР.	Другие области Средней Азии.	Казахстана.	Всего.			Национальный состав:							Социальный состав.						
												Немцев.	Украинцев.	Евреев.	Русских.	Немцев.	Цыган.	Прочих национальностей.	рабочих.	крестьян.	служащих.	кустарей.	беспризорных детей.	лиц без определенных занятий.	прочих.
1.	Львовская	65174	28141	37033	—	—	—	20557	20557	—	—														
2.	Тарнопольская	1200																							
3.	Ровенская	18997	7109	11888	2318	132	—	—	2450	628	—	451	178	1777	3	13	27	1	—	—	—	—	—	—	—
4.	Дрогобычская	34815	8763	26052	250	377	—	43	670	60	—	1774	431	6245	—	2	—	1654	2576	2988	4945	1719	1042	20	910
5.	Станиславская.	7585	—	7585	—	1097	—	—	1097	—	—	2022	663	4814	8	21	21	6	1358	151	2298	632	693	35	—
6.	Волынская.	18799	—	18799	—	—	—	8039	8039	2950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Всего	146570	44013	101357	2568	1606	—	28639	32812	3638	—	20183	2272	12866	11	36	48	1661	3934	3139	7243	5351	1735	55	910

Чд 581
34 815

Польща та Україна у XX столітті
Невідомі документи з архівів спеціальних служб
Том 11
Частина перша

Polska i Ukraina w XX wieku
Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych
Tom 11
Część pierwsza

Галузевий державний архів Служби безпеки України
Інститут національної пам'яті –
Комісія з переслідування злочинів проти польського народу
Інститут політичних і етнонаціональних досліджень
Національної академії наук України

Польща та Україна у XX столітті
Невідомі документи з архівів спеціальних служб

Том 11

Депортаційні операції НКВД 1940–1941

ЧАСТИНА ПЕРША

Варшава–Київ 2024

Instytut Pamięci Narodowej –
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Wydzielone Archiwum Państwowe Służby Bezpieczeństwa Ukrainy
Instytut Badań Politycznych i Narodowościowych
Narodowej Akademii Nauk Ukrainy

Polska i Ukraina w XX wieku
Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych

Tom 11

Operacje deportacyjne NKWD 1940–1941

CZĘŚĆ PIERWSZA

Warszawa–Kijów 2024

Редакційна колегія
Єжи Беднарек, Йоанна Карбаж-Вілінська, Володимир Ковальчук, Андрій Когут, Мажена Крук, Марцін Маєвський, Вікторія Окіпнюк, Юрій Шаповал

Рецензенти
Даніель Боцьковський, Олександр Лисенко, Іван Патриляк

Підбір документів і наукова редакція
Ярослав Антонюк, Єжи Беднарек, Йоанна Карбаж-Вілінська, Андрій Когут, Марцін Маєвський, Вікторія Окіпнюк, Данило Саламін, Ванда Худзік, Юрій Шаповал

Редакція і вичитка
Еліза Вольська, Йоанна Карбаж-Вілінська, Анна Моргун, Ванда Худзік

Переклад
Еліза Вольська, Станіслав Коллер, Кристина Марчик, Ванда Худзік

Комп'ютерна верстка і обкладинка
ТОВ «ТИРСА»

Друк
Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia Sandomierz sp. z o.o.
ul. Żeromskiego 6A
27-600 Sandomierz

ISBN 978-83-8229-977-9

© Всі права застережені.
Галузевий державний архів Служби безпеки України
Інститут національної пам'яті – Комісія з переслідування злочинів проти польського народу
Інститут політичних і етнонаціональних досліджень Національної академії наук України
2024

Запрошуємо відвідати нашу інтернет сторінку
www.ipn.gov.pl
www.ksiegarniaipn.pl

Wydawnictwo
Instytutu Pamięci
Narodowej

Komitet redakcyjny
Jerzy Bednarek, Joanna Karbarz-Wilińska, Andrij Kohut, Wołodymyr Kowalczuk, Marzena Kruk, Marcin Majewski, Wiktoria Okipniuk, Jurij Szapował

Recenzenci
Daniel Boćkowski, Ołeksandr Łysenko, Iwan Patrylak

Wybór dokumentów i redakcja naukowa
Jarosław Antoniuk, Jerzy Bednarek, Wanda Chudzik, Joanna Karbarz-Wilińska, Andrij Kohut, Marcin Majewski, Wiktoria Okipniuk, Danyło Sałamin, Jurij Szapował

Redakcja i korekta
Wanda Chudzik, Joanna Karbarz-Wilińska, Anna Morhun, Eliza Wolska

Przekład
Wanda Chudzik, Stanisław Koller, Krystyna Marczyk, Eliza Wolska

Fotoskład i i projekt okładki
„TYRSA" Sp. z o.o.

Druk i oprawa
Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia Sandomierz sp. z o.o.
ul. Żeromskiego 6A
27-600 Sandomierz

ISBN 978-83-8229-977-9

© Copyright by
Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Wydzielone Archiwum Państwowe Służby Bezpieczeństwa Ukrainy
Instytut Badań Politycznych i Narodowościowych Narodowej Akademii Nauk Ukrainy
2024

Zapraszamy
www.ipn.gov.pl
www.ksiegarniaipn.pl

Wydawnictwo
Instytutu Pamięci
Narodowej

ЗМІСТ

ВІД КОЛЕКТИВУ УПОРЯДНИКІВ 38

ДОКУМЕНТИ

№ 1. **[До вересня 1939], б. м. в.** Історична довідка про військове осадництво у південно-східних воєводствах II Речі Посполитої 80

№ 2. **17 жовтня 1939, [Слонім].** Протокол допиту Антона Забельського щодо військового осадництва на Волині 102

№ 3. **25 жовтня 1939, Київ.** Вказівка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського начальникам УНКВС Сталінської та Ворошиловградської областей щодо набору робітників на шахти Донбасу 116

№ 4. **28 жовтня 1939, Львів.** Довідка начальника прикордонних військ НКВС КО Василя Осокіна про затриманих на державному кордоні західних областей України з 14 до 28 жовтня 1939 122

№ 5. **4 листопада 1939, Київ.** Доповідна записка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського секретарю ЦК КП(б)У Микиті Хрущову щодо робочих зі Львова..... 126

№ 6. **5 листопада 1939, Київ.** Повідомлення заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії щодо масових порушень кордону з території Польщі, Угорщини і Румунії..... 136

№ 7. **6 листопада 1939, Київ.** Витяг з розвідувального зведення № 141 т.в.о. начальника прикордонних військ НКВС КО Олександра Клюєва наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову ... 140

№ 8. **9 листопада 1939, Київ.** Повідомлення начальника секретаріату НКВС УРСР Івана Бей-Беспалька т.в.о. начальника прикордонних військ НКВС КО Олександру Клюєву щодо резолюцій наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова у розвідувальному зведенні № 141 148

№ 9. **[13 листопада 1939, Перемишль].** Витяг із оперативного зведення № 17 керівництва 92-го Перемишльського прикордонного загону НКВС щодо подій на кордоні 152

№ 10. **22 листопада 1939, Київ.** Доповідна записка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського секретарю ЦК КП(б)У Микиті Хрущову про прибуття робітників із західних областей України в Київську область 156

№ 11. **15 грудня 1939, Київ.** Доповідна записка начальника УНКВС Київської області Миколи Романчука заступнику наркома внутрішніх справ УРСР Миколі Горлинському про важкі умови праці біженців із Польщі на будівництві № 1 в околицях Києва..... 160

SPIS TREŚCI

OD KOMITETU REDAKCYJNEGO 39

DOKUMENTY

Nr 1. **[Przed wrześniem 1939], b.m.w.** Zarys historii osadnictwa wojskowego w południowo-wschodnich województwach Drugiej Rzeczypospolitej 81

Nr 2. **17 października 1939, [Słonim].** Protokół przesłuchania Antoniego Zabielskiego na temat osadnictwa wojskowego na Wołyniu ... 103

Nr 3. **25 października 1939, Kijów.** Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla naczelników UNKWD Obwodów Stalińskiego i Woroszyłowgradzkiego o naborze bezrobotnych do kopalń Donbasu 117

Nr 4. **28 października 1939, Lwów.** Informacja dowódcy Wojsk Pogranicznych NKWD KO Wasilija Osokina dotycząca zatrzymań *bieżeńców* z ziem zajętych przez Niemcy w okresie od 14 do 28 października 1939 123

Nr 5. **4 listopada 1939, Kijów.** Raport zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla sekretarza KC KP(b)U Nikity Chruszczowa dotyczący przybyłych do wschodnich obwodów USRS robotników ze Lwowa 127

Nr 6. **5 listopada 1939, Kijów.** Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii o masowym przekraczaniu granicy od strony Polski, Węgier i Rumunii 137

Nr 7. **6 listopada 1939, Kijów.** Fragment Raportu wywiadowczego nr 141 p.o. dowódcy Wojsk Pogranicznych NKWD KO Aleksandra Klujewa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa 141

Nr 8. **9 listopada 1939, Kijów.** Informacja naczelnika Sekretariatu NKWD USRS Iwana Biej-Biespalki dla p.o. dowódcy Wojsk Pogranicznych NKWD KO Aleksandra Klujewa o uwagach ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa do Raportu wywiadowczego nr 141 149

Nr 9. **[13 listopada 1939, Przemyśl].** Fragment Informacji operacyjnej nr 17 dowództwa 92. Przemyskiego Oddziału Pogranicznego NKWD o zajściach na granicy 153

Nr 10. **22 listopada 1939, Kijów.** Raport zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla sekretarza KC KP(b)U Nikity Chruszczowa o przybyciu do obwodu kijowskiego *bieżeńców* z zachodnich obwodów Ukrainy 157

№ 12. **29 грудня 1939, [Москва].** Інструкція наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії про порядок переселення польських осадників із західних областей УРСР і БРСР 172
№ 13. **30 грудня 1939, б. м. в.** Телеграма начальника штабу прикордонних військ НКВС КО Василя Хоменка наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо евакуації громадян у Німеччину 178
№ 14. **5 січня 1940, Москва.** Повідомлення заступника наркома внутрішніх справ СРСР Василя Чернишова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо медичного забезпечення переселенців 182
№ 15. **7 січня 1940, [Київ].** Повідомлення заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського секретарю ЦК КП(б)У Микиті Хрущову щодо кількості взятих на облік осадників та лісової охорони 184
№ 16. **16 січня 1940, Львів.** Супровідний лист до інструкції «Про порядок переселення польських осадників», надісланої до УНКВС західних областей України 188
№ 17. **17 січня 1940, Москва.** Інструкція начальникам ешелонів із конвоювання спецпереселенців-осадників, яку 21 січня 1940 року надіслав заступник наркома внутрішніх справ СРСР Василь Чернишов наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову 190
№ 18. **17 січня 1940, Київ.** Лист наркома охорони здоров'я УРСР Івана Овсієнка заступнику наркома внутрішніх справ УРСР Миколі Горлинському про медико-санітарне обслуговування ешелонів з переселенцями 198
№ 19. **19 січня 1940, [Київ].** Витяг із протоколу № 18 засідання політбюро ЦК КП(б)У щодо виселення осадників 202
№ 20. **20 січня 1940, Ковель.** План заходів дорожньо-транспортного відділу НКВС Ковельської залізниці щодо забезпечення спецпереселення 208
№ 21. **21 січня 1940, Львів.** Статистичні зведення начальника прикордонних військ НКВС КО Василя Осокіна про кількість затриманих порушників кордону 226
№ 22. **28 січня 1940, б. м. в.** Довідка начальника дорожньо-транспортного відділу НКВС Львівської залізниці Сергія Клепова щодо кількості вагонів необхідних для перевезення спецпереселенців 230
№ 23. **29 січня 1940, Луцьк.** Оперативний план обласної трійки з виселення осадників і лісової охорони по Волинській області 234

Nr 11. **15 grudnia 1939, Kijów.** Raport naczelnika UNKWD Obwodu Kijowskiego Nikołaja Romanczuka dla zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dotyczący złych warunków pracy *bieżeńców* z Polski na Budowie nr 1 w okolicach Kijowa 161
Nr 12. **29 grudnia 1939, [Moskwa].** Instrukcja ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii dotycząca trybu przesiedlenia polskich osadników z zachodnich obwodów USRS i BSRS 173
Nr 13. **30 grudnia 1939, b.m.w.** Telegram szefa sztabu Wojsk Pogranicznych NKWD KO Wasilija Chomienki do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa w sprawie powrotu ludności na tereny okupowane przez Niemcy 179
Nr 14. **5 stycznia 1940, Moskwa.** Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wasilija Czernyszowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o medycznym zabezpieczeniu przesiedleńców 183
Nr 15. **7 stycznia 1940, [Kijów].** Meldunek zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla sekretarza KC KP(b)U Nikity Chruszczowa w sprawie liczby zewidencjonowanych osadników i leśników 185
Nr 16. **16 stycznia 1940, Lwów.** Pismo przewodnie do instrukcji „O trybie przesiedlenia polskich osadników", wysłane do zarządów NKWD zachodnich obwodów Ukrainy 189
Nr 17. **17 stycznia 1940, Moskwa.** Instrukcja dla naczelników eszelonów dotycząca konwojowania przesiedleńców, przesłana 21 stycznia 1940 przez zastępcę ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wasilija Czernyszowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa 191
Nr 18. **17 stycznia 1940, Kijów.** Pismo ludowego komisarza ochrony zdrowia USRS Iwana Owsijenki do zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dotyczące obsługi medycznej eszelonów z przesiedleńcami 199
Nr 19. **19 stycznia 1940, [Kijów].** Wyciąg z protokołu nr 18 posiedzenia Biura Politycznego KC KP(b)U na temat wysiedlania osadników i leśników 203
Nr 20. **20 stycznia 1940, Kowel.** Plan działań Oddziału Drogowo-Transportowego NKWD Kolei Kowelskiej w związku z wysiedleniem osadników i leśników 209
Nr 21. **21 stycznia 1940, Lwów.** Zestawienie statystyczne dowódcy Wojsk Pogranicznych NKWD KO Wasilija Osokina dotyczące osób zatrzymanych na zachodniej granicy USRS 227

№ 24. **[29 січня 1940, Луцьк].** Розрахунок оперативних сил Волинської області з проведення операції 246
№ 25. **30 січня 1940, [Луцьк].** План проведення операції з виселення осадників та лісової охорони по Луцькій оперативній ділянці Волинської області 248
№ 26. **30 січня 1940, Львів.** Рознарядка начальника відділу кадрів НКВС УРСР Павла Чемісова на спеціальне відрядження співробітників НКВС до західних областей УРСР. 262
№ 27. **30 січня 1940, [Київ].** Вказівка наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова, надіслана начальникам УНКВС західних областей України секретаріатом НКВС УРСР щодо надання інформації по біженцям. 266
№ 28. **31 січня 1940, Львів.** Лист начальника дорожньо-транспортного відділу Львівської залізниці Сергія Клепова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо внесення змін до дислокації пунктів завантаження 268
№ 29. **[Січень 1940], б. м. в.** Інструкція про порядок здійснення операції з виселення осадників та лісової охорони у західних областях України та Білорусі. 272
№ 30. **[Січень 1940], б. м. в.** Склад обласних оперативних трійок УНКВС західних областей УРСР з виселення осадників і службовців лісової охорони. 288
№ 31. **[Січень 1940], б. м. в.** Порядок проведення операції з виселення осадників та лісової охорони 298
№ 32. **[Січень 1940], б. м. в.** Схема складання плану дільничної оперативної трійки 304
№ 33. **[Січень 1940], б. м. в.** Таблиця забезпечення підводами операції з виселення осадників та лісової охорони. 308
№ 34. **[Січень 1940], б. м. в.** Таблиця потреби у медичному персоналі для забезпечення операції з виселення осадників та лісової охорони 310
№ 35. **1 лютого 1940, Дрогобич.** Телефонограма УНКВС Дрогобицької області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців 312
№ 36. **1 лютого 1940, Львів.** Рапорт начальника УНКВС Львівської області Капітона Краснова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців. 316
№ 37. **1 лютого 1940, Рівне.** Телефонограма начальника УНКВС Рівненської області Романа Крутова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців 320

Nr 22. **28 stycznia 1940, b.m.w.** Informacja naczelnika Oddziału Drogowo-Transportowego NKWD Kolei Lwowskiej Siergieja Klepowa o zapotrzebowaniu na wagony w związku z wywózką osadników i leśników 231
Nr 23. **29 stycznia 1940, Łuck.** Plan operacyjny Trójki UNKWD Obwodu Wołyńskiego dotyczący wysiedlenia osadników i leśników... 235
Nr 24. **[29 stycznia 1940, Łuck].** Zestawienie sił operacyjnych mających wziąć udział w wysiedleniu osadników i leśników z obwodu wołyńskiego 247
Nr 25. **30 stycznia 1940, [Łuck].** Plan wysiedlenia osadników i leśników na Łuckim Odcinku Operacyjnym 249
Nr 26. **30 stycznia 1940, Lwów.** Pismo naczelnika Oddziału Kadr NKWD USRS Pawła Czemisowa dotyczące przydziału funkcjonariuszy NKWD do zachodnich obwodów USRS 263
Nr 27. **30 stycznia 1940, [Kijów].** Wytyczne ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa przekazane przez Sekretariat NKWD USRS naczelnikom UNKWD zachodnich obwodów USRS dotyczące dostarczenia informacji o *bieżeńcach* 267
Nr 28. **31 stycznia 1940, Lwów.** Pismo naczelnika Oddziału Drogowo-Transportowego Kolei Lwowskiej Siergieja Klepowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o zamianie punktów załadunkowych 269
Nr 29. **[Styczeń 1940], b.m.w.** Instrukcja dotycząca trybu wysiedlenia osadników i leśników z zachodnich obwodów USRS i BSRS 273
Nr 30. **[Styczeń 1940], b.m.w.** Skład obwodowych trójek operacyjnych UNKWD zachodnich obwodów USRS do spraw wysiedlenia polskich osadników i leśników 289
Nr 31. **[Styczeń 1940], b.m.w.** Instrukcja dla operacyjnych trójek odcinków dotycząca wysiedlenia osadników i leśników 299
Nr 32. **[Styczeń 1940], b.m.w.** Schemat planu działania operacyjnej trójki odcinka 305
Nr 33. **[Styczeń 1940], b.m.w.** Tabela zapotrzebowania na podwody w związku z operacją wysiedlenia osadników i leśników 309
Nr 34. **[Styczeń 1940], b.m.w.** Tabela zapotrzebowania na personel medyczny w związku z operacją wysiedlenia osadników i leśników... 311
Nr 35. **1 lutego 1940, Drohobycz.** Telefonogram z UNKWD Obwodu Drohobyckiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący liczby *bieżeńców* w obwodzie 313
Nr 36. **1 lutego 1940, Lwów.** Raport naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Kapitona Krasnowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o porzucaniu przez *bieżeńców* pracy 317

№ 38. **1 лютого 1940, Станіслав.** Телефонограма начальника УНКВС Станіславської області Олексія Михайлова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців 324
№ 39. **1 лютого 1940, Тернопіль.** Телефонограма начальника УНКВС Тернопільської області Олександра Вадіса наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців 328
№ 40. **1 лютого 1940, Луцьк.** Телефонограма начальника УНКВС Волинської області Івана Білоцерківського наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців 332
№ 41. **2 лютого 1940, Львів.** Додаткове розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова про порядок проведення операції з виселення осадників 336
№ 42. **2 лютого 1940, Львів.** Вказівка наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командувачам 5-ої, 6-ої та 12-ої армій щодо посилення охорони важливих державних об'єктів під час операції з виселення 344
№ 43. **2 лютого 1940, Львів.** Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командувачу 6-го полку НКВС щодо забезпечення проведення операції з виселення 348
№ 44. **[2 лютого 1940, Львів].** Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командиру 16-го кавалерійського полку НКВС щодо забезпечення проведення операції з виселення 350
№ 45. **2 лютого 1940, Львів.** Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командиру 21-го кавалерійського полку НКВС щодо забезпечення проведення операції з виселення 354
№ 46. **2 лютого 1940, Львів.** Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командиру конвойної дивізії НКВС щодо забезпечення проведення операції з виселення 356
№ 47. **2 лютого 1940, Львів.** Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командувачу дивізії з охорони залізничних шляхів НКВС щодо забезпечення проведення операції з виселення 360

Nr 37. **1 lutego 1940, Równe.** Telefonogram naczelnika UNKWD Obwodu Rówieńskiego Romana Krutowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący sytuacji i liczby *bieżeńców* w obwodzie 321
Nr 38. **1 lutego 1940, Stanisławów.** Telefonogram naczelnika UNKWD Obwodu Stanisławskiego Aleksieja Michajłowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący zatrudnienia oraz liczby *bieżeńców* w obwodzie 325
Nr 39. **1 lutego 1940, Tarnopol.** Telefonogram naczelnika UNKWD Obwodu Tarnopolskiego Aleksandra Wadisa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący liczby *bieżeńców* w obwodzie 329
Nr 40. **1 lutego 1940, Łuck.** Telefonogram naczelnika UNKWD Obwodu Wołyńskiego Iwana Biełocerkowskiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o aresztowaniach wśród powracających do obwodu *bieżeńców* 333
Nr 41. **2 lutego 1940, Lwów.** Dodatkowe rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla trójek operacyjnych, dotyczące trybu wysiedlenia osadników 337
Nr 42. **2 lutego 1940, Lwów.** Wytyczne ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódców 5., 6. i 12. Armii RKKA dotyczące ochrony obiektów państwowych podczas wysiedlenia osadników i leśników 345
Nr 43. **2 lutego 1940, Lwów.** Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódcy 6. Pułku NKWD o zabezpieczeniu wysiedleń 349
Nr 44. **[2 lutego 1940, Lwów].** Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódcy 16. Pułku Kawalerii NKWD dotyczące zabezpieczenia wysiedleń 351
Nr 45. **2 lutego 1940, Lwów.** Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódcy 21. Pułku Kawalerii NKWD dotyczące zabezpieczenia wysiedleń 355
Nr 46. **2 lutego 1940, Lwów.** Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódcy Dywizji Konwojowej NKWD dotyczące zabezpieczenia wysiedleń 357

№ 48. **2 лютого 1940, Луцьк.** Спецповідомлення начальника УНКВС Волинської області Івана Білоцерківського наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо «очищення» від біженців залізничних станцій Ковель та Ківерці 364
№ 49. **2 лютого 1940, Львів.** Повідомлення наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії стосовно біженців у центральних і східних областях України 372
№ 50. **8 лютого 1940, Львів.** Вказівка наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова та начальника прикордонних військ НКВС Українського округу Василя Осокіна щодо організації передачі німецькій стороні біженців 378
№ 51. **[9] лютого 1940, Львів.** Список станцій завантаження переселенців 382
№ 52. **10 лютого 1940, Львів.** Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова начальникам УНКВС західних областей України щодо заходів із завершення операції з виселення осадників 394
№ 53. **11 лютого 1940, Львів.** Вказівка наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова начальникам УНКВС західних областей УРСР щодо операції з виселення осадників 398
№ 54. **12 лютого 1940, б. м. в.** Зведення полковника Павла Трофімова про виселення осадників та їхніх сімей із прикордонної смуги, надіслані заступнику наркома внутрішніх справ СРСР Всеволоду Меркулову та наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову 402
№ 55. **13 лютого 1940, Львів.** Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова начальникам УНКВС західних областей щодо осадників, які були відсутні під час операції з виселення 406
№ 56. **15 лютого 1940, [Ковель].** Повідомлення дорожньо-транспортного відділу НКВС Ковельської залізниці наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про кількість ешелонів для перезавантаження спецпереселенців 410
№ 57. **19 лютого 1940, Київ.** Повідомлення наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії про підсумки операції виселення осадників та лісників у західних областях УРСР 416
№ 58. **[Лютий 1940], б. м. в.** Зведення про кількість осадників та лісової охорони виселених із західних областей УРСР 434

Nr 47. **2 lutego 1940, Lwów.** Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódcy Dywizji Ochrony Kolei NKWD w związku z wysiedleniem osadników i leśników 361
Nr 48. **2 lutego 1940, Łuck.** Informacja specjalna naczelnika UNKWD Obwodu Wołyńskiego Iwana Biełocerkowskiego dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o usunięciu *bieżeńców* ze stacji kolejowych Kowel i Kiwerce 365
Nr 49. **2 lutego 1940, Lwów.** Informacja ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii o sytuacji *bieżeńców* w centralnych i wschodnich obwodach USRS 373
Nr 50. **8 lutego 1940, Lwów.** Instrukcja ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa i dowódcy Wojsk Pogranicznych NKWD Okręgu Ukraińskiego Wasilija Osokina z poleceniem utrudniania *bieżeńcom* powrotu na tereny zajęte przez Niemcy 379
Nr 51. **[9] lutego 1940, Lwów.** Spis stacji załadunkowych dla przesiedleńców 383
Nr 52. **10 lutego 1940, Lwów.** Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa dla naczelników UNKWD zachodnich obwodów USRS dotyczące organizacji wywózek osadników i leśników 395
Nr 53. **11 lutego 1940, Lwów.** Wytyczne ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla naczelników UNKWD zachodnich obwodów USRS w sprawie osób, których nie udało się wysiedlić 399
Nr 54. **12 lutego 1940, b.m.w.** Komunikat pułkownika Pawła Trofimowa dla zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa oraz ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o przebiegu wysiedlenia osadników ze strefy nadgranicznej 403
Nr 55. **13 lutego 1940, Lwów.** Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa oraz ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla naczelników UNKWD zachodnich obwodów USRS dotyczące osób, które uniknęły wysiedlenia 407
Nr 56. **15 lutego 1940, [Kowel].** Meldunek z Oddziału Drogowo-Transportowego NKWD Kolei Kowelskiej dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o przeładunku ludzi podczas przesiedleń 411

№ 59. **[Лютий 1940], б. м. в.** Зведення про кількість виселених осадників, лісової охорони та осіб, які брали участь у проведенні операції ... 436
№ 60. **[Лютий 1940], б. м. в.** Зведення про вилучення зброї, антирадянської літератури та валюти під час операції ... 438
№ 61. **6 березня 1940, Львів.** Повідомлення заступника начальника УНКВС по Львівській області Микити Кримяна наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про виселення сімей осадників та лісової охорони ... 442
№ 62. **7 березня 1940, [Москва].** Директива № 892/Б наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії щодо виселення членів сімей військовополонених та ув'язнених в тюрмах західних областей України ... 446
№ 63. **7 березня 1940, [Москва].** Вказівка № 894/Б наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії щодо виселення біженців, які хотіли повернутися на окуповані Німеччиною території ... 458
№ 64. **7 березня 1940, [Москва].** Директива № 895/Б наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову та наркому внутрішніх справ БРСР Лаврентію Цанаві щодо виселення повій ... 460
№ 65. **[Після 7 березня 1940, Козельськ].** Списки членів сімей військовополонених Козельського табору, які проживають у Дрогобицькій області ... 464
№ 66. **[Після 7 березня 1940, Осташков].** Список членів сімей військовополонених Осташковського табору, які проживають у м. Дрогобич ... 470
№ 67. **15 березня 1940, [Ярунь].** Витяг із рапорту помічника оперуповноваженого УДБ Ярунського РВ НКВС Шеткіна наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про службове відрядження до УНКВС Дрогобицької області ... 502
№ 68. **20 березня 1940, Львів.** Повідомлення заступника начальника УНКВС по Львівській області Костянтина Михайлова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про виселення додатково затриманих сімей осадників та лісової охорони ... 506
№ 69. **22 березня 1940, Рівне.** Повідомлення начальника УНКВС Рівненської області Романа Крутова заступнику наркома внутрішніх справ УРСР Миколі Горлинському про додаткове вилучення для виселення лісників та осадників по Рівненській області ... 510

Nr 57. **19 lutego 1940, Kijów.** Meldunek ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii podsumowujący operację wysiedlenia osadników i leśników z zachodnich obwodów USRS 417
Nr 58. **[Luty 1940], b.m.w.** Zestawienie statystyczne dotyczące osadników i leśników wysiedlonych z zachodnich obwodów USRS 435
Nr 59. **[Luty 1940], b.m.w.** Zestawienie statystyczne dotyczące wysiedlonych osadników i leśników oraz funkcjonariuszy NKWD i RKM biorących udział w operacji 437
Nr 60. **[Luty 1940], b.m.w.** Zestawienie statystyczne dotyczące skonfiskowanej broni, antysowieckiej literatury oraz pieniędzy podczas wysiedlenia osadników i leśników 439
Nr 61. **6 marca 1940, Lwów.** Informacja zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Nikity Krimiana dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o wysiedleniu dodatkowo zatrzymanych osadników i leśników 443
Nr 62. **7 marca 1940, [Moskwa].** Dyrektywa nr 892/B ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii w sprawie wysiedlenia członków rodzin jeńców wojennych oraz osób przebywających w więzieniach zachodnich obwodów USRS. 447
Nr 63. **7 marca 1940, [Moskwa].** Dyrektywa nr 894/B ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii dotycząca wysiedlenia *bieżeńców*, którzy chcieli wrócić na tereny okupowane przez Niemcy 459
Nr 64. **7 marca 1940, [Moskwa].** Dyrektywa nr 895/B ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii w sprawie wysiedlenia prostytutek z zachodnich obwodów BSRS i USRS 461
Nr 65. **[Po 7 marca 1940, Kozielsk].** Spis jeńców wojennych obozu kozielskiego oraz ich rodzin zamieszkałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu 465
Nr 66. **[Po 7 marca 1940, Ostaszków].** Spis jeńców wojennych obozu ostaszkowskiego oraz ich rodzin zamieszkałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu 471
Nr 67. **15 marca 1940, [Jaruń].** Fragment raportu pomocnika pełnomocnika operacyjnego UGB Jaruńskiego RO NKWD Szetkina dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa z delegacji do UNKWD Obwodu Drohobyckiego 503
Nr 68. **20 marca 1940, Lwów.** Informacja zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Konstantina Michajłowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o wysiedleniu dodatkowo zatrzymanych rodzin osadników i leśników 507

№ 70. **22 березня 1940, Львів.** Повідомлення заступника начальника УНКВС по Львівській області Костянтина Михайлова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про виселення сімей осадників та лісової охорони 512
№ 71. **27 березня 1940, Київ.** Повідомлення наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова заступнику наркома внутрішніх справ СРСР Василю Чернишову стосовно біженців 514
№ 72. **29 березня 1940, [Рівне].** Телеграма начальника УНКВС по Рівненській області Романа Крутова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців 518
№ 73. **29 березня 1940, [Луцьк].** Телеграма начальника УНКВС Волинської області Івана Білоцерковського наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців 524
№ 74. **30 березня 1940, Дрогобич.** Записка «по проводу» УНКВС Дрогобицької області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо результатів обліку біженців, поліцейських, офіцерів, чиновників, родин репресованих, повій тощо 530
№ 75. **30 березня 1940, [Тернопіль].** Телеграма начальника УНКВС по Тернопільській області Олександра Вадіса наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців 534
№ 76. **[До 31 березня 1940, Станіслав].** Витяг із телеграми начальника УНКВС по Станіславській області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо реєстру сімей офіцерів ВП, поліцаїв і жандармів 538
№ 77. **[До 31 березня 1940, Львів].** Повідомлення заступника начальника УНКВС по Львівській області Костянтина Михайлова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо взятих на облік сімей колишніх польських офіцерів, поліцейських, жандармів та ін. 542
№ 78. **31 березня 1940, [Львів].** Телефонограма начальника УНКВС по Львівській області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо обліку різних категорій осіб, які підлягають переміщенню зі Львова та області 546
№ 79. **31 [березня] 1940, Київ.** Телеграма наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії щодо результатів обліку сімей репресованих і біженців 554
№ 80. **[Початок квітня 1940, Луцьк].** План проведення операції з виселення повій із Волинської області та список зазначених осіб 564

Nr 69. **22 marca 1940, Równe.** Informacja naczelnika UNKWD Obwodu Równieńskiego Romana Krutowa dla zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego o wysiedleniu dodatkowo zatrzymanych rodzin osadników i leśników 511
Nr 70. **22 marca 1940, Lwów.** Informacja zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Konstantina Michajłowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o wysiedleniu kolejnej grupy rodzin osadników i leśników 513
Nr 71. **27 marca 1940, Kijów.** Informacja ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wasilija Czernyszowa o porzucaniu pracy przez wysłanych na wschód *bieżeńców* 515
Nr 72. **29 marca 1940, [Równe].** Telegram naczelnika UNKWD Obwodu Równieńskiego Romana Krutowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa na temat ewidencji osób podlegających wysiedleniu 519
Nr 73. **29 marca 1940, [Łuck].** Telegram naczelnika UNKWD Obwodu Wołyńskiego Iwana Biełocerkowskiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący ewidencji osób podlegających wysiedleniu 525
Nr 74. **30 marca 1940, Drohobycz.** Telegram z UNKWD Obwodu Drohobyckiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący ewidencji różnych kategorii osób podlegających wysiedleniu 531
Nr 75. **30 marca 1940, [Tarnopol].** Telegram naczelnika UNKWD Obwodu Tarnopolskiego Aleksandra Wadisa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący ewidencji osób podlegających wysiedleniu 535
Nr 76. **[Przed 31 marca 1940, Stanisławów].** Fragment telegramu z UNKWD Obwodu Stanisławskiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący ewidencji rodzin oficerów WP, policjantów i żandarmów 539
Nr 77. **[Przed 31 marca 1940, Lwów].** Informacja zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Konstantina Michajłowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotycząca ewidencji osób podlegających wysiedleniu 543
Nr 78. **31 marca 1940, [Lwów].** Telefonogram z UNKWD Obwodu Lwowskiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący ewidencji różnych kategorii osób podlegających wysiedleniu ze Lwowa i obwodu 547

№ 81. **4 квітня 1940, [Київ].** Інструкція наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії щодо операції по виселенню сімей осіб, які утримуються у таборах для військовополонених та тюрмах західних областей України 574
№ 82. **5 квітня 1940, [Москва].** Вказівка наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії до інструкції з виселення сімей військовополонених та інших 582
№ 83. **[До 6] квітня 1940, [Рівне].** Оперативний план з виселення родин репресованих, складений трійкою УНКВС Рівненської області 586
№ 84. **7 квітня 1940, Київ.** Телеграма наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова заступнику наркома внутрішніх справ СРСР Всеволоду Меркулову стосовно сімей заарештованих, взятих на облік у західних областях УРСР 596
№ 85. **7 квітня 1940, Тернопіль.** Оперативний план з виселення родин військовополонених та репресованих, складений трійкою УНКВС Тернопільської області 602
№ 86. **8 квітня 1940, Київ.** Вказівка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського начальникам УНКВС західних областей України щодо організації агентурно-оперативної роботи по осадникам 658
№ 87. **[До 9] квітня 1940, Львів.** Оперативний план з виселення родин репресованих, складений трійкою УНКВС Львівської області 662
№ 88. **[10 квітня 1940, Львів].** Довідка заступника начальника УНКВС Львівської області Костянтина Михайлова про перебіг операції по Львову та районах області 670
№ 89. **[До 11] квітня 1940, Дрогобич.** Оперативний план з виселення родин військовополонених та репресованих, складений трійкою УНКВС Дрогобицької області 674
№ 90. **11 квітня 1940, Москва.** Лист заступника наркома внутрішніх справ СРСР Василя Чернишова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо виселеної Казимири Швець ... 688
№ 91. **[До 13 квітня 1940, Дрогобич].** Список членів сімей військовополонених, які перебувають у таборах НКВС СРСР і підлягають виселенню із Дрогобицької області 692
№ 92. **[До 13 квітня 1940, Дрогобич].** Витяг із списку членів сімей репресованих, які підлягають виселенню з Дрогобицької області 712
№ 93. **[До 13 квітня 1940, Дрогобич].** Витяг із списку членів сімей репресованих, які підлягають виселенню з Дрогобицької області 724

Nr 79. **31 [marca] 1940, Kijów.** Telegram ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii dotyczący ewidencji osób podlegających wysiedleniu z zachodnich obwodów USRS 555
Nr 80. **[Początek kwietnia 1940, Łuck].** Plan wysiedlenia prostytutek z obwodu wołyńskiego wraz ze spisem wyznaczonych kobiet 565
Nr 81. **4 kwietnia 1940, [Kijów].** Instrukcja ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii dotycząca wysiedlenia rodzin przedstawicieli polskich elit oraz *biežeńców* starających się o powrót na ziemie okupowane przez Niemcy 575
Nr 82. **5 kwietnia 1940, [Moskwa].** Wytyczne ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii do Instrukcji z 4 kwietnia 1940 583
Nr 83. **[Przed 6] kwietnia 1940, [Równe].** Plan operacyjny Trójki UNKWD Obwodu Równieńskiego dotyczący wysiedlenia rodzin osób represjonowanych 587
Nr 84. **7 kwietnia 1940, Kijów.** Telegram ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa do zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa dotyczący aresztowań w zachodnich obwodach USRS 597
Nr 85. **7 kwietnia 1940, Tarnopol.** Plan wysiedlenia z obwodu tarnopolskiego rodzin osób represjonowanych sporządzony przez Trójkę Operacyjną UNKWD 603
Nr 86. **8 kwietnia 1940, Kijów.** Wytyczne zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla naczelników UNKWD zachodnich obwodów USRS dotyczące pracy operacyjno-agenturalnej wśród osadników 659
Nr 87. **[Przed 9] kwietnia 1940, Lwów.** Plan operacyjny Trójki UNKWD Obwodu Lwowskiego dotyczący aresztowania ustalonych osób i wysiedlenia ich rodzin 663
Nr 88. **[10 kwietnia 1940, Lwów].** Informacja zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Konstantina Michajłowa o liczbach aresztowanych przedstawicieli polskich elit i służb państwowych we Lwowie i obwodzie 671
Nr 89. **[Przed 11] kwietnia 1940, Drohobycz.** Plan operacyjny wysiedlenia rodzin jeńców wojennych i osób aresztowanych sporządzony przez Trójkę Operacyjną UNKWD Obwodu Drohobyckiego 675
Nr 90. **11 kwietnia 1940, Moskwa.** Pismo zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wasilija Czernyszowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa w sprawie omyłkowo wysiedlonej Kazimiry Szwiec 689

№ 94. **[До 13 квітня 1940, Дрогобич].** Витяг зі списку членів сімей емігрантів, які підлягають виселенню з Дрогобицької області . . . 744
№ 95. **[До 13] квітня 1940, Луцьк.** Оперативний план з виселення родин репресованих, складений трійкою УНКВС Волинської області . . . 760
№ 96. **[До 13 квітня 1940, Луцьк].** Довідка до оперативного плану з виселення родин репресованих, складена трійкою УНКВС Волинської області . . . 802
№ 97. **[До 13] квітня 1940, Станіслав.** Оперативний план з виселення родин репресованих, складений трійкою УНКВС Станіславської області . . . 806
№ 98. **14 квітня 1940, [Київ].** Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського начальникам УНКВС областей щодо справ на порушників державного кордону . . . 822
№ 99. **15 квітня 1940, Тернопіль.** Доповідна записка трійки УНКВС по Тернопільській області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про результати операції з виселення сімей репресованих . . . 830
№ 100. **15 квітня 1940, Луцьк.** Повідомлення обласної трійки УНКВС по Волинській області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо результатів проведеної операції з виселення сімей репресованих . . . 838
№ 101. **15 квітня 1940, [Київ].** Вказівка наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова начальникам УНКВС західних областей УРСР щодо розшуку осіб, яким вдалося уникнути виселення . . . 842
№ 102. **16 квітня 1940, Рівне.** Доповідна записка членів обласної трійки УНКВС Рівненської області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про результати проведення операції з виселення спецконтингентів із Рівненської області . . . 846
№ 103. **16 квітня 1940, Станіслав.** Повідомлення членів обласної трійки УНКВС Станіславської області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про результати операції 13 квітня 1940 . . . 852
№ 104. **16 квітня 1940, Київ.** Повідомлення начальника УНКВС по Київській області Миколи Романчука заступнику наркома внутрішніх справ УРСР Миколі Горлинському про ешелони з переселенцями, що пройшли територією області . . . 858

Nr 91. **[Przed 13 kwietnia 1940, Drohobycz].** Spis jeńców wojennych przebywających w obozach NKWD ZSRS oraz ich rodzin zamieszkałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu 693
Nr 92. **[Przed 13 kwietnia 1940, Drohobycz].** Fragment spisu rodzin represjonowanych oficerów WP i pracowników SW zamieszkałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu 713
Nr 93. **[Przed 13 kwietnia 1940, Drohobycz].** Fragment spisu członków organizacji społeczno-politycznych i ich rodzin zamieszkałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu..... 725
Nr 94. **[Przed 13 kwietnia 1940, Drohobycz].** Fragment spisu osób znajdujących się poza granicami ZSRS oraz ich rodzin pozostałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu 745
Nr 95. **[Przed 13] kwietnia 1940, Łuck.** Plan operacyjny wysiedlenia rodzin osób represjonowanych sporządzony przez Trójkę UNKWD Obwodu Wołyńskiego 761
Nr 96. **[Przed 13 kwietnia 1940, Łuck].** Informacja do planu operacyjnego wysiedlenia rodzin osób represjonowanych sporządzona przez Trójkę Operacyjną UNKWD Obwodu Wołyńskiego..... 803
Nr 97. **[Przed 13] kwietnia 1940, Stanisławów.** Plan operacyjny wysiedlenia rodzin osób represjonowanych sporządzony przez Trójkę Operacyjną UNKWD Obwodu Stanisławskiego..... 807
Nr 98. **14 kwietnia 1940, [Kijów].** Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla naczelników UNKWD dotyczące umorzenia spraw niektórych osób przekraczających nielegalnie granicę państwową..... 823
Nr 99. **15 kwietnia 1940, Tarnopol.** Informacja Trójki UNKWD Obwodu Tarnopolskiego dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o wynikach operacji wysiedlenia rodzin osób represjonowanych..... 831
Nr 100. **15 kwietnia 1940, Łuck.** Informacja Trójki Operacyjnej UNKWD Obwodu Wołyńskiego dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o wynikach akcji wysiedlenia rodzin osób represjonowanych 839
Nr 101. **15 kwietnia 1940, [Kijów].** Wytyczne ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla naczelników UNKWD zachodnich obwodów USRS dotyczące kontynuacji wysiedleń rozpoczętych 13 kwietnia 1940 843
Nr 102. **16 kwietnia 1940, Równe.** Raport Trójki Operacyjnej UNKWD Obwodu Równieńskiego dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o wynikach akcji wysiedlenia rodzin osób represjonowanych 847

№ 105. **17 квітня 1940, Дрогобич.** Доповідна записка членів обласної трійки УНКВС Дрогобицької області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про результати операції з виселення сімей репресованих 862
№ 106. **[Після 17] квітня 1940, Київ.** Повідомлення начальника УНКВС по Київській області Миколи Романчука заступнику наркома внутрішніх справ УРСР Миколі Горлинському про ешелони з переселенцями, що пройшли територією області 868
№ 107. **18 квітня 1940, [Вінниця].** Довідка УНКВС по Вінницькій області про ешелони з переселенцями, що пройшли територією області 872
№ 108. **19 квітня 1940, Київ.** Повідомлення начальника УНКВС по Київській області Миколи Романчука заступнику наркома внутрішніх справ УРСР Миколі Горлинському про ешелони з переселенцями, що пройшли територією області 874
№ 109. **25 квітня 1940, Москва.** Вказівка заступника наркома внутрішніх справ СРСР Василя Чернишова наркомам внутрішніх справ УРСР і БРСР щодо оформлення документів на виселених 878
№ 110. **27 квітня 1940, [Київ].** Спеціальне повідомлення в.о. начальника 2-го спецвідділу НКВС УРСР Івана Куріцина наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо перехопленого листа з тайнописом 884
№ 111. **27 квітня 1940, [Київ].** Телеграма наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії щодо результатів роботи комісії з передачі біженців на територію Німеччини 888
№ 112. **Квітень 1940, Київ.** Доповідна записка наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії про підсумки проведеної операції по «антирадянському» елементу у західних областях України 892
№ 113. **[Квітень 1940], б. м. в.** Статистичні зведення про національний склад «антирадянського елементу», виселеного із західних областей УРСР 902
№ 114. **[Квітень 1940], б. м. в.** Статистичні зведення про результати операції у західних областях УРСР 904
№ 115. **[Квітень 1940], б. м. в.** Статистичні зведення про результати операції з виселення повій 908
№ 116. **11 травня 1940, Львів.** Спецповідомлення заступника начальника УНКВС Львівської області Костянтина Михайлова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про реагування інтелігенції на виселення сімей офіцерів та інших репресованих 910

Nr 103. **16 kwietnia 1940, Stanisławów.** Informacja Trójki UNKWD Obwodu Stanisławskiego dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o wynikach operacji z 13 kwietnia 1940 853
Nr 104. **16 kwietnia 1940, Kijów.** Meldunek naczelnika UNKWD Obwodu Kijowskiego Nikołaja Romanczuka dla zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego o przejeździe przez Kijów eszelonów z przesiedleńcami 859
Nr 105. **17 kwietnia 1940, Drohobycz.** Raport Trójki UNKWD Obwodu Drohobyckiego dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o wynikach akcji wysiedlenia rodzin osób represjonowanych 863
Nr 106. **[Po 17] kwietnia 1940, Kijów.** Meldunek naczelnika UNKWD Obwodu Kijowskiego Nikołaja Romanczuka dla zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego o przejeździe przez Kijów eszelonów z przesiedleńcami 869
Nr 107. **18 kwietnia 1940, [Winnica].** Informacja UNKWD Obwodu Winnickiego o przejeździe eszelonów z przesiedleńcami 873
Nr 108. **19 kwietnia 1940, Kijów.** Meldunek naczelnika UNKWD Obwodu Kijowskiego Nikołaja Romanczuka dla zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego o przejeździe eszelonów z przesiedleńcami przez Kijów 875
Nr 109. **25 kwietnia 1940, Moskwa.** Wytyczne zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wasilija Czernyszowa dla ludowych komisarzy spraw wewnętrznych USRS i BSRS dotyczące uzupełnienia braków w dokumentacji wysiedlonych osadników 879
Nr 110. **27 kwietnia 1940, [Kijów].** Informacja specjalna p.o. naczelnika 2. Oddziału Specjalnego NKWD USRS Iwana Kuricyna dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa w sprawie przechwyconego tajnopisu z obwodu stanisławskiego 885
Nr 111. **27 kwietnia 1940, [Kijów].** Telegram ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii o wynikach prac komisji mieszanej ds. wymiany ludności w Przemyślu 889
Nr 112. **Kwiecień 1940, Kijów.** Notatka służbowa ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii o wynikach operacji wysiedlenia rodzin osób represjonowanych 893
Nr 113. **[Kwiecień 1940], b.m.w.** Zestawienie statystyczne dotyczące narodowości osób wysiedlonych z zachodnich obwodów USRS 903
Nr 114. **[Kwiecień 1940], b.m.w.** Zestawienie statystyczne dotyczące wyników operacji wysiedlenia ludności z zachodnich obwodów USRS z podziałem na kategorie wysiedleńców 905

№ 117. **13 травня 1940, Львів.** Телефонограма УНКВС по Львівській області заступнику наркома внутрішніх справ УРСР Миколі Горлинському щодо візиту до Львова губернатора дистрикту Краків Отто Вехтера. 922
№ 118. **14 травня 1940, Київ.** Телеграма наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова заступнику наркома внутрішніх справ СРСР Всеволоду Меркулову щодо результатів роботи комісії з передачі біженців на територію Німеччини 926
№ 119. **15 травня 1940, Київ.** Лист начальника Управління робітничо-селянської міліції НКВС УРСР Івана Горбенка наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо повернення у західні області України осіб, які раніше були залучені на роботи різноманітних підприємств СРСР 928
№ 120. **16 травня 1940, [Київ].** Телеграма наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії стосовно біженців, які повертаються у західні області УРСР 932
№ 121. **17 травня 1940, Москва.** Супровідний лист ГУЛАГу НКВС СРСР зі списком осадників, переселених із західних областей УРСР до Свердловської області, особові справи на яких не були оформлені. 934
№ 122. **22 травня 1940, Москва.** Вказівка заступника наркома внутрішніх справ СРСР Василя Чернишова наркому внутрішніх справ УРСР та БРСР щодо направлення спецпереселенців-осадників на з'єднання із сім'ями. 940
№ 123. **31 травня 1940, Київ.** Вказівка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського начальникам УНКВС областей щодо активізації агентурно-слідчої роботи стосовно порушників державного кордону. 944
№ 124. **2 червня 1940, Київ.** Доповідна записка начальника Управління робітничо-селянської міліції НКВС УРСР Івана Горбенка наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про повернення біженців у західні області УРСР та БРСР. 952
№ 125. **22 червня 1940, [Київ].** Роз'яснення наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова начальникам УНКВС західних областей УРСР щодо виселення членів сімей заарештованих та тих, які уникли арешту. 958
№ 126. **29 червня 1940, Кіровоград.** Повідомлення начальника УНКВС Кіровоградської області Григорія Неборакова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про арешт біженців Адама Скочеляса, Степана Тіхого та Станіслава Колодзейського 962

Nr 115. **[Kwiecień 1940], b.m.w.** Zestawienie statystyczne dotyczące wyników operacji wysiedlenia prostytutek 909
Nr 116. **11 maja 1940, Lwów.** Informacja specjalna zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Konstantina Michajłowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa na temat opinii przedstawicieli świata nauki o wysiedleniach 911
Nr 117. **13 maja 1940, Lwów.** Telefonogram z UNKWD Obwodu Lwowskiego do zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego na temat m.in. wizyty we Lwowie gubernatora dystryktu krakowskiego Ottona Wächtera 923
Nr 118. **14 maja 1940, Kijów.** Telegram ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa do zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa dotyczący prac sowiecko-niemieckiej komisji mieszanej ds. wymiany ludności 927
Nr 119. **15 maja 1940, Kijów.** Pismo naczelnika URKM NKWD USRS Iwana Gorbienki dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa w sprawie powrotu do zachodnich obwodów Ukrainy osób skierowanych wcześniej do pracy w innych rejonach ZSRS 929
Nr 120. **16 maja 1940, [Kijów].** Telegram ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii z propozycją przeciwdziałania powrotom *bieżeńców* do zachodnich obwodów USRS 933
Nr 121. **17 maja 1940, Moskwa.** Pismo naczelnika OTP GUŁag NKWD ZSRS Michaiła Konradowa do NKWD USRS z prośbą o dosłanie brakującej dokumentacji osadników przesiedlonych do obwodu swierdłowskiego oraz spis przesiedleńców 935
Nr 122. **22 maja 1940, Moskwa.** Wytyczne zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wasilija Czernyszowa dla ludowych komisarzy spraw wewnętrznych USRS i BSRS w sprawie łączenia osadników z wcześniej wywiezionymi rodzinami 941
Nr 123. **31 maja 1940, Kijów.** Wytyczne zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla naczelników obwodowych UNKWD w sprawie pracy agenturalno-śledczej wśród aresztowanych za przekroczenie granicy 945
Nr 124. **2 czerwca 1940, Kijów.** Raport naczelnika URKM NKWD USRS Iwana Gorbienki dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o kłopotach wynikających z powrotów *bieżeńców* do zachodnich obwodów USRS i BSRS 953
Nr 125. **22 czerwca 1940, [Kijów].** Wytyczne ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla naczelników UNKWD zachodnich obwodów USRS w sprawie wysiedlenia rodzin osadników aresztowanych lub ukrywających się 959

№ 127. **1 липня 1940, Київ.** Інформація заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського начальнику ГЕУ НКВС СРСР Богдану Кобулову щодо недоцільності вивозу робочої сили із західних областей України 966
№ 128. **5 липня 1940, Київ.** Доповідна записка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії про підсумки операції з виселення біженців. 970
№ 129. **10 липня 1940, [Москва].** Вказівка заступника наркома внутрішніх справ СРСР Василя Чернишова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо відправки біженців у табори ГУЛАГу 980
№ 130. **26 липня 1940, Львів.** Доповідна записка начальника УНКВС по Львівській області Василя Сергієнка наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про перебіг операції з виселення і арешту біженців 982
№ 131. **31 серпня 1940, Москва.** Вказівка заступника начальника ГЕУ НКВС СРСР Віктора Насєдкіна наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо перевірки фактів помилкового виселення осадників, лісників та адміністративно депортованих 994
№ 132. **[До 15] жовтня 1940, [Київ].** Статистичні зведення щодо виселення із західних областей України осадників, членів сімей репресованих, біженців, які надіслав 15 жовтня 1940 року начальник 1-го спецвідділу НКВС УРСР Федор Цвєтухін начальнику 1-го спецвідділу НКВС СРСР Леоніду Баштакову 998
№ 133. **29 грудня 1940, Київ.** Вказівка наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова начальникам УНКВС західних областей щодо розгляду заяв висланих осадників, біженців і членів сімей репресованих 1006
№ 134. **4 січня 1941, б. м. в.** Відомості НКВС УРСР про кількість притягнутих до відповідальності за нелегальний перетин кордону 1010
№ 135. **8 квітня 1941, [Київ].** Вказівка наркома держбезпеки УРСР Павла Мешика начальникам УНКДБ областей щодо розгляду заяв спецпереселенців-осадників, лісників, біженців і адмінвиселених із західних областей УРСР 1014
№ 136. **[Після 15] квітня 1941, Тернопіль.** Доповідна записка наркома державної безпеки УРСР Павла Мешика секретарю ЦК КП(б)У Микиті Хрущову та наркому державної безпеки СРСР Всеволоду Меркулову щодо необхідності виселення із західних областей УРСР родин репресованих оунівців, нелегалів та «куркулів» 1018

Nr 126. **29 czerwca 1940, Kirowograd.** Informacja naczelnika UNKWD Obwodu Kirowogradzkiego Grigorija Nieborakowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o aresztowania *bieżeńców* Adama Skoczelasa, Stepana Tichego oraz Stanisława Kołodziejskiego 963
Nr 127. **1 lipca 1940, Kijów.** Pismo zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego do naczelnika GEU NKWD ZSRS Bogdana Kobułowa o fiasku akcji wywożenia robotników z zachodnich obwodów USRS do innych części ZSRS ... 967
Nr 128. **5 lipca 1940, Kijów.** Raport zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii, podsumowujący operację wysiedlenia *bieżeńców* 971
Nr 129. **10 lipca 1940, [Moskwa].** Wytyczne zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wasilija Czernyszowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa w związku z umieszczaniem *bieżeńców* w łagrach 981
Nr 130. **26 lipca 1940, Lwów.** Raport naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Wasilija Siergijenki dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o aresztowaniach i wysiedleniach *bieżeńców* 983
Nr 131. **31 sierpnia 1940, Moskwa.** Wytyczne zastępcy naczelnika GEU NKWD ZSRS Wiktora Nasiedkina dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczące pomyłek podczas przesiedleń 995
Nr 132. **[Przed 15] października 1940, [Kijów].** Zestawienie statystyczne dotyczące wysiedleń z zachodnich obwodów USRS, przesłane 15 października 1940 przez naczelnika 1. Oddziału Specjalnego NKWD USRS Fiodora Cwietuchina do naczelnika 1. Oddziału Specjalnego NKWD ZSRS Leonida Basztakowa 999
Nr 133. **29 grudnia 1940, Kijów.** Wytyczne ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla naczelników UNKWD zachodnich obwodów USRS w sprawie weryfikacji podań przesiedleńców o powrót na dawne miejsce zamieszkania 1007
Nr 134. **4 stycznia 1941, b.m.w.** Zestawienie statystyczne dotyczące osób aresztowanych i skazanych za nielegalne przekroczenie granicy .. 1011
Nr 135. **8 kwietnia 1941, [Kijów].** Wytyczne ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego USRS Pawła Mieszyka dla naczelników UNKGB dotyczące procedury rozpatrywania i weryfikacji podań osób wysiedlonych ubiegających się o powrót do zachodnich obwodów USRS 1015

№ 137. **[Після 14 травня 1941], б. м. в.** Інструкція наркома державної безпеки УРСР Павла Мешика про порядок проведення операції з виселення родин нелегалів у Тернопільській області. 1024
№ 138. **[Після 14 травня 1941], б. м. в.** Пам'ятка для оперативних груп, залучених у проведенні операції з виселення родин оунівців у Тернопільській області. 1038
№ 139. **[Після 14 травня 1941], б. м. в.** Відомості про кількість осіб, які підлягають арешту та виселенню із західних областей УРСР за справами СПВ, КРВ, слідчої частини, 3-го спеціального відділу та 2-го облікового відділу. 1042
№ 140. **17 травня 1941, [Луцьк].** Телеграма заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача заступнику наркома державної безпеки СРСР Івану Сєрову щодо підготовки до проведення операції з виселення. 1050
№ 141. **18 травня 1941, б. м. в.** Телефонограма заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача заступнику наркома державної безпеки СРСР Івану Сєрову щодо перебігу підготовки виселення з Волинської області родин оунівців та засуджених до страти 1054
№ 142. **19 травня 1941, б. м. в.** Телефонограма заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача заступнику наркома державної безпеки СРСР Івану Сєрову щодо перебігу підготовки виселення з Волинської області родин оунівців та засуджених до страти. 1056
№ 143. **19 травня 1941, б. м. в.** Службова записка головам районних «трійок» Волинської області щодо порядку завантаження у вагони виселених сімей 1058
№ 144. **19 травня 1941, Торчин.** Вказівка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача Ступаку щодо організації завантаження у вагони осіб, які виселяються 1060
№ 145. **[Після 19 травня 1941], б. м. в.** Телефонограма заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача заступнику наркома державної безпеки СРСР Івану Сєрову щодо кількості облікованих сімей нелегалів ОУН та засуджених до страти для проведення операції з їхнього виселення (Волинська область) 1062
№ 146. **20 травня 1941, [Луцьк].** Телефонограма заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача щодо кількості облікованих сімей нелегалів ОУН та засуджених до страти для проведення операції з їхнього виселення (Волинська область). 1066

Nr 136. **[Po 15] kwietnia 1941, Tarnopol.** Pismo ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego USRS Pawła Mieszyka do sekretarza KC KP(b)U Nikity Chruszczowa i ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa dotyczące konieczności wysiedlenia rodzin członków OUN i tzw. kułaków z zachodnich obwodów USRS 1019
Nr 137. **[Po 14 maja 1941], b.m.w.** Instrukcja ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego USRS Pawła Mieszyka w związku z operacją wysiedlenia z obwodu tarnopolskiego rodzin osób działających w konspiracji 1025
Nr 138. **[Po 14 maja 1941], b.m.w.** Wytyczne dla grup operacyjnych zaangażowanych do operacji wysiedlenia rodzin członków OUN w obwodzie tarnopolskim 1039
Nr 139. **[Po 14 maja 1941], b.m.w.** Zestawienie statystyczne dotyczące osób podlegających aresztowaniu i wysiedleniu z zachodnich obwodów USRS sporządzone na podstawie materiałów różnych oddziałów NKWD USRS 1043
Nr 140. **17 maja 1941, [Łuck].** Telegram zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza do zastępcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Iwana Sierowa w sprawie przygotowań do wysiedlenia rodzin działaczy OUN 1051
Nr 141. **18 maja 1941, b.m.w.** Telefonogram zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza do zastępcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Iwana Sierowa w sprawie przygotowań do wysiedlenia rodzin działaczy OUN z obwodu wołyńskiego 1055
Nr 142. **19 maja 1941, b.m.w.** Telefonogram zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza do zastępcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Iwana Sierowa dotyczący przygotowań do wysiedlenia rodzin działaczy OUN z obwodu wołyńskiego 1057
Nr 143. **19 maja 1941, b.m.w.** Wytyczne dla przewodniczących rejonowych trójek obwodu wołyńskiego dotyczące organizacji wysiedlenia i załadunku ludzi do wagonów 1059
Nr 144. **19 maja 1941, Torczyn.** Wytyczne zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza w sprawie organizacji wysiedlenia i załadunku ludności do wagonów 1061
Nr 145. **[Po 19 maja 1941], b.m.w.** Telefonogram zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza do zastępcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Iwana Sierowa ze statystyką rodzin podlegających wysiedleniu z obwodu wołyńskiego 1063

№ 147. **20 травня 1941, б. м. в.** Зведення щодо кількості облікованих у 30-ти районах Волинської області сімей нелегалів та засуджених до страти, які підлягали операції з виселення 1070
№ 148. **21 травня 1941, [Ковель].** План оперативних заходів із забезпечення спеціальних перевезень Ковельською залізницею 1080
№ 149. **22 травня 1941, [Луцьк].** Записка по ВЧ заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача заступнику наркома державної безпеки СРСР Івану Сєрову щодо виселення з Волинської області родин нелегалів ОУН та засуджених до страти (станом на 8 годину) 1086
№ 150. **22 травня 1941, Луцьк.** Записка по ВЧ заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача заступнику наркома державної безпеки СРСР Івану Сєрову щодо виселення з Волинської області родин нелегалів та засуджених до страти (станом на 9 годину) 1088
№ 151. **22 травня 1941, [Луцьк].** Записка по ВЧ заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача заступнику наркома державної безпеки СРСР Івану Сєрову щодо виселення з Волинської області родин нелегалів та засуджених до страти (станом на 11 годину) 1090
№ 152. **22 травня 1941, [Луцьк].** Вказівка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача головам районних «трійок» Волинської області щодо протидії втечам оунівців під час проведення операції 1092
№ 153. **22 травня 1941, [Луцьк].** Записка по ВЧ заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача заступнику наркома державної безпеки СРСР Івану Сєрову щодо виселення з Волинської області сімей нелегалів та засуджених до страти (станом на 12 годину) 1094
№ 154. **22 травня 1941, [Луцьк].** Вказівка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача начальникам РВ НКВС та НКДБ Волинської області щодо утримання на місцях до особливого розпорядження оперативних співробітників прикомандированих зі східних областей 1096
№ 155. **22 травня 1941, Луцьк.** Повідомлення заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача секретарю Волинського обкому КП(б)У Петру Таценку щодо надзвичайних подій, які відбулися у його області під час виселення родин нелегалів (станом на 17 годину) 1098
№ 156. **22 травня 1941, б. м. в.** Оперативне зведення № 061 про дислокацію підрозділів 4-го та 16-го МСП полків на території Тернопільської, Волинської та Рівненської областей 1104

Nr 146. **20 maja 1941, [Łuck].** Telefonogram zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza zawierający liczby rodzin członków organizacji podziemnych, podlegających wysiedleniu z obwodu wołyńskiego 1067
Nr 147. **20 maja 1941, b.m.w.** Zestawienie statystyczne dotyczące rodzin członków organizacji podziemnych, podlegających wysiedleniu z obwodu wołyńskiego z podziałem na rejony 1071
Nr 148. **21 maja 1941, [Kowel].** Plan działań operacyjnych związanych z przewozem wysiedleńców Koleją Kowelską 1081
Nr 149. **22 maja 1941, [Łuck].** Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza dla zastępcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Iwana Sierowa o rozpoczęciu wysiedleń z obwodu wołyńskiego (stan na godzinę 8.00) 1087
Nr 150. **22 maja 1941, Łuck.** Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza dla zastępcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Iwana Sierowa o przebiegu wysiedleń z obwodu wołyńskiego (stan na godzinę 9.00) 1089
Nr 151. **22 maja 1941, [Łuck].** Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza dla zastępcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Iwana Sierowa o przebiegu wysiedleń z obwodu wołyńskiego (stan na godzinę 11.00) 1091
Nr 152. **22 maja 1941, [Łuck].** Wytyczne zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza dla przewodniczących trójek rejonowych obwodu wołyńskiego z poleceniem zapobiegania ucieczkom podczas wysiedleń 1093
Nr 153. **22 maja 1941, [Łuck].** Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza dla zastępcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Iwana Sierowa o przebiegu wysiedleń z obwodu wołyńskiego (stan na godzinę 12.00) 1095
Nr 154. **22 maja 1941, [Łuck].** Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza dla naczelników RO NKWD i NKGB Obwodu Wołyńskiego w sprawie pozostawienia na miejscu przydzielonych do operacji funkcjonariuszy 1097
Nr 155. **22 maja 1941, Łuck.** Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza dla sekretarza Wołyńskiego Komitetu Obwodowego KP(b)U Piotra Tacenki o zajściach podczas wysiedleń z obwodu wołyńskiego (stan na godzinę 17.00) 1099

№ 157. **[22] травня 1941, [Львів].** Записка по ВЧ заступника наркома державної безпеки СРСР Івана Сєрова керівникам оперативних «трійок» НКВС та НКДБ західних областей УРСР щодо надання звітів про підсумки проведеної операції з виселення родин нелегалів та засуджених до страти 1106
№ 158. **22 травня 1941, [Луцьк].** Повідомлення заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача заступнику наркома державної безпеки СРСР Івану Сєрову щодо підсумків проведеної у Волинській області операції з виселення родин нелегалів та засуджених до страти (станом на 21.40) 1110
№ 159. **[Після 22 травня 1941, Луцьк].** Зведення з відомостями про кількість осіб, виселених з 30-ти районів Волинської області під час проведення операції з виселення сімей нелегалів та засуджених до страти 1114
№ 160. **25 травня 1941, Ковель.** Спеціальне повідомлення оперативного відділення НКДБ по транспорту начальнику УНКДБ Волинської області Івану Білоцерковському щодо недоліків при проведенні операції з виселення 1128
№ 161. **27 травня 1941, Луцьк.** Доповідна записка голови обласної «трійки» та заступника наркома внутрішніх справ УРСР Тимофія Строкача заступнику наркома державної безпеки СРСР Івану Сєрову щодо операції з виселення сімей нелегалів та засуджених до страти у Волинській області 1134
№ 162. **28 травня 1941, Львів.** Спецповідомлення заступника начальника УНКВС Львівської області Іллі Ступницького наркому внутрішніх справ УРСР Василю Сергієнку щодо вбивства колгоспника Петра Луцишина, який брав участь у виселенні родин оунівців 1146
№ 163. **28 травня 1941, Москва.** Наказ наркома державної безпеки СРСР Всеволода Меркулова № 221 «Про нагородження працівників НКВС та НКДБ УРСР, які відзначилися при виконанні доручених їм завдань по боротьбі з контрреволюційними шпигунсько-повстанськими формуваннями у західних областях УРСР» 1150
№ 164. **30 травня 1941, Рівне.** Повідомлення т.в.о. начальника УНКДБ Рівненської області Євгена Лосева наркому державної безпеки УРСР Павлу Мешику щодо з'явлення із зізнанням оунівців Василя Білоуса та Івана Ременнікова 1196
№ 165. **31 травня 1941, Київ.** Вказівка № А-1760/сн наркома державної безпеки УРСР Павла Мешика начальникам УНКДБ західних областей УРСР щодо посилення агентурно-оперативної розробки та ліквідації мережі ОУН 1200

Nr 156. **22 maja 1941, b.m.w.** Informacja operacyjna nr 061 dotycząca dyslokacji 4. i 16. Zmotoryzowanych Pułków Strzeleckich na terytorium obwodów tarnopolskiego, wołyńskiego i rówieńskiego .. 1105
Nr 157. **[22] maja 1941, [Lwów].** Notatka zastępcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Iwana Sierowa dla trójek rejonowych NKWD i NKGB z poleceniem przysłania do godziny 22.00 raportów o wynikach operacji wysiedlenia rodzin osób działających w konspiracji 1107
Nr 158. **22 maja 1941, [Łuck].** Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza dla zastępcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Iwana Sierowa o wynikach wysiedleń z obwodu wołyńskiego (stan na godzinę 21.40) 1111
Nr 159. **[Po 22 maja 1941, Łuck].** Zestawienie statystyczne dotyczące osób wysiedlonych z obwodu wołyńskiego 22 maja 1941 (z podziałem na rejony) 1115
Nr 160. **25 maja 1941, Kowel.** Informacja specjalna Wydziału Operacyjnego NKGB do spraw Transportu dla naczelnika UNKGB Obwodu Wołyńskiego Iwana Biełocerkowskiego o niedociągnięciach na Kolei Kowelskiej 1129
Nr 161. **27 maja 1941, Łuck.** Raport przewodniczącego Obwodowej Trójki Operacyjnej, zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Timofieja Strokacza dla zastępcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Iwana Sierowa dotyczący wysiedlenia z obwodu wołyńskiego rodzin działaczy podziemia polskiego i ukraińskiego 1135
Nr 162. **28 maja 1941, Lwów.** Informacja specjalna zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Ilji Stupnickiego dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Wasilija Siergijenki o zabójstwie kołchoźnika Piotra Łucyszyna przez członków OUN 1147
Nr 163. **28 maja 1941, Moskwa.** Rozkaz ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa nr 221 o nagrodach dla funkcjonariuszy NKWD i NKGB USRS za pracę w zachodnich obwodach Ukrainy 1151
Nr 164. **30 maja 1941, Równe.** Informacja p.o. naczelnika UNKGB Obwodu Rówieńskiego Jewgienija Łosiewa dla ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego USRS Pawła Mieszyka o ujawnieniu się członków OUN Wasyla Biłousa i Iwana Riemiennikowa... 1197
Nr 165. **31 maja 1941, Kijów.** Instrukcja nr A-1760/sn ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego USRS Pawła Mieszyka dla naczelników UNKGB zachodnich obwodów USRS dotycząca agenturalno-operacyjnego rozpracowania członków OUN i wysiedlenia ich rodzin 1201

№ 166. **3 червня 1941, Луцьк.** Спеціальне донесення начальника УНКВС по Волинській області Андрія Мухіна наркому внутрішніх справ УРСР Василю Сергієнку щодо затримання оунівця-нелегала Олександра Жолонябенського. 1206
№ 167. **5 червня 1941, Станіслав.** Повідомлення начальника УНКДБ Станіславської області Олексія Михайлова наркому державної безпеки УРСР Павлу Мешику щодо результатів додаткового виявлення сімей нелегалів та кількості необхідних для їхнього виселення вагонів 1210
№ 168. **6 червня 1941, Київ.** Спеціальне зведення, підготовлене заступником начальника 4-го відділу НКДБ УРСР Миколою Суригіним наркому державної безпеки УРСР Павлу Мешику, щодо реагування населення на виселення сімей нелегалів та «зрадників батьківщини» із західних областей УРСР та БРСР 1212
№ 169. **[Після 15 червня 1941], б. м. в.** Витяг з огляду роботи органів НКВС УРСР по боротьбі з бандитизмом у західних областях за січень–червень 1941 1220
№ 170. **[Після 17] червня 1941, [Київ].** Вказівка наркома державної безпеки УРСР Павла Мешика начальникам УНКДБ західних областей щодо боротьби з підпіллям ОУН. 1226

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ 1249

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК. 1287

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК 1341

Nr 166. **3 czerwca 1941, Łuck.** Raport specjalny naczelnika UNKWD Obwodu Wołyńskiego Andrieja Muchina dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Wasilija Siergijenki w sprawie zatrzymania działacza OUN Ołeksandra Żołoniabieńskiego 1207
Nr 167. **5 czerwca 1941, Stanisławów.** Informacja naczelnika UNKGB Obwodu Stanisławskiego Aleksieja Michajłowa dla ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego USRS Pawła Mieszyka o dodatkowym ujawnieniu rodzin podlegających wysiedleniu i zapotrzebowaniu na wagony 1211
Nr 168. **6 czerwca 1941, Kijów.** Komunikat specjalny zastępcy naczelnika 4. Oddziału NKGB USRS Nikołaja Surygina dla ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego USRS Pawła Mieszyka o opiniach ludności na temat wysiedleń, sporządzony na podstawie przechwyconej korespondencji 1213
Nr 169. **[Po 15 czerwca 1941], b.m.w.** Fragment przeglądu działalności organów NKWD dotyczących walki z „bandytyzmem" w zachodnich obwodach USRS za styczeń–czerwiec 1941 1221
Nr 170. **[Po 17] czerwca 1941 r. [Kijów].** Wytyczne ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego USRS Pawła Mieszyka dla naczelników zachodnich UNKGB z poleceniem zdławienia oporu OUN .. 1227

WYKAZ SKRÓTÓW 1237

INDEKS NAZWISK 1261

INDEKS GEOGRAFICZNY 1319

ВІД КОЛЕКТИВУ УПОРЯДНИКІВ

1 вересня 1939 року, через тиждень після підписання договору про ненапад із СРСР (так званого пакту Ріббентропа–Молотова) нацистська Німеччина вторглася на територію Польської держави, розпочавши найбільшу та найкривавішу трагедію людства – Другу світову війну. 17 вересня 1939 року у війну на боці нацистського агресора вступив СРСР. «Вся наша нечуліть, боягузництво, наше зрадництво і пілатство, і грубість, і дурість під час всієї історії воз'єднання Східної і Західної України є, по суті кажучи, цілковитим звинувачувальним актом, є чимось, чого історія не повинна нам простити, є чимось, за що людство повинно нас презирати, якщо б воно, людство, думало про нас», – так оцінював у своєму щоденнику радянський кінорежисер і письменник Олександр Довженко[1] те, що сталося у вересні 1939 року на землях, що належали Другій Речі Посполитій.

З моменту вступу військ РСЧА у війну та початку окупації Другої Польської Республіки радянська влада розпочала масові арешти та депортації її громадян – поляків, білорусів, українців та євреїв. Темі депортацій польсько-українська робоча група вже неодноразово приділяла увагу[2]. Цього разу звертаємось до початку Другої світової війни, до періоду у переддень російської кампанії 1941–1945 років, тобто радянськими депортаціями з Волинської, Дрогобицької[3], Львівської, Станіславської (нині Івано-Франківської), Рівненської, Тернопільської областей Української РСР. У цих регіонах самопроголошені «визволителі», що вдерлися до Польщі з території сталінської Росії, спрямували політику насильницьких депортацій проти осадників і службовців польської державної лісової охорони, біженців, родин репресованих польських офіцерів, поліцейських, жандармів, осіб, які утримувались у таборах для військовополонених та тюрмах західних областей України, а також виселених з прикордонної смуги. Доцільним, як засвідчують документи, «визволителі» вважали і виселення жінок, що займалися проституцією.

Документи, надруковані у цьому томі охоплюють період із жовтня 1939 року (за винятком Документа № 1, який, ймовірно, був написаний до вересня 1939 року) до середини червня 1941 року і відображають те, як радянські спецслужби планували і забезпечували депортаційні акції.

---

[1] Цитується за: Шаповал Ю. *Якого кольору був вересень 1939-го?* // Дзеркало тижня. – 2004. 18–24 вересня. – № 37. – С. 21. Ширше див.: Шаповал Ю. *Непрощений. Олександр Довженко і комуністичні спецслужби*. – Варшава–Київ–Харків, 2022.

[2] Див.: *Переселення поляків та українців 1944–1946* / ред. Шаповал Ю., Тухольський Є. – Варшава–Київ, 2000. // Серія: Польща та Україна у тридцятих і сорокових роках XX століття. Невідомі документи з архівів спеціальних служб. – Т. 2. і *Акція «Вісла» 1947* / ред. Худзік В. і ін. – Варшава–Київ, 2006 // Серія: Польща та Україна у тридцятих і сорокових роках... – Т. 5. – Варшава–Київ, 2006.

[3] Дрогобицька область з центром у місті Дрогобич існувала як адміністративна одиниця на території УРСР з 27 XI 1939 до 21 V 1959, потім була включена до складу Львівської області.

OD KOMITETU REDAKCYJNEGO

Tydzień po podpisaniu z Rosją Sowiecką paktu o nieagresji (tak zwanego paktu Ribbentrop–Mołotow), 1 września 1939 roku nazistowskie Niemcy wtargnęły na terytorium państwa polskiego, doprowadzając do największej i najbardziej krwawej tragedii w historii ludzkości – II wojny światowej. Do wojny po stronie niemieckiego agresora 17 września 1939 roku dołączyła Rosja sowiecka. „Nasz brak wrażliwości, tchórzostwo, fałsz i syndrom Piłata, i brutalność, i głupota, okazywane w całej historii zjednoczenia Wschodniej i Zachodniej Ukrainy, stanowią w istocie rzeczy miażdżący akt oskarżenia, są czymś, czego historia nie powinna nam wybaczyć, czymś, za co ludzkość będzie nami w myślach gardzić" – tak ocenił w swoim dzienniku sowiecki reżyser filmowy i pisarz Ołeksandr Dowżenko[1] to, co się wydarzyło w 1939 roku na ziemiach należących do II Rzeczypospolitej.

Od momentu wkroczenia oddziałów RKKA i rozpoczęcia okupacji II RP, Sowieci przystąpili do masowych aresztowań i deportacji jej obywateli – Polaków, Białorusinów, Ukraińców i Żydów. Tematowi deportacji polsko-ukraińska grupa robocza niejednokrotnie już poświęcała uwagę[2], tym razem zajęliśmy się początkiem II wojny światowej. Niniejszy tom poświęcony jest sowieckim deportacjom z obwodów wołyńskiego, drohobyckiego[3], lwowskiego, stanisławskiego (obecnie iwano-frankiwskiego), rówieńskiego i tarnopolskiego Ukraińskiej SRS w okresie sprzed kampanii rosyjskiej lat 1941–1945. Na tych terenach samozwańczy „wyzwoliciele", którzy wtargnęli do Polski z terytorium stalinowskiej Rosji, zastosowali politykę przymusowych przesiedleń wobec osadników wojskowych i pracowników służby leśnej, uchodźców wojennych (*biežeńców*), rodzin represjonowanych polskich oficerów, policjantów, żandarmów, osób przetrzymywanych w obozach jenieckich oraz w więzieniach zachodnich obwodów USRS, jak też osób wysiedlonych z pasa przygranicznego. Za niezbędną, jak wskazują dokumenty, „wyzwoliciele" uznali również deportację kobiet zajmujących się nierządem.

Dokumenty opublikowane w niniejszym tomie obejmują okres od października 1939 roku (z wyjątkiem Dokumentu nr 1, który powstał prawdopodobnie przed wrześniem 1939 roku) do połowy czerwca 1941 roku i ukazują sposób, w jaki sowieckie służby specjalne planowały i organizowały masowe akcje deportacyjne. Szczególną wymowę posiadają te przedstawiające ludzkie losy. Dotyczą one

---

[1] Cyt. za: J. Szapował, *Jakoho koloru buw wereseń 1939-ho?*, „Dzerkało tyżnia", 18/24 IX 2004, nr 37, s. 21. Zob. szerzej: J. Szapował, *Neprosczenyj. Ołeksandr Dowżenko i komunistyczni specsłużby*, Warszawa–Kyjiw–Charkiw 2022.

[2] Zob. *Przesiedlenia Polaków i Ukraińców 1944–1946*, red. J. Szapował, J. Tucholski, Warszawa–Kijów 2000 („Polska i Ukraina w latach trzydziestych–czterdziestych XX wieku. Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych", t. 2); *Akcja „Wisła" 1947*, red. W. Chudzik i in., Warszawa–Kijów 2006 („Polska i Ukraina w latach trzydziestych–czterdziestych...", t. 5).

[3] Obwód drohobycki (z siedzibą władz administracyjnych w Drohobyczu) istniał jako jednostka administracyjna w USRS od 27 XI 1939 do 21 V 1959, następnie został włączony do obwodu lwowskiego.

Особливе значення мають документи зі свідченнями очевидців. Вони стосуються доль конкретних осіб, які мешкали на територіях, захоплених сталінськими «визволителями», а також відображають настрої людей або, як висловлювались чекісти, «реагування» на дії окупаційної комуністичної влади. Ця влада, як засвідчують опубліковані документи, також вбачала серйозну небезпеку з боку членів Організації Українських Націоналістів (ОУН). З квітня 1941 року зазначеній категорії «ворогів» чекісти приділяли неабияку увагу, хоча повністю розправитися з українським підпіллям завадило вторгнення 22 червня 1941 року Вермахту.

Репресивні акції відбувались на підставі цілком таємних постанов Ради Народних Комісарів СРСР. У першу чергу йдеться про постанову № 2010-558сс від 5 грудня 1939 року і постанову № 289-127сс від 2 березня 1940 року[4].

* * *

Як відомо, у Радянському Союзі депортації були інструментом, який застосовувався комуністичним режимом задля досягнення широкого спектру цілей. Від соціальної інженерії, коли влада проводила примусове виселення або переселення задля гомогенізації певної території, до застосування депортацій як методу політичних репресій у межах боротьби з «ворогами народу» чи антирадянським рухом опору.

Використання примусового виселення як методу політичних репресій практикувалося більшовиками фактично з перших років встановлення червоного режиму на територіях колишньої Російської імперії. Зокрема, першу депортацію було здійснено у 1918–1920 роках, а її жертвами стали козаки, що мешкали на північ від Кавказу та були антикомуністично налаштованими[5].

Контингент, який підлягав примусовому виселенню визначався у кожному випадку відповідно до поставлених цілей. Основою відокремлення цього контингенту було визнання якоїсь ідеології, політична, етнічна, національна або класова приналежність особи або групи осіб. Звичайно, приналежність визначалася директивами комуністичного режиму, залежно від припущень і цілей запланованої депортаційної акції – люди, яких мали депортувати, тут не мали права голосу.

Депортаційні практики реалізовувалися у формі трьох різних типів заходів. Російський дослідник Павло Полян виокремив два типи – операції та кампанії. Виселення суворо фіксованого контингенту людей, що здійснювалось у фіксовані строки і на фіксованій території, насильницьким чи

---

[4] Див.: *Депортации польских граждан из Западной Украины и Западной Белоруссии в 1940 году* / упоряд. Христофоров В., Маєвский М., Тухольский Е. – Варшава–Москва, 2003. – С. 712–720.

[5] Полян П. *Не по своей воле...: История и география принудительных миграций в СССР.* – Москва: Изд-во «ОГИ-Мемориал», 2001. – С. 53. Анг. вид. того ж: *Against Their Will: The History and Geography of Forced Migrations in the USSR.* – Budapest, 2004.

konkretnych osób zamieszkałych na terenach zagarniętych przez stalinowskich „wyzwolicieli", pokazują także nastroje czy też – zgodnie z nomenklaturą funkcjonariuszy NKWD – „reakcje" ludności na działania okupacyjnej władzy komunistycznej. Władza ta, co poświadczają publikowane dokumenty, dostrzegała też duże zagrożenie ze strony Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (OUN). Na tej kategorii „wrogów" funkcjonariusze NKWD skupiali swoją uwagę od kwietnia 1941 roku, chociaż w całkowitej rozprawie z podziemiem ukraińskim przeszkodziło im wkroczenie na terytorium ZSRS Wermachtu, co nastąpiło 22 czerwca 1941 roku.

Podstawą prawną do zastosowanych represji były ściśle tajne rozporządzenia Rady Komisarzy Ludowych ZSRS, zwłaszcza Wytyczne nr 2010-558ss z 5 grudnia 1939 roku oraz nr 289-127ss z 2 marca 1940 roku[4].

* * *

Jak wiadomo, w Związku Sowieckim deportacje były narzędziem stosowanym przez reżim komunistyczny do realizacji szerokiego spektrum zadań: od inżynierii społecznej – kiedy to władza przeprowadzała przymusowe wysiedlenia, aby homogenizować poszczególne terytoria – po deportację jako metodę represji politycznych w ramach walki z „wrogami narodu" bądź antysowieckim podziemiem.

To narzędzie bolszewicy wykorzystywali już od początku panowania czerwonego reżimu na terenach dawnego imperium rosyjskiego. Pierwsza deportacja została bowiem przeprowadzona w latach 1918–1920, a jej ofiarami stali się mieszkający na północ od Kaukazu i nastawieni antykomunistycznie Kozacy[5].

Grupy społeczne przeznaczone do przymusowego wysiedlenia, stanowiące dla władz sowieckich „kontyngent", typowano na podstawie dyrektyw reżimu komunistycznego zależnie od założeń i celów planowanych działań wysiedleńczych – sami ludzie nie mieli tu nic do powiedzenia. Podstawą do wyodrębnienia danego „kontyngentu" było wyznawanie określonej ideologii, przynależność polityczna, etniczna, narodowościowa bądź klasowa osoby czy też grupy osób.

Działania deportacyjne przeprowadzano na trzy różne sposoby. Geograf i demograf Paweł Polan wyodrębnia dwa ich typy: operacje oraz kampanie. Wysiedlenia precyzyjnie wytypowanej grupy ludzi, odbywające się pod przymusem w konkretnym terminie i na określonym terytorium, na podstawie wcześniej opracowanego planu oraz oficjalnych aktów normatywnych (wydanych przez instytucje państwowe lub partyjne), Polan uznaje za „operacje deportacyjne"[6]. Miały one zwykle masowy charakter i wymagały zaangażowania dodatkowych osób

[4] Zob. *Deportacje obywateli polskich z Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi w 1940 roku*, oprac. W. Christoforow, M. Majewski, J. Tucholski, Warszawa–Moskwa 2003, s. 713–721.

[5] P. Polan, *Nie po swojej wole...: Istorija i gieografija prinuditielnych migracyj w SSSR*, Moskwa 2001, s. 53. Wyd. angielskie: *idem*, *Against Their Will: The History and Geography of Forced Migrations in the USSR*, Budapest 2004.

[6] P. Polan, *Dieportacyi i etnicznost'* [w:] *Stalinskije dieportacyi. 1928–1953*, red. N.Ł. Pobol, A.N. Jakowlew, P.M. Polan, Moskwa 2005, s. 11.

примусовим шляхом, за заздалегідь розробленим сценарієм чи планом та зазвичай оформлене в офіційні нормативні акти (державних чи партійних інституцій), Полян пропонує вважати депортаційною операцією[6]. Такі операції, зазвичай, мали масовий характер та потребували залучення додаткових ресурсів: людських (чекістських, партійних, військових), матеріально-технічних та фінансових. Під депортаційною кампанією П. Полян розуміє наскрізну єдність одиничних депортаційних операцій, об'єднаних спільністю депортованого контингенту, іноді розмежованих у часі та просторі[7].

Кількість осіб, які підлягали депортації, могла бути визначена заздалегідь (якщо йдеться про депортаційні операції), а могла й не визначатися – тут успіх депортаційної акції зумовлювався тим, що завдання та цілі, встановлені комуністичним режимом, були завершені.

Аналіз депортаційних практик радянської влади на території Західної України у 1939–1941 роках та у 1944–1952 роках свідчить про те, що існував також і третій тип депортаційних практик. Нормативні акти комуністичних спецслужб у вказані роки засвідчують, що не йшлося про проведення спеціальної депортаційної операції чи декількох операцій. Поряд з агентурною, оперативно-слідчою, чекістсько-військовою та іншими, депортації сімей, які підлягали виселенню були частиною повсякденної роботи радянських спецслужб. Депортації передусім спрямовувались на боротьбу з повстанським рухом і на «радянізацію» тепер вже західних областей Радянської України. Отже, до пропонованої Павлом Поляном схеми типів заходів варто додати ще один елемент – депортаційну роботу.

Варто зазначити, що в документах радянських спецслужб для означення депортаційної акції – сукупності проведених заходів, пов'язаних із переміщенням однієї чи декількох сімей (осіб), чекістами, як правило, застосовувався термін «операція», а сучасні дослідники зазвичай використовують поняття «депортаційна операція».

* * *

Перед колапсом СРСР, питання про масові примусові переміщення у 1939–1941 роках з території інкорпорованих сталінським режимом земель не потрапляли у фокус радянських наукових досліджень. У кращому випадку ці події побічно згадувалися, а *de facto* замовчувалися. З розпадом Радянського Союзу почалося спрощення доступу до закритих раніше архівів. Депортації як інструмент репресивної політики комуністичного режиму стали предметом багатьох досліджень. Це дозволило окреслити головні етапи депортаційної політики та визначити загальний порядок, що застосовувався до репресованих осіб. Архівні відкриття кінця 1980-х – початку

[6] Полян П. *Депортации и этничность* // *Сталинские депортации. 1928–1953* / Сост. Поболь Н.Л., Яковлев А.Н., Полян П.М. – Москва, 2005. – С. 11.

[7] Там само.

(przedstawicieli służb specjalnych, członków partii oraz wojskowych), a także środków technicznych i finansowych. Z kolei pod pojęciem „kampania deportacyjna" Polan rozumie zbiór poszczególnych operacji deportacyjnych, dotyczących jednolitej grupy wysiedleńców, choć nierzadko przeprowadzonych w różnym czasie i miejscu[7].

Liczba ludzi wyznaczonych do wysiedlenia mogła być ustalona wcześniej (w przypadku operacji deportacyjnych) lub w ogóle jej nie planowano – tu wyznacznikiem sukcesu był fakt zrealizowania zadań zaplanowanych przez reżim komunistyczny.

Analiza akcji wysiedleńczych dokonanych przez władze sowieckie na terenie zachodnich obwodów USRS w latach 1939–1941 oraz 1944–1952 potwierdza również istnienie pewnego standardu tego typu działań. Akty normatywne komunistycznych służb specjalnych z tych lat pokazują bowiem, że nie chodziło tylko o przeprowadzenie jednej lub kilku specjalnych operacji deportacyjnych. Równolegle z działaniami agenturalnymi (operacyjnymi), śledczymi, wojskowymi i innymi, deportacje rodzin podlegających wysiedleniu stanowiły część codziennej pracy sowieckich służb specjalnych, która ukierunkowana była przede wszystkim na walkę z ruchem powstańczym oraz na sowietyzację ówczesnych zachodnich obwodów USRS. Do proponowanego przez Pawła Polana schematu warto więc dodać specyficzną formę działalności sowieckich służb – „praktykę deportacyjną".

Należy nadmienić, iż w dokumentach sowieckich służb specjalnych do oznaczenia akcji deportacyjnej – a więc wszystkich przeprowadzonych działań związanych z przesiedleniem jednej lub kilku rodzin (osób) – funkcjonariusze NKWD z reguły stosowali termin „operacja", natomiast współcześni badacze zwykle posługują się pojęciem „operacja deportacyjna".

* * *

Przed rozpadem ZSRS w 1991 roku problematyka zbiorowych przymusowych przemieszczeń ludności w latach 1939–1941 z terytoriów zajętych przez stalinowski reżim nie znajdowała się w kręgu zainteresowań sowieckich badaczy. W najlepszym wypadku kwestie te były jedynie wzmiankowane, a *de facto* – przemilczane. Po upadku Związku Sowieckiego rozpoczęło się stopniowe uzyskiwanie dostępu do zamkniętych dawniej archiwów, a temat deportacji, jako narzędzia represyjnej polityki władzy komunistycznej, stał się przedmiotem licznych badań. Pozwoliło to na określenie głównych etapów polityki deportacyjnej oraz wskazanie ogólnych prawidłowości, stosowanych wobec represjonowanych osób. Odkrycia archiwalne końca lat osiemdziesiątych i początku dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku były analizowane i prezentowane w szeregu artykułów i monografii oraz w kilku edycjach źródłowych[8].

[7] *Ibidem*.

[8] Zob. np. *Deportaciji. Zachidni zemli Ukrajiny kinca 30-ch – poczatku 50-ch rr. Dokumenty, materialy, spohady: u 3-ch tomach*, oprac. J. Sływka i in., Lwiw 1998–2002; *Stalinskije dieportacyi...*

1990-х років стали концептуалізовані та представлені у низці статей і монографій, а також у кількох збірниках документів[8].

Якщо зосередити увагу на українських дослідниках, то йдеться, зокрема, про публікації Ігоря Винниченка[9], Ольги Довбні[10], Йосипа Надольського[11], Володимира Сергійчука[12], Юрія Сороки[13], Василя Токарського[14].

Автори узагальнюючих праць про систему репресій, створену комуністичною владою в УРСР, також торкались питань депортацій. Тут можна назвати роботи Івана Біласа[15], Юрія Шаповала[16], Тамари Вронської[17].

Проблема депортацій польських громадян досліджувалась у публікаціях Миколи Бугая[18], Олександра Гурьянова[19], Саассилани Сівцевої[20] та нещодавно померлої Валентини Парсаданової[21].

---

[8] Див., наприклад: *Депортації. Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади: У 3-х томах* / упоряд. Сливка Ю. та ін. – Львів, 1998–2002; *Сталинские депортации...*

[9] Винниченко І. *Україна 1920–1980-х: депортації, заслання, вислання.* – Київ, 1994.

[10] Довбня О. *Депортації населення України (1920-ті – початок 1950-х рр.): історіографічний аспект* // Київські історичні студії. – 2018. – № 1 (6). – С. 110–120; той же, *Репресії проти поляків УСРР/УРСР наприкінці 1920-х – на початку 1950-х років у дослідженнях вітчизняних істориків* // Гілея. Науковий вісник. – 2018. – Вип. 17. – С. 42–46.

[11] Надольський Й. *Депортаційна політика сталінського тоталітарного режиму в Західних областях України (1939–1953 рр.).* – Луцьк, 2008.

[12] Сергійчук В. *Депортації українців до Казахстану.* – Київ, 2017.

[13] Сорока Ю. *Насильницьке виселення населення західноукраїнських земель у 1940–1950-х роках* // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – 2007. – Випуск 91–92. – С. 122–126.

[14] Токарський В. *Депортація «антирадянського елементу» із західних областей України: травень 1941 року* // Історичні студії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2013. – Вип. 9–10. – С. 101–105.

[15] Білас І. *Репресивно-каральна система в Україні. 1917–1953: суспільно-політичний та історико-правовий аналіз: [у 2 кн.].* – Кн. 1. – Київ, 1994.

[16] Шаповал Ю.І. *Україна 1920–50-х років: сторінки ненаписаної історії.* – Київ: Наукова думка, 1993; того ж: *Україна у XX столітті: події і люди у контексті важкої історії.* – Київ, 2001.

[17] Вронська Т. *Упокорення страхом: сімейне заручництво у каральній практиці радянської влади (1917–1953 рр.).* – Київ, 2013.

[18] Бугай Н.Ф. *К вопросу о депортации народов в 30–40-х годах* // История СССР. – 1989. – № 6; того ж: *Иосиф Сталин – Лаврентию Берии: «Их надо депортировать...»: Документы, факты, комментарии* / вступ. ст., сост., Бугай Н. – Москва, 1992; того ж: *Народы Украины в «Особой папке Сталина».* – Москва, 2006; того ж: *Поляки России: поиск истины (принудительное преследование, возвращение, судьбы).* – Москва, 2013.

[19] Гурьянов А.Э. *Масштабы депортаций населения вглубь СССР в мае-июне 1941 г.* // *Репрессии против поляков и польских граждан* / ред. Гурьянов А. – Москва, 1997. – С. 137–175; того ж: *Masowe deportacje jako element polityki stalinowskiej* // *Europa wobec wyzwań XXI wieku: deportacje, wysiedlenia i przymusowe migracje jako nieodłączny element konfliktów zbrojnych i wojen współczesnego świata.* – Oświęcim, 2014. – С. 37–46; того ж: *Cztery deportacje 1940–41* // Karta. – 1994. – № 12. – С. 114–136.

[20] Сивцева С.И. *Депортация поляков в Якутию в 1940-е годы (некоторые аспекты)* // *Россия и Польша. Историко-культурные контакты (сибирский феномен).* – Новосибирск, 2001. – С. 97–100.

[21] Парсаданова В.С. *Депортация населения из Западной Украины и Западной Белоруссии в 1939–1941 гг.* // Новая и новейшая история. – 1989. – № 2. – С. 26–44.

Z grona ukraińskich badaczy należy zwłaszcza wymienić publikacje Ihora Wynnyczenki[9], Olgi Dowbni[10], Josypa Nadolśkiego[11], Wołodymyra Serhijczuka[12], Jurija Soroki[13] oraz Wasyla Tokarśkiego[14].

Temat deportacji poruszali również autorzy prac poświęconych systemowi represji, jaki w USRS stworzyła władza komunistyczna. Wśród nich wymienić można: Iwana Biłasa[15], Jurija Szapowała[16] i Tamarę Wrońską[17].

W publikacjach rosyjskich problem wysiedleń obywateli II RP był analizowany przez Nikołaja Bugaja[18], Aleksandra Gurjanowa[19], Saassyłanę Siwcewą[20] czy niedawno zmarłą Walentynę Parsadanową[21].

Niemniej, pomijając znaczną liczbę artykułów naukowych, na chwilę obecną jedynymi syntetycznymi opracowaniami problemów związanych z tą tematyką są publikacje Pawła Polana[22]. Podkreśla on, iż cechami szczególnymi deportacji jako represji „jest ich administracyjny (pozasądowy) charakter oraz ukierunkowanie nie na konkretną osobę, nie na pojedynczego obywatela, a na całą grupę osób – niekiedy bardzo liczną i odpowiadającą z góry określonym

---

[9] I. Wynnyczenko, *Ukrajina 1920–1980-ch: deportaciji, zasłannia, wyslannia*, Kyjiw 1994.

[10] O. Dowbnia, *Deportacija nasełennia Ukrajiny (1920-ti – poczatok 1950-ch rr.): istoriohraficznyj aspekt*, „Kyjiwśki istoryczni studiji" 2018, nr 1 (6), s. 110–120; *eadem, Represiji proty polakiw USRR/ URSR naprykinci 1920-ch – na poczatku 1950-ch rokiw u doslidżenniach witczyznianych istorykiw*, „Hileja. Naukowyj wisnyk" 2018, nr 17, s. 42–46.

[11] J. Nadolśkyj, *Deportacijna polityka stalińskoho totalitarnoho reżymu w Zachidnych oblastiach Ukrajiny (1939–1953 rr.)*, Łuck 2008.

[12] W. Serhijczuk, *Deportaciji ukrajinciw do Kazachstanu*, Kyjiw 2017.

[13] J. Soroka, *Nasylnyćke wyselennia naselennia zachidnoukrajinśkych zemel u 1940–1950-ch rokach*, „Wisnyk Kyjiwśkoho nacionalnoho uniwersytetu imeni Tarasa Szewczenka. Istorija" 2007, nr 91/92, s. 122–126.

[14] W. Tokarśkyj, *Deportacija „antyradiańskoho elementu" iz zachidnych oblastej Ukrajiny: traweń 1941 roku*, „Istoryczni studiji Schidnojewropejskoho nacionalnoho uniwersytetu imeni Łesi Ukrajinky" 2013, nr 9–10, s. 101–105.

[15] I. Biłas, *Represywno-karalna systema w Ukrajini. 1917–1953: suspilno-politycznyj ta istoryko-prawowyj analiz: [u 2 kn.]*, kn. 1, Kyjiw 1994.

[16] J.I. Szapował, *Ukrajina 1920–50-ch rokiw: storinky nenapysanoji istoriji*, Kyjiw 1993; *idem, Ukrajina y XX stolitti: podiji i ludy u konteksti ważkoji istoriji*, Kyjiw 2001.

[17] T. Wrońska, *Upokorennia strachom: simejne zarucznyctwo u karalnij praktyci radianśkoji władу (1917–1953 rr.)*, Kyjiw 2013.

[18] N.F. Bugaj, *K woprosu o dieportacyi narodow w 30–40-ch godach*, „Istorija SSSR" 1989, nr 6; *idem, Josif Stalin – Ławrientiju Berii: „Ich nado dieportirowat'": Dokumienty, fakty, kommientarii*, wstęp i red. N. Bugaj, Moskwa 1992; *idem, Narody Ukrainy w „Osoboj papkie Stalina"*, Moskwa 2006; *idem, Polaki Rossii: poisk istiny (prinuditielnoje priesledowanije, wozwraszczenije, sud'by)*, Moskwa 2013.

[19] A.E. Gurjanow, *Massztaby dieportacyj nasielenija wglub' SSSR w maje–ijunie 1941 g.* [w:] *Riepriesii protiw polakow i polskich graždan*, red. A. Gurjanow, Moskwa 1997, s. 137–175; *idem, Masowe deportacje jako element polityki stalinowskiej* [w:] *Europa wobec wyzwań XXI wieku: deportacje, wysiedlenia i przymusowe migracje jako nieodłączny element konfliktów zbrojnych i wojen współczesnego świata*, Oświęcim 2014, s. 37–46; *idem, Cztery deportacje 1940–41*, „Karta" 1994, nr 12, s. 114–136.

[20] S.I. Siwcewa, *Dieportacyja polakow w Jakutiju w 1940-e gody (niekotoryje aspiekty)* [w:] *Rossija i Polsza. Istoriko-kulturnyje kontakty (sibirskij fienomien)*, Nowosibirsk 2001, s. 97–100.

[21] W.S. Parsadanowa, *Dieportacyja nasielenija iz Zapadnoj Ukrainy i Zapadnoj Biełorussii w 1939–1941 gg.*, „Nowaja i nowiejszaja istorija" 1989, nr 2, s. 26–44.

[22] P. Polan, *Nie po swojej wole...*; *idem, Dieportacyi i etniczność'...*, s. 5–19.

Однак, незважаючи на велику кількість наукових статей, наразі єдиним синтетичним дослідженням проблем, пов'язаних з депортаціями, є публікація Павла Поляна[22]. Він, зокрема, підкреслює, що визначальними особливостями депортацій як репресій «є їхній адміністративний (позасудовий) характер та їхня списковість, тобто спрямованість не на конкретну особу, не на індивідуального громадянина, а на цілу групу осіб, часом дуже численну і таку, що відповідає визначеним згори критеріям. Рішення про депортації приймалися, переважно, керівниками партії та уряду, за ініціативи органів ОДПУ-НКВС-КДБ та низки інших відомств. Це ставить депортації за межі компетенції та правового поля радянського судочинства...»[23].

У ПНР тема депортації вихідців із колишніх Кресів II РП у глиб СРСР була табуйованою майже до самого кінця. Вона почала з'являтися в польській історіографії на межі 1980–1990-х років і досі увага істориків до неї не згасла. Комплексний аналіз питання депортації здійснили Станіслав Цесельський, Гжегож Грицюк та Олександр Сребраковський[24]. Тут не можна не згадати творчість Пьотра Жароня та Вітольда Кусінського[25].

Про перебіг та різні аспекти депортації громадян II Республіки Посполитої у 1940–1941 рр. публікували Даніель Боцьковський[26], Станіслав Цесельський[27], Малгожата Гіжеєвська[28], Альбін Гловацький[29], Кшиштоф

---

[22] Полян П. *Не по своей воле...*; того ж: *Депортации и этничность...* – С. 5–19.

[23] Того ж: *Не по своей воле...* – С. 12.

[24] Ciesielski S., Hryciuk G., Srebrakowski A. *Masowe deportacje radzieckie w okresie II wojny światowej*. – Wrocław, 1994; тих же: *Masowe deportacje radzieckie*. – Toruń, 2002; тих же: *Masowe deportacje ludności w Związku Radzieckim*. – Toruń, 2004; див. також Ciesielski S. *Masowe deportacje w ZSRR – charakterystyka wybranych aspektów zjawiska* // Dzieje Najnowsze. – 2001. – № 3. – Т. 33. – С. 29–56.

[25] Żaroń P. *Deportacje na Kresach 1939–41*. – Warszawa, 1990; того ж: *Ludność polska w Związku Radzieckim w czasie II wojny światowej*. – Warszawa, 1990; Kusiński W. *Deportacje ludności polskiej w ZSRR*. – Warszawa, 1991 // Cepis: Studia i Materiały Centrum Badań Radzieckich Uniwersytetu Warszawskiego. – 3. 9.

[26] Boćkowski D. *Czas nadziei. Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej w ZSRR i opieka nad nimi placówek polskich w latach 1940–1943*. – Warszawa, 1999. – С. 15–78.

[27] Див. сер. ін. Ciesielski S. *Deportacje obywateli polskich z ziem wschodnich II Rzeczypospolitej włączonych do Białoruskiej SSR (1940–1941) // Polacy na Białorusi od końca XIX do początku XXI wieku*. – Т. 2: *Polityka, społeczeństwo, kultura* / ред. Gawin T. – Warszawa, 2018. – С. 299–316.

[28] Giżejewska M. *Deportacje obywateli polskich z ziem północno-wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939–1941 // Studia z dziejów okupacji sowieckiej (1939–1941). Obywatele polscy na kresach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej pod okupacją sowiecką w latach 1939–1941* / ред. Strzembosz T. – Warszawa, 1997.

[29] Głowacki A. *Deportacje obywateli polskich w głąb ZSRR w latach 1940–1941* // Sprawozdania z czynności i posiedzeń naukowych. – 2002. – Т. 56. – С. 93–101; того ж: *Deportowani w latach 1940–1941 // Polska 1939–1945. Straty osobowe i ofiary represji pod dwiema okupacjami* / ред. Szarota T., Materski W. – Warszawa, 2009. – С. 238–246; того ж: *O deportacji osadników wojskowych w głąb ZSSR (w świetle materiałów NKWD* // Mars: problematyka i historia wojskowości: studia i materiały – 1994. – Т. 2. – С. 111–144; того ж: *Przesiedlenie części ludności z obwodu lwowskiego do Mołdawii na przełomie lat 1940/1941 // Europa nieprowincjonalna. Przemiany na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej (Białoruś, Litwa, Łotwa, Ukraina, wschodnie pogranicze III Rzeczypospolitej Polskiej) w latach 1772–1999* / ред. Jasiewicz K. – Warszawa–Londyn, 1999. – С. 993–1007; того ж: *Wysiedlenie mieszkańców Zachodniej Białorusi z 800-metrowej strefy nadgranicznej na wiosnę 1940 r.*

kryteriom. Decyzje o deportacji podejmowane były z reguły przez przywódców partii i rządu, z inicjatywy organów OGPU-NKWD-KGB oraz innych resortów. Pozycjonuje to deportacje poza obszarem kompetencji sowieckiego sądownictwa..."[23].

W PRL kwestia deportacji (zsyłek) ludności z dawnych Kresów II RP w głąb ZSRS niemalże do samego końca była tematem tabu. Zaczęła pojawiać się w polskiej historiografii dopiero na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia i nadal cieszy się niesłabnącą uwagą historyków. Kompleksową analizę zagadnienia przeprowadzili Stanisław Ciesielski, Grzegorz Hryciuk i Aleksander Srebrakowski[24]. Wymienić w tym miejscu należy także prace Piotra Żaronia i Witolda Kusińskiego[25].

Na temat przebiegu i rozmaitych aspektów wysiedleń, jakim poddano obywateli II RP w latach 1940–1941, pisali Daniel Boćkowski[26], Stanisław Ciesielski[27], Małgorzata Giżejewska[28], Albin Głowacki[29], Krzysztof Łagojda[30], Ewa

[23] *Idem, Nie po swojej woli...*, s. 12.

[24] S. Ciesielski, G. Hryciuk, A. Srebrakowski, *Masowe deportacje radzieckie w okresie II wojny światowej*, Wrocław 1994; *eidem, Masowe deportacje radzieckie*, Toruń 2002; *eidem, Masowe deportacje ludności w Związku Radzieckim*, Toruń 2004; zob. także S. Ciesielski, *Masowe deportacje w ZSRR – charakterystyka wybranych aspektów zjawiska*, „Dzieje Najnowsze" 2001, nr 3, t. 33, s. 29–56.

[25] P. Żaroń, *Deportacje na Kresach 1939–41*, Warszawa 1990; *idem, Ludność polska w Związku Radzieckim w czasie II wojny światowej*, Warszawa 1990; W. Kusiński, *Deportacje ludności polskiej w ZSRR*, Warszawa 1991 („Studia i Materiały Centrum Badań Radzieckich Uniwersytetu Warszawskiego", z. 9).

[26] D. Boćkowski, *Czas nadziei. Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej w ZSRR i opieka nad nimi placówek polskich w latach 1940–1943*, Warszawa 1999, s. 15–78.

[27] Zob. m.in. S. Ciesielski, *Deportacje obywateli polskich z ziem wschodnich II Rzeczypospolitej włączonych do Białoruskiej SRR (1940–1941)* [w:] *Polacy na Białorusi od końca XIX do początku XXI wieku*, t. 2: *Polityka, społeczeństwo, kultura*, red. T. Gawin, Warszawa 2018, s. 299–316.

[28] M. Giżejewska, *Deportacje obywateli polskich z ziem północno-wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939–1941* [w:] *Studia z dziejów okupacji sowieckiej (1939–1941). Obywatele polscy na kresach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej pod okupacją sowiecką w latach 1939–1941*, red. T. Strzembosz, Warszawa 1997.

[29] A. Głowacki, *Deportacje obywateli polskich w głąb ZSRR w latach 1940–1941*, „Sprawozdania z czynności i posiedzeń naukowych" 2002, t. 56, s. 93–101; *idem, Deportowani w latach 1940–1941* [w:] *Polska 1939–1945. Straty osobowe i ofiary represji pod dwiema okupacjami*, red. T. Szarota, W. Materski, Warszawa 2009, s. 238–246; *idem, O deportacji osadników wojskowych w głąb ZSRR (w świetle materiałów NKWD)*, „Mars: problematyka i historia wojskowości: studia i materiały" 1994, t. 2, s. 111–144; *idem, Przesiedlenie części ludności z obwodu lwowskiego do Mołdawii na przełomie lat 1940/1941* [w:] *Europa nieprowincjonalna. Przemiany na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej (Białoruś, Litwa, Łotwa, Ukraina, wschodnie pogranicze III Rzeczypospolitej Polskiej) w latach 1772–1999*, red. K. Jasiewicz, Warszawa–Londyn 1999, s. 993–1007; *idem, Wysiedlenie mieszkańców Zachodniej Białorusi z 800-metrowej strefy nadgranicznej na wiosnę 1940 r.* [w:] *Sowietyzacja i rusyfikacja północno-wschodnich ziem II Rzeczypospolitej (1939–1941): studia i materiały*, red. M. Gnatowski, D. Boćkowski, Białystok 2003, s. 139–153.

[30] K. Łagojda, *Deportacja ludności polskiej w kwietniu 1940 r. w świetle dyrektyw NKWD i relacji wysiedlonych rodzin. Próba analizy porównawczej*, „Pamięć i Sprawiedliwość" 2015, nr 1 (25), s. 303–321.

Лагойда[30], Єва Ковальська[31], Александра Шеміот[32], Генрик Стронський[33], Рафал Внук[34], Юзеф Волчанський[35], Войцех Вжесінський[36], Анна Запалець[37] та багато інших[38].

Аналізування кількості депортованих зробили Даніель Боцьковський[39], Альбін Гловацький[40] та Крістіна Керстен[41]. Про ці питання також йдеться у публікації Інституту національної пам'яті «Польща 1939–1945. Особисті

// Sowietyzacja i rusyfikacja północno-wschodnich ziem II Rzeczypospolitej (1939–1941): studia i materiały / ред. Gnatowski M., Boćkowski D. – Białystok, 2003. – С. 139–153.

[30] Łagojda K. *Deportacja ludności polskiej w kwietniu 1940 r. w świetle dyrektyw NKWD i relacji wysiedlonych rodzin. Próba analizy porównawczej* // Pamięć i Sprawiedliwość. – 2015. – № 1 (25). – С. 303–321.

[31] Kowalska E. *Deportacje obywateli polskich z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1940–1941. Regulacje prawne i realizacja* // *Polska droga do Kazachstanu. Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej, Żytomierz, 12–14 października 1996* / ред. Kisielewski T. – Warszawa, 1998. – С. 109–122; той же: *Przymusowe przesiedlenia obywateli polskich z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej na wschodnie obszary Ukraińskiej i Białoruskiej SRR oraz Besarabii w latach 1939–1941* // *Polska 1939–1945...* – С. 247–252. Вона також займалася долею депортованих, її же: *Przeżyć, aby wrócić! Polscy zesłańcy lat 1940–1941 w ZSRR i ich losy do roku 1946.* – Warszawa, 1998.

[32] Szemioth A. *Deportacje obywateli polskich na Syberię oraz represje sowieckie na Kresach Wschodnich II RP po 17 września 1939 r.* // Zesłaniec. Pismo Rady Naukowej Zarządu Głównego Związku Sybiraków. – 2010. – № 45. – С. 53–63.

[33] Stroński H. *Ucieczki, deportacje i repatriacje Polaków z Ukrainy w XX wieku: etapy, rozmach, specyfika, skutki* // Przegląd Polonijny. – 2007. – Т. 33. – З. 4. – С. 91–108.

[34] Wnuk R. *Niemieckie i radzieckie deportacje obywateli polskich: próba porównania* // *Wysiedlenia jako narzędzie polityki ludnościowej w Europie XX wieku* / ред. Wołoszyn J. – Lublin, 2015. – С. 177–190.

[35] Wołczański J. *Sowieckie deportacje Polaków z parafii Świtarzów w roku 1940* // Studia Polonijne. – 2009. – Т. 30. – С. 315–339.

[36] Wrzesiński W. *Deportacje Polaków do Związku Radzieckiego w latach 1939–1941* // Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo. – 1996. – № 251. – С. 276–281.

[37] Zapalec A. *Deportacje i przymusowe przesiedlenia ludności województwa tarnopolskiego w okresie pierwszej okupacji sowieckiej 1939–1941* // Wrocławskie Studia Wschodnie. – 2006. – Т. 10. – С. 169–191.

[38] Див. сер. in. Bełina J. *Aresztowania i deportacje ludności polskiej przez NKWD w latach 1939–1956* // Zesłaniec. Pismo Rady Naukowej... – 2002. – № 9. – С. 93–98; Denek K. *Deportacje na «nieludzką ziemię»* // Łużyckie Zeszyty Naukowe. – 2007. – З. 3. – С. 21–24; Hajduk-Nijakowska J. *Badanie pamięci lokalnej w kontekście państwowej polityki pamięci w Polsce: deportacje w głąb Rosji i na Sybir w pamięci nieoficjalnej* // Wschodnioznawstwo. – 2018. – С. 281–291; Kość-Ryżko K. *Doświadczenie wywózki i życia na zesłaniu w relacjach Polaków wywiezionych z Kresów w latach 1940–1941* // Studia BAS. – 2013. – № 2 (34) (*Repatrianci i polityka repatriacyjna*). – С. 25–49 (http://orka.sejm.gov.pl/wydbas.nsf/0/1E3E0E94F0DFA038C1257B7A002C7CDB?OpenDocument [доступ 27 VII 2022 г.]); Przelaskowski W. *Uwagi do dyskusji o deportacji obywateli polskich do ZSRR w okresie II wojny światowej* // Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej. – 1998. – Т. 33. – С. 235–238; Świątczak K. *Deportacje ludności polskiej z terenów wschodniej Rzeczypospolitej w latach 1940–1941* // Kwartalnik Prawo – Społeczeństwo – Ekonomia. – 2017. – № 2. – С. 86–98.

[39] Boćkowski D. *Masowe deportacje polskiej ludności cywilnej w głąb ZSRR w latach 1940–1941. Próba weryfikacji danych* // Mazowieckie Studia Humanistyczne. – 1996. – № 1. – С. 41–51.

[40] Głowacki A. *Deportowani w latach 1940–1941* // *Polska 1939–1945...* – С. 243–245.

[41] Kersten K. *Szacunek strat osobowych w Polsce Wschodniej* // Dzieje Najnowsze. – 1994. – № 2. – С. 47–50.

Kowalska[31], Aleksandra Szemioth[32], Henryk Stroński[33], Rafał Wnuk[34], Józef Wołczański[35], Wojciech Wrzesiński[36], Anna Zapalec[37] i inni[38].

Oszacowania liczby deportowanych podjęli się Daniel Boćkowski[39], Albin Głowacki[40] i Krystyna Kersten[41]. Kwestie te są także omawiane w publikacji IPN *Polska 1939–1945. Straty osobowe i ofiary represji pod dwiema okupacjami*, pod redakcją Tomasza Szaroty i Wojciecha Materskiego[42].

Zagadnienia dotyczące sowietyzacji terenów II RP i instalacji administracji sowieckiej oraz jej funkcjonowania szczegółowo omówili Bartłomiej Bernacki[43],

---

[31] E. Kowalska, *Deportacje obywateli polskich z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1940–1941. Regulacje prawne i realizacja* [w:] *Polska droga do Kazachstanu. Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej, Żytomierz, 12–14 października 1996*, red. T. Kisielewski, Warszawa 1998, s. 109–122; *eadem, Przymusowe przesiedlenia obywateli polskich z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej na wschodnie obszary Ukraińskiej i Białoruskiej SRR oraz Besarabii w latach 1939–1941* [w:] *Polska 1939–1945...*, s. 247–252. Badaczka zajęła się także losami deportowanych: *eadem, Przeżyć, aby wrócić! Polscy zesłańcy lat 1940–1941 w ZSRR i ich losy do roku 1946*, Warszawa 1998.

[32] A. Szemioth, *Deportacje obywateli polskich na Syberię oraz represje sowieckie na Kresach Wschodnich II RP po 17 września 1939 r.*, „Zesłaniec. Pismo Rady Naukowej Zarządu Głównego Związku Sybiraków" 2010, nr 45, s. 53–63.

[33] H. Stroński, *Ucieczki, deportacje i repatriacje Polaków z Ukrainy w XX wieku: etapy, rozmach, specyfika, skutki*, „Przegląd Polonijny" 2007, t. 33, z. 4, s. 91–108.

[34] R. Wnuk, *Niemieckie i radzieckie deportacje obywateli polskich: próba porównania* [w:] *Wysiedlenia jako narzędzie polityki ludnościowej w Europie XX wieku*, red. J. Wołoszyn, Lublin 2015, s. 177–190.

[35] J. Wołczański, *Sowieckie deportacje Polaków z parafii Świtarzów w roku 1940*, „Studia Polonijne" 2009, t. 30, s. 315–339.

[36] W. Wrzesiński, *Deportacje Polaków do Związku Radzieckiego w latach 1939–1941*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo" 1996, nr 251, s. 276–281.

[37] A. Zapalec, *Deportacje i przymusowe przesiedlenia ludności województwa tarnopolskiego w okresie pierwszej okupacji sowieckiej 1939–1941*, „Wrocławskie Studia Wschodnie" 2006, t. 10, s. 169–191.

[38] Zob. m.in. J. Belina, *Aresztowania i deportacje ludności polskiej przez NKWD w latach 1939–1956*, „Zesłaniec. Pismo Rady Naukowej..." 2002, nr 9, s. 93–98; K. Denek, *Deportacje na „nieludzką ziemię"*, „Łużyckie Zeszyty Naukowe" 2007, z. 3, s. 21–24; J. Hajduk-Nijakowska, *Badanie pamięci lokalnej w kontekście państwowej polityki pamięci w Polsce: deportacje w głąb Rosji i na Sybir w pamięci nieoficjalnej*, „Wschodnioznawstwo" 2018, s. 281–291; K. Kość-Ryżko, *Doświadczenie wywózki i życia na zesłaniu w relacjach Polaków wywiezionych z Kresów w latach 1940–1941*, „Studia BAS" 2013, nr 2 (34) (*Repatrianci i polityka repatriacyjna*), s. 25–49 (http://orka.sejm.gov.pl/wydbas.nsf/0/1E3E0E94F0DFA038C1257B7A002C7CDB?OpenDocument [dostęp 27 VII 2022]); W. Przelaskowski, *Uwagi do dyskusji o deportacji obywateli polskich do ZSRR w okresie II wojny światowej*, „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej" 1998, t. 33, s. 235–238; K. Świątczak, *Deportacje ludności polskiej z terenów wschodniej Rzeczypospolitej w latach 1940–1941*, „Kwartalnik Prawo – Społeczeństwo – Ekonomia" 2017, nr 2, s. 86–98.

[39] D. Boćkowski, *Masowe deportacje polskiej ludności cywilnej w głąb ZSRR w latach 1940–1941. Próba weryfikacji danych*, „Mazowieckie Studia Humanistyczne" 1996, nr 1, s. 41–51.

[40] A. Głowacki, *Deportowani w latach 1940–1941* [w:] *Polska 1939–1945...*, s. 243–245.

[41] K. Kersten, *Szacunek strat osobowych w Polsce Wschodniej*, „Dzieje Najnowsze" 1994, nr 2, s. 47–50.

[42] *Polska 1939–1945. Straty osobowe i ofiary represji pod dwiema okupacjami*, red. T. Szarota i W. Materski, Warszawa 2009.

[43] B. Bernacki, *„Najostrzejsze narzędzie naszej partii...". Okupacja sowiecka północno-wschodnich ziem Drugiej Rzeczypospolitej (1939–1941) w świetle polskojęzycznej prasy „gadzinowej"*, Toruń 2009.

втрати та жертви репресій під двома окупаціями» за редакцією Томаша Шароти та Войцеха Матерського[42].

Процеси радянізації територій II Речі Посполитої та інсталяції радянської адміністрації, а також її функціонування детально обговорили Бартломей Бернацький[43], Даніель Боцьковський[44], Альбін Гловацький[45], Кшиштоф Ясевич[46], Адам Судол[47] та Войцех Слешинський[48]. Відобразити ці процеси в іконографічному матеріалі взялися Дмитро Панто та Войцех Лукашун[49]. У 2005 році під редакцією Пьотра Хмеловця також була опублікована наукова робота, яка стала результатом конференції, організованої у 2003 році Ряшівським відділенням ІНП[50].

Більш широкому спектру радянських репресій присвятили свої праці такі автори: Станіслав Цесельський[51], Альбін Гловацький[52], Пьотр Мадайчик[53], Войцех Матерський та Анджей Пачковський[54].

---

[42] *Polska 1939–1945. Straty osobowe i ofiary represji pod dwiema okupacjami* / ред. Szarota T. i Materski W. – Warszawa, 2009.

[43] Bernacki B. *«Najostrzejsze narzędzie naszej partii...». Okupacja sowiecka północno-wschodnich ziem Drugiej Rzeczypospolitej (1939–1941) w świetle polskojęzycznej prasy «gadzinowej».* – Toruń, 2009.

[44] Bończkowski D. *Na zawsze razem. Białostoczyzna i Łomżyńskie w polityce radzieckiej w czasie II wojny światowej (IX 1939 – VIII 1944).* – Warszawa, 2005; *Sowietyzacja i rusyfikacja...*

[45] Głowacki A. *Sowieci wobec Polaków na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej 1939–1941.* – Łódź, 1997.

[46] Jasiewicz K. *Zagłada polskich Kresów. Ziemiaństwo polskie na Kresach Północno-Wschodnich Rzeczypospolitej pod okupacją sowiecką 1939–1941. Studium z dziejów zagłady narodu politycznego.* – Warszawa, 1997; див. також того ж: *Pierwsi po diable. Elity sowieckie w okupowanej Polsce 1939–1941 (Białostocczyzna, Nowogródczyzna, Polesie, Wileńszczyzna).* – Warszawa, 2001; того ж: *Obywatele polscy aresztowani na terytorium tzw. Zachodniej Białorusi w latach 1939–1941 w świetle dokumentacji NKWD/KGB* // Kwartalnik Historyczny. – 1994. – № 1.

[47] Sudoł A. *Początki sowietyzacji Kresów Wschodnich Drugiej Rzeczypospolitej (jesień 1939 roku). Wybrane problemy polityczne i organizacyjne.* – Bydgoszcz–Toruń, 1997.

[48] Ślęszyński W. *Okupacja Sowiecka na Białostoczyźnie 1939–1941. Propaganda i indoktrynacja.* – Białystok, 2001.

[49] Panto D., Łukaszun W. *Okupacja sowiecka ziem polskich w latach 1939–1941.* – Gdańsk, 2018.

[50] Див. *Okupacja sowiecka ziem polskich 1939–1941* / ред. Chmielowiec P. – Rzeszów–Warszawa, 2005.

[51] Ciesielski S. *Wróg jest wszędzie. Stalinowska polityka represyjna w latach 1928–1941.* – Toruń, 2013; того ж: *Polityka represyjna ZSRR w latach II wojny światowej.* – Toruń, 2014.

[52] Głowacki A. *Sowieci wobec Polaków na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej 1939–1941.* – Łódź, 1998. Див. також того ж: *Procedura aneksji przez ZSRR wschodnich ziem II Rzeczypospolitej w 1939 r.* // Dzieje Najnowsze. – 1997. – T. 29. – C. 90–112; того ж: *Formy, skala i konsekwencje sowieckich represji wobec Polaków w latach 1939–1941* // *Okupacja sowiecka ziem polskich 1939–1941...* – C. 126–138 та того ж: *Sowiecki aparat represji w Małopolsce Wschodniej i na Wołyniu, 1939–1941* // Pamięć i Sprawiedliwość. Biuletyn Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci Narodowej. – 1997/1998. – [T.] 40. – C. 281–297.

[53] Madajczyk P. *Przymusowe wysiedlenia – zaraza XX wieku* // Polska w Europie. – 1995. – Спец. з. – C. 98–114.

[54] Ciesielski S., Materski W., Paczkowski A. *Represje sowieckie wobec Polaków i obywateli polskich.* – Warszawa, 2002.

Daniel Boćkowski[44], Albin Głowacki[45], Krzysztof Jasiewicz[46], Adam Sudoł[47] oraz Wojciech Śleszyński[48]. Prezentacji tych procesów w materiale ikonograficznym podjęli się Dmitrij Panto i Wojciech Łukaszun[49]. Pod redakcją Piotra Chmielowca w 2005 roku ukazała się również pozycja będąca pokłosiem konferencji zorganizowanej w 2003 roku przez rzeszowski Oddział IPN[50].

Zagadnieniu szerszego spektrum represji sowieckich swoje prace poświęcili: Stanisław Ciesielski[51], Albin Głowacki[52], Piotr Madajczyk[53], Wojciech Materski oraz Andrzej Paczkowski[54].

Na temat działań represyjnych wobec podziemia polskiego na Kresach Wschodnich, rozgrywających się obok deportacji, pisali Bernadetta Gronek[55], Grzegorz Mazur[56], Jędrzej Tucholski[57], Tomasz Strzembosz[58], a także Rafał

[44] D. Boćkowski, *Na zawsze razem. Białostocczyzna i Łomżyńskie w polityce radzieckiej w czasie II wojny światowej (IX 1939 – VIII 1944)*, Warszawa 2005; *Sowietyzacja i rusyfikacja...*

[45] A. Głowacki, *Sowieci wobec Polaków na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej 1939–1941*, Łódź 1997.

[46] K. Jasiewicz, *Zagłada polskich Kresów. Ziemiaństwo polskie na Kresach Północno-Wschodnich Rzeczypospolitej pod okupacją sowiecką 1939–1941. Studium z dziejów zagłady narodu politycznego*, Warszawa 1997; zob. także *idem, Pierwsi po diable. Elity sowieckie w okupowanej Polsce 1939–1941 (Białostocczyzna, Nowogródczyzna, Polesie, Wileńszczyzna)*, Warszawa 2001; *idem, Obywatele polscy aresztowani na terytorium tzw. Zachodniej Białorusi w latach 1939–1941 w świetle dokumentacji NKWD/KGB*, „Kwartalnik Historyczny" 1994, nr 1.

[47] A. Sudoł, *Początki sowietyzacji Kresów Wschodnich Drugiej Rzeczypospolitej (jesień 1939 roku). Wybrane problemy polityczne i organizacyjne*, Bydgoszcz–Toruń 1997.

[48] W. Śleszyński, *Okupacja sowiecka na Białostocczyźnie 1939–1941. Propaganda i indoktrynacja*, Białystok 2001.

[49] D. Panto, W. Łukaszun, *Okupacja sowiecka ziem polskich w latach 1939–1941*, Gdańsk 2018.

[50] Zob. *Okupacja sowiecka ziem polskich 1939–1941*, red. P. Chmielowiec, Rzeszów–Warszawa 2005.

[51] S. Ciesielski, *Wróg jest wszędzie. Stalinowska polityka represyjna w latach 1928–1941*, Toruń 2013; *idem, Polityka represyjna ZSRR w latach II wojny światowej*, Toruń 2014.

[52] A. Głowacki, *Sowieci wobec Polaków na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej 1939–1941*, Łódź 1998. Zob. także *idem, Procedura aneksji przez ZSRR wschodnich ziem II Rzeczypospolitej w 1939 r.*, „Dzieje Najnowsze" 1997, t. 29, s. 90–112; *idem, Formy, skala i konsekwencje sowieckich represji wobec Polaków w latach 1939–1941* [w:] *Okupacja sowiecka ziem polskich 1939–1941...*, s. 126–138 oraz *idem, Sowiecki aparat represji w Małopolsce Wschodniej i na Wołyniu, 1939–1941*, „Pamięć i Sprawiedliwość. Biuletyn Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci Narodowej" 1997/1998, [t.] 40, s. 281–297.

[53] P. Madajczyk, *Przymusowe wysiedlenia – zaraza XX wieku*, „Polska w Europie" 1995, z. spec., s. 98–114.

[54] S. Ciesielski, W. Materski, A. Paczkowski, *Represje sowieckie wobec Polaków i obywateli polskich*, Warszawa 2002.

[55] B. Gronek, *Początki konspiracji antysowieckiej na terenie „Zachodniej Białorusi" (wrzesień 1939 – lipiec 1940) w świetle dokumentów NKWD* [w:] *Europa nieprowincjonalna...*, s. 696–719.

[56] G. Mazur, *Walka NKWD ze Związkiem Walki Zbrojnej na Kresach Południowo-Wschodnich w świetle dokumentów polskich archiwów w Londynie* [w:] *Europa nieprowincjonalna...*, s. 669–678.

[57] J. Tucholski, *Polskie podziemie antysowieckie w województwie wołyńskim w latach 1939–1941 w świetle materiałów NKWD* [w:] *Europa nieprowincjonalna...*, s. 679–688.

[58] T. Strzembosz, *Partyzantka polska na północno-wschodnich ziemiach II Rzeczypospolitej 1939–1941 (Wileńszczyzna, Nowogródzkie, Grodzieńskie)*, „Kwartalnik Historyczny" 1992, nr 4; *idem, Konspiracja na ziemi augustowskiej pod okupacją radziecką (1939–1941)*, „Przegląd Historyczny" 1992, nr 4; *idem, Uroczysko Kobielno. Z dziejów konspiracji i partyzantki nad Biebrzą 1939–1940*,

Про репресивні дії проти польського підпілля, які відбувалися паралельно з депортаціями, писали Бернадетта Гронек[55], Гжегож Мазур[56], Єнджей Тухольський[57], Томаш Стшембош[58], а також Рафал Внук[59].

Варто також згадати публікацію, напр., «Втрачена Батьківщина. Примусові вигнання, депортації та переселення як загальний досвід», яка стала результатом міжнародної наукової конференції, організованої Інститутом західних справ у 1993 році в Познані[60].

Серед публікацій на цю тему польською мовою не можна оминути такі як: «Радянська окупація (1939–1941 рр.) у світлі секретних документів. Польські громадяни на північно-східних прикордоннях II Республіки Посполитої під радянською окупацією в 1939–1941 роках»[61]. Розповіді про депортованих зібрано у виданні «Депортації поляків зі Східних Кресів до Сибіру»[62].

Слід зауважити на вагомому внеску Інституту національної пам'яті в частині джерельних публікацій у донесенні радянської документації до польського читача. Йдеться про видання, що виникли унаслідок співпраці з білоруськими (НАРБ) та російськими (ЦА ФСБ РФ) партнерами та містять документи радянських органів безпеки щодо організації та проведення депортаційних акцій із найсекретніших архівів Москви та Мінська[63]. ІНП

---

[55] Gronek B. *Początki konspiracji antysowieckiej na terenie «Zachodniej Białorusi» (wrzesień 1939 – lipiec 1940) w świetle dokumentów NKWD // Europa nieprowincjonalna...* – С. 696–719.

[56] Mazur G. *Walka NKWD ze Związkiem Walki Zbrojnej na Kresach Południowo-Wschodnich w świetle dokumentów polskich archiwów w Londynie // Europa nieprowincjonalna...* – С. 669–678.

[57] Tucholski J. *Polskie podziemie antysowieckie w województwie wołyńskim w latach 1939–1941 w świetle materiałów NKWD // Europa nieprowincjonalna...* – С. 679–688.

[58] Strzembosz T. *Partyzantka polska na północno-wschodnich ziemiach II Rzeczypospolitej 1939–1941 (Wileńszczyzna, Nowogródzkie, Grodzieńskie)* // Kwartalnik Historyczny. – 1992. – № 4; того ж: *Konspiracja na ziemi augustowskiej pod okupacją radziecką (1939–1941)* // Przegląd Historyczny. – 1992. – № 4; того ж: *Uroczysko Kobielno. Z dziejów konspiracji i partyzantki nad Biebrzą 1939–1940* // Karta. – 1991. – *№ 5*; того ж: *Opór moralny bierny i opór czynny jako forma walki z okupantem na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939–1941 // Społeczeństwo białoruskie, litewskie i polskie na ziemiach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939–1941* / ред. Strzembosz T., Giżejewska M. – Warszawa, 1995; Strzembosz T. *Saga o «Łupaszce» ppłk. Jerzym Dąmbrowskim 1889–1941.* – Warszawa, 1991; Того ж: *Rzeczpospolita podziemna. Społeczeństwo polskie a państwo podziemne 1939–1945.* – Warszawa, 2000.

[59] Wnuk R. *«Za pierwszego Sowieta». Polska konspiracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej (wrzesień 1939 – czerwiec 1941).* – Warszawa, 2007; Strzembosz T., Wnuk R. *Czerwone bagno: konspiracja i partyzantka antysowiecka w Augustowskiem: wrzesień 1939 – czerwiec 1941.* – Gdańsk, 2009.

[60] *Utracona ojczyzna. Przymusowe wysiedlenia, deportacje i przesiedlenia jako wspólne doświadczenie* / ред. Orłowski H., Sakson A. – Poznań, 1996.

[61] *Okupacja sowiecka (1939–1941) w świetle tajnych dokumentów: obywatele polscy na kresach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej pod okupacją sowiecką w latach 1939–1941* / відбір Strzembosz T. / опрац. Jasiewicz K., Strzembosz T., Wierzbicki M. – Warszawa, 1996.

[62] *Deportacje Polaków z Kresów Wschodnich na Sybir* / ред. Kucharska C., Popławski Z. – Piła, 2006.

[63] *Deportacje Polaków z północno-wschodnich ziem II Rzeczypospolitej 1940–1941* / ред. Gronek B., Jakubowski G. – Warszawa, 2001. // Серія: «Zachodnia Białoruś» 17 IX 1939 – 22 VI 1941. Źródła do historii Polski XX wieku ze zbiorów Narodowego Archiwum Republiki Białoruś. – Т. 2; *Депортации польских граждан из Западной Украины и Западной Белоруссии...*

Wnuk[59]. Warto też wspomnieć o publikacjach pokonferencyjnych, np. pozycji *Utracona ojczyzna. Przymusowe wysiedlenia, deportacje i przesiedlenia jako wspólne doświadczenie*, powstałej na podstawie materiałów z międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej przez Instytut Zachodni w 1993 roku w Poznaniu[60].

Z wydawnictw źródłowych na ten temat w języku polskim nie można pominąć pozycji *Okupacja sowiecka (1939–1941) w świetle tajnych dokumentów. Obywatele polscy na kresach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej pod okupacją sowiecką w latach 1939–1941*[61]. Relacje zesłańców zostały zebrane w publikacji *Deportacje Polaków z Kresów Wschodnich na Sybir*[62].

Znaczny wkład w przybliżaniu dokumentacji sowieckiej polskiemu czytelnikowi wniosły publikacje wydane przez Instytut Pamięci Narodowej. Jego nakładem ukazały się m.in. edycje źródłowe będące rezultatem współpracy z partnerami białoruskimi (NARB) i rosyjskimi (CA FSB FR), zawierające dokumenty sowieckich organów bezpieczeństwa dotyczące organizacji i realizacji akcji deportacyjnych, pochodzące z najtajniejszych archiwów Moskwy i Mińska[63]. Opublikowano również zbiór relacji naocznych świadków wydarzeń *Sztuka przetrwania. Deportacje sowieckie z powiatu bielskiego 1940–1941. Relacje zesłańców*, a także korespondencję z rodziną deportowanego w 1940 roku małżeństwa Simsonów[64].

Warto też przywołać niezwykle bogatą i obszerną literaturę pamiętnikarsko-wspomnieniową opisującą tragiczne losy deportowanej ludności[65]. Świadectwa

---

„Karta" 1991, nr 5; *idem, Opór moralny bierny i opór czynny jako forma walki z okupantem na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939–1941* [w:] *Społeczeństwo białoruskie, litewskie i polskie na ziemiach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939–1941*, red. T. Strzembosz, M. Giżejewska, Warszawa 1995; T. Strzembosz, *Saga o „Łupaszce" pplk. Jerzym Dąmbrowskim 1889–1941*, Warszawa 1991; *idem, Rzeczpospolita podziemna. Społeczeństwo polskie a państwo podziemne 1939–1945*, Warszawa 2000.

[59] R. Wnuk, *„Za pierwszego Sowieta". Polska konspiracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej (wrzesień 1939 – czerwiec 1941)*, Warszawa 2007; T. Strzembosz, R. Wnuk, *Czerwone bagno: konspiracja i partyzantka antysowiecka w Augustowskiem: wrzesień 1939 – czerwiec 1941*, Gdańsk 2009.

[60] *Utracona ojczyzna. Przymusowe wysiedlenia, deportacje i przesiedlenia jako wspólne doświadczenie*, red. H. Orłowski, A. Sakson, Poznań 1996.

[61] *Okupacja sowiecka (1939–1941) w świetle tajnych dokumentów: obywatele polscy na kresach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej pod okupacją sowiecką w latach 1939–1941*, wybór T. Strzembosz, oprac. K. Jasiewicz, T. Strzembosz, M. Wierzbicki, Warszawa 1996.

[62] *Deportacje Polaków z Kresów Wschodnich na Sybir*, red. C. Kucharska, Z. Popławski, Piła 2006.

[63] *Deportacje Polaków z północno-wschodnich ziem polskich II Rzeczypospolitej 1940–1941*, red. B. Gronek, G. Jakubowski, Warszawa 2001 („«Zachodnia Białoruś» 17 IX 1939 – 22 VI 1941. Źródła do historii Polski XX wieku ze zbiorów Narodowego Archiwum Republiki Białoruś", t. 2); *Deportacje obywateli polskich z Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi...*

[64] *Sztuka przetrwania. Deportacje sowieckie z powiatu bielskiego 1940–1941. Relacje zesłańców*, red. oraz wstęp W. Konończuk, Warszawa 2019; *Tylko te listy po nich pozostały... Korespondencja z zesłania Eugenii i Władysława Simsonów*. Wybór źródeł, wstęp, wybór i oprac. A. Muczyński, Białystok 2011.

[65] Zob. m.in. Z. Rataj, *Moje losy w latach 1939–1946. Wspomnienia sybiraka*, Ostrołęka 1998; J. Maziar, *Wspomnienie z deportacji do ZSRR z lat 1940–1943*, oprac. H. Dudzińska, „Rocznik

також видав збірку свідчень очевидців подій «„Мистецтво виживати". Радянські депортації з Більського району 1940–1941. Спогади депортованих та листування з родиною Сімсонів, які були депортовані у 1940 році»[64].

Варто також зазначити надзвичайно багату і чималу мемуарну літературу, що описує трагічну долю депортованих[65]. Свідчення депортованих зібрані в «Індексі репресованих», який веде ІНП[66].

* * *

Характерною рисою досліджень комуністичних депортацій є, як слушно зауважує Андрій Когут, переважно їхній описовий характер. Це було пов'язано з обмеженою джерельною базою, що дозволило встановити загальну хронологію примусового виселення (дати ухвалення рішення, окремі заходи та операції) та спробувати відповісти на питання про кількість репресованих. Однак дискусії на ці теми тривають – навіть для періодів і регіонів, які порівняно краще досліджені, ніж інші[67].

Андрій Когут подає дані про 190 995 виселених осіб на основі відомостей із фондів Галузевого державного архіву СБУ, де зафіксовано статистику рівня УРСР[68]:

№	Операція/кампанія з депортації	Дата	Кількість	
			сімей	осіб
1.	Операція проти осадників і лісників	10–11 лютого 1940 р.	17 203	89 079
2.	Операція переміщення повій	8–9 квітня 1940 р.	–	737
3.	Операція щодо сімей репресованих	13 квітня 1940 р.	10 475	32 076
4.	Операція переміщення біженців	28–30 червня 1940 р.	24 700	57 774
5.	Операція переселення сімей членів ОУН	22 травня 1941 р.	3079	11 329

[64] *Sztuka przetrwania. Deportacje sowieckie z powiatu bielskiego 1940–1941. Relacje zesłańców* / ред. та вступ Konończuk W. – Warszawa, 2019; *Tylko te listy po nich pozostały... Korespondencja z zesłania Eugenii i Władysława Simsonów. Wybór źródeł* / вступ, відбір та опрац. Muczyński A. – Białystok, 2011.

[65] Див. сер. інш. Rataj Z. *Moje losy w latach 1939–1946. Wspomnienia sybiraka*. – Ostrołęka, 1998; Maziar J. *Wspomnienie z deportacji do ZSRR z lat 1940–1943* / опрац. Dudzińska H. // Rocznik Kolbuszowski. – 2001. – № 5. – С. 141–144; Dzikowska W. *Droga życia to ciernie – nie płatki róż. Wspomnienia Sybiraczki w okresie 1940–1946, wieloletniej mieszkanki Lipian k. Pyrzyc (1946–1990)* / ред. Tomkiel W. – Paprotnia, 2019.

[66] Див. https://indeksrepresjonowanych.pl/int/o-indeksie/91,O-indeksie.html [доступ 27 VII 2022].

[67] Kohut A. *Mechanizm inicjujący zbrodnię – etap przygotowawczy operacji «Zachód» w dokumentach MGB* // Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej. – 2019. – T. 12. – С. 171.

[68] Дані кількості депортованих біженців уточнені Андрієм Когутом. Пор. там само. – С. 172.

osób zesłanych odnaleźć można również w „Indeksie Represjonowanych" prowadzonym przez IPN[66].

* * *

Cechą charakterystyczną badań dotyczących deportacji komunistycznych jest, jak słusznie zauważa Andrij Kohut, ich przeważnie opisowy charakter. Wiązało się to z ograniczoną bazą źródłową, co pozwoliło na ustalenie ogólnej chronologii przymusowego wysiedlenia (daty uchwalenia decyzji, poszczególne przedsięwzięcia i operacje) i podjęcie próby odpowiedzi na pytanie o liczbę wysiedlonych. Jednak dyskusje na te tematy trwają – nawet w odniesieniu do okresów i regionów, zbadanych stosunkowo lepiej niż inne[67].

Na podstawie informacji ze zbiorów Wydzielonego Archiwum Państwowego Służby Bezpieczeństwa Ukrainy, gdzie odnotowano statystykę z poziomu USRS, Kohut przytacza liczbę 190 995 wysiedlonych[68]:

Nr	Operacja/kampania deportacyjna	Data	Liczba	
			rodzin	osób
1.	Operacja wysiedlenia osadników i leśników	10–11 lutego 1940 r.	17203	89079
2.	Operacja wysiedlenia prostytutek	8–9 kwietnia 1940 r.	–	737
3.	Operacja wysiedlenia rodzin osób represjonowanych	13 kwietnia 1940 r.	10475	32076
4.	Operacja wysiedlenia *bieżeńców*	28–30 czerwca 1940 r.	24700	57774
5.	Operacja wysiedlenia rodzin członków OUN	22 maja 1941 r.	3079	11329

Większość deportowanych stanowili Polacy. Żydzi i Ukraińcy byli dwiema kolejnymi pod względem liczebności grupami narodowościowymi, które stały się ofiarami tego rodzaju komunistycznych prześladowań.

W okresie stalinowskim przymusowe wysiedlenia stanowiły narzędzie represyjnej polityki władzy komunistycznej. Badacze zauważają niebywałe rozpowszechnienie działań deportacyjnych, technologię kontroli i gigantyczną ich skalę[69]. Polityka przymusowych wysiedleń zmieniała się etapami. W początko-

Kolbuszowski" 2001, nr 5, s. 141–144; W. Dzikowska, *Droga życia to ciernie – nie płatki róż. Wspomnienia Sybiraczki w okresie 1940–1946, wieloletniej mieszkanki Lipian k. Pyrzyc (1946–1990)*, red. W. Tomkiel, Paprotnia 2019.

[66] Zob. https://indeksrepresjonowanych.pl/int/o-indeksie/91,O-indeksie.html [dostęp 27 VII 2022].

[67] A. Kohut, *Mechanizm inicjujący zbrodnię – etap przygotowawczy operacji „Zachód" w dokumentach MGB*, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej" 2019, t. 12, s. 171.

[68] Dane dotyczące liczby deportowanych *bieżeńców* uściślone przez Andrija Kohuta. Por. *ibidem*, s. 172.

[69] P. Polan, *Dieportacyi i etnicznost'...*, s. 10.

Причому більшість депортованих становили поляки, євреї та українці були двома іншими кількісними групами, що стали жертвами комуністичних репресій, здійснених шляхом примусових виселень.

У сталінський період примусові виселення стають масштабним інструментом репресивної політики комуністичної влади. Дослідники констатують неймовірне поширення депортаційних практик, їхню відлагоджену технологічність та грандіозну масштабність[69]. Політика примусових виселень також поступово змінюється. На ранніх етапах Радянського Союзу депортації здійснювалися спочатку за класовою ознакою – проти так званого ворожого елементу. У 1930-х роках до класового принципу депортацій додається також і національний. Дослідники доходять висновку, що поступово національний принцип починає домінувати над класовим чи соціальним[70].

На завершальному етапі Другої світової війни та після неї депортації починають використовуватися також і як інструменти боротьби проти «народів-зрадників» (наприклад, кримських татар). Посилюється використання депортацій як важливого інструмента боротьби з антикомуністичним підпільним рухом. Особливо це було актуальним для новоприєднаних частин Радянського Союзу – Західної України, Західної Білорусі, Молдови та країн Балтії.

* * *

У цьому томі вміщено документи, які надходили з обласних управлінь НКВД. Тут доцільно нагадати, що ці управління на анексованих територіях були створені у листопаді 1939 року. Проте арешти почалися раніше – ще у вересні. Вони здійснювалися оперативно-чекістськими групами, які йшли за РСЧА. Наказ наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії № 001064 про створення таких груп, що мали діяти на захоплених теренах, видали 8 вересня 1939 року[71].

Для продовження роботи з виявлення, обліку та репресій противників більшовицького режиму, за день до створення органів НКВД Західної України, 5 листопада 1939 року було видано наказ НКВД СССР № 001353 «Про оперативні заходи по Західній Україні і Західній Білорусі», в якому чітко визначалася мета появи нормативного акту: «З метою швидшого очищення території [...] від ворожих елементів»[72].

До групи людей, від яких потрібно було «зачистити територію», потрапили не лише противники комуністичного режиму, а ширше коло осіб. У наказі НКВД СРСР № 001223 від 11 жовтня 1939 року, яким запроваджувалася єдина система оперативного обліку антисовєтського елементу, серед

---

[69] Полян П. *Депортации и этничность...* – С. 10.

[70] Там само. – С. 8.

[71] ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 370, арк. 1–4.

[72] ГДА СБУ, ф. 9, оп. 1, спр. 163-сп, арк. 147; див. також *Наказ № 001353. Операція проскрипції НКВД 1939–1941* / ред. Антонюк Я. і ін. – Варшава–Київ, 2020 // Серія: Польща та Україна у тридцятих–сорокових роках... – Т. 10.

wych latach funkcjonowania Związku Sowieckiego deportacje przeprowadzane były na tle klasowym, przeciwko tzw. wrogiemu elementowi. W latach trzydziestych dodano do nich kolejne kryterium – narodowościowe. Jak twierdzą badacze, zasada narodowościowa stopniowo zaczynała przeważać nad klasową czy społeczną[70].

W ostatnim okresie drugiej wojny światowej oraz po jej zakończeniu deportacje wykorzystywano przeciwko „narodom-zdrajcom" (np. Tatarom krymskim). Stosowanie wysiedleń przez władze Rosji sowieckiej nasiliło się, stając się również ważnym narzędziem walki z podziemnym ruchem antykomunistycznym. Szczególnie widoczne było to w nowo przyłączonych częściach Związku Sowieckiego: Zachodniej Ukrainie, Zachodniej Białorusi, Mołdawii i krajach bałtyckich.

* * *

W niniejszym tomie zamieszczono także dokumenty, które wytworzono w obwodowych zarządach NKWD. Warto w tym miejscu przypomnieć, że zarządy te na anektowanych terytoriach powstały w listopadzie 1939 roku, jednak aresztowania rozpoczęły się wcześniej, już we wrześniu. Prowadziły je grupy operacyjne NKWD, podążające za RKKA. Rozkaz ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii nr 001064 o ich utworzeniu i wyznaczonych zadaniach na zajętych terytoriach został wydany już 8 września 1939 roku[71].

W celu usankcjonowania metod stosowanych przez reżim bolszewicki polegających na ujawnianiu, ewidencjonowaniu i represjonowaniu ludności, na dzień przed utworzeniem organów NKWD Zachodniej Ukrainy, 5 listopada 1939 roku został wydany Rozkaz NKWD ZSRS nr 001353 „O przedsięwzięciach operacyjnych na Zachodniej Ukrainie i Zachodniej Białorusi", w którym dobitnie wskazano przyczynę powstania aktu normatywnego, a mianowicie „w celu szybkiego wyczyszczenia terytorium [...] z wrogich elementów"[72].

W grupie ludzi, z których należało „oczyścić teren", znaleźli się nie tylko przeciwnicy komunizmu. Krąg tych osób był znacznie szerszy. W rozkazie NKWD ZSRS nr 001223 z 11 października 1939 roku, wprowadzającym wspólny system ewidencji operacyjnej „elementu antysowieckiego", wśród innych kategorii „wrogów" wymieniono też „członków rodzin osób skazanych na najwyższy wymiar kary oraz długoterminowe pozbawienie wolności (ponad 10 lat) za zbrodnie kontrrewolucyjne"[73].

W Dyrektywie NKWD nr 793 z 10 października 1939 roku Ławrientij Beria nakazał objąć ewidencją wszystkich osadników wojskowych[74]. To właśnie oni,

[70] *Ibidem*, s. 8.

[71] HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 370, k. 1–4.

[72] HDA SBU, f. 9, op. 1, spr. 163-sp, k. 147; zob. też *Rozkaz nr 001353. Operacja proskrypcyjna NKWD 1939–1941*, red. J. Antoniuk i in., Warszawa–Kijów 2020 („Polska i Ukraina w latach trzydziestych–czterdziestych..., t. 10).

[73] *Ibidem*, spr. 84-sp, k. 146.

[74] *Stalinskije dieportacyi...*, s. 108.

інших категорій ворожого елементу зазначалися також і «члени родин осіб, засуджених до вищої міри покарання та позбавлення волі на довготривалі терміни (понад 10 років) за контрреволюційні злочини»[73].

10 жовтня 1939 року в Директиві НКВД СССР № 793 Лаврентій Берія дав вказівку взяти на облік усіх осадників[74]. Власне осадники, а також колишні службовці польської лісової сторожової охорони державних та господарських лісів стали жертвами першої депортаційної операції.

Після формування обласних управлінь НКВД туди передали для проведення так званого слідства всіх осіб, що були заарештовані раніше. Синхронно з обласними управліннями НКВД на колишніх польських землях створили Дорожньо-транспортні відділи (ДТВ) – по Ковельській та Львівській залізницях. Вони підпорядковувались безпосередньо Головному управлінню державної безпеки (Главное управление государственной безопасности – ГУГБ) СРСР, а не обласним управлінням чи НКВД УРСР. Об'єктами уваги ДТВ були не лише працівники транспорту, а й мешканці населених пунктів, розташованих уздовж залізниці. Арешти також здійснювались Особливими відділами (ОВ) ГУГБ НКВД СРСР Київського і Білоруського (з 1940 року – Західного) Особливих військових округів – тобто підпорядкована ГУГБ військова контррозвідка.

Валентина Парсаданова, аналізуючи архівні документи, що зберігаються в Російській Федерації, зазначала, що лише з осені 1939 року до осені 1940 року було репресовано (депортовано) за політичною ознакою, здебільшого без суду і слідства і навіть без письмового обвинувачення, орієнтовно 10% населення Західної України і Західної Білорусі (на листопад 1940 року це було понад 1 мільйон 170 тисяч осіб)[75]. Ця дослідниця також наводила характерне зізнання самого НКВД щодо біженців: «Документів, що підтверджують правильність виселення, в особових справах зазвичай немає»[76].

* * *

Безсумнівно, що для комуністичного режиму депортації були багатоцільовим засобом. Окрім політичних репресій, примусові виселення забезпечували робочою силою індустріальні райони та віддалені регіони Радянського Союзу. Документи, вміщені у цьому томі, це виразно підтверджують. До того ж вони також у черговий раз переконливо засвідчують антилюдяний характер радянської системи. Самі організатори перманентних депортацій констатували важкі, а часом просто жахливі умови, що в них потрапляли депортовані через потребу в робочій силі.

---

[73] Там само. – спр. 84 сп., арк. 146.

[74] *Сталинские депортации...* – С. 108.

[75] Парсаданова В.С. – цит. праця. – С. 36, 44.

[76] Там само. – С. 36.

jak również dawni pracownicy polskiej ochrony lasów państwowych, stali się ofiarami pierwszej operacji deportacyjnej.

Po utworzeniu obwodowych zarządów NKWD przekazano im, w celu przeprowadzenia tzw. śledztwa, wszystkie wcześniej aresztowane osoby. Równolegle z obwodowymi zarządami NKWD na dawnych ziemiach polskich powstał Oddział Drogowo-Transportowy (DTO) dla Kolei Kowelskiej i Lwowskiej, który podlegał bezpośrednio Głównemu Zarządowi Bezpieczeństwa Państwowego (GUGB) ZSRS, nie zaś zarządom obwodowym czy NKWD USRS. Obiektami zainteresowań DTO byli nie tylko pracownicy transportu, ale też mieszkańcy miejscowości położonych wzdłuż linii kolejowej. Aresztowań dokonywały również Oddziały Specjalne (OO) GUGB NKWD ZSRS Kijowskiego i Białoruskiego (od 1940 roku – Zachodniego) Specjalnych Okręgów Wojskowych – tj. podległy GUGB kontrwywiad wojskowy.

Według Walentyny Parsadanowej, zaledwie od jesieni 1939 do jesieni 1940 roku deportowano z powodów politycznych – najczęściej bez sądu, śledztwa, a nawet pisemnego aktu oskarżenia – niemal 10% ludności Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi (w listopadzie 1940 roku było to ponad 1 mln 170 tys. osób)[75]. Analiza dokumentów archiwalnych przechowywanych w archiwach Federacji Rosyjskiej ujawniła charakterystyczne spostrzeżenie samych oficerów NKWD dotyczące uchodźców: „Podstawy prawnej potwierdzającej legalność wysiedlenia w aktach osobowych zwykle brak"[76].

* * *

Nie ulega wątpliwości, że dla reżimu komunistycznego deportacje były narzędziem wielofunkcyjnym. Oprócz represji politycznych, przymusowe wysiedlenia zapewniały siłę roboczą w odległych rejonach przemysłowych Związku Sowieckiego. Dokumenty zamieszczone w niniejszym tomie jednoznacznie to potwierdzają, demaskując antyhumanitarny charakter sowieckiego systemu. Sami organizatorzy permanentnych deportacji zwracali uwagę na ciężkie, czasem wręcz przerażające warunki bytowe, do jakich trafiły, ze względu na zapotrzebowanie na siłę roboczą, podlegające im osoby.

Przykładowo, 22 listopada 1939 roku w sprawozdaniu dla Nikity Chruszczowa zastępca ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaj Gorlinskij, informując o przybyciu do pracy w obwodzie kijowskim robotników z zachodnich obwodów Ukrainy, pisał: „Należy zauważyć, że administracja Budowy i organizacja part[yjna] niedostatecznie przygotowały się do przyjęcia przybywających robotników – pomieszczenia mieszkalne są źle urządzone, w organizacji żywienia występują istotne braki. W niektórych hotelach robotniczych nie ma dostatecznej ilości pościeli i brak jest oświetlenia. Szczególnie negatywnie odbija się na nastrojach *bieżeńców* niewypłacanie na czas pensji robotnikom, którzy często

[75] W.S. Parsadanowa, *op. cit.*, s. 36, 44.
[76] *Ibidem*, s. 36.

Наприклад, 22 листопада 1939 року у доповідній записці Микиті Хрущову заступник наркома внутрішніх справ УРСР Микола Горлинський повідомляв про прибуття на роботу в Київську область робітників із західних областей України писав: «Слід зазначити, що адміністрація будівництва та парторганізація недостатньо підготувалися до прийому робітників – приміщення для житла погано пристосовані, в організації харчування є низка істотних недоліків. У деяких гуртожитках є недостатність постільної білизни та немає освітлення. Особливо негативно позначається на настроях біженців невчасна виплата заробітної плати робітникам, які часто перекидаються з ділянки на ділянку, а аванси, що видаються, незначні і недостатні для прожиткового мінімуму»[77].

У доповідній записці від 15 грудня 1939 року начальник Управління НКВД Київської області Микола Романчук повідомляв згаданому Миколі Горлинському: «Основними причинами, що викликають невдоволення робітників, які прибули із Західної України, є: неправильні розцінки та безлад у системі обліку і оплати праці та погані житлово-побутові умови. Ці обставини ускладнюються відсутністю культурно-масової роботи серед цього контингенту робітників, що використовується антирадянським елементом [який походить] із їхнього середовища та оточення. Як результат негативних настроїв серед зазначених робітників відзначаються факти втечі з місця роботи та наявність тенденцій повернення на батьківщину»[78].

Чекісти дбайливо фіксували невдоволення людей, що працювали на підприємствах чи будівництвах, антирадянські настрої, стимульовані жахливими побутовими умовами. Чекісти реагували на це насамперед тим, що за допомогою агентурно-оперативних заходів вишукували «антирадянський елемент» і «провокаторів» серед робітників-біженців. Водночас, як засвідчують вміщені у томі документи, вони інформували партійні і державні органи про необхідність «енергійних заходів» з усунення недоліків. Проте «енергійні заходи» так і залишались побажаннями, зафіксованими на папері.

* * *

Перша частина надрукованих у цьому томі документів присвячена виселенню осадників і лісників. Підготовка до першої депортації розпочалася відразу ж після захоплення колишніх польських територій і ще навіть до виборів до Народних Зборів Західної України, які мали прийняти рішення про входження цих територій до складу УРСР та СРСР (таке засідання відбулося 26–28 жовтня 1939 року).

Так, в Директиві № 793, виданій 10 жовтня 1939 року, Лаврентій Берія зазначає, що «члени „Союзу осадників" [...] були воєнно-поліцейською агентурою польського уряду і зараз є серйозною базою контрреволюційної

[77] Див. документ № 10. – С. 158.
[78] Див. документ № 11. – С. 160.

przerzucani są z odcinka na odcinek, a wydawane im zaliczki są niewielkie i niewystarczające jako minimum socjalne"[77].

W sprawozdaniu z 15 grudnia 1939 roku naczelnik UNKWD Obwodu Kijowskiego Nikołaj Romanczuk zawiadamiał wspomnianego Gorlinskiego: „Główne przyczyny powodujące niezadowolenie robotników przybywających z Zachodniej Ukrainy to: nieprawidłowe oszacowanie, bałagan w systemie ewidencji i wynagrodzeń oraz marne warunki życia. Sytuację pogłębia brak pracy kulturalno-masowej wśród tego kontyngentu robotników, co wykorzystywane jest przez element antysowiecki [wywodzący się] z ich środowiska i otoczenia. Rezultatem negatywnych nastrojów wśród wspomnianych robotników są przypadki ucieczek z miejsca pracy i chęć powrotu do ojczyzny"[78].

Funkcjonariusze NKWD starannie odnotowywali niezadowolenie ludzi, pracujących w przedsiębiorstwach czy na budowach oraz antysowieckie nastroje spowodowane ciężkimi warunkami bytowymi. Ich reakcją było najczęściej odszukanie przy pomocy działań agenturalno-operacyjnych „elementu antysowieckiego" i „prowokatorów" wśród robotników-*bieżeńców*. Jednocześnie, o czym świadczą zamieszczone w tomie dokumenty, informowali oni partyjne i państwowe organy o konieczności usuwania niedociągnięć. W praktyce pozostawały one jednak odnotowane wyłącznie na papierze.

* * *

Niniejszy tom otwierają dokumenty poświęcone pierwszej deportacji – wysiedleniu osadników i pracowników służby leśnej. Przygotowania do niej rozpoczęły się natychmiast po zajęciu dawnych polskich terytoriów, jeszcze przed wyborami do Zgromadzenia Ludowego Zachodniej Ukrainy, które miało podjąć decyzję o włączeniu tych ziem w skład USRS i ZSRS (zapadła ona na posiedzeniu w dniach 26–28 października 1939 roku).

We wspomnianej już Dyrektywie nr 793 z 10 października 1939 roku Ławrientij Beria podkreślił, że „członkowie Związku Osadników [...] byli wojskowo-policyjną agenturą polskiego rządu i teraz stanowią ważną bazę dla działalności kontrrewolucyjnej"[79]. Funkcjonariusze NKWD zostali zobligowani do objęcia ewidencją wszystkich osadników, a osoby, o których wiadomo było, że podjęły „wrogą działalność", należało natychmiast aresztować.

Dnia 29 grudnia 1939 roku Rada Komisarzy Ludowych ZSRS podjęła Decyzję nr 2122-617ss: „O deportacji polskich specprzesiedleńców-osadników z zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi"[80] zakładającą wysiedlenie 21 tys. rodzin. Podczas posiedzenia Biura Politycznego KC KP(b)U 19 stycznia 1940 roku kwestię tę zreferował ludowy komisarz spraw wewnętrznych USRS Iwan Sierow.

[77] Zob. Dokument nr 10, s. 159.
[78] Zob. Dokument nr 11, s. 161.
[79] Cyt. za: *Stalinskije dieportacyi...*, s. 108.
[80] *Deportaciji. Zachidni zemli Ukrajiny...*, t. 2: *1946–1947*, s. 55–56.

роботи»[79]. Відповідно чекісти мали взяти усіх осадників на облік, а тих, на кого були відомості про здійснення «ворожої роботи», належало негайно заарештувати.

29 грудня 1939 року з'явилась постанова Ради Народних Комісарів СРСР № 2122-617сс «Про депортацію польських спецпереселенців-осадників зі західних областей України та Білорусі»[80]. У ній йшлося про необхідність виселення 21 000 сімей. 19 січня 1940 р. Політбюро ЦК КП(б)У заслухало наркома НКВД УРСР Івана Сєрова. Після обговорення Політбюро схвалило подані плани проведення депортаційної операції. Водночас у рішенні Політбюро підкреслювалось: «ЦК КП(б)У покладає повну відповідальність за своєчасну та хорошу підготовку до великої роботи, пов'язаної з виселенням осадників та лісової варти, та за ретельне проведення цієї операції на Обкоми та Облвиконкоми та, насамперед, на перших секретарів Обкомів КП(б)У та голів Облвиконкомів, які персонально, разом із начальником УНКВД, відповідають за проведення операції з виселення осадників та лісової варти»[81].

Депортаційна операція розпочалася 10 лютого 1940 року і була в основному завершена наступного дня. Водночас, у межах одномоментної операції не вдалося виявити та виселити всі сім'ї. Пошук тих, кому вдалося уникнути виселення, тривав ще декілька місяців.

Виселення здійснювали 6699 оперативних груп. Кожна з них складалася із 6–7 осіб: один чекіст, якому на допомогу давали одного солдата внутрішніх військ НКВД та місцевого партійного активіста, решта мали бути від партійного активу чи робітничої гвардії. Під час депортаційної операції основну масу примусово виселених складали поляки. Водночас, серед них були й українці, які становили приблизно 10% від контингенту лісників та трохи більше 1% від контингенту осадників. Загалом планувалося виселити з території Західної України 17 670 сімей осадників та лісників або 93 324 особи[82].

У цьому томі, зокрема, друкуємо з-поміж інших документів «Інструкцію про порядок здійснення операції з виселення осадників та лісової охорони у західних областях України та Білорусі», перелік тих осіб, які власне займалися організацією цієї репресивної акції, інструкції щодо здійснення згаданої операції і розшуку тих осіб, які були відсутні в момент проведення операції[83].

* * *

[79] Цит. за: *Сталинские депортации...* – С. 108.
[80] *Депортації. Західні землі України...* – Т. 2: *1946–1947.* – С. 55–56.
[81] Див. документ № 19. – С. 204.
[82] Див. документ № 57. – С. 418 та документ № 58. – С. 434.
[83] Див. документи № 29, № 30, № 31 та № 53.

W następstwie dyskusji Politbiuro uchwaliło przedłożony plan przeprowadzenia operacji deportacyjnej. W decyzji podkreślano: „KC KP(b)U nakłada pełną odpowiedzialność za terminowe i odpowiednie przygotowanie szeroko zakrojonych prac związanych z wysiedleniem osadników i [pracowników] straży leśnej oraz za skrupulatne przeprowadzenie całej operacji na *obkomy* i *obłispołkomy*, a zwłaszcza na pierwszych sekretarzy *obkomów* KP(b)U i przewodniczących *obłispołkomów*, którzy wraz z [właściwym] naczelnikiem UNKWD personalnie odpowiadają za przeprowadzenie akcji wysiedlenia osadników i [pracowników] straży leśnej"[81].

Operacja rozpoczęła się 10 lutego 1940 roku i w zasadzie została zakończona następnego dnia, jednak w ramach jednorazowej akcji nie udało się ujawnić i wysiedlić wszystkich rodzin. Poszukiwania osób, które uniknęły deportacji, trwały jeszcze przez kilka miesięcy.

Wysiedlenia przeprowadzało 6699 grup operacyjnych. W składzie każdej z nich było 6–7 osób: jeden funkcjonariusz NKWD, któremu do pomocy przydzielono żołnierza Wojsk Wewnętrznych NKWD oraz miejscowego aktywistę partyjnego; resztę grupy tworzyć mieli członkowie partii lub Gwardii Robotniczej. W trakcie operacji zasadniczą większość przymusowo wysiedlonych stanowili Polacy, ale w grupie tej znaleźli się także Ukraińcy, spośród których prawie 10% było leśnikami i nieco ponad 1% osadnikami. Ogółem planowano wysiedlić z terytorium Zachodniej Ukrainy 17 670 rodzin osadników i leśniczych, w sumie 93 324 osoby[82].

Niniejszy tom zawiera również „Instrukcję dotyczącą trybu przeprowadzenia operacji wysiedlenia osadników [i pracowników] straży leśnej w zachodnich obwodach Ukrainy i Białorusi", wykaz osób, które zajmowały się organizowaniem tej akcji represyjnej, wytyczne do wykonania wzmiankowanej operacji, a także do poszukiwań osób nieobecnych w chwili jej przeprowadzania operacji[83].

* * *

Druga deportacja (najmniej liczna spośród wszystkich operacji przeprowadzonych w latach 1940–1941) objęła kobiety trudniące się prostytucją. Zostały one uznane za element społecznie niebezpieczny, zewidencjonowane i wywiezione w nocy z 8 na 9 kwietnia 1940 roku. Ogółem planowano deportować z zachodnich obwodów USRS 916 osób, natomiast zatrzymano 737, co oznacza, że 179 kobiet uniknęło przymusowego przesiedlenia do Kazachstanu i Uzbekistanu. Spośród nich 70 zmieniło miejsce zamieszkania, a co do pozostałych wskazano różne powody zaniechania deportacji, tj.: małżeństwo, chorobę, śmierć, ciążę, podjęcie pracy czy też brak możliwości prawidłowej identyfikacji. Niemal połowa wszystkich

[81] Zob. Dokument nr 19, s. 205.
[82] Zob. Dokumenty nr 57, s. 419 oraz nr 58, s. 435.
[83] Zob. Dokumenty nr 29, nr 30, nr 31 oraz nr 53.

Друга депортація (найменша з усіх операцій 1940–1941 років) охоплювала повій. Їх визнано соціально-небезпечним елементом та взято на облік і депортовано в ніч з 8 на 9 квітня 1940 року. Загалом планувалося виселити з території Західної України 916 осіб, натомість було вивезено 737; 179 осіб уникнули примусового вивезення до Казахстану та Узбекистану. 70 з них змінили місце проживання, а щодо решти вказувалися різні причини: заміжжя, хвороба, смерть, вагітність, влаштування на роботу чи неможливість їхньої ідентифікації. Майже половина всіх запланованих до депортації повій була зафіксована у Львівській області – 408 (виселено ж було лише 289, а з цієї кількості 119 не були переселені)[84].

Основний документ, на підставі якого відбувалася ця та наступна депортаційна акція, це затверджена Лаврентієм Берією 4 квітня 1940 року «Інструкція про порядок проведення операції з виселення сімей, утримуваних у таборах НКВД, для військовополонених і в тюрмах західних областей УССР і БССР, колишніх офіцерів польської армії, поліцейських, тюремників, жандармів, розвідників, колишніх поміщиків, фабрикантів, чиновників колишнього польського державного апарату, учасників контрреволюційних повстанських організацій, а також сімей біженців, що виявили згоду виїхати на територію Німеччини, але не прийнятих німецьким урядом»[85].

Вже наступного дня, 5 квітня 1940 року, вона розіслана наркомом НКВД УРСР Іваном Серовим. Ця Інструкція затверджена постановою № 497-177сс Ради Народних Комісарів СРСР 10 квітня 1940 року[86].

* * *

Третя операція більш масштабніша. Її жертвами стали сім'ї репресованих, емігрантів та військовополонених. Загалом взято на облік 11 670 сімей чи 35 326 осіб, яких планувалося примусово виселити з території Західної України. Депортацію здійснювали 4058 оперативних груп. Виселення розпочалось на світанку о 5 годині 13 квітня 1940 року і до 11 ранку в основному було завершене[87].

Усіх депортованих або адміністративно висланих облікували за категоріями приналежності до ворожого елементу. Визначили такі категорії сімей: члени польських та українських партій (1566 сімей, 4651 особа), офіцери польської армії (3191 сім'я, 9733 особи), поліцейські (3039 сімей, 9308 осіб), розвідники та агенти (1228 сімей, 4002 особи), жандарми (194 сім'ї, 603 особи), чиновники (638 сімей, 1848 осіб), фабриканти та поміщики (396 сімей, 1259 осіб), а також представники польської тюремної адміністрації

[84] Див. документ № 115.
[85] Див. документ № 81.
[86] *Сталинские депортации...* – С. 145.
[87] Див. документ № 112. – С. 892–896.

przewidzianych do wysłania prostytutek mieszkała w obwodzie lwowskim – 408 (zatrzymano jednak zaledwie 289, a z tej liczby nie wysiedlono 119)[84].

Zasadniczy dokument, na podstawie którego odbyły się ta oraz następna operacje deportacyjne, to zatwierdzona przez Ławrientija Berię 4 kwietnia 1940 roku „Instrukcja dotycząca porządku przeprowadzenia operacji wysiedlenia rodzin [osób] przebywających w obozach NKWD dla jeńców wojennych i więzieniach zachodnich obwodów USRS i BSRS, byłych oficerów Wojska Polskiego, policjantów, dozorców więziennych, żandarmów, wywiadowców, byłych obszarników, fabrykantów, urzędników byłego polskiego aparatu państwowego, członków kontrrewolucyjnych organizacji powstańczych, a także rodzin *biežeńców*, które wyraziły chęć wyjazdu na terytorium Niemiec, lecz nie zostały przyjęte przez rząd niemiecki"[85]. Już następnego dnia, 5 kwietnia 1940 roku, została ona rozesłana przez ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa do zarządów obwodowych, natomiast zatwierdzono ją Decyzją nr 497-177ss Rady Komisarzy Ludowych ZSRS dopiero 10 kwietnia 1940 roku[86].

* * *

Najszerzej zakrojona była trzecia operacja deportacyjna. Jej ofiarami stały się rodziny [osób] represjonowanych, emigrantów i jeńców wojennych. Ogółem ewidencją objęto 11 670 rodzin, tj. 35 326 osób, które planowano przymusowo wysiedlić z zachodnich obwodów USRS. Deportację realizowało 4058 grup operacyjnych. Wysiedlenie rozpoczęto w nocy, 13 kwietnia 1940 roku o godzinie 5.00, a do godziny 11.00 zostało w zasadzie zakończone[87].

Wszystkich deportowanych lub administracyjnie zesłanych rejestrowano według kategorii przynależności do tzw. wrogiego elementu. Wydzielono następujące kategorie rodzin: członków polskich i ukraińskich partii (1566 rodzin, 4651 osób), oficerów Wojska Polskiego (3191 rodzin, 9733 osoby), policjantów (3039 rodzin, 9308 osób), wywiadowców i agentów (1228 rodzin, 4002 osoby), żandarmów (194 rodziny, 603 osoby), urzędników (638 rodzin, 1848 osób), fabrykantów i obszarników (396 rodzin, 1259 osób), jak też przedstawicieli polskiej administracji więziennej (223 rodziny, 672 osoby)[88]. Według składu narodowościowego, wśród osób represjonowanych przeważali Polacy, którzy stanowili 75% wszystkich wysiedlonych, na drugim miejscu byli Ukraińcy – 19,5%, na trzecim Żydzi – 4,1%[89].

Jeśli w pierwszej operacji deportacyjnej szczególną uwagę skoncentrowano na Polakach – osadnikach, w drugiej – na konkretnej grupie społecznej, to podstawą trzeciej stała się przynależność do społeczno-politycznej elity regionu.

[84] Zob. Dokument nr 115.
[85] Zob. Dokument nr 81.
[86] *Stalinskije dieportacyi...*, s. 145.
[87] Zob. Dokument nr 112, s. 893–897.
[88] Zob. Dokument nr 114; zob. też HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 33, k. 213.
[89] Zob. Dokument nr 113; zob. też HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 33, k. 214.

(223 сім'ї, 627 осіб)[88]. У національному складі депортованих осіб переважали поляки – 75%, на другому місці українці – 19,5%, на третьому євреї – 4,1%[89].

Якщо у першій депортаційній операції ключовий «акцент» був на поляках-колоністах, у другій – на соціальній групі, то в третій – лейтмотивом репресій стає приналежність до громадсько-політичної еліти регіону. Загалом коло тих, хто підпадав під репресії суттєво ширшає. Практично вперше на колишніх польських землях до складу контингенту сімей, запланованих до вивезення, включають також і так звані українські контрреволюційні організації. Так, наприклад, у плані проведення операції в Скалатському районі Тернопільської області зі запланованих до виселення 53 сімей було 10 сімей оунівців та 2 сім'ї членів УНДО[90].

* * *

У фокус четвертої депортаційної операції потрапили біженці з німецької зони окупації колишньої Польщі (Генеральне губернаторство). Як влучно зауважив Даніель Боцьковський, біженці із центральної Польщі першими знали, що таке депортація. У жовтні 1939 року радянська влада почала депортацію цієї групи до східних районів БРСР та УРСР. «Укладена в грудні 1939 року німецько-радянська угода про взаємний обмін населенням німецького, українського та білоруського походження тимчасово затримала депортаційну машину»[91].

Виселення біженців розпочалося відразу після завершення роботи німецько-радянської комісії з обміну населенням. Напередодні завершення роботи цієї комісії переважна більшість біженців зібралася у Львові. Іван Сєров у листі заступнику наркома внутрішніх справ СРСР Всеволоду Меркулову писав, що німці планують завершити роботу комісії 4 червня 1940 року. Далі пропонував розпочати підготовку операції з депортації біженців вже наступного дня, 5 червня. Саму операцію Сєров рекомендував проводити так, щоб біженці були переконані, що їх планують перемістити до пересильних пунктів, з яких відбувався виїзд у німецьку зону окупації, натомість їх виселяли в Росію[92].

На підсилення Управлінь НКВД новостворених західних областей, радянських військ та партактиву відрядили 2550 співробітників управлінь держбезпеки та міліції зі східних областей Радянської України[93].

Операція з примусового виселення біженців розпочалася 28 червня 1940 року. Лише у Львівській області вона розпочалася раніше,

[88] Див. документ № 114; див. також ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 33, арк. 213.
[89] Див. документ № 113; див. також ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 33, арк. 214.
[90] ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 405.
[91] Boćkowski D. *Czas nadziei...* – С. 62–63.
[92] ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 397, арк. 7–9.
[93] Там само, арк. 228–229.

Krąg osób podlegających represjom znacznie się rozszerzył. Dodatkowo po raz pierwszy na dawnych ziemiach polskich do grupy rodzin przeznaczonych do wysiedlenia włączono także rodziny członków tzw. ukraińskich organizacji kontrrewolucyjnych. Na przykład plan operacyjny dla rejonu skałackiego w obwodzie tarnopolskim zakładał wywózkę 53 rodzin, w tym dziesięciu rodzin członków OUN i dwóch – członków UNDO[90].

* * *

W centrum czwartej operacji deportacyjnej znaleźli się uchodźcy (*bieżeńcy*) z niemieckiej strefy okupacyjnej Polski (Generalne Gubernatorstwo). Jak trafnie zauważa Daniel Boćkowski, uchodźcy z centralnej Polski jako pierwsi poznali, czym była deportacja. Już w październiku 1939 roku władze sowieckie rozpoczęły wysiedlenia tejże grupy do wschodnich obwodów BSRS i USRS. „Zawarta w grudniu 1939 roku umowa radziecko-niemiecka dotycząca wzajemnej wymiany ludności pochodzenia niemieckiego, ukraińskiego i białoruskiego, powstrzymała chwilowo maszynę deportacyjną"[91].

Wysiedlanie *bieżeńców* rozpoczęło się tuż po zakończeniu prac niemiecko-sowieckiej komisji do spraw wymiany ludności. Nieco wcześniej większość uchodźców zgromadziła się we Lwowie. Iwan Sierow w liście do zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa pisał, że Niemcy planują zakończyć prace komisji 4 czerwca 1940 roku. Następnie zaproponował, by rozpocząć przygotowania do deportacji *bieżeńców* już następnego dnia, tj. 5 czerwca tak, by uchodźcy byli przekonani, iż planowane jest przesunięcie ich do punktów przesiedleńczych, z których odbywa się wyjazd do niemieckiej strefy okupacyjnej; tymczasem mieli być oni wywiezieni w głąb Rosji[92].

Do pomocy zarządom NKWD nowo utworzonych zachodnich obwodów, wojskom sowieckim i działaczom partyjnym zostało oddelegowanych 2550 pracowników bezpieczeństwa państwowego i milicji ze wschodnich obwodów sowieckiej Ukrainy[93].

Operacja przymusowego wysiedlenia *bieżeńców* rozpoczęła się 28 czerwca 1940 roku (w obwodzie lwowskim wcześniej, tj. 25 czerwca, i w chwili oficjalnego rozpoczęcia operacji aresztowane tam już zostały 3402 osoby samotne, tzw. *odinoczki*[94]. Ze względu na to, że znajdowała się tu największa liczba uchodźców, operacja trwała najdłużej – do 1 lipca 1940 roku).

Ewidencja uchodźców, którzy starali się opuścić Związek Sowiecki i których przyjęcia odmówiła strona niemiecka, prowadzona była równolegle z ewidencją rodzin osób represjonowanych. Na przykład w sprawozdaniu z marca 1940 roku

[90] HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 405.
[91] D. Boćkowski, *Czas nadziei...*, s. 62–63.
[92] HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 397, k. 7–9.
[93] *Ibidem*, k. 228–229.
[94] Zob. Dokument nr 130, s. 985.

ще 25 червня, і на момент офіційного початку операції там вже було арештовано 3402 особи так званих «одинаків»[94]. Зважаючи на те, що у Львівській області була найбільша кількість біженців, то тут операція тривала найдовше – до 1 липня 1940 року.

Облік біженців, які намагалися залишити Радянський Союз і яких відмовлялася приймати німецька сторона проводився паралельно з обліком сімей репресованих. Наприклад, у доповідній записці у березні 1940 року Іван Сєров доповідав Лаврентію Берії, відповідно до вказівки останнього, одночасно про кількість облікованих сімей репресованих та біженців[95].

Перед початком проведення операції на обліку перебувало 30 232 сім'ї біженців у кількості 51 143 осіб та ще додатково 12 416 так званих одинаків. Загалом планувалося виселити 63 559 осіб. Унаслідок проведення депортаційної операції, впродовж 28–30 червня 1940 року вивезено 24 700 сімей або 57 774 особи, із них 9275 осіб – одинаків[96]. Так само, як у попередніх депортаційних операціях, розшук та примусове вивезення осіб, яким вдалося уникнути основної фази здійснення операції, продовжувалися згодом.

* * *

Після «зачистки» Західної України від так званого польського контрреволюційного елементу радянські спецслужби розпочинають все активніше боротися з українськими організаціями та партіями. Одним із ключових противників НКВД було, як вже зазначалося, підпілля ОУН. Упродовж першої половини 1941 року активізується робота радянських спецслужб проти так званих нелегалів та активу ОУН. Окрім шести областей на колишніх польських територіях у розпорядчих документах НКВД, що стосуються боротьби проти ОУН, починає також фігурувати й Чернівецька область, до червня 1940 року в межах Королівства Румунія.

У другій половині квітня 1941 року нарком державної безпеки УРСР Павло Мешик відправляє листа на ім'я Микити Хрущова з копією Всеволоду Меркулову до Москви, в якому пропонує разом з арештами оунівців та нелегалів також порушити питання про ліквідацію «бази ОУН» – сімей нелегалів, куркулів та сімей репресованих[97].

Це стало імпульсом проведення п'ятої депортаційної операції. 24 квітня 1941 року Всеволод Меркулов видав Інструкцію, яка регламентувала дії НКВД та НКГБ щодо порядку висилки у віддалені північні райони Радянського Союзу членів сімей нелегалів та репресованих членів так званих контрреволюційних організацій українських, білоруських та польських

[94] Див. документ № 130. – С. 984.
[95] Див. документ № 79.
[96] Див. документ № 128. – С. 972.
[97] Див. документ № 136. – С. 1020–1022; *Сталинские депортации...* – С. 189–190.

Iwan Sierow informował Ławrientija Berię (zgodnie ze wskazówką tego ostatniego) jednocześnie o liczbie zewidencjonowanych rodzin osób represjonowanych i *bieżeńców*[95].

Przed rozpoczęciem operacji w ewidencji znajdowały się 30 232 rodziny uchodźców (tj. 51 143 osoby) i dodatkowo 12 416 osób samotnych. Ogółem planowano wysiedlić 63 559 osób. W wyniku przeprowadzonej operacji deportacyjnej w okresie 28–30 czerwca 1940 roku wywieziono 24 700 rodzin, tj. 57 774 osoby, wśród nich 9275 osób wyodrębnionych jako samotne[96]. Podobnie jak w poprzednich operacjach deportacyjnych, kontynuowano poszukiwania i przymusowe wywózki ludzi, którym udało się uniknąć wysiedlenia w głównej fali deportacji.

* * *

Po oczyszczeniu zachodnich obwodów USRS z „polskiego elementu kontrrewolucyjnego", sowieckie służby specjalne energiczniej przystąpiły do rozpracowania członków ukraińskich organizacji społeczno-politycznych. Jak już wspomniano, jednym z głównych wrogów aparatu bezpieczeństwa NKWD była Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów. W pierwszej połowie 1941 roku nasiliły się działania sowieckich służb specjalnych przeciwko *nielegałom* oraz kadrom tej organizacji. Obok sześciu obwodów dawnego polskiego terytorium, w dokumentach NKWD dotyczących zwalczania OUN, pojawia się również obwód czerniowiecki, do czerwca 1940 roku znajdujący się w granicach Królestwa Rumunii.

W drugiej połowie kwietnia 1941 roku ludowy komisarz bezpieczeństwa państwowego USRS Paweł Mieszyk skierował pismo do Nikity Chruszczowa i jego kopię adresowaną do Wsiewołoda Mierkułowa do Moskwy, w którym zaproponował, aby jednocześnie z aresztowaniami ounowców i *nielegałów* rozważyć kwestię likwidacji „bazy OUN" – rodzin *nielegałów*, kułaków i osób represjonowanych[97].

Stało się to impulsem do przeprowadzenia piątej operacji deportacyjnej. Dnia 24 kwietnia 1941 roku Mierkułow wydał instrukcję dla NKWD i NKGB dotyczącą porządku wysyłania do oddalonych północnych rejonów Związku Sowieckiego członków rodzin *nielegałów*, represjonowanych członków tzw. kontrrewolucyjnych organizacji ukraińskich i białoruskich oraz polskich „nacjonalistów"[98]. Instrukcja przewidywała zastosowanie zesłania nie w trybie operacji, a na mocy przepisów prawa. W związku z tym już po kilku tygodniach został wydany specjalny Dekret KC WKP(b) i Rady Komisarzy Ludowych ZSRS, nadający specjalnej operacji deportacyjnej ramy prawne.

Dekret „O usunięciu kontrrewolucyjnych organizacji w zachodnich obwodach USRR" nr 1299-526ss z 14 maja 1941 roku wskazywał, że „w związku

[95] Zob. Dokument nr 79.
[96] Zob. Dokument nr 128, s. 973.
[97] Zob. Dokument nr 136, s. 1021–1023; *Stalinskije dieportacyi...*, s. 189–190.
[98] *Stalinskije dieportacyi...*, s. 191–193.

націоналістів[98]. Інструкція передбачала застосування репресій шляхом заслання не як разової операції, а на постійній основі. Проте вже через кілька тижнів виходить спеціальна постанова ЦК ВКП(б) і Ради Народних Комісарів СРСР, що санкціонує проведення спеціальної депортаційної операції.

У постанові «Про вилучення контрреволюційних організацій у західних областях УССР» № 1299-526сс від 14 травня 1941 року вказувалося, що «у зв'язку з посиленням активності контрреволюційних «організацій українських націоналістів (ОУН)» у західних областях УССР [...] з метою рішучого припинення злочинної діяльності оунівців, що порушують мирну працю колгоспників» необхідно продовжити арешти оунівців, а також вислати строком на 20 років із конфіскацією майна сім'ї членів українських та польських організацій[99]. Документ закінчувався вказівкою Сталіна для НКВД і НКГБ СРСР та секретарю ЦК Компартії Білорусі. Йшлося про обговорення проведення аналогічних заходів щодо Західної Білорусі[100].

Депортаційна операція розпочалася о 4 годині ранку 22 травня 1941 року[101] та була завершена того ж дня. Планувалося виселити 11 228 сімей. Плани проведення операції передбачали три категорії осіб, що мали бути заслані на поселення: нелегали; засуджені до вищої міри покарання (розстрілу) та священнослужителі . Водночас перші дві категорії розподілялися за національністю на українців, поляків, євреїв та інших[102].

Як засвідчують наявні документи щодо проведення та результатів операції у Волинській області, переважну більшість депортованих складали українці – 92,71% (сім'ї нелегалів – 85,27%, репресованих – 7,06% та священники – 0,37% від усіх депортованих), на другому місці були поляки – 6,55% (сім'ї нелегалів – 4,96% та репресованих – 1,59%). Відсоток сімей репресованих євреїв був незначним – 0,47%. Унаслідок одноденної операції виселили 11 100 осіб[103].

В огляді результатів боротьби НКВД з «бандитизмом у Західних областях УРСР» за січень–червень 1941 року, зокрема, було також проаналізовано і результати депортаційної операції з виселення «активу ОУН». Особливо наголошувалося про важливість та результативність заходів, спрямованих на «ліквідацію пособництва». Зазначалося, що впродовж січня–червня 1941 року виселили 3079 сімей – 11 329 осіб «соціально-небезпечного елементу». До того ж, тут ішлося не лише винятково про оунівців, а й про всіх виселених у межах операції проти учасників «контрреволюційних організацій». В огляді підкреслювалося, що застосування примусових виселень сприяє здачі з повинною активних підпільників в руки радянських органів

[98] *Сталинские депортации....* – С. 191–193.
[99] Там само. – С. 193–194.
[100] Там само. – С. 194.
[101] Див. документ № 149. – С. 1086.
[102] Див. документ № 159.
[103] Токарський В. – цит. праця. – С. 103.

z nasileniem aktywności OUN w zachodnich obwodach USRS [...] w celu zdecydowanego powstrzymania przestępczej działalności ounowców, zakłócających pokojową pracę kołchoźników", konieczna jest kontynuacja aresztowań ounowców, jak też wysiedlenie rodzin członków ukraińskich i polskich organizacji na okres 20 lat i konfiskatę mienia[99]. Dokument kończyło zalecenie Stalina dla NKWD i NKGB ZSRS oraz sekretarza KC Komunistycznej Partii Białorusi. Chodziło o przedyskutowanie przeprowadzenia analogicznych przedsięwzięć w zachodnich obwodach BSRS[100].

Operacja deportacyjna rozpoczęła się 22 maja 1941 roku o godz. 4.00 rano[101] i została zakończona tego samego dnia. Planowano wysiedlić 11 228 rodzin. Założenia operacji przewidywały trzy kategorie osób, których rodziny miały być zesłane: *nielegałowie*, osoby skazane na najwyższy wymiar kary (rozstrzelanie) oraz duchowieństwo. Ponadto pierwsze dwie kategorie dzieliły się pod względem narodowościowym na: Ukraińców, Polaków, Żydów i innych[102].

Jak świadczą dostępne dokumenty dotyczące przeprowadzenia i wyników operacji w obwodzie wołyńskim, przeważającą większość deportowanych stanowili Ukraińcy – 92,71% (rodziny *nielegałów* – 85,27%, represjonowanych – 7,06% i duchowieństwo – 0,37% wszystkich deportowanych), natomiast na drugim miejscu znaleźli się Polacy – 6,55% (rodziny *nielegałów* – 4,96% i represjonowanych – 1,59%). Procent rodzin poddawanych represjom Żydów był niewielki – 0,47%. W wyniku jednodniowej operacji wysiedlono 11 100 osób[103].

W podsumowaniu wyników walki NKWD z „bandytyzmem w zachodnich obwodach USRS" za okres od stycznia do czerwca 1941 roku przeanalizowano również wyniki operacji deportacyjnej wysiedleń „aktywu OUN". Szczególnie nagłaśniano wagę i skuteczność działań nastawionych na „likwidację popleczników". Podkreślano, że we wspomnianym okresie wysiedlono 3079 rodzin, tj. 11 329 osób, „społecznie niebezpiecznego elementu". Przy czym chodziło tu nie tylko o członków OUN, lecz o wszystkich wysiedlonych w ramach operacji przeciwko członkom „kontrrewolucyjnych organizacji". W podsumowaniu akcentowano, iż zastosowanie przymusowych wysiedleń sprzyjało oddawaniu się aktywnych działaczy podziemia w ręce sowieckich organów bezpieczeństwa[104]. Zaraz po przeprowadzeniu operacji deportacyjnej, według stanu na 31 maja 1941 roku, poddało się 252 *nielegałów*[105]. W przedostatnim akapicie wspomnianego wyżej wielostronicowego podsumowania zaznaczono, że wysiedlenia rodzin *nielegałów* i represjonowanych powinny być wykorzystywane do tworzenia sieci agenturalnej[106].

[99] *Ibidem*, s. 193–194.
[100] *Ibidem*, s. 194.
[101] Zob. Dokument nr 149, s. 1087.
[102] Zob. Dokument nr 159.
[103] W. Tokarśkyj, *op. cit.*, s. 103.
[104] Zob. Dokument nr 169, s. 1221.
[105] Zob. Dokument nr 165, s. 1201.
[106] Zob. Dokument nr 169, s. 1223.

безпеки[104]. Так, відразу після проведення депортаційної операції, станом на 31 травня 1941 року, з повинною з'явилося 252 нелегали[105]. У передостанньому абзаці огляду на 14 сторінках зазначалося, що виселення сімей нелегалів і репресованих має активно використовуватися й для створення агентурного апарату[106].

У вказівках начальникам управлінь НКВД новостворених областей та Чернівецької області від 31 травня 1941 року окремим пунктом зазначалася вказівка продовжувати операції з виселення сімей оунівців, депортуючи сім'ю невдовзі після переходу когось із її членів на нелегальне становище[107].

Відповідно виявлення та депортації сімей оунівців продовжувалися і в червні 1941 року. Так, наприклад, 5 червня з обласного Управління НКВД Станіслава доповідали в Київ про те, що додатково виявлено 64 сім'ї, 203 особи. Для їхньої депортації необхідно 11 вагонів[108].

Як бачимо, одним із важливих завдань депортацій вважалася боротьба проти антикомуністичного збройного руху опору. Документи, вміщені у цьому томі, також виразно це підтверджують.

* * *

Вміщені документи надзвичайно цікаві ще й тим, що вони відображають спосіб і рівень мислення, знання організаторів депортацій. Наприклад, очільник НКВД УРСР Іван Сєров ознайомився з розвідувальним зведенням № 141. У ньому, зокрема, йшлося про знущання німців над євреями на окупованій території Польщі, що абсолютно вписувалось у юдофобську політику нацистів. Проте Сєров добре пам'ятав, що ще зовсім нещодавно, у серпні 1939 року, було підписано пакт Молотова–Ріббентропа, який зробив Німеччину і СРСР союзниками. А у серпні «союзники» спільно розтерзали Польщу і поділили між собою частину європейського простору.

З огляду на це, а також, вочевидь виявляючи обережність і боячись евентуальних зауважень із дружньої до Берліна Москви, Сєров пише таку резолюцію: «Ці відомості потрібно додатково перевірити ще по лінії нашої зарубіжної агентури, оскільки часто відомості порушників не підтверджуються. Тому треба до них обережно ставитись»[109].

* * *

[104] Див. документ № 169. – С. 1220.
[105] Див. документ № 165. – С. 1200.
[106] Див. документ № 169. – С. 1222.
[107] Див. документ № 165. – С. 1204.
[108] Див. документ № 167. – С. 1210.
[109] Див. документи № 7. – С. 142 та № 8. – С. 148.

W wytycznych dla naczelników oddziałów NKWD nowo utworzonych obwodów i obwodu czerniowieckiego z 31 maja 1941 roku w osobnym punkcie dano wskazówkę, by kontynuować operacje wysiedlenia rodzin ounowców, deportując rodzinę niezwłocznie po przejściu któregoś z jej członków do konspiracji[107].

Zgodnie z tym wykrywanie i deportacje rodzin członków OUN kontynuowane były również w czerwcu 1941 roku. Na przykład 5 czerwca z Zarządu NKWD w Stanisławowie raportowano do Kijowa, że dodatkowo ujawniono 64 rodziny, tj. 203 osoby, a do ich deportacji potrzeba 11 wagonów[108].

Jednym z najważniejszych celów deportacji była zatem walka przeciwko antykomunistycznemu podziemiu zbrojnemu, co potwierdzają zamieszczone w niniejszej publikacji materiały.

* * *

Opublikowane w niniejszym tomie źródła ukazują sposób myślenia i poziom wiedzy organizatorów deportacji. Ciekawym przykładem może być Raport wywiadowczy nr 141 przeznaczony dla szefa NKWD USRS Iwana Sierowa. Dotyczył on przede wszystkim brutalnych niemieckich represji, jakimi na okupowanym terytorium Polski poddawani byli Żydzi, co w pełni potwierdzało antysemicką politykę nazistów. Jednak Sierow dobrze pamiętał, że jeszcze całkiem niedawno, w sierpniu 1939 roku, podpisano pakt Ribbentrop–Mołotow, na mocy którego Niemcy i ZSRS zostały sojusznikami i wspólnie rozdarły Polskę, dzieląc między siebie część europejskiej przestrzeni.

Zważywszy na to, a także wykazując oczywistą ostrożność i obawiając się niezadowolenia ze strony zaprzyjaźnionej z Berlinem Moskwy, Sierow napisał: „Informacje te trzeba ponownie sprawdzić jeszcze po linii naszej agentury za granicą, ponieważ bardzo często dane pochodzące od naruszycieli [granicy] nie potwierdzają się i trzeba traktować je ostrożnie"[109].

* * *

Zaprezentowane w niniejszym tomie dokumenty pochodzą ze zbiorów Wydzielonego Archiwum Państwowego Służby Bezpieczeństwa Ukrainy. Jesteśmy przekonani, że ich publikacja poszerzy pole dalszych badań oraz interpretacji dziejów lat 1939–1941. W pierwszej kolejności skorzystają na tym badacze obu naszych krajów, ale z czasem powinny też trafić do szerszego grona zainteresowanych tą tematyką.

Podobnie jak poprzednie tomy serii wydawniczej, tom jedenasty jest publikacją w zasadzie dwujęzyczną – polsko-ukraińską, przy czym dokumenty rosyjskie w części ukraińskiej pozostały nieprzetłumaczone. W przekładzie na język

[107] Zob. Dokument nr 165, s. 1205.
[108] Zob. Dokument nr 167, s. 1211.
[109] Zob. Dokument nr 7, s. 143 oraz nr 8, s. 149.

Представлені в цьому томі документи походять переважно з фондів Галузевого державного архіву Служби безпеки України. На наш погляд, їхня публікація розширить поле подальших досліджень та інтерпретацій подій 1939–1941 років, передусім буде корисною дослідникам обох наших країн, стане у нагоді всім, хто цікавиться цією проблематикою.

Як і попередні томи видавничої серії, одинадцятий том є за структурою двомовним виданням – польсько-українським, а російські документи в українській частині залишилися неперекладеними.

У перекладі польською мовою укладачі намагалися якомога точніше відобразити стиль документа, зберігаючи розмовну чи офіційну мову.

Документи розташовані в хронологічному порядку. Їхнє графічне оформлення частково уніфіковано, але певною мірою збережено специфіку канцелярського оформлення. Виділення в машинописних документах (великі букви, інтервали, підкреслення) вилучено та вказано у виносках. Як виняток, у публікації збережено, як це характерно для документів ДПУ чи пізніше НКВС, написання прізвищ великими літерами. Про оформлення документів на друкованому бланку або фірмовому бланку зазначається в легенді, позначаючи водночас відповідні фрагменти тексту виносками. Відомості про рукописні дописки, підкреслення чи виправлення, що стосуються окремих фрагментів, внесені до текстових приміток, а доручення та інші дописки, пов'язані з обігом документа, а також печатки – у легенді. Орфографічні та граматичні помилки виправлено з оригінальними неправильними версіями у виносках, натомість невиправлені помилки позначено [!].

Якщо йдеться про прізвища та імена встановлених осіб, то у разі незначних помилок у тексті одразу вживано правильну форму, повідомляючи про помилки у текстових виносках, а у разі більш серйозних спотворень прізвище залишено в його первісному варіанті, а правильне прізвище подано лише в біографічній довідці. У прізвищах поляків, які не вдалося перевірити, закінчення полонізовано, а решту залишили без змін, записавши фонетично з російської мови.

Назви місцевостей подано згідно з правилами правопису, прийнятими Тадеушем Бистрицьким у Покажчику місць Республіки Польща (*Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej*)[110]. Про помилки в географічних назвах, які можна було перевірити, зазначено в текстових примітках, без жодних спроб надати більш імовірні форми назвам невизначених місць, щоб уникнути спотворень.

Нумерацію документів, заголовки та виноски, а також список скорочень, покажчик імен і географічний покажчик надала редакція. Ілюстрації взято із фондів ГДА СБУ.

---

[110] *Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej z oznaczeniem terytorialnie im właściwych władz i urzędów oraz urządzeń komunikacyjnych* / опрац. Редакційна колегія під керівництвом Bystrzyckiego T. – Przemyśl–Warszawa, б. р. в.

polski starano się oddać w miarę dokładnie styl dokumentu, zachowując język potoczny bądź urzędowy.

Dokumenty ułożone są chronologicznie. Ich układ graficzny częściowo ujednolicono, zachowano jednak w pewnym stopniu specyfikę kancelarii. Wyróżnienia w dokumentach pisanych na maszynie (wersaliki, spacjowanie, podkreślenia maszynowe) zlikwidowano, informując o nich w przypisach tekstowych. Wyjątkowo zachowano w publikacji, jako typowy dla dokumentów wytworzonych przez GPU czy później NKWD, zapis nazwisk wersalikami. Fakt sporządzenia dokumentu na gotowym formularzu lub papierze firmowym odnotowany został w legendzie, a drukowane fragmenty tekstu opatrzono przypisami. W odnośnikach zawarto też informacje o odręcznych dopiskach, podkreśleniach czy poprawkach związanych z konkretnymi fragmentami, natomiast dekretacje i inne adnotacje świadczące o obiegu dokumentu, jak również pieczęcie, opisane zostały w legendzie. Błędy ortograficzne i gramatyczne poprawiono, podając w przypisach tekstowych pierwotne, niepoprawne wersje, natomiast pomyłki niepoprawione oznaczono [!].

Nazwiska i imiona osób, które udało się ustalić – w przypadku drobnych błędów – od razu zapisano w poprawnej formie, informując o pomyłkach w przypisach tekstowych, natomiast przy poważniejszym zniekształceniu pozostawiono je w wersji oryginalnej, a prawidłowe nazwisko podano dopiero w nocie biograficznej. W nazwiskach Polaków, których nie udało się zweryfikować, spolszczono końcówki, natomiast resztę pozostawiono bez zmian, zapisując fonetycznie z języka rosyjskiego.

Nazwy miejscowości podano według zasad pisowni przyjętych przez Tadeusza Bystrzyckiego w *Skorowidzu miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej*[110]. O błędach w nazwach geograficznych, które udało się zweryfikować, poinformowano w przypisach tekstowych, zaś nazwom miejscowości nieustalonych nie próbowano nadawać bardziej prawdopodobnych form, by uniknąć zniekształceń.

Numeracja dokumentów, tytuły i przypisy pochodzą od redakcji, jak również wykaz skrótów, indeks nazwisk oraz indeks geograficzny, zaś ilustracje – z zasobu HDA SBU.

* * *

Praca nad niniejszym tomem była finalizowana w okolicznościach rozpoczętej 24 lutego 2022 roku zbrojnej agresji Federacji Rosyjskiej przeciwko niepodległej Ukrainie, co w znacznym stopniu utrudniło jej końcowy etap, choćby ze względu na ograniczony w warunkach wojennych dostęp do ukraińskich archiwów.

Na naszych oczach rozgrywa się kolejny dramat narodu ukraińskiego, tak bardzo przecież doświadczonego w przeszłości przez terror i zbrodnie sowieckiego

[110] *Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej z oznaczeniem terytorialnie im właściwych władz i urzędów oraz urządzeń komunikacyjnych*, oprac. Komitet Redakcyjny pod kier. T. Bystrzyckiego, Przemyśl–Warszawa, b.r.w.

* * *

Робота над цим томом була завершена в умовах збройної агресії Російської Федерації проти незалежної України, яка розпочалася 24 лютого 2022 року, що суттєво загальмувало її завершальний етап, наприклад, через обмежений доступ до українських архівів під час війни.

На наших очах відбувається чергова драма українського народу, який у минулому так сильно постраждав від терору та злочинів радянського комунізму. Як історики та архівісти, які професійно займаються дослідженнями та документуванням минулого, ми не байдужі до цієї несправедливої та жорстокої війни. Розв'язана росіянами з фальшивими ідеологічними посиланнями на Другу світову війну, вона є прямим посиланням на найтрагічнішу та найзловіснішу спадщину російського та радянського імперіалізму. Показати його історичний контекст і обличчя – теж наш обов'язок.

Київ–Варшава, жовтень 2023 року

komunizmu. Jako historycy i archiwiści, zajmujący się zawodowo badaniem oraz dokumentowaniem czasów przeszłych, nie jesteśmy obojętni wobec tej niesprawiedliwej i brutalnej wojny. Rozpętana przez Rosjan, z fałszywymi odniesieniami ideologicznymi do czasów II wojny światowej, jest bezpośrednim nawiązaniem do najbardziej tragicznego i złowrogiego dziedzictwa rosyjskiego i sowieckiego imperializmu. Ukazanie jego historycznego kontekstu i oblicza jest także naszym obowiązkiem.

Warszawa–Kijów, październik 2023 roku

ДОКУМЕНТИ

DOKUMENTY

№ 1

[До вересня 1939], б. м. в. Історична довідка про військове осадництво у південно-східних воєводствах II Речі Посполитої

[а-б]Военное осадничество[б]
История возникновения осадников[а]

Во время польско-советской войны, когда для польского империализма назревал полный крах, правящая клика вынуждена была, ради своего спасения, обещать армии бесплатное наделение землей в виде награды по окончании войны. Впоследствии, помимо того, что это данное обещание было выполнено только частично и земля была действительно дана, но лишь наиболее надежным элементам – пилсудчикам, польское правительство решило создать этот надежный кордон на своей восточной границе.

Этим решением преследовалось две цели: с одной стороны – осевшие, отобранные военные осадники должны были стать для правительства прочной опорой среди явно антигосударственно настроенных элементов нацменьшинств в восточных воеводствах, а с другой стороны – они должны были явиться надежным форпостом на границе как в мирное, так и особенно, конечно, в военное время.

[а]Осваивание осадниками земель[а]

Военные осадники начали осваивать выделенные для них земли с 1921 года. Оседание осадников продолжалось до 1923 года. Земли для осадников были выделены специальные, которые являются, якобы, преимущественно помещичьими имениями, хотя достоверно известно, что большая доля земель, отданная и отдаваемая под осадников, является землей, отобранной у самой беднейшей части крестьянства.

По польским данным земли, на которых осели осадники, представляются в следующем виде:

Всего имений 785 с общей площадью	137183 га
Из них:	
а) частных польских имений – 352 с общей площадью	63937 га
б) частных русских имений – 299 с общей площадью	54741 га
в) государственных – 65 с общей площадью	1865 га
г) церковных и костельных – 43 с общей площадью	1865 га
д) прочих – 26 с общей площадью	5541 га

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано великими літерами.*

Nr 1

[Przed wrześniem 1939], b.m.w. Zarys historii osadnictwa wojskowego w południowo-wschodnich województwach Drugiej Rzeczypospolitej

[a-b]Osadnictwo wojskowe[b]

Powstanie i historia osadnictwa[a]

W trakcie wojny polsko-sowieckiej, kiedy zanosiło się na totalny krach polskiego imperializmu, rządząca klika w celu ratowania się zmuszona była obiecać armii bezpłatne nadziały ziemi jako nagrodę po zakończeniu wojny. Później, pomimo że złożona obietnica spełniona została jedynie częściowo i ziemia rzeczywiście została nadana, ale tylko najbardziej pewnym elementom – piłsudczykom, rząd polski postanowił utworzyć taki bezpieczny kordon na swojej wschodniej granicy.

Decyzja ta miała na względzie dwa cele: z jednej strony osiadli, zgromadzeni osadnicy wojskowi mieli stanowić dla rządu mocne oparcie wobec nastawionych jawnie antypaństwowo mniejszości nar[odowych] we wschodnich województwach, a z drugiej strony stanowili niezawodną forpocztę na granicy, tak w czasie pokoju, jak zwłaszcza podczas wojny.

[a]Zajmowanie ziem przez osadników[a]

Osadnicy wojskowi zaczęli zajmować wydzielone dla nich ziemie od 1921 roku. Osiedlanie osadników trwało do 1923 roku. Dla osadników wydzielono specjalne ziemie, będące rzekomo w głównej mierze majątkami ziemskimi, choć wiadomo, że duża część ziem oddana i oddawana osadnikom odbierana jest najbiedniejszej części chłopstwa.

Według polskich informacji ziemie, na których osiedlili się osadnicy, prezentują się następująco:

Wszystkich majątków – 785 o łącznej powierzchni	137183 ha
W tym:	
a) prywatnych majątków polskich – 352 o łącznej powierzchni	63937 ha
b) prywatnych majątków rosyjskich – 299 o łącznej powierzchni ..	54741 ha
c) państwowych – 65 o łącznej powierzchni	1865 ha
d) cerkiewnych i kościelnych – 43 o łącznej powierzchni.....	1865 ha
e) innych – 26 o łącznej powierzchni	5541 ha

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*

К 1935 г. военных осадников насчитывалось 7918 чел[овек], причем, рост числа осадников по годам происходил следующим образом: 1921 г. – 421 ч[еловек], 1922 г. – 3190, 1923 г. – 1776, 1924 г. – 900, 1925 г. – 523, 1926 г. – 467 и в последующие годы до 1935 г. – 641 человек.

Следовательно, начиная уже с 1924 г. оседание осадников из года в год падает.

В настоящее время осадников насчитывается 8988 чел[овек], т. е. около 9000 человек. На каждое хозяйство военного осадника приходится от 14 до 24 га. Наконец, на каждые 100 крестьянских хозяйств приходится 9 осаднических хозяйств.

Что военные осадники действительно являются специально подобранным элементом, видно из рассмотрения их состава по занимаемым чинам в армии, образованию, полученным наградам и пр[очим].

По чинам все военные осадники разбиваются так:

рядовых	40,7%
подофицеров	42,3%
мл[адших] офицеров и до капитана	11,9%
штабных офицеров до полковника	9,9%
высших чинов	1,2%*

Следовательно, рядовые и подофицеры вместе составляют 83%, офицерский состав – 17%.

Получивших те или иные награды насчитывается около 4000 человек, т. е. 43,2% ко всему числу осадников, в том числе имеется 750 человек, награжденных «Виртути Милитари».

По образованию состав осадников представляет из себя следующую картину:

с низшим образованием	64,3%
со средним образованием	28,0%
с высшим образованием	6,5%
неграмотных	1,2%

Таким образом, военные осадники тщательно подобраны и являются надежной и крепкой опорой существующего режима на восточной границе. С 1922[г] г. весь состав военных осадников входит в специальный – сначала центральный союз военных осадников, а с 1929 г. просто союз осадников.

---

* *Помилка, сума доданків дорівнює 106%.*

[г] *Було:* 1932.

[a]Wzrost liczby osadników[a]

Przed 1935 r. liczono, że osadników wojskowych jest 7918 os[ób], przy czym na przestrzeni lat wzrost liczby osadników wyglądał następująco: 1921 r. – 421 o[sób], 1922 r. – 3190, 1923 r. – 1776, 1924 r. – 900, 1925 r. – 523, 1926 r. – 467 i w następnych latach do 1935 r. – 641 osób.

A więc począwszy już od 1924 r. osiedlanie się osadników z roku na rok maleje.

Obecnie osadników jest 8988 os[ób], tj. około 9000 osób. Na każde gospodarstwo osadnika wojskowego przypada od 14 do 24 ha. Wreszcie, na każde 100 gospodarstw wiejskich przypada 9 gospodarstw osadniczych.

To, że osadnicy wojskowi rzeczywiście są elementem specjalnie wybranym, widać po przejrzeniu ich składu pod kątem posiadanych stopni wojskowych, wykształcenia, otrzymanych odznaczeń i in[nych].

Według stopni osadnicy dzielą się następująco:

szeregowych	40,7%
podoficerów	42,3%
mł[odszych] oficerów do kapitana	11,9%
oficerów sztabowych do pułkownika	9,9%
wyższych stopni	1,2%[c]

Zatem, szeregowi i podoficerowie stanowią łącznie 83%, skład oficerski – 17%.

Policzono, że około 4000 osób otrzymało takie czy inne odznaczenia, tj. 43,2% z całej liczby osadników, w tym 750 osób jest odznaczonych [orderem] „Virtuti Militari".

Według wykształcenia skład osadników prezentuje się następująco:

z niższym wykształceniem	64,3%
ze średnim wykształceniem	28,0%
z wyższym wykształceniem	6,5%
niepiśmiennych	1,2%

W ten sposób osadnicy wojskowi zostali dokładnie wybrani i stanowią pewną oraz mocną podporę istniejącego ustroju na wschodniej granicy. Od 1922[d] r. cały skład osadników wojskowych należy do specjalnego – początkowo Centralnego Związku Osadników Wojskowych, a od 1929 r. po prostu – Związku Osadników.

[c] *Składniki podane błędnie, gdyż suma wyniosła 106%.*

[d] *Było:* 1932.

"Состояние хозяйства осадников"

Невзирая на переживаемый страной тяжелый кризис осадничеству все эти годы регулярно ассигновывается ежегодно не менее 2–3 млн. злотых. Это значит, что на каждого осадника приходится в год около 1250 злотых. Кредитов с 1924 г. взято осадничеством на сумму свыше 18 млн. злотых, т. е. опять таки на каждого осадника приходится около 2300 злотых. Наконец, в эти же годы выдано безвозвратных ссуд на сумму свыше 5 млн. злотых или по 800 злотых на каждого осадника.

В результате этой большой поддержки осадников государством они к 1928 г. имели на каждые 100 хозяйств:

Лошадей	190 голов
Рогатого скота	359 –"–
Свиней	307 –"–
Овец	49 –"–

Крестьянские хозяйства к этому же времени имели:

Лошадей	112 голов
Рогатого скота	193 [головы]
Свиней	125 [голов]
Овец	94 [головы]

В 1939 г. все наличное движимое и недвижимое имущество, включая и земли, оценивалось:

Земля	81 690 000 зл.
Лесное хозяйство	2 510 000 "
Постройки	23 730 000 "
Живой инвентарь	6 670 000 "
Мертвый инвентарь	8 900 000 "
Всего:	123 500 000 злот[ых]

К этому времени задолженность всех осаднических хозяйств по кратко и долгосрочным обязательствам составляла 50 900 000 злотых или в среднем на 1 гектар 335 злотых. В настоящее время задолженность погашена, якобы, вдвое.

"Урожайность в осаднических хозяйствах"

Благодаря неустанной помощи со стороны государства военному осадничеству, урожайность у них несколько выше, чем в остальных крестьянских хозяйствах восточных воеводств.

a-Zasoby gospodarstw osadników-a

Nie zważając na ciężki kryzys, jaki przeżywa kraj, na osadnictwo przez wszystkie te lata asygnowano corocznie nie mniej niż 2–3 mln złotych. Oznacza to, że na każdego osadnika rocznie przypadało około 1250 złotych. Od 1924 r. osadnictwo wzięło kredytów na kwotę ponad 18 mln złotych, tj. znów na każdego osadnika przypada około 2300 złotych. Wreszcie, w tych samych latach na bezpłatne zapomogi wydano kwotę ponad 5 mln złotych, czyli po 800 złotych na każdego osadnika.

W wyniku tak dużego wsparcia osadników przez państwo do 1928 r. na każde 100 gospodarstw przypadało:

koni	190 sztuk
bydła rogatego	359 –"–
świń	307 –"–
owiec	49 –"–

Gospodarstwa chłopskie miały w tym czasie:

koni	112 sztuk
bydła rogatego	193 [sztuki]
świń	125 [sztuk]
owiec	94 [sztuki]

W 1939 r. cały osobisty majątek ruchomy i nieruchomy, wraz z ziemią, wyceniono na:

ziemia	81 690 000 zł
gospodarstwo leśne	2 510 000 "
zabudowania	23 730 000 "
inwentarz żywy	6 670 000 "
inwentarz martwy	8 900 000 "
Łącznie:	123 500 000 złot[ych]

Do tego czasu zadłużenie wszystkich gospodarstw osadniczych na podstawie krótko- i długoterminowych zobowiązań wynosiło 50 900 000 złotych, czyli średnio 335 złotych na 1 hektar. Obecnie zadłużenie zostało spłacone, rzekomo w połowie.

a-Urodzajność w gospodarstwach osadniczych-a

Dzięki nieustannej pomocy osadnikom wojskowym ze strony państwa, urodzajność jest u nich dużo większa niż w pozostałych gospodarstwach wiejskich województw wschodnich.

Средняя урожайность с 1 гектара в квинталах по сравнению со средним урожаем в крестьянских хозяйствах характеризуется следующими данными:

Культуры	1923–1927 г[оды]		1928–1932 г[оды]	
	У осадников	У крестьян	У осадников	У крестьян
Пшеница	9,8	8,9	10,6	10,0
Рожь	8,9	7,5	10,8	8,6
Ячмень	9,1	8,3	11,9	10,0
Овес	8,5	7,2	11,5	9,0
Картофель	105,7	82,0	128,8	92,0

Тоже можно сказать и в отношении доходности хозяйств осадников в сравнении с крестьянскими хозяйствами, она также выше.

Валовой доход в хозяйствах осадников на 1 га в сравнении с получаемым доходом в крестьянских хозяйствах по всей Польше и в восточных воеводствах (в злотых):

	1928–[19]29 г[оды]	1929–[19]30 г[оды]	1930–[19]31 г[оды]	1931–[19]32 г[оды]
По всей Польше	585	499	379	295
В восточных воеводствах	308	260	194	154
В осаднических хозяйствах	311,4	266,5	193	180

«Влияние осадников на население»

Таким образом, военное осадничество является на сегодняшний день крепкой опорой правительства в восточных воеводствах. Это видно и из того большого влияния на местные органы самоуправления и вообще на крестьянство и в, частности, на молодежь, которое осадничество имеет на сегодняшний день. Правда, это влияние происходит отнюдь не потому, что местное население питает к военным осадникам большие симпатии, отнюдь не поэтому. Влияние осадников на жизнь населения восточных пограничных районов, несмотря на то, что они составляют меньшинство, объясняется тем, что осадничество чувствует все время за своей спиной поддержку государства в лице как полицейских чинов, частей КОП, так и местных органов. Поэтому, проникновение военного осадничества в местные органы является, конечно, не случайным, особенно сейчас, когда беднейшая часть крестьянства явно настроена антигосударственно.

В настоящее время осадники представлены в местных органах следующие:

В волостных советах	– 561 чел[овек] членов и 1245 канд[идатов];
Волостных старшин	– 45 чел[овек] (вуйты);

Średni urodzaj z 1 hektara w kwintalach w porównaniu ze średnią urodzajnością w gospodarstwach wiejskich przedstawiają następujące dane:

Uprawy	l[ata] 1923–1927		l[ata] 1928–1932	
	U osadników	U chłopstwa	U osadników	U chłopstwa
Pszenica	9,8	8,9	10,6	10,0
Żyto	8,9	7,5	10,8	8,6
Jęczmień	9,1	8,3	11,9	10,0
Owies	8,5	7,2	11,5	9,0
Ziemniaki	105,7	82,0	128,8	92,0

To samo można też powiedzieć odnośnie do dochodowości gospodarstw osadników w porównaniu do gospodarstw chłopskich – również jest wyższa.

Dochód brutto w gospodarstwach osadników na 1 ha w porównaniu z otrzymanym dochodem w gospodarstwach chłopskich w całej Polsce i w województwach wschodnich (w złotych):

	l[ata] 1928–[19]29	l[ata] 1929–[19]30	l[ata] 1930–[19]31	l[ata] 1931–[19]32
W całej Polsce	585	499	379	295
W województwach wschodnich	308	260	194	154
W gospodarstwach osadniczych	311,4	266,5	193	180

[a]Wpływ osadników na ludność[a]

W ten sposób osadnictwo wojskowe stanowi dziś mocną podporę dla rządu we wschodnich województwach. Widać to również na podstawie dużego wpływu, jakie obecnie ma osadnictwo na miejscowe organy samorządowe oraz ogólnie na chłopstwo, a zwłaszcza na młodzież. Co prawda wpływ ten bynajmniej nie wynika z tego, że miejscowa ludność żywi do osadników wojskowych dużą sympatię, bynajmniej nie dlatego. Wpływ osadników na życie ludności wschodnich rejonów nadgranicznych, pomimo że tworzą mniejszość, można wytłumaczyć tym, że osadnictwo cały czas za swoimi plecami czuje wsparcie państwa, zarówno w postaci funkcjonariuszy policji, jednostek KOP, jak też miejscowych organów. Dlatego przeniknięcie osadnictwa wojskowego do miejscowych organów jest oczywiście nieprzypadkowe, zwłaszcza teraz, kiedy biedniejsza część chłopstwa jest jawnie nastawiona antypaństwowo.

Obecnie osadnicy reprezentowani są w miejscowych organach przez:

w radach gminy	– 561 członków i 1245 kan[dydatów];
wójtów gminy	– 45 os[ób] (wójtowie);
zast[ępców] wójt[ów] gm[iny]	– 26 –"–
ławników	– 62 [osoby]

Помощн[иков] волостн[ых] старш[ин]	– 26 [человек]
Заседателей	– 62 [человека]
Членов уездных советов	– 93 – // –
Членов уездных отделов	– 34 – // –

Ясно, конечно, что такое широкое проникновение военных осадников в местные органы в большой мере обеспечивает правительству осуществлять необходимые ему мероприятия в восточных воеводствах.

Наконец, говоря о влиянии осадничества на жизнь населения восточных воеводств, нельзя не упомянуть о том, что это влияние распространяется также на довольно большой круг крестьянской молодежи, из которых готовятся руководители всякого рода просветительных кружков, организаторов сельского хозяйства и проч[их] в частности в гг. [6]-Ровно, Брест[г] н[ад]/Б[угом], Гродно[-6] и [6]-Вильно[-6] открыты даже специальные учебные заведения для молодежи.

[a]-Дислокация колоний осадников-[a]
(см. схему – приложение №...)

Количество колоний военных осадников, показанное на схеме, далеко, конечно, неполное, однако и эти данные показывают, что осадники имеются по всей восточной границе, причем наибольшая густая сеть колоний осадников приходится на Волынское воеводство.

Характерной чертой осаднических колоний является то, что они не представляют из себя компактных поселений, а чаще всего представлены в виде отдельных хуторов, численностью в среднем от 10 и до 40 дворов. Более компактные колонии насчитываются, пожалуй, единицами, занимая, обычно, земли преимущественно больших фольварков. Такая политика насаждения осадников, конечно, вполне понятна, поскольку действительно только, создавая лишь небольшие гнезда осадников, можно было создать сплошной осаднический кордон из надежных людей по всей восточной границе.

Наибольший интерес представляют следующие две колонии военных осадников.

1) Колония «Креховецкая» (в Ровенском уезде) заселяется исключительно демобилизуемыми подофицерами 1 уланского полка (г. Августов)[1]. Руководителем колонии является поручик резерва ПОДГОРСКИЙ[2]. Почти все

[1] *Було:* Бжесць.

[1] 1-й полк Крихівецьких уланів, який упродовж 1921–1939 базувався в м. Августів.

[2] Подгорський Болеслав (нар. 13 IV 1896 у мастку Шляхова Подільської губ., пом. 25 VIII 1979 у Варшаві); підпоручник (1 IV 1921); в 1920 учасник польсько-радянської війни в лавах 1-ого полку Крихівецьких уланів; у листопаді 1924 зарахований в запас, прикомандированний до 21-го уланського полку; один із засновників військових поселень (осадництва) на території Рівненського повіту; до 1939 був головою Крихівецької осади; з 1939 до травня 1945 – у німецькому полоні (Oflag VII A Murnau), після звільнення прибув в Італію та вступив до Другого

członków rad powiatowych	– 93 [osoby]
członków oddziałów powiatowych	– 34 –»–

Oczywiście takie szerokie przeniknięcie osadników wojskowych do miejscowych organów w dużym stopniu zapewnia rządowi [możliwość] realizacji niezbędnych dla niego przedsięwzięć we wschodnich województwach.

Wreszcie, mówiąc o wpływie osadnictwa na życie ludności wschodnich województw, nie można nie wspomnieć o tym, że jego wpływ rozciąga się również na dość duży krąg młodzieży chłopskiej, z której [grona] wywodzić się będą kierownicy różnego rodzaju kółek oświatowych, organizatorzy rolnictwa i in[ni]; zwłaszcza w m[iastach] [b]Równe, Brześć[c] n[ad] B[ugiem], Grodno[b] i [b]Wilno[b] otwarto nawet specjalne placówki edukacyjne dla młodzieży.

[a]Dyslokacja kolonii osadników[a]
(zob. schemat – załącznik nr...)

Liczba kolonii osadników wojskowych, przedstawiona na schemacie, jest bardzo, rzecz jasna, niepełna, jednakże nawet te dane pokazują, że osadnicy są [rozlokowani] na całej wschodniej granicy, przy czym największa, [najbardziej] gęsta sieć kolonii osadników przypada na województwo wołyńskie.

Cechą charakterystyczną kolonii osadniczych jest to, że nie stanowią one zwartych zabudowań, lecz są najczęściej rozrzucone jako osobne chutory, liczące średnio od 10 nawet do 40 zagród. Bardziej zwarte kolonie występują pojedynczo, zajmując zazwyczaj ziemie dużych folwarków. Taka polityka zasiedlania osadnikami jest oczywiście zupełnie zrozumiała, ponieważ faktycznie tylko tak, tworząc jedynie niewielkie gniazda osadników, można było stworzyć zwarty kordon z godnych zaufania ludzi na całej wschodniej granicy.

Największe znaczenie mają dwie następujące kolonie osadników wojskowych:

1) Kolonia Krechowiecka (w powiecie rówieńskim) zamieszkana wyłącznie przez zdemobilizowanych podoficerów 1. Pułku Ułanów (m. Augustów)[1]. Kierownikiem kolonii jest porucznik rezerwy PODHORSKI[2]. Prawie wszyscy osadnicy kolonii utrzymują bliski kontakt z pułkiem, a dowództwo tego ostatniego od czasu do czasu odwiedza kolonię. W 1934 r., na przykład, dowódca 1. Pułku

---

[a] *W oryginale zapisano fonetycznie po polsku.*

[1] Tj. 1. Pułk Ułanów Krechowieckich z m.p. w l. 1921–1939 w Augustowie.

[2] Bolesław Podhorski (ur. 13 IV 1896 w majątku Szlachowa, gub. podolska, zm. 25 VIII 1979 w Warszawie); ppor. (1 IV 1921). W 1920 brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej w szeregach 1. Pułku Ułanów Krechowieckich; w listopadzie 1924 przeniesiony do rezerwy, przydzielony do 21. p.uł.; jeden z pionierów osadnictwa wojskowego w pow. rówieńskim, do 1939 prezes Osady Krechowieckiej; od 1939 do maja 1945 w niewoli niemieckiej (Oflag VII A Murnau), po czym przedostał się do Włoch i dołączył do II Korpusu Polskiego; następnie w Wielkiej Brytanii – od 1948 dyrektor Instytutu Polskiej Akcji Katolickiej. Po 1958 wrócił do Polski. „Rocznik Oficerski" (dalej RO) 1923, s. 642, 712; Rocznik Oficerski Rezerw 1934 (reprint), Warszawa–Londyn 2003, s. 123, 601; *„Osada Krechowiecka". Strony o Wołyniu* (https://web.archive.org/web/20171202032209/http://wolyn.republika.pl/opisy/krechowiecka-08.html [dostęp 22 XI 2021]).

осадники колонии поддерживают тесную связь с полком, а командование последнего периодически посещает колонию. В 1934 г., например, командир 1 уланского полка дипл[омированный] подполковник БОКАЛЬСКИЙ[3]. Лично проводил инспектирование колонии, причем осадники встречали БОКАЛЬСКОГО в конном строю (до эскадрона).

Этой колонией интересуется также и правительство – в 1929 г., по случаю открытия колонией «народного» дома последней, посетил президент Польши МОСЦИЦКИЙ[4].

Такое внимание колонии «Креховецкая» уделяется, конечно, не случайно, контингент колонии состоит из наиболее активных подофицеров-пилсудчиков и предназначен, видимо, для выполнения специальных заданий (диверсии, партизанские действия и пр[очее]).

польського корпусу; після цього мешкав у Великобританії – з 1948 директор Інституту польської Католицької Акції. Після 1958 повернувся до Польщі. *Rocznik Oficerski* (далі RO). – 1923 – С. 642, 712; Rocznik Oficerski Rezerw. – 1934 (reprint). – Warszawa–Londyn, 2003. – С. 123, 601; *«Osada Krechowiecka». Strony o Wołyniu* (https://web.archive.org/web/20171202032209/http://wolyn.republika.pl/opisy/krechowiecka-08.html [доступ 22 XI 2021]).

[3] Бокальський Кароль Кшиштоф (нар. 7 XI 1894 у Немцах, Люблінська губ. – за документами ІНП в Домброві Гурнічій – пом. 15 III 1967 у Варшаві); ротмістр ВП (3 V 1922), майор (3 V 1926), підполковник (24 XII 1929), дипломований полковник (19 III 1937); служив 1914 в 2-й Бригаді ПЛ, під час бою в Рокитному отримав поранення (1915); упродовж 1918–1919 і 1922–1925 служив у 5-му полку Заславських уланів; з 1 XI 1925 до 28 X 1927 слухач VI нормального курсу Вищої військової школи у Варшаві, після цього був головою штабу 1-ї ДК у Білостоку; з квітня 1929 – заст. ком. 3-го полку Сілезьких уланів; з березня 1932 – заст. голови Департаменту Кавалерії МСВ; із січня 1934 – ком. 1-го полку Крихівецьких уланів; від 18 V 1938 – голова Бюро адміністрації армії МСВ. У вересні 1939 супроводжував польового спископа Юзефа Гавліни, після цього мешкав у Франції (голова штабу навчального табору Coëtquidan), від червня 1940 перебував у підпорядкуванні командира 1-го польського корпусу на території Шотландії; з жовтня 1940 до березня 1941 – у складі 8-ї особової стрілецької бригади «Кірклади»; до 1943 утримувався в таборі Ротсей; далі служив в інспекторатi військової колегії, а після закінчення війни – у польському корпусі налаштування та розташування; у лютому 1948 повернувся до Польщі; мешк. у Катовицах, а згодом – у Варшаві. АІНП Ка, 230/6539; RO. – 1924. – С. 551, 601; RO. – 1932. – С. 142, 438; RO. – 1939. – С. 127, 442; Böhm T. *Z dziejów naczelnych władz wojskowych II Rzeczypospolitej. Organizacja i kompetencje Ministerstwa Spraw Wojskowych w latach 1918–1939.* – Warszawa, 1994. – С. 223; Czerep S. *II Brygada Legionów Polskich.* – Warszawa, 1991. – С. 112; *Cmentarz Stare Powązki: Bokalscy* (https://cmentarze.um.warszawa.pl/pomnik.aspx?pom_id=24712 [доступ 22 XI 2021]), *I Pułk Ułanów Krechowieckich w Augustowie, Aneks, Dowódcy pułku w okresie postoju w Augustowie 1921–1939* (http://www.astn.pl/r2006/pulk3.htm [доступ 22 XI 2021]).

[4] Мосціцький Ігнацій (нар. 1 XII 1867 у Межанові б. Цеханова, пом. 2 X 1946 у Версуа поблизу Женеви); хімік, винахідник, автор багатьох патентів; упродовж 1897–1901 – асистент Фрібурзького університету в Швейцарії; з 1901 – голова компанії Société de l'Acide Nitrique à Fribourg; з 1912 – завідувач кафедри технічної електрохімії та фізичної хімії, а в 1915–1917 – декан хімічного факультету Львівської політехніки; під час Першої світової війни був членом ПВО; з 1922 – директор державної фабрики азотних сполук у Верхній Сілезії, упродовж 1922–1926 був директором Варшавського хімічного науково-дослідного інституту; з червня 1925 – ректор Львівської політехніки, з жовтня 1925 завідувач кафедри технічної електрохімії Варшавського політехнічного університету; з 1 VI 1926 президент РП, після 17 IX 1939 був інтернований на території Румунії, 30 IX 1939 склав повноваження; за клопотанням президента США в грудні 1939 виїхав до Швейцарії; упродовж 1941–1943 працював співробітником Женевської хімічної лабораторії Hydro Nitro S.A. *Kto był kim w Drugiej Rzeczypospolitej* / ред. Majchrowski J. – Warszawa, 1994. – T. 1. – С. 15–16.

Ułanów podpułkownik dypl[omowany] BOKALSKI[3] osobiście przeprowadzał inspekcję kolonii, a osadnicy oddali BOKALSKIEMU honory w szyku konnym (szwadronem).

Kolonią tą interesuje się również rząd – w 1929 r. z okazji otwarcia w kolonii domu ludowego odwiedził ją prezydent Polski MOŚCICKI[4].

Taką uwagę poświęca się kolonii Krechowiecka oczywiście nieprzypadkowo, kontyngent kolonii składa się z najbardziej aktywnych podoficerów-piłsudczyków i przeznaczony jest prawdopodobnie do pełnienia specjalnych zadań (dywersji, działań partyzanckich i in[nych]).

2) Kolonie Oktawin i Zofiówka – cały ich skład należy do organizacji „Krakusów"[5], na której czele stoi właściciel ziemski kolonii Oktawin porucznik

---

[3] Karol Krzysztof Bokalski (ur. 7 XI 1894 w Niemcach, gub. lubelska – wg akt IPN w Dąbrowie Górniczej – zm. 15 III 1967 w Warszawie); rotmistrz WP (3 V 1922), mjr (3 V 1926), ppłk (1 I 1930), płk dypl. (19 III 1937). W 1914 w II Brygadzie LP, ranny w szarży pod Rokitną (1915); w l. 1918–1919 i 1922–1925 w 5. Pułku Ułanów Zasławskich; od 1 XI 1925 do 28 X 1927 słuchacz VI Kursu Normalnego Wyższej Szkoły Wojennej w Warszawie, następnie szef sztabu 1. DK w Białymstoku; od kwietnia 1929 zca dcy 3. Pułku Ułanów Śląskich; od marca 1932 zca szefa Departamentu Kawalerii MSWojsk.; od stycznia 1934 dca 1. Pułku Ułanów Krechowieckich; od 18 V 1938 szef Biura Ogólno-Administracyjnego w MSWojsk. We wrześniu 1939 w eskorcie bpa polowego Józefa Gawliny, następnie przedostał się do Francji (szef sztabu obozu szkolnego Coëtquidan), od czerwca 1940 w dyspozycji dcy I Korpusu Polskiego w Szkocji; od października 1940 do marca 1941 w zgrupowaniu „Kirclady" 8. Brygady Kadrowej Strzelców; potem do 1943 przetrzymywany w obozie Rothesay; następnie służył w Inspektoracie Zarządu Wojskowego; po zakończeniu wojny w Polskim Korpusie Przysposobienia i Rozmieszczenia. W lutym 1948 powrócił do Polski, zam. w Katowicach, następnie w Warszawie. AIPN Ka, 230/6539; RO 1924, s. 551, 601; RO 1932, s. 142, 438; RO 1939, s. 127, 442; T. Böhm, *Z dziejów naczelnych władz wojskowych II Rzeczypospolitej. Organizacja i kompetencje Ministerstwa Spraw Wojskowych w latach 1918–1939*, Warszawa 1994, s. 223; S. Czerep, *II Brygada Legionów Polskich*, Warszawa 1991, s. 112; *Cmentarz Stare Powązki: Bokalscy* (https://cmentarze.um.warszawa.pl/pomnik.aspx?pom_id=24712 [dostęp 22 XI 2021]); *1 Pułk Ułanów Krechowieckich w Augustowie, Aneks, Dowódcy pułku w okresie postoju w Augustowie 1921–1939* (http://www.astn.pl/r2006/pulk3.htm [dostęp 22 XI 2021]).

[4] Ignacy Mościcki (ur. 1 XII 1867 w Mierzanowie koło Ciechanowa, zm. 2 X 1946 w Versoix koło Genewy); chemik, wynalazca, autor wielu patentów; w l. 1897–1901 asystent na uniwersytecie we Fryburgu w Szwajcarii; od 1901 szef spółki Société de l'Acide Nitrique à Fribourg; od 1912 kierownik Katedry Elektrochemii Technicznej i Chemii Fizycznej, a w l. 1915–1917 dziekan Wydziału Chemicznego Politechniki Lwowskiej; w czasie I wojny światowej w POW; od 1922 dyrektor Państwowej Fabryki Związków Azotowych na Górnym Śląsku, w l. 1922–1926 dyrektor Chemicznego Instytutu Badawczego w Warszawie; od czerwca 1925 rektor Politechniki Lwowskiej, od października 1925 kierownik Katedry Elektrochemii Technicznej Politechniki Warszawskiej; od 1 VI 1926 prezydent RP, po 17 IX 1939 internowany w Rumunii, 30 IX 1939 zrzekł się urzędu; dzięki interwencji prezydenta USA w grudniu 1939 wyjechał do Szwajcarii; w l. 1941–1943 pracownik laboratorium chemicznego firmy Hydro Nitro S.A. w Genewie. *Kto był kim w Drugiej Rzeczypospolitej*, red. J. Majchrowski, t. 1, s. 15–16.

[5] Przysposobienie Wojskowe Konne („Krakusi") – istniejący od 1928 w ramach struktury Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego projekt szkolenia wojskowego kawaleryjskiego, oficjalnie zaakceptowany w 1929 przez MSWojsk. Celem PW Konnego było przygotowanie surowego materiału (koni) do służby w kawalerii, rozbudzenie w szeregach chłopskich zamiłowania do jazdy konnej, szkolenie przedpoborowych i odroczonych poborowych w jednostkach PW Konnego i utrzymywanie kontaktu z wiedzą wojskową przez rezerwistów kawalerii. Nazwa „Krakusi" funkcjonowała od lat trzydziestych XX w. Podczas mobilizacji marcowej (1939) PW Konne wystawiło szwadrony kawalerii dywizyjnej dla sześciu dywizji piechoty, natomiast w sierpniu i wrześniu 1939 dla kolejnych dwudziestu jeden (dla pozostałych DP szwadrony wystawiła kawaleria KOP).

2) Колонии «Октавин» и «Софиевка» входят всем своим составом в организацию «Кракусов»[5], которая возглавляется помещиком колонии «Октавин» поручиком резерва СТРУЙВОНС[6]. Осадники этих колоний вооружены винтовкам, шашками и пиками. Оружие хранится в имении СТРУЙВОНСА и выдается осадникам лишь во время учений.

Вообще же во всех колониях осадники, как правило, проходят не реже одного раза в неделю военные занятия. Большинство осадников вооружены винтовками и шашками, но значительная часть вооружена также и револьверами.

[а-б-д-]Вывод:[-д-б-а] 1. Военные осадники, будучи тщательно подобранным элементом, являются в настоящее время крепкой опорой государства в восточных воеводствах, в военное же время они сыграют еще более важную роль.

2. Благодаря большой материальной помощи со стороны государства военное осадничество значительно укрепило к настоящему времени свое хозяйственное положение.

3. Находясь под неослабленным влиянием армии, а также осуществляя свои действия по определенным заданиям, военное осадничество широко проникло в местные органы самоуправления, благодаря чему имеет возможность оказывать заметное влияние на жизнь местного населения, в частности и на крестьянскую молодежь.

4. Наличие у осадников оружия и регулярное проведение с ними военных занятий, позволяет рассматривать их, как надежную военную силу, могущую быть использованной для диверсионных и партизанских действий во время войны.

[а-]Приложение:[-а] по тексту.

[а-а] *Написано в розбивку.*

[5] Кінний військовий вишкіл «Krakusi», який діяв з 1928 у структурі Державного управління фізичного виховання і військової підготовки (зазначена назва використовувалася з 1930-их); проєкт військової підготовки кавалерії був прийнятий МСВ у 1929; до нього входила підготовка сировини (коней) для кавалерійської служби, пропагування верхової їзди серед селян, навчання допризовників, підтримання контакту між ВП та резервістами; під час березневої мобілізації 1939 кінний військовий вишкіл (ПВ кінний) виставив ескадрони дивізійної кавалерії для шести піхотних дивізій, а упродовж серпня–вересня того ж року – ще для двадцяти однієї (для решти ДП ескадрони були надані КОП, де вони виконували функції розвідувального підрозділу). Tym J.S. *Przysposobienie Wojskowe Konne (1928–1939). Zarys dziejów, dokumenty i materiały.* – Warszawa, 2003.

[6] Струйвонс Станіслав с. Станіслава (нар. 1891, страчений навесні 1940 на території УРСР); поручник зап. ВП (1920); у серпні 1914 пішов служити добровольцем; після 1918 у ВП; згодом мешк. в Костополі; заарештований 1940 співробітниками НКВС, його прізвище є в Українському катинському списку (57/1-84). *Listy katyńskiej ciąg dalszy. Straceni na Ukrainie. Lista obywateli polskich zamordowanych na Ukrainie na podstawie decyzji Biura Politycznego WKP(b) i naczelnych władz państwowych ZSRR z 5 marca 1940 roku.* – Warszawa, 1994. – С. 86, поз. 2852 // Серія: Zeszyty Katyńskie. – № 4 / ред. Tarczyński M.; *Osadnicy wojskowi (lista kompletna)* (https://kresy.genealodzy.pl › zbior › pdf › osadnicy... pdf – Поз. 8446 [доступ 22 XI 2021]); https://iturek.net/fakty/wideo-bohater-uhonorowany-stanislawowi-strojwas-odznaczony [доступ 22 XI 2021].

rezerwy STRÓJWĄS[6]. Osadnicy z tych kolonii uzbrojeni są w karabiny, szable i lance. Broń przechowywana jest w majątku STRÓJWĄSA i wydawana jest osadnikom jedynie na czas szkoleń.

Ogólnie we wszystkich koloniach osadnicy, zazwyczaj nie rzadziej niż raz w tygodniu, odbywają zajęcia wojskowe. Większość osadników uzbrojona jest w karabiny i szable, ale duża część uzbrojona jest również w rewolwery.

[a-b-f]Wniosek:[f-b-a] 1. Osadnicy wojskowi, stanowiąc element starannie wybrany, są obecnie mocnym oparciem dla państwa w województwach wschodnich, z kolei w czasie wojny będą odgrywali jeszcze ważniejszą rolę.

2. Dzięki dużej pomocy materialnej ze strony państwa osadnictwo wojskowe znacznie umocniło do chwili obecnej swoją sytuację ekonomiczną.

3. Będąc pod niesłabnącym wpływem wojska, a także realizując swoje działania w zakresie określonych zadań, osadnictwo wojskowe szeroko przeniknęło do miejscowych organów samorządowych, dzięki czemu ma możliwość wywierania zauważalnego wpływu na życie miejscowej ludności, a zwłaszcza na chłopską młodzież.

4. W związku z tym, że osadnicy posiadają broń oraz regularnie prowadzone są z nimi zajęcia wojskowe, można uznać ich za niezawodną siłę wojskową, która zostałaby wykorzystana do działań dywersyjnych i partyzanckich w czasie wojny.

[f]Załącznik:[f] zgodnie z tekstem.

[b]Pom[ocnik] Nacz[elnika] Wydziału
O[ddziału] W[ywiadu] K[O]WO
kapitan[b] (—) MICHAJŁOW

W DP spełniały one rolę pododdziału rozpoznawczego. J.S. Tym, *Przysposobienie Wojskowe Konne (1928–1939). Zarys dziejów, dokumenty i materiały*, Warszawa 2003.

[f-f] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[6] Stanisław Strójwąs s. Stanisława (ur. 1891, zamordowany wiosną 1940 w USRS); por. rez. WP (1920). Służbę wojskową rozpoczął jako ochotnik w sierpniu 1914; po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w WP; następnie zamieszkał w Kostopolu. W 1940 aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD. Jego nazwisko znajduje się na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (57/1-84). *Listy katyńskiej ciąg dalszy. Straceni na Ukrainie. Lista obywateli polskich zamordowanych na Ukrainie na podstawie decyzji Biura Politycznego WKP(b) i naczelnych władz państwowych ZSRR z 5 marca 1940 roku*, Warszawa 1994, s. 86, poz. 2852 („Zeszyty Katyńskie" nr 4, red. M. Tarczyński); *Osadnicy wojskowi (lista kompletna)* (https://kresy.genealodzy.pl › zbior › pdf › osadnicy... pdf, poz. 8446 [dostęp 22 XI 2021]); https://iturek.net/fakty/wideo-bohater-uhonorowany-stanislawowi-strojwas-odznaczony [dostęp 22 XI 2021].

[6]Пом[ощник] нач[альника] отделения
Р[азведывательного] О[тдела] К[О]ВО
капитан[6] (—) МИХАЙЛОВ

[6-а]Легенда к схеме[а]
«Дислокация важнейших колоний осадников
в погран[ичной] полосе»[6]

Осадничество группируется, главным образом, в ближайшей погранич[ной] полосе.

Наиболее густа сеть колоний в Волынском воеводстве. В Тарнопольском воеводстве сеть их значительно реже.

Колонии редко имеют вид компактных поселений. Чаще всего усадьбы осадников представляют особою отдельные хутора, насаженные в определенном районе. В связи с этим и численность осадников в таких колониях преимущественно небольшая (10–30 дворов). Более компактные колонии, занимающие земли преимущественно бывших фольварков, рассчитывают большее число осаднических дворов (60–100 и более дворов). Кроме того, осадники расселены также группами в 3–7 дворов в ряде украинских сел. Такие группы осадников находятся преимущественно в уездах, отдаленных от границы, особенно в южных уездах также встречаются часто, особенно в районе Гусятин–Скала[-Подольская].

Ниже проводится перечень важнейших осаднических колоний Волынского и Тарнопольского воеводства.

1. [6]Костопольский уезд[6]

а) колония «Пилсудчизна» (у с[ела] Печалувка, 10 км с.-в. Костополь) – по 10–11 семей
б) две колонии сев. Печалувка – 11 семей

2. [6]Ровенский уезд[6]

а) с[ело] Шубков (20 км с.-в. Ровно) – 30 семей
б) Колония «Креховецкая» (5 км южн. м[естности] Александрия) – 100 семей
в) с[ело] Горбов (5 км вост. м[естности] Горыньград) – 10 семей
г) м[естность] Горыньград – 40 семей
д) с[ело] Городище (8 км вост. Ровно) – 20 семей
е) с[ело] Дроздов (4 км ю.-в. Горыньград) – 10 семей

[b-a]Legenda do schematu[a]
Rozmieszczenie najważniejszych kolonii osadniczych
w strefie nadgran[icznej][-b]

Osadnictwo zgrupowane jest przede wszystkim w bezpośredniej strefie nadgranicz[nej].

Najgęstsza sieć kolonii jest w województwie wołyńskim. W województwie tarnopolskim ich sieć jest znacznie rzadsza.

Kolonie rzadko mają postać zwartych osad. Najczęściej gospodarstwa osadników stanowią osobne chutory, ulokowane w określonej okolicy. W związku z tym również liczba osadników w takich koloniach jest zazwyczaj nieduża (10–30 zagród). Bardziej zwarte kolonie, zajmujące ziemie przeważnie byłych folwarków, liczą więcej zagród osadników (60–100 i więcej zagród). Oprócz tego osadnicy rozsiedleni są również grupami po 3–7 zagród w szeregu ukraińskich wsi. Takie grupy osadników znajdują się głównie w powiatach oddalonych od granicy, zwłaszcza w powiatach południowych, szczególnie w okolicy Husiatyn–Skała [Podolska].

Poniżej sporządzono wykaz najważniejszych kolonii osadniczych województw wołyńskiego i tarnopolskiego.

1. [b-]Powiat kostopolski[-b]

a) kolonia Piłsudczyzna (przy w[si] Pieczałówka, 10 km [na] p[ółnocny] w[schód od] Kostopola) – 10–11 rodzin
b) dwie kolonie [na] pół[noc od] Pieczałówki – 11 rodzin

2. [b-]Powiat równieński[-b]

a) w[ieś] Szubków (20 km [na] p[ółnocny] w[schód od] Równego) – 30 rodzin
b) kolonia Krechowiecka (5 km [na] poł[udnie od] m[iejscowości] Aleksandria) – 100 rodzin
c) w[ieś] Horbów (5 km [na] wsch[ód od] m[iejscowości] Horyńgród) – 10 rodzin
d) m[iejscowość] Horyńgród – 40 rodzin
e) w[ieś] Horodyszcze (8 km [na] wsch[ód od] Równego) – 20 rodzin
f) w[ieś] Drozdów (4 km na p[ołudniowy] w[schód od miejscowości] Horyńgród) – 10 rodzin
g) kolonia Torczyn[7] (15 km [na] wsch[ód od] Równego) – 15 rodzin

[7] Miejscowość nieustalona.

ж) колония Торчин[7] (15 км вост. Ровно) – 15 семей
з) с[ело] Томахув[e] (24 км ю.-в. Ровно) – 30 семей
и) с[ело] Пруски (20 км ю.-в. Ровно) – 12 семей
к) колония Гранична[8]
л) по неполным данным, вокруг Ровно заселено до 300 семей осадников.

Особый интерес представляет в Ровенском уезде колония «Креховецкая». Последняя заселяется исключительно демобилизуемыми подофицерами 1 уланского полка (г. Августов). Организатором и руководителем этой колонии является пор[учник] резерва ПОДГОРСКИЙ.

Осадники поддерживают тесную связь со своим полком. Командование полка периодически посещает колонию. В 1929 г. по случаю открытия народного дома колонию посетил президент Польши МОСЦИЦКИЙ.

В июне 1934 г. командир 1 уланского полка дипл[омированный] подполковник БОКАЛЬСКИЙ лично произвел инспектирование колонии. Осадники встречали БОКАЛЬСКОГО в конном строю (выставлено было до эскадрона).

Колония «Креховецкая», судя по контингенту, имеет особое предназначение. Здесь группируются наиболее активные подофицеры-пилсудчики, могущие быть использованными для выполнения специальных заданий (диверсионная работа, партизанские действия и т. д.).

3. [6]Владимир-Волынский уезд[6]

а) 15 км южн. Владимир-Вол[ынский], на правом берегу р[еки] Луга (у с[ела] Яневичи) заселена колония – 15 семей
б) между с[елами] Микуличи, Хмелевка (10 км юго-вост. Владимир-Волынский) колония «Седмерка»[9] – 30 семей
в) Колония «Октавин» (10 км южн. Владимир-Волынск – до 30 семей
г) с[ело] Иваничи (20 км южн. Владимир-Волынский) – 20 семей
д) Колония Софиевка (6 км южн. Владимир-Волынский) – 30 семей

Осадники колоний Октавин, с[ела] Иваничи и колонии Софиевка – входят в организацию «Кракусов», возглавляемую помещиком колонии Октавин пор[учник] резерва СТРУЙВОНС. Вооружены винтовками, шашками и пиками. Оружие хранится в имении СТРУЙВОНСА и выдается только во время учений.

---

[e] *Було:* Томахово.
[7] Місцевості не встановлено.
[8] Місцевості не встановлено.
[9] Прав. фільварок Седмярки.

h) w[ieś] Tomachów[8] (24 km [na] p[ołudniowy] w[schód od] Równego) – 30 rodzin
i) w[ieś] Pruski (20 km [na] p[ołudniowy] w[schód od] Równego) – 12 rodzin
j) kolonia Graniczna[8]
k) z niepełnych informacji wynika, że wokół Równego osiedlono blisko 300 rodzin osadników.

Szczególną uwagę zwraca w powiecie rówieńskim kolonia Krechowiecka. Zasiedlona została wyłącznie zdemobilizowanymi podoficerami 1. Pułku Ułanów (m. Augustów). Założycielem i kierownikiem tej kolonii jest por[ucznik] rezerwy PODHORSKI.

Osadnicy utrzymują bliski kontakt ze swoim pułkiem. Kolonię odwiedza raz na jakiś czas dowództwo pułku. W 1929 r. z okazji otwarcia domu ludowego kolonię odwiedził prezydent Polski MOŚCICKI.

W czerwcu 1934 r. dowódca 1. Pułku Ułanów podpułkownik dypl[omowany] BOKALSKI osobiście przeprowadził inspekcję kolonii. Osadnicy powitali BOKALSKIEGO w szyku konnym (szwadronem).

Kolonia Krechowiecka, sądząc po kontyngencie, ma [pełnić] szczególną rolę. Zebrano tutaj najbardziej aktywnych podoficerów-piłsudczyków, którzy mogą zostać wykorzystani do pełnienia specjalnych zadań (praca dywersyjna, działania partyzanckie itd.).

3. [b]Powiat włodzimierski[b]

a) 15 km [na] poł[udnie od] Włodzimierza Woł[yńskiego], na prawym brzegu rz[eki] Ługi (przy w[si] Janiewicze) zasiedlono kolonię – 15 rodzin
b) między w[siami] Mikulicze, Chmielówka (10 km [na] poł[udniowy] wsch[ód od] Włodzimierza Wołyńskiego) kolonia Siedmiorka[9] – 30 rodzin
c) kolonia Oktawin (10 km [na] poł[udnie od] Włodzimierza Wołyńsk[iego] – blisko 30 rodzin
d) w[ieś] Iwanicze (20 km [na] poł[udnie od] Włodzimierza Wołyńskiego) – 20 rodzin
e) kolonia Zofiówka (6 km [na] poł[udnie od] Włodzimierza Wołyńskiego) – 30 rodzin

Osadnicy z kolonii Oktawin, w[si] Iwanicze i kolonii Zofiówka – należą do organizacji „Krakusów", na której czele stoi ziemianin z kolonii Oktawin por[ucznik] rezerwy STRÓJWĄS. Uzbrojeni są w karabiny, szable i lance. Broń przechowywana jest w majątku STRÓJWĄSA i wydawana jedynie na czas szkoleń.

---

[8] *Było:* Tomachowo.
[8] Miejscowość nieustalona.
[9] Właśc. folwark Siedmiarki.

4. [6]Здолбуновский уезд[6]

а) с[ело] Завизов (24 км вост. Здолбуново) – 15 семей
б) с[ело] Милятин (10 км вост. м[естности] Оженин[с]) – 60 семей
в) с[ело] Курганы (6 км сев. г. Острог) – 10 семей
г) с[ело] Хоров (7 км с.-з. г. Острог) – 10 семей
д) с[ело] Верхов (15 км с.-з. г. Острог) – 20 семей
е) с[ело] Новомалин (12 см юго-зап. г. Острог) – 15 семей
ж) с[ело] Ляхов (7 км юго-зап. с[ела] Новомалин) – 16 семей

5. [6]Дубенский уезд[6]

а) Турья (12 км с.-з. г. Кременец) – 15 семей
б) с[ело] Збытин (10 км юго-вост. г. Дубно) – до 20 семей

6. [6]Кременецкий уезд[6]

а) с[ело] В[еликие] Дедеркалы[ж] (10 км южн. м[естности] Шумск) – до 30 семей
б) с[ело] В[еликие] Загайцы[з] (10 км юго-зап. м[естности] Шумск) – до 35 семей
в) м[естность] Катербург – 30 семей
г) с[ело] Янковцы (5 км юго-зап. м[естности] Катербург) – 10 семей
д) с[ело] Кудлаевка (5 км южн. м[естности] Катербург) – до 45 семей
е) с[ело] Борщова[10] (13 км вост. м[естности] Вишневец) – 20 семей
ж) с[ело] Борс[у]ки (6 км с. з. м[естности] Лановцы) – 45 семей
з) с[ело] Нападовка (5 км с.-з. м[естности] Лановцы) – до 20 семей
и) м[естность] Вишневец – до 50 семей
к) с[ело] Молодков (10 км юго-вост. м[естности] Лановцы) – до 20 семей
л) с[ело] Шушковцы (5 км с.-з. м[естности] Белозерка) – 15 семей
м) м[естность] Белозерка – 50 семей

7. [6]Скалатский уезд[6]

а) с[ело] Кокошинце (20 км юго-вост. г. Скалат) – 30 семей
б) с[ело] Волица (25 км юго-вост. г. Скалат) – до 10 семей

8. [6]Копычинский уезд[6]

а) с[ело] Н[овый] Нижборг (8 км с.-в. м[естности] Копычинцы) – до 30 семей

[с] *Було:* Оденин.
[ж] *Було:* Б Дедеркалы.
[з] *Було:* Б Загайцы.
[10] Ймовірно Борщівка, гм. Борсуки.

4. [b]Powiat zdołbunowski[b]

a) w[ieś] Zawizów (24 km [na] wsch[ód od] Zdołbunowa) – 15 rodzin
b) w[ieś] Milatyn (10 km [na] wsch[ód od] m[iejscowości] Ożenin[h]) – 60 rodzin
c) w[ieś] Kurhany (6 km [na] pół[noc od] m[iasta] Ostroga) – 10 rodzin
d) w[ieś] Chorów (7 km [na] p[ółnocny] z[achód od] m. Ostroga) – 10 rodzin
e) w[ieś] Wierzchów (15 km [na] p[ółnocny] z[achód od] m. Ostroga) – 20 rodzin
f) w[ieś] Nowomalin (12 km [na] południowy zach[ód od] m. Ostroga) – 15 rodzin
g) w[ieś] Lachów (7 km [na] poł[udniowy] zach[ód od] w[si] Nowomalin) – 16 rodzin

5. [b]Powiat dubieński[b]

a) Turja (12 km [na] p[ółnocny] z[achód od] m. Krzemieńca) – 15 rodzin
b) w[ieś] Zbytin (10 km [na] południowy wsch[ód od] m. Dubna) – blisko 20 rodzin

6. [b]Powiat krzemieniecki[b]

a) w[ieś] Dederkały W[ielkie][i] (10 km [na] poł[udnie od] m[iejscowości] Szumsk) – blisko 30 rodzin
b) w[ieś] Zahajce W[ielkie][j] (10 km [na] poł[udniowy] zach[ód od] m[iejscowości] Szumsk) – blisko 35 rodzin
c) m[iejscowość] Katerburg – 30 rodzin
d) w[ieś] Jankowce (5 km [na] południowy zach[ód od] m[iejscowości] Katerburg) – 10 rodzin
e) w[ieś] Kudłajewka (5 km [na] poł[udnie od] m[iejscowości] Katerburg) – blisko 45 rodzin
f) w[ieś] Borszczowa[10] (13 km [na] wsch[ód od] m[iejscowości] Wiśniowiec) – 20 rodzin
g) w[ieś] Bors[u]ki (6 km [na] p[ółnocny] z[achód od] m[iejscowości] Łanowce) – 45 rodzin
h) w[ieś] Napadówka (5 km [na] p[ółnocny] z[achód od] m[iejscowości] Łanowce) – blisko 20 rodzin
i) m[iejscowość] Wiśniowiec – blisko 50 rodzin

[h] *Było:* Odenin.
[i] *Było:* Dederkały D.
[j] *Było:* Zahajce D.
[10] Prawdopodobnie Borszczówka, gm. Borsuki.

б) Оришковцы (6 км юго.-зап. м[естности] Копычинцы) – до 10 семей
в) с[ело] Гадинковцы (8 км южн. м[естности] Копычинцы) – до 10 семей
г) в селениях пограничного района Гусятин[и] – Скала[-Подольская] количество осадников не велико и в отдельных селах не превышает 5–8 человек.

По данным польской прессы на Волыни с 1921 г. по 1934 г. заселено 3550 осадников.

ГДА СБУ, ф. 42, оп. 1, спр. 52, арк. 11–22.
Оригінал, машинопис.

[и] *Було:* Русятин.

j) w[ieś] Mołotków (10 km [na] południowy wsch[ód od] m[iejscowości] Łanowce) – blisko 20 rodzin
k) w[ieś] Szuszkowce (5 km [na] p[ółnocny] z[achód od] m[iejscowości] Białozórka) – 15 rodzin
l) m[iejscowość] Białozórka – 50 rodzin

7. [b]Powiat skałacki[b]

a) w[ieś] Kokoszyńce (20 km [na] południowy wsch[ód od] m. Skałatu) – 30 rodzin
b) w[ieś] Wolica (25 km [na] południowy wsch[ód od] m. Skałatu) – blisko 10 rodzin

8. [b]Powiat kopyczyniecki[b]

a) w[ieś] Niżborg N[owy] (8 km [na] p[ółnocny] w[schód od] m[iejscowości] Kopyczyńce) – blisko 30 rodzin
b) Oryszkowce (6 km [na] południowy zach[ód od] m[iejscowości] Kopyczyńce) – blisko 10 rodzin
c) w[ieś] Hadyńkowce (8 km [na] poł[udnie od] m[iejscowości] Kopyczyńce) – blisko 10 rodzin
d) w osadach rejonu nadgranicznego Husiatyn[k]–Skała [Podolska] liczba osadników jest nieduża i w poszczególnych wsiach nie przekracza 5–8 osób.

Według informacji z polskiej prasy na Wołyniu od 1921 r. do 1934 r. osiedlono 3550 osadników.

HDA SBU, f. 42, op. 1, spr. 52, k. 11–22.
Oryginał, maszynopis.

[k] *Było:* Rusiatyn.

№ 2

17 жовтня 1939, [Слонім]. Протокол допиту Антона Забельського щодо військового осадництва на Волині

[а-г-ґ]Протокол допроса[г-ґ-а]

1939 г., октября 17-го дня, я, сотрудник 3-й оперативной группы 3-го отдела НКВД – БАЛАН, допросил в качестве обвиняемого ЗАБЕЛЬСКОГО Антона Антоновича[1], 1883 года рождения, уроженца села Косина Ланцутского уезда[б] Львовского воеводства[в]. Местожительство: г. Луцк, ул. Унии Любельской № 4, кв. 2, директора коммунальной кассы ощадности в г. Луцке. По национальности поляк, польско-подданный, из служащих, отец работает управляющим в имениях помещиков. По соц[иальному] положению – служащий. Состав семьи: 2 чел[овека], я и жена ШЕГДА Хелена Иванова, 39-ти лет, проживает вместе со мной, но с этой женой в брак не вступал. Образование высшее – окончил торговую академию. Принадлежал к партии «ОЗН» и являюсь председателем союза осадников, членом которого являюсь с 1921 года. В армиях служил: с 1914 по 1918 гг., поручик австрийской армии; с 1918 по 1920 год поручик польской армии.

[а-г-ґ]Показания[г-ґ-а]
ЗАБЕЛЬСКОГО А.А. от 17/X-1939 г.

[а-б]Вопрос[б-а]: Расскажите, что это за союз осадников, председателем которого Вы являетесь, цель и его задачи?

[а-б]Ответ[б-а]: Для подавления революционного движения рабочего класса и крестьянства на окраинах Польши, в особенности в районах Западной Украины и [Западной] Белоруссии, и укрепления этих районов, 17-го декабря 1920 г. польское правительство издало декрет о насаждении в этих районах преданных коренных жителей Польши – поляков-патриотов, и в особенности этого требовалось в Западной Украине и [Западной] Белоруссии, ибо

[а-в] *Написано великими літерами.*

[б] *Було:* Ланцутской волости.

[в] *Було:* Львовского уезда.

[г-ґ] *Підкреслено машинописним способом.*

[г-ґ] *Написано в розбивку.*

[1] Забельський Антоній (нар. 18 X 1883), поручник (1 VI 1919), від 1922 у запасі 18-го полку польової артилерії, потім – 27-го полку польової артилерії; військовий поселенець, мешк. у гм. Чаруків Луцького пов. *Alfabetyczny spis oficerów rezerwy.* – Warszawa, 1922. – С. 330; RO. – 1923. – С. 767, 848; RO. – 1924. – С. 688, 773; *Osadnicy wojskowi...* – Поз. 10138 [доступ 14 XI 2021].

Nr 2

17 października 1939, [Słonim]. Protokół przesłuchania Antoniego Zabielskiego na temat osadnictwa wojskowego na Wołyniu

[a-a]Protokół przesłuchania[a-a]

1939 r., dnia 17 października, ja, pracownik 3. Grupy Operacyjnej 3. Oddziału NKWD – BAŁAN, przesłuchałem w charakterze oskarżonego

ZABIELSKIEGO Antoniego[1] s. Antoniego, 1883 rok urodzenia, urodzonego we wsi Kosina, powiat[b] łańcucki, województwo[c] lwowskie; miejsce zamieszkania: m. Łuck, ul. Unii Lubelskiej 4, m. 2, dyrektora Komunalnej Kasy Oszczędności w m. Łucku, narodowości polskiej, polskie obywatelstwo, z [rodziny] urzędniczej, ojciec pracuje jako zarządca w majątkach ziemian; sytuacja społ[eczna] – urzędnik. Skład rodziny: 2 os[oby], ja i żona SZEGDA Helena c. Iwana, lat 39, mieszka ze mną, jednak z tą żoną ślubu nie brałem. Wykształcenie wyższe – ukończyłem akademię handlową. Należałem do partii OZN i jestem przewodniczącym Związku Osadników, którego członkiem jestem od 1921 roku; służyłem w wojsku: od 1914 do 1918 r., porucznik armii austriackiej; od 1918 do 1920 roku porucznik Wojska Polskiego.

[a-d-e-]Zeznania[-e-d-a]
ZABIELSKIEGO A.A. z 17/X-1939 r.

[a-d-]Pytanie[-d-a]: Opowiedzcie, co to za Związek Osadników, którego przewodniczącym jesteście, [jakie ma] cele i zadania?

[a-d-]Odpowiedź[-d-a]: W celu zdławienia ruchu rewolucyjnego klasy robotniczej i chłopstwa na Kresach Polski, zwłaszcza w rejonach Zachodniej Ukrainy i [Zachodniej] Białorusi, oraz wzmocnienia tych rejonów, 17 grudnia 1920 r. rząd polski wydał dekret o osiedleniu w tych okolicach oddanych rdzennych mieszkańców Polski – Polaków-patriotów. W szczególności była taka potrzeba na Zachodniej Ukrainie i [Zachodniej] Białorusi, ponieważ rejony te są miejscami

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b] *Było:* gmina.

[c] *Było:* powiat.

[d-d] *Podkreślono maszynowo.*

[e-e] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Antoni Zabielski (ur. 18 X 1883), por. (1 VI 1919), co najmniej od 1922 w rezerwie: 18 pap, następnie 27. pap; osadnik wojskowy zam. w gm. Czaruków, pow. łucki. *Alfabetyczny spis oficerów rezerwy*, Warszawa 1922, s. 330; RO 1923, s. 767, 848; RO 1924, s. 688, 773; *Osadnicy wojskowi...*, poz. 10138 [dostęp 14 XI 2021].

в этих районах – местах, преимущественно населено украинцами и белорусами. В этих местах большинство населения было революционно настроено и ставило своей задачей присоединение Западной Украины и [Западной] Белоруссии к Советскому Союзу.

Во-вторых, на территории Западной Украины существовала Украинская националистическая партия «ОУН», которая ставила своей задачей образование украинского националистического, буржуазного государства. И все эти причины заставили польское правительство насаждать в этих местах своих людей.

Все осадники, это в прошлом военные, служили в польской армии и по окончании военной службы им выдавали в полках лошадей, повозки, плуги и др[угой] с[ельско]-х[озяйственный] инвентарь и посылали в те районы, где требовались насаждения. По приезду на место каждый осадник получал 15–20 десятых[2] над[елов] земли и оставался на жительство.

[а]-Вопрос-[а]: Кто возглавлял руководство союзом осадников.

[а]-Ответ-[а]: Руководство исходило из Варшавы от главного управления Союза осадников (Законд главны звензку осадников), председателем главного управления Союза осадников был капитан польской армии ПШЕДКОВСКИЙ Виктор[3], его первым заместителем капитан АБРАМ Адольф[4] и второй заместитель капрал СМОЧКЕВИЧ Дезидерий[5].

---

[2] Середній розмір ділянки поселенця – приблизно 15 га. Głowacka L., Żak A.C. *Osadnictwo wojskowe na Wołyniu w latach 1921–1939 w świetle dokumentów Centralnego Archiwum Wojskowego.* – С. 144 (https://web.archive.org/web/20140815051659/http://archiwumcaw.wp.mil.pl/biuletyn/b28/b28_6.pdf [доступ 14 XI 2021]).

[3] Прав. Пшедпельський Віктор Зигмунт (нар. 2 або 3 VI 1891 в Красному Цехановського пов., пом. 5 VIII 1941 у Нью-Йорку), пс. «Кваснєвський», «Пельчинський»; інженер-хімік, випускник Львівської політехніки (1924); з 1907 був діячем Польської партії соціалістичної (ППС-лівиця); на початку першої світової війни заарештований царською поліцією та засланий до Тобольської губ.; упродовж 1917–1919 був діячем польського визвольного руху на території Росії; на початку 1919 був посланцем командування «Сибірської дивізії» до Польського народного комітету в Парижі; учасник Сілезьких повстань; військовий осадник в Єльні Гродненського пов.; упродовж 1924–1939 був президентом Центральної спілки військових поселенців (потім Спілки військових поселенців) та представником Спілки військових поселенців у Федерації польських спілок захисників Батьківщини; з 1927 перебував в Спілці відновлення Речі Посполитої; упродовж 1928–1930 – посол у Сеймі від Позафракційного блоку співпраці з урядом (ББВР); після 1930 працював на керівних посадах державних промислово-зернових закладів; Польської асоціації експортерів бекону, Польської асоціації експорту спирту та горілки; у 1939 в Румунії, а згодом – Франції; з лютого 1940 в США. Landau Z. *Przedpełski Wiktor Zygmunt, pseud. Kwaśniewski, Pełczyński (1891–1941)* // Polski Słownik Biograficzny. – 1984/1985. – T. 28. – С. 707–710; Stobniak-Smogorzewska J. *Kresowe osadnictwo wojskowe 1920–1945.* – Warszawa, 2003. – С. 181, 191, 316–318, 325; *Kto był kim w Drugiej Rzeczypospolitej...* – С. 404–405.

[4] Абрам Адольф с. Адольфа він же Яворський Владислав (нар. 24 XII 1894 в Демні Вижній, Стрийського пов., пом. 17 III 1969 у Нью-Йорку); капітан (1 VI 1919); з 24 VIII 1914 у Східному Легіоні, потім у ЛП; з жовтня 1914 служив в 1-му полку артилерії; учасник боїв під Кривоплотами, Лімановою, Конарами; упродовж січня–лютого 1917 перебував на курсах офіцерів артилерії у Рембертові. Після «кризи присяги» (липень 1917) вступив до австро-угорської армії; з 15 I 1918 навчався в офіцерській школі артилерії у Позсоні (Прешбург, зараз Братислава); з травня 1918 був військовим інструктором ПВО; учасник польсько-української війни 1918–1919, де відзначився

zamieszkałymi przeważanie przez Ukraińców i Białorusinów. Na tych terenach większość ludności miała poglądy rewolucyjne i stawiała sobie za cel przyłączenie Zachodniej Ukrainy i [Zachodniej] Białorusi do Związku Sowieckiego.

Po drugie, na terenie Zachodniej Ukrainy istniała ukraińska partia nacjonalistyczna OUN, która za cel postawiła sobie utworzenie ukraińskiego nacjonalistycznego państwa burżuazyjnego. I z tych wszystkich powodów rząd polski zmuszony był osiedlić na tych terenach swoich ludzi.

Wszyscy osadnicy byli w przeszłości wojskowymi, służyli w Wojsku Polskim i po zakończeniu służby wojskowej wydawano im w pułkach konie, wozy, pługi oraz in[ny] inwentarz w[iejsko]-g[ospodarczy] i wysyłano w te okolice, które potrzeba było zasiedlić. Po przyjeździe na miejsce każdy osadnik otrzymał 15–20 dziesiątek[2] nad[iałów] ziemi i zostawał, żeby tam zamieszkać.

[a]Pytanie[a]: Kto sprawował kierownictwo nad Związkiem Osadników?

[a]Odpowiedź[a]: Kierownictwo pochodziło z Warszawy z Głównego Zarządu Związku Osadników ([c]Zarząd Główny Związku Osadników[c]), przewodniczącym Głównego Zarządu Związku Osadników był kapitan Wojska Polskiego PSZEDKOWSKI Wiktor[3], jego pierwszym zastępcą kapitan ABRAM Adolf[4] i drugi zastępca kapral SMOCZKIEWICZ Dezydery[5].

[a-a] *Zapisano cyrylicą fonetycznie po polsku.*

[2] Przeciętna wielkość działki osadnika wynosiła ok. 15 ha. L. Głowacka, A.C. Żak, *Osadnictwo wojskowe na Wołyniu w latach 1921–1939 w świetle dokumentów Centralnego Archiwum Wojskowego*, s. 144 (https://web.archive.org/web/20140815051659/http://archiwumcaw.wp.mil.pl/biuletyn/b28/b28_6.pdf [dostęp 14 XI 2021]).

[3] Właśc. Wiktor Zygmunt Przedpełski (ur. 2 lub 3 VI 1891 w Krasnem, pow. ciechanowski, zm. 5 VIII 1941 w Nowym Jorku), ps. „Kwaśniewski", „Pełczyński"; inż. chemii. Absolwent Politechniki Lwowskiej (1924). Od 1907 działacz PPS-Lewicy; na początku I wojny światowej aresztowany przez władze carskie i zesłany do gub. tobolskiej; w l. 1917–1919 działał w polskim ruchu niepodległościowym na terenie Rosji; na początku 1919 wysłany przez dowództwo tzw. Dywizji Syberyjskiej do KNP w Paryżu; uczestnik powstań śląskich; osadnik wojskowy w osadzie Jelna, pow. grodzieński; w l. 1924–1939 prezes CZOW/ZOS oraz reprezentant ZOS w Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny; od 1927 w ZNR; w l. 1928–1930 poseł na Sejm z listy BBWR. Po 1930 działacz gospodarczy: prezes m.in. Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych, Polskiego Związku Eksporterów Bekonu, Polskiego Związku Eksportu Spirytusu i Wódek. W 1939 w Rumunii, następnie we Francji, od lutego 1940 w USA. Z. Landau, *Przedpełski Wiktor Zygmunt, pseud. Kwaśniewski, Pełczyński (1891–1941)*, „Polski Słownik Biograficzny" (dalej PSB) 1984/1985 t. 28, s. 707–710; J. Stobniak-Smogorzewska, *Kresowe osadnictwo wojskowe 1920–1945*, Warszawa 2003, s. 181, 191, 316–318, 325; *Kto był kim w Drugiej Rzeczypospolitej...*, s. 404–405.

[4] Adolf Abram s. Adolfa vel Władysław Jaworski (ur. 24 XII 1894 w Demni Wyżnej, pow. stryjski, zm. 17 III 1969 w Nowym Jorku); kpt. (1 VI 1919). Od 24 VIII 1914 w Legionie Wschodnim, następnie w LP; od października 1914 w 1. pap. Walczył pod Krzywopłotami, Limanową, Konarami. W styczniu i lutym 1917 na kursie aspirantów oficerskich artylerii w Rembertowie. Po kryzysie przysięgowym (lipiec 1917) wcielony do armii austro-węgierskiej; od 15 I 1918 w Oficerskiej Szkole Artylerii w Pozsony (Preszburg, obecnie Bratysława); od maja 1918 w POW jako instruktor wojskowy; uczestnik wojny polsko-ukraińskiej (1918–1919), wyróżnił się pod Mikulińcami; w czerwcu 1920 w 1. pal jako dca baterii. Od 1 V 1922 w rezerwie (8. pal); urzędnik w CZOW w Grodnie, od lutego 1924 sekretarz Zarządu Głównego tejże organizacji; ponadto działacz Związku Legionistów Polskich. Po 1939 mieszkał w Warszawie pod przybranym nazwiskiem Władysław Jaworski; członek SZP i ZWZ, ps. „Adaś", „Jaworski", od kwietnia 1942 redaktor miesięcznika „Ziemie Wschodnie". Po upadku Powstania Warszawskiego wywieziony do Pruszkowa, następnie do Niemiec (Mannheim); w 1946 przyjął nazwisko Władysław

Эта тройка и возглавляла руководство союзом осадников.

[a-Вопрос-a]: Расскажите структуру и построение управления союза осадников.

[a-Ответ-a]: Структура и построение управления союза осадников таковая:

1. Главное управление осадников (Заженд Глувны звензку осадников) – в главное управление союза осадников входили все первые председатели воеводских управлений.

2. Воеводские управления союза осадников (Осадныча рада воеводства) в состав воеводских управлений союзов входили все первые председатели повитовых управлений.

3. Повитовые управления союза осадников (Повитовый звензек осадников). Повитовое управление состояло из пяти членов правления, члены которых избирались на собраниях осад [a-и 4/осад-a][6].

[a-Вопрос-a]: Кто входил в состав правления союза осадников Волынского воеводства?

[a-Ответ-a]: В состава правления союза осадников Волынского воеводства входили все председатели управлений союза осадников повитовых управлений или же их заместители и 2–3 делегата от каждого повита.

Председателем правления союза осадников Волынского воеводства был СМОЧКЕВИЧ Дезидерий, он же является председателем (правления) союза осадников Ровенского повиту, так же в Ровно и проживает.

у бою під Микулинцями; у червні 1920 вступив до 1-го полку легкої артилерії як командир батареї; зарахований 1 V 1922 в запас (8 полк легкої артилерії); урядовець Центральної спілки військових поселенців у Гродно, з лютого 1924 був секретарем Головної управи цієї організації, а також діячем Товариства польських легіонерів. Після 1939 мешк. у Варшаві, користувався фіктивними документами на ім'я Владислава Яворського; член СПП і СЗБ, пс. «Адась» і «Яворський», з квітня 1942 був редактором місячника «Східні землі»; після поразки Варшавського повстання був вивезений до Прушкова, потім – до Німеччини (Мангейм); оформив 1946 документи на прізвище Владислава Яворського; з 1947 мешк. в США (Нью-Йорк, потім Андес – Нью-Йорк). RO. – 1923. – С. 716, 844; RO. – 1924. – С. 769, 638; Rocznik Oficerski Rezerw 1934... – С. 135, 620; Kunert A.K. *Słownik biograficzny konspiracji warszawskiej 1939–1945*. – Т. 3. – Warszawa 1991. – С. 33–34; https://zolnierze-niepodleglosci.pl/%C5%BCo%C5%82nierz/180908/ [доступ 14 XI 2021]; *Osadnicy wojskowi...* – Поз. 4 [доступ 14 XI 2021].

[5] Смочкевич Дезидерій с. Альбіна (нар. 26 II 1900 у Лещоватому б. Устриків Долішніх, страчений навесні 1940 в УРСР); заснував 1916 ПВО у Радимні, служив у 4-му пп лег. (брав участь у захисті Львова); важко поранений у битві під Збоїськами (Львів); оселився 1923 в с. Городище, гм. Олександрія Рівненського пов. як осадник; голова ОЗН у Рівному; упродовж 1935–1938 був послом IV каденції до Сейму РП. 3 січня 1938 – голова воєводської ради Спілки військових поселенців у Луцьку. Заарештований 24 IX 1939 співробітниками НКВС у Рівному, ув'язнений там само; з 23 III 1940 перебував у Харківській тюрмі. Його прізвище є в Українському катинському списку (41/3-155). Stobniak-Smogorzewska J. *Smoczkiewicz Dezydery (Dezyderiusz)* // Polski Słownik Biograficzny. – 1997. – Т. 39. – С. 207–208; *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 86. – Поз. 2724; *Osadnicy wojskowi...* – Поз. 8086 [доступ 14 XI 2021].

[a-a] *Так у тексті.*

[6] Мова йде про осередки – найменші організаційні ланки Спілки поселенців (ЗОС). *Statut Związku Osadników*. – Warszawa, 1936 (www.osadnicy.org/statut.htm [доступ 17 I 2023]).

Ta trójka stała na czele Związku Osadników.

[a-a]Pytanie[a-a]: Opowiedzcie o strukturze i budowie Zarządu Związku Osadników.

[a-a]Odpowiedź[a-a]: Struktura i budowa zarządu Związku Osadników jest następująca:

1. Zarząd Główny Osadników ([f-f]Zarząd Główny Związku Osadników[f-f]) – do Zarządu Głównego Związku Osadników wchodzili wszyscy pierwsi przewodniczący zarządów wojewódzkich.

2. Rady wojewódzkie Związku Osadników ([f-f]Osadnicza Rada Województwa[f-f]); w skład rad wojewódzkich związków wchodzili wszyscy pierwsi przewodniczący zarządów powiatowych.

3. Zarządy powiatowe Związku Osadników ([f-f]Powiatowy Związek Osadników[f-f]). Zarząd powiatowy składał się z pięciu członków zarządu, ich członkowie wybierani byli na zebraniach osad [g-g]i 4/osad[g-g][3].

[a-a]Pytanie[a-a]: Kto wchodził w skład Zarządu Związku Osadników województwa wołyńskiego?

[a-a]Odpowiedź[a-a]: W skład Zarządu Związku Osadników województwa wołyńskiego wchodzili wszyscy przewodniczący zarządów powiatowych Związku Osadników lub też ich zastępcy i 2–3 delegatów z każdego powiatu.

Przewodniczącym Zarządu Związku Osadników województwa wołyńskiego był SMOCZKIEWICZ Dezydery, on też jest przewodniczącym (Zarządu) Związku Osadników powiatu rówieńskiego, w Równem również mieszka.

Zastępcą SMOCZKIEWICZA jest LASKOWSKI Józef[7], porucznik rezerwy Wojska Polskiego, mieszka w m. Łucku, ul. Browarna, numeru domu nie znam.

Jaworski; od 1947 w USA (Nowy Jork, następnie Andes w st. Nowy Jork). RO 1923, s. 716, 844; RO 1924, s. 769, 638; Rocznik Oficerski Rezerw 1934..., s. 135, 620; A.K. Kunert, *Słownik biograficzny konspiracji warszawskiej 1939–1945*, t. 3, Warszawa 1991, s. 33–34; https://zolnierze-niepodleglosci.pl/%C5%BCo%C5%82nierz/180908/ [dostęp 14 XI 2021]; *Osadnicy wojskowi...*, poz. 4 [dostęp 14 XI 2021].

[3] Dezydery Smoczkiewicz s. Albina (ur. 26 II 1900 w Leszczowatem koło Ustrzyk Dolnych, zamordowany wiosną 1940 w USRS). W 1916 założyciel POW w Radymnie, następnie w 4. ppl.eg. (m.in. brał udział w obronie Lwowa); ciężko ranny w bitwie pod Zboiskami. Od 1923 na Wołyniu jako osadnik wojskowy, zam. w osadzie Horodyszcze, gm. Aleksandria, pow. rówieński; przewodniczący OZN w Równem; w l. 1935–1938 poseł na Sejm RP IV kadencji; od stycznia 1938 prezes Rady Wojewódzkiej ZOS w Łucku. Aresztowany 24 IX 1939 przez funkcjonariuszy NKWD w Równem, przebywał w więzieniu tamże i od 23 III 1940 w więzieniu charkowskim. Jego nazwisko znajduje się na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (41/3-155). J. Stobniak-Smogorzewska, *Smoczkiewicz Dezydery (Dezyderiusz)*, PSB 1997, t. 39, s. 207–208; *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 86, poz. 2724; *Osadnicy wojskowi...*, poz. 8086 [dostęp 14 XI 2021].

[a-a] *Tak w oryginale.*

[6] Mowa o ogniskach, czyli najmniejszych jednostkach organizacyjnych ZOS. *Statut Związku Osadników*. Warszawa 1936 (www.osadnicy.org/statut.htm [dostęp 17 I 2023]).

[7] Józef Laskowski (ur. 16 VIII 1893, zm. 12 XII 1975 w Londynie); kpt. rez. Brał udział w wojnie polsko-ukraińskiej i polsko-bolszewickiej. Osadnik wojskowy na Wołyniu, zam. w Łucku. Po zakończeniu II wojny światowej pozostał w Wielkiej Brytanii; w l. 1951–1953 członek Rady Narodowej RP, działacz Związku Ziem Wschodnich. *Osadnicy wojskowi...*, poz. 4641 [dostęp 14 XI 2021]; *Z żałobnej karty*, „Biuletyn. Koło Lwowian w Londynie" 1975, nr 29, s. 102 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/Content/368990/PDF/NDIGCZAS016782_1929_005.pdf) [dostęp 9 XII 2022]).

Заместителем СМОЧКЕВИЧА является ЛЯСКОВСКИЙ Юзеф[7], поручик запаса польской армии, проживает в г. Луцк, ул. Броварна, номера дома не знаю.

Остальных членов правления союза осадников Волынского воеводства я не знаю.

[a-Вопрос-a]: Кто входил в состав правления союза осадников Луцкого повиту?

[a-Ответ-a]: Почетным председателем правления союза осадников по Луцкому повиту являюсь я. Моим заместителем является МОРАВСКИЙ Марьян[8] – подполковник в отставке польской армии, но МОРАВСКИЙ 15-го сентября 1939 г. призван в армию.

Членами правления являются:

1. [c-МАЗЯРЖ Винцентий[9] запаса-c] польской армии, проживает в с[еле] [Новые] Рокине Княгининской волости[c] Луцкого повиту.

2. ЛЯСКОВСКИЙ Юзеф проживает в г. Луцке, Броварна ул., номера не знаю.

[c-c] *Так у тексті. Військове звання Мазяржа Вінцентія відсутнє.*

[c] *Було:* Княшнинской волости.

[7] Лясковський Юзеф (нар. 16 VIII 1893, пом. 24 XII 1975 у Лондоні); капітан зап. ВП. Брав участь в польсько-українській та польсько-радянській війнах; оселився в Луцьку як осадник. Після закінчення Другої світової війни залишився у Великобританії; упродовж 1951–1953 – член Національної Ради Республіки Польща, діяч Союзу земель східної Польщі. *Osadnicy wojskowi...* – Поз. 4641 [доступ 14 XI 2021]; *Z żałobnej karty* // Biuletyn. Koło Lwowian w Londynie. – 1975. – № 29. – С. 102 (https://dlibra.kul.pl/dlibra/publication/2104/edition/1998/content [доступ 9 XII 2022]).

[8] Моравський Мар'ян (нар. 25 III 1892 у Прушкуві, пом. 6 VIII 1945 у Палестині); майор (1 VI 1919), дипломований підполковник. З травня 1917 член ПВО, з 1918 служив у ВП, учасник польсько-більшовицької війни; у 1923 року служив у МСВ; у 1924 був ком. II бат. 24. пп, з осені 1925 голова штабу 27. ДП; у 1927 – заст. ком. 24-го пп; у 1934–1939 рр. – заст. ком. 45-го пп; мешк. в с. Полонка, гм. Полонка, Луцького пов. як осадник. Заарештований X 1939 співробітниками НКВС та відправлений до табору для військовополонених у Козельську, потім у Грязовці, а згодом – внутрішній в'язниці НКВС Бутирка (Москва). Звільнений за Угодою Сікорського–Майського вступив до АП в СРСР. На території Палестини потрапив до польської військової в'язниці (форт на узгір'ї Латрун), де й помер. RO. – 1923. – С. 266, 403; RO. – 1924. – С. 182, 347; RO. – 1928 С. 40, 170; RO. – 1932 С. 22, 480; Ostanek A. *«Nasze dzisiaj i nasze jutro na Wołyniu». Niepublikowany referat ppłk. dypl. Mariana Morawskiego na temat wizji przyszłości Wołynia w granicach II Rzeczypospolitej* (https://depot.ceon.pl/handle/123456789/16332 [доступ 12 VII 2022]); *Osadnicy wojskowi...* – Поз. 5768 [доступ 14 XI 2021].

[9] Мазяж Вінцент (нар. 21 I 1897 в Вульці Таневській Ніжанського пов.); сержант резерву; від 1915 служив в російській армії; потім у ВП; у березні 1920 очолював 9-ту компанію III батальйону 40-го пп; за участь в бою під Новою Сенявкою того ж року був нагороджений Хрестом «Virtuti Militari» 5-го класу; військовий поселенець, мешк. у Нових Рокинях, гм. Княгининок, Луцький пов.; після війни мешкав у Клодзьку, працював у Державному уряді репатріації (ПУР); заарештований 23 VI 1947 повітовим Управлінням державної безпеки (ПУБП) за антирадянську пропаганду; немає подальших дій у справі; здається, що провадження було припинено; згодом мешкав у Загоржі Клодзького пов., а також Пачкуві Нисського пов. Опольського вое. та Кракові. AIHП Вр, 038/3413; https://wbh.wp.mil.pl/pl/skanydetale_wyszukiwarka_bazy_personalne/80969/ (доступ 14 III 2023); Porwit M. *Nauka o powinnościach żołnierza (reprint)*, wyd. 2, Warszawa, 1927. – С. 190; *Osadnicy wojskowi...* – Поз. 5438 [доступ 14 XI 2021].

Pozostałych członków Zarządu Związku Osadników województwa wołyńskiego nie znam.

[a-a]Pytanie[a-a]: Kto wchodził w skład Zarządu Związku Osadników w powiecie łuckim?

[a-a]Odpowiedź[a-a]: Jestem honorowym przewodniczącym Zarządu Związku Osadników powiatu łuckiego. Moim zastępcą jest MORAWSKI Marian[8] – podpułkownik w stanie spoczynku Wojska Polskiego, ale MORAWSKI 15 września 1939 r. dostał powołanie do wojska.

Członkami Zarządu są:

1. [b-b]MAZIARZ Wincenty[9] rezerwy[b-b] Wojska Polskiego, mieszka we w[si] Rokinie [Nowe] w gminie Kniahininek[i] w powiecie łuckim.

2. LASKOWSKI Józef, mieszka w m. Łucku, ul. Browarna, numeru nie znam.

3. MAŁACZYŃSKI Stefan[10] wójt gminy Czaruków, mieszka w kolonii[j] Anatolja w gminie Czaruków.

[a-a]Pytanie[a-a]: Wymieńcie znanych Wam członków zarządów Związku Osadników innych powiatów województwa wołyńskiego.

[a-a]Odpowiedź[a-a]: Z innych powiatów województwa wołyńskiego z członków zarządów Związku Osadników znam tylko przewodniczącego zarządu [a-a]rówieńskiego[a-a] Związku Osadników – to SMOCZKIEWICZ Dezydery, więcej nikogo nie znam.

[b-b] *Tak w oryginale. Brak stopnia wojskowego.*

[i] *Było:* kniaźninskoj wołosti.

[j] *Było:* we wsi.

[8] Marian Morawski (ur. 25 III 1892 w Pruszkowie, zm. 6 VIII 1945 w Palestynie); mjr (1 VI 1919), ppłk dypl. Od maja 1917 w POW, od 1918 w WP, brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej; w 1923 pełnił służbę w MSWojsk.; w 1924 dca II batalionu 24. pp, od jesieni 1925 szef sztabu 27. DP; w 1927 zca dcy 24. pp; w l. 1934–1939 zca dcy 45. pp; osadnik wojskowy zam. w kolonii Połonka, gm. Połonka, pow. łucki. W październiku 1939 aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD i osadzony kolejno w obozach jenieckich w Kozielsku, Griazowcu, następnie w więzieniu wewnętrznym NKWD w Moskwie na Butyrkach. Zwolniony na podstawie układu Sikorski–Majski wstąpił do AP w ZSRS. Po przejściu armii na obszar Palestyny trafił do polskiego więzienia wojskowego w forcie na wzgórzu Latrun, gdzie zmarł. RO 1923, s. 266, 403; RO 1924, s. 182, 347; RO 1928, s. 40, 170; RO 1932, s. 22, 480; A. Ostanek, *„Nasze dzisiaj i nasze jutro na Wołyniu". Niepublikowany referat ppłk. dypl. Mariana Morawskiego na temat wizji przyszłości Wołynia w granicach II Rzeczypospolitej* (https://depot.ceon.pl/handle/123456789/16332 [dostęp 12 VII 2022]); *Osadnicy wojskowi...*, poz. 5768 [dostęp 14 XI 2021].

[9] Wincenty Maziarz (ur. 21 I 1897 w Wólce Tanewskiej, pow. niżański); sierż. rez.; od 1915 służył w armii rosyjskiej, następnie w WP; w marcu 1920 szef 9. kompanii III batalionu 40. pp; za udział w bitwie pod Nową Sieniawką w 1920 odznaczony VM 5 kl.; osadnik wojskowy zam. w osadzie Nowe Rokinie, gm. Kniahininek, pow. łucki; po wojnie zam. w Kłodzku, pracownik PUR; zatrzymany 23 VI 1947 przez funkcjonariuszy PUBP w Kłodzku pod zarzutem rozpowszechniania szeptanej propagandy i szkalowania ZSRS, dalszego biegu sprawy brak; wydaje się, że postępowanie umorzono; następnie mieszkał w Zagórzu, pow. kłodzki, w Paczkowie, pow. nyski i w Krakowie; AIPN Wr, 038/3413; https://wbh.wp.mil.pl/pl/skanydetale_wyszukiwarka_bazy_personalne/80969/ (dostęp 14 III 2023); M. Porwit, *Nauka o powinnościach żołnierza* (reprint), wyd. 2, Warszawa 1927, s. 190; *Osadnicy wojskowi...*, poz. 5438 [dostęp 14 XI 2021].

[10] Stefan Małaczyński, sierż. szt., osadnik wojskowy zam. we wsi Nieświcz, gm. Czaruków, pow. łucki. *Osadnicy wojskowi...*, poz. 5230 [dostęp 14 XI 2021].

3. МАЛАЧИНСКИЙ Стефан[10] вуйт Чаруковской гмины, проживает в колонии* Анатолия Чаруковской волости.

[a-]Вопрос[-a]: Назовите известных Вам членов правления Союза осадников других повитов Волынского воеводства.

[a-]Ответ[-a]: Из других повитов Волынского воеводства из членов правления союза осадников я знаю только председателя [a-]Ровенского[-a] правления союза осадников, это СМОЧКЕВИЧ Дезидерий, и больше никого не знаю.

[a-]Вопрос[-a]: Сколько насчитывается осадников по Луцкому повиту и как они размещены?

[a-]Ответ[-a]: По Луцкому повиту насчитывается военных осадников 358–360 человек и цивильных около – 200 человек. Размещены они во всех селах, но не менее 3-х человек, а есть такие села, как например, Костополь Полонковской волости[11], так там имеется 43 человека, село Мачновцы[12] Полонсковской волости 23 человека, село Хоробров Чаруковской волости 20 чел[овек] и проч[ее].

[a-]Вопрос[-a]: Кто из осадников имеет оружие?

[a-]Ответ[-a]: Каждый военный осадник, который был здесь еще с 1921 года, имел оружие – винтовку, а также там, где имелось украинское население, которое угрожало осадникам, что вырежет их, так осадники все имели винтовки.

[a-]Вопрос[-a]: Расскажите, что это за организация «Кракус»[3] и ее основные задачи?

[a-]Ответ[-a]: Среди осадников существовала организация так называемая «Кракус», это спортивная военная организация кавалерии.

Каждый осадник, который являлся членом организации «Кракус», имел свою лошадь, седло, шашку и они каждый год проходили военную переподготовку. На случай войны каждый член организации «Кракус» выезжает при полной боевой готовности на своих лошадях.

[a-]Вопрос[-a]: Сколько насчитывается осадников членов организации «Кракус» по Луцкому повиту?

[a-]Ответ[-a]: Всех членов организации «Кракус» по Луцкому повиту насчитывается около 200 человек.

[a-]Вопрос[-a]: Кто возглавлял руководство организацией «Кракус» по Луцкому повиту?

---

* *Було:* у селі.

[3] *Було:* «Крокус». *Подібно в усьому документі.*

[10] Малачинськийі Стефан, штаб. сержант, військовий поселенець, мешк. в с. Несвіч, гм. Чаруків, Луцького пов. *Osadnicy wojskowi...* – Поз. 5230 [доступ 14 XI 2021].

[11] У гм. Полонка немає такого села чи селища. Костопіль був повітовим містом.

[12] Ймовірно йдеться про колонію Мачківці.

[a-a]Pytanie[a-a]: Ilu jest osadników w powiecie łuckim i jak są rozlokowani?

[a-a]Odpowiedź[a-a]: W powiecie łuckim osadników wojskowych jest 358–360, a cywilnych około 200 osób. Rozlokowani są we wszystkich wsiach, ale nie mniej niż po 3 osoby, a są takie wsie, jak na przykład Kostopol w gminie Połonka[11], w której są 43 osoby, wieś Macznowce[12] w gminie Połonka – 23 osoby, wieś Chrobrów w gminie Czaruków – 20 os[ób] i in[ne].

[a-a]Pytanie[a-a]: Kto z osadników ma broń?

[a-a]Odpowiedź[a-a]: Każdy osadnik wojskowy, który był tutaj jeszcze od 1921 roku miał broń – karabin, również tam, gdzie była ludność ukraińska, która groziła osadnikom, że ich wyrżnie, dlatego wszyscy osadnicy mieli karabiny.

[a-a]Pytanie[a-a]: Powiedzcie, co to za organizacja „Krakus"[k] i jakie są jej główne zadania?

[a-a]Odpowiedź[a-a]: Istniała organizacja osadników zwana „Krakus", to sportowa wojskowa organizacja kawalerii.

Każdy osadnik, który był członkiem organizacji „Krakus" miał swojego konia, siodło, szablę i każdego roku przechodził szkolenie wojskowe. Na wypadek wojny każdy członek organizacji „Krakus" ma wyjechać w pełnej gotowości bojowej na swoim koniu.

[a-a]Pytanie[a-a]: Ilu osadników z powiatu łuckiego jest członkami organizacji „Krakus"?

[a-a]Odpowiedź[a-a]: Wszystkich członków organizacji „Krakus" w powiecie łuckim jest około 200.

[a-a]Pytanie[a-a]: Kto sprawował kierownictwo nad organizacją „Krakus" w powiecie łuckim?

[a-a]Odpowiedź[a-a]: Kierownictwo nad organizacją „[a-a]Krakus[a-a]" sprawował major 21. pułku kaw[alerii][13] BIERNATSKI[14].

[a-a]Pytanie[a-a]: Powiedzcie o swojej przynależności do partii OZN.

[a-a]Odpowiedź[a-a]: Do partii OZN należę od miesiąca stycznia 1938 r. i jestem członkiem komisji rewizyjnej organizacji wojewódzkiej partii OZN.

---

[k] *Było:* „Krokus". *Podobnie w całym dokumencie.*

[11] W gm. Połonka brak takiej wsi lub osady. Kostopol był miastem powiatowym.

[12] Prawdopodobnie chodzi o kolonię Mączkowce.

[13] Chodzi o 21. p.uł.

[14] Właśc. Franciszek Władysław Józef Bednarski (ur. 2 IV 1897 w Kunicach, pow. krakowski, zamordowany wiosną 1940 w Charkowie); mjr kaw., pośmiertnie ppłk (2007); absolwent Seminarium Nauczycielskiego w Krakowie, żołnierz LP; od 1918 w WP, przydzielony do 2. p.szwol.; uczestnik wojny polsko-bolszewickiej; następnie w 21. p.uł.; od 1938 kmdt Rejonowego PW Konnego 13. DP; w kampanii 1939 dca szw. kaw. dywizyjnej 13. DP; potem w niewoli sowieckiej – przebywał w obozie starobielskim, nr listy wywózkowej L.S. 164 (264). RO 1928, s. 310, 353; RO 1932, s. 153, 648; *Biografy ofiar zbrodni katyńskiej. Charków* (http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/4538 [dostęp 9 XII 2022]); W. Lietz, *21 Pułk Ułanów Nadwiślańskich 1920–1939*, t. 2, Oświęcim, s. 615, 619, 621, 622, 624, 626, 627, 627, 629–632.

[a]-Ответ-[a]: Руководство организацией «[a]-Кракус-[a]» возглавлял майор 21 кав[алерийского] полка[13] БЕРНАТСКИЙ[14].

[a]-Вопрос-[a]: Расскажите о своей принадлежности к партии «ОЗН».

[a]-Ответ-[a]: К партии «ОЗН» я принадлежу с января месяца 1938 г. и являюсь членом ревизионной комиссии воеводской организации «партии ОЗН».

[a]-Вопрос-[a]: Кто возглавлял руководство партии «ОЗН» по Волынскому воеводству?

[a]-Ответ-[a]: Руководство партии «ОЗН» по Волынскому воеводству возглавлял директор сельскохозяйственного банка ЛЕВИЦКИЙ Казимир[15], проживал в г. Луцке ул. Ягелонска в здании банка, но он 14-го сентября 1939 г. из Луцка выехал, и где он находится в данное время, для меня не известно.

[a]-Вопрос-[a]: Назовите всех известных Вам деятелей партии «ОЗН» по Волынскому воеводству, в том числе и повитовых.

[a]-Ответ-[a]: Из видных деятелей партии «ОЗН» мне известны:

1. ЛЕВИЦКИЙ Казимир, о котором я говорил выше.

2. ХМЕЛИНСКИЙ, имя и отчества его не знаю, инженер, работал в сельскохозяйственном банке.

3. КАЛАСЕВИЧ[16], имя его не помню, работал в Повшехном[и] закладе обеспечения, директором этого учреждения, проживает [в] Луцке, адреса его не знаю.

ХМЕЛЬНИЦКИ[i] также проживает в гор. Луцке.

[и] *Було:* подшефном.

[і] *Так у тексті. Вище:* Хмелинский.

[13] Йдеться про 21. полку уланів.

[14] Прав. Беднарський Францішек Владислав Юзеф (нар. 2 IV 1897 у Куніцах Краківського пов., вбитий навесні 1940 у Харкові), майор кав., посмертно підполковник (2007); випускник вчительської семінарії у Кракові, солдат ПЛ; з 1918 служив у ВП, приписаний до 2-го полку легкої кавалерії; учасник польсько-радянської війни; перебував у складі 21-го уланського полку; з 1938 кмдт. Рег. ВП (Кінної) 13-ї ПД; у кампанії 1939 – ком. швадр. кінноти див. 13-ї ПД; потім у радянському полоні (Старобільський табір), номер у списку вивезених – Л.С. 164 (264). RO. – 1928. – С. 310, 353; RO. – 1932. – С. 153, 648; *Biogramy ofiar zbrodni katyńskiej. Charków* (http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/4538 [доступ 9 XII 2022]); Lietz W. *21 Pułk Ułanów Nadwiślańskich 1920–1939*. – t. 2. – Oświęcim. – С. 615, 619, 621, 622, 624, 626, 627, 627, 629–632.

[15] Левіцький Казимир, з лютого 1938 голова ОЗН Волинської округи. Goniec Warszawski. – 1938. – № 50 від 19 II. – С. 5 (https://crispa.uw.edu.pl/object/files/100045/display/Default [доступ 14 XI 2021]).

[16] Калясевич Мар'ян с. Валентего (нар. 30 VII 1896 в Подгуже б. Кракова, ймовірно вбитий 1940 в Києві); підпоручник запасу; директор Закладу універсального взаємного страхування у Луцьку; мобілізований у вересні 1939 до ВП; заст. Луцького військового коменданта; заарештований 9 XII 1939 співробітниками НКВС; згідно записки, яку він таємно передав своїй сім'ї, у лютому 1940 перебував в Луцькій в'язниці; наступного місяця його дружині та дітям вдалося виїхати до Генерал-Губернії. [*Wspomnienia syna Jerzego Kalasiewicza dla Archiwum Wschodniego z dnia 22 X 1992*] (https://dlibra.karta.org.pl/dlibra/publication/80545/edition/65346/content [доступ 19 I 2023]); *Nadawaliśmy na tej samej fali. Doktora Jerzego Kalasiewicza wspomina Jego żona Maria Kalasiewicz* // Medicus. Miesięcznik Lubelskiej Izby Lekarskiej (https://medicus.lublin.pl/article/nadawalismy-na-tej-samej-fali/ [доступ 15 XI 2021]); https://katyn.miejscapamieci.gov.pl/page/strona-glowna/lista.php [доступ 19 I 2023].

[a]Pytanie[a]: Kto sprawował kierownictwo w partii OZN w województwie wołyńskim?

[a]Odpowiedź[a]: Partią OZN w województwie wołyńskim kierował dyrektor Banku Rolnego LEWICKI Kazimierz[15], mieszkał w m. Łucku, ul. Jagiellońska w budynku banku, ale 14 września 1939 r. wyjechał z Łucka i gdzie obecnie przebywa, tego nie wiem.

[a]Pytanie[a]: Wymieńcie wszystkich znanych Wam działaczy partii OZN w województwie wołyńskim, w tym również powiatowych.

[a]Odpowiedź[a]: Z ważniejszych działaczy partii OZN znani mi są:

1. LEWICKI Kazimierz, o którym mówiłem wyżej.

2. CHMIELIŃSKI, jego imienia i *otczestwa* nie znam, inżynier, pracował w Banku Rolnym.

3. KALASIEWICZ[16], jego imienia nie pamiętam, pracował w Powszechnym[l] Zakładzie Ubezpieczeń jako dyrektor tej instytucji, mieszka [w] Łucku, adresu nie znam.

CHMIELNICKI[m] również mieszka w mieś[cie] Łucku.

4. WADOWSKI Feliks[17], pracuje jako dyrektor Centralnej Kasy m. Łucka. WADOWSKI jest przewodniczącym komisji rewizyjnej partii OZN i więcej ważnych działaczy partii OZN nie znam.

Protokół zapisano z moich słów dokładnie, został przeze mnie przeczytany, pod czym też podpisuję się.

---

[l] *Było:* podopiecznym *(podszefnom).*

[m] *Tak w oryginale. Wyżej:* Chmieliński.

[15] Kazimierz Lewicki, od lutego 1938 przewodniczący OZN w okręgu wołyńskim. „Goniec Warszawski" 1938, nr 50 z 19 II, s. 5 (https://crispa.uw.edu.pl/object/files/100045/display/Default [dostęp 14 XI 2021]).

[16] Marian Kalasiewicz s. Walentego (ur. 30 VII 1896 w Podgórzu koło Krakowa, zamordowany prawdopodobnie w 1940 w Kijowie); ppor. rez.; dyrektor Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Łucku, we wrześniu 1939 zmobilizowany do WP, zca kmdta m. Łuck. Aresztowany 9 XII 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, osadzony w łuckim więzieniu; na podstawie grypsu wysłanego do rodziny wiadomo, że przebywał tam jeszcze w lutym 1940. Żonie z dziećmi udało się w marcu 1940 przedostać na teren GG. [*Wspomnienia syna Jerzego Kalasiewicza dla Archiwum Wschodniego z dnia 22 X 1992*] (https://dlibra.karta.org.pl/dlibra/publication/80545/edition/65346/content [dostęp 19 I 2023]); *Nadawaliśmy na tej samej fali. Doktora Jerzego Kalasiewicza wspomina Jego żona Maria Kalasiewicz*, „Medicus. Miesięcznik Lubelskiej Izby Lekarskiej" (https://medicus.lublin.pl/article/nadawalismy-na-tej-samej-fali/ [dostęp 15 XI 2021]); https://katyn.miejscapamieci.gov.pl/page/strona-glowna/lista.php [dostęp 19 I 2023].

[17] Być może Feliks Wadowski, dr, członek Komitetu Wykonawczego i przewodniczący Sekcji Finansowej Budowy Kopca w Kościuchnówce. *Konkurs na projekt pamiątkowego Kopca na „Polskiej Górze" obok Kościuchnówki*, „Zeszyt Architektoniczny WWT", maj 1929, s. 13 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/Content/368990/PDF/NDIGCZAS016782_1929_005.pdf [dostęp 15 XI 2021]).

4. ВАДОВСКИЙ Феликс[17], работает директором центральной кассы г. Луцка. ВАДОВСКИЙ является председателем ревизионной комиссии партии «ОЗН» и больше из таких видных деятелей партии «ОЗН» я не знаю.

Протокол написан с моих слов верно, мною прочитан, в чем и подписываюсь.

[a]Допросил[a]:
Сотрудник 3 отд[ела] опергруппы № 3
Сержант госбезопасности
(—) БАЛАН

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 365, арк. 34–37.
Оригінал, машинопис.

[17] Ймовірно Вадовський Фелікс, д-р, член виконавчого комітету, голова секції фінансів спорудження кургану в Костюхнівці. *Konkurs na projekt pamiątkowego Kopca na «Polskiej Górze» obok Kościuchnówki* // Zeszyt Architektoniczny WWT. – Maj 1929. – С. 13 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/Content/368990/PDF/NDIGCZAS016782_1929_005.pdf [доступ 15 XI 2021]).

Przesłuchał:
Pracownik 3. Oddz[iału] Grupy Oper[acyjnej] nr 3
sierżant bezpieczeństwa państw[owego]
(—) BAŁAN

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 365, k. 34–37.
Oryginał, maszynopis.

№ 3

25 жовтня 1939, Київ. Вказівка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського начальникам УНКВС Сталінської та Ворошиловградської областей щодо набору робітників на шахти Донбасу

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[в]Начальнику управления НКВД
Капитану государственной безопасности[в]
[б]тов. [в]ЧЕЧКОВУ[в-б][1]

[а]Начальнику управления НКВД
Капитану государственной безопасности[а]
[б]тов. ЧЕРЕВАТЕНКО[62]

г[орода] Сталино, Ворошиловград

Среди крестьян и безработных Западной Украины в настоящее время производится организованный набор рабочей силы для угольной промышленности Донбасса.

С этой целью на Западную Украину из Донбасса выехали представители хозяйственных организаций.

[а-в] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-а] *Написано в розбивку.*

[1] Чечков Андрій Тимофійович (нар. 1905 у с. Бармашеве, нині смт. Білозірка, Херсонська губ., пом. у липні 1975 в Москві); капітан ДБ (25 II 1939), підполковник ДБ (11 II 1943), полковник ДБ (2 I 1944); з жовтня 1927 до грудня 1930 у РСЧА, з 1929 у ВКП(б); з 8 I 1939 – заст. нач., а з 1 II 1939 до 15 IX 1941 – нач. УНКВС по Сталінській обл.; з серпня 1941 до червня 1942 – заст. нач., потім нач. Будівельного управління № 49 НКВС на Південному фронті; після виписки з лікарні, у вересні 1942 був переведений до НКВС Башкирської АРСР; з лютого до червня 1943 – нач. оперативної групи НКВС УРСР; з червня 1943 до 9 IX 1946 знову нач. УНКВС/УМВС по Сталінській обл.; з 9 IX 1946 до 3 I 1950 – заст. міністра внутрішніх справ УРСР, потім – заст. з кадрових питань; з січня 1950 до липня 1953 – заст. нач. 2-го Головного управління при РМ СРСР з кадрових питань, з липня 1953 до серпня 1956 – заст. нач. Головного управління міністерства середнього машинобудування СРСР (курував атомну промисловість); з 10 VIII 1956 до жовтня 1961 – заст. міністра внутрішніх справ Грузинської РСР. З жовтня 1961 перебував на різноманітних посадах поза межами органів безпеки; з жовтня 1973 на пенсії. Петров Н.В., Скоркин К.В. *Кто руководил НКВД 1934–1941. Справочник.* – Москва, 1999. – С. 435.

[2] Череватенко Михайло Іванович (нар. 1903 у Катеринославської губ.); капітан ДБ (25 II 1939); упродовж 1923–1926 – член ВЛКСМ; упродовж 1925–1927 служив в РСЧА. Партійний діяч, у 1933–1938 – працівник Великолепетиського РК КП(б)У; з жовтня до грудня 1938 – співробітник Миколаївського обкому КП(б)У; з грудня 1938 у НКВС, з 8 I 1939 до 28 III 1941 – нач. УНКВС по Ворошиловградській обл. Загинув на фронті. Там само. – С. 433.

Nr 3

25 października 1939, Kijów. Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla naczelników UNKWD Obwodów Stalińskiego i Woroszyłowgradzkiego o naborze bezrobotnych do kopalń Donbasu

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a]Do Naczelnika Zarządu NKWD
kapitana bezpieczeństwa państwowego[a]
[b]tow. [c]CZECZKOWA[c-b1]

[a]Do Naczelnika Zarządu NKWD
kapitana bezpieczeństwa państwowego[a]
[b]tow. CZERIEWATIENKI[b2]

m[iasta] Stalino, Woroszyłowgrad

Wśród chłopów i bezrobotnych Zachodniej Ukrainy prowadzony jest obecnie zorganizowany nabór siły roboczej do przemysłu węglowego Donbasu.

W tym celu na Zachodnią Ukrainę wyjechali z Donbasu przedstawiciele organizacji gospodarczych.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Andriej Timofiejewicz Czeczkow (ur. 1905 we wsi Bormaszewo, obecnie Biłozirka, gub. chersońska, zm. w lipcu 1975 w Moskwie); kpt. GB (25 II 1939), ppłk GB (11 II 1943), płk GB (2 I 1944). Od października 1927 do grudnia 1930 w RKKA, od 1929 w WKP(b). Od 8 I 1939 zca naczelnika, a od 1 II 1939 do 15 IX 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Stalińskiego; od sierpnia 1941 do czerwca 1942 zca naczelnika, następnie naczelnik Zarządu Budowy nr 49 NKWD przy Froncie Południowym; po pobycie w szpitalu, we wrześniu 1942 oddelegowany do NKWD Baszkirskiej ASRS; od lutego do czerwca 1943 naczelnik grupy operacyjnej NKWD USRS; od czerwca 1943 do 9 IX 1946 ponownie naczelnik UNKWD/UMWD Obwodu Stalińskiego; od 9 IX 1946 do 3 I 1950 zca, następnie zca ds. kadr ministra spraw wewnętrznych USRS; od stycznia 1950 do lipca 1953 zca naczelnika 2. Zarządu Głównego przy SM ZSRS ds. kadr, od lipca 1953 do sierpnia 1956 zca naczelnika Zarządu Głównego Ministerstwa Średniego Przemysłu Maszynowego ZSRS (nadzorujący przemysł jądrowy); od 10 VIII 1956 do października 1961 zca ministra spraw wewnętrznych Gruzińskiej SRS. Od października 1961 na różnych stanowiskach poza organami bezpieczeństwa; od października 1973 na emeryturze. N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *Kto rukowodił NKWD. 1934–1941. Sprawocznik*, Moskwa 1999, s. 435.

[2] Michaił Iwanowicz Czeriewatienko (ur. 1903 w gub. jekaterynosławskiej); kpt. GB (25 II 1939). W l. 1923–1926 członek WLKSM; w l. 1925–1927 w RKKA. Działacz partyjny: w l. 1933–1938 pracownik Wełykołepetyskiego RK KP(b)U; od października do grudnia 1938 pracownik Mikołajowskiego OK KP(b)U. Od grudnia 1938 w NKWD, od 8 I 1939 do 28 III 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Woroszyłowgradzkiego. Zginął na froncie. *Ibidem*, s. 433.

ЦК Союза Угольщиков Донбасса обязал Райкомы и шахткомы оборудовать при общежитиях красные уголки, уютно обставить их, снабдить литературой, музыкальными инструментами, радио и т. п.

Такое весьма важное мероприятие партии и советского правительства должно быть проведено образцово.

Однако, не исключена возможность, что враждебные элементы на шахтах, в трестах и комбинатах попытаются сорвать мероприятия, намеченные в связи с приездом в Донбасс рабочих из Западной Украины.

В целях пресечения возможности попыток со стороны контрреволюционного элемента дискредитировать это мероприятие и вызвать недовольство среди трудящихся Западной Украины условиями труда и быта в социалистической промышленности, – немедленно мобилизуйте агентурный аппарат на вскрытие подрывной деятельности вражеской агентуры в данном вопросе.

Точно установите, на каких именно шахтах ожидается поступление рабочих из Западной Украины.

Обратите внимание на подбор комендантов и обслуживающего персонала общежитий, где будут размещены эти рабочие. Все разложившиеся и не оправдавшие себя на этой работе элементы, должны быть удалены и заменены новыми, проверенными людьми.

Через органы милиции проведите очистку шахт от наиболее злостного уголовного элемента.

Так как вербовка рабочих сил для Донбасса в Западной Украине происходит преимущественно за счет лиц, бежавших из бывшей польской территории, занимаемой немецкими войсками, следует полагать, что в числе этих беженцев имеется также немецкая агентура, переброшенная для проведения разведывательной и подрывной деятельности на территории СССР.

В связи с этим, в целях вскрытия агентуры немецкой разведки, вновь прибывающие рабочие по оргнабору из Западной Украины должны быть полностью охвачены агентурным наблюдением, как по месту работы, так и в быту.

В этих же целях необходимо с поступлением первых партий рабочих приступить к тщательной подработке кандидатур для вербовки агентуры и осведомления из числа этих рабочих.

Не позже 5 дней после поступления первых партий рабочих вышлите обстоятельную докладную записку, отражающую степень подготовки и условия приема поступающих рабочих по оргнабору из Западной Украины, реагирования и настроения по этому поводу как коренных рабочих Донбасса, так и вновь прибывших, а также проведенные и намеченные Вами мероприятия в разрезе настоящих указаний.

K[omitet] C[entralny] Związku Węglarzy Donbasu zobowiązał *rajkomy* i *szachtkomy*, by wyposażyły hotele robotnicze w czerwone kąciki, przytulnie je urządziły, zaopatrzyły w literaturę, instrumenty muzyczne, radio itp.

To bardzo ważne przedsięwzięcie partii i sowieckiego rządu powinno zostać przeprowadzone wzorowo.

Jednak nie wyklucza się możliwości, że wrogie elementy w kopalniach, trustach i kombinatach będą próbowały zakłócić działania zaplanowane w związku z przyjazdem do Donbasu robotników z Zachodniej Ukrainy.

Aby zapobiec możliwym próbom dyskredytacji tego przedsięwzięcia ze strony elementu kontrrewolucyjnego i nie wywoływać niezadowolenia wśród pracowników [z] Zachodniej Ukrainy z warunków pracy i życia w przemyśle socjalistycznym – niezwłocznie zmobilizujcie aparat agenturalny do wykrycia w tym zakresie wywrotowej działalności wrogiej agentury.

Ustalcie dokładnie, w jakich konkretnie kopalniach oczekuje się przybycia pracowników z Zachodniej Ukrainy.

Zwróćcie uwagę na wybór kierowników i obsługi hoteli robotniczych, w których zostaną ulokowani ci pracownicy. Wszystkie zdemoralizowane i niesprawdzone w tej pracy elementy mają zostać wydalone i wymienione na nowych, sprawdzonych ludzi.

Za pośrednictwem organów milicji przeprowadźcie oczyszczenie kopalń z najgroźniejszego elementu kryminalnego.

W związku z tym, że werbunek sił roboczych dla Donbasu na Zachodniej Ukrainie opiera się głównie na osobach, które uciekły z byłego terytorium polskiego zajętego przez wojska niemieckie, należy sądzić, że wśród tych *biieżeńców* jest również agentura niemiecka, przerzucona w celu prowadzenia działalności wywiadowczej i wywrotowej na terytorium ZSRS.

Dlatego w celu ujawnienia agentury niemieckiego wywiadu nowo przybyli robotnicy z naboru org[anizacyjnego] z Zachodniej Ukrainy powinni zostać w pełni objęci obserwacją agenturalną, tak w miejscu pracy, jak i w życiu [prywatnym].

W tym samym celu trzeba w momencie przybycia pierwszych partii robotników przystąpić do dokładnego przygotowania kandydatur do zwerbowania z grona tych robotników agentury i informatorów.

Nie później niż 5 dni po przybyciu pierwszych partii robotników wyślijcie szczegółowy raport, odzwierciedlający stopień przygotowania i warunki przyjęcia robotników przybywających z naboru org[anizacyjnego] z Zachodniej Ukrainy, reakcje i nastroje z tym związane – zarówno miejscowych robotników [z] Donbasu, jak i nowo przybyłych, a także przeprowadzone i planowane przez Was przedsięwzięcia zgodnie z niniejszymi wytycznymi.

По данным вопросам дайте указания гор[одским] и райотделам НКВД.

[а]Зам[еститель] наркома внутренних дел УССР
Капитан государственной безопасности[а]
ГОРЛИНСКИЙ[3]

«[г]25[г]» октября 1939 года
№ [г]4183/сн[г]
г. Киев

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 372, арк. 47–50.
Копія, машинопис.

[г–г] *Вписано від руки.*

[3] Горлинський Микола Дмитрович (нар. 24 VII 1907 в Охтирці Харківської губ., пом. 15 I 1965 в Москві); лейтенант ДБ (22 III 1936), капітан ДБ, ст. майор ДБ (14 III 1940 – підвищений із рангу капітана), комісар ДБ (14 II 1943), комісар ДБ 3-го рангу (2 II 1945), генерал-лейтенант (9 VII 1945); з 1 XI до 7 XII 1938 – оперуповноважений 2-го відділу ГУДБ НКВС СРСР; з 7 XII 1938 до 22 VIII 1940 – 2-й заст. наркома внутрішніх справ Української РСР; з 22 VIII 1940 до 26 II 1941 – заст. нач. 3-го відділу ГУДБ НКВС СРСР; з 26 II 1941 – заст. нач., а з 1 IV до 31 VII 1941 – нач. 3-го управління НКДБ СРСР; з 31 VII 1941 до 11 VIII 1942 – нач. 3-го управління НКВС СРСР; з серпня 1942 до 7 V 1943 – уповноважений НКВС СРСР у справах боротьби з бандитизмом на північному Кавказі, а також охорони перевалів Кавказького хребта при Північно-кавказькому фронті; з 7 V 1943 до 14 IX 1945 – нач. УНКДБ Краснодарського краю; з 14 IX 1945 до квітня 1947 – уповноважений НКВС/МВС та НКДБ/МДБ СРСР по Естонській РСР; з 19 VI 1947 до 23 II 1949 – нач. УМДБ по Краснодарському краю; з 23 II до 21 IV 1949 – міністр ДБ Литовської РСР; з 21 IV 1949 до 29 VIII 1951 очолював УМДБ у Ленінградській обл.; з 29 VIII до 25 X 1951 – у розпорядженні управління кадрів МДБ СРСР; 25 X 1951 звільнений із органів МДБ; з 29 XII 1951 до 3 VI 1952 – заст. нач. управління Волзького ВТТ; з 3 VI 1952 до 17 III 1953 – заст. нач. (з оперативної роботи) УВТТ і будівництва № 16 МВС у м. Ангарську; з 17 III 1953 до 17 III 1954 – нач. 5-го управління МВС СРСР; з 17 III до 28 VI 1954 – у розпорядженні Управління кадрів КДБ при РМ СРСР; 28 VI 1954 – звільнений із КДБ за службовою невідповідністю; з 1957 – на пенсії. Петров Н.В. *Кто руководил органами госбезопасности. 1941–1954. Справочник.* – Москва, 2010. – С. 303–304.

Przekażcie niniejsze wytyczne miej[skim] i rej[onowym] oddziałom NKWD.

[a]Zast[ępca] *Narkoma* Spraw Wewnętrznych USRS
kapitan bezpieczeństwa państwowego[a]
GORLINSKIJ[3]

„[d]25[d]" października 1939 roku
Nr [d]4183/sn[d]
m. Kijów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 372, k. 47–50.
Kopia, maszynopis.

[a–a] *Wpisano odręcznie.*

[3] Nikołaj Dmitrijewicz Gorlinskij (ur. 24 VII 1907 w Ochtyrce, gub. charkowska, zm. 15 I 1965 w Moskwie); lejtn. GB (22 III 1936), kpt. GB, st. mjr GB (14 III 1940 – awansowany z kapitana), komisarz GB (14 II 1943), komisarz GB 3. rangi (2 II 1945), gen.-lejtn. (9 VII 1945). Od 1 XI do 7 XII 1938 pełnomocnik operacyjny 2. Oddziału GUGB NKWD ZSRS; od 7 XII 1938 do 22 VIII 1940 II zca ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS; od 22 VIII 1940 do 26 II 1941 zca naczelnika 3. Oddziału GUGB NKWD ZSRS; od 26 II 1941 zca naczelnika, a od 1 IV do 31 VII 1941 naczelnik 3. Zarządu NKGB ZSRS; od 31 VII 1941 do 11 VIII 1942 naczelnik 3. Zarządu NKWD ZSRS; od sierpnia 1942 do 7 V 1943 pełnomocnik NKWD ZSRS ds. BB na Północnym Kaukazie i w ochronie przepraw przez Główny Grzbiet Kaukaski (Front Północno-Kaukaski); od 7 V 1943 do 14 IX 1945 naczelnik UNKGB Kraju Krasnodarskiego; od 14 IX 1945 do kwietnia 1947 pełnomocnik NKWD/MWD i NKGB/MGB ZSRS w Estońskiej SRS; od 19 VI 1947 do 23 II 1949 naczelnik UMGB Kraju Krasnodarskiego; od 23 II do 21 IV 1949 minister bezpieczeństwa państwowego Litewskiej SRS; od 21 IV 1949 do 29 VIII 1951 naczelnik UMGB Obwodu Leningradzkiego; od 29 VIII do 25 X 1951 w dyspozycji Zarządu Kadr MGB ZSRS; zwolniony z MGB 25 X 1951; od 29 XII 1951 do 3 VI 1952 zca naczelnika Zarządu Wołżańskiego ITŁ; od 3 VI 1952 do 17 III 1953 zca naczelnika ds. pracy operacyjnej Zarządu ITŁ i Budowy nr 16 MWD w Angarsku; od 17 III 1953 do 17 III 1954 naczelnik 5. Zarządu MWD ZSRS; od 17 III do 28 VI 1954 w dyspozycji Zarządu Kadr KGB przy SM ZSRS; zwolniony z KGB 28 VI 1954 z powodu „braku kwalifikacji"; od 1957 na emeryturze. N.W. Pietrow, *Kto rukowodil organami gosbiezopasnosti. 1941–1954. Sprawocznik*, Moskwa 2010, s. 303–304.

№ 4

28 жовтня 1939, Львів. Довідка начальника прикордонних військ НКВС КО Василя Осокіна про затриманих на державному кордоні західних областей України з 14 до 28 жовтня 1939

[а-б-]Сов[ершенно] секретно[-б-а]

[а-б-в-]Справка[-в-б]
о задержаниях на границах Западной Украины частями погранохраны за период[-а] с 14 по 28 октября [в-]1939 года[-в]

Задержано при переходе из СССР:

На границе с Германией	–	465 человек
На границе с Венгрией	–	41 –»–
На границе с Румынией	–	30 –»–
Всего:		536 человек

Основное количество задержанных – жители, имеющие постоянное местожительство на территории, занятой германцами.

В настоящее время на границе с Германией в пограничных городах Западной Украины скопилось несколько десятков тысяч человек; так, например, в Перемышле на 28.10.[19]39 г. было 11 000 человек, которые ожидают организованной отправки их через границу из Западной Украины.

Затяжка вопроса обмена с Германией беженцами порождает стремление скопившихся на границе так называемых беженцев перейти границу нелегально.

Большое скопление беженцев в пограничных городах создает угрозу эпидемических заболеваний, жилищный кризис и недостаток продуктов питания.

Необходимо ускорить работу комиссии СНК УССР по обмену с Германией беженцами.

Задержано при переходе в СССР:

На границе с Германией	–	5731 человек
На границе с Венгрией	–	733 человека
На границе с Румынией	–	618 человек
Всего:	–	7082 человека

Основная масса нарушителей из Германии – жители, имевшие постоянное местожительство на территории, занятой Германией, но не желающие

[а-в-] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

Nr 4

28 października 1939, Lwów. Informacja dowódcy Wojsk Pogranicznych NKWD KO Wasilija Osokina dotycząca zatrzymań *bieżeńców* z ziem zajętych przez Niemcy w okresie od 14 do 28 października 1939

[a-b-Ściś[le] tajne[b-a]

[a-b-c-Informacja[c-b]
o zatrzymaniach na granicach Zachodniej Ukrainy dokonanych przez oddziały pogran[iczne] w okresie[a] od 14 do 28 października [c-]1939 roku[-c]

Zatrzymano podczas przejścia z ZSRS:

na granicy z Niemcami	–	465 osób
na granicy z Węgrami	–	41 –ɪ–
na granicy z Rumunią	–	30 –ɪ–
Łącznie:		536 osób

Większość zatrzymanych to mieszkańcy posiadający stałe miejsce zamieszkania na terytorium zajętym przez Niemców.

Obecnie na granicy z Niemcami, w miastach przygranicznych Zachodniej Ukrainy, zgromadziło się kilkadziesiąt tysięcy osób; i tak na przykład, w Przemyślu 28.10.[19]39 r. znajduje się 11 000 osób, które czekają, aż zorganizowane zostanie ich wysyłanie za granicę z Zachodniej Ukrainy.

Opóźnienie w kwestii wymiany z Niemcami *bieżeńców* rodzi wśród [osób] zgromadzonych na granicy, tak zwanych *bieżeńców*, chęć przechodzenia przez granicę nielegalnie.

Duże skupisko *bieżeńców* w miastach przygranicznych stwarza zagrożenie chorobami epidemicznymi, kryzysem mieszkaniowym i brakiem żywności.

Konieczne jest przyspieszenie pracy Komisji SNK USRS w kwestii wymiany *bieżeńców* z Niemcami.

Zatrzymano podczas przejścia do ZSRS:

na granicy z Niemcami	–	5731 osób
na granicy z Węgrami	–	733 osoby
na granicy z Rumunią	–	618 osób
Łącznie:	–	7082 osoby

Większość naruszycieli [granicy] z Niemiec – to mieszkańcy, którzy posiadają stałe miejsce zamieszkania na terytorium zajętym przez Niemcy, ale nie chcą tam pozostać (chłopi, robotnicy, inteligencja), a także przymusowo wysiedlani przez Niemców na nasze terytorium Żydzi.

[a-] *Zapisano wersalikami.*

[b-] *Podkreślono maszynowo.*

[c-] *Zapisano pismem spacjowanym.*

там оставаться (крестьяне, рабочие, интеллигенция), а также выдворяемые немцами принудительно на нашу территорию евреи.

На границе с Венгрией и Германией нарушителями являются преимущественно крестьяне, бегущие на нашу сторону в поисках работы и убежища, спасаясь от преследования властей, особенно мадьяр, при чем по заявлению перешедших крестьян из Румынии и Венгрии, после замерзания рек собираются перейти на нашу сторону жители целых селений, расположенных вблизи границы.

Переходят границу зачастую целыми семьями, с малыми детьми, не имея средств для питания.

Такое скопление нарушителей загружает погранчасти. Ввиду отсутствия специальных помещений для содержания нарушителей, таковые размещены скученно, с вытекающими отсюда последствиями.

Считаем необходимым всех нарушителей, типа беженцев, после соответствующей проверки, освобождать и направлять в районы, где есть потребность в трудовой силе.

[а]Начальник пограничных войск НКВД Киевского округа
[в]Комдив[в-а] (—) ОСОКИН[1]

«[г]28[-г]» октября 1939 г.
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 382, арк. 261–262.
Оригінал, машинопис.

[г-г] *Вписано від руки.*

[1] Осокін Василь Васильович (нар. 9 III 1894 в с. Томушово Рязанської губ., пом. 12 XI 1960 в Москві); генерал бриг. (23 XII 1935), генерал див. (5 IV 1938), генерал-лейтенант (4 VI 1940); з 29 III 1938 – нач. ПВ і ВВ НКВС УРСР; з 15 XI 1938 – в.о. наркома внутрішніх справ УРСР; з 29 III 1939 до 29 X 1940 – нач. ПВ НКВС Київського/Українського округу; з 29 X 1940 до 19 XI 1949 нач. ГУМПВО НКВС/МВС СРСР. Звільнений 21 III 1950 у запас МВС. Петров Н.В., Скоркін К.В. – цит. праця. – С. 326–327; Соловьев Д. *Все генералы Сталина.* – Москва, 2019. – С. 66.

Na granicy z Węgrami i Niemcami naruszycielami [granicy] są głównie chłopi, uciekający na naszą stronę w poszukiwaniu pracy i schronienia, ratując się przed prześladowaniami władzy, zwłaszcza Węgrów, przy czym chłopi, którzy przyszli z Rumunii i Węgier, oświadczyli, że po zamarznięciu rzek zamierzają przejść na naszą stronę mieszkańcy całych osad, położonych w pobliżu granicy.

Często granicę przechodzą całymi rodzinami, z małymi dziećmi, bez środków do życia.

Takie skupienie naruszycieli obciąża oddziały pogran[iczne]. Z powodu braku specjalnych pomieszczeń do przetrzymywania naruszycieli, są oni umieszczani w ciasnocie, z wynikającymi z tego konsekwencjami.

Uważamy za konieczne wszystkich naruszycieli pokroju *bieżeńców*, po odpowiednim sprawdzeniu zwolnić i wysłać w rejony, w których jest zapotrzebowanie na siłę roboczą.

[a]Dowódca Wojsk Pogranicznych NKWD Okręgu Kijowskiego
[c]*Komdiw*[c-a] (—) OSOKIN[1]

„[d]28[-d]" października 1939 r.
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 382, k. 261–262.
Oryginał, maszynopis.

[c-d] *Wpisano odręcznie.*

[1] Wasilij Wasiljewicz Osokin (ur. 9 III 1894 we wsi Tomuszowo, gub. riazańska, zm. 12 XI 1960 w Moskwie); gen. bryg. (23 XII 1935), gen. dyw. (5 IV 1938), gen.-lejtn. (4 VI 1940). Od 29 III 1938 dca Wojsk Pogranicznych i Wewnętrznych NKWD USRS; od 15 XI 1938 p.o. ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS; od 29 III 1939 do 29 X 1940 dca Wojsk Pogranicznych NKWD Okręgu Kijowskiego/Ukraińskiego; od 29 X 1940 do 19 XI 1949 naczelnik GUMPWO NKWD/MWD ZSRS. Od 21 III 1950 w rezerwie MWD. N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 326–327; D. Sołowjow, *Wsie gienierały Stalina*, Moskwa 2019, s. 66.

№ 5

4 листопада 1939, Київ. Доповідна записка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського секретарю ЦК КП(б)У Микиті Хрущову щодо робочих зі Львова

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[в-г]Секретарю[г-в] ЦК КП(б)У
[б]тов. ХРУЩЕВУ Н.С.[б-в1]

24-го октября с. г. на станцию Сталино прибыл первый эшелон с безработными из Западной Украины – Львова, в количестве 1100 человек, предназначенных для размещения по шахтам Сталинской и Ворошиловградской областей.

Прибывшим на вокзале была организована дружественная встреча трудящимися, стахановцами, знатными людьми, представителями Обкома, Облисполкома и общественных организаций.

Из общего количества прибывших, 682 человека, в том числе 616 мужчин и 66 женщин, поступило в распоряжение комбината «Сталинуголь».

Согласно предварительного плана комбината «Сталинуголь», прибывшие размещены в двух районах – Сталинском и Макеевском.

На 7-ми шахтах треста «Сталинуголь» размещено 312 человек и на 4-х шахтах треста «Макеевуголь» – 370 человек.

На шахтах, куда были направлены прибывшие безработные из Львова, также состоялись митинги.

[а-г] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-г] *Написано в розбивку.*

[1] Хрущов Микита Сергійович (нар. 15 IV 1894 в с. Калиновка, Курської губ., пом. 11 IX 1971 у Москві), генерал-лейтенант (1943); вступив 1918 до РКП(б), згодом – ВКП(б) та КПРС; упродовж 1934–1966 – член ЦК ВКП(б)/КПРС, а в 1939–1964 – член Політбюро ЦК.; з січня 1934 – 1-й секретар міськкому партії у Москві та 2-й секретар обкому партії в Москві. З лютого 1938 до березня 1947 – 1-й секретар ЦК КП(б)У, Київського обкому і міськкому партії. У період Другої світової війни – член воєнних рад: з серпня 1941 до червня 1942 – Головного командування Південно-Західного напряму, з вересня 1941 до липня 1942 – Південно-Західного фронту, з липня до грудня 1942 – Сталінградського фронту, з серпня до вересня 1942 – Південно-Східного фронту, з січня до лютого 1943 – Південного фронту, з березня до жовтня 1943 – Воронезького фронту, з жовтня 1943 до серпня 1944 – 1-го Українського фронту. З серпня 1944 до грудня 1949 – голова РНК/РМ УРСР. З грудня 1947 – 1-й секретар ЦК КП(б)У, 1-й секретар Київського обкому і міськкому партії. З 7 IX 1953 – 1-й секретар ЦК КПРС, з березня 1958 – голова РМ СРСР. Депутат ВР СРСР; з жовтня 1964 – на пенсії. Хрущев Н.С. *Время. Люди. Власть. Воспоминания в 4-х книгах.* – Москва, 1999; Шаповал Ю. *М.С. Хрущов на Україні.* – Київ, 1990; Taubman W. *Khrushchev. The Man and His Era.* – New-York–London, 2003.

Nr 5

4 listopada 1939, Kijów. Raport zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla sekretarza KC KP(b)U Nikity Chruszczowa dotyczący przybyłych do wschodnich obwodów USRS robotników ze Lwowa

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[c-a]Do Sekretarza[a] KC KP(b)U
[b]tow. CHRUSZCZOWA N.S.[b-c]

24 października br. na stację Stalino przybył pierwszy eszelon z bezrobotnymi z Zachodniej Ukrainy – ze Lwowa, liczący 1100 osób przeznaczonych do rozdzielenia po kopalniach obwodów stalińskiego i woroszyłowgradzkiego.

Przybyłym zorganizowano na dworcu przyjazne powitanie przez pracowników, stachanowców, znakomitości, przedstawicieli *obkomu*, *obłispołkomu* i organizacji społecznych.

Spośród wszystkich przybyłych, 682 osoby, w tym 616 mężczyzn i 66 kobiet, oddano do dyspozycji kombinatu „Stalinugol".

Zgodnie z wcześniejszym planem kombinatu „Stalinugol" przybyli rozlokowani zostali w dwóch rejonach – stalińskim i makiejewskim.

Do 7 kopalni trustu „Stalinugol" skierowano 312 osób, a do 4 kopalni trustu „Makiejewugol" – 370 osób.

W kopalniach, do których skierowano przybyłych bezrobotnych ze Lwowa, również odbyły się wiece.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Nikita Siergiejewicz Chruszczow (ur. 15 IV 1894 we wsi Kalinowka, gub. kurska, zm. 11 IX 1971 w Moskwie); gen.-lejtn. (1943). Od 1918 w RKP(b), następnie w WKP(b) i KPZS; w l. 1934–1966 członek KC, a w l. 1939–1964 członek BP KC WKP(b)/KPZS; od stycznia 1934 I sekretarz GK WKP(b) w Moskwie i II sekretarz OK WKP(b); od lutego 1938 do marca 1947 I sekretarz KC KP(b)U oraz kijowskiego OK i GK partii w Kijowie. Podczas II wojny światowej członek rad wojennych: od sierpnia 1941 do czerwca 1942 – Głównego Dowództwa Kierunku Południowo-Zachodniego, jednocześnie od września 1941 do lipca 1942 Frontu Południowo-Zachodniego, od lipca do grudnia 1942 Frontu Stalingradzkiego, jednocześnie od sierpnia do września 1942 Frontu Południowo-Wschodniego, od stycznia do lutego 1943 Frontu Południowego, od marca do października 1943 Frontu Woroneskiego, od października 1943 do sierpnia 1944 I. Frontu Ukraińskiego. Od sierpnia 1944 do grudnia 1949 przewodniczący SNK/SM USRS, od grudnia 1947 I sekretarz KC KP(b)U oraz kijowskiego OK i GK partii. Od 7 IX 1953 I sekretarz KC KPZS, od marca 1958 przewodniczący SM ZSRS; deputowany do RN ZSRS. Od października 1964 na emeryturze. N.S Chruszczow, *Wriemia. Liudi. Wlast'. Wospominanija w 4-ch knigach*, Moskwa 1999; J. Szapował, *M.S. Chruszczow na Ukrajini*, Kyjiw 1990; W. Taubman, *Khrushchev. The Man and His Era*, New York–London 2003.

25 и 26 октября в Дворцах Культуры Рутченково и Макеевки проходили товарищеские встречи с кадровыми рабочими, стахановцами и знатными людьми Донбасса.

Настроения среди прибывших хорошие. В своих выступлениях они подчеркивали благодарность коммунистической партии и Советскому правительству за освобождение от кабалы и угнетения польской шляхтой и за предоставление им человеческих условий к жизни и труду.

Прием прибывших на местах также был хорошо организован и подготовлен. Общежития отремонтированы, оборудованы новой мебелью, хорошей постелью.

Столовые и буфеты надлежащим образом оформлены. В столовых разнообразное меню, а в буфетах соответствующий ассортимент и достаточное количество продуктов питания.

Отрицательным в части подготовки встречи явилось несвоевременное распределение прибывших по комбинатам «Сталинуголь» и «Ворошиловградуголь», а также по трестам и шахтам комбината «Сталинуголь».

Распределение необходимо было произвести еще до высадки из вагонов, а фактически это было сделано после высадки и митинга, и в результате привело к тому, что часть рабочих, которые должны были следовать в Ворошиловград, остались в Сталино.

Таким образом, комбинат «Сталинуголь» вместо предполагаемых 490 человек, принял 682.

При приеме на вокзале ст[анции] Сталино безработных из Львова, четверо из числа прибывших: ГОРОВЕЦ Яков, ДИКАРЬ Самуил, ШЕРЕР Цалик и КАЙЗЕЛЬ Яков заявили, что в эшелоне ими опознан едущим из Львова в Донбасс КУЗЬ Иосиф, бывший полицейский Львова, участвовавший в репрессиях революционеров.

Будучи допрошен, КУЗЬ показал, что в течение 1935 года служил стражником «Рогатки» на Границе гор. Львова, в обязанности которого входило задерживать всех лиц, направляющихся на любом транспорте в город Львов и взимать с них соответствующие пошлины или сборы.

На эту работу КУЗЬ, якобы, был принят вице-президентом Львова ИЖИКОМ[2].

---

[2] Іржик Францішек с. Касьяна (нар. 1879 або 1880, страчений навесні 1940 на території УРСР). У 1932 був віцепрезидентом Львова, з травня 1934 – член Львівської міської ради, з липня 1936 – знову віце-президент; крім того діяч львівських громадських організацій різноманітного спрямування (Міська комунальна ощадна каса, Об'єднання середнього класу, Товариство боротьби з туберкульозом, Товариство «Гвязда» (Зірка); заарештований 1939 співробітниками НКВС. Вписаний до Українського катинського списку (42-414) як Іжик (поль. Iżyk) Францішек. Słowo Polskie. – 1932. – № 6. – С. 8 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/plain-content?id=206738 [доступ 16 XI 2021]); Gazeta Lwowska. – 1932. – № 82 від 10 IV. – С. 4 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/plain-content?id=34440 [доступ 16 XI 2021]); там само. – № 130 від 31 V 1934. – С. 3 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/plain-content?id=45014) [доступ 16 XI 2021]); там само. – № 150 від 4 VII 1936. – С. 2 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/50163/edition/44475/content [доступ 16 XI 2021]); «Indeks

25 i 26 października w pałacach kultury Rutczenkowa i Makiejewki odbyły się spotkania towarzyskie z robotnikami kadrowymi, stachanowcami i sławnymi osobami z Donbasu.

Nastroje wśród przybyłych są dobre. W swoich wystąpieniach podkreślali oni wdzięczność dla partii komunistycznej i Związku Sowieckiego za wyzwolenie spod niewoli i ucisku polskiej szlachty oraz za umożliwienie im życia i pracy w ludzkich warunkach.

Przyjęcie przybyłych na miejscu również zostało dobrze zorganizowane i przygotowane. Hotele robotnicze zostały wyremontowane, wyposażone w nowe meble, dobre łóżka.

Stołówki i bufety zostały urządzone w należyty sposób. W stołówkach jest zróżnicowane menu, a w bufetach odpowiedni asortyment i wystarczająca ilość produktów żywnościowych.

Negatywną stroną przygotowania przyjęcia [ludzi] było nierozdzielenie na czas przybyłych po kombinatach „Stalinugol" i „Woroszyłowgradugol", a także po trustach i kopalniach kombinatu „Stalinugol".

Podział należało przeprowadzić jeszcze przed wysadzeniem [ludzi] z wagonów, a faktycznie zrobiono to po wysadzeniu i wiecu, co w rezultacie doprowadziło do tego, że część robotników, którzy mieli udać się do Woroszyłowgradu, pozostała w Stalino.

Tak więc kombinat „Stalinugol" zamiast przewidzianych 490 osób, przyjął 682.

Podczas odbioru na dworcu st[acji] Stalino bezrobotnych ze Lwowa, czworo przybyłych: GOROWIEC Jakow, DIKAR' Samuił, SZERER Calik i KAJZEL Jakow oświadczyli, że w eszelonie rozpoznali wśród jadących ze Lwowa do Donbasu KUZIA Iosifa, byłego policjanta ze Lwowa, biorącego udział w represjonowaniu rewolucjonistów.

Na przesłuchaniu KUŹ zeznał, że w 1935 roku pracował jako strażnik „Rogatki" na granicy mias[ta] Lwowa, do jego obowiązków należało zatrzymywanie wszystkich osób, udających się dowolnym środkiem transportu do miasta Lwowa i pobieranie od nich odpowiednich ceł lub opłat.

Do tej pracy KUŹ został rzekomo przyjęty przez wiceprezydenta Lwowa IRZYKA[2].

---

[2] Franciszek Irzyk s. Kasjana (ur. 1879 lub 1880, zamordowany wiosną 1940 w USRS). W 1932 wiceprezydent Lwowa, od maja 1934 członek Rady Miejskiej m. Lwowa, od lipca 1936 ponownie wiceprezydent; ponadto działacz wielu lwowskich instytucji i organizacji społecznych (Miejska Komunalna Kasa Oszczędności, Zjednoczenie Stanu Średniego, Towarzystwo Walki z Gruźlicą, stowarzyszenie „Gwiazda"). W 1939 aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD. Na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (42-414) występuje jako Franciszek Iżyk. „Słowo Polskie" 1932, nr 6 z 18 III, s. 8 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/plain-content?id=206738 [dostęp 16 XI 2021]); „Gazeta Lwowska" 1932, nr 82 z 10 IV, s. 4 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/plain-content?id=34440 [dostęp 16 XI 2021]); *ibidem*, nr 130 z 31 V 1934, s. 3 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/plain-content?id=45014 [dostęp 16 XI 2021]); *ibidem*, nr 150 z 4 VII 1936, s. 2 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/50163/edition/44475/content [dostęp 16 XI 2021]); „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 13 VIII 2022]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 33, poz. 1185.

С июня 1936 года по 1-е сентября 1939 года, т. е. до начала военных действий между Польшей и Германией, КУЗЬ служил сборщиком податей с торговцев открытых рынков.

Причастность к бывшей польской полиции КУЗЬ отрицает. КУЗЬ задержан и направляется в Киев.

По национальностям прибывший состав безработных распределяется так:

Евреев	– 484
Поляков	– 69
Немцев	– 1
Украинцев	– 125
Русских	– 2
Белорусов	– 1

Основная масса прибывших – 546 человек в возрасте от 18 до 30 лет.

В числе прибывших имеется партийный состав, из них:

а) членов КПП	– 27 чел[овек]
б) –»– КПЗУ	– 30 чел[овек]
в) –»– ППС	– 12 чел[овек]
г) чл[енов] союза раб[очей] партии	– 8 чел[овек]
Итого:	– 77 человек

Кроме того, имеется 92 человека комсомольцев. Остальной состав, согласно заполненных списков, с их слов, беспартийные.

В большинстве своем прибывшие по профессиям относятся к категории рабочих легкой промышленности и коммунального хозяйства. В числе их также значительный состав интеллигенции – служащие и люди так называемых свободных профессий: скульпторы, адвокаты, художники, литераторы, врачи и т. д.

Характерно, что из учтенных 85 профессий, шахтеров всего 5 человек: забойщиков – 2, бурильщиков – 2 и запальщик – 1.

Распределение прибывших безработных Львова по трестам и шахтам произведено следующим образом:

[6]-Трест «Сталинуголь»-[6]		[6]-Трест «Макеевуголь»-[6]	
Шахта № 30	– 21 чел[овек]	Шахта Капитальная	– 102 чел[овека]
Шахта № 1	– 70 чел[овек]	Шахта «София»	– 53 чел[овека]
Шахта № 3/18	– 26 чел[овек]	Шахта Ново-Чайкино	– 86 чел[овек]

represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 13 VIII 2022]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 33. – Поз. 1185.

Od czerwca 1936 roku do 1 września 1939 roku, tj. do rozpoczęcia działań wojennych między Polską i Niemcami, KUŹ pracował jako poborca podatków od handlarzy z targowisk.

KUŹ zaprzecza, że należał do byłej polskiej policji. KUŹ został zatrzymany i skierowany do Kijowa.

Według narodowości przybyły skład bezrobotnych dzieli się następująco:

Żydów	– 484
Polaków	– 69
Niemców	– 1
Ukraińców	– 125
Rosjan	– 2
Białorusinów	– 1

Większość przybyłych to 546 osób w wieku od 18 do 30 lat.

Wśród przybyłych są [działacze] partyjni, w tym:

a) członków KPP	– 27 os[ób]
b) –"– KPZU	– 30 os[ób]
c) –"– PPS	– 12 os[ób]
d) czł[onków] związku partii rob[otniczej]	– 8 os[ób]
Łącznie:	– 77 osób.

Oprócz tego jest 92 komsomolców. Pozostali, według spisów sporządzonych na podstawie podanych przez nich [informacji], to bezpartyjni.

Z zawodu większość przybyłych należy do kategorii robotników przemysłu lekkiego i gospodarki komunalnej. Wśród nich jest również znaczna liczba inteligentów – urzędników i ludzi tak zwanych wolnych zawodów: rzeźbiarzy, adwokatów, malarzy, literatów, lekarzy itd.

Co charakterystyczne, ze zewidencjonowanych 85 zawodów, tylko 5 osób to górnicy: przodkowych – 2, wiertaczy – 2 i strzałowy – 1.

Rozdzielenie przybyłych bezrobotnych ze Lwowa po trustach i kopalniach przeprowadzono w sposób następujący:

"Trust „Stalinugol""	
Kopalnia nr 30	– 21 os[ób]
Kopalnia nr 1	– 70 os[ób]
Kopalnia nr 3/18	– 26 os[ób]
Kopalnia nr 19	– 20 os[ób]
Kopalnia nr 2/7	– 43 os[oby]
Kopalnia nr 17/17-bis	– 83 os[oby]
Kopalnia nr 10	– 49 os[ób]
Łącznie:	– 312 os[ób]

"Trust „Makiejewugol""	
Kopalnia Kapitalnaja	– 102 os[oby]
Kopalnia „Sofija"	– 53 os[oby]
Kopalnia Nowo-Czajkino	– 86 os[ób]
Kopalnia im. Lenina	– 129 os[ób]
Łącznie:	– 370 os[ób]

Шахта № 19	– 20 чел[овек]	Шахта им. Ленина	– 129 чел[овек]
Шахта № 2/7	– 43 чел[овека]	Итого:	– 370 чел[овек]
Шахта № 17/17-бис	– 83 чел[овека]		
Шахта № 10	– 49 чел[овек]		
Итого:	– 312 чел[овек]		

Рассматривая распределение прибывших из Львова рабочих по шахтам, мы считаем, что с точки зрения охраны социалистической собственности и особенно жизни рабочих, на такие шахты как №№ 3/18, 17/17-бис, «София» и им. Ленина, опасных по выделению метана и образованию угольной пыли, предпринимая меры предосторожности, посылать бы не следовало, так как прибывший состав не проверен, а имеющиеся сигналы говорят о наличии в их среде подозрительных и опасных лиц.

Так, по шахте № 1 им. Челюскинцев выявлена группа в 12–15 человек, бежавших с территории ныне занятой Германией, в силу чего не исключена возможность проникновения шпионов, диверсантов и т. д.

Следует также обратить внимание на неправильное решение вопроса об использовании людей по профессиям. На шахты направлены скульпторы, литераторы, адвокаты и т. д., т. е. те категории, труд которых там не применим по их специальности, и они могут быть использованы лишь в качестве чернорабочих.

Серьезным недочетом является еще и то, что находясь на шахте свыше недели, они до 31 октября еще не приступали к работе.

Реагирования трудящихся шахт, заводов и других предприятий Донбасса, в связи с прибытием безработных из Западной Украины, в основном носят положительный характер.

Так, например, безработным, прибывшим на шахту № 17/17-бис шахтеры кроме теплой встречи оказывали исключительное внимание и заботу, старались выявить, в чем они нуждаются и оказать личную помощь, как родным или близким, с которыми давно не виделись.

Трудящиеся шахты № 1 также исключительно радушно встретили безработных из Львова. Они рассказывали им о счастливой жизни в СССР.

Лучший врубмашинист шахты т. АЛЕХИН и другие стахановцы приглашали гостей к себе на квартиру, и показывали им, в каких хороших условиях они живут и т. д.

Начальники участков[г] и десятники очень охотно принимают безработных из Львова на свои участки и заявляют, что они их выучат работать также хорошо, как они работают сами.

Наряду с положительными отмечены, но в совершенно незначительном количестве, случаи отрицательных проявлений, преимущественно со стороны антисоветского элемента.

[г] *Було:* участников.

Analizując rozdzielenie po kopalniach przybyłych ze Lwowa robotników uważamy, że z punktu widzenia ochrony własności socjalistycznej, a zwłaszcza życia robotników, na takie kopalnie jak nr 3/18, 17/17-bis, „Sofija" i [Kopalnia] im. Lenina, niebezpieczne z uwagi na uwalnianie się metanu i powstawanie pyłu węglowego, ze względów bezpieczeństwa nie należy [ich] wysyłać, ponieważ skład [przybyłych] nie został sprawdzony, a posiadamy sygnały mówiące o obecności w tym środowisku osób podejrzanych i niebezpiecznych.

Tak więc, w kopalni nr 1 im. Czeluskińców ujawniono grupę 12–15 osób zbiegłych z terytorium zajętego obecnie przez Niemcy, w wyniku czego nie wykłucza się możliwości przeniknięcia szpiegów, dywersantów itd.

Należy też zwrócić uwagę na nieprawidłowe rozwiązanie kwestii wykorzystania ludzi według zawodów. Do kopalń skierowano rzeźbiarzy, literatów, adwokatów itd., tj. te kategorie [osób], których praca nie ma tam zastosowania zgodnie z ich specjalnością i mogą oni zostać wykorzystani jedynie w charakterze robotników niewykwalifikowanych.

Poważnym niedociągnięciem jest jeszcze to, że robotnicy, przydzieleni od ponad tygodnia do kopalni, do 31 października jeszcze nie przystąpili do pracy.

Reakcje pracowników kopalń, fabryk i innych zakładów Donbasu w związku z przybyciem bezrobotnych z Zachodniej Ukrainy, zasadniczo są pozytywne.

Na przykład, bezrobotnym przybyłym do kopalni nr 17/17-bis górnicy oprócz ciepłego powitania, okazali wyjątkową uwagę i troskę, starali się ustalić, czego potrzebują i osobiście [im] pomóc, tak jakby byli rodziną albo bliskimi, z którymi dawno się nie widzieli.

Pracownicy kopalni nr 1 także wyjątkowo serdecznie przywitali bezrobotnych ze Lwowa. Opowiadali im o szczęśliwym życiu w ZSRS.

Najlepszy wrębiarz kopalni t[owarzysz] ALECHIN oraz inni stachanowcy zapraszali gości do swoich mieszkań i pokazywali im, w jak dobrych warunkach żyją itd.

Kierownicy odcinków[d] i brygadziści bardzo chętnie przyjmują bezrobotnych ze Lwowa na swoje odcinki i twierdzą, że nauczą ich pracować równie dobrze, jak sami pracują.

Wraz z pozytywnymi odnotowano jednak – [wprawdzie] znacznie mniej – przypadki negatywnych wystąpień, przede wszystkim ze strony elementu antysowieckiego.

Otóż, robotnik niewykwalifikowany Fabryki Kokso[wniczo-]Chem[icznej] Nr 2 w Stalino GRIECZKA, były kułak, powiedział, że w Polsce byli bezrobotnymi po 8 lat i żyli, a u nas nawet 8 dni nie przeżyją. Szybko wszystkiego się dowiedzą i wyjadą tam, gdzie nie ma pracy, ale żyje się lepiej.

Urzędnik kopalni SIERIKOW oświadczył w tym temacie:

„...Jakiej pomocy władza sowiecka chce od Żydów i Polaków? Uważają, że u nas są dzikie [warunki]. U nas wszystko drogie i w sklepach pusto. Szybko się zorientują".

[d] *W oryginale:* uczestników.

Так, чернорабочий коксохимзавода № 2 в Сталино ГРЕЧКА, в прошлом кулак, говорил, что в Польше они были безработными по 8 лет и жили, а у нас они и 8 дней не проживут. Они скоро узнают все и уедут туда, где нет работы, но жить лучше.

Служащий шахты СЕРИКОВ по этому поводу заявил:

«...Какую помощь советская власть хочет получить от евреев и поляков, им у нас дико. У нас все дорого и в магазинах пусто. Они скоро разбегутся».

Механик шахты «София» БОРМАН (немец, антисоветски настроен) говорил:

«...Это новая форма рекламы Советской власти. Занятие Западной Украины и [Западной] Белоруссии Красной Армией не дает освобождения».

Настроение самих безработных исключительно бодрое. Они выражают чувства благодарности партии и правительству за освобождение от ига панской Польши, за хороший прием и создание им условий для работы в Донбассе и пока с их стороны ни одного антисоветского или отрицательного проявления или настроения не отмечено.

[а]Заместитель народного комиссара внутренних дел УССР[а]
(—) ГОРЛИНСКИЙ

«[г]4[г]» ноября 1939 года
№ [г]4301/сн[г]
г. Киев

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 372, арк. 63–69.
Оригінал, машинопис.

[г-г] *Вписано від руки.*

Mechanik kopalni „Sofija" BORMAN (Niemiec nastawiony antysowiecko) powiedział:

„...To nowa forma reklamy władzy sowieckiej. Zajęcie Zachodniej Ukrainy i [Zachodniej] Białorusi przez Armię Czerwoną nie daje wyzwolenia".

Nastroje samych bezrobotnych są bardzo entuzjastyczne. Wyrażają wdzięczność partii i rządowi za wyzwolenie spod jarzma pańskiej Polski, za dobre przyjęcie i stworzenie im warunków do pracy w Donbasie; na razie z ich strony żadnych przejawów antysowietyzmu czy negatywnych nastrojów nie odnotowano.

„Zastępca Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS"
(—) GORLINSKIJ

„4" listopada 1939 roku
Nr 4301/sn
m. Kijów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 372, k. 63–69.
Oryginał, maszynopis.

Wpisano odręcznie.

№ 6

5 листопада 1939, Київ. Повідомлення заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії щодо масових порушень кордону з території Польщі, Угорщини і Румунії

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[а]Народному комиссару внутренних дел СССР
Комиссару государственной безопасности 1 ранга[а]
[б]тов. [а]БЕРИЯ[а] Л.П.[б]
г. [а]Москва[а]

Последнее время имеют место массовые нарушения госграницы беженцами и другими контингентами со стороны территории бывшей Польши, занятой немцами, Венгрии и Румынии.

Особо массовый характер носят нарушения госграницы на участке 91 погранотряда в районе Рава-Русска, где из-за массового наплыва беженцев аппарат погранотряда не в состоянии даже оформлять дела на нарушителей границы.

18-го октября с. г. на участке 10-й заставы 91 погранотряда с территории, занятой немцами, прибыло до 2000 человек беженцев, которые были пропущены через германскую границу на нейтральную зону.

Командованием отряда указанные беженцы на нашу сторону пропущены не были, но ночью они почти целиком прорвались на нашу территорию и здесь были задержаны.

Использовывая массовые нарушения границы, вместе с беженцами, немцы переправляют на нашу территорию и свою агентуру. При таких массовых переходах большая часть беженцев избегает какой-либо фильтрации.

Много жителей территории, занятой немцами, направляются домой с нашей стороны. Все они снабжены пропусками, выданными 4-м отд[елом] штаба РККА на право перехода границы, однако со штабом погранвойск этот вопрос не согласован и они задерживаются как нарушители.

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[а-а] *Написано в розбивку.*

[1] Берія Лаврентій Павлович (нар. 17 III 1899 в Мерхеулі, Абхазія, страчений 23 XII 1953 у Москві); комісар ДБ 1-го рангу (11 IX 1938), генеральний комісар ДБ (30 I 1941), маршал Радянського Союзу (9 VII 1945); з 1921 – в органах ВЧК-ОДПУ; з 25 XI 1938 до 29 XII 1945 – нарком внутрішніх справ СРСР, а також заст. голови РНК СРСР; з 30 VI 1941 до 4 IX 1945 – член ДКО СРСР; з 16 V 1944 до 4 IX 1945 – заст. голови ДКО СРСР; з 19 III 1946 до 15 III 1953 – заст. голови РМ СРСР; з 5 III 1953 – міністр внутрішніх справ СРСР. Заарештований 26 VI 1953, засуджений 23 XII 1953 ВС СРСР до розстрілу, того ж дня було виконано вирок. Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 106–107.

Nr 6

5 listopada 1939, Kijów. Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii o masowym przekraczaniu granicy od strony Polski, Węgier i Rumunii

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych ZSRS
komisarza bezpieczeństwa państwowego 1. rangi[a]
[b]tow. [c]BERII[c] Ł.P.[b]
m. [c]Moskwa[c]

Ostatnio dochodzi do masowego naruszania granicy państw[owej] przez *bieżeńców* i inne kontyngenty ze strony terytorium byłej Polski, zajętej przez Niemcy, Węgier i Rumunii.

Masowy charakter mają zwłaszcza naruszenia granicy państw[owej] na odcinku 91. Oddziału Pogran[icznego] w rejonie Rawy Ruskiej, gdzie z powodu masowego napływu *bieżeńców* aparat Oddziału Pogran[icznego] nie jest w stanie nawet załatwić formalności związanych ze sprawami na naruszycieli granicy.

18 października br. na odcinku 10. strażnicy 91. Oddziału Pogran[icznego] z terytorium zajętego przez Niemców przybyło blisko 2000 *bieżeńców*, którzy zostali przepuszczeni przez granicę niemiecką do strefy neutralnej.

Dowództwo oddziału nie przepuściło wspomnianych *bieżeńców* na naszą stronę, ale nocą prawie wszyscy przedarli się na nasze terytorium i tutaj zostali zatrzymani.

Wykorzystując masowe naruszenia granicy, Niemcy przeprawiają również na nasze terytorium swoją agenturę wraz z *bieżeńcami*. Przy tak masowym przechodzeniu duża część *bieżeńców* unika jakiejkolwiek filtracji.

Wielu mieszkańców terytorium zajętego przez Niemców przechodzi do domów [znajdujących się] po naszej stronie. Wszyscy mają przepustki, wydane przez 4. Oddz[iał] Sztabu RKKA, zezwalające na przejście przez granicę, jednak ze sztabem Wojsk Pogran[icznych NKWD] kwestia ta nie została uzgodniona i zatrzymywani są oni jako naruszyciele.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Ławrientij Pawłowicz Beria (ur. 17 III 1899 w Mercheuli, Abchazja, stracony 23 XII 1953 w Moskwie); komisarz GB 1. rangi (11 IX 1938), komisarz generalny GB (30 I 1941), marszałek Związku Sowieckiego (9 VII 1945). W organach bezpieczeństwa od 1921; od 25 XI 1938 do 29 XII 1945 ludowy komisarz spraw wewnętrznych ZSRS oraz zca przewodniczącego SNK ZSRS; od 30 VI 1941 do 4 IX 1945 członek Państwowego Komitetu Obrony ZSRS; od 16 V 1944 do 4 IX 1945 zca przewodniczącego Państwowego Komitetu Obrony ZSRS; od 19 III 1946 do 15 III 1953 zca przewodniczącego SM ZSRS; od 5 III 1953 minister spraw wewnętrznych ZSRS. Aresztowany 26 VI 1953, skazany 23 XII 1953 przez SN ZSRS na karę śmierci, tego samego dnia stracony. N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 106–107.

Таких жителей территории, занятой немцами, скопилось в одном только г. Перемышле около 16 000 человек.

По данным штаба погранвойск НКВД Киевского округа на 31.X. с. г. уже зарегистрировано следующее количество беженцев, перешедших на нашу территорию:

Со стороны б[ывшей] Польши – 9121 чел[овек]
На границе с Венгрией – 1024 [человека]
На границе с Румынией – 618 [человек]

Основная масса нарушителей границы со стороны Германии является жителями территории, занятой немцами, не желающими оставаться под их властью, солдаты б[ывшей] польской армии, проживавшие до войны в Западной Украине и насильно выдворяемые евреи.

Беженцы со стороны Венгрии объясняют свой переход поисками работы, убежища и преследованием местных властей.

Нарушители границы с румынской стороны в основном являются жителями Бесарабии и Буковины, не желающими служить в румармии и возвращающиеся интернированные там солдаты б[ывшей] польской армии.

Среди беженцев имеются семьи без всяких средств к существованию.

Помимо этого, мы располагаем данными, что жители погрансел, занятых немцами, готовятся к массовым переходам на совсторону, когда замерзнут приграничные реки.

Отсутствие должной фильтрации прибывающих на нашу территорию беженцев, безусловно, даст возможность немецкой и румынской разведкам забросить на нашу территорию значительное количество своей агентуры, которая останется вне поля нашего зрения.

С целью предотвращения заброски к нам агентуры немцами и румынами, считаем необходимым организовать специальные лагеря для беженцев в местах расположения штабов отрядов и выбросить туда оперативные группы для производства тщательной фильтрации и учета всех прибывших из-за кордона.

[а]Зам[еститель] народного комиссара внутренних дел УССР
Капитан государственной безопасности[а]
[а]ГОРЛИНСКИЙ[а]

«[г]5[г]» ноября 1939 г.
№ [г]4315/сн[г]
г. Киев

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 381, арк. 370–373.
Копія, машинопис.

[г–г] *Вписано від руки.*

Takich mieszkańców terytorium zajętego przez Niemcy zebrało się w jednym tylko m. Przemyślu około 16 000 osób.

Według informacji sztabu Wojsk Pogran[icznych] NKWD Okręgu Kijowskiego na [dzień] 31 X br. zarejestrowano już następującą liczbę *bieżeńców*, którzy przeszli na nasze terytorium:

Ze strony b[yłej] Polski – 9121 os[ób]
Na granicy z Węgrami – 1024 [osoby]
Na granicy z Rumunią – 618 [osób]

Większość naruszycieli granicy ze strony Niemiec to mieszkańcy terytorium zajętego przez Niemców, którzy nie chcą pozostać pod ich władzą, żołnierze b[yłego] Wojska Polskiego, mieszkający przed wojną na Zachodniej Ukrainie i przymusowo wysiedlani Żydzi.

Bieżeńcy [przybyli] ze strony Węgier tłumaczą swoje przejście tym, że szukają pracy, schronienia i są prześladowani przez lokalne władze.

Naruszyciele granicy ze strony rumuńskiej są głównie mieszkańcami Besarabii i Bukowiny, którzy nie chcą służyć w armii rum[uńskiej] oraz powracającymi internowanymi tam żołnierzami b[yłego] Wojska Polskiego.

Wśród *bieżeńców* są rodziny bez jakichkolwiek środków do życia.

Oprócz tego dysponujemy informacjami, że mieszkańcy przygran[icznych] wiosek, zajętych przez Niemców, szykują się do masowych przejść na stronę sow[iecką], kiedy zamarzną przygraniczne rzeki.

Brak należytej filtracji przybywających na nasze terytorium *bieżeńców* niewątpliwie umożliwi wywiadom niemieckiemu i rumuńskiemu rzucenie na nasze terytorium dużej ilości swojej agentury, która pozostanie poza polem naszego widzenia.

W celu zapobieżenia przerzuceniu do nas agentury przez Niemców i Rumunów uważamy za konieczne utworzenie specjalnych obozów dla *bieżeńców* w miejscach ulokowania sztabów oddziałów i przerzucenie tam grup operacyjnych, aby przeprowadziły dokładną filtrację i zewidencjonowały wszystkich przybyłych zza granicy.

[a]Zast[ępca] Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
kapitan bezpieczeństwa państwowego[a]
[c]GORLINSKIJ[c]

„[d]5[d]" listopada 1939 r.
Nr [d]4315/sn[d]
m. Kijów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 381, k. 370–373.
Kopia, maszynopis.

[d-d] *Wpisano odręcznie.*

№ 7

6 листопада 1939, Київ. Витяг із розвідувального зведення № 141 т.в.о. начальника прикордонних військ НКВС КО Олександра Клюєва наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову

[а-б]Управление пограничных войск НКВД Киевского округа[б]
(5 отдел)[а]

[б]Серия «К». «ОСТ»[б]
[а]Вскрыть лично[а]

[а]Народному комиссару внутренних дел УССР
Комиссару государственной безопасности 3 ранга[а]
[б]т. СЕРОВУ[61]
гор. Киев

[а-б]Разведывательная сводка № 141[б-а]
[а]По состоянию на[а] 6.[а]XI[а].[19]39
Карта 200.000 изд[ания] 1926/[19]31 гг.
[...]
[б]Б. Данные о закордоне[б]

[г]Германия[г]

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Виправлено від руки з* 10.

[г-г] *Написано в розбивку.*

[1] Серов Іван Олександрович (нар. 25 VIII 1905 в с. Афімське, губ. Вологодська, пом. 1 VII 1990 у Москві); генерал-полковник (1945), генерал армії (1955), генерал-майор (1963); з лютого 1939 – нач. ГУРКМ НКВС СРСР; з липня 1939 – заст. нач. ГУДБ НКВС СРСР; з вересня 1939 до 25 II 1941 – нарком внутрішніх справ УРСР; з лютого до липня 1941 – заст. наркома ДБ СРСР; з липня 1941 до лютого 1947 – заст. народного комісара/міністра внутрішніх справ СРСР; з жовтня 1941 до січня 1942 – нач. охорони тилу НКВС Московської зони оборони; з січня до липня 1945 – уповноважений НКВС СРСР 1-го Білоруського фронту; з березня до квітня 1945 – радник НКВС СРСР при МДБ Польщі; з травня до червня 1945 – заст. командувача військами 1-го Білоруського фронту у справах цивільної адміністрації; з червня 1945 до лютого 1947 – заст. головнокомандувача РВАН у справах цивільної адміністрації; з липня 1945 до лютого 1947 – уповноважений НКВС/МВС СРСР у справах ГРОВН, водночас з травня 1946 – член спеціального комітету у справах ядерної техніки при ВР СРСР (з 1947 – комітет № 2); з лютого 1947 – 1-й заст. міністра внутрішніх справ СРСР; з березня 1954 – голова КДБ при ВР СРСР; з грудня 1958 до лютого 1963 – нач. ГРУ Збройних сил СРСР, водночас заст. нач. Генерального штабу Збройних сил СРСР у справах розвідки; з січня 1963 – пом. командувача військами Туркестанського ВО по військово-навчальним закладам; з серпня 1963 до вересня 1965 – пом. командувача військами Приволзького ВО по військово-навчальним закладам. З 1 IX 1965 – на пенсії. Бажан О. *Слуга, або фрагменти життя генерала Серова* // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 1994. – № 1. – С. 229–240; Петров Н.В. *Первый председатель КГБ Иван Серов.* – Москва, 2005; Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 381–382; *Государственная власть СССР. Высшие органы власти и управления и их руководители 1923–1991. Историко-биографический справочник* / Сост. Ивкин В. – Москва, 1999. – С. 520–521.

Nr 7

6 listopada 1939, Kijów. Fragment Raportu wywiadowczego nr 141 p.o. dowódcy Wojsk Pogranicznych NKWD KO Aleksandra Klujewa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa

[a-b]Zarząd Wojsk Pogranicznych NKWD Okręgu Kijowskiego[b]
(5. Oddział)[a]

[b]Seria „K". „OST"[b]
[a]Otworzyć osobiście[a]

[a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[a]
[b]t[owarzysza] SIEROWA[b][1]
mias[to] Kijów

[a-b]Raport wywiadowczy nr 141[b-a]

[a]Stan na[a] 6 [c]XI[c] [19]39

Mapa 200.000 wyd[anie] 1926/[19]31 r.

[...]

[b]B. Informacje o zagranicy[b]

[d]Niemcy[d]

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Poprawiono odręcznie z:* 10.
[d-d] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Iwan Aleksandrowicz Sierow (ur. 25 VIII 1905 we wsi Afimskoje, gub. wołogodzka, zm. 1 VII 1990 w Moskwie); gen.-płk (1945), gen. armii (1955) gen.-mjr (1963). Od lutego 1939 naczelnik GURKM NKWD ZSRS; od lipca 1939 zca naczelnika GUGB NKWD ZSRS; od września 1939 do 25 II 1941 ludowy komisarz spraw wewnętrznych USRS; od lutego do lipca 1941 zca ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS; od lipca 1941 do lutego 1947 zca ludowego komisarza/ministra spraw wewnętrznych ZSRS; od października 1941 do stycznia 1942 naczelnik Ochrony Tyłów NKWD Moskiewskiej Strefy Obrony; od stycznia do lipca 1945 pełnomocnik NKWD ZSRS 1. Frontu Białoruskiego; w marcu i kwietniu 1945 doradca NKWD ZSRS przy MBP w Polsce; w maju i czerwcu 1945 zca dcy 1. Frontu Białoruskiego ds. administracji cywilnej; od czerwca 1945 do lutego 1947 zca głównodowodzącego SWAG ds. administracji cywilnej; od lipca 1945 do lutego 1947 pełnomocnik NKWD/MWD ZSRS ds. GSOWG, jednocześnie od maja 1946 członek specjalnego komitetu ds. techniki jądrowej przy RN ZSRS (od 1947 Komitet nr 2); od lutego 1947 I zca ministra spraw wewnętrznych ZSRS; od marca 1954 przewodniczący KGB przy RN ZSRS; od grudnia 1958 do lutego 1963 naczelnik GRU i jednocześnie zca szefa Szt. Gen. Sił Zbrojnych ZSRS ds. wywiadu; od stycznia 1963 pom. dcy Turkiestańskiego WO ds. uczelni wojskowych; od sierpnia 1963 do września 1965 pom. dcy Nadwołżańskiego WO ds. uczelni wojskowych; od 1 IX 1965 na emeryturze. O. Bażan, *Sługa, abo frahmenty żyttia henerała Sierowa*, „Z archiwiw WUCzK-GPU-NKWD-KGB" 1994, nr 1, s. 229–240; N.W. Pietrow, *Pierwyj priedsiedatiel KGB Iwan Sierow*, Moskwa 2005; N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 381–382; *Gosudarstwiennaja wlast' SSSR. Wysszyje organy wlasti i uprawlenija i ich rukowoditieli 1923–1991. Istoriko-biograficzeskij sprawocznik*, oprac. W. Iwkin, Moskwa 1999, s. 520–521.

Издевательства над еврейским населением.

С момента занятия немецкой армией польской территории, немецкие власти направили свою политику на угнетение еврейского населения, применяя к последнему меры насилия и неслыханного издевательства.

Из опросов нарушителей-беженцев с территории б[ывшей] Польши, отошедшей к Германии устанавливается, что за [г]последние два месяца германскими властями, особенно, органами Гестапо, проводится террор и репрессия по отношению к евреям[г], применяя при этом различные изобретательные методы издевательства и унижения.

В г. г. Санок, Лежайск, Краков, Ярослав, Пшеворск[а], Радымно[б] и др[угих], у евреев-торговцев конфискованы все товары и имущество, а [г]еврейская беднота[г] изгоняется с постоянного местожительства и [г]в принудительном порядке направляется на территорию Западной Украины[г].

Об издевательствах и терроре над еврейским населением свидетельствуют такие факты:

Опрос нарушителей 92 ПО.

20.9.[19]39 при отходе немецких войск из г. Перемышль, органами Гестапо было арестовано 600 евреев из разных прослоек населения, которых на следующий день на берегу реки Сан, на территории, занятой немцами, [г]раздели догола, заставили вырыть себе могилы и перед смертью танцевать под патефон. После этого, в присутствии всего населения 300 человек расстреляли[г], а остальных увели и посадили в тюрьму[в].

5.10.[19]39 в м[естности] Сосновец*, Домбровского уезда, б[ывшего] Келецкого воеводства[2] [г]Гестапо было арестовано 200 евреев, которых, раздев догола, вывели на базарную площадь и стали избивать, после чего 40 человек было расстреляно[г], а остальных заперли в помещении школы и двое суток морили голодом.

На следующий день в предместье м[естности] Сосновец*, Гестапо [г]на одной из улиц были собраны все евреи, загнаны в квартиры и дома подожжены. Пытавшиеся бежать от огня, на месте расстреливались. В результате расстреляно 20 женщин и детей, и много евреев сожжено[г].

После этого погрома, работники Гестапо, под угрозой оружия, заставили евреев подписать документ, что их дома сожжены не немцами, а поляками.

[в–г] *Підкреслено від руки.*

[а] *Було:* Шеворск.

[б] *Було:* Радомно.

[г] *Навпроти абзацу, зліва на полі резолюція І. Серова:* Эти сведения нужно перепроверить еще по линии нашей закордонной агентуры, т. к. очень часто данные нарушителей не подтверждаются, поэтому надо к ним осторожно относиться. (—) 9/XI-[19]39 г.

* *Було:* Сосновцы.

[2] У Келецькому воєв. не існував Домбровський пов. Сосновець утворював окремий міський повіт.

Znęcanie się nad ludnością żydowską.

Od czasu zajęcia przez armię niemiecką polskiego terytorium władze niemieckie ukierunkowały swoją politykę na nękanie ludności żydowskiej, stosując wobec niej środki przemocy i niesłychanie znęcając się [nad nią].

Na podstawie przesłuchań naruszycieli-*bieżeńców* z terytorium b[yłej] Polski, które przeszło w ręce Niemiec, ustalono, że w ciągu [e]ostatnich dwóch miesięcy[e] władze niemieckie, zwłaszcza organy Gestapo, stosują terror i represje wobec Żydów[e], wykorzystując przy tym różne wymyślne metody znęcania się i upokorzenia.

W m[iastach] Sanok, Leżajsk, Kraków, Jarosław, Przeworsk[f], Radymno[g] i in[nych] kupcom żydowskim skonfiskowano wszystkie towary i majątek, a [e]biedota żydowska[e] jest wypędzana ze stałego miejsca zamieszkania i [e]w trybie przymusowym kierowana na terytorium Zachodniej Ukrainy[e].

O znęcaniu się i terrorze ludności żydowskiej świadczą następujące fakty:

Przesłuchanie naruszycieli [na odcinku] 92. PO.

[Dnia] 20.9.[19]39 w trakcie wyjścia wojsk niemieckich z m. Przemyśla, organy Gestapo aresztowały 600 Żydów z różnych warstw ludności; następnego dnia na brzegu rzeki San, na terytorium zajętym przez Niemców, [gestapowcy] [e]rozebrali [ich] do naga, zmusili do wykopania sobie grobów i przed śmiercią [kazali] tańczyć do [dźwięków] patefonu. Następnie, w obecności całej ludności 300 osób rozstrzelali[e], a pozostałych zabrali ze sobą i wsadzili do więzienia[h].

[Dnia] 5.10.[19]39 w m[iejscowości] Sosnowiec[i] w powiecie dąbrowskim b[yłego] województwa kieleckiego[2] [e]Gestapo aresztowało 200 Żydów, których po rozebraniu do naga [gestapowcy] wyprowadzili na plac targowy i zaczęli bić, po czym 40 osób zostało rozstrzelanych[e], a pozostałych zamknęli w pomieszczeniu szkoły i przez dwie doby morzyli głodem.

Następnego dnia na przedmieściach m[iejscowości] Sosnowiec[i] Gestapo [e]na jednej z ulic zebrało wszystkich Żydów, zagnało do mieszkań i podpaliło domy. Ci, którzy próbowali uciekać przed ogniem, zostali na miejscu rozstrzelani. W rezultacie rozstrzelano 20 kobiet i dzieci, a wielu Żydów spalono[e].

Po tym pogromie pracownicy Gestapo, grożąc bronią, zmusili Żydów do podpisania dokumentu, że ich domy spalone zostały nie przez Niemców, a przez Polaków.

[e-e] *Podkreślono odręcznie.*

[f] *Było:* Szeworsk.

[g] *Było:* Radomno.

[h] *Na lewym marginesie przy akapicie uwaga Iwana Sierowa:* Informacje te trzeba ponownie sprawdzić jeszcze po linii naszej agentury za granicą, ponieważ bardzo często dane pochodzące od naruszycieli [granicy] nie potwierdzają się i trzeba je traktować ostrożnie. 9/XI-[19]39 r. *z jego podpisem.*

[i] *Było:* Sosnowce.

[2] W woj. kieleckim nie było pow. dąbrowskiego. Sosnowiec tworzył odrębny powiat miejski.

В г. Фрыштак[з], что вблизи гор[ода] Ясло, немцами, в одной из синагог сожжено 50 евреев.

Немецкими властями по линии обеспечения населения продуктами питания, в отношении евреев также применяются притеснения. Приведение карточной системы на хлеб украинцам на одного человека выдается в сутки 1 кг хлеба, евреям же только по 250 грамм. Для получения этого пайка, очередь занимается в 2 часа ночи, причем, евреи, стоящие в очередях, избиваются немецкими жандармами.

Опрос нарушителей 93 ПО.

В горнопромышленном местечке Величка[и], б[ывшего] Краковского воеводства, органами Гестапо расстреляно 22 рабочих еврея, которых обвинили в диверсионной деятельности, проводимой, якобы, ними против Германии.

В м[естечке] Тшебиния[і], б[ывшего] Краковского воеводства, работниками Гестапо [г-]было захвачено и связано веревкой большое количество евреев, которых в таком виде заставляли бегать по местечку. После этого 130 человек расстреляли[г].

В этом же местечке за высказывание симпатий к Красной армии, Гестапо арестован и заключен в тюрьму еврей. [г-]Явившемуся в Гестапо с целью поручиться за арестованного поляку, работники велели вместо арестованного привести другого еврея-коммуниста[-г]. Это требование не было выполнено[ї].

[а-б-]Справка:[-б-а] Сведения заслуживают доверия.

ЗАГД 91 ПО.

14.10.[19]39 на окраине местечка Олешице[й], проходившей немецкой автомашиной по шоссе Ярослав–Томашув[-Любельский], была опрокинута повозка, следовавшая с евреями. В результате, находившиеся на ней мужчина и женщина, получили ранения.

Во время нахождения немцев в с[еле] Любочи-Королевские, [г-]последние разожгли костер у входа в синагогу, и заставили находившихся в ней евреев прыгать через костер. Одновременно, в этом селе и м[естечке] Олешице[к] были отрезаны бороды у всех евреев[-г][л].

[з] *Було:* Форштак.

[и] *Було:* Величко.

[і] *Було:* Чебини.

[ї] *Навпроти абзацу, зліва на полі помітка І. Серова:* Это трудно допустить, чтобы за еврея пошел поручаться поляк, т. к. до прихода Кр[асной] армии поляки евреев иначе как «жидами» не называли. Очевидно, они, при переходе границы для того, чтобы разжалобить, рассказывают всякие небылицы (—).

[й] *Було:* Олешица.

[к] *Було:* Олещица.

[л] *Навпроти абзацу, зліва на полі помітка І. Серова:* А вот бороды – это верно режут.

W m. Frysztak[j], niedaleko mias[ta] Jasła, Niemcy w jednej z synagog spalili 50 Żydów.

Władze niemieckie w celu zapewnienia ludności produktów żywnościowych, również stosują szykany wobec Żydów. Wprowadzono system kartkowy na chleb: Ukraińcom na jedną osobę wydawany jest na dobę 1 kg chleba, Żydom jednak tylko po 250 gramów. Aby otrzymać ten przydział, kolejka ustawia się o godzinie 2 w nocy, przy czym Żydzi stojący w kolejkach są bici przez niemieckich żandarmów.

Przesłuchanie naruszycieli [na odcinku] 93. PO.

W miasteczku górniczym Wieliczce[k], b[yłe] województwo krakowskie, organa Gestapo rozstrzelały 22 robotników żydowskich, których oskarżono o działalność dywersyjną, jaką rzekomo prowadzili przeciwko Niemcom.

W m[iasteczku] Trzebini[l], b[yłe] województwo krakowskie, pracownicy Gestapo [e]schwytali i związali sznurem dużą grupę Żydów, i tak [związanych] zmusili do biegania po miasteczku. Następnie 130 osób rozstrzelali[-e].

W tym samym miasteczku za wyrażenie sympatii wobec Armii Czerwonej, Gestapo aresztowało i zamknęło w więzieniu Żyda. [e-]Kiedy w Gestapo stawił się Polak w celu poręczenia za aresztowanego, pracownicy kazali mu w miejsce aresztowanego przyprowadzić innego Żyda – komunistę[-e]. Żądanie to nie zostało spełnione[m].

[a-b-]Informacja:[-b-a] Informacje są godne zaufania.

Z[agraniczne] d[ane] ag[enturalne] 91. PO.

[Dnia] 14.10.[19]39 na obrzeżach miasteczka Oleszyce[n] przez mijający niemiecki samochód, na szosie Jarosław–Tomaszów [Lubelski], przewrócona została furmanka, na której jechali Żydzi. W rezultacie siedzący na niej mężczyzna i kobieta zostali ranni.

Podczas pobytu Niemców we w[si] Lubycza Królewska [e-]rozpalili oni ognisko przed wejściem do synagogi i zmusili znajdujących się w niej Żydów, by przez nie skakali. Jednocześnie w tej wsi i m[iasteczku] Oleszyce[o] wszystkim Żydom ścięto brody[-ep].

---

[j] *Było:* Forsztak.

[k] *Było:* Wieliczko.

[l] *Było:* Czebini.

[m] *Na lewym marginesie przy akapicie uwaga Iwana Sierowa:* Trudno sądzić, że za Żyda poszedł poręczyć Polak, ponieważ przed wejściem Armii Czer[wonej] Polacy Żydów inaczej jak „Żydami" nie nazywali. Widocznie podczas przejścia przez granicę, żeby grać na sentymentach, opowiadają oni wszelkie bujdy *z jego podpisem. W języku rosyjskim słowo „Żyd" ma znaczenie pejoratywne.*

[n] *Było:* Oleszyca.

[o] *Było:* Oleszczyca.

[p] *Na lewym marginesie przy akapicie uwaga Iwana Sierowa:* Ale brody to słusznie ścinają.

[а-б]Справка:[б-а] Сведения заслуживают доверия и подтверждаются другими источниками.

Немецкие власти и фашистские организации в центре и на местах на территории, занятой ими, ведут политику заигрывания с украинскими националистами, беря ставку на использование их в самоуправлениях. В связи с этим репрессия к украинцам применяется в меньших размерах. Украинским националистам предоставляется ряд льгот при приеме их на работу и привлечению к охране внутреннего порядка[м].

[а]Врио начальника пограничных войск НКВД КО
Бригадный комиссар
(—) КЛЮЕВ[3]

Врио начальника 5 отдела УПВ НКВД
[г]Майор[г-а]
(—) ПАВЛОВ

«[м]6[-м]» ноября 1939 года
№ [н]АБ/003934[-н]
г. Киев

[а-б]Разослано[б-а]:
Экз[емпляры] № 1 и 4 – нач[альнику] погранвойск НКВД СССР
Экз[емпляр] № 2 – Наркому внутренних дел УССР
Экз[емпляры] № 3 и 5 – в делах 5 отдела УПВ
Исп[олнитель] ГОРДЫШЕВСКИЙ

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 382, арк. 276–279.
Оригінал, машинопис.

[м] *Абзац виділений вертикальною рискою і зліва на полі помітка І. Серова:* Это тоже верно (—).

[н-м] *Вписано від руки.*

[3] Клюєв Олександр Андрійович; полковник (12 XII 1942); з 4 IV 1939 бригадний комісар ПВ НКВС КО, з серпня 1940 заст. нач. військ із політичної частини, нач. управління політичної пропаганди Молдавського прикордонного загону; з липня 1941 – військовий комісар військ НКВС із охорони тилу Південного фронту; з 1942 перебував на відповідальній політичній роботі у військах НКВС/МДБ СРСР; у червні 1950 був звільнений у запас за станом здоров'я. *Органы государственной безопасности СССР в Великой Отечественной войне. Сборник документов.* – Т. 1. – Кн. 1. *Накануне. Ноябрь 1938 – декабрь 1940.* – Москва, 1995. – С. 86–87; *Кадровый состав органов государственной безопасности СССР. 1935–1939* (https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 19 XI 2021]); http://forum.patriotcenter.ru/index.php?topic=20432.5;wap2 [доступ 19 XI 2021].

[a-b]Informacja:[b-a] Informacje są godne zaufania i potwierdzają je inne źródła.

Władze niemieckie i organizacje faszystowskie w centrali i na terenie przez nie zajętym prowadzą politykę zabiegania o względy ukraińskich nacjonalistów, licząc na wykorzystanie ich w samorządach. W związku z tym represje w stosunku do Ukraińców stosuje się w mniejszym stopniu. Ukraińscy nacjonaliści są ulgowo traktowani podczas przyjmowania ich do pracy i pozyskiwania do ochrony wewnętrznego porządku[f].

[a-]p.o. Dowódca Wojsk Pogranicznych NKWD KO
komisarz brygady[-a]
(—) KLUJEW[3]

[a-]p.o. Naczelnika 5. Oddziału UPW NKWD
[d-]major[-d-a]
(—) PAWŁOW

„[c-]6[-c]" listopada 1939 roku
Nr [c-]AB/003934[-c]
m. Kijów

[a-b]Rozesłano[-b-a]:
Egz[emplarze] nr 1 i 4 – do dow[ódcy] Wojsk Pogran[icznych] NKWD ZSRS
Egz[emplarz] nr 2 – do *Narkoma* spraw wewnętrznych USRS
Egz[emplarze] nr 3 i 5 – do spraw 5. Oddziału UPW
Sp[orządził] GORDYSZEWSKIJ

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 382, k. 276–279.
Oryginał, maszynopis.

[f] *Akapit zaznaczono pionową linią, po lewej stronie uwaga Iwana Sierowa:* To również prawda *z jego podpisem.*

[a-c] *Wpisano odręcznie.*

[3] Aleksandr Andriejewicz Klujew; płk (12 XII 1942). Od 4 IV 1939 komisarz brygady Wojsk Pogranicznych NKWD KO, od sierpnia 1940 zca dcy ds. pracy politycznej i naczelnik Zarządu Propagandy Politycznej Mołdawskiego Oddziału Pogranicznego; od lipca 1941 wojskowy komisarz Wojsk Ochrony Tyłów NKWD Frontu Południowego; od 1942 odpowiedzialny za pracę polityczną w Wojskach NKWD/MWD ZSRS. W czerwcu 1950 zwolniony ze służby z powodu stanu zdrowia. *Organy gosudarstwiennoj biezopasnosti SSSR w Wielikoj Otieczestwiennoj wojnie. Sbornik dokumientow*, t. 1, kn. 1: *Nakanunie. Nojabr' 1938 – diekabr' 1940*, Moskwa 1995, s. 86–87; https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 19 XI 2021]; http://forum.patriotcenter.ru/index.php?topic=20432.5;wap2 [dostęp 19 XI 2021].

№ 8

9 листопада 1939, Київ. Повідомлення начальника секретаріату НКВС УРСР Івана Бей-Беспалька т.в.о. начальника прикордонних військ НКВС КО Олександру Клюєву щодо резолюцій наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова у розвідувальному зведенні № 141

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[в]Врио начальника пограничных войск НКВД КО
Бригадному комиссару[в]
[б]тов. [в]КЛЮЕВУ[в-б]

[б]на № АБ/003934[-б]

Ознакомившись с помещенными Вами в разведывательной сводке № 141 данными, народный комиссар внутренних дел УССР, комиссар государственной безопасности 3-го ранга тов. СЕРОВ наложил следующие резолюции:

1. По существу данных 92 ПО, полученных при опросе нарушителей, об издевательствах немцев над евреями:

«Эти сведения нужно перепроверить еще по линии нашей закордонной агентуры, так как очень часто данные нарушителей не подтверждаются. Поэтому надо к ним осторожно относиться. 9.XI-[19]39 г. [в]СЕРОВ[-в]».

2. По существу данных 93 ПО, полученных при опросе нарушителей, об одном поляке, явившемся в Гестапо с целью поручительства за арестованного еврея:

«Это трудно допустить, чтобы за еврея пошел поручаться поляк, так как до прихода Красной армии поляки евреев иначе как „жидами" не называли. Очевидно, они при переходе границы, для того, чтобы разжалобить, рассказывают всякие небылицы. СЕРОВ».

3. По существу з[аграничных] аг[ентурных] данных 91 ПО о том, что в м[естечке] Олешице[г] немцы отрезали у евреев бороды:

«А вот бороды, это верно, режут».

И о том, что немецкие власти в центре и на занятой ими территории ведут политику заигрывания с украинскими националистами:

«Это тоже верно. [в]СЕРОВ[-в]».

Указанные выше резолюции сообщаю Вам для сведения и исполнения.

[в-в] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г] *Було:* Олещица.

Nr 8

9 listopada 1939, Kijów. Informacja naczelnika Sekretariatu NKWD USRS Iwana Biej-Biespalki dla p.o. dowódcy Wojsk Pogranicznych NKWD KO Aleksandra Klujewa o uwagach ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa do Raportu wywiadowczego nr 141

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a]Do p.o. Naczelnika Wojsk Pogranicznych NKWD KO
komisarza brygady[a]
[b]tow. [c]KLUJEWA[c-b]

[b]Na nr AB/003934[-b]

Po zapoznaniu się z danymi, zawartymi przez Was w Raporcie wywiadowczym nr 141, ludowy komisarz spraw wewnętrznych USRS, komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi tow. SIEROW wydał następujące decyzje:

1. W sprawie informacji 92. PO otrzymanych podczas przesłuchania naruszycieli o znęcaniu się Niemców nad Żydami:

„Informacje te trzeba ponownie sprawdzić jeszcze po linii naszej agentury za granicą, ponieważ bardzo często dane pochodzące od naruszycieli [granicy] nie potwierdzają się i trzeba je traktować ostrożnie. 9 XI-[19]39 r. [c]SIEROW[-c]".

2. W sprawie informacji 93. PO otrzymanych podczas przesłuchań naruszycieli o jednym Polaku, który stawił się w Gestapo w celu poręczenia za aresztowanego Żyda:

„Trudno sądzić, że za Żyda poszedł poręczyć Polak, ponieważ przed wejściem Armii Czerwonej Polacy Żydów inaczej jak «Żydami» nie nazywali. Widocznie, podczas przejścia przez granicę, żeby grać na sentymentach, opowiadają oni wszelkie bujdy. SIEROW".

3. W sprawie z[agranicznych] danych ag[enturalnych] 91. PO o tym, że w m[iasteczku] Oleszyce[d] Niemcy obcięli Żydom brody:

„Ale brody to słusznie ścinają".

I o tym, że władze niemieckie w centrali i na zajętym przez nich terenie prowadzą politykę zabiegania o względy ukraińskich nacjonalistów:

„To również prawda. [c]SIEROW[-c]".

Wymienione decyzje przekazuję Wam do wiadomości i wykonania.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d] *Było:* Oleszczyca.

Начальник секретариата НКВД УССР
Ст[арший] лейтенант государственной безопасности
[в]БЕСПАЛЬКО[в]

№ [г]4342/сн[г]
«[г]9[г]» ноября 1939 г.
[б]г. Киев[б]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 382, арк. 280–281.
Копія, машинопис.

[б–г] *Вписано від руки.*

[2] Бей-Беспалько Іван Михайлович (нар. 17 IV 1903 у Чорному Острові, Подільська губ., загинув у жовтні 1941); ст. лейтенант ДБ (22 VI 1939); з 1936 служив в НКВС УРСР; з 1 VIII 1938 – референт секретаріату НКВС СРСР; з 11 II 1939 – нач. секретаріату НКВС УРСР; загинув на фронті. ГДА СБУ, ф. 12, оп. 1, спр. 3208, арк. 1–37 (послужна картка Бея-Беспалька І.М.); https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 20 XI 2021].

Naczelnik Sekretariatu NKWD USRS
st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państwowego
[c]BIESPALKO[c][1]

Nr [c]4342/sn[c]
„[c]9[c]" listopada 1939 r.
[b]m. Kijów[b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 382, k. 280–281.
Kopia, maszynopis.

[c–c] *Wpisano odręcznie.*

[1] Iwan Michajłowicz Biej-Biespałko (ur. 17 IV 1903 w Czarnym Ostrowiu, gub. podolska, zginął w październiku 1941); st. lejtn. GB (22 VI 1939). W NKWD USRS od 1936; od 1 VIII 1938 referent Sekretariatu NKWD ZSRS; od 11 II 1939 naczelnik Sekretariatu NKWD USRS; zginął na froncie. HDA SBU, f. 12, op. 1, spr. 3208, k. 1–37 (Karta przebiegu służby Biej-Biespałki I.M.); https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 20 XI 2021].

№ 9

[13 листопада 1939, Перемишль]. Витяг із оперативного зведення № 17 керівництва 92-го Перемишльського прикордонного загону НКВС щодо подій на кордоні

[а-б]Штаб 92 Перемышльского пограничного отряда НКВД[б-а]

1-ое отд[еление] [а-б]Совершенно секретно[б-а]

[а]Оперативная сводка[а] № 17
[б]По состоянию на 9.00; 13.XI-[19]39 года[б]
карта 1:100.000

[а-б]А. Происшествия на границе[б-а]

Задержание нарушителей границы.

За период с 9.00 12.11-[19]39 до 9.00 13.11-[19]39 на участке отряда пограннарядами задержано 251 нарушитель границы, из них 230 нарушителей, перешедших на нашу сторону. По национальности: евреев – 193, украинцев – 25, поляков – 12.

При попытке уйти за кордон задержано 21 нарушитель. По национальности: евреев – 4, поляков – 14, украинцев – 3.

Задержание происходило:

На участке 2-й п[ограничной] комендатуры – 3 нарушителя
–»– 3-й –»– –»– – 241 нарушитель
–»– 4-й –»– –»– – 7 нарушителей

Из числа задержанных нарушителей – одна женщина возвращена обратно на немецкую территорию, остальные заключены под стражу.

[...]

Начальник 92 ПО
Майор: (—) ТАРУТИН[1]

Военком отряда
Батальон[ный] комиссар: УТКИН[2]

[а-б] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[1] Тарутін Яків Йосипович (нар. 1899 у с. Глубишевська, Архангельська губ., загинув у липні 1941 між селами Роги і Легедзине Тальнівського району Черкаської обл.); підполковник, командир 92-го Перемишльського прикордонного загону. http://www.pobeda1945.su/frontovik/15730 [доступ 20 XI 2021]; http://forum.patriotcenter.ru/index.php?topic=21538.10;wap2 [доступ 20 XI 2021]; https://books.google.pl/books?id=48jQDQAAQBAJ&pg=PT111&lpg=PT111&dq [доступ 20 XI 2021].

[2] Уткін Григорій Васильович, військовий комісар 92-го Перемишльського ПЗ з політичних питань; загинув VII 1941 в околицях сіл Роги і Легедзине Тальнівського району Черкаської обл. http://www.pobeda1945.su/frontovik/15730 [доступ 20 XI 2021]; http://forum.patriotcenter.ru/index.php?topic=21538.10;wap2 [доступ 20 XI 2021]; https://books.google.pl/books?id=48jQDQAAQBAJ&pg=PT111&lpg=PT111&dq [доступ 20 XI 2021].

Nr 9

[13 listopada 1939, Przemyśl]. Fragment Informacji operacyjnej nr 17 dowództwa 92. Przemyskiego Oddziału Pogranicznego NKWD o zajściach na granicy

[a-b]Sztab 92. Przemyskiego Oddziału Pogranicznego NKWD[b-a]

1. Wydz[iał] [a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a]Informacja operacyjna[a] nr 17
[b]Stan na [godzinę] 9.00 [dnia] 13 XI-[19]39 roku[b]
mapa 1:100000

[a-b]A. Zajścia na granicy[b-a]

Zatrzymanie naruszycieli granicy.

W okresie od [godziny] 9.00 [dnia] 12.11-[19]39 do [godziny] 9.00 [dnia] 13.11-[19]39 na odcinku Oddziału patrole pogran[iczne] zatrzymały 251 naruszycieli granicy, w tym 230 naruszycieli, którzy przeszli na naszą stronę. Według narodowości: Żydów – 193, Ukraińców – 25, Polaków – 12.

Podczas próby przejścia za granicę zatrzymano 21 naruszycieli. Według narodowości: Żydów – 4, Polaków – 14, Ukraińców – 3.

Zatrzymania miały miejsce:

na odcinku	2.	P[ogranicznej] Komendantury	–	3 naruszycieli
–"–	3.	–"–	– 241	naruszycieli
–"–	4.	–"–	–	7 naruszycieli

Spośród zatrzymanych naruszycieli jedną kobietę zawrócono na terytorium niemieckie, pozostałych zatrzymano w areszcie.

[...]

Naczelnik 92. PO
major: (—) TARUTIN[1]

Kom[isarz] Wojsk[owy] Oddziału
komisarz batalion[u]: UTKIN[2]

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[1] Jakow Iosifowicz Tarutin (ur. 1899 we wsi Głubyszewskaja, gub. archangielska, zginął w lipcu 1941 w okolicach wsi Rohy i Łehedzyne w rej. talniwskim, obw. czerkaski); ppłk, dca 92. Przemyskiego PO. http://www.pobeda1945.su/frontovik/15730 [dostęp 20 XI 2021]; http://forum.patriotcenter.ru/index.php?topic=21538.10;wap2 [dostęp 20 XI 2021]; https://books.google.pl/books?id=48jQDQAAQBAJ&pg=PT111&lpg=PT111&dq [dostęp 20 XI 2021].

[2] Grigorij Wasiljewicz Utkin, komisarz wojskowy 92. Przemyskiego PO ds. politycznych; zginął na froncie w lipcu 1941 w okolicach wsi Rohy i Łehedzyne w rej. talniwskim, obw. czerkaski. http://www.pobeda1945.su/frontovik/15730 [dostęp 20 XI 2021]; http://forum.patriotcenter.ru/index.php?topic=21538.10;wap2 [dostęp 20 XI 2021]; https://books.google.pl/books?id=48jQDQAAQBAJ&pg=PT111&lpg=PT111&dq [dostęp 20 XI 2021].

[a-a]За[a] нач[альника] штаба отряда
Капитан: (—) СМИРНОВ[г]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 382, арк. 299.
Оригінал, машинопис.

[a-a] *Вписано від руки.*
[г] *Замість Смирнова розписалася інша особа, підпис нерозбірливий.*

[c-c]Za[c] Dow[ódcę] sztabu Oddziału
kapitan: (—) SMIRNOW[d]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 382, k. 299.
Oryginał, maszynopis.

[c-c] *Dopisano odręcznie.*
[d] *Zamiast Smirnowa podpisała się inna osoba, podpis nieczytelny.*

№ 10

22 листопада 1939, Київ. Доповідна записка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського секретарю ЦК КП(б)У Микиті Хрущову про прибуття робітників із західних областей України в Київську область

[а-б]Совершенно секретно[а-б]

[в]Секретарю[в] ЦК КП(б)У
[б]тов. [в]ХРУЩЕВУ Н.С.[б]
г. Киев[в]

В Киевскую область прибыло на работу из Западной Украины 1288 человек, которые работают на спецстроительстве № 1 в Дарнице[1] и на Киевской электроцентрали.

Основная масса прибывших на работу, являются выходцами из районов бывшей Польши, занятой в настоящее время немцами и незначительная часть из Ковельского и Луцкого уездов.

При фильтрации этих беженцев – до 500 человек назвали себя членами различных политпартий и организаций, существовавших на территории б[ывшей] Польши.

На сегодня мы располагаем такими данными о политпрошлом беженцев:

Бывшие члены КПП – 129 чел[овек]
Бывших членов КСМ – 205 чел[овек]
Бывших членов ППС – 20 чел[овек]
Бывших членов КПЗУ – 92 чел[овека]

Среди беженцев выявляются также лица, которые в прошлом якобы были провокаторы, связанные с полицией, и другой к-р элемент.

Агентурным путем установлено, что беженец ЗАЙДЕНЕВЕР Ушер Янкелевич, 1902 года рождения, уроженец г. Мехов, по специальности механик, бывший член КПП, исключался из партии как провокатор, был приговорен парторганизацией к расстрелу, но якобы, в результате промаха при выстреле в него, остался жив.

ЗАЙДЕНЕВЕР в разговоре с работником строительства подтвердил, что действительно в него стреляли как в провокатора, но что это было сделано по инициативе местной парторганизации без ведома ЦК, и что он якобы впоследствии был восстановлен в рядах КПП.

[а-в] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[1] Нині район Києва на лівому березі Дніпра.

Nr 10

22 listopada 1939, Kijów. Raport zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla sekretarza KC KP(b)U Nikity Chruszczowa o przybyciu do obwodu kijowskiego *bieżeńców* z zachodnich obwodów Ukrainy

[a-b-]Ściśle tajne[-b-a]

[a-]Do Sekretarza[-a] KC KP(b)U
[b-]tow. [c-]CHRUSZCZOWA N.S.[-c-b]
m. Kijów[c]

Do obwodu kijowskiego z Zachodniej Ukrainy przybyło do pracy 1288 osób, które pracują na Budowie Spec[jalnej] nr 1 w Darnicy[1] i w kijowskiej elektro[ciepłowni].

Większość osób przybyłych do pracy to wychodźcy z terenów byłej Polski, zajętej obecnie przez Niemców, oraz nieznaczna część z powiatów kowelskiego i łuckiego.

W trakcie filtracji tych *bieżeńców* prawie 500 osób podało się za członków różnych partii polit[ycznych] i organizacji, działających na terytorium b[yłej] Polski.

Na dzień dzisiejszy dysponujemy następującymi informacjami o przeszłości polit[ycznej] *bieżeńców*:

byli członkowie KPP	– 129 os[ób]
byłych członków KSM	– 205 os[ób]
byłych członków PPS	– 20 os[ób]
byłych członków KPZU	– 92 os[oby]

Wśród *bieżeńców* ujawniane są również osoby, które dawniej podobno były prowokatorami związanymi z policją, a także inny element k-r.

Na drodze agenturalnej ustalono, że *bieżeniec* ZAJDENEWER Uszer s. Jankiela, 1902 rok urodzenia, urodzony w m. Miechowie, z zawodu mechanik, były członek KPP, usunięty z partii jako prowokator, został skazany przez organizację part[yjną] na rozstrzelanie, ale podobno w wyniku chybionego strzału przeżył.

ZAJDENEWER w rozmowie z pracownikiem Budowy potwierdził, że rzeczywiście strzelano do niego jako prowokatora, lecz dokonano tego z inicjatywy miejscowej organizacji part[yjnej] bez wiedzy KC, i że rzekomo przywrócono [go] następnie w szeregi KPP.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[1] Obecnie dzielnica Kijowa na lewym brzegu Dniepru.

Характерно, что ЗАЙДЕНЕВЕР сам явился к нач[альнику] политотдела строительства и указал на ряд лиц из числа прибывших на работу беженцев, известных ему как участников фашистских организаций.

Материалы о ЗАЙДЕНЕВЕРЕ и других выявленных к-р элементах перепроверяем.

Из среды беженцев, выявлены отдельные лица, ведущие антисоветскую пропаганду.

На одном из участков строительства, беженец ЧЕХ Виктор Викторович, 1893 года рождения, немец, уроженец Пруссии, среди рабочих ведет антисоветские разговоры, доказывает, что рабочие в СССР живут хуже, чем в капиталистических странах.

ЧЕХ подстрекает беженцев к уходу с работы и возвращению на родину.

Антисоветскую деятельность ЧЕХА документируем для привлечения его к ответственности.

Среди работающих на стройке беженцев выявлены выходцы из крупных кулацких семей, прибывшие фактически на временную сезонную работу, с намерением к весне возвратиться в Западную Украину к себе в хозяйство.

Следует отметить, что администрация строительства и парторганизация недостаточно подготовились к приему прибывающих рабочих – помещения для жилья плохо приспособлены, в организации питания имеется ряд существенных недостатков.

В некоторых общежитиях имеется недостаточность постельного белья и отсутствует освещение.

Особенно отрицательно сказывается на настроениях беженцев несвоевременная выплата заработной платы рабочим, которые зачастую перебрасываются с участка на участок, а выдаваемые авансы незначительны и недостаточны для прожиточного минимума.

Наряду с этим фиксируются факты слабой постановки массово-воспитательной работы.

Такое положение приводит к уходу с работы отдельных лиц, а также и небольших групп.

«Зам[еститель] народного комиссара внутренних дел УССР
Капитан государственной безопасности»
ГОРЛИНСКИЙ

№ г-4487/сн-г
«г-22-г» ноября 1939 года
г. Киев

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 372, арк. 70–74.
Копія, машинопис.

г–г *Вписано від руки.*

Znamienne jest to, że ZAJDENEWER sam stawił się u nacz[elnika] oddziału polit[ycznego] Budowy. Spośród przybyłych do pracy *bieżeńców* wskazał szereg osób, o których wiedział, że są członkami organizacji faszystowskich.

Ponownie sprawdzamy materiały o ZAJDENEWERZE i innych ujawnionych elementach k-r.

Ze środowiska *bieżeńców* ujawniono kilka osób prowadzących antysowiecką propagandę.

Na jednym z odcinków Budowy *bieżeniec* CZECH Wiktor s. Wiktora, 1893 rok urodzenia, Niemiec, urodzony w Prusach, prowadzi w gronie robotników antysowieckie rozmowy, przekonuje, że robotnicy w ZSRS żyją gorzej niż w krajach kapitalistycznych.

CZECH podżega *bieżeńców* do odejścia z pracy i powrotu do ojczyzny.

Dokumentujemy antysowiecką działalność CZECHA w celu pociągnięcia go do odpowiedzialności.

Wśród pracujących na budowie *bieżeńców* ujawniono uchodźców [pochodzących] z bogatszych rodzin kułackich, przybyłych faktycznie do tymczasowej pracy sezonowej, z zamiarem powrócenia przed wiosną na Zachodnią Ukrainę do siebie na gospodarstwo.

Należy zauważyć, że administracja Budowy i organizacja part[yjna] niedostatecznie przygotowały się do przyjęcia przybywających robotników – pomieszczenia mieszkalne są źle urządzone, w organizacji żywienia występują istotne braki.

W niektórych hotelach robotniczych nie ma dostatecznej ilości pościeli i brak jest oświetlenia.

Szczególnie negatywnie odbija się na nastrojach *bieżeńców* niewypłacanie na czas pensji robotnikom, którzy często przerzucani są z odcinka na odcinek, a wydawane im zaliczki są niewielkie i niewystarczające jako minimum socjalne.

Jednocześnie odnotowuje się fakty słabej organizacji pracy masowo-wychowawczej.

Taka sytuacja powoduje odejście z pracy pojedynczych osób, a nawet nieduży ch grup.

[a]Zast[ępca] Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
kapitan bezpieczeństwa państwowego[a]
GORLINSKIJ

Nr [d]4487/sn[d]
„[d]22[d]" listopada 1939 roku
m. Kijów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 372, k. 70–74.
Kopia, maszynopis.

[a–a] *Wpisano odręcznie.*

№ 11

15 грудня 1939, Київ. Доповідна записка начальника УНКВС Київської області Миколи Романчука заступнику наркома внутрішніх справ УРСР Миколі Горлинському про важкі умови праці біженців із Польщі на будівництві № 1 в околицях Києва

[а-б-]3-й отдел УГБ УНКВД по Киевской области[-б-а]

[б-]Совершенно секретно[-б]

[а-]Зам[естителю] народного комиссара внутренних дел УССР
Капитану государственной безопасности[-а]
[б-]тов. [а-]ГОРЛИНСКОМУ[-а-б]

[б-а-]Докладная записка[-а]
О ненормальных условиях труда и быта и политических настроениях рабочих-беженцев из б[ывшей] Польши на строительстве № 1[-б]

В нашей докладной записке от 19-го ноября с. г., мы приводили данные, характеризующие положение беженцев из б[ывшей] Польши, работающих на участках строительства № 1 в окрестностях гор. Киева и на Киевской теплоэлектроцентрали.

Материалы, поступающие от Горрайотделений НКВД и нашей агентуры, свидетельствуют о том, что отмечавшиеся ранее [г-]недостатки не только не изжиты, но в ряде случаев по большинству объектов нарастают и создают ненормальные условия для рабочих, вызывая нездоровые реагирования и проявления[-г].

Основными причинами, вызывающими недовольство рабочих, прибывших из Западной Украины, являются: [г-]неправильные расценки и беспорядок в системе учета и оплаты труда и скверные жилищно-бытовые условия[-г].

Эти обстоятельства усугубляются отсутствием культурно-массовой работы среди этого контингента рабочих, что используется антисоветским элементом из их среды и окружения.

Как результат отрицательных настроений среди указанных рабочих отмечаются факты бегства с места работы и наличие тенденций к возвращению на родину.

[а-б-] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[а-а] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Підкреслено від руки.*

Nr 11

15 grudnia 1939, Kijów. Raport naczelnika UNKWD Obwodu Kijowskiego Nikołaja Romanczuka dla zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dotyczący złych warunków pracy *bieżeńców* z Polski na Budowie nr 1 w okolicach Kijowa

[a-b]3. Oddział UGB UNKWD Obwodu Kijowskiego[b-a]

[b]Ściśle tajne[b]

[a]Do Zast[ępcy] Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
kapitana bezpieczeństwa państwowego[a]
[b]tow. [c]GORLINSKIEGO[c-b]

[b-a]Notatka służbowa[a]
dotycząca nienormalnych warunków pracy i życia oraz nastrojów politycznych robotników-*bieżeńców* z b[yłej] Polski na Budowie nr 1[b]

W naszej notatce służbowej z [dnia] 19 listopada br. podaliśmy informacje o sytuacji *bieżeńców* z b[yłej] Polski, pracujących na odcinkach Budowy nr 1 w okolicach mias[ta] Kijowa i w kijowskiej elektrociepłowni.

Materiały napływające z miej[skich i] rej[onowych] wydziałów NKWD i od naszej agentury świadczą o tym, że odnotowywane wcześniej [d]braki nie tylko nie zostały usunięte, ale w szeregu przypadków w większości obiektów narastają i [przyczyniają się do] powstania niewłaściwych warunków [życia i pracy] robotników, wywołując niezdrowe reakcje i wystąpienia[d].

Główne przyczyny powodujące niezadowolenie robotników przybywających z Zachodniej Ukrainy to: [d]nieprawidłowe oszacowanie, bałagan w systemie ewidencji i wynagrodzeń oraz marne warunki życia[d].

Sytuację pogłębia brak pracy kulturalno-masowej wśród tego kontyngentu robotników, co wykorzystywane jest przez element antysowiecki [wywodzący się] z ich środowiska i otoczenia.

Rezultatem negatywnych nastrojów wśród wspomnianych robotników są przypadki ucieczek z miejsca pracy i chęć powrotu do ojczyzny.

Na podstawie informacji agentury ustalono, że personel robotniczy przybyły z Zachodniej Ukrainy w [d]znacznym stopniu zanieczyszczony jest przez

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Podkreślono odręcznie.*

Сообщениями агентуры устанавливается, что состав рабочих, прибывший из Западной Украины, в ⌜значительной степени засорен мелкобуржуазным⌝, кулацким элементом и выходцами из разных антисоветских партий, выдающими себя за членов КПП и КПЗУ.

Этот элемент проводит разложенческую работу среди остальной части рабочих, используя нераспорядительность администрации строительства, недостатки, ненормальности и плохие условия для антисоветской клеветы.

Ознакомление с положением вещей на месте и агентурная проработка этого вопроса показывает, что созданные ненормальные условия быта и труда рабочих-беженцев могут быть в большинстве своем легко устранимы силами самой администрации строительства.

Для иллюстрации создавшегося положения и настроений определенной части рабочих-беженцев приводим следующие факты:

Рабочие строительства № 1 находятся в плохих жилищно-бытовых условиях. ⌜Общежития не оборудованы⌝, в большинстве случаев рабочие не обеспечены постельными принадлежностям.

Отмечается необеспеченность общежитий топливом, светом и водой.

Пищевой блок продолжает оставаться в плохом состоянии.

На титуле № 8 (ТЭЦ) в общежитии, расположенном в Александровской слободе[1], на протяжении двух дней ⌜13 и 14-го декабря с. г. отсутствовала вода⌝, вследствие чего рабочие не могли после работы умываться.

В рабочем поселке столовая отсутствует и ⌜горячую пищу рабочие получают один раз в день, а по выходным дням горячей пищей вовсе не обеспечены⌝ и вынуждены ходить в город за продуктами.

На титуле отсутствует система прогрессивной оплаты труда. С выдачей заработной платы существует полная неразбериха. ⌜Спецодежду (теплые фуфайки) выдали лицам, работающим в портняжных мастерских, а рабочие, занятые на строительстве корпусов⌝, несмотря на холода, теплой ⌜спецодежды не получают⌝ и многие из них работают в летней одежде.

На этой почве имели место заболевания и массовый невыход на работу.

На титуле № 6 (село Вита-Литовская[2]) общежитие находится в антисанитарном состоянии. Имеются большие перебои с подачей воды.

На протяжении длительного периода времени не меняется нательное белье, распространяется вшивость и инфекционные заболевания (чесотка).

Политмассовая работы отсутствует. Характерно, что ⌜в выходные дни, когда основная масса рабочих свободна от работы, агитпункт закрыт⌝.

На деревообделочном комбинате магазин Трансторгпита работает плохо. В магазине по 10 дней не бывает колбасы и других продуктов питания, а также отмечены случаи, когда по 5 дней не завозился хлеб.

---

[1] Квартал у Києві.

[2] З 1946 Чапаєвка, у 1957 приєднана до Києва. У 2018 повернуто історичну назву.

element drobnomieszczański-[d] i kułacki oraz ludzi pochodzących z różnych antysowieckich partii, podających się za członków KPP i KPZU.

Element ten prowadzi działalność rozkładową wśród pozostałej części robotników, wykorzystując nieudolność administracji Budowy, braki, nienormalne i złe warunki [życia i pracy] do [szerzenia] antysowieckich oszczerstw.

Zapoznanie się ze stanem rzeczy na miejscu i agenturalne rozpracowanie tego problemu dowodzi, że stworzone nienormalne warunki życia i pracy robotników-*-bieżeńców* w większości mogą zostać z łatwością wyeliminowane siłami samej administracji Budowy.

Aby zilustrować zaistniałą sytuację i nastroje określonej części robotników-*-bieżeńców* podajemy następujące fakty:

Robotnicy Budowy nr 1 mają złe warunki mieszkaniowo-bytowe. [d]-Hotele robotnicze nie są urządzone-[d], w większości przypadków robotnicy nie otrzymali pościeli.

Odnotowano, że w hotelach robotniczych brakuje opału, światła i wody.

Blok żywieniowy nadal jest w złym stanie.

Na Obiekcie nr 8 (TEC) w hotelu robotniczym, zlokalizowanym w Aleksandrowskiej Słobodzie[1], przez dwa dni – [d]-13 i 14 grudnia br. brakowało wody-[d], w wyniku czego robotnicy nie mogli umyć się po pracy.

W osiedlu robotniczym nie ma stołówki i [d]-ciepłe posiłki robotnicy otrzymują raz dziennie, a w dni wolne w ogóle nie mają zapewnionych ciepłych posiłków-[d] i zmuszeni są chodzić do miasta po jedzenie.

W obiekcie nie ma systemu progresywnego wynagrodzenia za pracę. Panuje całkowity bałagan podczas wypłacania pensji. [d]-Odzież spec[jalną] (ciepłe kufajki) wydano osobom pracującym w pracowniach krawieckich, a robotnicy zatrudnieni przy budowie bloków-[d], pomimo zimna, ciepłej [d]-odzieży spec[jalnej] nie otrzymują-[d] i wielu z nich pracuje w letnim ubraniu.

Z tego powodu dochodziło do zachorowań i masowego niestawiania się w pracy.

Na Obiekcie nr 6 (wieś Wita-Łytowśka[2]) hotel robotniczy jest w fatalnym stanie sanitarnym. Są długie przerwy w dostawie wody.

Przez długi czas bielizna osobista nie jest zmieniana, szerzą się wszawica i choroby zakaźne (świerzb).

Brakuje pracy polit[yczno-]masowej. Znamienne jest, że [d]-w dni wolne, kiedy większość robotników ma wolne od pracy, punkt agit[acyjny] jest zamknięty-[d].

W kombinacie obróbki drewna sklep *Transtorgpitu* pracuje źle. Bywa, że w sklepie po 10 dni nie ma kiełbasy i innych produktów żywnościowych, odnotowano również przypadki, kiedy przez 5 dni nie dowożono chleba.

[1] Dzielnica Kijowa.

[2] Od 1946 Czapajewka, w 1957 włączona do Kijowa; w 2018 przywrócono historyczną nazwę.

На титуле № 9 (Красный Хутор[3]–Дарница), имеются факты, когда рабочим, выполняющим работу на разных участках, г-не засчитывают выработанных дней, а также не учитывается работа в выходные дни и сверхурочно-г.

Большие перебои с выдачей зарплаты иногда приводят к тому, что многие рабочие не имеют средств на питание и отдельные из них голодают.

Ярким примером является случай с г-рабочим БЕССЕНДОРФОМ, который на почве истощения упал в обморок-г.

Питание в столовой организовано плохо. Цены за обед гораздо выше, чем в рабочих столовых Дарницы.

Рабочие, занятые на сверхурочных работах, как правило, остаются без обеда, так как количество обедов крайне ограничено.

Из-за неорганизованности пищевого блока рабочие систематически опаздывают на работу.

Политмассовая работы на титуле № 9 поставлена скверно, между тем как на этом титуле имеется большая засоренность антисоветским элементом, оказывающим отрицательное влияние на остальные рабочих.

Вследствие плохих условий на титуле № 9 имеют место случаи массового бегства рабочих, а также подача коллективных заявлений в ЦК КП(б)У с требованием отправки на родину – мотивируя тем, что там остались их родственники, здесь их используют не по специальности и не создают благоприятных условий для работы.

Аналогичные факты имеют место и на других титулах строительства № 1, г-о чем мы еще в ноябре месяце с. г. ориентировали Обком и Горком КП(б)У-г, а также через Горрайотделения НКВД информировали секретарей соответствующих РПКа.

Как уже указывалось выше, ненормальности и недостатки быта и труда рабочих-беженцев на строительстве № 1 приводят к отрицательным реагированиям, вызывают тенденции к возврату на родину и создают почву для антисоветских проявлений.

Рабочий титула № 8 БАЙ Игнат Игнатьевич, прибывший из Варшавы совместно с семьей, проявляет антисоветские настроения и высказывает намерение уехать в Германию:

«...Если бы умер ребенок, то я с женой сейчас же уехал бы к немцам, так как у немцев лучше, а здесь в СССР можно с голоду подохнуть. Сала в СССР я не видел и если бы мне показали, то я не знал бы, что это такое».

Рабочий того же титула РОМАНОВСКИЙ Станислав, поляк, выражая недовольство своим положением на строительстве заявляет:

«...В СССР государственный строй хуже, чем в Польше, и вообще, в СССР хуже жить, чем в Польше. В Польше я зарабатывал 2 злотых, из коих один проедал, а один оставался мне».

---

[3] З 1923 район у Києві (*укр.* Червоний Хутір).

Na Obiekcie nr 9 (Krasnyj Chutor[3]–Darnica) bywa, że robotnikom pracującym na różnych odcinkach [d]nie są zaliczane przepracowane dni, a także nie jest liczona praca w dni wolne i godzinach nadliczbowych[d].

Duże przerwy z wypłatą wynagrodzenia niekiedy prowadzą do tego, że wielu robotników nie ma środków do życia i niektórzy z nich głodują.

Dobrym przykładem jest przypadek [d]robotnika BESSENDORFA, który z powodu wycieńczenia stracił przytomność[d].

Żywienie w stołówce jest źle zorganizowane. Ceny za obiad są dużo wyższe, niż w stołówkach pracowniczych w Darnicy.

Robotnicy zatrudnieni przy pracach dodatkowych na ogół zostają bez obiadu, ponieważ liczba obiadów jest mocno ograniczona.

W związku z tym, że nie został zorganizowany blok żywieniowy, robotnicy systematycznie spóźniają się do pracy.

Praca polit[yczno-]masowa na Obiekcie nr 9 prowadzona jest marnie, gdy tymczasem ten obiekt jest znacznie przesiąknięty elementem antysowieckim, mającym zły wpływ na pozostałych robotników.

Na skutek złych warunków na Obiekcie nr 9 dochodzi do masowych ucieczek robotników, a także składania wspólnych podań do KC KP(b)U z żądaniem odesłania do ojczyzny, motywowanych tym, że tam zostali ich krewni, a tutaj nie są wykorzystywani zgodnie ze swoją profesją i nie zapewniono im dobrych warunków pracy.

Analogiczne sytuacje mają miejsce również na innych obiektach Budowy nr 1, [d]na co jeszcze w miesiącu listopadzie br. zwracaliśmy uwagę *Obkomu* i *Gorkomu* KP(b)U[d], a także za pośrednictwem miej[skich i] rej[onowych] wydziałów NKWD informowaliśmy sekretarzy odpowiednich RPK.

Jak już wskazano powyżej, nienormalne [warunki] i niedostatek w życiu i pracy robotników-*bieżeńców* na Budowie nr 1 prowadzą do negatywnych reakcji, chęci do powrotu do ojczyzny i tworzą grunt dla antysowieckich wystąpień.

Robotnik Obiektu nr 8 BAJ Ignacy s. Ignacego, przybyły z Warszawy razem z rodziną, ujawnia [swoje] antysowieckie poglądy i mówi o zamiarze wyjazdu do Niemiec:

„...Gdyby umarło dziecko, to razem z żoną od razu wyjechałbym do Niemców, ponieważ u Niemców jest lepiej, a tutaj, w ZSRS, można zdechnąć z głodu. Słoniny w ZSRS nie widziałem i gdyby mi pokazali, to nie wiedziałbym, co to takiego".

Robotnik tego samego obiektu ROMANOWSKI Stanisław, Polak, wyrażając niezadowolenie ze swojej sytuacji na Budowie, twierdzi:

„...W ZSRS ustrój państwowy jest gorszy niż w Polsce i w ogóle w ZSRS gorzej się żyje niż w Polsce. W Polsce zarabiałem 2 złote, z których jeden przejadałem, a jeden mi zostawał".

Ostatnio zauważa się wzmożenie antysowieckich nastrojów ROMANOWSKIEGO, który w gronie swoich rodaków wypowiada następujące poglądy:

[3] Od 1923 dzielnica Kijowa (*ukr.* Czerwonyj Chutir).

За последнее время отмечается активизация антисоветских настроений РОМАНОВСКОГО, который высказывает в кругу своих земляков такие взгляды:

«...Было бы лучше, если бы в СССР пришел ГИТЛЕР».

Рабочий ШМАНСКИЙ – поляк, работающий на титуле № 6, в беседе с рабочим ЗАЙДЕЛЬМАНОМ высказался, что он "соберет людей, прибывших из Западной Украины, и нелегальным путем поедет в Турцию, а затем во Францию для поступления в польскую армию".

Рабочий того же титула АЙХЕНТАУ, еврей, симулянт-прогульщик, проявляет резкие антисоветские настроения и в кругу беженцев заявляет:

«...Все, что говорили коммунисты в Польше – ложь, в этом я убедился здесь в СССР. Я поеду в Германию и всех коммунистов, которых я знаю, буду отдавать в руки полиции».

КОВАЛИК Бронислав Михайлович, 1914 года рождения, поляк, выходец из кулацкой семьи, уже несколько дней не выходит на работу, требует, чтобы его направили в Германию, проводит антисоветскую агитацию среди рабочих-беженцев:

«В СССР жить плохо и я не хочу здесь жить ни одной минуты. Отпустите меня домой. Подданства СССР я не приму. В СССР ничего нет – картофель и ту продают на улице по норме как у азиатов. Пусть мне платят 1000 рублей, и то я не хочу быть здесь, уеду домой».

По данным агента «М» – рабочий титула № 16 – ХВАСЮК Фома Михайлович, 1920 года рождения, украинец, происходит из кулацкой семьи, также среди рабочих проводит антисоветскую агитацию, он говорит:

«Умышленно не буду выходить на работу, чтобы меня отпустили домой, потому, что в СССР очень плохо жить, все дорого, а зарабатываешь гроши, нечего кушать».

Рабочий титула № 6 – ЯКИМЧУК Антон Григорьевич, 1913 года рождения, украинец, происходит из Ковельского уезда, в прошлом служил рядовым в польской армии, в беседе с рабочим ЯНКО Иваном выражал свои антисоветские настроения:

«...Если я поеду домой обратно, то расскажу своему брату ту действительность, которую видел в СССР. Мой брат был в партии и хвалил СССР. Я ему скажу, напрасно ты боролся, жизнь в СССР плохая».

ТЕСЛЮК Алексей Афанасьевич[4], 1910 года рождения, уроженец Люблинского воеводства, поляк, работающий котельщиком на титуле № 16, в присутствии рабочего КОВАЛЬЧУКА Василия высказался:

«...В своей жизни я много объездил стран и видел, что народы везде живут лучше, чем в СССР. Мне здесь жить не нравится, и я обязательно отсюда убегу в Германию».

---

[4] Ймовірно Теслюк Олексій Афанасійович (нар. 1910); у 1944 вступив до Червоної армії (районний військовий комісаріат м. Холм Люблінського воєв.). https://pamyat-naroda.su/awards/42690593 [доступ 21 XI 2021].

„...Lepiej by było, gdyby do ZSRS wszedł HITLER".

Robotnik SZMANSKI, Polak pracujący na Obiekcie nr 6, w rozmowie z robotnikiem ZAJDELMANEM powiedział, że [4]zbierze ludzi przybyłych z Zachodniej Ukrainy i nielegalnie pojedzie do Turcji, a potem do Francji, żeby wstąpić do Wojska Polskiego[4].

Robotnik tego samego obiektu AJCHENTAU, Żyd, symulant-bumelant, ujawnia ostre poglądy antysowieckie i w kręgu *bieżeńców* twierdzi:

„...Wszystko, co mówili komuniści w Polsce, to kłamstwo. Przekonałem się o tym tutaj, w ZSRS. Pojadę do Niemiec i wszystkich komunistów, których znam, będę oddawał w ręce policji".

KOWALIK Bronisław s. Michała, 1914 rok urodzenia, Polak, pochodzący z kułackiej rodziny, już od kilku dni nie stawia się do pracy; żąda, żeby go wysłać do Niemiec, prowadzi antysowiecką agitację wśród robotników-*bieżeńców*:

„W ZSRS źle się żyje i nie chcę tu mieszkać ani minuty dłużej. Zwolnijcie mnie do domu. Obywatelstwa ZSRS nie przyjmę. W ZSRS nic nie ma – tu też kartofle sprzedają na ulicy według normy jak u Azjatów. Choćby mi płacili 1000 rubli, to i tak nie chcę tutaj być, wyjadę do domu".

Według informacji agenta „M" – robotnik z Obiektu nr 16 – CHWASIUK Foma Michajłowicz, 1920 rok urodzenia, Ukrainiec, pochodzi z rodziny kułackiej, również prowadzi wśród robotników antysowiecką agitację, i mówi:

„Specjalnie nie będę stawiał się do pracy, żeby mnie zwolnili do domu, dlatego że w ZSRS bardzo źle się żyje, wszystko jest drogie, a zarabiasz grosze, nie ma co jeść".

Robotnik Obiektu Nr 6 – JAKIMCZUK Anton Grigorjewicz, 1913 rok urodzenia, Ukrainiec, pochodzi z powiatu kowelskiego, dawniej służył jako szeregowy w Wojsku Polskim, w rozmowie z robotnikiem JANKO Iwanem ujawnił swoje antysowieckie poglądy:

„...Jeśli wrócę do domu, to opowiem mojemu bratu o tej rzeczywistości, którą zobaczyłem w ZSRS. Mój brat był w partii i chwalił ZSRS. Powiem mu, że na próżno walczył, życie w ZSRS jest złe".

TIESLUK Aleksiej s. Afanasija[4], 1910 rok urodzenia, urodzony w województwie lubelskim, Polak, pracujący jako kotłowy na Obiekcie nr 16, w obecności robotnika KOWALCZUKA Wasilija powiedział:

„...Wiele krajów w życiu zjeździłem i widziałem, że ludzie wszędzie żyją lepiej, niż w ZSRS. Nie podoba mi się tutejsze życie i na pewno ucieknę stąd do Niemiec".

Robotnik ARTIEMLAK Eustachy s. Józefa, 1906 rok urodzenia, urodzony w województwie lubelskim, mówi, że zamierza wyjechać do Niemiec i w tym celu odwiedzić niemiecki konsulat:

[4] Być może Aleksiej Tiesluk s. Afanasija (ur. 1910); w 1944 wstąpił do Armii Czerwonej (RKU Chełm, woj. lubelskie); https://pamyat-naroda.su/awards/42690593 [dostęp 21 XI 2021].

Рабочий АРТЕМЛЯК Евстафий Иосифович, 1906 года рождения, уроженец Люблинского воеводства, высказывает намерение выехать в Германию и в этих целях посетить германское консульство:

«...Я хочу во чтобы то ни стало уехать в Германию и поэтому вопросу хочу обратиться к немецкому консулу, а если он мне не поможет, то буду сам вырываться из СССР по своему усмотрению».

В таком же духе высказываются рабочие-беженцы титула № 6: САМЧИНСКИЙ Георгий, поляк, ПОДВОРНЫЙ Семен и ряд других.

Среди рабочих, прибывших из Западной Украины, выявляются участники контрреволюционных партий, выдающих себе за членов КПП и КПЗУ.

Агент «К» сообщает, что в беседе с рабочим ФИНКЕЛЬМАНОМ, последний заявил:

«...Среди нас много провокаторов. Есть люди, которые принадлежали в Польше к Еврейской фашистской партии[5], руководимой ЖАБОТИНСКИМ[6], а здесь эти люди выдают себя за коммунистов. Находящие здесь ШТЕЙН Лейба и ШТЕЙН Еня примыкали к троцкистам, а сейчас говорят, что они коммунисты. Рабочий БРАЙКО точно знает, что брат ШТЕЙНА Лейбы – руководитель партии „Бунд"».

По данным ФИНКЕЛЬМАНА, работающий на титуле № 9 ШВАРЦ Эля выдает себя за бывшего члена ЦК КПП, в то время как он никогда им не был. Указанного ШВАРЦА ФИНКЕЛЬМАН неоднократно видел в здании ЦК ППС.

Там же на титуле № 9 работает ЭНГЕЛЬСБЕРГ, который в прошлом являлся троцкистом и выступал против коммунистической партии. По заявлению рабочего БРАЙКО, указанный ЭНГЕЛЬСБЕРГ в прошлом являлся коммунистом, а потом стал троцкистом.

На разработку этих лиц направляем агентуру.

---

[5] Йдеться про ідеологічно праву молодіжну організацію Союз ім. Йосипа Трумпельдора (Бетар, *гебр.* Бейтар) з центром у Варшаві; створена 1923 у Ризі Жаботинським Володимиром, існувала в Палестині та в багатьох європейських державах; ставила собі за мету створення в Палестині єврейської держави і переселення туди європейських євреїв (рятувала їх від нацистської загрози); упродовж 1930-х Бейтар налічував на території II РП орієнтовно 60 тисяч членів. Під час німецької окупації багато членів Бейтара взяли участь в повстанні Варшавського гетто, а також воювали у складі Єврейського військового союзу.

[6] Жаботинський Володиимир (Зеєв) Євгенович (нар. 18 X 1880 в Одесі, пом. 4 VIII 1940 у Нью-Йорку); діяч сіоністського руху, письменник і публіцист. Здобув вищу юридичну освіту в Римі, був прийнятий до російської палестри; у 1903 брав участь в 6-му сіоністичному конгресі в м. Базель; під час Першої світової війни розпочав кампанію за створення Єврейського легіону; після війни був членом парламенту, який створили в Палестині єврейські поселенці; засновник Союзу сіоністів-ревізіоністів і організації Бейтар, які створювали єврейські поселення на обох берегах Йордану; у 1936 запропонував план швидкої евакуації євреїв з Центральної Європи до Палестини; після початку Другої світової війни виїхав до США. Shavit Y. *Jabotinsky and the Revisionist Movement, 1925–1948.* – London, [1988]; King Ch. *Odessa. Geniusz i śmierć w mieście snów*, переклад Pustuła-Lewicka H. – Wołowiec, 2016. – C. 156–165, 173.

„...Cokolwiek by się miało stać, to chcę wyjechać do Niemiec i w tej sprawie chcę zwrócić się do konsulatu niemieckiego, a jeśli on mi nie pomoże, to wyrwę się z ZSRS na własną rękę".

W takim samym duchu wypowiadają się robotnicy-*bieżeńcy* z Obiektu nr 6: SAMCZYŃSKI Gieorgij, Polak, PODWORNY Siemion i szereg innych.

Wśród robotników przybyłych z Zachodniej Ukrainy ujawniono członków partii kontrrewolucyjnych, podających się za członków KPP i KPZU.

Agent „K" informuje, że podczas rozmowy z robotnikiem FINKELMANEM, ten oświadczył:

„...Wśród nas jest wielu prowokatorów. Są osoby, które w Polsce należały do żydowskiej partii faszystowskiej[5], kierowanej przez ŻABOTYŃSKIEGO[6], a tutaj ludzie ci podają się za komunistów. Obecni tutaj SZTEJN Lejba i SZTEJN Jenia przyłączyli się do trockistów, a teraz mówią, że są komunistami. Robotnik BRAJKO dobrze wie, że brat SZTEJNA Lejby jest przywódcą partii "Bund"".

Z informacji FINKELMANA, pracujący na Obiekcie nr 9 SZWARC Ela podaje się za byłego członka KC KPP, gdy tymczasem nigdy nim nie był. Wspomnianego SZWARCA FINKELMAN wielokrotnie "widział w budynku KC PPS".

Na tym samym Obiekcie nr 9 pracuje ENGELSBERG, który dawniej był trockistą i występował przeciwko partii komunistycznej. Robotnik BRAJKO oświadczył, że wspomniany ENGELSBERG dawniej był komunistą, a potem został trockistą.

Do rozpracowania tych osób kierujemy agenturę.

Osoby, prowadzące działalność antysowiecką, agitujące za powrotem do ojczyzny i podżegające do niestawiania się w pracy, zostały objęte aktywnym rozpracowaniem agenturalnym.

Realizując nasze przedsięwzięcia agenturalno-operacyjne polegające na ujawnianiu i rozpracowaniu elementu antysowieckiego oraz prowokatorów wśród robotników-*bieżeńców*, a także przerwania ich wrogiej pracy, jednocześnie uważam

---

[5] Mowa o prawicowym Związku Młodzieży Hebrajskiej im. Josefa Trumpeldora (Betar, *hebr.* Bejtar), założonym w Rydze w 1923 przez Ze'ewa (Władimira) Żabotyńskiego z siedzibą w Warszawie, istniejącym w Palestynie i wielu krajach europejskich. Organizacja głosiła ideę utworzenia państwa żydowskiego w Palestynie i (obawiając się zagrożenia ze strony Niemiec hitlerowskich) osiedlania się tam Żydów z terenów Europy. W II Rzeczypospolitej w latach trzydziestych Betar liczył 60 tys. członków. Wiele osób związanych z Betarem walczyło w szeregach Żydowskiego Związku Wojskowego podczas powstania w getcie warszawskim.

[6] Ze'ew (Władimir) Żabotyński (ur. 18 X 1880 w Odessie, zm. 4 VIII 1940 w Nowym Jorku). Działacz syjonistyczny, dziennikarz, pisarz. Po studiach prawniczych w Rzymie przyjęty w Rosji do palestry adwokackiej. W 1903 delegat na VI Światowy Kongres Syjonistyczny w Bazylei; podczas I wojny światowej jeden z twórców Legionu Żydowskiego; po wojnie członek parlamentu założonego przez żydowskich osadników w Palestynie; twórca Unii Syjonistów Rewizjonistów oraz organizacji Betar, mających za cel rozwój osadnictwa żydowskiego na obu brzegach Jordanu; w 1936 twórca planu jak najszybszej ewakuacji Żydów z Europy Środkowej do Palestyny; po rozpoczęciu II wojny światowej wyjechał do USA. Y. Shavit, *Jabotinsky and the Revisionist Movement, 1925–1948*, London [1988]; Ch. King, *Odessa. Geniusz i śmierć w mieście snów*, tłum. H. Pustuła-Lewicka, Wołowiec 2016, s. 156–165, 173.

Лица, проводящие антисоветскую работу, агитирующие за возврат на родину и подстрекающие к невыходу на работу, взяты нами в активную агентурную разработку.

Наряду с осуществлением наших агентурно-оперативных мероприятий по выявлению и разработке антисоветского элемента и провокаторов среди рабочих-беженцев и пресечения их вражеской работы, считаю [г-]необходимым принять энергичные меры по линии ведомства и партийного руководства для устранения отмеченных недочетов[-г] на строительстве № 1 и обеспечения нормальных условий труда и быта рабочих-беженцев.

[а-]Начальник УНКВД по Киевской области
капитан госбезопасности[-а]
(—) РОМАНЧУК[7]

№ 1622661
«[г-]15[-г]» декабря 1939 года
г. Киев

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 372, арк. 85–94.
Оригінал, машинопис.
На документі резолюція: «т. Романчук. Проинформир[уйте] нач[альни]ка строит[ельства] для принятии возможных мер по изжитию недостатков. Усилить агентурное обслуживание беженцев. (—) Серов. 22.XII».
Документ опубліковано в: «Радянські органи Державної безпеки у 1939 – червні 1941». – Київ, 2009. – С. 274–278.

[г-г] *Вписано від руки.*

[7] Романчук Микола Данилович (нар. 1908 у Києві, пом. у грудні 1974 в Києві); капітан ДБ (17 I 1939), підполковник ДБ (11 II 1943), полковник ДБ (24 III 1946); з 15 I 1939 до 28 III 1941 – нач. УНКВС Київської обл.; з червня 1941 – нач. загороджувального загону військ НКВС охорони тилу Південно-Західного фронту, з вересня 1941 – ком. 40-го бат. 5-ї армії саперів Південно-Західного фронту; з грудня 1941 до серпня 1942 – нач. оперативної групи ОВ НКВС 37-ї армії; з серпня 1942 до 29 XI 1945 – заст. нач. з кадрових питань Норильського комбінату НКВС; з 29 XI 1945 до лютого 1948 – заст. нач. управління будівництва № 2 НКВС з питань табору; з лютого 1948 до лютого 1951 – нач. відділу табору для військовополонених № 62 у Києві; з лютого до квітня 1951 нач. промислового ВТК № 35 УВТТіК; до січня 1960 послідовно: нач. відділу кадрів Управління міліції УМДБ Київської обл., нач. відділу УМДБ Київської обл., заст. нач. відділу УМВС Київської обл., нач. господарського відділу УКДБ Київської обл. З січня 1960 – на пенсії. ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 333, арк. 83; там само. – Спр. 334, арк. 152–154; там само. – Спр. 351, арк. 86; там само. – Спр. 357, арк. 305–306; там само. – Спр. 358, арк. 142; там само. – Спр. 367, арк. 1–4; Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 365–366.

[d-]że konieczne jest podjęcie energicznych kroków po linii resortu i kierownictwa partii w celu usunięcia odnotowanych braków[-d] na Budowie nr 1 i zapewnienia normalnych warunków pracy i życia robotnikom-*bieżeńcom*.

[a-]Naczelnik UNKWD Obwodu Kijowskiego
kapitan bezpieczeństwa państw[owego][-a]
(—) ROMANCZUK[7]

Nr 1622661
„[c-]15[-c]" grudnia 1939 roku
m. Kijów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 372, k. 85–94.
Oryginał, maszynopis.
Na dokumencie uwaga: t[owarzysz] Romanczuk. Poinform[ujcie] nacz[elni]ka Bud[owy], że ma przedsięwziąć możliwe środki, aby usunąć braki. Wzmocnić obsługę agenturalną *bieżeńców*. 22 XII. *z podpisem Iwana Sierowa.*
Dokument opublikowany w: „Radiański orhany Derżawnoji bezpeky u 1939 – czerwni 1941", Kyjiw 2009, s. 274–278.

[c-][-c] *Wpisano odręcznie.*

[7] Nikołaj Daniłowicz Romanczuk (ur. 1908 w Kijowie, zm. w grudniu 1974 tamże); kpt. GB (17 I 1939), ppłk GB (11 II 1943), płk GB (24 III 1946). Od 15 I 1939 do 28 III 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Kijowskiego; od czerwca 1941 dca oddziału zaporowego Wojsk Ochrony Tyłów NKWD Frontu Południowo-Zachodniego, od września 1941 dca XL batalionu 5. Armii Saperów Frontu Południowo-Zachodniego; od grudnia 1941 do sierpnia 1942 dca grupy operacyjnej OO NKWD 37. Armii; od sierpnia 1942 do 29 XI 1945 zca naczelnika ds. kadr NKWD Kombinatu Norylskiego; od 29 XI 1945 do lutego 1948 zca naczelnika ds. obozu Zarządu Budowy nr 2 NKWD; od lutego 1948 do lutego 1951 naczelnik Wydziału Obozu dla Jeńców Wojennych nr 62 w Kijowie; od lutego do kwietnia 1951 naczelnik przemysłowego ITK nr 35 UITŁiK; do stycznia 1960 kolejno: naczelnik Oddziału Kadr Zarządu Milicji UMGB Obwodu Kijowskiego, naczelnik oddziału UMGB Obwodu Kijowskiego, zca naczelnika oddziału UMWD Obwodu Kijowskiego, naczelnik Oddziału Gospodarczego UKGB Obwodu Kijowskiego. Od stycznia 1960 na emeryturze. HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 333, k. 83; *ibidem*, spr. 334, k. 152–154; *ibidem*, spr. 351, k. 86; *ibidem*, spr. 357, k. 305–306; *ibidem*, spr. 358, k. 142; *ibidem*, spr. 367, k. 1–4; N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 365–366.

№ 12

29 грудня 1939, [Москва]. Інструкція наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії про порядок переселення польських осадників із західних областей УРСР і БРСР

[а-а]Утверждено[а-а]
постановлением СНК СССР
29.XII.[19]39 г.
№ 2122-617сс

[а-б-в-г]Инструкция[г-б]
Народного комиссариата внутренних дел Союза[а] ССР
от « » декабря 1939 года
[г-д]«О порядке переселения польских осадников из западных областей УССР и БССР»[д-г]

1. Выселение осадников из западных областей УССР и БССР проводится одновременно по УССР и БССР в день, назначенный НКВД СССР.

2. При выселении осадников все недвижимое имущество сельскохозяйственный инвентарь, домашний скот остаются на месте и принимаются по акту местными управлениями.

3. Осадникам разрешается брать с собой следующее имущество и мелкий хозяйственный инвентарь:

1) [б-б]одежда
2) белье
3) обувь[б-б]
4) постельные принадлежности
5) посуда столовая (ложки, ножи, вилки), чайная и кухонная, ведра
6) продовольствие из расчета месячного запаса на семью
7) мелкий хозяйственный и бытовой инструмент (топор, пила, лопата, мотыга, коса, грабли, вилы, молоток, клещи, зубило и т. п.)
8) деньги (сумма не ограничивается) и бытовые ценности (кольца, часы, серьги, браслеты, портсигары и т. п.)
9) сундук или ящик для упаковки вещей.

4. Общий вес указанных вещей не должен превышать 500 кг на семью.

[а-в]Примечание:[в-а] Громоздкие вещи, в том числе хозяйственный инвентарь перевозятся в специально выделенных вагонах.

5. Отправка осадников к месту поселения производится эшелонами в составе 55 вагонов, оборудованных по зимнему для людских перевозок

[г-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[г-в] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 12

29 grudnia 1939, [Moskwa]. Instrukcja ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii dotycząca trybu przesiedlenia polskich osadników z zachodnich obwodów USRS i BSRS

[a]Zatwierdzono[a]
postanowieniem SNK ZSRS
29 XII [19]39 r.
Nr 2122-617ss

[a-b-c]Instrukcja[c-b]
Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych Związku[a] SRS
z „ " grudnia 1939 roku
[c]„O trybie przesiedlenia polskich osadników z zachodnich obwodów USRS i BSRS"[c]

1. Wysiedlenie osadników z zachodnich obwodów USRS i BSRS prowadzi się jednocześnie w USRS i BSRS w dniu wyznaczonym przez NKWD ZSRS.

2. Podczas wysiedlania osadników cały majątek nieruchomy, sprzęt rolniczy i bydło domowe pozostają na miejscu i zostają przejęte przez miejscowe władze na podstawie protokołu.

3. Osadnikom zezwala się na zabranie ze sobą następującego mienia oraz drobnego sprzętu gospodarskiego:

1) [b]odzież
2) bielizna
3) obuwie[b]
4) pościel
5) zastawa stołowa (łyżki, noże, widelce), naczynia do parzenia herbaty i kuchenne, wiadra
6) miesięczny zapas żywności dla rodziny
7) drobne narzędzia gospodarskie i codziennego użytku (siekiera, piła, łopata, motyka, kosa, grabie, widły, młotek, obcęgi, przecinak itp.)
8) pieniądze (bez ograniczenia) i użytkowe przedmioty wartościowe (pierścionki, zegarki, kolczyki, bransolety, papierośnice itp.)
9) kufer lub skrzynia do spakowania rzeczy.

4. Całkowita waga wymienionych rzeczy nie może przekraczać 500 kg na rodzinę.

[a-c]Uwaga:[c-a] Rzeczy wielkogabarytowe, w tym sprzęt gospodarski, przewozi się w specjalnie wyznaczonych wagonach.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*

(в том числе один классный вагон для охраны и один оборудованный санизолятор).

В каждый помещается 25 чел[овек] взрослых и детей с их вещами.

Для громоздких вещей на каждый эшелон выделяется по 4 товарных вагона.

6. На каждый эшелон НКВД СССР назначает начальника эшелона и соответствующую охрану.

Наркомздрав СССР обеспечивает эшелоны медицинским персоналом, в составе одного медфельдшера и двух медсестер на каждый эшелон и соответствующими медикаментами.

За 10 дней до подачи вагонов НКВД СССР представляет НКПС заявку на эшелоны с точным указанием дня подачи эшелонов, подача эшелонов обеспечивается НКПС не позднее 3-х дней с момента поступления заявки НКВД СССР.

7. В пути следования по железной дороге спецпереселенцы-осадники получают бесплатно один раз в сутки горячую пищу и 800 грамм хлеба на человека.

Изготовление и выдача пищи в пути следования производится по заявкам начальников эшелонов НКВД, трестами железнодорожных ресторанов и буфетов Наркомторга СССР.

Оплата расходов на питание спецпереселенцев-осадников в пути следования производится НКВД СССР.

8. Спецпереселенцы-осадники направляются на лесоразработки Наркомлеса в Кировскую, Пермскую, Вологодскую, Архангельскую, Ивановскую, Ярославскую, Новосибирскую, Свердловскую и Омскую области, Красноярск[ий] и Алтайский край и Коми АССР и размещаются на месте работ в отдельных поселках от 100 до 500 семей в каждом.

Подготовка к приему спецпереселенцев-осадников, предоставление им помещений и трудовое устройство их возлагается на Наркомлес СССР.

9. Перевозка спецпереселенцев-осадников от станции прибытия до места поселения организуется НКВД СССР. Наркомлес СССР выделяет в распоряжение НКВД СССР необходимый авто-гуж-транспорт и продовольствие в количествах, обеспечивающих одновременно переброску прибывающих спецпереселенцев-осадников.

В случае необходимости краевые и областные комитеты обязаны предоставить в распоряжение НКВД СССР дополнительный авто-гуж-транспорт путем привлечения местных организаций и колхозы.

[a]Народный комиссар внутренних дел Союза[a] ССР
Л. БЕРИЯ

[б]Верно[б]: (—)

5. Osadników odprawia się na miejsce osiedlenia eszelonami liczącymi po 55 wagonów, wyposażonych odpowiednio do zimowego przewozu ludzi (w tym jeden wagon pasażerski dla straży i jeden z wyposażeniem izolatki san[itarnej]).

Na każdy wagon przypada 25 os[ób] dorosłych i dzieci wraz z ich rzeczami.

Na rzeczy wielkogabarytowe wyznacza się w każdym eszelonie 4 wagony towarowe.

6. Każdy eszelon ma wyznaczonego przez NKWD ZSRS naczelnika eszelonu i odpowiednią straż.

Narkomzdraw ZSRS [odpowiada za] zapewnienie dla eszelonu [opieki] personelu medycznego, złożonego z felczera i dwóch pielęgniarek na każdy eszelon, oraz odpowiednich medykamentów.

Na 10 dni przed podstawieniem wagonów NKWD ZSRS przedstawia NKPS zapotrzebowanie na eszelony, podając dokładnie dzień podstawienia eszelonów. Podstawienie eszelonów zapewnia NKPS nie później niż 3 dni od chwili przedstawienia zapotrzebowania przez NKWD ZSRS.

7. Podczas podróży koleją specprzesiedleńcy-osadnicy otrzymują bezpłatnie raz na dobę gorący posiłek i 800 gramów chleba na osobę.

Przygotowanie i wydawanie posiłków, na podstawie zapotrzebowania przedstawionego przez naczelników eszelonów NKWD, należy do kolejowych trustów restauracji i bufetów *Narkomtorgu* ZSRS.

Żywność dla specprzesiedleńców-osadników w czasie podróży opłacana jest przez NKWD ZSRS.

8. Specprzesiedleńcy-osadnicy kierowani są do [będących w gestii] *Narkomlesu* robót przy wyrębie lasu, do obwodów: kirowskiego, permskiego, wołogodzkiego, archangielskiego, iwanowskiego, jarosławskiego, nowosybirskiego, swierdłowskiego i omskiego, [Kraju] Krasnojarsk[iego] i Kraju Ałtajskiego oraz Komi ASRS i umieszczani są na miejscu robót w poszczególnych osiedlach [liczących] od 100 do 500 rodzin każdy.

Przygotowanie przyjęcia specprzesiedleńców-osadników, ulokowanie ich i zatrudnienie powierza się *Narkomlesowi* ZSRS.

9. Przewóz specprzesiedleńców-osadników ze stacji przybycia do miejsca osiedlenia organizuje NKWD ZSRS. *Narkomles* ZSRS wyznacza do dyspozycji NKWD ZSRS niezbędne środki transportu samoch[odowego] i kon[nego] oraz żywność w takich ilościach, by zapewnić jednoczesne przerzucenie przybyłych specprzesiedleńców-osadników.

W razie konieczności komitety krajowe i obwodowe mają obowiązek oddać do dyspozycji NKWD ZSRS dodatkowe środki transportu samoch[odowego] i kon[nego] poprzez zaangażowanie miejscowych organizacji i kołchozów.

[a-]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych Związku[-a] SRS
Ł. BERIA

[b-]Za zgodność:[-b] (—)

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 105–107.
Завірена копія, машинопис.
Документ з таким же змістом, з невеликими відмінностями, опублікований в: Deportacje Polaków z północno-wschodnich ziem polskich II Rzeczypospolitej. 1940–1941 / pod. Gronek B., Jakubowski G. – Warszawa, 2001. – C. 31–33 // Cepis: «Zachodnia Białoruś» 17 IX 1939 – 22 VI 1941. Źródła do historii Polski XX wieku ze zbiorów Narodowego Archiwum Republiki Białoruś. – T. 2.

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 105–107.
Kopia uwierzytelniona, maszynopis.
Dokument o tej samej treści, z niewielkimi różnicami, opublikowany w: Deportacje Polaków z północno-wschodnich ziem polskich II Rzeczypospolitej. 1940–1941, red. B. Gronek, G. Jakubowski, Warszawa 2001, s. 31–33 („Zachodnia Białoruś" 17 IX 1939 – 22 VI 1941. Źródła do historii Polski XX wieku ze zbiorów Narodowego Archiwum Republiki Białoruś, t. 2).

№ 13

30 грудня 1939, б. м. в. Телеграма начальника штабу прикордонних військ НКВС КО Василя Хоменка наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо евакуації громадян у Німеччину

[а-б]Почто-телеграмма[б-а] [а-б]Вручить немедленно[б-а]

[а]Народному комиссару внутренних дел УССР[а]
[б]гор. [а]Киев[а-б]

1. 29.12.[19]39 через КПП Перемышль поездом эвакуировано немецкого населения – 1685 человек, из них мужчин – 482, женщин – 626, детей – 577.

По национальности: немцев – 1286, поляков – 314, украинцев – 84, чехов – 1.

[По] соцположению: рабочих – 406, крестьян – 133, служащих – 237, торговцев – 46, не указано профессий – 863.

При досмотре изъято: золотых колец – 2, советских денег – 1335 рублей 35 коп., польских злотых – 20 103, американских долларов – 1, польских облигаций – 700 злотых.

2. [При] возвращении эшелона обратно [из] Германии, задержан нарушитель границы 17-ти летний поляк ТОДЕУС.

№ [г]007932[г] ХОМЕНКО[1]

Начальник штаба погранвойск НКВД КО
Комбриг (—) ХОМЕНКО

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[г-г] *Вписано від руки.*

[1] Хоменко Василь Афанасійович (нар. 18 III 1899 у с. Петровське, Воронезької губ., загинув 9 XI 1943 б. Мелітополя); полковник (1936), комбриг (10 IX 1938), генерал-майор (4 VI 1940), генерал-лейтенант (18 V 1943); з травня 1938 – голова ПВ і ВВ НКВС Ленінградського ВО; у 1939 голова штабу прикордонних військ НКВС КО; з листопада 1940 – голова ПВ НКВС Молдавської РСР, з 20 XI 1940 – Української РСР; з 12 VI 1941 – заст. командуючого військами КОВО з охорони тилу; з 12 VII 1941 – командуючий 30-ю армією Західного фронту; з грудня 1941 заст. ком. Московської зони оборони; з 11 VIII 1942 – командир Махачкалинської дивізії військ НКВС, яка діяла на території Дагестану та Чечні; з 21 XI 1942 командував 44-ю Армією. *Органы государственной безопасности...* – С. 189; Авдеенко С. *Памятное интервью* // Мелитопольский краеведческий журнал. – 2013. – № 2. – С. 29–31; Багаутдинов А., Багаутдинов Р. *Боевой путь Героя Советского Союза Минигали Губайдуллина. Монография.* – Уфа, 2022. – С. 187, 194–195; https://encyclopedia.mil.ru/encyclopedia/heroes/USSR/more.htm?id=12100376@morfHeroes [доступ 22 XI 2021].

Nr 13

30 grudnia 1939, b.m.w. Telegram szefa sztabu Wojsk Pogranicznych NKWD KO Wasilija Chomienki do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa w sprawie powrotu ludności na tereny okupowane przez Niemcy

[a-b]Telegram poczto[wy][b-a] [a-b]Doręczyć natychmiast[b-a]

[a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS[a]
[b]mias[to] [c]Kijów[c-b]

1. [Dnia] 29.12.[19]39 przez g[raniczny] p[unkt] k[ontrolny] Przemyśl ewakuowano pociągiem ludność niemiecką – 1685 osób, z tego mężczyzn – 482, kobiet – 626, dzieci – 577.

Według narodowości: Niemców – 1286, Polaków – 314, Ukraińców – 84, Czechów – 1.

[Według] przynależności społ[ecznej]: robotników – 406, chłopów – 133, urzędników – 237, kupców – 46, nie podano zawodu – 863.

Podczas przeszukania skonfiskowano: złotych pierścionków – 2; sowieckich pieniędzy – 1335 rubli, 35 kop[iejek]; złotych polskich – 20 103; dolarów amerykańskich – 1; polskich obligacji – 700 złotych.

2. [Podczas] powrotu eszelonu [z] Niemiec, zatrzymany został 17-letni Polak TODEUS, który naruszył granicę.

Nr [d]007932[d] CHOMIENKO[1]

Szef Sztabu Wojsk Pogran[icznych] NKWD KO
Kombrig (—) CHOMIENKO

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Wpisano odręcznie.*

[1] Wasilij Afanasjewicz Chomienko (ur. 18 III 1899 we wsi Pietrowskoje, gub. woroneska, zginął 9 XI 1943 koło Melitopola); płk (1936), *kombrig* (10 IX 1938), gen.-mjr (4 VI 1940), gen.-lejtn. (18 V 1943). Od maja 1938 dca Wojsk Pogranicznych i Wewnętrznych NKWD Leningradzkiego WO; w 1939 szef sztabu Wojsk Pogranicznych NKWD KO; w listopadzie 1940 dca Wojsk Pogranicznych NKWD Mołdawskiej SRS, a od 20 XI 1940 Ukraińskiej SRS; od 12 VI 1941 zca dcy Wojsk Ochrony Tyłów KOWO; od 12 VII 1941 dca 30. Armii Frontu Zachodniego; od grudnia 1941 zca dcy Moskiewskiej Strefy Obrony, od 11 VIII 1942 dca machaczkalskiej dywizji wojsk NKWD, działającej w Dagestanie i Czeczenii; od 21 XI 1942 dca 44. Armii. *Organy gosudarstwiennoj biezopasnosti...*, s. 189; S. Awdiejenko, *Pamiatnoje intierwju*, „Mielitopolskij Krajewiedczeskij Żurnał" 2013, nr 2, s. 29–31; A. Bagautdinow, R. Bagautdinow, *Bojewoj put' Gieroja Sowietskogo Sojuza, Minigali Gubajdullina. Monografija*, Ufa 2022, s. 187, 194–195; https://encyclopedia.mil.ru/encyclopedia/heroes/USSR/more.htm?id=12100376@morfHeroes [dostęp 22 XI 2021].

«30-е» декабря 1939 г.
исп[олнитель] МАМЧЕНКО

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 382, арк. 397.
Оригінал, машинопис.

„d-30-d" grudnia 1939 r.
sp[orządził] MAMCZENKO

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 382, k. 397.
Oryginał, maszynopis.

№ 14

5 січня 1940, Москва. Повідомлення заступника наркома внутрішніх справ СРСР Василя Чернишова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо медичного забезпечення переселенців

[а-а]Союз Советских Социалистических Республик
Народный комиссариат внутренних дел[а-а]
«[б-5-б]» [б-I-б] 19[б-40-б] г.
№ [б-97/85-б]
Москва, площадь Дзержинского, 2
Телефон: коммутатор НКВД

Лит. «.....»
Вх. № ..... на № .....
от ..... 19... г.
При ответах ссылаться
на №, число и отдел

Краткое содержание:

[а-а]Секретно[а-а]

[а-а]Народному комиссару внутренних дел УССР
Комиссару госбезопасности III ранга[а-а]
тов. [а-г]СЕРОВУ
г. Киев[г-а]

Наркомздрав СССР 31/XII-[19]39 г. № 530/160с дал указание НКЗдраву УССР об обеспечении эшелонов со спецпоселенцами-осадниками необходимыми медикаментами, медико-санитарным инвентарем, а также медперсоналом, по заявкам НКВД УССР.

Представьте своевременно заявку НКЗдраву УССР.

[а-а]Заместитель наркома внутренних дел Союза ССР
Комдив[а-а] (—) ЧЕРНЫШЕВ[1]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 22.
Оригінал, машинопис на бланку.
На документі резолюція: «т. Беспалько. Сообщено т. Серову 10.I. [19]40, заявку даст он. 11/I. [19]40. (—)».

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Вписано від руки.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*
[г-г] *Написано в розбивку.*

[1] Чернишов Василь Васильович (нар. 1896 в с. Виліки, Рязанська губ., пом. 12 IX 1952 у Москві); комдив (23 XII 1935), комісар ДБ 3-го рангу (2 VII 1941), комісар ДБ 2-го рангу (21 II 1943), генерал-полковник (9 VII 1945); в органах безпеки з 1920; з 7 VIII 1937 до 12 IX 1952 – заст. наркома/міністра внутрішніх справ СРСР; водночас з 7 VIII 1937 до 18 II 1939 – нач. ГУРСМ НКВС СРСР, з 18 II 1939 до 26 II 1941 – нач. ГУЛАГ НКВС СРСР. Колпакиди А. *Энциклопедия секретных служб России.* – Москва, 2003. – С. 571; Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 433–434.

Nr 14

5 stycznia 1940, Moskwa. Informacja zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wasilija Czernyszowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o medycznym zabezpieczeniu przesiedleńców

[a-a]Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich
Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych[a-a]
„[b-5][b-b] [b-I][b-b] 19[b-b]40[b-b] r.
Nr [b-b]97/85[b-b]
Moskwa, plac Dzierżyńskiego 2
telefon: centrala NKWD

Lit. „....."
Nr wch. ..... na nr .....
z ..... 19... r.
W odpowiedzi powołać się
na nr, datę i oddział

Streszczenie:

[c-c]Tajne[c-c]

[a-a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państw[owego] III rangi[a-a]
tow. [c-d]SIEROWA[c-d]
m. Kijów[d-c]

Narkomzdraw ZSRS 31/XII-[19]39 r. nr 530/160s wydał wytyczne dla *NKZdrawu* USRS dotyczące zaopatrzenia eszelonów ze specprzesiedleńcami-osadnikami w niezbędne lekarstwa, sprzęt medyczno-sanitarny, a także [zapewnienie opieki przez] personel med[yczny], na podstawie zapotrzebowania NKWD USRS.

Przekażcie niezwłocznie zapotrzebowanie dla *NKZdrawu* USRS.

[a-a]Zastępca *Narkoma* Spraw Wewnętrznych Związku SRS
komdiw[a-a] (—) CZERNYSZOW[1]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 22.
Oryginał, maszynopis na papierze firmowym.
Na dokumencie adnotacja: t[owarzysz] Biespalko. Poinformowano t[owarzysza] Sierowa 10 I [19]40, zgłosi on zapotrzebowanie. 11/I [19]40 *z nieczytelnym podpisem.*

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Wpisano odręcznie.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*
[d-d] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Wasilij Wasiljewicz Czernyszow (ur. 1896 we wsi Wyliki, gub. riazańska, zm. 12 IX 1952 w Moskwie); *komdiw* (23 XII 1935), komisarz GB 3. rangi (2 VII 1941), komisarz GB 2. rangi (21 II 1943), gen.-płk (9 VII 1945). W organach bezpieczeństwa od 1920; od 7 VIII 1937 do 12 IX 1952 zca ludowego komisarza/ministra spraw wewnętrznych ZSRS; jednocześnie od 7 VIII 1937 do 18 II 1939 naczelnik GURKM NKWD ZSRS; od 18 II 1939 do 26 II 1941 naczelnik GUŁag NKWD ZSRS. A. Kołpakidi, *Encyklopiedija siekrietnych służb Rossii*, Moskwa 2003, s. 571; N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 433–434.

№ 15

7 січня 1940, [Київ]. Повідомлення заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського секретарю ЦК КП(б)У Микиті Хрущову щодо кількості взятих на облік осадників та лісової охорони

[а-б]Совершенно секретно
Вручить немедленно:[б-а]

[п-б-п]Секретарю[п-б-п] ЦК КП(б)У
Тов. [п]ХРУЩЕВУ Н.С.[п]

В результате произведенного учета осадников и лесной сторожевой охраны в областях Западной Украины с заполнением на них личных дел, всего [б]учтено:[б]

[б]Осадников[б]: семей – 13524
человек – 70255
[б]Лесной сторожевой охраны:[б] семей – 2428
человек – 11790
[б]В том числе по областям:[б]
[б]По Ровенской области:[б]
Осадников: семей – 1032
человек – 5597
[б]Лесной сторожевой охраны:[б] семей – 535
человек – 2749
[б]По Львовской области:[б]
Осадников: семей – 4009
человек – 21085
[б]Лесной сторожевой охраны:[б] нет
[б]По Волынской области:[б]
Осадников: семей – 1863
человек – 10245
[б]Лесной сторожевой охраны:[б] семей – 370
человек – 1798

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[п-п] *Написано в розбивку.*

Nr 15

7 stycznia 1940, [Kijów]. Meldunek zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla sekretarza KC KP(b)U Nikity Chruszczowa w sprawie liczby zewidencjonowanych osadników i leśników

[a-b]Ściśle tajne
Wręczyć niezwłocznie:[b-a]

[a-b-c]Do Sekretarza[c-b-a] KC KP(b)U
tow. [c]CHRUSZCZOWA N.S.[c]

W wyniku przeprowadzonej ewidencji osadników i straży leśnej w obwodach Zachodniej Ukrainy oraz wypełnienia ich [kart] osobowych, w sumie [b]zewidencjonowano:[b]

[b]Osadnicy:[b] rodzin	– 13524
osób	– 70255
[b]Straż leśna:[b] rodzin	– 2428
osób	– 11790
[b]W tym w obwodach:[b]	
[b]Obwód równieński:[b]	
Osadnicy: rodzin	– 1032
osób	– 5597
[b]Straż leśna:[b] rodzin	– 535
osób	– 2749
[b]Obwód lwowski:[b]	
Osadnicy: rodzin	– 4009
osób	– 21085
[b]Straż leśna:[b]	brak
[b]Obwód wołyński:[b]	
Osadnicy: rodzin	– 1863
osób	– 10245
[b]Straż leśna:[b] rodzin	– 370
osób	– 1798

[a–c] *Zapisano wersalikami.*
[b–b] *Podkreślono maszynowo.*
[c–c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[б]По Станиславской области:[б]

Осадников: семей – 1626
человек – 7926
[б]Лесной сторожевой охраны:[б] семей – 599
человек – 2665

[б]По Дрогобычской области:[б]

Осадников: семей – 1039
человек – 4564
[б]Лесной сторожевой охраны:[б] семей – 512
человек – 2414

[б]По Тарнопольской области:[б]

Осадников: семей – 3955
человек – 20838
[б]Лесной сторожевой охраны:[б] семей – 412
человек – 2164

[а]Зам[еститель] наркома внутренних дел УССР[а]
[а]ГОРЛИНСКИЙ[а]

«[г]7[г]» января 1940 г.
№ [г]106/сн[г]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 18–20.
Копія, машинопис.

[г–г] *Вписано від руки.*

[b]-Obwód stanisławski:-[b]

Osadnicy: rodzin – 1626
osób – 7926
[b]-Straż leśna:-[b] rodzin – 599
osób – 2665

[b]-Obwód drohobycki:-[b]

Osadnicy: rodzin – 1039
osób – 4564
[b]-Straż leśna:-[b] rodzin – 512
osób – 2414

[b]-Obwód tarnopolski:-[b]

Osadnicy: rodzin – 3955
osób – 20838
[b]-Straż leśna:-[b] rodzin – 412
osób – 2164

[a]-Zast[ępca] *Narkoma* Spraw Wewnętrznych USRS-[a]
[c]-GORLINSKIJ-[c]

„[d]-7-[d]" stycznia 1940 r.
Nr [d]-106/sn-[d]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 18–20.
Kopia, maszynopis.

[d–d] *Wpisano odręcznie.*

№ 16

16 січня 1940, Львів. Супровідний лист до інструкції «Про порядок переселення польських осадників», надісланої до УНКВС західних областей України

[а-а]Копия[а-а]
[б-б]Сов[ершенно] секретно[б-б]

[б-б]Нач[альникам УНКВД][б-б] [в-в]Всем по Зап[адной] Укр[аине][в-в]
тов. .....
гор. .....

Направляю Вам инструкцию НКВД СССР, утвержденную СНК СССР от 29.XII.[19]39 г. № 2122/617сс «О порядке переселения польских осадников из западных обл[астей] УССР и БССР», для сведения и руководства.

[г-г]Приложение:[г-г] по тексту[1].

[б-б]Нач[альник] отд[ела] секретариата НКВД УССР
Лейтенант госбезопасности[б-б]
(—) ВОРОБЬЕВ[2]

«[в-в]16[в-в]» января 1940 г.
№ [в-в]41/сн[в-в]
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 42.
Оригінал, машинопис.

[а-а] *Написано та підкреслено від руки.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-в] *Вписано від руки.*
[г-г] *Підкреслено машинописним способом.*

[1] Див. документ № 12.

[2] Воробйов Василь Юхимович (нар. 1905); капітан ДБ (28 VIII 1939), підполковник ДБ (29 IV 1945); в органах держбезпеки з 1930; з 10 VII 1938 до 4 I 1939 – референт секретаріату НКВС УРСР; з 4 I 1939 до 1940 – нач. відділення секретаріату НКВС УРСР; 1940–1941 – заст. нач. 1-го відділення 1-го відділу ЕКУ НКВС УРСР; потім до вересня 1942 – особистий секретар заст. наркома держбезпеки СРСР. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Воробйова В.Ю.

Nr 16

16 stycznia 1940, Lwów. Pismo przewodnie do instrukcji „O trybie przesiedlenia polskich osadników" wysłane do zarządów NKWD zachodnich obwodów Ukrainy

[a-a]Kopia[a-a]
[b-b]Ściś[le] tajne[b-b]

[b-b]Do wszystkich Nacz[elników UNKWD][b-b] [c-c]na Zach[odniej] Ukr[ainie][c-c]
tow. .....
mias[to] .....

Przysyłam Wam instrukcję NKWD ZSRS, zatwierdzoną przez SNK ZSRS z 29 XII [19]39 r. Nr 2122/617ss „O trybie przesiedlenia polskich osadników z zachodnich obw[odów] USRS i BSRS", do wiadomości i realizacji.

[b-d]Załącznik:[d-b] jak w tekście[1].

[b-]Nacz[elnik] Oddz[iału] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][-b]
(—) WOROBJOW[2]

„[c-]16[-c]" stycznia 1940 r.
Nr [c-]41/sn[-c]
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 42.
Oryginał, maszynopis.

[a-a] *Dopisano odręcznie i podkreślono.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Wpisano odręcznie.*
[d-d] *Podkreślono maszynowo.*

[1] Zob. Dokument nr 12.

[2] Wasilij Jefimowicz Worobjow (ur. 1905); kpt. GB (28 VIII 1939), ppłk GB (29 IV 1945). W organach bezpieczeństwa od 1930; od 10 VII 1938 do 4 I 1939 referent w Sekretariacie NKWD USRS; od 4 I 1939 do 1940 naczelnik wydziału w Sekretariacie NKWD USRS; w l. 1940–1941 zca naczelnika 1. Wydziału 1. Oddziału EKU NKWD USRS; następnie do września 1942 osobisty sekretarz zcy ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego ZSRS. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Worobjowa W.J.

№ 17

17 січня 1940, Москва. Інструкція начальникам ешелонів із конвоювання спецпереселенців-осадників, яку 21 січня 1940 року надіслав заступник наркома внутрішніх справ СРСР Василь Чернишов наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову

[а-Союз Советских
Социалистических Республик
Народный комиссариат
внутренних дел-а
«[б-21-б]» [б-I-б] 19[б-40-б] г.
№ [б-27/562-б]
Москва, площадь Дзержинского, 2
Телефон: коммутатор НКВД

Лит. «.....»
Вх. № ..... на № .....
от ..... 19... г.
При ответах ссылаться
на №, число и отдел

[а-в-Сов[ершенно] секретно-в-а

Краткое содержание:

[а-Народному комиссару внутренних дел УССР
Комиссару госбезопасности III ранга-а
тов. [в-г-СЕРОВУ-г-в

НКВД СССР препровождает [б-«Инструкцию начальникам эшелонов по сопровождению спецпереселенцев-осадников»-б] – для руководства.

[б-Приложение-б]: по тексту.

[а-Заместитель наркома внутренних дел Союза ССР
[г-Комдив-г-а] (—) ЧЕРНЫШЕВ

«[а-Утверждаю»
Зам[еститель] народного комиссара
внутренних дел Союза ССР
[г-Комдив-г-а]
ЧЕРНЫШЕВ
«17» января 1940 г.

[г-Копия-г
[а-в-Сов[ершенно] секретно-в-а

[а-а] Написано великими літерами.
[б-б] Вписано від руки.
[в-в] Підкреслено машинописним способом.
[г-г] Написано в розбивку.

Nr 17

17 stycznia 1940, Moskwa. Instrukcja dla naczelników eszelonów dotycząca konwojowania przesiedleńców, przesłana 21 stycznia 1940 przez zastępcę ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wasilija Czernyszowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa

[a-]Związek Socjalistycznych
Republik Sowieckich
Ludowy Komisariat Spraw
Wewnętrznych[-a]
„[b-]21[-b]" [b-]I[-b] 19[b-]40[-b] r.
Nr [b-]27/562[-b]
Moskwa, plac Dzierżyńskiego 2
telefon: centrala NKWD

Lit. „....."
Nr wch. ..... na nr .....
z ..... 19... r.
W odpowiedzi powołać się
na nr, datę i oddział

[a-c-]Ściś[le] tajne[-c-a]

Streszczenie:

[a-]Do Ludowego Komisarza Spraw
Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państw[owego]
III rangi[-a]
tow. [c-d-]SIEROWA[-d-c]

NKWD ZSRS przesyła [a-]„Instrukcję dla naczelników eszelonów konwojujących specprzesiedleńców-osadników"[-a] – do realizacji.

[b-]Załącznik:[-b] jak w tekście

[a-]Zastępca *Narkoma* Spraw Wewnętrznych Związku SRS
[d-]*komdiw*[-d-a] (—) CZERNYSZOW

[a-]„Zatwierdzam"
Zast[ępca] Ludowego Komisarza Spraw
Wewnętrznych Związku SRS
[d-]*komdiw*[-d-a]
CZERNYSZOW
„17" stycznia 1940 r.

[d-]Kopia[-d]
[a-c-]Ściś[le] tajne[-c-a]

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Wpisano odręcznie.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*
[d-d] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[а-в-г-]Инструкция[г]
начальникам эшелонов по сопровождению спецпереселенцев-осадников[в-а]

1. Для сопровождения эшелонов спецпереселенцев к месту расселения на каждый эшелон выделяются распоряжением ГУКВ НКВД, НКВД УССР и НКВД БССР:

а) начальник эшелона (из командиров конвойных войск НКВД);

б) зам[естители] нач[альника] эшелона – 2 (из оперативного состава);

в) врач – 1; медфельдшер – 1; медсестры – 2 (выделяется НКЗ УССР и БССР)

и конвой в составе 22 человек (из состава конвойных войск).

2. Отправка осадников к месту поселения производится эшелонами в составе 55–[б-]60[-б] вагонов, оборудованных по зимнему для людских перевозок (в том числе один классный вагон для охраны и медперсонала, один оборудованный санизолятор и один вагон-ларек).

В каждый вагон помещается [б-]30[-б] человек взрослых и детей с их имуществом.

Для громоздких вещей на каждый эшелон выделяется по 4 товарных вагона.

3. Спецпереселенцам-осадникам разрешается брать с собой следующее имущество и мелкий хозяйственный инвентарь: 1) одежда, 2) белье, 3) обувь, 4) постельные принадлежности, 5) посуда столовая (ложки, ножи, вилки), чайная и кухонная, ведра, 6) продовольствие, – из расчета месячного запаса на семью, 7) мелкий хозяйственный и бытовой инструмент (топор, пила, лопата, мотыга, коса, грабли, вилы, молоток, клещи, зубило и т. п.), 8) деньги (сумма не ограничивается) и бытовые ценности (кольца, часы, серьги, браслеты, портсигар и т. п.), 9) сундук или ящик для упаковки вещей.

Общий вес указанных вещей не должен превышать 500 кг на семью.

[а-в-]Примечание[в-а]: Громоздкие вещи, в том числе хозяйственный инвентарь перевозятся в специально выделенных вагонах.

4. Начальник эшелона принимает спецпереселенцев без личного обыска и досмотра вещей по описи от местных органов НКВД, размещает спецпереселенцев по вагонам семьями.

После приема спецпереселенцев в эшелон, начальник эшелона полностью отвечает за состояние эшелона, перегрузку его с узкой колеи на широкую и доставку всех принятых к месту назначения.

5. Начальник эшелона предупреждает переселенцев в том, что при попытке к побегу, охранной эшелона будет применено оружие.

6. Начальник эшелона организует связь караульного помещения с паровозом, для чего на последний выставляется пост.

В середине и в хвосте эшелона на тормозных площадках выставляются часовые с обязанностью не допустить побега переселенцев, применяя оружие после предупредительного выстрела вверх.

[a-c-d]Instrukcja[d]
dla naczelników eszelonów konwojujących specprzesiedleńców-osadników[c-a]

1. Do eskorty eszelonów ze specprzesiedleńcami do miejsc rozlokowania dla każdego eszelonu, zgodnie z zarządzeniem GUKW NKWD, NKWD USRS i NKWD BSRS, wyznaczony zostaje:

a) naczelnik eszelonu (spośród dowódców Wojsk Konwojowych NKWD);

b) zast[ępcy] nacz[elnika] eszelonu – 2 (ze składu operacyjnego);

c) lekarz – 1; felczer – 1; pielęgniarki – 2 (wyznaczeni przez NKZ USRS i BSRS)

oraz konwój składający się z 22 osób (ze składu Wojsk Konwojowych).

2. Osadnicy odprawiani są do miejsca osiedlenia eszelonami złożonymi z 55–[b]60[b] wagonów, wyposażonych odpowiednio do przewozu ludzi zimą (w tym jeden wagon pasażerski dla ochrony i personelu med[ycznego], jedna wyposażona izolatka sanitarna i jeden wagon-kiosk spożywczy).

Każdy wagon ma pomieścić [b]30[b] osób dorosłych i dzieci wraz z ich mieniem.

Na rzeczy wielkogabarytowe przeznacza się po 4 wagony towarowe na eszelon.

3. Specprzesiedleńcom-osadnikom zezwala się zabrać następujący dobytek i sprzęt gospodarski: 1) odzież, 2) bieliznę, 3) obuwie, 4) pościel, 5) zastawę stołową (łyżki, noże, widelce), naczynia do parzenia herbaty i gotowania, wiadra, 6) zapas żywności dla rodziny na miesiąc, 7) drobne narzędzia gospodarskie i codziennego użytku (siekiera, piła, łopata, motyka, kosa, grabie, widły, młotek, obcęgi, mesel itp.), 8) pieniądze (suma nieograniczona) i użytkowe rzeczy wartościowe (pierścionki, zegarki, kolczyki, bransolety, papierośnice itp.), 9) kufer lub skrzynię do zapakowania rzeczy.

Łączna waga wymienionych rzeczy nie powinna przekraczać 500 kg na rodzinę.

[a-c-]Uwaga:[c-a] Rzeczy wielkogabarytowe, w tym sprzęt gospodarski, przewozi się w specjalnie wyznaczonych wagonach.

4. Naczelnik eszelonu przyjmuje specprzesiedleńców bez rewizji osobistej i kontroli rzeczy, według spisu [sporządzonego] przez miejscowe organy NKWD, rozmieszcza specprzesiedleńców w wagonach rodzinami.

Po przyjęciu specprzesiedleńców do eszelonu, naczelnik eszelonu w pełni odpowiada za stan eszelonu, przeładunek z kolei wąskotorowej na szerokotorową i dowiezienie wszystkich przyjętych do miejsca przeznaczenia.

5. Naczelnik eszelonu ostrzega przesiedleńców, że podczas próby ucieczki ochrona eszelonu użyje broni.

6. Naczelnik eszelonu organizuje łączność wartowni z parowozem, w którym wystawia posterunek.

W połowie i na końcu eszelonu, na pomostach hamulcowych, wystawieni zostają wartownicy, których obowiązkiem jest nie dopuścić do ucieczki przesiedleńców; [mogą oni] użyć broni po wydaniu strzału ostrzegawczego.

Начальник эшелона, приняв сигнальный выстрел, останавливает поезд и по выяснении обстоятельств происшествия организует преследование бежавшего, используя свободных от наряда бойцов.

7. Против женщин и детей оружие применять воспрещается.

8. В случаях тяжелых заболеваний спецпереселенцев в пути – начальник эшелона передает больных через местные органы УНКВД на излечение в ближайшие пункты органов здравоохранения, о чем составляет соответствующий акт и сообщает в Главное транспортное управление НКВД СССР.

При обнаружении случаев эпидемических заболеваний – начальник эшелона отцепляет соответствующий вагон и оставляет для карантина под наблюдением местного органа НКВД, о чем доносит в Главное транспортное управлением НКВД СССР.

9. На оплату расходов, связанные с сопровождением спецпереселенцев (питанием, телеграфные и др[угие] расходы) НКВД УССР и НКВД БССР выделяют начальнику эшелона под отчет денежный аванс, в том числе на питание спецпереселенцев, до 2 р[ублей] 50 к[опеек] на человека в сутки.

10. В пути следования по железной дороге спецпереселенцы получают бесплатно один раз в сутки горячую пищу и 800 грамм хлеба на человека.

Горячая пища и хлеб выдается в железнодорожных буфетах треста ресторанов и буфетов НКТорга СССР.

Для получения питания, начальник эшелона за 24 часа до прибытия на станцию телеграфно сообщает директорам буфетов станции и соответствующим ДТО НКВД по форме: «Приготовьте эшелону переселенцев НКВД: „Литер" № число часам обедов кг хлеба начальник эшелона подпись».

Обеды выдаются на вынос в собственной посуде спецпереселенцев. Для получения [и доставки] обеда и кипятка, начальник эшелона выделяет необходимое количество людей из спецпереселенцев с каждого вагона под наблюдением сопровождающих из состава конвоя.

После выдачи обедов, начальник эшелона производит расчеты за отпущенное питание спецпереселенцам по счетам ресторана или буфета.

11. В пути следования эшелона вагоны с переселенцами запираются. Во время стоянок на малолюдных станциях, начальник эшелона организовывает выпуск переселенцев на прогулку повагонно под наблюдением часовых.

Проверка наличия переселенцев по вагонам производится не реже одного раза в сутки.

[12.] О движении и местонахождении эшелона и его состоянии начальник эшелона ежедневно доносит по телеграфу в Главное транспортное управление НКВД СССР по форме: «Москва, Главное транспортное управление НКВД СССР, эшелон № ..... проследовал станцию ....., тогда-то ..... подпись». О всех важных происшествиях, имевших место в пути следования (побеги, заболевания, перебои с питанием и т. д.), начальник эшелона немедленно доносит в Главное транспортное управление НКВД СССР и в ближайший ДТО НКВД.

Naczelnik eszelonu po usłyszeniu strzału ostrzegawczego zatrzymuje pociąg, wyjaśnia okoliczności zajścia i organizuje pościg za zbiegiem, angażując do tego żołnierzy, którzy [aktualnie] nie pełnią służby.

7. Zabrania się używania broni w stosunku do kobiet i dzieci.

8. W przypadkach poważnych zachorowań specprzesiedleńców podczas podróży, naczelnik eszelonu przekazuje chorych za pośrednictwem miejscowych organów UNKWD na leczenie do najbliższych placówek ochrony zdrowia, sporządza na ten temat odpowiedni protokół i zawiadamia Główny Zarząd Transportu NKWD ZSRS.

Jeśli wykryte zostaną przypadki zachorowań na choroby zakaźne, naczelnik eszelonu odczepia dany wagon i pozostawia go na kwarantannę pod nadzorem miejscowego organu NKWD, o czym donosi Głównemu Zarządowi Transportu NKWD ZSRS.

9. W ramach środków na wydatki związane z konwojowaniem specprzesiedleńców (wydatki na żywność, telegraf i in[ne]) NKWD USRS i NKWD BSRS przydzielają naczelnikowi eszelonu zaliczkę pieniężną, w tym na wyżywienie specprzesiedleńców, do 2 r[ubli] 50 k[opiejek] na osobę na dobę.

10. Podczas jazdy koleją specprzesiedleńcy otrzymują bezpłatnie raz na dobę gorący posiłek i 800 gramów chleba na osobę.

Gorący posiłek i chleb wydawane są w bufetach kolejowych trustu restauracji i bufetów *NKTorgu* ZSRS.

W celu otrzymania posiłków naczelnik eszelonu na 24 godziny przed przybyciem na [daną] stację zawiadamia telegraficznie dyrektora bufetu stacji i odpowiednie DTO NKWD według wzoru: „Przygotujcie się na eszelon przesiedleńców NKWD: «litera», nr, data, godzina, [liczba] obiadów, k[ilo]g[ramów] chleba; naczelnik eszelonu, podpis".

Obiady wydaje się na wynos w naczyniach należących do sprzecprzesiedleńców. W celu otrzymania [i przyniesienia] obiadów oraz wrzątku naczelnik eszelonu wyznacza z każdego wagonu odpowiednią liczbę specprzesiedleńców, nadzorowaną przez eskortę konwoju.

Po wydaniu obiadów naczelnik eszelonu dokonuje rozliczenia za wydaną sprzecprzesiedleńcom żywność na podstawie rachunku z restauracji lub bufetu.

11. Podczas jazdy eszelonu wagony z przesiedleńcami są zamykane. W czasie postojów na słabo zaludnionych stacjach naczelnik eszelonu organizuje, dla każdego wagonu z osobna, wypuszczanie przesiedleńców na spacer pod nadzorem wartowników.

Sprawdzanie obecności przesiedleńców w wagonach odbywa się nie rzadziej niż raz na dobę.

[12.] O przebiegu jazdy, miejscu, do którego eszelon dojechał i jego stanie naczelnik eszelonu codziennie składa telegraficznie meldunek do Głównego Zarządu Transportu NKWD ZSRS według wzoru: „Moskwa, Główny Zarząd Transportu NKWD ZSRS, eszelon nr ..... przejechał przez stację ....., wtedy i wtedy ....., podpis". O wszystkich ważniejszych wydarzeniach, mających miejsce w czasie podróży (przypadki ucieczki, zachorowania, zakłócenia

13. Начальники эшелонов в пути следования за содействием обращаются в Транспортные органы НКВД и железнодорожную милицию.

14. По прибытии эшелона на станцию назначения – начальник сдает людей в вагонах представителю местного отдела или управления НКВД по акту, с приложением именного списка и личных дел спецпереселенцев по описи. Акт составляется в 3-х экземплярах за подписями: принимающего, сдающего и сопровождающего эшелон врача.

Один экземпляр акта направляется в Отдел трудовых поселений ГУЛАГа НКВД СССР, второй экземпляр передается представителю местного органа (принимающему) и третий экземпляр остается на руках у начальника эшелона для отчета.

п. п. а-Врио начальника главного управления конвойных
войск НКВД и начальника конвойных войск
г-полковник г-а КРИВЕНКО[1]

а-в-г-Верно:г-в
Врио начальника 1 отдела
г-майор г-а (—) ДАВЫДОВ

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 53–58 зв.
Супровідний лист – оригінал, машинопис на бланку, додаток – завірена копія, машинопис.

[1] Кривенко Михайло Спиридонович (нар. 27 VI 1904 у с. Політотдельське Воронезької губ., пом. 10 X 1954 у Волгограді); полковник ДБ (29 III 1939), комбриг (29 IV 1939), генерал-майор (24 I 1942), генерал-лейтенант (17 XI 1944); у 1920 добровільно вступив до РСЧА, член ВКП(б); закінчив Військову академію РСЧА ім. М. Фрунзе; в 1939 – шеф штабу ГУКВ НКВС СРСР, з 1 III 1941 – заст. нач., а з лютого 1942 – нач. ГУКВ НКВС СРСР; з 2 II 1945 до 8 III 1947 – нач. ГУПВІ НКВС/МВС СРСР; з 21 IV 1947 – заст. нач., а з 26 IV 1949 до 8 VI 1951 – нач. УМВС Свердловської обл., з 17 VII 1951 послідовно – заст. нач., в.о. нач., нач. Управління Калачевського ВТТ; з 29 VII 1953 на пенсії. Один із безпосередніх виконавців катинського злочину, розстрілював у Калініні (зараз Твер) польських військовополонених, які поховані у Медному. Pietrow N. *Kto zabijał Polaków strzałem w tył głowy w Katyniu, Charkowie i Twerze.* – Warszawa, 2009. – С. 189 // Серія: Zeszyty Katyńskie № 24 / ред. Tarczyński M.; https://history.wikireading.ru/308172 [доступ 29 XI 2021]; https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 29 XI 2021].

w dostawie żywności itd.) naczelnik eszelonu natychmiast składa meldunek Głównemu Zarządowi Transportu NKWD ZSRS i najbliższemu DTO NKWD.

13. W podróży naczelnicy eszelonów zwracają się o pomoc do oddziałów transportowych NKWD i milicji kolejowej.

14. Po przybyciu eszelonu na stację przeznaczenia, naczelnik eszelonu przekazuje ludzi w wagonach przedstawicielowi miejscowego oddziału lub zarządu NKWD na podstawie protokołu z załączoną listą imienną i aktami osobowymi sprzecprzesiedleńców według spisu. Protokół sporządza się w 3 egzemplarzach podpisanych przez przyjmującego, zdającego i lekarza eszelonu.

Jeden egzemplarz protokołu kieruje się do Oddziału Osiedli Pracy GUŁAG NKWD ZSRS, drugi egzemplarz przekazuje się przedstawicielowi miejscowego organu (przyjmującemu), a trzeci egzemplarz zostaje u naczelnika eszelonu w celu sporządzenia sprawozdania.

p.p. [a-c]p.o. Naczelnika Głównego Zarządu Wojsk Konwojowych NKWD
i Dowódcy Wojsk Konwojowych
[d-pułkownik-d-a] KRIWIENKO[1]

[a-c-d-]Za zgodność:[-d-c]
p.o. Naczelnika 1. Oddziału
[d-major-d-a] (—) DAWYDOW

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 53–58v.
Pismo przewodnie – oryginał, maszynopis na papierze firmowym, załącznik – kopia uwierzytelniona, maszynopis.

[1] Kriwienko Michaił Spiridionowicz (ur. 27 VI 1904 we wsi Politotdielskoje, gub. woroneska, zm. 10 X 1954 w Wołgogradzie); płk GB (29 III 1939), *kombrig* (29 IV 1939), gen.-mjr (24 I 1942), gen.-lejtn. (17 XI 1944). W 1920 ochotniczo w RKKA, członek WKP(b). Po ukończeniu Wojskowej Akademii RKKA im. Michaiła Frunzego, w 1939 szef sztabu GUKW NKWD ZSRS, od 1 III 1941 zca naczelnika, a od lutego 1942 naczelnik GUKW NKWD ZSRS; od 2 II 1945 do 8 III 1947 naczelnik GUPWI NKWD/MWD ZSRS; od 21 IV 1947 zca naczelnika, a od 26 IV 1949 do 8 VI 1951 naczelnik UMWD Obwodu Swierdłowskiego, od 17 VII 1951 kolejno: zca naczelnika, p.o. naczelnika, naczelnik Zarządu Kałaczewskiego ITŁ. Od 29 VII 1953 na emeryturze. Jeden z bezpośrednich wykonawców zbrodni katyńskiej, rozstrzeliwujący w Kalininie (obecnie Twer) polskich jeńców wojennych pochowanych w Miednoje. N. Pietrow, *Kto zabijał Polaków strzałem w tył głowy w Katyniu, Charkowie i Twerze*, Warszawa 2009, s. 189 („Zeszyty Katyńskie" nr 24, red. M. Tarczyński); https://history.wikireading.ru/308172 [dostęp 29 XI 2021]; https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 29 XI 2021].

№ 18

17 січня 1940, Київ. Лист наркома охорони здоров'я УРСР Івана Овсієнка заступнику наркома внутрішніх справ УРСР Миколі Горлинському про медико-санітарне обслуговування ешелонів з переселенцями

[а]Українська Радянська Соціалістична Республіка
Народний комісаріат охорони здоров'я[а]

Київ, Рейтерська, 22 телефон 3-35-43
Ваш індекс ..... дата ..... 193... р. Наш індекс [б]19[б] дата [б]17/I[б] 19[б]-40[б] р.
[а]Совершенно секретно[а]
Экз[емпляр] № .....
[а-в]Только лично[в-а]

[а]Заместителю народного комиссара внутренних дел УССР[а]
тов. [а]ГОРЛИНСКОМУ[а]
На № 175/сн и № 195/сн

По вопросу подготовки к медико-санитарному обслуживанию эшелонов с переселяемыми из областей Западной Украины польскими осадниками, – Наркомздравом УССР проделано следующее:

1. Возложена персональная ответственность за медико-санитарное обслуживание эшелонов с польскими осадниками на заместителя народного комиссара здравоохранения УССР – тов. ЛУКЬЯНЧИКОВА.

2. Дано распоряжение Киевскому, Житомирскому, Винницкому, Кировоградскому облздравотделам и Киевскому горздравотделу о срочном подборе медперсонала – по разверстке Наркомздрава УССР – 70 фельдшеров и 140 медицинских сестер.

3. Дано распоряжение Аптекоуправлению в кратчайший срок скомплектовать 70 аптечек для вагонов изоляторов.

4. Возбуждено ходатайство перед СНК УССР и Наркомфином УССР об отпуске необходимых ассигнований, согласно разработанной Наркомздравом УССР сметы для этой цели.

5. Дано распоряжение Укрмедснабу выделить из имеющихся фондов необходимые постельные принадлежности для вагонов изоляторов.

Что же касается вагонов для оборудования их под изоляторы, то командированному для этой цели в Моботдел Управления Юго-Западных железных дорог сотруднику Наркомздрава УССР, зам[еститель] начальника

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Вписано від руки.*
[в-а] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 18

17 stycznia 1940, Kijów. Pismo ludowego komisarza ochrony zdrowia USRS Iwana Owsijenki do zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dotyczące obsługi medycznej eszelonów z przesiedleńcami

[a-b]Ukraińska Socjalistyczna Republika Sowiecka
Ludowy Komisariat Ochrony Zdrowia[b-a]

[a]Kijów, [ul.] Rejterska 22 telefon 3-35-43
Wasz indeks ..... data ..... 193... r. Nasz indeks [c]19[c] data [c]17/I[c] 19[c]40[c] r.[a]
[b]Ściśle tajne[b]
Egz[emplarz] nr .....
[b-d]Do rąk własnych[d-b]

[b]Do Zastępcy Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS[b]
tow. [d]GORLINSKIEGO[d]
Na nr 175/sn i nr 195/sn

W kwestii przygotowania obsługi medyczno-sanitarnej eszelonów z polskimi osadnikami przesiedlanymi z obwodów Zachodniej Ukrainy *Narkomzdraw* USRS wykonał, co następuje:

1. Osobistą odpowiedzialność za obsługę medyczno-sanitarną eszelonów z polskimi osadnikami nałożono na zastępcę ludowego komisarza ochrony zdrowia USRS tow. ŁUKJANCZIKOWA.

2. Wydano polecenie dla Obw[odowych] Oddziałów Zdrow[ia]: Kijowskiego, Żytomierskiego, Winnickiego, Kirowogradzkiego oraz Kijowskiego Miej[skiego] Oddziału Zdrow[ia] dotyczące bezzwłocznego doboru personelu med[ycznego] – według rozdzielnika *Narkomzdrawu* USRS – 70 felczerów i 140 pielęgniarek.

3. Wydano polecenie dla Zarządu Aptek, aby w jak najkrótszym terminie skompletowanych zostało 70 apteczek dla wagonów-izolatek.

4. Wystosowano prośbę do SNK USRS i *Narkomfinu* USRS o wyasygnowanie koniecznych [środków] na ten cel, zgodnie z opracowanym przez *Narkomzdraw* USRS kosztorysem.

5. Wydano polecenie dla *Ukrmiedsnabu*, aby przydzielił z posiadanych zasobów niezbędną pościel do wagonów-izolatek.

Co się tyczy urządzenia wagonów tak, by pełniły rolę izolatek, to wydelegowanemu w tym celu do Oddziału Mob[ilizacyjnego] Zarządu Kolei Południowo-

---

[a-a] *Zapisano w języku ukraińskim.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Wpisano odręcznie.*
[d-d] *Podkreślono maszynowo.*

Моботдела заявил, что по этому вопросу официальных указаний от НКПС еще нет, но на основании существующей практики железная дорога предоставляет подвижной состав соответственно заявке организации формирующей эшелоны.

В данном случае также будет подана [6]НКВД УССР[6] заявка, в которой будет указано количество вагонов, необходимых для перевозимых контингентов и как эти вагоны должны быть оборудованы и какие вагоны (классные или товарные) должны быть представлены для обслуживающего персонала и для изолятора.

На основании этого, – прошу Вас при подаче заявки железной дороге на подвижной состав для эшелонов включить в эти заявки по одному классному вагону на эшелон для изолятора.

Одновременно прошу сообщить:

1. Будет ли Вами сообщено время и пункты, куда направлять медперсонал или же сосредоточить медперсонал в Киеве, откуда он будет направляться по Вашему указанию.

2. Порядок оформления пропусков – на месте или же в Киеве.

3. Ориентировочный срок пребывания медперсонала в пути.

Народный Комиссар Здравоохранения УССР
(—) ОВСИЕНКО[1]

Нап. 2 экз[емпляра]
№ 1 – адрес
№ 2 – в д[ело] НКЗУ
зб 17/I-[19]40 г.

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 43–43 зв.
Оригінал, машинопис.

[1] Овсієнко Іван Іванович (нар. 1901 в Катеринославі, пом. 1971 у Харкові); кандидат медичних наук (1946); закінчив лікувальний факультет Дніпропетровського медичного інституту; упродовж 1929–1930 працював санітарно-епідеміологічним інспектором Мелітопольської округи УСРР; з вересня 1930 – аспірант кафедри гігієни Харківського медичного інституту; упродовж 1935–1937 – заст. Українського центрального інституту комунальної гігієни у Харкові, упродовж 1938–1944 – нарком охорони здоров'я УРСР; упродовж V 1940 – I 1949 був делегатом до ВР УРСР; під час Другої світової війни був уповноваженим санітарного управління Південного і Південно-Західного фронтів; упродовж 1944–1971 – директор Українського центрального інституту вдосконалення лікарів у Харкові. ЦДАВО України, ф. Р-1, оп. 31, спр. 2, арк. 62; там само. – Спр. 4, арк. 233–234; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 7236, арк. 77–79 зв; Трегуб П., Дончак Д., Галичева Н., Огнева Л. *Выдающийся организатор здравоохранения профессор Иван Иванович Овсиенко (1901–1971)* // Медицина сьогодні і завтра. – 2013. – № 4. – С. 56–59; https://ru.freejournal.org/7091004/1/ovsienko-ivan-ivanovich.html [доступ 27 XI 2021]; *Восстанавливая страну: послевоенная реанимация медицины УССР* (https://odnarodyna.org/content/vosstanavlivaya-stranu-poslevoennaya-reanimaciya-mediciny-ussr [доступ 27 XI 2021]).

-Zachodniej pracownikowi *Narkomzdrawu* USRS zas[tępca] naczelnika Oddziału Mob[ilizacyjnego] oświadczył, że w tej kwestii nie ma jeszcze wytycznych z NKPS, ale na podstawie istniejącej praktyki kolej przydziela tabor kolejowy zgodnie z zapotrzebowaniem organizacji formującej eszelony.

W danym przypadku «NKWD USRS» przekaże również informację, w której podana zostanie liczba wagonów, potrzebnych do przewiezienia kontyngentów oraz [wskazówki], jak mają zostać wyposażone te wagony oraz jakie wagony (pasażerskie czy towarowe) mają być przeznaczone dla personelu obsługującego i na izolatki.

W związku z tym proszę, byście przy składaniu na kolei zapotrzebowania na tabor na eszelony uwzględnili w tym zapotrzebowaniu po jednym wagonie pasażerskim na eszelon, przeznaczonym na izolatkę.

Jednocześnie proszę podać:

1. Czy podacie termin i punkty, do których należy kierować personel med[yczny], czy skoncentrować personel med[yczny] w Kijowie, skąd będzie on skierowany według Waszych wskazówek?
2. Tryb załatwiania przepustek – na miejscu czy w Kijowie?
3. Orientacyjny czas przebywania personelu med[ycznego] w podróży.

Ludowy Komisarz Ochrony Zdrowia USRS
(—) OWSIJENKO[1]

Odb[ito] 2 egz[emplarze]
Nr 1 – adres[at]
Nr 2 – do a[kt] NKZU
zb 17/I-[19]40 r.

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 43–43v.
Oryginał, maszynopis.

[1] Iwan Iwanowicz Owsijenko (ur. 1901 w Jekaterynosławiu, zm. 1971 w Charkowie); kandydat nauk medycznych (1946). Absolwent Wydziału Lekarskiego Dniepropietrowskiego Instytutu Medycznego; w l. 1929–1930 inspektor sanitarno-epidemiologiczny okręgu melitopolskiego USRS; od września 1930 aspirant Katedry Higieny Charkowskiego Instytutu Medycznego; w l. 1935–1937 zca dyrektora Ukraińskiego Centralnego Instytutu Higieny Komunalnej w Charkowie, w l. 1938–1944 ludowy komisarz ochrony zdrowia USRS; od maja 1940 do stycznia 1949 delegat do RN USRS. Podczas II wojny światowej pełnomocnik Zarządu Sanitarnego Frontów Południowego i Południowo-Zachodniego; w l. 1944–1971 dyrektor Ukraińskiego Centralnego Instytutu Doskonalenia Lekarzy w Charkowie. CDAWO Ukrainy, f. R-1, op. 31, spr. 2, k. 62; *ibidem*, spr. 4, k. 233–234; CDAGO Ukrainy, f. 1, op. 20, spr. 7236, k. 77–79v; P. Triegub, D. Donczak, N. Galiczewa, Ł. Ogniewa, *Wydajuszczyjsia organizator zdrawoochranienija profiessor Iwan Iwanowicz Owsijenko (1901–1971)*, „Medycyna Siohodni i Zawtra" 2013, nr 4, s. 56–59; https://ru.freejournal.org/709l004/l/ovsienko-ivan-ivanovich.html [dostęp 27 XI 2021]; *Wosstanawliwaja stranu: poslewojennaja reanimacyja miedicyny USSR* (https://odnarodyna.org/content/vosstanavlivaya-stranu-poslevoennaya-reanimaciya-mediciny-ussr [dostęp 27 XI 2021]).

№ 19

19 січня 1940, [Київ]. Витяг із протоколу № 18 засідання політбюро ЦК КП(б)У щодо планів виселення осадників

[а-б]Копия[б]
[в]Совершенно секретно[в-а]

[а-а]Выписка из протокола № 18[а-а]
Заседания политбюро[а] ЦК КП(б)У
[а]от 19.I.[19]40 г.[а]

[а]Вопросы, связанные с выселением осадников[а]

ЦК КП(б)У, заслушав сообщение НКВД УССР тов. СЕРОВА о мероприятиях по вопросам, связанным с выселением осадников и лесной стражи в западных областях УССР, постановляет:

1. Разработанные планы областных и участковых троек по выселению осадников и лесной стражи одобрить.

2. Намеченный НКВД УССР расчет привлечения к операции работников НКВД и милиции из областей УССР считать целесообразным.

3. Обязать областные тройки НКВД и Обкомы КП(б)У при выселении руководствоваться следующим:

а) в соответствии с постановлением Совнаркома СССР подлежат выселению на общем основании и семьи осадников и лесной стражи – украинцев, числящихся в воеводских списках [осадников], выявленные в процессе учета осадников органами НКВД УССР;

б) подлежат выселению также семьи осадников и лесной стражи, которые к моменту учета имели земли 3–4 морга, числящиеся в воеводских списках осадников и пользовавшиеся всеми преимуществами бывшего польского государства;

в) начальникам УНКВД западных областей совместно с обкомами принять меры к снабжению зимней одеждой тех членов семей осадников, в особенности детей, которые нуждаются в зимней обуви и одежде за счет богатых семей осадников или же путем закупки в торгующих организациях;

г) для перевозки к железнодорожным пунктам семей осадников, у которых к моменту переселения не окажется лошадей, использовать лишних лошадей других осадников, или же привлечь для перевозки этих семей подводы местного крестьянского населения за плату.

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Написано великими літерами.*

Nr 19

19 stycznia 1940, [Kijów]. Wyciąg z protokołu nr 18 posiedzenia Biura Politycznego KC KP(b)U na temat wysiedlania osadników i leśników

[a-b]Kopia[b]
[c]Ściśle tajne[c-a]

[c-a]Wyciąg z protokołu nr 18[-a]
z posiedzenia Biura Politycznego[-c] KC KP(b)U
[a]z 19.1.[19]40 r.[-a]

[a]Kwestie związane z wysiedleniem osadników[-a]

Po wysłuchaniu informacji NKWD USRS – tow. SIEROWA – o działaniach podjętych w związku z wysiedleniem osadników i [pracowników] straży leśnej z zachodnich obwodów USRS, KC KP(b)U postanawia:

1. Plany dotyczące wysiedlenia osadników i [pracowników] straży leśnej opracowane przez trójki obwodów i odcinków zatwierdzić.

2. Opracowaną przez NKWD USRS kalkulację zaangażowania do operacji pracowników NKWD i milicji z obwodów USRS uznać za wskazaną.

3. Zobowiązać trójki obwodowe NKWD oraz *obkomy* KP(b)U, by przy wysiedleniu kierowały się następującymi [zasadami]:

a) zgodnie z postanowieniem *Sownarkomu* ZSRS wysiedleniu na ogólnych zasadach podlegają również ujawnione podczas ewidencjonowania osadników przez organy NKWD USRS ukraińskie rodziny osadników i [pracowników] straży leśnej, figurujące w spisach wojewódzkich;

b) wysiedleniu podlegają także rodziny osadników i [pracowników] straży leśnej, które podczas sporządzania ewidencji posiadały po 3–4 morgi ziemi, figurowały w wojewódzkich spisach osadników oraz korzystały z wszelkich przywilejów nadanych przez byłe państwo polskie;

c) naczelnicy UNKWD zachodnich obwodów razem z *obkomami* mają podjąć kroki w celu zaopatrzenia w odzież zimową tych członków rodzin osadniczych, którzy potrzebują zimowych butów i ubrania, głównie dzieci, [zabierając] rzeczy bogatym rodzinom osadniczym albo drogą zakupu [ich] w instytucjach handlowych;

d) w celu dowiezienia do [zbiorczych] punktów kolejowych rodzin osadniczych nieposiadających w momencie wysiedlenia koni, użyć wolne konie innych osadników albo do przewiezienia tych rodzin wynająć za opłatą podwody u miejscowej ludności chłopskiej.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

4. Обязать тройки НКВД привлекать к работе, связанной с моментом непосредственного выселения осадников и лесной стражи, людей из местного населения для помощи участковым тройкам, но при непременном условии – предварительной и тщательной их проверке.

5. Обязать областные тройки УНКВД и секретарей Обкомов КП(б)У западных областей обеспечить предварительное изучение обстановки работниками, которые будут производить непосредственную работу по выселению (изучение расположения поселков и сел, хозяйств осадников, подлежащих выселению, пути следования, заранее наметить подводчиков, знающих дорогу от населенного пункта к железнодорожной станции и т. д.) с тем, чтобы работники, которые будут непосредственно производить операцию, заранее бы знали внешнюю обстановку, в которой будет эта работа проходить.

6. Обязать начальников Львовской, Ковельской и Юго-Западной железных дорог и начальников ДТО НКВД этих дорог обеспечить своевременную подачу вполне оборудованных вагонов под погрузку выселяемых осадников и лесной стражи и своевременную отправку эшелонов по назначению.

7. Обязать заведующего транспортным отделом ЦК КП(б)У т. КИРИЧЕНКО[1] установить непосредственный и тщательный контроль за точным выполнением плана перевозок выселения осадников и лесной стражи.

8. Обязать секретарей обкомов и председателей облисполкомов западных областей обеспечить тщательную сохранность оставляемого имущества выселяемых осадников и лесной стражи, приняв меры к использованию его в соответствии с решением ЦК КП(б)У от 24 декабря 1939 года.

9. ЦК КП(б)У возлагает полную ответственность за своевременную и хорошую подготовку к большой работе, связанной с выселением осадников и лесной стражи и за тщательное проведение этой операции на Обкомы и Облисполкомы и, в первую очередь, на первых секретарей Обкомов КП(б)У и председателей Облисполкомов, которые персонально, вместе с начальником УНКВД, отвечают за проведение операции по выселению осадников и лесной стражи.

---

[1] Кириченко Олексій Іларіонович (нар. 25 II 1908 у с. Чорнобаївка, Херсонська губ., пом. 28 XII 1975 у Москві); з 1925 – член ЛКСМ, з 1930 член ВКП(б); упродовж 1931–1936 заочно навчався в Азово-Чорноморському інституті інженерів-механіків соціалістичного землеробства, з березня 1938 працював в апараті ЦК КП(б)У: інструктором відділу науки, відділу кадрів, а згодом завідувачем сектору відділу кадрів, завідувачем транспортного відділу. Під час Другої світової війни – член Військових Рад Фронтів: Південно-Західного, Сталінградського, Донського, Південно-Східного, Південного та 4-го Українського. З 21 I 1944 – секретар ЦК КП(б)У по кадрах; з 23 VII 1945 – 1-й секретар Одеського обласного і міського комітетів КП(б)У, з 16 XII 1949 – 2-й секретар ЦК КП(б)У, з 4 VI 1953 – 1-й секретар ЦК КП(б)У, з 17 XII 1957 – секретар ЦК КПРС, курував на цій посаді роботу КДБ, з 12 I 1960 – 1-й секретар Ростовського обкому КПРС; вийшов 1962 на пенсію. Шаповал Ю. *Кириченко Олексій Іларіонович // Енциклопедія історії України: у 10 т.* – Т. 4. – Київ, 2007. – С. 301.

4. Zobowiązać trójki NKWD, by do prac związanych bezpośrednio z wysiedleniem osadników i [pracowników] straży leśnej wciągnęły, jako pomoc dla trójek odcinkowych, ludzi miejscowych, ale bezwarunkowo należy ich wcześniej dokładnie sprawdzić.

5. Zobowiązać trójki obwodowe UNKWD i sekretarzy *obkomów* KP(b)U zachodnich obwodów, by pracownicy, którzy będą bezpośrednio przeprowadzać wysiedlenia, rozeznali się zawczasu w sytuacji (zbadanie położenia osiedli i wsi, gospodarstw osadników podlegających wysiedleniu, tras przemarszu, wyznaczenie zawczasu woźniców, którzy znają drogę z miejscowości do stacji kolejowej itd.), tak by funkcjonariusze, którzy mają bezpośrednio prowadzić operację, zawczasu zapoznali się z warunkami zewnętrznymi, w jakich będą prowadzić działania.

6. Zobowiązać naczelników Kolei Lwowskiej, Kowelskiej i Południowo-Zachodniej oraz naczelników DTO NKWD tych kolei, by zadbali o podstawienie w odpowiednim czasie całkowicie wyposażonych wagonów do załadunku wysiedlonych osadników i [pracowników] straży leśnej oraz odjazd o czasie eszelonów do miejsca przeznaczenia.

7. Zobowiązać kierownika Oddziału Transportowego KC KP(b)U tow. KIRICZENKĘ[1], by ustanowił bezpośredni, ścisły nadzór nad dokładnym wykonaniem planu przewozów wysiedlanych osadników i [pracowników] straży leśnej.

8. Zobowiązać sekretarzy *obkomów* i przewodniczących *obłispołkomów* zachodnich obwodów, by zapewnili zachowanie w stanie nienaruszonym pozostawionego mienia wysiedlonych osadników i [pracowników] straży leśnej, a także podjęli działania mające na celu wykorzystanie go zgodnie z decyzją KC KP(b)U z 24 grudnia 1939 roku.

9. KC KP(b)U nakłada pełną odpowiedzialność za terminowe i odpowiednie przygotowanie szeroko zakrojonych prac, związanych z wysiedleniem osadników i [pracowników] straży leśnej oraz za skrupulatne przeprowadzenie całej operacji na *obkomy* i *obłispołkomy*, a zwłaszcza na pierwszych sekretarzy *obkomów* KP(b)U i przewodniczących *obłispołkomów*, którzy wraz z [właściwym] naczelnikiem UNKWD personalnie odpowiadają za przeprowadzenie akcji wysiedlenia osadników i [pracowników] straży leśnej.

---

[1] Aleksiej Iłłarionowicz Kiriczenko (ur. 25 II 1908 we wsi Czernobajewka, gub. chersońska, zm. 28 XII 1975 w Moskwie); od 1925 – członek LKSM, od 1930 członek WKP(b); w l. 1931–1936 studiował w Azowsko-Czarnomorskim Instytucie Inżynierów-Mechaników Rolnictwa Socjalistycznego; od marca 1938 w aparacie partyjnym jako instruktor KC KP(b)U kolejno w: oddziale nauki, oddziale kadr, następnie kierownik sektora oddziału kadr, kierownik oddziału transportu. Podczas II wojny światowej członek rad wojennych Frontów: Południowo-Zachodniego, Stalingradzkiego, Dońskiego, Południowo-Wschodniego, Południowego i 4. Ukraińskiego. Od 21 I 1944 sekretarz KC KP(b)U ds. kadr; od 23 VII 1945 I sekretarz OK i GK KP(b)U (Odessa), od 16 XII 1949 II sekretarz KC KP(b)U; od 4 VI 1953 I sekretarz KC KP(b)U; od 17 XII 1957 sekretarz KC KPZS – na tym stanowisku odpowiadał za prace KGB; od 12 I 1960 I sekretarz Rostowskiego OK KPZS. Po 1962 na emeryturze. J. Szapował, *Kyryczenko Oleksij Ilarionowycz* [w:] *Encyklopedija istoriji Ukrajiny: u 10 t.*, t. 4, Kyjiw 2007, s. 301.

ЦК предлагает первым секретарям Обкомов и председателям облисполкомов детально ознакомиться с оперативными планами, связанными с выселением осадников и лесной стражи, совместно с начальниками УНКВД, в случае необходимости, внести уточнения в эти планы с тем, чтобы заранее в полной мере подготовиться к предстоящей операции.

10. Для проверки подготовительных работ, связанных с выселением осадников и лесной стражи в Тарнопольскую, Ровенскую и Луцкую области выехать секретарю ЦК КП(б)У тов. Б[УРМИСТЕНКО][2], а в Станиславскую, Дрогобычскую и Львовскую области – председателю Президиума Верховного Совета [У]ССР тов. ГРЕЧУХЕ[3].

[а]Секретарь[а] ЦК КП(б)У
Н.С. ХРУЩЕВ

[а-б]Верно:[б]
Нач[альник] отделения секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[а]
[б]ВОРОБЬЕВ[б]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 100–102.
Копія, машинопис.
Документ такого змісту опубліковано в: Депортации польских граждан из Западной Украины и Западной Белоруссии в 1940 году / ред. Маевский М., Тухольский Е., Христофоров В. – Варшава–Москва, 2003. – С. 66–70.

[2] Бурмістенко Михайло Олексійович (нар. 22 XI 1902 у Олександрівці, Саратовська губ., загинув 20 IX 1941 б. с. Ісківці Полтавської обл.); випускник комуністичного Петроградського університету та редакторського відділу Комуністичного державного інституту журналістики у Москві; з березня 1919 у РКП(б); з серпня 1929 – відповідальний редактор обласної газети АРСР німців Поволжя «Трудова Правда»; з лютого 1932 – 2-й секретар Калмицького обкому ВКП(б); з 27 I 1938 – в.о. 2-го секретаря, а з 18 VI 1938 – 2-й секретар ЦК КП(б)У; обраний 26 VI 1938 депутатом до ВР УРСР; призначений у серпні 1941 членом Військової ради Південно-Західного фронту; загинув на фронті. Руденко Н. *Бурмистенко Михайло Олексійович // Енциклопедія історії України...* – Т. 1. – Київ, 2003. – С. 412–413; http://www.knowbysight.info/BBB/01636.asp [доступ 27 XI 2021].

[3] Гречуха Михайло Сергійович (нар. 19 IX 1902 у с. Мошни, Київська губ., пом. 15 V 1976 у Києві); з липня 1926 член ВКП(б), з вересня 1936 працював інженером-механіком в Управлінні Південної залізниці, з січня 1938 – в.о. секретаря виконкому Харківської обласної ради депутатів трудящих, з травня 1938 – 2-й секретар, з грудня 1938 – 1-й секретар Житомирського обласного комітету КП(б)У, з 27 VII 1939 – голова Президії ВР УРСР, з 15 I 1954 – 1-й заст., а з 1959 – заст. Голови Ради Міністрів УРСР, з 1962 – радник при Раді Міністрів УРСР, вийшов 1966 на пенсію. Катаргіна Т. *Гречуха Михайло Сергійович. // Енциклопедія історії України...* – Т. 2. – Київ, 2004. – С. 194; https://web.archive.org/web/20080526155839/http://www.greatukrainians.com.ua/country/ukraine/462.html [доступ 27 XI 2021].

KC nakazuje, by pierwsi sekretarze *obkomów* i przewodniczący *obłispołkomów* wraz z naczelnikami UNKWD szczegółowo zapoznali się z planami operacyjnymi, związanymi z wysiedleniem osadników i [pracowników] straży leśnej, a w razie potrzeby tak je doprecyzowali, aby zawczasu w pełni przygotować się do planowanej operacji.

10. W celu skontrolowania przygotowań do wysiedlenia osadników i [pracowników] straży leśnej do obwodów tarnopolskiego, równieńskiego i łuckiego wyjechać ma sekretarz KC KP(b)U tow. B[URMISTIENKO][2], a do obwodów stanisławskiego, drohobyckiego i lwowskiego – przewodniczący Prezydium Rady Najwyższej [U]SRS tow. GRIECZUCHA[3].

[c-]Sekretarz[-c] KC KP(b)U
N.S. CHRUSZCZOW

[c-b-]Za zgodność:[-b]
Nacz[elnik] Wydziału Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][-c]
[b-]WOROBJOW[-b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 100–102.
Kopia, maszynopis.
Dokument o tej samej treści opublikowany w: Deportacje obywateli polskich z Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi w 1940 roku, oprac. W. Christoforow, M. Majewski, J. Tucholski, Warszawa–Moskwa 2003, s. 67–71.

[2] Michaił Aleksiejewicz Burmistienko (ur. 22 XI 1902 w Aleksandrowce, gub. saratowska, zginął 20 IX 1941 koło wsi Iskiwce, obw. połtawski). Absolwent Komunistycznego Uniwersytetu w Piotrogrodzie oraz Wydziału Redaktorskiego Komunistycznego Instytutu Dziennikarstwa w Moskwie. Od marca 1919 w RKP(b); od sierpnia 1929 redaktor naczelny gazety obwodowej w Niemieckiej Nadwołżańskiej ASRS „Trudowaja Prawda"; od lutego 1932 II sekretarz Kałmyckiego OK WKP(b); od 27 I 1938 p.o. II sekretarza, a od 18 VI 1938 II sekretarz KC KP(b)U; od 26 VI 1938 delegat do RN USRS; w sierpniu 1941 skierowany do Rady Wojennej Frontu Południowo-Zachodniego; zginął na froncie. N. Rudenko, *Burmistenko Mychajło Oleksijowycz* [w:] *Encykłopedija istoriji Ukrajiny...*, t. 1, Kyjiw 2003, s. 412–413; http://www.knowbysight.info/BBB/01636.asp [dostęp 27 XI 2021].

[3] Michaił Siergiejewicz Grieczucha (ur. 19 IX 1902 we wsi Moszny, gub. kijowska, zm. 15 V 1976 w Kijowie). Od lipca 1926 w WKP(b); od września 1936 inż.-mechanik w Zarządzie Kolei Południowej; od stycznia 1938 p.o. sekretarza komitetu wykonawczego Charkowskiej Obwodowej Rady Delegatów Robotniczych; od maja 1938 II sekretarz, a od grudnia 1938 I sekretarz Żytomierskiego OK KP(b)U; od 27 VII 1939 przewodniczący Prezydium RN USRS; od 15 I 1954 I zca, a od 1959 zca prezesa SM USRS; od 1962 doradca przy SM USRS. Od 1966 na emeryturze. T. Katarhina, *Greczucha Mychajło Serhijowycz* [w:] *Encykłopedija istoriji Ukrajiny...*, t. 2, Kyjiw 2004, s. 194; https://web.archive.org/web/20080526155839/http://www.greatukrainians.com.ua/country/ukraine/462.html [dostęp 27 XI 2021].

№ 20

20 січня 1940, Ковель. План заходів дорожньо-транспортного відділу НКВС Ковельської залізниці щодо забезпечення спецпереселення

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[а-б-в]План[в-б-а]

мероприятий ДТО НКВД Ковельской жел[езной] дор[оги] по директиве ГТУ НКВД СССР от 2/I-1940 г. за № 16/217

Ковельская жел[езная] дор[ога] должна перевезти 27 621 «спецпоселенцев» по 30 человек, с их личным багажом, в каждом вагоне. Для этого требуется оборудовать печами, фонарями, досками, ведрами, трубами, ящиками и совками 935 вагон[ов], из них 45 вагонов широкой колеи, или эшелонов (по 60 вагонов в эшелоне). Основными пунктами оборудования вагонов выделены ст[анции] Ковель, Сарны, Здолбуново.

С территории Ровенской области намечено перевезти 7348 человек, с территории Волынской области – 9249 человек, с территории Львовской области – 9797 чел[овек] и Тарнопольской области – 1227 человек.

Для обеспечения перевозок «спецпоселенцев» провести следующие мероприятия:

[I.] [а-б]Оборудование вагонов[б-а]

1. Ответственность за подбор и их оборудование по всей Ковельской ж[елезной] д[ороге] начальником дороги возложена на зам[естителя] нач[альника] службы движения тов. ЮРЧЕНКО.

Непосредственную связь с ним и повседневный контроль за его работой возложить на нач[альника] 1 отделения ДТО НКВД тов. ЧИКАЛЕВА[1].

2. На ст[анции] Ковель оборудовать 458 вагонов узкой колеи. Контроль за оборудованием возложить на нач[альника] ОДТО НКВД Ковель тов. БОНДАРЕНКО.

На ст[анции] Сарны оборудовать 175 вагонов узкой колеи. Контроль за работой возложить на нач[альника] ОДТО НКВД тов. МОРОЗОВА.

На ст[анции] Здолбуново оборудовать 302 вагона узкой колеи и 54 вагона широкой колеи. Контроль за работой возложить на нач[альника] ОДТО [НКВД] Здолбуново т. ТРОНДИНА.

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[1] Ймовірно Чікалєв Олександр Петрович (нар. 1900 у с. Середній Двор, Новгородська губ.); сержант ДБ (9 II 1936), мол. лейтенант ДБ (квітень 1940); у травні 1946 – нач. відділу ТВ МДБ ст. Жлобин Білоруської залізниці; https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 27 XI 2021].

Nr 20

20 stycznia 1940, Kowel. Plan działań Oddziału Drogowo-Transportowego NKWD Kolei Kowelskiej w związku z wysiedleniem osadników i leśników

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a-b-c]Plan[c-b-a]

działań DTO NKWD Kol[ei] Kowelskiej, podjętych na podstawie Dyrektywy GTU NKWD ZSRS z [dnia] 2/I-1940 r. nr 16/217

Kol[ej] Kowelska ma przewieźć 27 621 specprzesiedleńców, po 30 osób z bagażem osobistym w każdym wagonie. W tym celu należy wyposażyć 935 wagon[ów], w tym 45 wagonów szerokotorowych, lub eszelony (po 60 wagonów w eszelonie) w piece, lampy, deski, wiadra, rury, skrzynie i szufle. Jako główne punkty wyposażenia [wagonów] wyznaczono stacje: Kowel, Sarny, Zdołbunów.

Przewidziano przewiezienie z terenu obwodu rówieńskiego 7348 ludzi, z terenu obwodu wołyńskiego 9249 ludzi, z terenu obwodu lwowskiego 9797 lu[dzi] i obwodu tarnopolskiego – 1227 ludzi.

W celu zabezpieczenia przewozu specprzesiedleńców podjąć następujące kroki:

[I.] [a-b]Wyposażenie wagonów[b-a]

1. Naczelnik kolei nakłada odpowiedzialność za dobór i wyposażenie [wagonów] całej K[olei] Kowelskiej na zast[ępcę] nacz[elnika] służby ruchu, tow. JURCZENKĘ.

Do bezpośredniego z nim kontaktu i codziennej kontroli jego pracy zobowiązany jest nacz[elnik] 1. Wydziału DTO NKWD, tow. CZIKALEW[1].

2. Na st[acji] Kowel wyposażyć 458 wagonów wąskotorowych. Za kontrolę wyposażania wagonów odpowiada nacz[elnik] ODTO NKWD Kowel, tow. BONDARIENKO.

Na st[acji] Sarny wyposażyć 175 wagonów wąskotorowych. Za kontrolę pracy [nad wyposażaniem wagonów] odpowiada nacz[elnik] ODTO NKWD, tow. MOROZOW.

Na st[acji] Zdołbunów wyposażyć 302 wagony wąskotorowe i 54 wagony szerokotorowe. Za kontrolę pracy [nad wyposażaniem wagonów] odpowiada nacz[elnik] ODTO [NKWD] Zdołbunów, tow. TRONDIN.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Prawdopodobnie Aleksandr Pietrowicz Czikalew (ur. 1900 we wsi Sriednij Dwor, gub. nowogrodzka); sierż. GB (9 II 1936), mł. lejtn. GB (kwiecień 1940). W maju 1946 naczelnik wydziału TO MGB st. kol. Żłobin Kolei Białoruskiej. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 27 XI 2021].

3. Оборудованные вагоны тут же снабжать необходимым топливом, пломбировать и ставить их на специально отведенные[г] пути до особого распоряжения.

4. Нач[альники] ОДТО НКВД ежедневно проверяют фактическое наличие оборудованных вагонов и без ведома нач[альника] дороги и нач[альника] ДТО не допускают использования их для других нужд.

5. О ходе работы по оборудованию и количестве оборудованных, поданных под оборудование и не законченных оборудованием вагонов т. т. БОНДАРЕНКО, МОРОЗОВ и ТРОНДИН сообщают в ДТО ежедневно к 8 и 22 часам.

В отдельных случаях, когда назревает срыв работы и требуется вмешательство руководства ДТО и нач[альника] дороги, докладывать телеграфно или по телефону немедленно.

II. а-б-Погрузка «переселенцев»-б-а

1. Оборудованные вагоны должны быть поданы на пункты погрузки в ночь с 6 на 7 февраля.

2. Для обеспечения погрузки и соответствующего порядка выделить сотрудников ДТО, ком. состав милиции и стрелковой охраны в следующие пункты погрузки:

№№ п/п	Наименование станций	Кол[ичест]во вагон[ов]	Кол[ичест]во переселенцев	Фамилия сотрудника ДТО	Фамилия сотрудника милиции	Фамилия к[омандного] с[остава] стр[елковой] охраны
а-б-Ровенская область-б-а						
1.	Любомирск	27	787	ИВАНЕНКО, о[перативный]/уп[олномоченный] ОДТО	ШЕВЧУК	КАСЬЯНОВ
2.	Озеряны[г]	32	959	КОНОВАЛОВ, мл[адший] лейтенант	ХОДУС и ХОЛОДНЫЙ	ЦИМБАЛ

[г] *Было:* ответственные.

[г] *Было:* Озерины.

3. Wyposażone wagony od razu zaopatrzyć w niezbędny opał, zaplombować i odstawić na specjalnie wyznaczone[d] tory szczególnego przeznaczenia.

4. Nacz[elnicy] ODTO NKWD codziennie sprawdzają rzeczywisty stan wyposażonych wagonów i bez wiedzy nacz[elnika] kolei i nacz[elnika] DTO nie dopuszczają do używania ich do innych celów.

5. O przebiegu prac związanych z wyposażeniem i o liczbie wagonów wyposażonych, przekazanych do wyposażenia oraz tych, w których nie zakończono wyposażania, t[owarzysze] BONDARIENKO, MOROZOW i TRONDIN informują codziennie DTO o [godzinie] 8 i o godzinie 22.

O szczególnych przypadkach, gdy narastają [trudności grożące] przerwaniem prac i konieczna jest interwencja kierownictwa DTO i nacz[elnika] kolei, meldować natychmiast telegraficznie lub telefonicznie.

II. [a-b-]Załadowanie przesiedleńców[-b-a]

1. Wyposażone wagony mają być podstawione na punkty załadunkowe w nocy z 6 na 7 lutego.

2. Do zabezpieczenia załadunku i [zapewnienia] odpowiedniego porządku przydzielić pracowników DTO, dow[ództwo] milicji i *strielkowej ochrany* w następujących punktach załadunkowych:

Nr lp.	Nazwa stacji	L[icz]ba wagon[ów]	L[icz]ba przesiedleńców	Nazwisko pracownika DTO	Nazwisko pracownika milicji	Nazwisko [osoby z] k[adry] d[owódczej] *str[ielkowej] ochrany*
[a-b-]obwód rówieński[-b-a]						
1.	Lubomirsk	27	787	IWANIENKO, peł[nomocnik] o[peracyjny] ODTO	SZEWCZUK	KASJANOW
2.	Ozierany[e]	32	959	KONOWAŁOW, mł[odszy] lejtnant	CHODUS i CHOŁODNYJ	CYMBAŁ
3.	Sarny	7	197	MOROZOW, mł[odszy] lejtnant	1 m[ilicj]ant	mł[odszy] oficer

[d] *Było:* odpowiedzialne (*otwietstwiennyje*).

[e] *Było:* Ozieriny.

3.	Сарны	7	197	МОРОЗОВ, мл[адший] лейтенант	1 м[илицио]нер	мл[адший] командир
4.	Здолбуново	22	639	ТРОНДИН, нач[альник] ОДТО Здолб[уново]	ШЕВЧУК	КРЫЖАНОВСКИЙ
5.	Радзивилов	11	312	УРБАН, сержант госбезопасности	1 милиц[ионер]	
6.	Верба	16	470	ЛЕОНКО, сержант госбезопасности	ЗВЕРЕВ А.Я.	ВИШНЕВСКИЙ
7.	Михайловка	6	155		1 милицион[ер]	1 мл[адший] коман[дир]
8.	Антоновка	24	699	МИХЕЕВ, зам[еститель] нач[альника] УСО	ГОЛОВАС	СЕРЕДНИЦКИЙ
9.	Каменица [-Волынская]	14	339	ГОЛОВИН	1 милицион[ер]	1 мл[адший] к[оманди]р
10.	Рокитно	16	467	ГУРОВ	ПОЛОСМАК	ШЕВЧЕНКО
11.	Рафаловка	15	445	ПЕТРОВ, б[ез]/з[вания]	1 м[илицио]нер	1 мл[адший] командир
12.	Костополь	37	1098	ЧУВИЛИН, мл[адший] лейтенант	ЛИТОВЧЕНКО	СТАСЮК
13.	Домбровица[а]	12	345	ЗАХАРОВ	1 милиц[ионер]	1 мл[адший] к[оманди]р
14.	Клевань	13	386		1 милиц[ионер]	1 мл[адший] к[оманди]р
	[а-а]Итого:[а-а]	252	7298			

[а-б-а]Волынская область[б-а]

1.	Кошары[2]	3	80		ПАНЮК, о[перативный]/уп[олномоченный]	ТРОЧ

[а] *Було:* Доморовицы.

[2] Тобто залізнична станція в Старих Кошарах.

4.	Zdołbunów	22	639	TRONDIN, nacz[elnik] ODTO Zdołb[unów]	SZEWCZUK	KRYŻANOWSKIJ
5.	Radziwiłłów	11	312	URBAN, sierżant bezpieczeństwa państw[owego]	1 milic[jant]	
6.	Werba	16	470	LEONKO, sierżant bezpieczeństwa państw[owego]	ZWIERIEW A.J.	WISZNIEWSKIJ
7.	Michałówka	6	155		1 milicj[ant]	1 mł[odszy] ofic[er]
8.	Antonówka	24	699	MICHIEJEW, zast[ępca] nacz[elnika] USO	GOŁOWAS	SIERIEDNICKIJ
9.	Kamienica [Wołyńska]	14	339	GOŁOWIN	1 milicj[ant]	1 mł[odszy] o[fice]r
10.	Rokitno	16	467	GUROW	POŁOSMAK	SZEWCZENKO
11.	Rafałówka	15	445	PIETROW b[ez] s[topnia]	1 m[ilicj]ant	1 mł[odszy] oficer
12.	Kostopol	37	1098	CZUWILIN, mł[odszy] lejtnant	LITOWCZENKO	STASIUK
13.	Dąbrowica[f]	12	345	ZACHAROW	1 milic[jant]	1 mł[odszy] o[fice]r
14.	Klewań	13	386		1 milic[jant]	1 mł[odszy] o[fice]r
	[a]Razem:[a]	252	7298			

[a-b]Obwód wołyński[b-a]

1.	Koszary[2]	3	80		PANIUK, peł[nomocnik] o[peracyjny]	TROCZ
2.	Luboml	10	290	DIERGACZEW, kan[dydat] do stopnia	CHRAMOW, lin[iowy] pełnomoc[nik]	

[f] *Było:* Domorowicy.

[2] Tj. stacja kolejowa w Starych Koszarach.

2.	Любомль	10	290	ДЕРГАЧЕВ, кан[дидат] на звание	ХРАМОВ, лин[ейный] уполномо-чен[ный]	
3.	Руда	4	121		ЦИСАРЬ, пом[ощник] о[перативного]/ уп[олномо-ченного]	БУРКОВЕЦ
4.	Турийск	5	143		НЕКРАСОВ, п[омощник]/ о[ператив-ного] уп[олномоченного]	УШАКОВ
5.	Мацеев	3	86		ВАШТРУК, п[омощник]/ о[перативного] уп[олномо-ченного]	КРОВЕЦ
6.	Овадно	12	348	ШЕСТАКОВ, мл[адший] лейтенант	КОВЗАНЮК, лин[ейный] уполномо-ч[енный]	НЕВЧУК
7.	Вл[адимир] Волынск	30[с]	592	КУСКОВ, кан[дидат] на звание	КОЩУК	1 мл[адший] ком[андир]
8.	Иваничи	3	94		РУБАЩЕНКО, лин[ейный] упол[номо-ченный]	БАНАС
9.	Бубново	12	365	ЧЕРНЫЙ, кан[дидат] на звание	МАЛА-ШЕНКО, милиционер	БЕЛЕН
10.	Войница	29	879	АБРАМОВ, сержант госбезопа-сности	НАЙКО, п[омощник]/ о[перативного] уполн[омо-ченного]	СЫТНИК

[с] *Так в оригіналі. Ймовірно, має бути:* 20.

3.	Ruda	4	121		CISAR', po-m[ocnik] peł[nomocnika] o[peracyjnego]	BURKO-WIEC
4.	Turzysk	5	143		NIEKRASOW, p[omocnik] peł[nomocnika] o[peracyjnego]	USZAKOW
5.	Maciejów	3	86		WASZTRUK, p[omocnik] peł[nomocnika] o[peracyjnego]	KROWIEC
6.	Owadno	12	348	SZESTAKOW, mł[odszy] lejt-nant	KOWZANIUK, lin[iowy] pełno-moc[nik]	NIEWCZUK
7.	Wł[odzimierz] Wołyńsk[i]	30[8]	592	KUSKOW, kan[-dydat] do stopnia	KOSZCZUK	1 mł[odszy] ofic[er]
8.	Iwanicze	3	94		RUBASZ-CZENKO, lin[iowy] peł-nom[ocnik]	BANAS
9.	Bubnów	12	365	CZORNYJ, kan[-dydat] do stopnia	MAŁASZEN-KO, milicjant	BIELEN
10.	Wojnica	29	879	ABRAMOW, sierżant bezpie-czeństwa pań-stw[owego]	NAJKO p[o-mocnik] peł-nom[ocnika] operacyjnego	SYTNIK
11.	Zwiniacze	35	1046	SOROKIN, mł[odszy] lejtnant	KAMCZAT-NYJ i szer[ego-wy] milic[jant]	NOBOJSZ-CZIKOW
12.	Brany	8	237	ŁOSZAKOW, sierżant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego]	BIENDAR' i kilku in[nych] milic[jantów]	WRUBLE-WSKIJ
13.	Haliczany	16	482	BAZANOW	PODDUBNIAK	POLISZ-WAJKO

[8] *Tak w oryginale. Prawdopodobnie powinno być:* 20.

11.	Звиняче	35	1046	СОРОКИН, мл[адший] лейтенант	КАМЧАТНЫЙ и ряд[овый] милиц[ионер]	НОБОЙЩИКОВ
12.	Браны	8	237	ЛОШАКОВ, сержант г[осударственной]/б[езопасности]	БЕНДАРЬ и ряд др[угих] милиц[ионеров]	ВРУБЛЕВСКИЙ
13.	Галичаны	16	482	БАЗАНОВ	ПОДДУБНЯК	ПОЛИШВАЙКО
14.	Гнидава	4	127		ТЫМЧУК, нач[альник] о[перативного] п[ункта] и милиц[ионер]	ЖИВОТУН
15.	Несвич	22	657	МИЛОСЕРДОВ, сержант госбезопасности	ЗАХАРОВ, о[перативный]/уп[олномоченный] и милицион[ер]	КИРИЙ
16.	Переспа	21	623	ТРОФИМОВ, сержант г[осударственной]/б[езопасности]	ПУШНЫРЬ, милиционер	КОЛОМИЕЦ
17.	Кам[ень] Каширск	33	979	ЧЕРНОЩЕКИЙ, о[перативный]/уполн[омоченный] ОДТО	МИХАЛЬКОВ и УЩЕНКО	МАЛЬКОВ
18.	Сошично[с]	3	83		СИТАС	ВОЛКОВ
19.	Маневичи	16	461	ПРИХОТЬКО	ТУРАН	ИВАНОВ
20.	Чарторийск	3	67		СТАРИКОВ	БАРАНОВ
21.	Олыка	12	350		БУНИН	ШТОФЕЛЬ, ИВАСЮК
22.	Рожище	5	131		ЛУШИН	ОБУХОВ
23.	Повурск	10	293		НИКОЛАЕВ	МОСКАЛЕВ ВОЛОШИН
24.	Голобы	9	265		ИВАНОВ	ОЛЕЙНИК

[с] *Було:* Сосычко.

14.	Hnidawa	4	127		TYMCZUK, nacz[elnik] p[unktu] o[peracyjnego] i milic[jant]	ŻYWOTUN
15.	Nieświcz	22	657	MIŁOSIERDOW, sierżant bezpieczeństwa państw[owego]	ZACHAROW, peł[nomocnik] o[peracyjny] i milicj[ant]	KIRIJ
16.	Perespa	21	623	TROFIMOW, sierżant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego]	PUSZNYR', milicjant	KOŁOMIJEC
17.	Kam[ień] Koszyrski	33	979	CZORNOSZCZEKIJ, pełnom[ocnik] o[peracyjny] ODTO	MICHALKOW i USZCZENKO	MALKOW
18.	Soszyczno[b]	3	83		SITAS	WOŁKOW
19.	Maniewicze	16	461	PRICHOT'KO	TURAN	IWANOW
20.	Czartorysk	3	67		STARIKOW	BARANOW
21.	Ołyka	12	350		BUNIN	SZTOFEL, IWASIUK
22.	Rożyszcze	5	131		ŁUSZYN	OBUCHOW
23.	Powórsk	10	293		NIKOŁAJEW	MOSKALOW, WOŁOSZYN
24.	Hołoby	9	265		IWANOW	OLEJNIK
25.	Kiwerce	6	175		WILENKO	PIELERIN, KOLIKOWSKIJ
26.	Łuck	3	80		1 m[ilicjan]t	1 mł[odszy] o[fice]r
	[a-]Razem:[-a]	307	9054			

[a-b-]Obwód lwowski[-b-a]

1.	Parchacz	32	38	MALKOW, mł[odszy] lejtnant	2 o[soby], milicjanci	mł[odszy] oficer

[b] *Było:* Sosyczko.

25.	Киверцы	6	175		ВИЛЕНКО	ПЕЛЕРИН КОЛИКОВСКИЙ
26.	Луцк	3	80		1 м[илиционе]р	1 мл[адший] к[оманди]р
	[а-а]Итого:[а-а]	307	9054			

[а-б-а]Львовская область[б-а]

1.	Пархач	32	38	МАЛЬКОВ, мл[адший] лейтенант	2 ч[еловека] милиционера	мл[адший] командир
2.	Радехов	54	1607	МАРТЫШИН, сержант госбезопасности	КОВАЛЬЧУК	ЧЕБЕНИН
3.	Холоев	49	1470	ЧУВИЛИН, пом[ощник] нач[альника] ОДТО	2 ч[еловека] о[перативных] уп[олномоченных] милиции	1 мл[адший] командир
4.	Броды	3	1266	МОРГАЧЕВ, мл[адший] лейт[енант] госбезопасности	БЕССАРАБ	ОЛЬШЕВСКИЙ
5.	Стоянов	13	393	БЕРЕЗКИН серж[ант] госбезопасности	ЧУХОМЛИН	НАУМОВ
6.	Ясеница	10	298		1 о[перативный] уп[олномоченный] милиции	2 мл[адших] командира
7.	Ромаши[3]	63	1874	УСТИНОВ, мл[адший] лейтенант госбезопасности	ВЕРДА и КРАВЧУК	КАРПИН

[3] Ймовірно залізнична зупинка, яка знаходилася до Другої світової війни б. колонії Ромош.

2.	Radziechów	54	1607 [j]	MARTYSZYN, sierżant bezpieczeństwa państw[owego]	KOWALCZUK	CZEBIENIN
3.	Chołojów	49	1470	CZUWILIN, po-m[ocnik] nacz[el-nika] ODTO	2 o[soby], peł[nomocnicy] oper[acyjni] milicji	1 mł[odszy] oficer
4.	Brody	3	1266	MORGACZOW mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]	BIESSARAB	OLSZEW-SKIJ
5.	Stojanów	13	393	BIERIEZKIN, sierż[ant] bezpieczeństwa państw[owego]	CZUCHO-MLIN	NAUMOW
6.	Jasienica	10	298		1 peł[nomocnik] op[eracyjny] milicji	2 mł[odszych] oficerów
7.	Romasze[3]	63	1874	USTINOW, mł[odszy] lejtnant bezpie-czeństwa państw[owego]	WIERDA i KRAWCZUK	KARPIN
8.	Kłodno-Żół-tańce	16	461	MICHIN, mł[od-szy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]	SUSZKOW	ILJIN
9.	Zapytów	17	484	JERLICYN, kan[dydat] do stopnia	BLEDIN	SZELMUK
	[a]-Razem:-[a]	297[i]	9649[i]			

[a]-[b]-Obwód tarnopolski-[b]-[a]

1.	Krzemieniec	48	1227	GALIBIN	SZURO [j]	1 milic[jant] 1 strzel[ec]
	[a]-[b]-Razem:-[b]-[a]	904	27229			

[i] *Suma nie zgadza się ze składnikami.*

[j] *Tak w oryginale.*

[3] Być może istniejący przed II wojną światową przystanek kolejowy w pobliżu kolonii Romosz.

8.	Клодно-Желтанце	16	461	МИХИН, мл[адший] лейтенант госбезопасности	СУШКОВ	ИЛЬИН
9.	Запытов	17	484	ЕРЛИЦЫН, кан[дидат] на звание	БЛЕДИН	ШЕЛЬМУК
[а]Итого:[а]		297*	9649*			

[а-б]Тарнопольская область[б-а]

1.	Кременец	48	1227	ГАЛИБИН	ШУРО и[1]	1 милиц[ионер] 1 стрел[ок]
[а-б]Всего:[б-а]		904	27229			

3. Для организации перегрузки «спецпоселенцев» и продвижения эшелонов на участке Здолбуново–Шепетовка, на ст[анцию] Здолбуново выезжает зам[еститель] нач[альника] ДТО НКВД – лейтенант госбезопасности тов. ГУНДАРОВ.

4. Сотрудники ДТО НКВД выделенные на пункты погрузки обязаны:

а) по телеграмме нач[альника] ДТО НКВД в адрес начальника ОДТО с условным текстом «выехать на место», – с первым отходящим поездом, в полной боевой готовности выезжают вместе с выделенным комсоставом ж[елезно-]д[орожной] милиции и стрелковой охраны на станцию, куда выделен для погрузки «спец переселенцев»;

б) сотрудники ДТО НКВД лично на месте снова проверяют предназначенные для переселенцев вагоны, проверяют знание своих обязанностей работниками милиции и стрелковой охраны и руководят их работой;

в) сотрудники ДТО НКВД и комсостав милиции связываются с имеющимся на станциях и ж[елезно-]д[орожных] поселках осведомлением и своевременно выясняют настроения местного населения;

г) в тех случаях, когда будут выявляться антисоветская агитация или подготовка тех или иных эксцессов в связи с перевозками «спец поселенцев», – немедленно сообщать об этом в ДТО и в ближайшие ОДТО или опер[ативные] пункты, одновременно принимая оперативные меры на месте;

д) проследить за своевременным прибытием на ст[анцию] погрузки спецконвоя, который должен быть на станции до прибытия первой партии «переселенцев».

е) прибывающих на станции «переселенцев» немедленно размещать в вагоны вместе с вещами и запирать;

---

* *Сума не збігається зі складовими.*

[1] *Так в оригіналі.*

3. W celu zorganizowania przesiadki specprzesiedleńców i ruchu eszelonów na odcinku Zdołbunów–Szepetówka, na st[ację] Zdołbunów jedzie zast[ępca] nacz[elnika] DTO NKWD – lejtnant bezpieczeństwa państwowego, tow. GUNDAROW.

4. Pracownicy DTO NKWD wyznaczeni na punkty załadunkowe są zobowiązani:

a) na podstawie telegramu nacz[elnika] DTO NKWD do naczelnika ODTO z umówionym tekstem: „wyjechać na miejsce" – pierwszym odchodzącym pociągiem, w pełnej gotowości bojowej, jadą wraz z kadrą dow[ódczą] milicji k[olejowej] i *strielkowej ochrany* na stację, na której został wyznaczony [punkt] załadunku specprzesiedleńców;

b) pracownicy DTO NKWD ponownie na miejscu osobiście sprawdzają przeznaczone dla przesiedleńców wagony, sprawdzają, czy pracownicy milicji i *strielkowej ochrany* znają swe obowiązki, oraz kierują ich pracą;

c) pracownicy DTO NKWD oraz kadra dow[ódcza] milicji kontaktują się z informatorami przebywającymi na stacjach i w osadach k[olejowych] i niezwłocznie ustalają, jakie panują nastroje wśród miejscowej ludności;

d) w przypadkach wykrycia agitacji antysowieckiej lub przygotowań do takich czy innych incydentów związanych z przewozem specprzesiedleńców – natychmiast powiadomić o tym DTO i najbliższy ODTO lub punkty oper[acyjne], podejmując jednocześnie działania operacyjne na miejscu;

e) sprawdzić, czy na st[ację] załadunkową na czas przybywa konwój spec[jalny], który powinien być na stacji przed przybyciem pierwszej partii przesiedleńców;

f) przybywających na stację przesiedleńców natychmiast rozmieszczać w wagonach wraz z rzeczami i zamykać;

g) prowadzić pracę operacyjną na stacjach i pilnować przesiedleńców przez cały czas, do chwili odprawienia ich z danej stacji;

h) pracownicy DTO NKWD oraz kadra dow[ódcza] milicji k[olejowe] i *strielkowej ochrany* opuszczają swe stanowiska tylko za zgodą DTO, z wyjątkiem tych, którzy zostali wyznaczeni do eskortowania eszelonów K[olei] Kowelskiej.

III. [a-b]Wyposażenie wagonów[b-a]

1. Eszelony są formowane i eskortowane według dołączonego grafika.

2. Pracownicy operacyjni, wyznaczeni do eskortowania eszelonów do miejsca przeładunku, biorą sobie do pomocy tych pracowników milicji i *strielkowej ochrany*, którzy byli wraz z nimi w punktach załadunkowych.

3. Podczas eskortowania i przeładunku eszelonów wyznaczeni pracownicy DTO, milicji i *strielkowej ochrany* [c]są zobowiązani:[c]

a) udzielić wszelkiej pomocy konwojentom w nadzorowaniu specprzesiedleńców, ponieważ nie jest wykluczone, że ci ostatni mogą [próbować] ucieczki;

b) podejmować działania, by eszelony docierały szybciej do miejsc przeładunku;

ж) оперативную работу на станциях и охрану «переселенцев» продолжать до отправления их с данной станции;

з) сотрудники ДТО, комсостав ж[елезно-]д[орожной] милиции и стрелковой охраны со своего места снимаются только с разрешения ДТО, за исключением тех, которые выделены для сопровождение эшелонов по Ковельской ж[елезной] д[ороге].

III. [а-б-]Оборудование вагонов[-б-а]

1. Эшелоны формируются и сопровождаются согласно прилагаемого графика.

2. Оперативные работники, выделенные для сопровождения эшелонов до места перегрузки, берут себе в помощь тех работников милиции и стрелковой охраны, которые находились с ними в пунктах погрузки.

3. При сопровождении и перегрузки эшелонов, выделенные работники ДТО, милиции и стрелковой охраны "обязаны:[а]

а) оказывать всемирную помощь конвою по охране «спецпереселенцев», так как не исключено, что последние могут бежать;

б) принимать меры к быстрейшему продвижению эшелонов к месту перегрузки;

в) по прибытии в пункты перегрузки, проверить наличие подаваемого Юго-Западной ж[елезной] д[орогой] порожняка;

г) связываться с оперативными работниками ДТО НКВД Юго-Западной ж[елезной] д[ороги] прибывающими с порожними составами широкой колеи и вместе с ними организовать перегрузку;

д) на узловых и распорядительных станциях обеспечивать эшелоны кипятком, а по телеграфной заявке начальников эшелонов горячей пищей через трест буфетов и ресторанов.

IV. [а-б-]Обеспечение безопасности движения поездов[-б-а]

1. Для усиления противодиверсионной работы на дороге, на линию командированы с 8 января с. г. оперативные работники ОДТО, связанные с противодиверсионной сетью.

Там, где противодиверсионной сети недостаточно или нет ее совсем – проводится дополнительная вербовка.

2. До подачи оборудованных вагонов в пункты погрузки, технический осмотр их производят и составляют акты о пригодности вагонов, ответственные работники депо, выделяемые начальником дороги.

Контроль за этим мероприятиями возложить по всем пунктам оборудования вагонов на оперуполномоченного ДТО тов. БЕРЕЗКИНА.

Непосредственное наблюдение за проведением этих мероприятий по ст[анциям] Ковель, Сарны, Здолбуново – возложить на начальников ОДТО НКВД.

3. Для следования с эшелонами «переселенцев» подготовить паровозные и кондукторские бригады из надежных и проверенных людей, ни в коем

c) po przybyciu do punktów przeładunkowych sprawdzić stan pustych pociągów, przekazanych przez K[olej] Południowo-Zachodnią;

d) skontaktować się z pracownikami operacyjnymi DTO NKWD K[olei] Południowo-Zachodniej, którzy przyjadą z pustymi składami kolei szerokotorowej, i wraz z nimi organizować przeładunek;

e) na stacjach węzłowych i głównych zaopatrywać eszelony we wrzątek, a na telegraficzne zamówienie naczelników eszelonów, za pośrednictwem trustu bufetów i restauracji – [zapewniać] gorący posiłek.

IV. [a-b-]Zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu pociągów[-b-a]

1. W celu zintensyfikowania działań antydywersyjnych na kolei na linię oddelegowani zostali z dniem 8 stycznia br. pracownicy operacyjni ODTO, związani z siecią antydywersyjną.

Tam, gdzie sieć antydywersyjna jest zbyt słaba lub nie ma jej w ogóle – prowadzony jest dodatkowy werbunek.

2. Przed podstawieniem do punktów załadunkowych wyposażonych wagonów, ich przeglądem technicznym i sporządzeniem aktów o ich przydatności zajmują się odpowiedzialni pracownicy depo, wyznaczeni przez naczelnika kolei.

Kontrolę tych działań we wszystkich punktach wyposażenia wagonów powierza się pełnomocnikowi oper[acyjnemu] DTO, tow. BIERIEZKINOWI.

Bezpośredni nadzór nad tymi działaniami na st[acjach] Kowel, Sarny, Zdołbunów powierza się na naczelnikom ODTO NKWD.

3. Do poprowadzenia eszelonów z przesiedleńcami przygotować brygady parowozowe i konduktorskie, składające się z ludzi pewnych i sprawdzonych, nie dopuszczając w żadnym wypadku Polaków. Odpowiedzialni: tow. CZIKALEW – nacz[elnik] 1. Wydz[iału] DTO i tow. BONDARIENKO – nacz[elnik] ODTO NKWD Kowel.

4. Naczelnik kolei ma zintensyfikować obchody torów, wykorzystując do tego celu godnych zaufania dróżników obchodowych i robotników remontowych.

Kontrolę tych działań powierza się pełnomocnikowi oper[acyjnemu] DTO, tow. ABRAMOWOWI.

5. W celu bezpiecznego przejazdu eszelonów przez stacje naczelnik odcinka kolejowego ma wprowadzić dyżury na stacjach na wjeździe i wyjeździe.

[a-b-]Inne przedsięwzięcia[-b-a]

1. Na st[acji] Kowel utworzyć rezerwę z żołnierzy Wojsk NKWD, pracowników milicji i *strielkowej ochrany* w celu posłużenia się nią w tych punktach i węzłach, w których potrzebne będą siły zbrojne.

2. Na st[acji] Kowel trzymać w gotowości mob[ilizacyjnej] drezynę silnikową. Odpowiedzialny – nacz[elnik] ODTO Kowel, tow. BONDARIENKO.

[a-]Załącznik[-a]: Grafik pociągów.

случае не допуская поляков. Ответственный тов. ЧИКАЛЕВ – нач[альник] 1 отд[еления] ДТО и тов. БОНДАРЕНКО – нач[альник] ОДТО НКВД Ковель.

4. Через начальника дороги усилить обход пути, использовав для этой цели надежных путевых обходчиков и ремонтных рабочих.

Контроль за этими мероприятиями возложить на оперуполномоченного ДТО тов. АБРАМОВА.

5. Для безопасного пропуска эшелонов по станциям, установить через начальника дороги дежурство по станциям на входных и выходных стрелках.

а-б-Прочие мероприятия-б-а

1. На ст[анции] Ковель создать резервы из бойцов войск НКВД, работников милиции и стрелковой охраны, для использования его в тех пунктах и узлах, где потребуется вооруженная сила.

2. На ст[анции] Ковель держать в мобготовности имеющуюся автодрезину. Исполнитель нач[альник] ОДТО Ковель тов. БОНДАРЕНКО.

а-Приложение-а: График поездов.

а-Начальник ДТО НКВД Ковельской ж[елезной] д[ороги]-а
Старший лейтенант госбезопасности
(—) УТКИН[4]

а-Старший оперуполномоченный ГТУ НКВД СССР-а
Старший лейтенант государственной безопасности
(—) САРЫЧЕВ[5]

20 января 1940 г.
г. Ковель

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391 арк. 1–10.
Оригінал, машинопис.
Додаток відсутній.

[4] Уткін Федір Кирилович (нар. 1901 у с. Соснівка, Клязинський пов., Тверська губ.); ст. лейтенант ДБ (25 VII 1939), капітан ДБ (22 X 1940), полк. ДБ; з 1919 служив у РСЧА, з січня 1936 – співробітник ДТО НКВС СРСР; з 7 VIII 1944 – нач. ТВ НКДБ 3-го Білоруського фронту; з 27 IV 1945 – нач. ТВ НКДБ залізничних військ 3-го Білоруського фронту. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 14 XII 2021].

[5] Саричев Федір Іванович; ст. лейтенант ДБ (9 I 1936); до 9 V 1939 – нач. ДТО Ашхабадської залізниці; в квітні 1940 – ст. оперуповноважений секретаріату ГТУ НКВС СРСР. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 29 XI 2022].

[a]-Naczelnik DTO NKWD K[olei] Kowelskiej-[a]
starszy lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]
(—) UTKIN[4]

[a]-Starszy Pełnomocnik Oper[acyjny] GTU NKWD ZSRS-[a]
starszy lejtnant bezpieczeństwa państwowego
(—) SARYCZEW[5]

20 stycznia 1940 r.
m. Kowel

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 1–10.
Oryginał, maszynopis.
Załącznika nie publikuje się.

[4] Fiodor Kiriłłowicz Utkin (ur. 1901 we wsi Sosnowka, pow. klaziński, gub. twerska); st. lejtn. GB (25 VII 1939), kpt. GB (22 X 1940), płk GB. Od 1919 w RKKA, w styczniu 1936 funkcjonariusz DTO NKWD ZSRS; 7 VIII 1944 naczelnik TO NKGB 3. Frontu Białoruskiego; 27 IV 1945 naczelnik TO NKGB wojsk kolejowych 3. Frontu Białoruskiego. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 14 XII 2021].

[5] Fiodor Iwanowicz Saryczew; st. lejtn. GB (9 I 1936); do 9 V 1939 naczelnik DTO Kolei Aszchabadzkiej; w kwietniu 1940 st. pełnomocnik operacyjny Sekretariatu 1. Oddziału GTU NKWD ZSRS. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 29 XI 2022].

№ 21

21 січня 1940, Львів. Статистичні зведення начальника прикордонних військ НКВС КО Василя Осокіна про кількість затриманих порушників кордону

[а-б]Совершенно секретно[б-а]
Экз[емпляр] № [в-1][в]

[а-б-г]Справка[г-б]
О количестве задержанных нарушителей на западных границах УССР по состоянию[а] на 20 января 1940 г. включит[ельно]

Погранотряды	Всего задержано	Из них		Передано в органы НКВД	Находится в погранотряде	Выдворено	Освобождено	Из них [в]при переходе[а]	
		в СССР	из СССР					в СССР	из СССР
90	2764	2059	705	463	208	423	1670	1269	401
91	6651	5204	1447	577	255	3875[г]	2004	1102	902
92	22241	19148	3093	1598	540	2403	17700	15190	2510
93	5157	4786	371	1773	63	1489	1832	1832	–
94	2290	1414	876	1553	200	119	418	241	177
95	1538	620	918	1167	68	303	–	–	–
96	1024	656	368	741	211	20	52	2	50
97	1375	1089[а]	293	928	413	27	7	1	6
	43040	34969	8071	8800	1958	8599	23683	19637	4046

Примечание
Основное количество освобожденных относится к октябрю и началу ноября. Из числа освобожденных:
1. Военнопленных – 5000 чел[овек],
2. Жителей западн[ых] обл[астей] Украины – 9000 чел[овек],

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Вписано від руки.*
[г-г] *Написано в розбивку.*
[г] *Число написано неправильно. Ймовірно повинно бути* 3815.
[а] *Число написано неправильно. Ймовірно повинно бути* 1082.

Nr 21

21 stycznia 1940, Lwów. Zestawienie statystyczne dowódcy Wojsk Pogranicznych NKWD KO Wasilija Osokina dotyczące osób zatrzymanych na zachodniej granicy USRS

[a-b-]Ściśle tajne[-b-a]
Egz[emplarz] nr [c-]1[-c]

[a-b-d-]Informacja[-d-b]
o liczbie zatrzymanych naruszycieli zachodniej granicy USRS
według stanu[a] na 20 stycznia 1940 r. włącz[nie]

Oddział Pogran[iczny]	Łącznie zatrzymano	W tym		Przekazano organom NKWD	Znajduje się w oddziale pogran[icznym]	Wydalono	Zwolniono	W tym [c-]podczas przejścia[-c]	
		do ZSRS	z ZSRS					do ZSRS	z ZSRS
90	2764	2059	705	463	208	423	1670	1269	401
91	6651	5204	1447	577	255	3875[e]	2004	1102	902
92	22241	19148	3093	1598	540	2403	17700	15190	2510
93	5157	4786	371	1773	63	1489	1832	1832	–
94	2290	1414	876	1553	200	119	418	241	177
95	1538	620	918	1167	68	303	–	–	–
96	1024	656	368	741	211	20	52	2	50
97	1375	1089[f]	293	928	413	27	7	1	6
	43040	34969	8071	8800	1958	8599	23683	19637	4046

Uwagi
Najwięcej zwolnionych przypada na październik i początek listopada.
Wśród zwolnionych [są]:
1. jeńcy wojenni – 5000 os[ób],
2. mieszkańcy zachod[nich] obw[odów] Ukrainy – 9000 os[ób],

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Wpisano odręcznie.*
[d-d] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[e] *Liczba podana błędnie. Prawdopodobnie powinno być:* 3815.
[f] *Liczba podana błędnie. Prawdopodobnie powinno być:* 1082.

3. Жители выдворен[ные] немцами, имеющие родствен[ные] связи с зап[адными] обл[астями] Украины – около 5000 чел[овек],
4. Беженцы, пытавшиеся нелегально перейти в Германию и жители Зап[адной] Украины, нарушившие погранрежим – 4000 чел[овек] выдворены в тыл.

[а]Начальник пограничных войск НКВД Киевск[ого] округа
[г]Комдив[г-а] (—) ОСОКИН

«[а]21[-а]» января 1940 г.
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 390, арк. 335.
Оригінал, машинопис.

3. mieszkańcy wydale[ni] przez Niemców, mający krewnych w zach[odnich] ob-w[odach] Ukrainy – około 5000 os[ób],
4. *bieżeńcy* próbujący nielegalnie przejść do Niemiec i mieszkańcy Zach[odniej] Ukrainy, naruszający przepisy graniczne – 4000 os[ób] – wycofano na tyły.

[a-]Dowódca Wojsk Pogranicznych NKWD Okręgu Kijowsk[iego]
[d-]*komdiw*[-d-a] (—) OSOKIN

„[c-]21[-c]" stycznia 1940 r.
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 390, k. 335.
Oryginał, maszynopis.

№ 22

28 січня 1940, б. м. в. Довідка начальника дорожньо-транспортного відділу НКВС Львівської залізниці Сергія Клепова щодо кількості вагонів необхідних для перевезення спецпереселенців

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[а-б]Справка
о потребном количестве вагонов для перевозки спецпереселенцев
по Львовской и Ковельской дорогам[б-а]

1. [а-б]По Львовской дороге[а-б] – для осуществления перевозок с одновременной погрузкой – 66 589 человек потребуется 2220 оборудованных людских вагонов, из них:

[а]по широкой колее[а] – 478 оборудованных людских вагонов и

[а]по узкой колее[а] – 1742 оборудованных людских вагонов.

2. [а]Для перегрузки[а] с узкой на широкую колею потребуется – 1742 людских оборудованных вагона. Таким образом, всего по Львовской дороге требуется – 3962 оборудованных вагона. Кроме того, под багаж, для охраны, санизоляторы, вагоны-лавки и под топливо требуется 488 вагонов.

Всего по Львовской дороге формируется 41 эшелон.

3. [а-б]По Ковельской дороге[б-а] – для осуществления перевозок с одновременной погрузкой – 27 615 человек потребуется – 922 оборудованных людских вагонов, из них:

[а]по широкой колее[а] – 46 оборудованных людских вагонов и

[а]по узкой колее[а] – 876 оборудованных людских вагонов.

[а]Всего –17 эшелонов[а].

4. [а]Для перегрузки[а] с узкой колеи на широкую потребуется – 876 вагонов. Таким образом, по Ковельской дороге требуется – 1798 оборудованных людских вагонов. Кроме того, под багаж, для охраны и т. д. требуется 198 вагонов узкой и широкой колеи.

5. [а-б]По Юго-Западной дороге[б-а] – для одновременной погрузки и перевозки по широкой колее – 1238 человек потребуется – 41 оборудованный людской вагон. Кроме того, для охраны, под багаж и т. д. требуется – 8 вагонов. Всего – 49 вагонов.

[а]Итого – 58 эшелонов[а].

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[а-а] *Дописано від руки.*

Nr 22

28 stycznia 1940, b.m.w. Informacja naczelnika Oddziału Drogowo-Transportowego NKWD Kolei Lwowskiej Siergieja Klepowa o zapotrzebowaniu na wagony w związku z wywózką osadników i leśników

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a-b]Informacja
o liczbie wagonów potrzebnych do przewiezienia specprzesiedleńców Kolejami Lwowską i Kowelską[b-a]

1. [a-b]Na Kolei Lwowskiej[b-a] – w celu realizacji przewozu wraz z załadunkiem – dla 66 589 osób potrzebnych będzie 2220 wagonów dostosowanych do przewozu ludzi, w tym:

[a]na kolei szerokotorowej[a] – 478 wagonów dostosowanych do przewozu ludzi oraz

[a]na kolei wąskotorowej[a] – 1742 wagony dostosowane do przewozu ludzi.

2. [a]Do przeładunku[a] z kolei wąskotorowej na szerokotorową – 1742 wagony dostosowane do przewozu ludzi. W związku z tym łącznie na Kolei Lwowskiej potrzebne są 3962 wagony dostosowane do przewozu ludzi. Ponadto potrzeba 488 wagonów na bagaż, dla straży, na izolatki san[itarne], wagony-kioski i na opał.

Łącznie na Kolei Lwowskiej sformowanych zostanie 41 eszelonów.

3. [a-b]Na Kolei Kowelskiej[b-a] do przewiezienia wraz z załadunkiem 27 615 osób potrzebne są 922 wagony dostosowane do przewozu ludzi, w tym:

[a]na kolei szerokotorowej[a] – 46 wagonów dostosowanych do przewozu ludzi,

[a]na kolei wąskotorowej[a] – 876 wagonów dostosowanych do przewozu ludzi.

[c]Łącznie – 17 eszelonów[c].

4. [a]Do przeładunku[a] z kolei wąskotorowej na szerokotorową – 876 wagonów. W związku z tym na Kolei Kowelskiej potrzebnych jest 1798 wagonów dostosowanych do przewozu ludzi. Ponadto potrzebnych jest 198 wagonów kolei wąskotorowej i szerokotorowej na bagaż, dla straży itd.

5. [a-b]Na Kolei Południowo-Zachodniej[b-a] – jednocześnie do załadunku i przewiezienia koleją szerokotorową 1238 osób potrzebnych jest 41 wagonów dostosowanych do przewozu ludzi. Ponadto dla straży, na bagaż itd. potrzeba 8 wagonów. Łącznie – 49 wagonów.

[c]W sumie – 58 eszelonów[c].

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[c-c] *Dopisano odręcznie.*

Нач[альник] ДТО НКВД Львовской ж[елезной] д[ороги][1]
(—)

"28/I-[19]40 г."

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 72.
Оригінал, машинопис.

[1] Начальником ДТВ НКВД Львівської залізниці був Клепов або Клопов Сергій Олексійович (нар. 1900 у Воронежі, пом. 1972); ст. лейтенант ДБ (22 III 1936), капітан ДБ (19 VII 1939), майор ДБ (14 III 1940), комісар ДБ (14 II 1943), генерал-майор (9 VII 1945); з 1920 в органах безпеки; з 1939 до лютого 1941 – нач. ДТВ НКВС Львівської залізниці, з лютого до липня 1941 – нач. 6-го відділу 2-го Управління НКДБ СРСР; з липня 1941 – нач. УНКВС Смоленської обл., з 30 IX 1941 – нач. ВББ НКВС СРСР; з 4 VI 1942 – нач. УНКВС Орджонікідзевського краю (зараз Ставропольський край); з грудня 1942 до травня 1943 – заст. нач. 2-го Управління НКВС, потім, до листопада 1946 – заст нач. 3-го Управління НКДБ/МДБ СРСР; з листопада 1946 – нач. операційного сектору СВАГ у Саксонії. Заарештований 1947 та вивезений до Москви; під час допиту у нього вимагали надати покази проти Микити Хрущова і Лазара Кагановича; засуджений до 10 років ув'язнення; звільнений 28 VIII 1953, реабілітований в 1954. *Справочник по истории Коммунистической партии и Советского Союза 1898–1991* (http://www.knowbysight.info/KKK/03190.asp [доступ 5 XII 2021]); https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 5 XII 2021].

Nacz[elnik] DTO NKWD K[olei] Lwowskiej[1]
(—)

c-28/I-[19]40 r.-c

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 72.
Oryginał, maszynopis.

[1] Naczelnikiem DTO NKWD Kolei Lwowskiej był Siergiej Aleksiejewicz Klepow lub Klopow (ur. 1900 w Woroneżu, zm. 1972); st. lejtn. GB (22 III 1936), kpt. GB (19 VII 1939), mjr GB (14 III 1940), komisarz GB (14 II 1943), gen.-mjr (9 VII 1945). Od 1920 organach bezpieczeństwa; od 1939 do lutego 1941 naczelnik DTO NKWD Kolei Lwowskiej, od lutego do lipca 1941 naczelnik 6. Oddziału 2. Zarządu NKGB ZSRS; od lipca 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Smoleńskiego, od 30 IX 1941 naczelnik OBB NKWD ZSRS; od 4 VI 1942 naczelnik UNKWD Kraju Ordżonikidzewskiego (obecnie Kraj Stawropolski); od grudnia 1942 do maja 1943 zca naczelnika 2. Zarządu NKWD ZSRS, następnie do listopada 1946 zca naczelnika 3. Zarządu NKGB/MGB ZSRS; od listopada 1946 naczelnik sektora operacyjnego SWAG w Saksonii. W 1947 aresztowany, przewieziony do Moskwy; podczas przesłuchania domagano się od niego złożenia zeznań obciążających Nikitę Chruszczowa i Łazara Kaganowicza; z powodu odmowy skazany na 10 lat więzienia; zwolniony 28 VIII 1953, w 1954 zrehabilitowany. *Sprawocznik po istorii kommunisticzeskoj partii i Sowietskogo Sojuza 1898–1991* (http://www.knowbysight.info/KKK/03190.asp [dostęp 5 XII 2021]); https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 5 XII 2021].

№ 23

29 січня 1940, Луцьк. Оперативний план обласної трійки з виселення осадників і лісової охорони по Волинській області

[а-б-]Совершенно секретно[-б-а]

«Утверждаю»
[а-]Народный комиссар внутренних дел[-а] УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга
[в-]СЕРОВ[-в]
«30» января 1940 года

[а-б-]Оперативный план[-б-а]
областной тройки по проведению операции по выселению осадников
и сторожевой лесной охраны по Волынской обл[асти]

В соответствии с директивой НКВД СССР № 5448 от 19.XII.1939 года и № 115 для оперативного руководства по выселению осадников создать 6 оперативных участков. В этих оперативных участках образовать шесть оперативных троек, деятельность которых по оперативным участкам распределяется следующим образом:

[б-]1. Камень-Каширский оперучасток[-б]

1. ПРИДОРОГИН – начальник уездного отдела НКВД, капитан государственной безопасности.

2. НОВОСЕЛОВ – зам[еститель] начальника Ковельского уездного отдела НКВД – мл[адший] лейтенант госбезопасности.

3. МАРМЫШ – начальник отделения УНКВД – старший лейтенант государственной безопасности.

По Камень-Каширскому оперучастку подлежит выселению:

а) осадников	– 134 хозяйства	– 815 человек
б) лесников	– 137 хозяйств	– 733 человека
итого:	– 271 хозяйство	– 1548 человек

Для проведения операции создается 110 оперативных групп, с общим количеством 110 оперативных работников и 220 чел[овек] из числа партийно-советского актива и рабочей гвардии.

При участковой тройке создается резерв из 14 красноармейцев во главе с одним оперсотрудником.

[а-] *Написано великими літерами.*
[б-] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-] *Написано в розбивку.*

Nr 23

29 stycznia 1940, Łuck. Plan operacyjny Trójki UNKWD Obwodu Wołyńskiego dotyczący wysiedlenia osadników i leśników

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

„Zatwierdzam"
[a]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych[a] USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi
[c]SIEROW[c]
„30" stycznia 1940 roku

[a-b]Plan operacyjny[b-a]
Trójki Obwodowej dotyczący przeprowadzenia operacji wysiedlenia osadników i [pracowników] straży leśnej w obw[odzie] wołyńskim

Zgodnie z Dyrektywami NKWD ZSRS nr 5448 z 19 XII 1939 roku i nr 115 [wydanymi] dla kierownictwa operacyjnego, [a] dotyczącymi wysiedlenia osadników, utworzyć 6 odcinków operacyjnych. Na tych odcinkach operacyjnych utworzyć sześć trójek operacyjnych, których działalność na [poszczególnych] odcinkach operacyjnych będzie się rozkładać w następujący sposób:

[b]1. Koszyrski[d] Odcinek Oper[acyjny][b]

1. PRIDOROGIN – naczelnik Oddziału Powiatowego NKWD, kapitan bezpieczeństwa państwowego.
2. NOWOSIEŁOW – zast[ępca] naczelnika Kowelskiego Oddziału Powiatowego NKWD – mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego].
3. MARMYSZ – naczelnik wydziału UNKWD – starszy lejtnant bezpieczeństwa państwowego.

Na Koszyrskim Odcinku Operacyjnym wysiedleniu podlega:

a) osadników	– 134 gospodarstwa	– 815 osób
b) leśników	– 137 gospodarstw	– 733 osoby
razem:	– 271 gospodarstw	– 1548 osób

W celu przeprowadzenia operacji tworzy się 110 grup operacyjnych, liczących w sumie 110 pracowników operacyjnych i 220 os[ób] z aktywu partyjno-sowieckiego i Gwardii Robotniczej.

Przy trójce odcinka tworzy się rezerwę z 14 czerwonoarmistów z jednym pracownikiem oper[acyjnym] na czele.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d] *W przekładzie użyto nazwy przedwojennego powiatu. Podobnie dalej.*

Сборных пунктов – 29, станций погрузок – 10.

[а-]Приложение[-а]: Оперативный план участковой тройки.

[б-]2. Колковский оперативный участок[-б]

1. ТИФАНОВ – зам[еститель] начальника ЭКО УНКВД – лейтенант государственной безопасности.

2. ДЕМЧЕНКО[1] – нач[альник] Луцкого уездного отдела НКВД – лейтенант государственной безопасности.

3. СОЕНКО – ст[арший] оперуполномоченный Гороховского уездного отдела НКВД.

По Колковскому оперучастку подлежит выселению:

а) осадников	– 212 хозяйств	– 1230 человек
б) лесников	– 55 хозяйств	– 271 человек
итого:	– 267 хозяйств	– 1501 человек

Для проведения операции создается 119 оперативных групп, с общим количеством 119 оперативных работников и 238 чел[овек] из числа партийно-советского актива и рабочей гвардии.

При участковой тройке создается резерв из 14 красноармейцев, во главе с одним оперативным сотрудников.

Сборных пунктов – 25, станций погрузок – 10.

[а-]Приложение[-а]: Оперативный план участковой тройки.

[б-]3. Владимир-Волынский оперучасток[-б]

1. СЫЧЕВ[2] – начальник отделения УНКВД – лейтенант государственной безопасности.

2. НЕЧАЕВ[3] – зам[еститель] нач[альника] Владимир-Волынского уездного отдела НКВД – младший лейтенант госбезопасности.

---

[1] Демченко Іван Іванович (нар. 1902); лейтенант ДБ (23 II 1936); в органах держбезпеки з 1925; з 19 I 1938 – нач. відділення 3-го відділу УДБ УНКВС Харківської обл.; з 10 IX 1939 – заст. нач. ОВ НКВС 27-го стр. корпусу; з 29 XI 1939 нач. Луцького повітового відділу НКВС Волинської обл.; з 1 II 1940 – т.в.о. нач. Луцького МВ НКВС Волинської обл.; з 1 III 1940 до 12 IV 1941 – нач. секретаріату УНКВС Волинської обл.; з 12 IV 1941 – нач. секретаріату УНКДБ Волинської обл. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Демченка І.І.

[2] Сичов Андрій Федорович (нар. 1904); мол. лейтенант ДБ (22 III 1936), лейтенант ДБ (25 XI 1939); з 1929 органах держбезпеки; упродовж 1939–1940 – нач. 3-го відділення 2-го відділу УДБ УНКВС Волинської обл.; з I III 1940 до 12 IV 1941 – нач. 2-го відділення 2-го відділу УДБ УНКВС Волинської обл.; з 12 IV 1941 – нач. 3-го відділення 3-го відділу (СПВ) УНКДБ Волинської обл.; 26 VII 1941 відряджений до ОВ НКВС КОВО. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Сичова А.Ф.

[3] Нечаєв Олексій Андрійович (нар. 1906); сержант ДБ (31 I 1936), мол. лейтенант (22 VII 1938), лейтенант ДБ (29 V 1940), полковник ДБ (9 II 1949); з 1928 служив в органах держбезпеки; з 1 II до 25 IX 1939 – ст. оперуповноважений 4-го відділення УДБ УНКВС Черкеської автономної області; з 25 IX 1939 до січня 1941 – заст. нач. Володимир-Волинського МВ НКВС Волинської обл.; з січня до квітня 1941 – заст. нач. 3-го відділу (СПВ) УНКВС Волинської обл.; з квітня до липня 1941 – заст. нач. відділу СПВ УНКДБ Волинської обл. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Нечаєва О.А.

Punktów zbornych – 29, stacji załadunkowych – 10.

[a]Załącznik[a]: plan operacyjny trójki odcinka.

[b]2. Kołkowski Odcinek Operacyjny[b]

1. TIFANOW – zast[ępca] naczelnika EKO UNKWD – lejtnant bezpieczeństwa państwowego.

2. DIEMCZENKO[1] – nacz[elnik] Łuckiego Oddziału Powiatowego NKWD – lejtnant bezpieczeństwa państwowego.

3. SOJENKO – st[arszy] pełnomocnik oper[acyjny] Horochowskiego Oddziału Powiatowego NKWD.

Na Kołkowskim Odcinku Operacyjnym wysiedleniu podlega:

a) osadników	– 212 gospodarstw	– 1230 osób
b) leśników	– 55 gospodarstw	– 271 osób
razem:	– 267 gospodarstw	– 1501 osób

W celu przeprowadzenia operacji tworzy się 119 grup operacyjnych, liczących w sumie 119 pracowników operacyjnych oraz 238 os[ób] z aktywu partyjno-sowieckiego i Gwardii Robotniczej.

Przy trójce odcinka tworzy się rezerwę z 14 czerwonoarmistów z jednym pracownikiem operacyjnym na czele.

Punktów zbornych – 25, stacji załadunkowych – 10.

[a]Załącznik[a]: plan operacyjny trójki odcinka.

[b]3. Włodzimierski Odcinek Oper[acyjny][b]

1. SYCZOW[2] – naczelnik wydziału UNKWD – lejtnant bezpieczeństwa państwowego.

2. NIECZAJEW[3] – zast[ępca] nacz[elnika] Włodzimierskiego Oddziału Powiatowego NKWD – młodszy lejtnant bezpieczeństwa państw[owego].

---

[1] Iwan Iwanowicz Diemczenko (ur. 1902); lejtn. GB (23 II 1936). W organach bezpieczeństwa od 1925; od 19 I 1938 naczelnik wydziału 3. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Charkowskiego; od 10 IX 1939 zca naczelnika OO NKWD 27. Korpusu Strzeleckiego; od 29 XI 1939 naczelnik Łuckiego Oddziału Powiatowego NKWD, obw. wołyński; od 1 II 1940 p.o. naczelnika Łuckiego GO NKWD; od 1 III 1940 do 12 IV 1941 naczelnik Sekretariatu UNKWD Obwodu Wołyńskiego; od 12 IV 1941 naczelnik Sekretariatu UNKGB Obwodu Wołyńskiego. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Diemczenki I.I.

[2] Andriej Fiodorowicz Syczow (ur. 1904); mł. lejtn. GB (22 III 1936), lejtn. GB (25 XI 1939). W organach bezpieczeństwa od 1929; w l. 1939–1940 naczelnik 3. Wydziału 2. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Wołyńskiego; od 1 III 1940 do 12 IV 1941 naczelnik 2. Wydziału 2. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Wołyńskiego; od 12 IV 1941 naczelnik 3. Wydziału 3. Oddziału (SPO) UNKGB Obwodu Wołyńskiego; 26 VII 1941 oddelegowany do OO NKWD KOWO. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Syczowa A.F.

[3] Aleksiej Andriejewicz Nieczajew (ur. 1906); sierż. GB (31 I 1936), mł. lejtn. GB (22 VII 1938), lejtn. GB (29 V 1940), płk GB (9 II 1949). W organach bezpieczeństwa od 1928; od 1 II do 25 IX 1939 st. pełnomocnik operacyjny 4. Wydziału UGB UNKWD Czerkieskiego Obwodu Autonomicznego; od 25 IX 1939 do stycznia 1941 zca naczelnika Włodzimierskiego GO NKWD, obw. wołyński; od stycznia do kwietnia 1941 zca naczelnika 3. Oddziału (SPO) UNKWD Obwodu Wołyńskiego; od kwietnia do lipca 1941 zca naczelnika 3. Oddziału (SPO) UNKGB Obwodu Wołyńskiego. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Nieczajewa A.A.

3. КОЛЕСНИКОВ – нач[альник] отделения Владимир-Волынского уездного отдела НКВД – младший лейтенант государственной безопасности.

По Владимир-Волынскому оперучастку подлежит выселению:

а) осадников	– 239 хозяйств	– 1374 человека
б) лесников	– 35 хозяйств	– 184 человека
итого:	– 274 хозяйства	– 1558 человек

Для проведения операции создается 99 оперативных групп, с общим количеством – 99 оперативных работников и 198 человек из числа партийно-советского актива и рабочей гвардии.

При участковой тройке создается резерв из 13 красноармейцев во главе с одним оперработником.

Сборных пунктов – 11, станций погрузок – 4.

[а]Приложение[а]: Оперативный план участковой тройки.

[б]4. Любомльский оперативный участок[б]

1. СУРКОВ – начальник уездного отдела НКВД – лейтенант государственной безопасности.

2. ГОМБЕРГ – начальник отделения НКВД.

3. СИРОТА – начальник отделения уездного отдела НКВД – лейтенант госбезопасности.

По Любомльскому оперучастку подлежит выселению:

а) осадников	– 223 хозяйства	– 1185 человек
б) лесников	– 65 хозяйств	– 309 человек
итого:	– 288 хозяйств	– 1499[г] человек

Для проведения операции создается 122 оперативные группы, с общим количеством – 122 оперативных работника и 244 человека из числа партийно-советского актива и рабочей гвардии.

При участковой тройке создается резерв из 13 красноармейцев, во главе с одним оперработником.

Сборных пунктов – 5, станций погрузок – 7.

[а]Приложение[а]: Оперативный план участковой тройки.

[б]5. Лобачевский оперативный участок[б]

1. МАТВЕЕВ[4] – начальник 2 отдела УНКВД – капитан государственной безопасности.

2. ОНИЩЕНКО – зам[еститель] начальника отделения УНКВД – младший лейтенант государственной безопасности.

[г] *Сума або доданки неправильні.*

[4] Матвєєв Микола Петрович (нар. 1902); полковник ДБ (28 I 1944); з 1924 в органах держбезпеки; з 1 XI 1939 до квітня 1941 нач. 2-го відділу УДБ УНКВС по Волинській обл.; з квітня до травня 1941 – нач. слідчої частини УНКДБ по Волинській обл.; з червня до липня 1941 – заст. нач. УНКДБ по Волинській обл.; з липня 1941 до лютого 1942 – заст. нач. ОВ НКВС 40-ої армії по Південно-Західному фронту. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Матвєєва М.П.

3. KOLESNIKOW – nacz[elnik] wydziału Włodzimierskiego Oddziału Powiatowego NKWD – młodszy lejtnant bezpieczeństwa państwowego.

Na Włodzimierskim Odcinku Oper[acyjnym] wysiedleniu podlega:

a) osadników	– 239 gospodarstw	– 1374 osoby
b) leśników	– 35 gospodarstw	– 184 osoby
razem:	– 274 gospodarstwa	– 1558 osób

W celu przeprowadzenia operacji tworzy się 99 grup operacyjnych, liczących w sumie 99 pracowników operacyjnych oraz 198 osób z aktywu partyjno-sowieckiego i Gwardii Robotniczej.

Przy trójce odcinka tworzy się rezerwę z 13 czerwonoarmistów z jednym pracownikiem oper[acyjnym] na czele.

Punktów zbornych – 11, stacji załadunkowych – 4.

[a]Załącznik[a]: plan operacyjny trójki odcinka.

[b]4. Lubomelski Odcinek Operacyjny[b]

1. SURKOW – naczelnik Oddziału Powiatowego NKWD – lejtnant bezpieczeństwa państwowego.

2. GOMBERG – naczelnik wydziału NKWD.

3. SIROTA – naczelnik wydziału Oddziału Powiatowego NKWD – lejtnant bezpieczeństwa państw[owego].

Na Lubomelskim Odcinku Oper[acyjnym] wysiedleniu podlega:

a) osadników	– 223 gospodarstwa	– 1185 osób
b) leśników	– 65 gospodarstw	– 309 osób
razem:	– 288 gospodarstw	– 1499[c] osób

W celu przeprowadzenia operacji tworzy się 122 grupy operacyjne, liczące w sumie 122 pracowników operacyjnych oraz 244 osoby z aktywu partyjno-sowieckiego i Gwardii Robotniczej.

Przy trójce odcinka tworzy się rezerwę z 13 czerwonoarmistów z jednym pracownikiem oper[acyjnym] na czele.

Punktów zbornych – 5, stacji załadunkowych – 7.

[a]Załącznik[a]: plan operacyjny trójki odcinka.

[b]5. Łobaczewski Odcinek Operacyjny[b]

1. MATWIEJEW[4] – naczelnik 2. Oddziału UNKWD – kapitan bezpieczeństwa państwowego.

[c] *Suma lub składniki podane błędnie.*

[4] Nikołaj Pietrowicz Matwiejew (ur. 1902); płk GB (28 I 1944). W organach bezpieczeństwa od 1924; od 1 XI 1939 do kwietnia 1941 naczelnik 2. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Wołyńskiego; od kwietnia do maja 1941 naczelnik Jednostki Śledczej UNKGB Obwodu Wołyńskiego; w czerwcu i lipcu 1941 zca naczelnika UNKGB Obwodu Wołyńskiego; od lipca 1941 do lutego 1942 zca naczelnika OO NKWD 40. Armii Frontu Południowo-Zachodniego. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Matwiejewa N.P.

3. ВОЛКОВ – старший оперуполномоченный государственного[г] уездного отдела – сержант госбезопасности.

По Лобачевскому оперучастку подлежит выселению:

а) осадников	– 288 хозяйств	– 1648 человек
б) лесников	– 14 хозяйств	– 74 человека
итого:	– 302 хозяйства	– 1722 человека

Для проведения операции создается 113 оперативных групп, с общим количеством – 113 оперативных работников и 226 человек из числа партийно-советского актива и рабочей гвардии.

При участковой тройке создается резерв из 13 красноармейцев, во главе с один оперативным работником.

Сборных пунктов – 20, станций погрузок – 3.

[а]Приложение[а]: План участковой тройки.

[б]6. Луцкий оперативный участок[б]

1. КЕРНЕР – зам[еститель] начальника уездного отдела НКВД – младший лейтенант госбезопасности.

2. ЛАГУТА – старший оперуполномоченный УНКВД – капитан РККА.

3. ШЛАМОВ – начальник Рожищевского РО НКВД – младший лейтенант государственной безопасности.

По Луцкому оперативному участку подлежит выселению:

а) осадников	– 229 хозяйств	– 1207 человек
б) лесников	– 39 хозяйств	– 210 человек
итого:	– 268 хозяйств	– 1417 человек

Для проведения операции создается 109 оперативных групп, с общим количеством оперсостава – 109 человек и 218 человек из числа партийно-советского актива и рабочей гвардии.

При участковой тройке создается резерв из 13 красноармейцев, во главе с оперработником.

Сборных пунктов – 5, станций погрузок – 6.

[а]Приложение[а]: Оперативный план участковой тройки.

Таким образом, будет всего выселено по Волынской области 1670 семейств, в количестве 9240 человек, из них:

а) осадников	– 1325 хозяйств	– 7459 человек
б) лесников	– 345 хозяйств	– 1781 человек

Для осуществления операции намечено:

– оперативных групп	– 672
– оперативного состава	– 678 чел[овек]

[г] *Так в оригінали.*

2. ONISZCZENKO – zast[ępca] naczelnika wydziału UNKWD – młodszy lejtnant bezpieczeństwa państwowego.

3. WOŁKOW – starszy pełnomocnik oper[acyjny] Państwowego[f] Oddziału Powiatowego – sierżant bezpieczeństwa państw[owego].

Na Łobaczewskim Odcinku Oper[acyjnym] wysiedleniu podlega:

a) osadników	– 288 gospodarstw	– 1648 osób
b) leśników	– 14 gospodarstw	– 74 osoby
razem:	– 302 gospodarstwa	– 1722 osoby

W celu przeprowadzenia operacji tworzy się 113 grup operacyjnych, liczących w sumie 113 pracowników operacyjnych i 226 osób z aktywu partyjno-sowieckiego i Gwardii Robotniczej.

Przy trójce odcinka tworzy się rezerwę z 13 czerwonoarmistów z jednym pracownikiem oper[acyjnym] na czele.

Punktów zbornych – 20, stacji załadunkowych – 3.

[a-]Załącznik[-a]: plan trójki odcinka.

[b-]6. Łucki Odcinek Operacyjny[-b]

1. KERNER – zast[ępca] naczelnika Oddziału Powiatowego NKWD – młodszy lejtnant bezpieczeństwa państw[owego].

2. ŁAGUTA – starszy pełnomocnik oper[acyjny] UNKWD – kapitan RKKA.

3. SZŁAMOW – naczelnik Rożyszczeńskiego RO NKWD – młodszy lejtnant bezpieczeństwa państwowego.

Na Łuckim Odcinku Oper[acyjnym] wysiedleniu podlega:

a) osadników	– 229 gospodarstw	– 1207 osób
b) leśników	– 39 gospodarstw	– 210 osób
razem:	– 268 gospodarstw	– 1417 osób

W celu przeprowadzenia operacji tworzy się 109 grup operacyjnych, liczących w sumie 109 pracowników operacyjnych oraz 218 osób z aktywu partyjno-sowieckiego i Gwardii Robotniczej.

Przy trójce odcinka tworzy się rezerwę z 13 czerwonoarmistów z jednym pracownikiem oper[acyjnym] na czele.

Punktów zbornych – 5, stacji załadunkowych – 6.

[a-]Załącznik[-a]: plan operacyjny trójki odcinka.

W ten sposób z obwodu wołyńskiego wysiedlonych zostanie 1670 rodzin, liczących w sumie 9240 osób, w tym:

a) osadników	– 1325 gospodarstw	– 7459 osób
b) leśników	– 345 gospodarstw	– 1781 osób

Do przeprowadzenia operacji wyznaczono:

– grup operacyjnych – 672

[f] *Tak w oryginale.*

– парт[ийно]-сов[етских] работников и раб[очей] гвар[дии] – 1344
– сборных пунктов – 95
– станций погрузок – 29
– вагонов – 370
– гужевой транспорт для доставки на места погрузки – 2490
– красноармейцев – 80

Для доставки оперативных работников по местам операции, будет мобилизован транспорт УНКВД, Обкома КП(б)У, облисполкома и др[угих] областных и уездных партийно-советских организаций.

Для данной операции мы располагаем:

– оперсостав НКВД – 197 [человек]
– работников РК Милиции – 198 [–"–]
– партийно-советск[их] работников – 1000 [–"–]
– работников рабочей гвардии – 697 [–"–]

[a]Приложение[a]: Увеличение на 9 семей, в количестве 33 чел[овека] по Любомльскому оперучастку, произошло за счет выявления вновь семей лесников, кои оперсоставом для выселения обеспечены.

Одновременно с этим по Луцкому опер участку, в результате тщательной проверки произошло уменьшение на 4 семьи в 20 чел[овек], последние были засчитаны ошибочно, как находящиеся на террит[ории] Колковского оперативного участка.

[a]Областная тройка:

Начальник УНКВД по Волынской области[a]
Капитан государственной безопасности
БЕЛОЦЕРКОВСКИЙ[5]

[5] Білоцерківський Іван Митрофанович (нар. 1907 у Володарці Київської губ., загинув 20 IX 1941 б. с. Сенча Миргородського району Полтавської обл.); лейтенант ДБ (17 XI 1937), ст. лейтенант ДБ (22 VI 1939), капітан ДБ (11 I 1940), майор ДБ (28 VII 1941); з серпня 1938 до вересня 1939 – нач. Бердичівського МВ НКВС; з 16 IX до 4 XII 1939 – заст. нач. УНКВС Вінницької обл.; з 4 XII 1939 до 28 III 1941 – нач. УНКВС Волинської обл.; з 15 IV до 28 VII 1941 – нач. УНКДБ Волинської обл.; з 28 VII до жовтня 1941 – нач. ОВ НКВС 5-ої армії, Південно-Західного фронту; загинув на фронті. ГДА СБУ, ф. 8, оп. 1, спр. 253, арк. 2; Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 103–104.

– składu operacyjnego – 678 os[ób]
– pracowników part[yjno]-sow[ieckich] i Gwar[dii] Rob[otniczej] – 1344
– punktów zbornych – 95
– stacji załadunku – 29
– wagonów – 370
– transport konny do dowozu na miejsca załadunku – 2490
– czerwonoarmistów – 80

W celu dowiezienia pracowników operacyjnych na miejsce operacji będzie zorganizowany transport UNKWD, *Obkomu* KP(b)U, *obłispołkomu* oraz in[nych] obwodowych i powiatowych organizacji partyjno-sowieckich.

Do celów powyższej operacji dysponujemy:
– składem oper[acyjnym] NKWD – 197 [osób]
– pracownikami RK Milicji – 198 [– " –]
– pracownikami partyjno-sowieck[imi] – 1000 [– " –]
– robotnikami Gwardii Robotniczej – 697 [– " –]

[a-a]Uwaga[a-a]: Zwiększenie o 9 [liczby] rodzin, liczących [łącznie] 33 os[oby] na Lubomelskim Odcinku Oper[acyjnym] nastąpiło wskutek ujawnienia nowych rodzin leśników, których wysiedlenie zabezpiecza skład oper[acyjny].

Jednocześnie na Łuckim Odcinku Oper[acyjnym], w wyniku dokładnej weryfikacji, doszło do zmniejszenia o 4 [liczby] rodzin, liczących [łącznie] 20 os[ób]. Zostały one błędnie zaliczone, ponieważ znajdują się na teryt[orium] Kołkowskiego Odcinka Operacyjnego.

[a-a]Trójka Obwodowa:

Naczelnik UNKWD Obwodu Wołyńskiego[a-a]
kapitan bezpieczeństwa państwowego
BIEŁOCERKOWSKIJ[5]

[5] Iwan Mitrofanowicz Biełocerkowskij (ur. 1907 w Wołodarce, gub. kijowska, zginął 20 IX 1941 koło wsi Sencza, rej. myrhorodzki, obw. połtawski); lejtn. GB (17 XI 1937), st. lejtn. GB (22 VI 1939), kpt. GB (11 I 1940), mjr GB (28 VII 1941). Od sierpnia 1938 do września 1939 naczelnik Berdyczowskiego GO NKWD; od 16 IX do 4 XII 1939 zca naczelnika UNKWD Obwodu Winnickiego; od 4 XII 1939 do 28 III 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Wołyńskiego; od 15 IV do 28 VII 1941 naczelnik UNKGB Obwodu Wołyńskiego; od 28 VII do października 1941 naczelnik OO NKWD 5. Armii Frontu Południowo-Zachodniego. Zginął na froncie. HDA SBU, f. 8, op. 1, spr. 253, k. 2; N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 103–104.

[a]Начальник отделения[a] ГЭУ[a] НКВД СССР
Старший лейтенант госбезопасности
РЕШЕТНИКОВ[б]

[в]Начальник отдела[в] НКВД УССР
Капитан государственной безопасности
ЗАВГОРОДНИЙ[7]

Верно:
[г]Нач[альник] секретариата[г] НКВД УССР
лейтенант государственной безопасности
[г]ВОРОБЬЕВ[г]

29 января 1940 года
[б]гор. Луцк[б]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 174–181.
Копія, машинопис.
Додатки не публікуються.

[а] *Було:* ГУБ.

[б] Решетніков Степан Георгійович (нар. у квітні 1897 у Красилівці, Тамбовська губ., загинув в 1941); ст. лейтенант ДБ (7 VII 1939), капітан ДБ (14 III 1940); з 1931 в органах безпеки; з 1939 до квітня 1939 – заст. нач. відділення 3-го відділу ГЕУ НКВС СРСР; з квітня 1939 до 4 III 1940 – нач. 2-го відділення 3-го відділу ГЕУ НКВС СРСР; з 4 III до 3 X 1940 нач. 3-го відділу ГЕУ НКВС СРСР; з 3 X 1940 до 26 II 1941 – нач. УНКВС Тульської обл.; з 26 II до 22 IV 1941 – нач. УНКДБ Тульської обл.; до серпня 1941 – нач. ТВ НКВС Південно-Західній Залізниці; загинув на фронті. Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 359–360.

[7] Завгородній Михайло Андрійович (нар. 21 XI 1900 у с. Рубанівка Херсонська губ., пом. 1983); ст. лейтенант ДБ (22 III 1936), капітан ДБ (28 IV 1939), майор ДБ (26 I 1943), підполковник ДБ (20 IX 1943), полковник ДБ (10 X 1944); з 1922 в органах безпеки; до 2 VIII 1938 нач. відділення 3-го відділу УНКВС Чернігівської обл.; з 11 IV 1939 до 1 V 1941 нач. 3-го відділу НКВС УРСР; з 1 V 1941 нач. 3-го відділу НКДБ УРСР. До 10 IX 1948 нач. УМВС Ізмаїльської обл.; закінчив службу у вересні 1948 за станом здоров'я. ГДА СБУ, ф. 12, службовий листок Завгороднього М.А.; https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 27 XI 2021].

[a]Naczelnik Wydziału[a] GEU[g] NKWD ZSRS
starszy lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]
RIESZETNIKOW[6]

[a]Naczelnik Oddziału[a] NKWD USRS
kapitan bezpieczeństwa państwowego
ZAWGORODNIJ[7]

Za zgodność:
[a]Nacz[elnik] Sekretariatu[a] NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państwowego
[c]WOROBJOW[c]

29 stycznia 1940 roku
[b]mias[to] Łuck[b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 174–181.
Kopia, maszynopis.
Załączników nie publikuje się.

[g] *Było:* GUB.

[6] Stiepan Gieorgijewicz Rieszetnikow (ur. w kwietniu 1897 w Krasiłowce, gub. tambowska, zginął w 1941); st. lejtn. GB (7 VII 1939), kpt. GB (14 III 1940). W organach bezpieczeństwa od 1931; w 1939 (do kwietnia) zca naczelnika wydziału 3. Oddziału GEU NKWD ZSRS; od kwietnia 1939 do 4 III 1940 naczelnik 2. Wydziału 3. Oddziału GEU NKWD ZSRS; od 4 III do 3 X 1940 naczelnik 3. Oddziału GEU NKWD ZSRS; od 3 X 1940 do 26 II 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Tulskiego; od 26 II do 22 IV 1941 naczelnik UNKGB Obwodu Tulskiego; do sierpnia 1941 naczelnik TO NKWD Kolei Południowo-Zachodniej. Zginął na froncie. N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 359–360.

[7] Michaił Andriejewicz Zawgorodnij (ur. 21 XI 1900 we wsi Rubaniwka, gub. chersońska, zm. 1983); st. lejtn. GB (22 III 1936), kpt. GB (28 IV 1939), mjr GB (26 I 1943), ppłk GB (20 IX 1943), płk GB (10 X 1944). W organach bezpieczeństwa od 1922; do 2 VIII 1938 naczelnik wydziału 3. Oddziału UNKWD Obwodu Czernihowskiego; od 11 IV 1939 do 1 V 1941 naczelnik 3. Oddziału NKWD USRS; od 1 V 1941 naczelnik 3. Oddziału NKGB USRS. Do 10 IX 1948 naczelnik UMWD Obwodu Izmailskiego. Służbę zakończył we wrześniu 1948 z powodu stanu zdrowia. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Zawgorodniego M.A.; https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 27 XI 2021].

№ 24

[29 січня 1940, Луцьк]. Розрахунок оперативних сил Волинської області з проведення операції

а-б-в-Расчет-в-б-а
оперативных сил Волынской области
по проведению операций

	Категории оперсостава	Потребность	Имеется в наличии	Недостает	Выделяется	Примечание
1.	Опер[ативного] состава НКВД и РКМ	665	395	270	270	
2.	Сов[етского] парт[ийного] актива, рабочегвардейцев	1318	1698	–	–	излишек 380
3.	Красноармейцев	80	–	80	80	
4.	Местный сельский актив	1670	1796	–	–	излишек 126
в-Итого-в:		3733	3889	350	350	

в-Член обл[астной] тройки по Волынской области-в
Ст[арший] лейтенант госбезопасности
РЕШЕТНИКОВ

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 182.
Копія, машинопис.

а-а *Підкреслено машинописним способом.*
б-б *Написано в розбивку.*
в-в *Написано великими літерами.*

Nr 24

[29 stycznia 1940, Łuck]. Zestawienie sił operacyjnych mających wziąć udział w wysiedleniu osadników i leśników z obwodu wołyńskiego

[a-b-c]Zestawienie[c-b-a]
sił operacyjnych w obwodzie wołyńskim w związku
z przeprowadzeniem operacji

	Kategoria składu oper[acyjnego]	Zapotrzebowanie	Stan	Brakuje	Wyznacza się	Uwagi
1.	Skład oper[acyjny] NKWD i RKM	665	395	270	270	
2.	Sow[iecki] aktyw part[yjny], Gwardia Robotnicza	1318	1698	–	–	nadwyżka 380
3.	Czerwonoarmiści	80	–	80	80	
4.	Miejscowy aktyw wiejski	1670	1796	–	–	nadwyżka 126
[c]Razem[c]:		3733	3889	350	350	

[c]Członek Obw[odowej] Trójki obwodu wołyńskiego[c]
st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]
RIESZETNIKOW

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 182.
Kopia, maszynopis.

[a-c] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

№ 25

30 січня 1940, [Луцьк]. План проведення операції з виселення осадників та лісової охорони по Луцькій оперативній ділянці Волинської області

[а-б-]Копия[-б-а]

[в-а-]«Утверждаю»
Народный комиссар внутренних дел[-а] УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[-в]
[б-]СЕРОВ[-б]
[а-]«30» января 1940 года[-а]

[а-б-в-]План[-в-б-а]
о проведении операции по изъятию осадников и лесников по Луцкому оперативному участку Волынской области

Руководство оперативного участка размещается на ст[анции] Несвич, находящейся на территории от г. Луцка в 25-ти км Юго-Запада в составе:

КЕЛЛЕР[г] – Нач[альник] оперучастка – зам[еститель] нач[альника] Луцкого Уезд[ного] отд[ела] НКВД – мл[адший] лейтенант госбезопасности

ЛАГУТА – Ст[арший] о[перативный] уполномоч[енный] УНКВД Волынской области – капитан РККА

ШЛАМОВ – Нач[альник] Рожевского РО НКВД В[олынской] о[бласти] – мл[адший] лейтенант госбезопасности.

При штабе оперативного участка находится резерв в составе 1 оперработника и 13 человек красноармейцев.

По Луцкому оперучастку подлежит выселению осадников в количестве 229 семей, что составляет 1207 человек, по лесникам 39 семей, что составляет 210 человек, всего подлежит выселению 268 семей, с общим количеством 1417 человек.

Весь оперучасток по территориальности разбит на 5 сборных пунктов и на 6 станций погрузки по железной дороге.

Всего потребуется 109 оперативных групп.

[а-в-]Пункты выселения[-в-а]

1. Село Викторовка Копичинского района[1] Волынской области, подлежат выселению 6 семейств осадников, что составляет 30 человек, для

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

[в-в] *Написано великими літерами.*

[г] *У документі № 23. – С. 240:* Кернер.

[1] У Волинській обл. не було такого району. Вікторівка і уся гм. Купичів увійшла до складу Турійського району. *Wołyń za «pierwszych Sowietów», Losy ludności polskiej i polskiego dziedzictwa*

Nr 25

30 stycznia 1940, [Łuck]. Plan wysiedlenia osadników i leśników na Łuckim Odcinku Operacyjnym

[a-b]Kopia[b-a]

[c-a]„Zatwierdzam"
Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych[a] USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[c]
[b]SIEROW[b]
[a]„30" stycznia 1940 roku[a]

[a-b-c]Plan[c-b-a]
operacji zatrzymania osadników i leśników na Łuckim Odcinku Operacyjnym w obwodzie wołyńskim

Kierownictwo odcinka operacyjnego ulokowane zostało na st[acji] Nieświcz, znajdującej się w odległości 25 km od m. Łucka w kierunku południowo-zachodnim, w składzie:

KELLER[d] – nacz[elnik] odcinka oper[acyjnego] – zast[ępca] nacz[elnika] Łuckiego Oddz[iału] Pow[iatowego] NKWD, mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego];

ŁAGUTA – st[arszy] pełnomoc[nik] o[peracyjny] UNKWD Obwodu Wołyńskiego, kapitan RKKA;

SZŁAMOW – nacz[elnik] Rożyszczeńskiego RO NKWD, o[bwód] w[ołyński], mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego].

Przy sztabie odcinka operacyjnego znajduje się rezerwa w składzie: 1 pracownik oper[acyjny] i 13 czerwonoarmistów.

Na Łuckim Odcinku Operacyjnym wysiedleniu podlega 229 rodzin osadników, co stanowi 1207 osób, oraz 39 rodzin leśników, co stanowi 210 osób. W sumie wysiedleniu podlega 268 rodzin, łącznie 1417 osób.

Terytorium całego odcinka oper[acyjnego] podzielone jest na 5 punktów zbornych i na 6 kolejowych stacji załadunkowych.

Łączne zapotrzebowanie na grupy operacyjne wynosi 109.

[a-c]Punkty wysiedlenia[c-a]

1. Wieś Wiktorówka, rejon kopiczyński[1], obwód wołyński – wysiedleniu podlega 6 rodzin osadników, co stanowi 30 osób; do ich zatrzymania potrzebne

---

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*
[d] *W Dokumencie nr 23, s. 241:* Kerner.
[1] W obw. wołyńskim nie było takiego rejonu. Miejscowości dawnej gm. Kupiczów weszły w skład rej. turzyskiego. *Wołyń za „pierwszych Sowietów". Losy ludności polskiej i polskiego dziedzictwa*

снятия их требуется 2 опергруппы, в количестве 2 человек оперативных работников, 4 представителей партийно-комсомольского актива или рабочей гвардии, 6 подвод для перевозки семей и груза к месту погрузки. Выселяемые следуют из села Викторовка на ст[анцию] Переспа, расстояние 12 км.

2. Село Остров[2] Копичевского района[3] Волынской области 5 семей, с общим числом 29 человек, для снятия их требуется 2 опергруппы, которые состоят из 2-х оперработников и 4-х представителей партийно-комсомольского актива, выселяемые следуют от с[ела] Остров до ст[анции] Переспа, расстояние 21 км, пункт обогрева с[ело] Щурин.

3. С[ело] Роковщина[4] Торчинского района имеет 1 семью из 3 человек, выселение проводит 1 оперработник и 2 представителя партийно-комсомольского актива и 1 подвода, для переброски выселяемых на ст[анцию] погрузки Несвич, расстояние 21 км.

4. С[ело] Сырники[5] Киселевского района[6], 1 семья из 7-ми человек, требуется 1 опергруппа, 1 оперработник и 2 представителя партийно-комсомольского актива, для переброски выселяемых требуется 2 подводы, пункт обогрева с[ело] Торчин[7], оттуда следует на ст[анцию] Несвич.

5. Село Щурин Рожищенского района, подлежит выселению 11 семейств с общим количеством 52 человека. Для выселения необходимо 4 опергруппы, из 4-х оперработников и 8 человек партийно-комсомольского актива, выселяемые следуют от ст[анции] [!] Шурин до ст[анции] Переспа, расстояние 21 км, [требуется] 17 подвод.

6. С[ело] Доросины Рожищенского района имеет 3 семьи, что составляет 15 человек, для выселения работает 1 опергруппа из 1 оперработника и 2-х человек комсомольско-партийного актива, необходимо иметь 5 подвод, расстояние от с[ела] Доросины до ст[анции] Переспа 12 км.

7. С[ело] Ворончин Киселевского района, имеется 42 семейства осадников с общим количеством 221 человек необходимо иметь 14 опергрупп из 14 оперработников и 28 человек партийно-комсомольского актива, подвод необходимо 55.

8. С[ело] Торчин Торчинского района подлежат выселению 2 семейства с количеством 7 человек, требуется 1 опергруппа из 1 оперработника и 2 представителя партийно-комсомольского актива, иметь 2 подводы, выселяемые направляются на ст[анцию] Несвич.

---

kulturowego. Zbiór dokumentów. – T. 2: *Lata 1939–1941* / ред. Stępień S. – Przemyśl, 2020. – C. 80 (http://www.pwin.pl/Dzialalnosc%20naukowa/wolyn2.pdf [доступ 30 III 2022]).

[2] Ймовірно колонія Острів-Осьмиговичі, гм. Купичів, Ковельський пов.

[3] У Волинській обл. не було такого району. Див. посилання 1.

[4] Ймовірно колонія Нова-Раковщина, гм. Торчин.

[5] Ймовірно Сирнички, гм. Кисилин, або військове поселення Серники-Подлишки, гм. Торчин.

[6] Район існував тільки до 17 I 1940; територія гм. Кисилин увійшла до складу Озютичівського району. *Wołyń za «pierwszych Sowietów»...* – C. 89.

[7] Повинно бути: м[істечко] Торчин. Так само і далі. Міське право Торчин мав із XVI століття.

są 2 grupy oper[acyjne] liczące 2 pracowników operacyjnych i 4 przedstawicieli aktywu partyjno-komsomolskiego lub Gwardii Robotniczej [oraz] 6 podwód do przewiezienia ludzi i bagażu do miejsca załadunku. Wysiedleni przewiezieni zostaną ze wsi Wiktorówka na st[ację] Perespa, odległość – 12 km.

2. Wieś Ostrów[2], rejon kopiczewski[3], obwód wołyński – 5 rodzin osadników, łącznie 29 osób; do zatrzymania ich potrzebne są 2 grupy oper[acyjne], które składają się z 2 pracowników oper[acyjnych] i 4 przedstawicieli aktywu partyjno-komsomolskiego. Wysiedleni przewiezieni zostaną ze w[si] Ostrów na st[ację] Perespa, odległość – 21 km; punkt, w którym będzie się można ogrzać – w[ieś] Szczurzyn.

3. W[ieś] Rokowszczyzna[4], rejon torczyński – 1 rodzina składająca się z 3 osób; wysiedlenie przeprowadza 1 pracownik oper[acyjny] i 2 przedstawicieli aktywu partyjno-komsomolskiego; [potrzebna jest] 1 podwoda do przerzucenia wysiedlonych na st[ację] załadunkową Nieświcz; odległość – 21 km.

4. W[ieś] Syrniki[5], rejon kisieliński[6] – 1 rodzina składająca się z 7 osób, potrzebna jest 1 grupa oper[acyjna]: 1 pracownik oper[acyjny] i 2 przedstawicieli aktywu partyjno-komsomolskiego; do przerzucenia wysiedlonych potrzebne są 2 podwody; punkt, w którym będzie się można ogrzać – w[ieś] Torczyn[7], stąd udadzą się na st[ację] Nieświcz.

5. Wieś Szczurzyn, rejon rożyszczeński – wysiedleniu podlega 11 rodzin liczących w sumie 52 osoby. Do wysiedlenia konieczne są 4 grupy oper[acyjne]: 4 pracowników oper[acyjnych] i 8 ludzi z aktywu partyjno-komsomolskiego; wysiedleni udadzą się ze st[acji] [!] Szczurzyn do st[acji] Perespa, odległość – 21 km, [potrzebnych jest] 17 podwód.

6. W[ieś] Dorosinie, rejon rożyszczeński – 3 rodziny, co stanowi 15 osób; przy wysiedleniu pracuje 1 grupa oper[acyjna] składająca się z 1 pracownika oper[acyjnego] i 2 ludzi z aktywu partyjno-komsomolskiego; niezbędnych jest 5 podwód; odległość od w[si] Dorosinie do st[acji] Perespa – 12 km.

7. W[ieś] Woronczyn, rejon kisieliński – 42 rodziny osadników liczące w sumie 221 osób; niezbędnych jest 14 grup oper[acyjnych] składających się z 14 pracowników oper[acyjnych] i 28 ludzi z aktywu partyjno-komsomolskiego; potrzeba 55 podwód.

8. W[ieś] Torczyn, rejon torczyński – wysiedleniu podlegają 2 rodziny liczące 7 osób. Potrzebna jest 1 grupa oper[acyjna] składająca się z 1 pracownika

---

kulturowego. Zbiór dokumentów, t. 2: *Lata 1939–1941*, red. S. Stępień, Przemyśl 2020, s. 80 (http://www.pwin.pl/Dzialalnosc%20naukowa/wolyn2.pdf [dostęp 30 III 2022]).

[2] Prawdopodobnie kolonia Ostrów-Ośmigowicze, gm. Kupiczów, pow. kowelski.

[3] W obw. wołyńskim nie było takiego rejonu. Zob. przypis 1.

[4] Prawdopodobnie kolonia Nowa Rakowszczyzna, gm. Torczyn.

[5] Prawdopodobnie Serniczki, gm. Kisielin, lub osada wojskowa Serniki-Podliszki, gm. Torczyn.

[6] Rejon istniał tylko do 17 I 1940, obszar gm. Kisielin wszedł w skład rej. ożdziutyckiego. *Wołyń za „pierwszych Sowietów"*..., s. 89.

[7] Powinno być: m[iasteczko] Torczyn. Podobnie dalej. Prawa miejskie Torczyn miał od XVI wieku.

9. С[ело] Черные Лозы Торчинского района, 1 семья из 5 человек, требуется 1 опергруппа из 1 оперативного работника и 2 представителей партийно-комсомольского актива, семья следует на сборный пункт [в] с[еле] Торчин, а оттуда на ст[анцию] погрузки Несвич.

10. С[ело] Усичи Торчинского района – 1 семья лесника из 2-х человек, необходимо иметь 1 опергруппу в составе 1 оперработника, 2 человек комсомольско-партийного актива, семья следует на сборный пункт Торчин, а оттуда на ст[анцию] погрузки Несвич, расстояние 21 км.

11. С[ело] Людбище[8] Торчинского района имеет 2 семьи из 10 человек, необходимо иметь 1 опергруппу из 1 оперработника и 3 человек парт[ийно]-комсомольского актива, 3 подводы, выселяемые следуют на ст[анцию] Несвич, расстояние 8 км.

12. С[ело] Боголюбы Луцкого района, 2 семьи осадников из 9 человек, необходимо иметь 1 опергруппу, 2 представителя парт[ийно]-комсомольского актива и 1 оперработник, выселяемые следуют на ст[анцию] Гнидава, расстояние 10 км.

13. [а]С[ело] Озениш[а] Луцкого района, 1 семья осадника из 4-х человек и 3 семьи лесников из 13 человек, работу по выселению проводят 4 опергруппы, которые состоят из 4-х оперработников и 8 представителей парт[ийно]-комсомольского актива, необходимо иметь 6 подвод, выселяемые следуют на ст[анцию] погрузки Гнидава, расстояние 17 км.

14. С[ело] Серхов Рожищенского района, 5 семейств осадников из 7 человек, необходимо иметь 2 опергруппы из 2-х человек оперработников и 4-х человек партийно-комсомольского актива, выселяемые следуют на[г] ст[анцию] погрузки Киверцы, расстояние 17 км.

15. С[ело] Юльяна[9] Киверцовского района, 1 семья лесника из 3 человек, требуется 1 опергруппа с 1 оперработником и 2 чел[овека] парт[ийно]-комсомольского актива, 1 подвода, выселяемые следуют на ст[анцию] Киверцы, расстояние 10 км.

16. С[ело] Полонка Луцкого района, имеет 9 семей, что составляет 55 человек, для выселения необходимо иметь 3 опергруппы в составе 3 оперработников и 12 чел[овек] представителей партийно-комсомольского актива, 14 подвод, выселяемые следуют на ст[анцию] Гнидава, расстояние 3 км.

17. С[ело] Жвирков[а] Луцкого района, имеет 4 семьи осадников с количеством 18 человек, работу по выселению проводят 2 опергруппы из 2 оперработников и 4-х человек парт[ийно]-комсомольского актива, 4 подводы, выселяемые следуют на ст[анцию] погрузки Гнидава, расстояние 5 км.

[г] *Було:* од.

[а] *Було:* Жвирки.

[8] Можливо Людвишин, гм. Торчин Луцького пов.

[9] Ймовірно це с. Юліанівка (тепер с. Дачне) Ківерцівського (тепер Луцького) району.

oper[acyjnego] i 2 przedstawicieli aktywu partyjno-komsomolskiego; [należy] mieć 2 podwody, wysiedleni skierowani są na st[ację] Nieświcz.

9. W[ieś] Czarne Łozy, rejon torczyński – 1 rodzina składająca się z 5 osób, potrzebna jest 1 grupa oper[acyjna] składająca się z 1 pracownika oper[acyjnego] i 2 przedstawicieli aktywu partyjno-komsomolskiego; rodzina uda się do punktu zbornego [we] w[si] Torczyn, a stąd na st[ację] załadunkową Nieświcz.

10. W[ieś] Usicze, rejon torczyński – 1 rodzina leśnika składająca się z 2 osób, potrzebna jest 1 grupa oper[acyjna] w składzie: 1 pracownik oper[acyjny] i 2 ludzi aktywu partyjno-komsomolskiego; rodzina uda się na punkt zborny w Torczynie, a stąd na st[ację] załadunku Nieświcz; odległość – 21 km.

11. W[ieś] Ludbiszcze[g], rejon torczyński – 2 rodziny składające się z 10 osób, niezbędna jest 1 grupa oper[acyjna] składająca się z 1 pracownika oper[acyjnego] i 3 ludzi z aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 3 podwody, wysiedleni udają się na st[ację] Nieświcz, odległość – 8 km.

12. W[ieś] Bogoluby, rejon łucki – 2 rodziny osadników [składające się] z 9 osób, niezbędna jest 1 grupa oper[acyjna]: 2 przedstawicieli aktywu part[yjno]-komsomolskiego i 1 pracownik oper[acyjny], wysiedleni udają się na st[ację] Hnidawa, odległość – 10 km.

13. [a-]W[ieś] Ozdeniż[-a], rejon łucki – 1 rodzina osadnika składająca się z 4 osób i 3 rodziny leśników liczące w sumie 13 osób, pracę nad wysiedleniem prowadzą 4 grupy oper[acyjne], składające się z 4 pracowników oper[acyjnych] i 8 przedstawicieli aktywu part[yjno]-komsomolskiego, niezbędnych jest 6 podwód, wysiedleni udają się na st[ację] załadunku Hnidawa, odległość – 17 km.

14. W[ieś] Serchów, rejon rożyszczeński – 5 rodzin osadników składających się [łącznie] z 7 osób, niezbędne są 2 grupy oper[acyjne] składające się [łącznie] z 2 pracowników oper[acyjnych] i 4 ludzi z aktywu partyjno-komsomolskiego; wysiedleni udają się na[e] st[ację] załadunku Kiwerce, odległość – 17 km.

15. W[ieś] Juliana[9], rejon kiwerecki – 1 rodzina leśnika składająca się z 3 osób, potrzebna jest 1 grupa oper[acyjna], składająca się z 1 pracownika oper[acyjnego] i 2 lu[dzi] z aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 1 podwoda, wysiedleni udają się na st[ację] Kiwerce, odległość – 10 km.

16. W[ieś] Połonka, rejon łucki – 9 rodzin, co stanowi 55 osób, do wysiedlenia potrzebne są 3 grupy oper[acyjne] w składzie 3 pracowników oper[acyjnych] i 12 przedstawicieli aktywu partyjno-komsomolskiego, 14 podwód, wysiedleni udają się na st[ację] Hnidawa, odległość – 3 km.

17. W[ieś] Żwirków[f], rejon łucki – 4 rodziny osadników liczące 18 osób, pracę nad wysiedleniem prowadzą 2 grupy oper[acyjne] składające się [łącznie] z 2 pracowników oper[acyjnych] i 4 ludzi z aktywu part[yjno]-komsomolskiego,

---

[a] *Było:* od.

[f] *Było:* Żwirki.

[g] Być może Ludwiszyn, gm. Torczyn, pow. łucki.

[9] Prawdopodobnie wieś Julianówka w rej. kiwereckim (obecnie Daczne w rej. łuckim).

18. С[ело] Костюшков[e] Луцкого района, имеет 48 семей военных осадников, что составляет 250 человек, работу по выселению проводят 15 опергрупп из 15 опперработников, 30 человек парт[ийно]-комсомольского актива и 50 подвод, колонна следует на ст[анцию] Несвич, расстояние 3 км.

19. С[ело] Лаврово Луцкого района, имеет 2 семьи лесников из 6 человек, работу по выселению проводит 1 опергруппа из 1 опперработника, 2 представителей парт[ийно]-комсомольского актива и 2 подводы, выселяемые направляются на ст[анцию] Несвич, расстояние 18 км.

20. С[ело] Радомишль Луцкого района, имеет 1 семью из 6 человек, выселение проводит 1 опергруппа из 1 опперработника и 2 чел[овек] партийно-комсомольского актива, требуется 1 подвода, выселяемые следуют на ст[анцию] Несвич, расстояние 5 км.

21. Мачковцы Луцкого района, имеет 21 семью, что составляет 128 человек, осада военная, работу по выселению проводят 7 опергрупп из 7 опперработников, 14 чел[овек] парткомсомольского актива, необходимо иметь 25 подвод, выселяемые направляются на ст[анцию] погрузки Несвич, расстояние 5 км.

22. С[ело] Мачки-Волынск. Имеет 17 семейств военных осадников, с общим количеством 87 человек, работу по выселению проводит 6 опергрупп, из 6 опперработников и 12 человек парт[ийно]-комсомольского актива, для перевозки их необходимо 18 подвод, выселяемые следуют на сборный пункт Мачковцы, расстояние 7 км, а оттуда на ст[анцию] погрузки Несвич, расстояние 5 км.

23. С[еление] Анатолия Сенкевичевского района имеет 5 семейств осадников, что составляет 33 человека, работу по выселению проводят 2 опергруппы, из 2-х опперработников и 4-х человек парт[ийно]-комсомольского актива, для перевозки необходимо 7 подвод, колонна следует на ст[анцию] Несвич, расстояние 8 км.

24. С[ело] Рудка Сенкевичевского района, имеет 5 семейств, что составляет 24 человека, работу по выселению проводят 2 опергруппы, из 2 опперработников и 4-х человек парт[ийно]-комсомольского актива, необходимо иметь 5 подвод, выселяемые направляются на ст[анцию] погрузки Несвич, расстояние 7 км.

25. С[ело] Хоробров Сенкевичевского района, имеет 14 семей, что составляет 60 человек, работу по выселению проводит 5 опергрупп, из 5 опперработников и 10 чел[овек] парт[ийно]-комсомольского актива, необходимо иметь 14 подвод, выселяемые направляются на ст[анцию] Несвич, расстояние 3 км.

26. С[ело] Городище Луцкого района, имеет 3 семьи осадников, что составляет 10 человек, работу по выселению проводит 1 опергруппа из 1 опперработника и 2 представителей парт[ийно]-комсомольского актива,

[e] *Було:* Костюшки.

[potrzebne są] 4 podwody, wysiedleni udają się na st[ację] załadunku Hnidawa, odległość – 5 km.

18. W[ieś] Kościuszków[8], rejon łucki – 48 rodzin osadników wojskowych, co stanowi 250 osób, pracę nad wysiedleniem prowadzi 15 grup oper[acyjnych], składających się [łącznie] z 15 pracowników oper[acyjnych] i 30 ludzi z aktywu part[yjno]-komsomolskiego; [potrzebnych jest] 50 podwód, kolumna udaje się na st[ację] Nieświcz, odległość – 3 km.

19. W[ieś] Ławrów, rejon łucki – 2 rodziny leśników składające się [łącznie] z 6 osób, pracę nad wysiedleniem prowadzi 1 grupa oper[acyjna], składająca się z 1 pracownika oper[acyjnego] i 2 przedstawicieli aktywu part[yjno]-komsomolskiego; [potrzebne są] 2 podwody, wysiedleni kierowani są na st[ację] Nieświcz, odległość – 18 km.

20. W[ieś] Radomyśl, rejon łucki – 1 rodzina składająca się z 6 osób, wysiedlenia dokonuje 1 grupa oper[acyjna], składająca się z 1 pracownika oper[acyjnego] i 2 lu[dzi] z aktywu partyjno-komsomolskiego; potrzebna jest 1 podwoda, wysiedleni udają się na st[ację] Nieświcz, odległość – 5 km.

21. Mączkowce, rejon łucki – 21 rodzin, co stanowi 128 osób, osada wojskowa, pracę nad wysiedleniem prowadzi 7 grup oper[acyjnych], składających się z 7 pracowników oper[acyjnych] i 14 lu[dzi] z aktywu part[yjno]-komsomolskiego; niezbędnych jest 25 podwód, wysiedleni kierowani są na st[ację] załadunkową Nieświcz, odległość – 5 km.

22. W[ieś] Maczki Wołyńskie – 17 rodzin osadników wojskowych, łącznie 87 osób, pracę nad wysiedleniem prowadzi 6 grup oper[acyjnych], składających się z 6 pracowników oper[acyjnych] i 12 ludzi z aktywu part[yjno]-komsomolskiego; do przewiezienia [wysiedleńców] niezbędnych jest 18 podwód, wysiedleni udają się do punktu zbornego Mączkowce, odległość – 7 km, a stąd na st[ację] załadunkową Nieświcz, odległość – 5 km.

23. K[olonia] Anatolja, rejon sienkiewiczowski – 5 rodzin osadników, co stanowi 33 osoby, pracę nad wysiedleniem prowadzą 2 grupy oper[acyjne], składające się z 2 pracowników oper[acyjnych] i 4 ludzi z aktywu part[yjno]-komsomolskiego; do przewiezienia niezbędnych jest 7 podwód, kolumna udaje się na st[ację] Nieświcz, odległość – 8 km.

24. W[ieś] Rudka, rejon sienkiewiczowski – 5 rodzin osadników, co stanowi 24 osoby, pracę nad wysiedleniem prowadzą 2 grupy oper[acyjne], [składające się] z 2 pracowników oper[acyjnych] i 4 ludzi z aktywu part[yjno]-komsomolskiego; niezbędnych jest 5 podwód, wysiedleni kierowani są na st[ację] załadunku Nieświcz, odległość – 7 km.

25. W[ieś] Chrobrów, rejon sienkiewiczowski – 14 rodzin, co stanowi 60 osób, pracę nad wysiedleniem prowadzi 5 grup oper[acyjnych], składających się z 5 pracowników oper[acyjnych] i 10 lu[dzi] z aktywu part[yjno]-komsomolskiego; niezbędnych jest 14 podwód, wysiedleni kierowani są na st[ację] Nieświcz, odległość – 3 km.

[8] *Było:* Kostiuszki.

необходимо иметь 3 подводы, выселяемые направляются на ст[анцию] погрузки Гнидава, расстояние 8 км.

27. С[ело] Леоновка Сенкевичевского района, имеет 4 семьи, что составляет 19 человек, работу по выселению проводит 1 опергруппа из 1 оперработника и 3 чел[овек] парт[ийно]-комсомольского актива, необходимо иметь 5 подвод, выселяемые направляются на ст[анцию] Несвич, расстояние 9 км.

По Цуманскому району имеется 13 населенных пунктов, подлежащих выселению со следующим количеством семейств лесников:

1. село Забурагаевка[9]	1 семья из	4	человек
2. –»– Цумань	3 [семьи из]	18	–»–
3. –»– Богуславка	5 [семей из]	43	–»–
4. –»– Марьяновка	3 [семьи из]	20	–»–
5. –»– Олычка	4 –»–	29	–»–
6. –»– Хвощи[к]	2 –»–	13	–»–
7. –»– Пендыки	2 –»–	9	–»–
8. –»– Ст[арая] Смолярня	2 –»–	12	–»–
9. –»– Городище[c]	1 [семья из]	7	–»–
10. –»– Гута[10]	1 –»–	6	–»–
11. –»– Цукры[*]	1 –»–	5	–»–
12. –»– Сильно	2 [семьи из]	6	–»–
13. –»– Берестяны	2 –»–	5	–»–
[6-*]Всего[*-6]	29 [семей из]	170[3]	–»–

Ввиду того, что вышеперечисленные населенные пункты находятся на далеком расстоянии друг от друга, а поэтому расчету изъятие лесников необходимо следующее:

По селу Забургаевка[4] необходимо иметь 1 опергруппу из 1 оперработника и 2 человек парт[ийно]-комсомольского актива, 1 подвода,

С[ело] Цумань – 1 опергруппа из 1 оперработника и 3-х представителей парт[ийно]-комсомольского актива, 4 подводы.

Село Богуславка – 2 опергруппы из 2 оперработника и 4 чел[овек] парткомсомольского актива, 7 подвод.

Село Марьяновка – 1 опергруппа из 1 оперработника, 4 чел[овек] парт--комсомольского актива, 4 подводы.

---

[c] *Було:* Городылье.

[*] *Було:* Цукои.

[3] *Сума або доданкі неправильні.*

[4] *Так в оригіналі. Вище:* Забурагаевка.

[9] Місцевості не встановлено.

[10] Ймовірно Гута Софіївка. Так само далі.

26. W[ieś] Horodyszcze, rejon łucki – 3 rodziny osadników, co stanowi 10 osób, pracę nad wysiedleniem prowadzi 1 grupa oper[acyjna], składająca się z 1 pracownika oper[acyjnego] i 2 przedstawicieli aktywu part[yjno]-komsomolskiego; niezbędne są 3 podwody, wysiedleni kierowani są na st[ację] załadunkową Hnidawa, odległość – 8 km.

27. W[ieś] Leonówka, rejon sienkiewiczowski – 4 rodziny, co stanowi 19 osób, pracę nad wysiedleniem prowadzi 1 grupa oper[acyjna], składająca się z 1 pracownika oper[acyjnego] i 3 lu[dzi] z aktywu part[yjno]-komsomolskiego; niezbędnych jest 5 podwód, wysiedleni kierowani są na st[ację] Nieświcz, odległość – 9 km.

W rejonie cumańskim jest 13 miejscowości podlegających wysiedleniu, z następującą liczbą rodzin leśników:

1. wieś Zaburagajewka[9]	1 rodzina [składająca się] z					4 osób
2. – ″ – Cumań	3 [rodziny składające się] z					18 – ″ –
3. – ″ – Bogusławka	5 [rodzin składających się] z					43 – ″ –
4. – ″ – Marianówka	3 [rodziny składające się] z					20 – ″ –
5. – ″ – Ołyczka	4	– ″ –	– ″ –	z		29 – ″ –
6. – ″ – Chwoszczy[k]	2	– ″ –	– ″ –	z		13 – ″ –
7. – ″ – Pendyki	2	– ″ –	– ″ –	z		9 – ″ –
8. – ″ – St[ara] Smolarnia	2	– ″ –	– ″ –	z		12 – ″ –
9. – ″ – Horodyszcze[h]	1 [rodzina składająca się] z					7 – ″ –
10. – ″ – Huta[10]	1	– ″ –	– ″ –	z		6 – ″ –
11. – ″ – Cukry[i]	1	– ″ –	– ″ –	z		5 – ″ –
12. – ″ – Silno	2 [rodziny składające się] z					6 – ″ –
13. – ″ – Bereściany	2	– ″ –	– ″ –	z		5 – ″ –
[b-c]Razem[c-b]	29 [rodzin składających się] z					170[j] – ″ –

W związku z tym, że wyżej wymienione miejscowości są położone w dużej odległości od siebie konieczne jest, aby zatrzymanie leśników odbyło się według następującej rachuby:

We wsi Zaburgajewka[k] niezbędna jest 1 grupa oper[acyjna]: 1 pracownik oper[acyjny] i 2 ludzi z aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 1 podwoda.

W[ieś] Cumań – 1 grupa oper[acyjna]: 1 pracownik oper[acyjny] i 3 przedstawicieli aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 4 podwody.

Wieś Bogusławka – 2 grupy oper[acyjne]: 2 pracowników oper[acyjnych] i 4 lu[dzi] z aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 7 podwód.

---

[h] *Było:* Horodylje.

[i] *Było:* Cukoi.

[j] *Suma lub składniki podane błędnie.*

[k] *Tak w oryginale. Wyżej:* Zaburagajewka.

[9] Miejscowość nieustalona.

[10] Prawdopodobnie Huta Zofiówka. Podobnie dalej.

Село Олычка – 2 опергруппы из 2 опперработников и 4 человек парткомсомольского актива, 6 подвод.

Село Хвощик[i] – 1 опергруппа из 2 опперработников и 2-х человек парткомсомольского актива, 3 подводы.

Село Пендыки[ї] – 1 опергруппа из 1 опперработника и 2 чел[овек] парткомсомольского актива, 2 подводы.

Село Старая-Смолярня – 1 опергруппа из 1 опперработника, 2 представителей парткомсомольского актива, 2 подводы.

Село Гута – 1 опергруппа из 1 оперрработника, 2 человек парткомсомольского актива, 1 подвода.

Село Цукр[ы] – 1 опергруппа, из 1 опперработика, 2 человек парткомсомольского актива, 1 подвода.

Село Сильно – 1 опергруппа, из 1 опперработника, 3 человек парткомсомольского актива, 1 подвода.

Село Пястов[11], имеет 6 семей и общим количеством 32 чел[овек], работу по выселению проводят 2 опергруппы из 2 опперработников и 4 чел[овек] парткомсомольского актива, для перевозки выселяемых 6 подвод, колонна направляется на ст[анцию] Олыка, расстояние 5 км.

По г. Луцку подлежит выселению 16 семейств осадников, с общим количеством 62 чел[овек], производит выселение 8 опергрупп, из расчета на каждых 2 семьи 1 опергруппа, оперативных работников необходимо 8 человек и парткомсомольского актива 16 человек, для доставки выселяемых на ст[анцию] Луцк, требуется 16 подвод.

Для переписи имущества выселяемых осадников и лесников привлекается сельский актив из расчета 1 человек на семью, охрана имущества выселяемых возложена на сельские комитеты.

Итого по Луцкому оперативному участку выселяется 268 хозяйств с общим количеством 1417[ii] человек.

Организуется 6 погрузочных пунктов [на] ст[анциях] Несвич, Гнидава, Переспа, Киверцы, Олыка, Луцк.

Необходимо оперативных групп	– 109
– оперативных работников	– 109
– представителей парт[ийно]-комсомольского актива	– 218
– [б]подвод[-б]	– 309
– местный актив для переписи имущества	– 268
– для доставки опергрупп к месту операции требуется подвод	– 65

[i] *Було:* Хвощин.

[ї] *Було:* Пендеки.

[ii] *Цифри неточні. Загальна кількість сімей та осіб не відповідає сумі сімей і осіб призначених для окремих сіл та селищ.*

[11] Можливо поселення П'яст, гм. Олика.

Wieś Marianówka – 1 grupa oper[acyjna]: 1 pracownik oper[acyjny], 4 lu[dzi] z aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 4 podwody.

Wieś Ołyczka – 2 grupy oper[acyjne]: 2 pracowników oper[acyjnych] i 4 ludzi aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 6 podwód.

Wieś Chwoszczyk[l] – 1 grupa oper[acyjna]: 2 pracowników oper[acyjnych] i 2 ludzi aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 3 podwody.

Wieś Pendyki[m] – 1 grupa oper[acyjna]: 1 pracownik oper[acyjny] i 2 lu[dzi] z aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 2 podwody.

Wieś Stara Smolarnia – 1 grupa oper[acyjna]: 1 pracownik oper[acyjny], 2 przedstawicieli aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 2 podwody.

Wieś Huta – 1 grupa oper[acyjna]: 1 pracownik oper[acyjny] i 2 ludzi z aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 1 podwoda.

Wieś Cukr[y] – 1 grupa oper[acyjna]: 1 pracownik oper[acyjny] i 2 ludzi z aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 1 podwoda.

Wieś Silno – 1 grupa oper[acyjna]: 1 pracownik oper[acyjny] i 3 ludzi z aktywu part[yjno]-komsomolskiego, 1 podwoda.

Wieś Piastów[11] – 6 rodzin liczących w sumie 32 os[oby], pracę nad wysiedleniem prowadzą 2 grupy oper[acyjne]: 2 pracowników oper[acyjnych] i 4 lu[dzi] z aktywu part[yjno]-komsomolskiego, do przewiezienia wysiedlonych [potrzebnych jest] 6 podwód, kolumna kieruje się na st[ację] Ołyka, odległość – 5 km.

W m. Łucku wysiedleniu podlega 16 rodzin osadników, liczących w sumie 62 os[oby], wysiedlenia dokonuje 8 grup oper[acyjnych]; z obrachunku wynika, że na każde 2 rodziny [przypada] 1 grupa oper[acyjna], potrzeba 8 pracowników operacyjnych i 16 ludzi z aktywu part[yjno]-komsomolskiego. Aby dostarczyć wysiedlonych na st[ację] Łuck, potrzebnych jest 16 podwód.

Do spisania majątku wysiedlonych osadników i leśników zaangażuje się wiejski aktyw: 1 osoba na rodzinę. Odpowiedzialność za ochronę mienia wysiedlonych nakłada się na komitety wiejskie.

Łącznie na Łuckim Odcinku Operacyjnym wysiedla się 268 gospodarstw, liczących w sumie 1417 osób[n].

Organizuje się 6 punktów załadunkowych na st[acjach]: Nieświcz, Hnidawa, Perespa, Kiwerce, Ołyka, Łuck.

Konieczna [liczba] grup operacyjnych	– 109
– pracowników operacyjnych	– 109
– przedstawicieli aktywu part[yjno]-komsomolskiego	– 218
– [b]podwód[b]	– 309
– miejscowego aktywu do spisania majątku	– 268

[l] *Było:* Chwoszczyn.

[m] *Było:* Piendieki.

[n] *Dane liczbowe są niedokładne. Łączna liczba rodzin i osób nie zgadza się z sumą rodzin i osób rozpisanych na poszczególne wsie i osady.*

[11] Być może osada Piast, gm. Ołyka.

[а]Члены Луцкого оперучастка:[а]

[а]Зам[еститель] нач[альника] Луцкого уездного отдела[а] НКВД
Мл[адший] лейтенант госбезопасности
КЕЛЛЕР

[а]Ст[арший] оперуполномоченный УНКВД Волынской области[а]
[б]Капитан[б] РККА
ЛАГУТА

[а]Нач[альник] Рожищенского[а] РО НКВД
Мл[адший] лейтенант госбезопасности
ШЛАМОВ

[а-б]Верно:[б]
Член облтройки[а]
РЕШЕТНИКОВ

[а-б]Верно:[б]
Нач[альник] отделения секретариата[а] НКВД УССР
лейтенант госбезопасности
[б]ВОРОБЬЕВ[б]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 186–196.
Копія, машинопис.

– aby dostarczyć grupy oper[acyjne] na miejsce operacji potrzebnych jest podwód

[c]Członkowie Łuckiego Odcinka Oper[acyjnego]:[c]

[c]Zast[ępca] Nacz[elnika] Łuckiego Oddziału Powiatowego[c] NKWD
mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]
KELLER

[c]St[arszy] Pełnomocnik Oper[acyjny] UNKWD Obwodu Wołyńskiego[c]
[b]kapitan[b] RKKA
ŁAGUTA

[c]Nacz[elnik] Rożyszczeńskiego[c] RO NKWD
mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]
SZŁAMOW

[c-b]Za zgodność:[b]
Członek obw[odowej] trójki[c]
RIESZETNIKOW

[c-b]Za zgodność:[b]
Nacz[elnik] Wydziału Sekretariatu[c] NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]
[b]WOROBJOW[b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 186–196.
Kopia, maszynopis.

№ 26

30 січня 1940, Львів. Рознарядка начальника відділу кадрів НКВС УРСР Павла Чемісова на спеціальне відрядження співробітників НКВС до західних областей УРСР

[а-]«Утверждаю»
Зам[еститель] Наркома внутренних дел УССР
Капитан госбезопасности[-а]
ГОРЛИНСКИЙ
«...» января 1940 г.

[а-б-в-]Разверстка[-в-б]
на спецкомандировку в западные области[-а в-]УССР[-в]

[в-]Срок[-в] выезда – 31/I-[19]40 г.
Срок прибытия к месту назначения – 3/II-[19]40 г.

[г-]Шифр[ограмма] из Львова № 543 (подп. № 110) от 30/I-[19]40 г.[-г]

[б-]В гор. Станислав – 240 чел[овек][-б]
1. Каменец-Подольск – 120 чел[овек]
2. Винница – 120 чел[овек]

[б-]В гор. Дрогобыч – 395[с] чел[овек][-б]
1. Киев – 120 чел[овек]
2. Житомир – 100 чел[овек]
3. Одесса – 120 чел[овек]
4. Одесса ОО ВО – 15 чел[овек]
5. Наркомат – 30 чел[овек]

[б-]В гор. Львов – 940 чел[овек][-б]
1. Чернигов – 100 чел[овек]
2. Сумы – 70 чел[овек]
3. Полтава – 100 чел[овек]
4. Харьков – 120 чел[овек]
5. Харьков ОО ХВО – 100 чел[овек]
6. Николаев – 100 чел[овек]
7. Кировоград – 70 чел[овек]

[а-в] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Написано від руки.*
[с] *Сума або доданки неправильні.*

Nr 26

30 stycznia 1940, Lwów. Pismo naczelnika Oddziału Kadr NKWD USRS Pawła Czemisowa dotyczące przydziału funkcjonariuszy NKWD do zachodnich obwodów USRS

[a]„Zatwierdzam"
Zast[ępca] *Narkoma* Spraw Wewnętrznych USRS
kapitan bezpieczeństwa państw[owego][a]
GORLINSKIJ
„..." stycznia 1940 r.

[a-b-c]Przydział[c-b]
w związku ze spec[jalnym] oddelegowaniem do zachodnich obwodów[a] [c]USRS[c]

[c]Termin[c] wyjazdu – 31/I-[19]40 r.
Termin przybycia na miejsce – 3/II-[19]40 r.

[d]Szyfr[ogram] ze Lwowa nr 543 (podp. nr 110) z 30/I-[19]40 r.[d]

[b]Do mias[ta] Stanisławowa – 240 os[ób][b]

1. Kamieniec Podolski – 120 os[ób]
2. Winnica – 120 os[ób]

[b]Do mias[ta] Drohobycza – 395[a] os[ób][b]

1. Kijów – 120 os[ób]
2. Żytomierz – 100 os[ób]
3. Odessa – 120 os[ób]
4. Odessa OO WO – 15 os[ób]
5. *Narkomat* – 30 os[ób]

[b]Do mias[ta] Lwowa – 940 os[ób][b]

1. Czernihów – 100 os[ób]
2. Sumy – 70 os[ób]
3. Połtawa – 100 os[ób]
4. Charków – 120 os[ób]
5. Charków OO ChWO – 100 os[ób]
6. Mikołajów – 100 os[ób]
7. Kirowograd – 70 os[ób]

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Dopisano odręcznie.*
[a] *Suma lub składniki podane błędnie.*

8. Днепропетровск – 80 чел[овек]
9. Запорожье – 80 чел[овек]
10. Тирасполь – 15 чел[овек]
11. Наркомат – 105 чел[овек]

[б]В гор. Ровно – 310 чел[овек][-б]

1. Ворошиловград – 60 чел[овек]
2. Сталино – 80 чел[овек]
3. Наркомат – 170 чел[овек]

[б]В гор. Станислав – 200[1] чел[овек][-б]

1. Харьков – школа НКВД – 200 чел[овек]
2. Наркомат – 80 чел[овек]

[а]Начальник отдела кадров НКВД УССР
Ст[арший] лейтенант госбезопасности[-а]
[в]ЧЕМИСОВ[-в]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 202–203.
Копія, машинопис.

[1] *Пропущено 80 осіб з Народного комісаріату.*

[2] Чемісов Павло Тихонович (нар. 1905); ст. лейтенант ДБ (28 IV 1939), майор ДБ (14 III 1940), полковник ДБ (20 IX 1943); у 1938 – заст. завідуючого промисловим ТВ ЦК КП(б)У в м. Київ; з 1939 в органах держбезпеки; з 1 III 1939 до 14 II 1940 – в.о. нач. ВК НКВС УРСР; з 14 III 1940 – заст. наркома внутрішніх справ УРСР з кадрової роботи; заст. нач. УНКВС Харківської обл.; у вересні 1942 був відряджений до НКВС Узбецької РСР. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Чемісова П.Т. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 5 XII 2021]; https://forum.mozohin.ru/index.php?topic=870.90 [доступ 5 XII 2021].

8. Dniepropietrowsk – 80 os[ób]
9. Zaporoże " – 80 os[ób]
10. Tyraspol – 15 os[ób]
11. *Narkomat* – 105 os[ób]

[b]Do mias[ta] Równego – 310 os[ób][b]

1. Woroszyłowgrad – 60 os[ób]
2. Stalino – 80 os[ób]
3. *Narkomat* – 170 os[ób]

[b]Do mias[ta] Stanisławowa – 200[f] os[ób][b]

1. Charków – szkoła NKWD – 200 os[ób]
2. *Narkomat* – 80 os[ób]

[a]Naczelnik Oddziału Kadr NKWD USRS
st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
[c]CZEMISOW[c1]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 202–203.
Kopia, maszynopis.

[f] *Pominięto 80 osób z Ludowego Komisariatu.*

[1] Pawieł Tichonowicz Czemisow (ur. 1905); st. lejtn. GB (28 IV 1939), mjr GB (14 III 1940), płk GB (20 IX 1943). W 1938 zca kierownika przemysłowego oddziału transportowego KC KP(b)U w Kijowie. W organach bezpieczeństwa od 1939; od 1 III 1939 do 14 II 1940 p.o. naczelnika Oddziału Kadr NKWD USRS; od 14 III 1940 zca ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS ds. kadr; następnie zca naczelnika UNKWD Obwodu Charkowskiego; we wrześniu 1942 oddelegowany do NKWD Uzbeckiej SRS. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Czemisowa P.T.; https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 5 XII 2021]; https://forum.mozohin.ru/index.php?topic=870.90 [dostęp 5 XII 2021].

№ 27

30 січня 1940, [Київ]. Вказівка наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова, надіслана начальникам УНКВС західних областей України секретаріатом НКВС УРСР щодо надання інформації по біженцям

[а-б]Телефонограмма[б]
Всем начальникам УНКВД Западных областей Украины[а]

По приказанию народного комиссара внутренних дел УССР комиссара государственной безопасности 3-го ранга тов. СЕРОВА, предлагается Вам не позднее 21 часа 31 января с. г. представить следующие сведения:

1. Сколько беженцев было учтено после установления границы с Германией и сколько из них было переведено в Германию.
2. Сколько из оставшихся в СССР беженцев устроено на работу, кем и на какие предприятия и учреждения устроены.
3. Сколько из благоустроенных беженцев бросили работу, в каких именно предприятиях, по каким причинам и по чьему разрешению.
4. Сколько в настоящее время беженцев бежало, и на какие они средства существуют.
5. Данные о их национальном и социальном составе и политических настроениях.

[а]Нач[альник] отделения секретариата НКВД УССР
Лейтенант госбезопасности[а]
(—) ВОРОБЬЕВ

[а]-[час] 17.20, [от] 30 I [19]40-[а]
«[а]-30-[а]» января 1940 г.

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 82.
Оригінал, машинопис.

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[а-а] *Вписано від руки.*

Nr 27

30 stycznia 1940, [Kijów]. Wytyczne ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa przekazane przez Sekretariat NKWD USRS naczelnikom UNKWD zachodnich obwodów USRS dotyczące dostarczenia informacji o *bieżeńcach*

[a-b]Telefonogram[b]
do wszystkich naczelników UNKWD obwodów zachodnich Ukrainy[a]

Z rozkazu Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS, komisarza bezpieczeństwa państwowego 3. rangi tow. SIEROWA poleca się Wam nie później niż do godziny 21 [dnia] 31 stycznia br. podać następujące informacje:

1. Ilu *bieżeńców* zewidencjonowano po ustanowieniu granicy z Niemcami i ilu z nich zostało przewiezionych do Niemiec.
2. Ilu z pozostałych w ZSRS *bieżeńców* zatrudniono, przez kogo, w jakich zakładach i instytucjach zostali zatrudnieni.
3. Ilu z zatrudnionych *bieżeńców* porzuciło pracę, w jakich konkretnie zakładach, z jakich przyczyn i za czyją zgodą.
4. Ilu na dzień dzisiejszy *bieżeńców* uciekło i z czego żyją.
5. Informacje o ich składzie narodowościowym i społecznym oraz poglądach politycznych.

[a]Nacz[elnik] Wydziału Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
(—) WOROBJOW

[c]‹[godzina] 17.20, [dnia] 30 I [19]40›[c]
„[c]‹30›[c]" stycznia 1940 r.

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 82.
Oryginał, maszynopis.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Wpisano odręcznie.*

№ 28

31 січня 1940, Львів. Лист начальника дорожньо-транспортного відділу Львівської залізниці Сергія Клепова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо внесення змін до дислокації пунктів завантаження

[а-а]СССР
Народный комиссариат внутренних дел[а]
Дорожно-Транспортное Управление
Дорожно-Транспортный отдел
Львовской жел[езной] дор[оги]
«[б-б]31[б-б]» [б-б]января[б-б] 194[б-б]0[б-б] г.
№ [б-б]1546/н[б-б]
гор. Львов

[а-в]Совершенно секретно[в-а]

[а]Народному комиссару внутренних дел УССР
Комиссару государственной безопасности 3 ранга[а]
тов. [г-г]СЕРОВУ[г-г]

[а-в]Докладная записка[в-а]
об изменении дислокации пунктов погрузки

Докладываю, что в связи с неприспособленностью для погрузки некоторых станций Львовской дороги, не имеющих обгоночных путей, прошу Вашего распоряжения о внесении следующих изменений в дислокацию погрузочных пунктов:

1) Погрузку по ст[анции] Тершов Дрогобыческого УНКВД перенести на соседнюю ст[анцию] Старый-Самбор.

2) Погрузку по ст[анции] Созань того же УНКВД перенести на станцию Старый-Самбор.

3) Погрузку по ст[анции] Коропуж того же УНКВД перенести на соседнюю станцию Комарно-Бучалы.

4) Погрузку по ст[анции] Райлов[1] того же УНКВД перенести на соседнюю ст[анцию] Стрый.

5) Погрузку по ст[анции] Лавриков Львовского УНКВД перенести на соседнюю ст[анцию] Добросин.

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Написано від руки.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*
[г-г] *Написано в розбивку.*
[1] Крім назви Райлів була також назва Завадів.

Nr 28

31 stycznia 1940, Lwów. Pismo naczelnika Oddziału Drogowo-Transportowego Kolei Lwowskiej Siergieja Klepowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o zamianie punktów załadunkowych

[a-c]Ściśle tajne[c-a]

[a]ZSRS
Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych[a]
Zarząd Drogowo-Transportowy
Oddział Drogowo-Transportowy
Kol[ei] Lwowskiej
„[b]31[b]" [b]stycznia[b] 194[b]0[b] r.
Nr [b]1546/n[b]
mias[to] Lwów

[a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[a]
tow. [d]SIEROWA[d]

[a-c]Raport[c-a]
o zmianie dyslokacji punktów załadunkowych

Melduję, że w związku z nieprzystosowaniem do załadunku niektórych stacji Kolei Lwowskiej nieposiadających torów mijankowych, proszę o wydanie zarządzenia wprowadzającego następujące zmiany w dyslokacji punktów załadunkowych:

1) Przenieść załadunek ze st[acji] Terszów drohobyckiego UNKWD na sąsiednią st[ację] Stary Sambor.

2) Przenieść załadunek ze st[acji] Sozań tegoż UNKWD na stację Stary Sambor.

3) Przenieść załadunek ze st[acji] Koropuż tegoż UNKWD na sąsiednią stację Komarno-Buczały.

4) Przenieść załadunek ze st[acji] Rajłów[1] tegoż UNKWD na sąsiednią st[ację] Stryj.

5) Przenieść załadunek ze st[acji] Ławryków lwowskiego UNKWD na sąsiednią st[ację] Dobrosin.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Wpisano odręcznie.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*
[d-d] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[1] Obok nazwy Rajłów funkcjonowała również nazwa Zawadów.

6) Погрузку по ст[анции] Дзевянтеш того же УНКВД перенести на соседнюю ст[анцию] Верхраты.

[а]Нач[альник] ДТО НКВД Львовской ж[елезной] д[ороги]
Капитан госбезопасности[а]
(—) [г]КЛЕПОВ[г]

«[б]31[б]» января 1940 г.
№ ...
[в]т. Львов[в]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 198.
Оригінал, машинопис.
На документі резолюція: «Сообщить т. Зачепе[2], чтобы внесли изменения. (—) Серов».

[2] Зачепа Іван Іванович (нар. 1900 у Харкові, пом. у серпні 1976 у Києві); ст. лейтенант ДБ (23 III 1939), капітан ДБ (11 I 1940, хоча в Указі Президії ВР СРСР від 26 IV 1940 про нагородження орденами він уже значиться в званні ст. лейтенанта ДБ), підполковник ДБ (11 II 1943), полковник ДБ (25 XI 1943), комісар ДБ (22 VIII 1944), генерал-майор (9 VII 1945); з серпня до жовтня 1939 – заст. нач. УНКВС Ворошиловградської обл.; з жовтня до грудня 1939 – співробітник НКВС в м. Луцьк; з грудня 1939 до 28 III 1941 – нач. УНКВС Дрогобицької обл.; з 15 IV до липня 1941 – нач. УНКДБ Дрогобицької обл.; з червня 1941 до грудня 1942 – нач. прифронтової смуги УНКВС Сталінської обл.; з 21 XII 1942 до серпня 1943 відряджений до УНКВС Саратовської обл.; з серпня до 10 XII 1943 відряджений до м. Молотов (нині Перм); з 10 XII 1943 до 5 V 1948 – нач. УНКДБ/УМДБ Молотовської обл. Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 203–204; https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 12 III 2024].

6) Przenieść załadunek ze st[acji] Dziewięcierz tegoż UNKWD na sąsiednią st[ację] Werchrata.

[a]Nacz[elnik] DTO NKWD K[olei] Lwowskiej
kapitan bezpieczeństwa państw[owego][a]
(—) [d]KLEPOW[d]

„[b]31[b]" stycznia 1940 r.
Nr ...
[c]m. Lwów[c]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 198.
Oryginał, maszynopis.
Na dokumencie adnotacja: Przekazać t[owarzyszowi] Zaczepie[2], żeby wprowadzili zmiany *oraz podpis Iwana Sierowa.*

[2] Iwan Iwanowicz Zaczepa (ur. 1900 w Charkowie, zm. w sierpniu 1976 w Kijowie); st. lejtn. GB (23 III 1939), kpt. GB (11 I 1940, choć w dekrecie Prezydium RN z 26 IV 1940 o nadaniu odznaczeń wciąż figuruje jako st. lejtn. GB), ppłk GB (11 II 1943), płk GB (25 XI 1943), komisarz GB (22 VIII 1944), gen.-mjr (9 VII 1945). Od sierpnia do października 1939 zca naczelnika UNKWD Obwodu Woroszyłowgradzkiego; od października do grudnia 1939 pracownik NKWD w Łucku; od grudnia 1939 do 28 III 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Drohobyckiego; od 15 IV do lipca 1941 naczelnik UNKGB Obwodu Drohobyckiego; od czerwca 1941 do grudnia 1942 naczelnik strefy przyfrontowej UNKWD Obwodu Stalińskiego; 21 XII 1942 oddelegowany do UNKWD Obwodu Saratowskiego; w sierpniu 1943 oddelegowany do m. Mołotow (obecnie Perm); od 10 XII 1943 do 5 V 1948 naczelnik UNKGB/UMGB Obwodu Mołotowskiego. N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 203–204; https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 12 III 2024].

№ 29

[Січень 1940], б. м. в. Інструкція про порядок здійснення операції з виселення осадників та лісової охорони у західних областях України та Білорусі

[а-б-Копия-б-а]

[а-Совершенно секретно-а]

[в-а-б-Инструкция-б-а]

О порядке проведения операции по выселению осадников и лесной сторожевой охраны в западных областях Украины и Белоруссии[в]

[а-I. в-Общие положения:-в-а]

Выселение осадников и лесной сторожевой охраны представляет собой задачу огромной политической важности. Успешное разрешение ее зависит от того, насколько участковые оперативные тройки сумели тщательно разработать план проведения операции и предусмотреть заранее все необходимое.

При этом надо исходить из того, что операция должна быть проведена без шума и паники, так, чтобы не допустить каких-либо выступлений и других эксцессов не только со стороны выселяемых, но и со стороны известной части окружающего населения, враждебно настроенной по отношению к Советской власти.

Нижеизложенные указания о порядке проведения операции. Их следует придерживаться, однако, в отдельных случаях сотрудники, проводящие операцию, исходя из особенностей конкретных условий операции и правильно оценив обстановку, могут и должны принимать иные решения, направленные к той же цели: без шума и паники успешно выполнить данные им задания.

[а-II. в-Порядок инструктирования:-в-а]

Инструктаж оперативных групп производится (накануне) за возможно короткий срок до начала операции с учетом необходимого времени на переезды групп до мест операции.

Участковые тройки заранее подготавливают необходимый транспорт для переброски оперативных групп к месту операции. Для руководства распределением перевозочных средств, выделяется начальник транспорта.

Помещение для инструктажа должно быть заранее подготовлено, учтена вместимость, входы и выходы, возможность проникновения в него

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

[в-в] *Написано великими літерами.*

Nr 29

[Styczeń 1940], b.m.w. Instrukcja dotycząca trybu wysiedlenia osadników i leśników z zachodnich obwodów USRS i BSRS

[a-b]Kopia[b-a]
[c]Ściśle tajne[c]

[c-a-b]Instrukcja[b-a]
dotycząca trybu przeprowadzenia operacji wysiedlenia osadników
i [pracowników] straży leśnej w zachodnich obwodach Ukrainy i Białorusi[c]

[a]I. [c]Sytuacja ogólna:[c-a]

Wysiedlenie osadników i [pracowników] straży leśnej jest zadaniem o ogromnym znaczeniu politycznym. Jego pomyślna realizacja zależy od tego, na ile dokładnie operacyjne trójki odcinków zdołają opracować plan przeprowadzenia operacji i zawczasu zaplanować wszystkie niezbędne [działania].

Przede wszystkim należy zadbać o to, by operacja została przeprowadzona bez rozgłosu i paniki, tak by nie dopuścić do jakichkolwiek wystąpień i innych incydentów nie tylko ze strony wysiedlanych, ale i części okolicznej ludności, wrogo nastawionej do władzy sowieckiej.

Poniżej przedstawione [zostały] wytyczne dotyczące trybu przeprowadzenia operacji. Należy trzymać się ich, jednak w niektórych przypadkach pracownicy prowadzący operację, po uwzględnieniu specyficznych warunków operacji oraz poprawnej ocenie sytuacji, mogą i powinni przyjmować inne rozwiązania, prowadzące do tegoż celu: bez rozgłosu i paniki z powodzeniem realizować powierzone im zadania.

[a]II. [c]Tryb instruowania:[c-a]

Instruktaż grup operacyjnych przeprowadza się (w przededniu) w możliwie najkrótszym czasie przed rozpoczęciem operacji, uwzględniając czas niezbędny do przyjazdu grup na miejsca operacji.

Trójki na [poszczególnych] odcinkach zawczasu przygotowują transport niezbędny do przerzucenia grup operacyjnych na miejsce operacji. Do nadzoru nad rozdzieleniem środków transportu wyznacza się naczelnika transportu.

Pomieszczenie, w którym ma być przeprowadzony instruktaż, powinno zostać zawczasu przygotowane, z uwzględnieniem [jego] wielkości, wejść i wyjść, możliwości dostania się do niego osób postronnych. Pomieszczenie powinno być chronione przez pracowników operacyjnych.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

посторонних лиц. Помещение должно быть обеспечено охраной из числа оперативных работников.

После сверки по списку явившихся на инструктаж и установления, что среди присутствующих нет посторонних, участковая оперативная тройка или отдельные ее члены приступают к инструктажу.

Если нет возможности всех участвующих собрать в одном помещении, инструктаж производится по частям, в первую очередь, старших опергрупп.

При установлении, что из состава лиц не явились некоторые участники операции, члены участковой тройки немедленно принимают меры к замене не явившихся, из резерва, который заранее должен быть предусмотрен. Одновременно выясняются причины неявки.

Члены участковой тройки сообщают собравшимся о решении правительства о выселении с территории западных областей Белоруссии и Украины осадников и лесной сторожевой охраны, коротко рассказывают о том, что из себя представляют осадники и лесники, являвшиеся опорой б[ывшего] польского правительства. Присутствующие, особенно красноармейцы и сов[етский] актив должны из сказанного ясно понять, что осадники и лесники являются врагами советской власти и народа.

После этого приступают к инструктажу. Целесообразнее всего зачитать настоящую инструкцию, начиная с IV раздела, комментируя в процессе чтения отдельные положения инструкции и давая тут же ответы на вопросы. Инструктируемым рекомендуется делать соответствующие заметки для себя.

[a]-III. [a]-Порядок получения документов:-[a]-[a]

После общего инструктажа опертроек, в специально отведенной комнате производится выдача личных дел маршрутов и др[угих] документов.

Личные дела и документы заранее должны быть подобраны и разложены по оперативным группам, волостям и осадам, так, чтобы при их выдаче не было никакой задержки.

Вызываются по фамилиям все идущие на операцию в одно какое-нибудь село. Из них назначается кто-либо старший руководитель операции по данному селу. Вместе с личными делами выселяемых каждому руководителю опергрупп выдается поименованный список выселяемых семей, который после операции вместе с оперируемыми и личными делами сдается начальнику эшелона.

При получении личных дел руководитель опергруппы тут же обстоятельно знакомится с ним[и], и устанавливается состава семьи, наличие лошадей и др[угие] данные и получает от раздающего члена опертройки исчерпывающие ответы по личным делам и документы.

Участковая тройка дает конкретные указания по каждому хозяйству в отдельности (если есть особые замечания) по карте показывается, где расположена волость и село, в которых находится осада и лесничество, указываются пути следования, место нахождения перевалочных пунктов,

Po sprawdzeniu listy [osób] przybyłych na instruktaż i ustaleniu, że wśród obecnych nie ma [osób] postronnych, trójka operacyjna odcinka lub poszczególni jej członkowie przystępują do instruktażu.

Jeżeli nie ma możliwości zebrania wszystkich uczestników [odprawy] w jednym pomieszczeniu, instruktaż przeprowadzić etapami, w pierwszej kolejności dla starszych grup oper[acyjnych].

Jeśli okaże się, że ze składu osobowego nie stawili się jacyś uczestnicy operacji, członkowie trójki odcinka natychmiast podejmują kroki, by zastąpić nieobecnych [osobami] z zawczasu wybranej rezerwy. Jednocześnie wyjaśnia się przyczyny niestawiennictwa.

Członkowie trójki odcinka informują zebranych o decyzji rządu o wysiedleniu z terytorium zachodnich obwodów Białorusi i Ukrainy osadników i [pracowników] straży leśnej, krótko omawiają, kim są osadnicy i leśnicy stanowiący oparcie dla b[yłego] rządu polskiego. Obecni, zwłaszcza czerwonoarmiści i aktyw sow[iecki], na podstawie tego, co zostanie [im] powiedziane, powinni jasno zrozumieć, że osadnicy i leśnicy są wrogami władzy sowieckiej i ludu.

Następnie przystępują do instruktażu. Najbardziej racjonalne będzie odczytanie niniejszej instrukcji, rozpoczynając od IV rozdziału, komentując w trakcie czytania poszczególne pozycje instrukcji oraz odpowiadając od razu na pytania. [Osobom] instruowanym rekomenduje się sporządzanie sobie odpowiednich notatek.

[a-]III. [c-]Tryb otrzymywania dokumentów:[-c-a]

Po zbiorowym instruktażu trójek oper[acyjnych], w specjalnie wyznaczonym pokoju odbywa się wydawanie akt osobowych, tras i in[nych] dokumentów.

Akta osobowe i dokumenty powinny zostać zawczasu skompletowane i ułożone według grup operacyjnych, gmin i osad, tak by podczas ich wydawania nie było żadnych przestojów.

Wywołuje się po nazwisku wszystkich, którzy mają brać udział w operacji w konkretnej wsi. Spośród nich wyznacza się kogoś na starszego kierownika operacji w danej wsi. Wraz z aktami osobowymi wysiedlanych, każdemu kierownikowi grupy oper[acyjnej] wręcza się imienną listę wysiedlanych rodzin, którą po operacji, wraz z aktami operacyjnymi i osobowymi zdaje on naczelnikowi eszelonu.

Po otrzymaniu akt osobowych, kierownik grupy oper[acyjnej] od razu obowiązkowo zaznajamia się z nim[i], ustala skład rodziny, czy [w gospodarstwie] są konie, a także in[ne] dane oraz otrzymuje od członka trójki oper[acyjnej], który przydziela [dokumenty], wyczerpujące odpowiedzi [na pytania] dotyczące akt osobowych i dokumentów.

Trójka odcinka wydaje konkretne instrukcje dla każdego gospodarstwa z osobna (o ile są specjalne uwagi), pokazuje na mapie lokalizację gminy i wsi, w których znajduje się osada lub leśnictwo, drogi przejścia, miejsca punktów przeładunkowych, stacje kolejowe z eszelonami, ich nazwy, najbliższe drogi wiodące od miejsca operacji do gminy, oddziału pogran[icznego] i rezerwy; obowiązkowo podaje odległości między punktami.

железнодорожных станций с эшелонами, ее название, ближайшие пути от места операции до волости, погранотряда и резерва, обязательно указывается расстояние между пунктами.

Руководитель опергруппами выясняет наличие и состояние оружия в своей группе, в случае, если окажется, что некоторые участники операции не имеют оружия, то участковая тройка должна выдать его из имеющихся для этой цели запасов.

Оружие (винтовки, револьверы, пистолеты) и патроны к нему выдаются под ответственность старшего опергруппы и лица непосредственно получающего его.

Состояние оружия проверяется на месте при его выдаче. После операции оружие сдается в местах его получения, о чем делается соответствующая пометка в списке на выдачу оружия.

[a]IV. [a]Порядок проведения выселения:[a-a]

Назначенный руководитель по проведению операции в каком-либо определенном населенном пункте после получения личных дел выселяемых и всех необходимых документов собирает весь состав оперативных групп (троек), выделенных для проведения операции, еще раз знакомится по карте с маршрутом движения, получает у начальника транспорта необходимые средства передвижения (автомашины, подводы, лошадей) и выезжает со всеми группами на место проведения операции по распоряжению участковой тройки с таким расчетом, чтобы прибыть туда незадолго до рассвета (за 1–2,5 часа).

Прибыв на место операции в село, опергруппы связываются с соблюдением необходимой конспирации с местными представителями власти (председателем, секретарем или членом сельского комитета) и выясняют у них точное местожительство осадников и лесников, подлежащих изъятию. Затем, в зависимости от их территориального расположения, старший по селу распределяет между оперативными группами (тройками) задания и личные дела на выселяемых, намечает общий план операции и дает необходимые указания старшим опергрупп (троек), сообщает им свое местонахождение. После этого, оперативные тройки вместе с представителями власти, которые выделены для производства описи имущества, направляются для проведения операции. Их могут сопровождать в качестве проводника в случае необходимости, кто-либо из членов сельского комитета.

Операции начинаются с наступлением рассвета, когда уже можно различать людей. При наличии в опергруппах достаточного количества людей (считая сов[етско]-парт[ийный] и местный сельский актив), в дома осадников, особенно, если они расположены близко друг от друга входят по возможности одновременно. В первую очередь производится выселение той семьи, куда вошел старший группы. Вошедшие (не менее 2-х человек) в другие семьи наблюдают только за тем, чтобы осадник не сбежал, не стал уничтожать свое имущество и т. д. и ждут прихода старшего своей группы.

Kierownik grup[y] oper[acyjnej] sprawdza, czy w jego grupie jest broń oraz jej stan. W przypadku, gdy okaże się, że niektórzy uczestnicy operacji nie mają broni, trójka odcinka ma ją wydać z posiadanych w tym celu zapasów.

Za wydaną broń (strzelby, rewolwery, pistolety) oraz naboje odpowiedzialny jest starszy grupy oper[acyjnej] i osoby, które je bezpośrednio otrzymały.

Stan broni sprawdza się na miejscu, podczas jej wydawania. Po operacji broń zostaje zdana w miejscu jej pobrania, o czym informuje odpowiednia adnotacja na liście wydania broni.

[a]IV. [c]Tryb przeprowadzenia wysiedlenia:[c-a]

Kierownik wyznaczony do przeprowadzenia operacji w danej miejscowości, po otrzymaniu akt osobowych [osób przeznaczonych] do wysiedlenia i wszystkich niezbędnych dokumentów, zbiera cały skład operacyjnych grup (trójek) wytypowanych do przeprowadzenia operacji, jeszcze raz sprawdza na mapie trasy przejścia, otrzymuje od naczelnika transportu konieczne środki przewozu (samochody, podwody, konie) i wyjeżdża ze wszystkimi grupami na miejsce przeprowadzenia operacji na polecenie trójki odcinka, tak obliczając [czas], by przybyć na miejsce na krótko przed świtem (1–2,5 godziny [wcześniej]).

Po przybyciu na miejsce operacji – do wsi – grupy oper[acyjne], bezwzględnie przestrzegając [zasad zachowania] tajemnicy, nawiązują kontakt z przedstawicielami lokalnej władzy (przewodniczącym, sekretarzem lub członkiem komitetu wiejskiego) i ustalają u nich dokładne miejsce zamieszkania osadników i leśników, których należy zatrzymać. Następnie, w zależności od ich lokalizacji, starszy [odpowiedzialny za daną] wieś przydziela grupom operacyjnym (trójkom) zadania i akta osobowe wysiedlanych, nakreśla ogólny plan operacji i daje niezbędne wskazówki starszym grup oper[acyjnych] (trójek), informuje o miejscu, w którym będzie się znajdował. Następnie trójki operacyjne razem z przedstawicielami władzy, którzy zostali wyznaczeni do sporządzenia opisu majątku, kierują się do miejsca przeprowadzenia operacji. W razie konieczności może im towarzyszyć jako przewodnik ktoś z komitetu wiejskiego.

Operację rozpoczyna się z nastaniem świtu, kiedy można już odróżniać ludzi. Jeżeli w grupach operacyjnych jest dostateczna liczba ludzi (uwzględniając sow[iecko]-part[yjny] oraz miejscowy aktyw wiejski), wchodzą oni w miarę możliwości do domów osadników jednocześnie, zwłaszcza, gdy są one położone blisko siebie. W pierwszej kolejności przeprowadza się wysiedlenie tej rodziny, do której [domu] wszedł straszy grupy. Ci, którzy weszli do [domów] innych rodzin (nie mniej niż 2 ludzi), pilnują tylko, by osadnik nie uciekł, nie zaczął niszczyć swojego mienia itp., i czekają na przyjście starszego swojej grupy.

Po wejściu do domu osadnika lub leśnika, starszy grupy operacyjnej zbiera całą rodzinę osoby wysiedlanej w jednym pokoju, podejmując jednocześnie konieczne środki ostrożności, zapobiegające możliwym incydentom, sprawdza skład rodziny według spisów, ustala miejsce pobytu nieobecnych i czy są osoby chore. Następnie wydaje polecenie, by zdać broń. Niezależnie od tego, czy broń zostanie zdana, czy nie, przeprowadza się rewizję osobistą, następnie rewizję

Войдя в дом осадника или лесника, старший оперативной группы собирает всю семью выселяемого в одной комнате, принимая при этом необходимые меры предосторожности против возможных каких-либо эксцессов, проверяет состав семьи по списку, выясняет местонахождение отсутствующих и имеются ли больные. После этого предлагает сдать оружие. Вне зависимости от того, будет ли сдано оружие или нет, производится личный обыск, а затем обыск всего помещения выселяемого с целью обнаружения оружия. Во время обыска, если это требуется обстановкой, мужчины усаживаются в углу комнаты на полу, женщины и дети отдельно в другом углу. Для наблюдения за их поведением выделяется один из членов оперативной группы.

Если оружие обнаружено в небольшом количестве, то его забирает оперативная группа, распределив между собой. Если оружия найдено много, то оно в "связанном виде" грузится на подводы выселяемых и сдается в пункте погрузки в эшелоны. Из винтовок перед погрузкой в подводы вынимаются затворы, из револьверов барабаны и обоймы, которые оперативная группа берет с собой (в карманы). Патроны пакуются и грузятся отдельно.

В случае необходимости, для перевозки оружия может быть мобилизована специальная подвода с соответствующей охраной.

В случае обнаружения оружия или листовок и контрреволюционной литературы, или иностранной валюты, об этом составляется на месте краткий протокол обыска. Если при обыске ничего компрометирующего обнаружено не было, дается только отметка об этом в личном деле (анкете) выселяемого за подписью старшего группы.

У выселяемых, у которых обнаружено оружие или контрреволюционная литература, или которые оказали сопротивление, докладывается в пункте погрузки члену участковой тройки или специально выделенному ответственному за погрузку лицу, который решает вопрос об их аресте, связываясь в необходимых случаях с участковой или областной тройкой.

Когда выясняются предварительные итоги обыска, осаднику (леснику) и всей семье объявляется, что по решению правительства они переселяются в другую область (куда, не говорится). Выселяемому разъясняется, что в новом месте жительства ему будет предоставлено жилье и возможность работы. Предлагается собрать вещи, разрешенные к вывозу.

Осадникам разрешается брать с собой следующее имущество и мелкий сельскохозяйственный инвентарь:

1) одежду
2) белье
3) обувь
4) постельные принадлежности
5) посуду столовую (ложки, ножи, вилки), чайную и кухонную, ведра
6) продовольствие из расчета месячного запаса на семью
7) мелкий хозяйственный и бытовой инструмент (топор, пила, лопата, мотыга, коса, грабли, вилы, молоток, клещи, зубило и т. д.)

całego domu osoby wysiedlanej w celu znalezienia broni. Podczas rewizji, jeśli wymaga tego sytuacja, sadza się mężczyzn w [jednym] kącie pokoju na podłodze, kobiety i dzieci oddzielnie w drugim. Wyznacza się jednego z członków grupy operacyjnej, by obserwował ich zachowanie.

Jeśli zostanie znaleziona nieduża ilość broni, zabiera ją, po rozdzieleniu między [jej członków], grupa operacyjna. Jeśli znajdzie się dużo broni, należy *związać ją*, załadować na podwody wysiedlanych i zdać w punkcie załadunkowym do eszelonów. Przed załadowaniem [broni] na podwody należy z karabinów wyjąć zamki, bębenki z rewolwerów i magazynki [z pistoletów], które grupa operacyjna zabiera ze sobą (w kieszeniach). Naboje pakuje się i ładuje oddzielnie.

W razie konieczności do przewiezienia broni można załatwić specjalną podwodę z odpowiednią ochroną.

W przypadku znalezienia broni lub ulotek i literatury kontrrewolucyjnej, lub obcej waluty, na miejscu sporządza się na ten temat krótki protokół przeszukania. Jeśli podczas rewizji nie znaleziono niczego kompromitującego, odnotowuje się to jedynie w aktach osobowych (ankiecie) wysiedlanego z podpisem starszego grupy.

O osobach wysiedlanych, u których znaleziono broń lub literaturę kontrrewolucyjną, lub też [o osobach,] które stawiały opór, melduje się w punkcie załadunkowym członkowi trójki odcinka albo specjalnie wyznaczonej osobie odpowiedzialnej za załadunek. [Osoba ta] podejmuje decyzję o ich aresztowaniu, kontaktując się w razie konieczności z trójką odcinka lub obwodową.

Podczas gdy ustalane są wstępne wyniki rewizji, wyjaśnia się osadnikowi (leśnikowi) i całej rodzinie, że na podstawie decyzji rządu zostają przesiedleni do innego obwodu (nie podaje się dokąd). Tłumaczy się wysiedlanemu, że w nowym miejscu zamieszkania dostanie lokum i będzie mógł pracować. Poleca się zebrać rzeczy, które będzie wolno wywieźć.

Osadnikom zezwala się wziąć ze sobą następujące mienie oraz drobny sprzęt gospodarski:

1) odzież
2) bieliznę
3) obuwie
4) pościel
5) zastawę stołową (łyżki, noże, widelce), naczynia do parzenia herbaty i gotowania, wiadra
6) zapas żywności dla rodziny na miesiąc
7) drobne narzędzia domowego użytku i gospodarskie (siekiera, piła, łopata, motyka, kosa, grabie, widły, młotek, obcęgi, mesel itd.)
8) pieniądze (suma nieograniczona) i użytkowe rzeczy wartościowe (pierścionki, zegarki, kolczyki, bransolety, papierośnice itd.)
9) kufer lub skrzynię do spakowania rzeczy.

Łączna waga wymienionych rzeczy nie powinna przekraczać 500 kilogramów (30 pudów) na rodzinę. Nie zaleca się brać rzeczy wielkogabarytowych.

8) деньги (сумма не ограничивается) и бытовые ценности (кольца, часы, серьги, браслеты, портсигары и т. д.)

9) сундук или ящик для упаковки вещей.

Общий вес указанных вещей не должен превышать 500 килограмм (30 пудов) на семью. Громоздкие вещи брать не рекомендуется.

Сельскохозяйственный инвентарь и инструмент (топор, пила и другое вышеперечисленное) связывается вместе и упаковывается отдельно с тем, чтобы при посадке в эшелоны он был бы погружен в отдельные специально выделенные товарные вагоны. Чтобы не смешать с чужими вещами, делается надпись: имя, отчество, фамилия осадника (лесника) и село, откуда он выселяется. При погрузке этих вещей на подводы принимаются меры к тому, чтобы осадник не мог ими воспользоваться для оказания сопротивления во время движения колонн по шоссе.

Обязательно должно быть взято теплое платье. Если у выселяемого нет теплого платья, он снабжается им за счет изъятия излишка у соседних осадников.

Одновременно представитель местных органов власти производит опись имущества, оставленного не месте.

Если осадник располагает собственными средствами передвижения, то его имущество грузится на подводы и вместе с семьей осадника направляется на первичный, заранее намеченный, сборный пункт в этом же селе.

Если у выселяемого средств передвижения нет, то мобилизуется в село подвода через местную власть.

Все лица, которые во время производства операции зайдут в дом осадника, или же будут находиться в момент операции, должны быть задержаны до окончания операции. При этом выясняются их личности и отношение к репрессируемому осаднику или леснику. Надо учесть возможность нахождения у лесников и осадников, скрывающихся от розыска. В отдельных случаях они могут быть вместе с выселяемыми доставлены к пункту погрузки в эшелоны, где решается вопрос об их дальнейшей судьбе членом участковой тройки или другим ответственным лицом. В случае необходимости о них по телефону докладывается областной тройке.

Если у дома осадника во время производства операции начнут собираться жители села, надо предложить им разойтись по домам, не допуская образования толпы.

Если на первичном сборном пункте к моменту прибытия семьи выселяемого других выселяемых семей не окажется, то оперативная группа, сопровождающая семью выселяемого, ожидает прибытия еще 2–3-х семей. После этого каждая оперативная группа выделяет из своего состава по одному человеку для охраны сконцентрированных на первичном сборном пункте семей выселяемых, а остальные члены группы направляются для выполнения других имеющихся у него заданий. После того, как все семьи будут сконцентрированы на сборном пункте, старший по данному селу проверяет их наличие и направляет по указанному ему в задании маршруту на

Sprzęt gospodarski i narzędzia (siekiera, piła i inne wyżej wymienione [przedmioty]) związuje się razem i pakuje oddzielnie, tak aby można było przy wsiadaniu do eszelonu załadować je do oddzielnych, specjalnie wydzielonych wagonów towarowych. [Należy,] aby nie doszło do pomieszania z rzeczami cudzymi, sporządzić [i dołączyć] napis: imię, *otczestwo*, nazwisko osadnika (leśnika) oraz wieś, z której jest on wysiedlany. Podczas ładowania tych rzeczy na podwody należy mieć baczenie, by osadnik nie miał możliwości posłużenia się nimi, chcąc stawić opór w trakcie marszu kolumny drogą.

Obowiązkowo należy zabrać ciepłe ubranie. Jeśli osoby wysiedlane nie mają ciepłych ubrań, zaopatruje się je ze skonfiskowanych osadnikom z sąsiedztwa nadwyżek [ubrań].

Jednocześnie przedstawiciel miejscowych organów władzy dokonuje opisu majątku pozostawionego na miejscu.

Jeżeli osadnik dysponuje własnym pojazdem, to jego majątek ładuje się na podwody i wraz z rodziną osadnika kieruje się do wstępnego, zawczasu wyznaczonego, punktu zbornego w tejże wsi.

Jeśli osoba wysiedlana nie posiada własnego pojazdu, to władza lokalna organizuje we wsi podwodę.

Wszystkie osoby, które w trakcie operacji zajdą do domu osadnika, lub będą się tam znajdować w momencie [rozpoczęcia] operacji, powinny zostać zatrzymane do czasu zakończenia operacji. Jednocześnie ustala się, kim są [te osoby] i jakie stosunki łączą je z represjonowanym osadnikiem lub leśnikiem. Trzeba liczyć się z możliwością przebywania u leśników i osadników osób ukrywających się. W szczególnych przypadkach mogą być oni, wraz z osobami wysiedlonymi, odstawieni do punktów załadunku do eszelonów, gdzie członek trójki odcinka lub inna odpowiedzialna osoba zdecyduje o ich dalszym losie. W razie konieczności melduje się o nich przez telefon trójce obwodowej.

Jeśli koło domu osadnika w trakcie operacji zaczną zbierać się mieszkańcy wsi, należy polecić im rozejście się do domów, nie dopuszczając do utworzenia się tłumu.

Jeżeli na wstępnym punkcie zbornym w momencie przybycia rodziny wysiedlonego nie będzie innych wysiedlonych rodzin, to grupa operacyjna eskortująca rodzinę wysiedlonego, czeka na przybycie 2–3 rodzin. Następnie ze składu każdej grupy operacyjnej wydziela się po jednej osobie do pilnowania zgromadzonych na wstępnym punkcie zbornym wysiedlonych rodzin, a pozostali członkowie grupy idą wykonywać swoje inne zadania. Kiedy już wszystkie rodziny zostaną zgromadzone w punkcie zbornym, starszy dla danej wsi sprawdza obecność i kieruje je wyznaczoną w zadaniu trasą do następnego punktu zbornego lub najpierw oczekuje na przybycie rodzin wysiedlonych z innych wsi zgodnie z planem.

Należy postarać się, aby na przeprowadzenie operacji wobec każdej rodziny przeznaczono nie więcej niż [od] 1,5 [do] 2 godzin.

Przypomina się jeszcze raz o potrzebie zachowania czujności i niezbędnych środków ostrożności podczas wchodzenia do domu, przebywania w domu

следующий сборный пункт или предварительно ожидает прибытия семей выселяемых из других сел, согласно плана.

Следует стараться, чтобы на оперирование каждой семьи ушло не больше 1,5–2 часов.

Еще раз напоминается о необходимости проявления бдительности и соблюдения необходимых мер предосторожности при входе в дом, нахождении в доме и конвоировании, чтобы не допустить каких-либо эксцессов сопротивления со стороны выселяемых или побега и т. п.

Оружие у членов оперативных групп должно быть в полном порядке, заряжено, но патрон в ствол не посылается. Оружие применяется в случае крайней необходимости при нападении на опергруппу, оказании вооруженного сопротивления, побегах и проч[их].

Действовать необходимо во всех случаях твердо и решительно, без лишней суеты, шума и паники. Отбирать какие-либо вещи осадника (лесника), за исключением оружия, контрреволюционной литературы и валюты, а также пользоваться продуктами питания осадника (лесника) категорически запрещается. Оперативным группам перед операцией следует запастись сухим пайком. Необходимые меры к этому принимаются участковой опертройкой.

Все участники операции предупреждаются о строжайшей судебной ответственности за попытку и присвоение отдельных вещей осадников и лесников.

Выселяемые целой колонной, под охраной всех оперативных групп движутся затем далее к пункту ночевки или погрузки в зависимости от конкретной обстановки.

Движение колонн выселяемых ночью (в темноте) воспрещается.

[a-]V. [a-]Порядок конвоирования:[-a-a]

При конвоировании на путях движения по шоссе выселяемые вытягиваются в одну линию с тем, чтобы между подводами не было разрывов. На подводы разрешается садиться детям семей осадников, старикам, больным.

Сотрудникам, конвоирующим колонну, садиться на подводы воспрещается.

Весь путь следования колонны велик, может быть специально выделена подвода, на которой сотрудники по очереди отдыхают.

Сотрудники, конвоирующие колонны, идут с боков и сзади, окружая колонну, впереди колонны идут один или два сотрудника. Семьи осадников идут с правой стороны своей подводы в непосредственной к ней близости.

Старший конвоя периодически обходит всю колонну, проверяя правильность конвоирования и движения. Колонна останавливается и движется одновременно по приказанию старшего.

При прохождении колонны через населенные пункты, а также мимо встречных, конвой должен особенно тщательно следить за тем, чтобы не

i konwojowania, aby nie dopuścić do jakiegokolwiek oporu ze strony osób wysiedlonych, ucieczek itp.

Broń członków grup operacyjnych powinna być w pełni sprawna, załadowana, ale nie przeładowana. Broni używa się w ostateczności – w przypadku napadu na grupę oper[acyjną], stawienia oporu zbrojnego, ucieczek i in[nych incydentów].

We wszystkich przypadkach trzeba działać twardo i zdecydowanie, bez niepotrzebnej bieganiny, hałasu i paniki. Kategorycznie zabrania się zabierania jakichkolwiek rzeczy osadnika (leśnika), z wyjątkiem broni, literatury kontrrewolucyjnej i [obcej] waluty, a także korzystania z produktów żywnościowych osadnika (leśnika). Należy przed operacją zaopatrzyć grupy operacyjne w suchy prowiant. Konieczne kroki w tym kierunku podejmuje oper[acyjna] trójka [danego] odcinka.

Uprzedza się wszystkich uczestników operacyjnych o surowej odpowiedzialności karnej za próby bądź przywłaszczenie jakichkolwiek rzeczy osadników i leśników.

Następnie wysiedleni całą kolumną, pod strażą wszystkich grup operacyjnych, przemieszczają się dalej do punktu noclegowego lub załadunkowego, zależnie od konkretnej sytuacji.

Przemarsz kolumn osób wysiedlonych nocą (po ciemku) jest zabroniony.

[a]-V. [c]-Tryb konwojowania:-[c-a]

Podczas konwojowania, w czasie przemarszu szosą, wysiedleńcy tworzą pojedynczą kolumnę, tak aby nie było [większych] przerw między podwodami. Zezwala się, by na podwodach umieszczano dzieci z rodzin osadników, ludzi starszych i chorych.

Pracownikom konwojującym kolumnę zabrania się siadać na podwody.

Cała trasa przemarszu kolumny jest długa, [dlatego] można przydzielić specjalną podwodę, na której pracownicy mogą po kolei odpoczywać.

Konwojujący kolumny pracownicy idą po bokach i z tyłu, okrążając kolumnę; jeden lub dwóch pracowników idzie na czele kolumny. Rodziny osadników idą z prawej strony podwody, tuż przy niej.

Starszy konwoju co jakiś czas obchodzi całą kolumnę i sprawdza, czy konwojowanie i przemarsz odbywają się prawidłowo. Kolumna zatrzymuje się i rusza jednocześnie, na rozkaz starszego.

W czasie przechodzenia kolumny przez miejscowości, a także mijania napotkanych ludzi, konwojujący powinni szczególnie pilnować, by nie było ucieczek, i nie dopuszczać do jakichkolwiek rozmów wysiedlonych ze spotkanymi ludźmi.

[a]-VI. [c]-Tryb odpoczynku i noclegu:-[c-a]

Podczas zatrzymywania się na odpoczynek lub nocleg (zgodnie z wyznaczonym planem), starszy konwoju dokładnie sprawdza wyznaczone do tego celu pomieszczenie, wprowadza i przydziela wysiedlanym izby, grupując ich rodzinami, wyznacza ze składu konwojujących warty liczące [tyle osób], aby [mogły]

было побегов, не допускается также каких-либо разговоров выселяемых с встречающимися им людьми.

[a]VI. [a]Порядок отдыха или ночлега:[a-a]

При остановке на отдых или на ночлег (согласно намеченного плана) старший конвоя тщательно осматривает намеченное для этой цели помещение, вводит и распределяет по комнатам выселяемых, группируя их семьями, намечает из состава конвоя караул в количестве, полностью обеспечивающем потребности охраны. Охрана сменяется каждый два часа, а в случае сильного мороза через час.

Свободные от несения караульной службы члены оперативны групп (троек) раздеваться не имеют права, спят по очереди.

Обязательно устанавливается также внутренний подвижной пост в помещениях, где размещены семьи выселяемых с целью постоянного за ними наблюдения.

Одновременно принимаются меры к кормежке лошадей. Корм выдает один из членов семьи осадника под наблюдением сотрудника.

По истечении положенного для отдыха времени, а в случае ночевки, то с наступлением рассвета, движение колонны продолжается в том же порядке, как и раньше.

[a]VII. [a]Порядок погрузки в эшелоны:[a-a]

На каждом пункте погрузки ответственным за погрузку является или член оперативной участковой тройки или специально выделенное для этой цели лицо. Погрузка производится в зависимости от имеющегося фронта погрузки и конкретной обстановки (возможности подъезда подвод, расстояния от места концентрации выселяемых до вагонов и т. п.).

В день операции начальник пункта погрузки вместе с начальником эшелона осматривает предоставленные железной дорогой вагоны с точки зрения снабжения их всем необходимым (нары, печи, топливо, фонари и др[угие]), устанавливает недочеты и обуславливается с начальником эшелона о порядке приема последним выселяемых.

Рекомендуется путь, который должны пройти осадники от места концентрации до вагонов, оцепить силами того конвоя, который доставил выселяемых на пункт погрузки.

Старшие опергрупп (по селам) передают начальнику эшелона один экземпляр списка изъятых ими осадников (лесников). Начальник эшелона по этому списку вызывает поименовано выселяемых (каждую семью отдельно) и указывает на место в вагоны. Вещи грузятся в вагон, за исключением мелкого сельскохозяйственного инвентаря, который, как сказано было выше в разделе III, грузится в отдельный специально для этой цели предназначенный товарный вагон. Туда же грузятся громоздкие вещи осадников.

Выселяемые грузятся в вагоны только по семьям. Дробить семьи не разрешается, поэтому в товарном вагоне могут оказаться немного меньше или

zapewnić pełen nadzór [nad konwojem]. Straż zmienia się co dwie godziny, w przypadku silnego mrozu co godzinę.

Członkowie grup operacyjnych (trójek), którzy nie pełnią warty, nie mają prawa do rozebrania się, śpią po kolei.

Obowiązkowo ustala się także wewnętrzny, ruchomy posterunek w pomieszczeniach, w których przebywają wysiedlone rodziny, w celu stałego ich nadzorowania.

Jednocześnie podejmuje się działania, mające na celu nakarmienie koni. Karmę daje jeden z członków rodziny osadnika pod nadzorem pracownika.

Gdy minie czas przewidziany na odpoczynek, a w przypadku noclegu z nastaniem świtu, następuje kontynuacja marszu kolumny w tym samym porządku, co wcześniej.

a-VII. c-Tryb załadunku do eszelonów:-c-a

W każdym punkcie załadunkowym odpowiedzialny za załadunek jest albo członek operacyjnej trójki odcinka, albo specjalnie do tego celu wyznaczona osoba. [Sposób] załadunku zależy od dostępności frontu załadunkowego i konkretnych warunków (możliwość podjechania podwód, odległość punktów koncentracji osób wysiedlonych od [podstawionych] wagonów itp.).

W dniu operacji naczelnik punktu załadunkowego wraz z naczelnikiem eszelonu przegląda podstawione przez kolej wagony pod kątem zaopatrzenia ich we wszystkie niezbędne rzeczy (prycze, piecyki, opał, lampy i in[ne]), ustala braki i umawia się z naczelnikiem eszelonu, w jaki sposób ten ostatni ma przyjmować wysiedlonych.

Zaleca się, aby droga, którą mają przejść osadnicy od punktu koncentracji do [podstawionych] wagonów, została otoczona przez konwojujących, którzy doprowadzili wysiedlonych do punktu załadunkowego.

Starsi grup oper[acyjnych] (dla wsi) przekazują naczelnikowi eszelonu jeden egzemplarz listy zatrzymanych przez nich osadników (leśników). Naczelnik eszelonu według tej listy wywołuje imiennie wysiedlonych (każdą rodzinę osobno) i wskazuje miejsce w wagonie. Rzeczy ładuje się do wagonu; wyjątek stanowi drobny sprzęt gospodarski, który, jak powiedziano wyżej, w rozdziale III, ładuje się do oddzielnego, specjalnie przeznaczonego wagonu towarowego. Tam też ładowane są ciężkie rzeczy osadników.

Wysiedlonych ładuje się do wagonów tylko [całymi] rodzinami. Nie zezwala się na rozdzielanie rodzin i z tego powodu może się okazać, że w wagonie towarowym jest nieco mniej lub nieco więcej niż ustalona średnio na wagon liczba 30 osób (dorosłych i dzieci).

Kiedy wagon jest już wypełniony wymaganą liczbą rodzin, czasowo się go zamyka. Spośród osadników naczelnik eszelonu wydziela w każdym wagonie starostę.

Rozbieżności między listami a [faktyczną] obecnością [wysiedlonych] zaznacza się w protokole, którego jeden egzemplarz pozostaje u [osoby] przekazującej

немного больше, чем установленное среднее количество 30 человек (взрослых и детей) на вагон.

После того, как вагон заполнен необходимым количеством семей, он временно закрывается. Начальник эшелона в каждом вагоне из среды осадников выделяет старосту.

Расхождение списков с наличием оформляется актом, один экземпляр которого остается у сдающего осадника для установления причины расхождения, а второй экз[емпляр] у начальника эшелона.

После приема и посадки людей в эшелоны, начальник эшелона несет ответственность за всех переданных ему людей и доставку их к месту назначения. Лицо, ответственное за погрузку, остается в пункте погрузки до момента отправления эшелона.

Старший опергруппы после сдачи выселенных ими осадников обязан рапортом письменно донести на имя начальника участковой оперативной тройки о результатах проведения операции. В рапорте коротко указывается задание, которое получил старший группы, кого именно (по фамилии) он изъял, обнаружено ли оружие, контрреволюционная литература или валюта, как проходила операция.

Начальник пункта погрузки из числа прибывших опергрупп назначает охрану места концентрации выселяемых в пункт погрузки. Начальник пункта погрузки разрешает вопросы ареста тех или иных осадников по докладам старших соответствующих оперативных групп.

После посадки в эшелоны выселяемых и сдачи рапортов о результатах проведенной операции, члены оперативных групп могут считать себя свободными с разрешения начальника места погрузки.

Участковые и областные тройки принимают меры к отправке мобилизованных участников операции к местам, откуда они прибыли.

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 108–123.
Копія, машинопис.
Документ такого ж змісту, з невеликими відмінностями, опубліковано в: Deportacje Polaków z północno-wschodnich ziem polskich II Rzeczypospolitej... – С. 131–139.

osadnika w celu ustalenia przyczyny rozbieżności, a drugi egz[emplarz] u naczelnika eszelonu.

Po przyjęciu ludzi i ich wejściu do eszelonów, naczelnik eszelonu ponosi odpowiedzialność za wszystkich przekazanych mu ludzi i dowiezienie ich do miejsca przeznaczenia. Osoba odpowiedzialna za załadunek pozostaje w punkcie załadunkowym do chwili odprawienia eszelonu.

Starszy grupy oper[acyjnej] po zdaniu wysiedlonych przez niego osadników zobowiązany jest poinformować w pisemnym raporcie naczelnika operacyjnej trójki odcinka o wynikach operacji. W raporcie krótko przedstawione jest zadanie, jakie otrzymał straszy grupy, kogo konkretnie (po nazwisku) zatrzymał, czy znaleziono broń, literaturę kontrrewolucyjną i [obcą] walutę oraz jak przebiegała operacja.

Naczelnik punktu załadunkowego wyznacza z przybyłych grup oper[acyjnych] straż [do nadzoru] miejsca koncentracji wysiedlonych w punkcie załadunkowym. Naczelnik punktu załadunkowego podejmuje decyzję o aresztowaniu tych czy innych osadników na podstawie raportów starszych odpowiednich grup operacyjnych.

Po wsadzeniu wysiedlonych do eszelonów i zdaniu raportów dotyczących wyników operacji, członkowie grup operacyjnych zostają zwolnieni za zgodą naczelnika punktu załadunkowego.

Trójki odcinków i trójki obwodowe podejmują działania, zmierzające do odprawienia zmobilizowanych uczestników operacji do miejsc, z których przybyli.

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 108–123.
Kopia, maszynopis.
Dokument o tej samej treści, z niewielkimi różnicami, opublikowany w: Deportacje Polaków z północno-wschodnich ziem polskich II Rzeczypospolitej..., s. 131–139.

№ 30

[Січень 1940], б. м. в. Склад обласних оперативних трійок УНКВС західних областей УРСР з виселення осадників і службовців лісової охорони

[а-б-]Копия[-б-а]

[а-а-б-]Состав[-б-а]

областных оперативных троек УНКВД западных областей УССР по выселению осадников и служащих б[ывшей] польской государственной лесной [б-]охраны[-б-а]

1. [а-а-]Львовская область:[-а-а]

Капитан госбезопаси[ости]	т. КРАСНОВ[1]	Нач[альник] обл[асного] упр[авления] НКВД
Капитан госбезопасн[ости]	т. ЛАНГФАНГ[г-2]	Зам[еститель] нач[альника] 3 отд[ела] ГУГБ НКВД СССР

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

[г-г] *Написано великими літерами.*

[1] *Було:* Ланфанг.

[1] Краснов Капітон Євлампійович (нар. 31 VII 1902 у Іванові-Вознесенському, пом. 1961 там само); майор ДБ (14 VII 1936), капітан ДБ (21 IV 1939), підполковник ДБ (11 II 1943), полковник ДБ (27 XII 1943); з лютого до листопада 1939 – нач. 3-го відділу УДБ УНКВС Ленінградської обл.; з вересня 1939 на посаді керівника опергрупи НКВС (фактично очолював НКВС у Львові); з 6 XI 1939 до 26 II 1940 – нач. УНКВС Львівської обл.; з 27 IX 1940 до 27 III 1941 заст. нач. Управління Лужського ВТТ і Будівництва № 200 НКВС; з 23 VIII 1941 – заст. нач. Західного управління Головоборонбуду НКВС СРСР; з травня 1942 до 27 VIII 1945 – нач. ВББ УНКВС Івановської обл.; з 27 VIII 1945 до 3 VI 1947 – заст. нач. УНКВС Івановської обл.; з червня 1947 пенсіонер. *Органы государственной безопасности СССР...* – С. 131; Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 249–250.

[2] Ланфанг Олександр Іванович (нар. IX 1907 в Брест-Литовську, пом. 21 II 1990 у Москві); капітан ДБ (17 I 1939), майор ДБ (27 IV 1942), комісар ДБ (14 II 1943), генерал-лейтенант (9 VII 1945 – позбавлений рангу 17 VIII 1956); з 1 IX 1937 до 1938 – пом. нач. 9-го відділення 3-го відділу ГУДБ НКВС СРСР; з 27 XI 1938 до 1 VII 1940 – керівник слідчого підрозділу і заст. керівника 3-го відділу ГУДБ НКВС СРСР; відкомандерований V 1940 до Греції; повернувся VII 1941 до СРСР, з 11 VIII до 30 XI 1941 – нач. 6-го відділу, потім 4-го відділу 1-го Управління НКВС СРСР; у червні 1942 направлений до Туви та Монголії; з 14 V 1943 до 27 VI 1946 – нач. 4-го відділу 1-го Управління НКДБ/МДВ СРСР; з 1 VIII 1946 у резерві 1-го Головного управління МДБ СРСР; заст. голови опергрупи ген. Володимира Єгнарова у м. Сіньцянь; з 6 VI 1950 до 17 VII 1953 – старший радник Комітету інформації МЗС/МДБ/МВС при Службі зовнішньої розвідки Китайської Народної Республіки; з 19 XI 1954 до 20 VIII 1955 – заст. голови УКДБ в Красноярському краї. Заарештований 4 IV 1957 «за порушення радянського законодавства при проведенні розслідувань і фальсифікацію матеріалів розслідування», 9 IX 1958 засуджений до 15 років ув'язнення; у 1972 вийшов з в'язниці і мешк. у Москві. Петров Н.В. *Кто руководил...* – С. 533–534; http://www.memo.ru/uploads/files/845.pdf [доступ 23 XI 2021].

Nr 30

[Styczeń 1940], b.m.w. Skład obwodowych trójek operacyjnych UNKWD zachodnich obwodów USRS do spraw wysiedlenia polskich osadników i leśników

[a-b]Kopia[b-a]

[c-a-b]Skład[b-a]
obwodowych trójek operacyjnych UNKWD zachodnich obwodów USRS
ds. wysiedlenia osadników i pracowników b[yłej] polskiej
państwowej [b]straży[b] leśnej[c]

1. [a-c]obwód lwowski:[c-a]

kapitan bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] KRASNOW[1]	nacz[elnik] Zarz[ądu] Ob-w[odowego] NKWD
kapitan bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] ŁANGFANG[d][2]	zast[ępca] nacz[elnika] 3. Oddz[iału] GUGB NKWD ZSRS

[a-c] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*
[d] *Było:* Łanfang.

[1] Kapiton Jewłampijowicz Krasnow (ur. 31 VII 1902 w Iwanowie-Wozniesieńsku, zm. 1961 tamże); mjr GB (14 VII 1936), kpt GB (21 IV 1939), ppłk GB (11 II 1943), płk GB (27 XII 1943). Od lutego do listopada 1939 naczelnik 3. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Leningradzkiego; od września 1939 kierownik grupy operacyjnej NKWD – faktycznie stał na czele UNKWD we Lwowie; od 6 XI 1939 do 26 II 1940 naczelnik UNKWD Obwodu Lwowskiego; od 27 IX 1940 do 27 III 1941 zca naczelnika Zarządu Łużskiego ITŁ i Budowy nr 200 NKWD; od 23 VIII 1941 zca naczelnika Zachodniego Zarządu *Glawoboronstroju* NKWD ZSRS; od maja 1942 do 27 VIII 1945 naczelnik OBB UNKWD Obwodu Iwanowskiego; od 27 VIII 1945 do 3 VI 1947 zca naczelnika UNKWD Obwodu Iwanowskiego; od czerwca 1947 na emeryturze. *Organy gosudarstwiennoj biezopasnosti SSSR...*, s. 131; N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 249–250.

[2] Aleksandr Iwanowicz Langfang (ur. we wrześniu 1907 w Brześciu n. Bugiem, zm. 21 II 1990 w Moskwie); kpt. GB (17 I 1939), mjr GB (27 IV 1942), komisarz GB (14 II 1943), gen-lejtn. (9 VII 1945; pozbawiony stopnia 17 VIII 1956). Od 1 IX 1937 do 1938 pom. naczelnika 9. Wydziału 3. Oddziału GUGB NKWD ZSRS; od 27 XI 1938 do 1 VII 1940 naczelnik Jednostki Śledczej i zca naczelnika 3. Oddziału GUGB NKWD ZSRS; w maju 1940 oddelegowany do Grecji; w lipcu 1941 wrócił do ZSRS i od 11 VIII do 30 XI 1941 naczelnik 6. Oddziału, następnie 4. Oddziału 1. Zarządu NKWD ZSRS; w czerwcu 1942 oddelegowany do Tuwy i Mongolii; od 14 V 1943 do 27 VI 1946 naczelnik 4. Oddziału 1. Zarządu NKGB/MGB ZSRS; od 1 VIII 1946 w rezerwie 1. Zarządu Głównego MGB ZSRS; zca szefa Grupy Operacyjnej gen. Władimira Jegnarowa w Sinciangu; od 6 VI 1950 do 17 VII 1953 st. doradca w KI MID/MGB/MWD ZSRS przy Wywiadzie Zagranicznym Chińskiej Republiki Ludowej; od 19 XI 1954 do 20 VIII 1955 zca naczelnika UKGB Kraju Krasnojarskiego. Aresztowany 4 IV 1957 „za naruszenie socjalistycznej praworządności przy prowadzeniu śledztw i fałszowanie materiałów śledczych", 9 IX 1958 skazany na 15 lat pozbawienia wolności; więzienie opuścił w 1972 i osiedlił się w Moskwie. N.W. Pietrow, *Kto rukowodił...*, s. 533–534; http://www.memo.ru/uploads/files/845.pdf [dostęp 23 XI 2021].

Ст[арший] лейтен[ант] госбезоп[асности]	т. ГРОМОВЕНКО[3]	Нач[альник] 3 отд[ела] УГБ НКВД [УССР]

2. [a-3]Тарнопольская область:[a-3]

Капитан госбезопасн[ости]	т. ВАДИС[4]	Нач[альник] обл[асного] упр[авления] НКВД
Майор госбезопаснос[ти]	т. ИЛЬЮШИН[5]	Зам[еститель] нач[альника] 2 отд[ела] ГУГБ НКВД СССР
Ст[арший] лейтен[ант] госбезоп[асности]	т. ТВЕРДОХЛЕБЕНКО[6]	Нач[альник] 1 отд[ела] ЭКУ НКВД УССР

[3] Громовенко Євген Федорович (нар. 1910); мол. лейтенант ДБ (23 III 1936), лейтенант ДБ (17 XI 1937), ст. лейтенант ДБ (25 II 1939); з 20 IV 1938 – заст. нач. 3-го відділу УНКДБ Чернігівської обл.; з 25 VII 1938 – т.в.о. нач. 3-го відділу УДБ НКВС УРСР; з 30 XII 1939 – нач. 3-го відділу УДБ НКВС УРСР; звільнений 8 VI 1940 з органів НКВС; https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 4 XII 2022].

[4] Вадіс Олександр Анатолійович (нар. 23 III 1906 в Київської губ., пом. 3 V 1968 у Києві); капітан ДБ (6 XI 1939), майор ДБ (28 VII 1941), ст. майор ДБ (8 I 1942), комісар ДБ (14 II 1943), генерал-майор (26 V 1943), генерал-лейтенант (25 IX 1944 – позбавлений рангу 23 XI 1954); з 26 VI до 6 XI 1939 – нач. 3-го відділу УДБ УНКВС Кам'янець-Подільської обл.; з 6 XI 1939 до 28 III 1941 – нач. УНКВС Тернопільської обл.; з 15 IV до 28 VII 1941 – нач. УНКДБ Тернопільської обл.; з 28 VII до 17 XI 1941 – нач. ОВ НКВС 26-ої Армії; з 17 XI 1941 до 4 I 1942 – заст. нач. ОВ НКВС Південно-Західного фронту; з 4 I до 23 IX 1942 – нач. ОВ НКВС Брянського фронту; з 23 IX 1942 до березня 1943 – нач. ОВ НКВС Воронезького фронту; з березня до 29 IV 1943 – нач. ОВ НКВС Центрального фронту; потім до жовтні 1943 – нач. УКР СМЕРШ Центрального фронту; у жовтні 1943 – лютому 1944 – нач. УКР СМЕРШ Білоруського фронту; з 8 VII 1944 до 25 VI 1945 – нач. УКР СМЕРШ 1-го Білоруського фронту; з травня до 27 VI 1945 – нач. УКР СМЕРШ ГРОВН; з липня 1945 до травня 1946 – нач. УКР СМЕРШ Забайкальсько-Амурського ВО; з травня до жовтня 1946 – нач. УКР НКДБ/МДБ Забайкальсько-Амурського ВО; з жовтня 1946 до листопада 1947 – у резерві Управління кадрів МДБ СРСР; з 27 XI 1947 до 3 I 1951 – нач. Головного управління охорони МДБ СРСР на залізничному і водному транспорті; з 3 I до 24 XI 1951 – заст. міністра ДБ УРСР; 24 XI 1951 – звільнений з органів МДБ СРСР; працював у системі Головного управління таборів МВС СРСР; звільнений 25 XII 1953 з органів МВС СРСР. Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 122–123; https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 13 X 2022].

[5] Ільюшин Ілля Ізраїлович (нар. 27 X 1897 у с. Вороньків, Київська губ., пом. 10 VII 1974 у Москві); майор ДБ (25 IV 1939), комісар ДБ (14 II 1943), генерал-майор (9 VII 1945); з лютого 1919 в органах безпеки; з 8 VI 1936 в центральному апараті НКВС; з жовтня 1938 до 1 I 1940 – нач. 3-го відділення 2-го відділу і – пом. нач. 2-го відділу ГУДБ НКВС СРСР; з 1 I 1940 до 27 II 1941 – заст. нач. 2-го відділу ГУДБ НКВС СРСР; з 27 II до 13 VIII 1941 – нач. 6-го відділу 3-го Управління НКДБ СРСР; з серпня 1941 до 16 V 1943 – заст. нач. 3-го Управління НКВС СРСР; з 16 V 1943 до 15 VI 1946 – нач. 2-го відділу 2-го Управління НКДБ/МДБ СРСР і одночасно з 20 V 1943 до 15 VI 1946 заст. нач. 2-го Управління НКДБ/МДБ СРСР; з 7 VIII 1946 до 27 III 1950 – заст. нач. 5-го Управління МДБ СРСР; з квітня 1950 на пенсії за станом здоров'я; заарештований 13 II 1953, звинувачений згідно за ст. 58-1б, 58-7, 58-10 ч. 2 і 58-11 КК РРФСР, звільнений через брак доказів; https://shieldandsword.mozohin.ru/personnel/ilyushin_i_i.htm [доступ 25 XI 2021].

[6] Твердохлібенко Олексій Михайлович (нар. 8 IV 1905 у Одесі); ст. лейтенант ДБ (17 X 1939), підполковник ДБ (31 V 1945); до 29 IX 1938 – нач. відділення 8-го відділу 1-го Управління НКВС УРСР, потім особуповноважений НКВС УРСР; з 1939 – нач. відділу ЕКУ НКВС УРСР; в 1943 – нач. ЕКВ НКВС Північно-Осетинської АРСР. Службу закінчив у грудні 1954 в чині полковника; https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 27 XI 2021]; Zapalec A. *Ziemia Tarnopolska w okresie pierwszej okupacji sowieckiej 1939–1941*. – Kraków, 2006. – С. 230, 243.

st[arszy] lejtn[ant] bezp[ieczeństwa] państw[owego]	t[owarzysz] GROMOWIENKO[3]	nacz[elnik] 3. Oddz[iału] UGB NKWD [USRS]

2. [a-c-]obwód tarnopolski:[-c-a]

kapitan bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] WADIS[4]	nacz[elnik] Zarz[ądu] Obw[odowego] NKWD
major bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] ILJUSZYN[5]	zast[ępca] nacz[elnika] 2. Oddz[iału] GUGB NKWD ZSRS
st[arszy] lejtn[ant] bezp[ieczeństwa] państw[owego]	t[owarzysz] TWIERDOCHLEBIENKO[6]	nacz[elnik] 1. Oddz[iału] EKU NKWD USRS

[3] Jewgienij Fiodorowicz Gromowienko (ur. 1910); mł. lejtn. GB (23 III 1936), lejtn. GB (17 XI 1937), st. lejtn. GB (25 II 1939). Od 20 IV 1938 zca naczelnika 3. Oddziału UNKGB Obwodu Czernihowskiego; od 25 VII 1938 p.o. naczelnika 3. Oddziału UGB NKWD USRS; od 30 XII 1939 naczelnik 3. Oddziału UGB NKWD USRS. Zwolniony z organów NKWD 8 VI 1940. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 4 XII 2022].

[4] Aleksandr Anatolejwicz Wadis (ur. 23 III 1906 w gub. kijowskiej, zm. 3 V 1968 w Kijowie); kpt. GB (6 XI 1939), mjr GB (28 VII 1941), st. mjr GB (8 I 1942), komisarz GB (14 II 1943), gen.-mjr (26 V 1943), gen.-lejtn. (25 IX 1944; pozbawiony stopnia 23 XI 1954). Od 26 VI do 6 XI 1939 naczelnik 3. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Kamieniecko-Podolskiego; od 6 XI 1939 do 28 III 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Tarnopolskiego; od 15 IV do 28 VII 1941 naczelnik UNKGB Obwodu Tarnopolskiego; od 28 VII do 17 XI 1941 naczelnik OO NKWD 26. Armii; od 17 XI 1941 do 4 I 1942 zca naczelnika OO NKWD Frontu Południowo-Zachodniego; od 4 I do 23 IX 1942 naczelnik OO NKWD Frontu Briańskiego; od 23 IX 1942 do marca 1943 naczelnik OO NKWD Frontu Woroneskiego; od marca do 29 IV 1943 naczelnik OO NKWD Frontu Centralnego; następnie do października 1943 naczelnik UKR „Smiersz" Frontu Centralnego; od października 1943 do lutego 1944 naczelnik UKR „Smiersz" Frontu Białoruskiego; od 8 VII 1944 do 25 VI 1945 naczelnik UKR „Smiersz" 1. Frontu Białoruskiego; od maja do 27 VI 1945 naczelnik UKR „Smiersz" GSOWG; od lipca 1945 do maja 1946 naczelnik UKR „Smiersz" Zabajkalsko-Amurskiego WO; od maja do października 1946 naczelnik UKR NKGB/MGB Zabajkalsko-Amurskiego WO; od października 1946 do listopada 1947 w rezerwie Zarządu Kadr MGB ZSRS; od 27 XI 1947 do 3 I 1951 naczelnik Zarządu Głównego Ochrony Transportu Kolejowego i Wodnego MGB ZSRS; od 3 I do 24 XI 1951 zca ministra bezpieczeństwa państwowego USRS; 24 XI 1951 zwolniony z organów MGB ZSRS; pracował w GULag MWD ZSRS. Zwolniony z organów MWD ZSRS 25 XII 1953. N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 122–123; https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 13 X 2022].

[5] Ilja Izrailewicz Iljuszyn (ur. 27 X 1897 w miejscowości Worońkow, gub. kijowska, zm. 10 VII 1974 w Moskwie); mjr GB (25 IV 1939), komisarz GB (14 II 1943), gen.-mjr (9 VII 1945). Od lutego 1919 w organach bezpieczeństwa; od 8 VI 1936 w centralnym aparacie NKWD; od października 1938 do 1 I 1940 naczelnik 3. Wydziału 2. Oddziału oraz pom. naczelnika 2. Oddziału GUGB NKWD ZSRS; od 1 I 1940 do 27 II 1941 zca naczelnika 2. Oddziału GUGB NKWD ZSRS; od 27 II do 13 VIII 1941 naczelnik 6. Oddziału 3. Zarządu NKGB ZSRS; od sierpnia 1941 do 16 V 1943 zca naczelnika 3. Zarządu NKWD ZSRS; od 16 V 1943 do 15 VI 1946 naczelnik 2. Oddziału 2. Zarządu NKGB/MGB ZSRS i jednocześnie od 20 V 1943 do 15 VI 1946 zca naczelnika 2. Zarządu NKGB/MGB ZSRS; od 7 VIII 1946 do 27 III 1950 zca naczelnika 5. Zarządu MGB ZSRS; od kwietnia 1950 na emeryturze z powodu stanu zdrowia. Aresztowany 13 II 1953, oskarżony z art. 58-1b, 58-7, 58-10 cz. 2 i 58-11 KK RFSRS, z powodu braku dowodów zwolniony. https://shieldandsword.mozohin.ru/personnel/ilyushin_i_i.htm [dostęp 25 XI 2021].

[6] Aleksiej Michajłowicz Twierdochlebienko (ur. 8 IV 1905 w Odessie); st. lejtn. GB (17 X 1939), ppłk GB (31 V 1945). Do 29 IX 1938 naczelnik wydziału 8. Oddziału 1. Zarządu NKWD USRS,

3. [a-a]Ровенская область:[a-a]

Капитан госбезопасн[ости]	т. КРУТОВ[7]	Нач[альник] обл[асного] упр[авления] НКВД
Ст[арший] лейтен[ант] госбезопас[ности]	т. ЗУБОВ[8]	Нач[альник] отделен[ия] ГЭУ НКВД СРСР
Капитан милиции	т. ГРЕБЧЕНКО[9]	Зам[еститель] нач[альника] УРКМ НКВД УССР

4. [a-a]Луцкая область:[a-a]

Капитан госбезопасн[ости]	т. БЕЛОЦЕРКОВСКИЙ	Нач[альник] обл[асного] упр[авления] НКВД
Ст[арший] лейтен[ант] госбезопас[ности]	т. РЕШЕТНИКОВ	Нач[альник] 1 отделения ГЭУ НКВД СССР

[7] Крутов Роман Васильович (нар. 1903 у Саратові, пом. X 1987 в Вінниці); майор ДБ (22 I 1942), полковник ДБ (14 II 1943); з 11 III до 6 IX 1939 – заст. нач. УНКВС Миколаївської обл.; з 6 IX до 1 XII 1939 – нач. УНКВС Волинської обл.; з 1 XII 1939 до 1 III 1941 – нач. УНКВС Рівненської обл.; з 1 III до серпня 1941 – нач. 2-го управління НКДБ УРСР; з 30 I до вересня 1942 – заст. наркома внутрішніх справ УРСР по кадрам; з вересня 1942 до квітня 1943 – у розпорядженні НКВС СРСР; з травня 1943 до березня 1944 – заст. нач. УНКДБ Саратовської обл.; з 10 III до 1 VI 1944 – нач. УНКДБ Джалалабадської обл.; з 1 VI 1944 до 20 VIII 1946 – нач. УНКДБ/УМДБ Ошської обл.; з 20 VIII 1946 до вересня 1947 – т.в.о. нач. УМДБ Станіславської обл.; з 3 XII 1947 до 1 IX 1952 – пом. нач. УМДБ Сталінської обл.; з 24 IX 1952 до 16 III 1953 – нач. відділу «В» УМДБ Сталінської обл.; з 30 III до 30 IX 1953 – заст. нач. УМВС Вінницької обл.; з 30 IX 1953 до 10 IV 1954 – нач. 7-го відділу УМВС Вінницької обл. З 22 IV 1954 у резерві, з травня 1954 – на пенсії. Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 252–253.

[8] Ймовірно Зубов Микола Олексійович (нар. 4 I 1908 у Тулі, пом. у липні 1978 в Москві); сержант ДБ (3 I 1939), майор; з березня 1938 в органах держбезпеки; у жовтні 1940 – мол. слідчий слідчого підрозділу ГЕУ НКВС СРСР. Брав участь у розстрілі польських військовополонених, за що отримав грошову винагороду за наказом НКВС СРСР № 001365 від 26 X 1940. У 1950 – співробітник слідчого підрозділу МДБ СРСР; з березня 1954 – нач. Секретаріату слідчого управління КДБ при РМ СРСР, згодом – співробітник КДБ при РМ СРСР; 1 IV 1960 закінчив службу. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 25 XI 2021].

[9] Гребченко Іван Кузьмич (нар. 1904 у с. Малий Бобрик Харківської губ., пом. у вересні 1977 у м. Калінін); капітан міліції (серпень 1940); полковник ДБ (5 X 1945); з листопада 1921 в органах безпеки; з червня 1938 до лютого 1939 – нач. ДАІ УНКВС у Києві; з лютого до серпня 1939 – нач. УРСМ УНКВС Сумської обл.; з серпня 1939 до березня 1940 – заст. нач. УРСМ НКВС УРСР; з березня до грудня 1940 – пом. наркома внутрішніх справ УРСР; з грудня 1940 до вересня 1941 – нач. Управління Місцевої ПВО НКВС УРСР; з вересня 1941 до 3 V 1944 – нач. Місцевої ПВО УНКВС Куйбишевської обл.; з 3 V 1944 до 1 III 1946 – заст. нач. УНКВС по Сумській обл.; з 1 III 1946 до 29 VII 1948 – нач. УМВС по Вінницькій обл.; з 29 VII 1948 до 9 X 1952 – нач. УМВС по Львівській обл.; з 9 X 1952 до 16 III 1953 – нач. УМВС по Челябінській обл.; з 16 III 1953 до травня 1961 – нач. УМВС по Калінінградської обл.; з травня 1961 на пенсії. Петров Н.В. *Кто руководил...* – С. 308–309; https://shieldandsword.mozohin.ru/VD3462/terr_org/respublik/ukraina/structure/um.htm [доступ 25 XI 2021].

3. [a-c]obwód równieński:[c-a]

kapitan bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] KRUTOW[7]	nacz[elnik] Zarz[ądu] Obw[odowego] NKWD
st[arszy] lejtn[ant] bezpieczeń[stwa] państw[owego]	t[owarzysz] ZUBOW[8]	nacz[elnik] wydział[u] GEU NKWD ZSRS
kapitan milicji	t[owarzysz] GRIEBCZENKO[9]	zast[ępca] nacz[elnika] URKM NKWD USRS

4. [a-c]obwód łucki:[c-a]

kapitan bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] BIEŁOCERKOWSKIJ	nacz[elnik] Zarz[ądu] Obw[odowego] NKWD
st[arszy] lejtn[ant] bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] RIESZETNIKOW	nacz[elnik] 1. Wydziału GEU NKWD ZSRS

następnie specjalny pełnomocnik NKWD USRS; od 1939 naczelnik Oddziału EKU NKWD USRS; w 1943 naczelnik EKO NKWD Północnoosetyjskiej ASRS. Służbę zakończył w grudniu 1954 w stopniu pułkownika. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 27 XI 2021]; A. Zapalec, *Ziemia Tarnopolska w okresie pierwszej okupacji sowieckiej 1939–1941*, Kraków 2006, s. 230, 243.

[7] Roman Wasiljewicz Krutow (ur. 1903 w Saratowie, zm. w październiku 1987 w Winnicy); mjr GB (22 I 1942), płk GB (14 II 1943). Od 11 III do 6 IX 1939 zca naczelnika UNKWD Obwodu Mikołajowskiego; od 6 IX do 1 XII 1939 naczelnik UNKWD Obwodu Wołyńskiego; od 1 XII 1939 do 1 III 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Równieńskiego; od 1 III do sierpnia 1941 naczelnik 2. Zarządu NKGB USRS; od 30 I do września 1942 zca ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS ds. kadr; od września 1942 do kwietnia 1943 w dyspozycji NKWD ZSRS; od maja 1943 do marca 1944 zca naczelnika UNKGB Obwodu Saratowskiego; od 10 III do 1 VI 1944 naczelnik UNKGB Obwodu Działalabadzkiego; od 1 VI 1944 do 20 VIII 1946 naczelnik UNKGB/UMGB Obwodu Oszyńskiego; od 20 VIII 1946 do września 1947 p.o. naczelnika UMGB Obwodu Stanisławskiego; od 3 XII 1947 do 1 IX 1952 pom. naczelnika UMGB Obwodu Stalińskiego; od 24 IX 1952 do 16 III 1953 naczelnik Oddziału „W" UMGB Obwodu Stalińskiego; od 30 III do 30 IX 1953 zca naczelnika UMWD Obwodu Winnickiego; od 30 IX 1953 do 10 IV 1954 naczelnik 7. Oddziału UMWD Obwodu Winnickiego. Od 22 IV 1954 w rezerwie, od maja 1954 na emeryturze. N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 252–253.

[8] Być może Nikołaj Aleksiejewicz Zubow (ur. 4 I 1908 w Tule, zm. w lipcu 1978 w Moskwie); sierż. GB (3 I 1939), mjr. W organach bezpieczeństwa od marca 1938; w październiku 1940 mł. śledczy Jednostki Śledczej GEU NKWD ZSRS. Brał udział w rozstrzeliwaniu polskich jeńców wojennych, za co na podstawie Rozkazu NKWD ZSRS nr 001365 z 26 X 1940 otrzymał nagrodę pieniężną. W 1950 pracownik Jednostki Śledczej w MGB ZSRS; od marca 1954 naczelnik Sekretariatu Zarządu Śledczego KGB przy SM ZSRS, następnie pracownik KGB przy SM ZSRS; 1 IV 1960 zakończył służbę. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 25 XI 2021].

[9] Iwan Kuźmicz Griebczenko (ur. 1904 we wsi Małyj Bobryk, gub. charkowska, zm. we wrześniu 1977 w Kalininie); kpt. milicji (sierpień 1940), płk GB (5 X 1945). W organach bezpieczeństwa od listopada 1921; od czerwca 1938 do lutego 1939 naczelnik Państwowej Inspekcji Samochodowej UNKWD w Kijowie; od lutego do sierpnia 1939 naczelnik URKM UNKWD Obwodu Sumskiego; od sierpnia 1939 do marca 1940 zca naczelnika URKM NKWD USRS; od marca do grudnia 1940 pom. ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS; od grudnia 1940 do września 1941 naczelnik Zarządu MPWO NKWD USRS; od września 1941 do 3 V 1944 naczelnik MPWO UNKWD Obwodu Kujbyszewskiego; od 3 V 1944 do 1 III 1946 zca naczelnika UNKWD Obwodu Sumskiego; od 1 III 1946 do 29 VII 1948 naczelnik UMWD Obwodu Winnickiego; od 29 VII 1948 do 9 X 1952 naczelnik UMWD Obwodu Lwowskiego; od 9 X 1952 do 16 III 1953 naczelnik UMWD Obwodu Czelabińskiego; od 16 III 1953 do maja 1961 naczelnik UMWD Obwodu Kaliningradzkiego. Od maja 1961 na emeryturze. N.W. Pietrow,

Капитан госбезопас[ности]	т. ЗАВГОРОДНИЙ	Нач[альник] 3 Спецотдела НКВД УССР

5. [a-a]Станиславская область:[a-a]

Капитан госбезопасн[ости]	т. МИХАЙЛОВ[10]	Нач[альник] обл[асного] упр[авления] НКВД
Капитан госбезопасн[ости]	т. ПАВЛЫЧЕВ[11]	Нач[альник] 2 отдела УГБ НКВД УССР
Ст[арший] лейтенант госбезоп[асности]	т. МЫЗЕНКОВ[12]	Нач[альник] отделения ГЭУ НКВД СССР

6. [a-a]Дрогобычская область:[a-a]

Ст[арший] лейтен[ант] госбезопас[ности]	т. ЗАЧЕПА	Нач[альник] обл[асного] упр[авления] НКВД
Ст[арший] лейтен[ант] госбезопасн[ости]	т. ДЕОМИДОВ[13]	Зам[еститель] нач[альника] 1 отделен[ия] 6 отдела ГЭУ НКВД СССР

[10] Михайлов Олексій Никифорович (нар. 1905 у Луганську); капітан ДБ (25 III 1939), майор ДБ (19 IX 1942), полковник ДБ (14 II 1943); з 8 I до грудня 1939 – нач. УНКВС по Кам'янець-Подільській обл.; з грудня 1939 до 28 III 1941 – нач. УНКВС Станіславської обл.; з 15 IV до липня 1941 – нач. УНКДБ Станіславської обл.; з липня 1941 – нач. охорони тилу 12 армії; до серпня 1942 – нач. ОВ НКВС 38-ї армії; із серпня 1942 до квітня 1943 – заст. нач. ОВ НКВС Сталінградського фронту; у квітні 1943 – заст. нач. УКР СМЕРШ Сталінградського фронту; до 5 VII 1943 – заст. нач. УКР СМЕРШ Брянського фронту; з 5 VII 1943 до 28 I 1944 – заст. народного комісара державної безпеки Узбецької РСР; з березня 1944 до серпня 1946 – нач. УНКДБ/УМДБ Станіславської обл.; після звільнення з органів держбезпеки працював на різних посадах у Ворошиловграді. ГДА СБУ, ф. 8, оп. 1, спр. 252, арк. 1; *Біографічний довідник керівного складу Управлінь НКДБ-МДБ Дрогобицької, Закарпатської, Станіславської, Чернівецької областей УРСР (1944–1954)* / упоряд. Ільницький В. – Херсон, 2021. – С. 163–164; Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 304.

[11] Павличев Леонід Михайлович (нар. 1908 у Ярославлі, загинув у 1942); ст. лейтенант ДБ (15 VI 1938), капітан ДБ (25 II 1939); у ВКП(б) з 1929; в органах безпеки з 1931; з 31 X 1938 – нач. 4-го відділу УДБ НКВС УРСР; з 14 I 1939 – нач. 2-го відділу УДБ НКВС УРСР; у 1940 – заст. нач. УНКВС Київської обл.; у серпні 1940 переведений в запас; заарештований 13 II 1941, звинувачений за ст. 206-17 п. «а» КК УРСР, засуджений 15 VIII 1941 ВТ військ НКВС КО до 10 років ув'язнення, вирок замінили відправленням на фронт, де загинув. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 26 XI 2021].

[12] Можливо Мизенков Олександр Семенович (нар. 1897); лейтенант ДБ (19 V 1935), ст. лейтенант ДБ (7 VI 1939); у липні 1936 – нач. ЕКВ УНКВС Красноярського краю; з 21 VII 1936 у розпорядженні УНКВС Ленінградської обл. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 26 XI 2021].

[13] Ймовірно Деомідов Михайло Іванович (нар. 1895); ст. лейтенант ДБ (8 V 1937); в 1940 – нач. 3-го відділу УДБ УНКВС Дрогобицької обл. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 26 XI 2021].

kapitan bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] ZAWGORODNIJ	nacz[elnik] 3. Oddziału Spec[jalnego] NKWD USRS

5. [a-c-]obwód stanisławski:[c-a]

kapitan bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] MICHAJŁOW[10]	nacz[elnik] Zarz[ądu] Obw[odowego] NKWD
kapitan bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] PAWŁYCZEW[11]	nacz[elnik] 2. Oddziału UGB NKWD USRS
st[arszy] lejtnant bezp[ieczeństwa] państw[owego]	t[owarzysz] MYZIENKOW[12]	nacz[elnik] wydziału GEU NKWD ZSRS

6. [a-c-]obwód drohobycki:[c-a]

st[arszy] lejtn[ant] bezpiecz[eństwa] państw[owego]	t[owarzysz] ZACZEPA	nacz[elnik] Zarz[ądu] Obw[odowego] NKWD
st[arszy] lejtn[ant] bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] DIEOMIDOW[13]	zast[ępca] nacz[elnika] 1. Wydzia[łu] 6. Oddziału GEU NKWD ZSRS

Kto rukowodił..., s. 308–309; https://shieldandsword.mozohin.ru/VD3462/terr_org/respublik/ukraina/structure/um.htm [dostęp 25 XI 2021].

[10] Aleksiej Nikiforowicz Michajłow (ur. 1905 w Ługańsku); kpt. GB (25 III 1939), mjr GB (19 IX 1942), płk GB (14 II 1943). Od 8 I do grudnia 1939 naczelnik UNKWD Obwodu Kamieniecko-Podolskiego; od grudnia 1939 do 28 III 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Stanisławskiego; od 15 IV do lipca 1941 naczelnik UNKGB Obwodu Stanisławskiego; od lipca 1941 dca Ochrony Tyłów 12. Armii, następnie (do sierpnia 1942) naczelnik OO NKWD 38. Armii; od sierpnia 1942 do kwietnia 1943 zca naczelnika OO NKWD Frontu Stalingradzkiego; w kwietniu 1943 zca naczelnika UKR „Smiersz" Frontu Stalingradzkiego; do 5 VII 1943 zca naczelnika UKR „Smiersz" Frontu Briańskiego; od 5 VII 1943 do 28 I 1944 zca ludowego komisarza bezpieczeństwa państwowego Uzbeckiej SRS; od marca 1944 do sierpnia 1946 naczelnik UNKGB/UMGB Obwodu Stanisławskiego. Następnie pracował poza organami bezpieczeństwa w Woroszyłowgradzie. HDA SBU, f. 8, op. 1, spr. 252, k. 1; *Biohraficzny j dowidnyk kerìwnoho składu Uprawlìń NKDB-MDB Drohobyćkoji, Zakarpatśkoji, Stanisławśkoji, Czerniwećkoji obłastej URSR (1944–1954)*, red. W. Ilnyćkyj, Cherson 2021, s. 163–164; N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 304.

[11] Leonid Michajłowicz Pawłyczew (ur. 1908 w Jarosławiu, zginął w 1942); st. lejtn. GB (15 VI 1938), kpt. GB (25 II 1939). W WKP(b) od 1929; w organach bezpieczeństwa od 1931; od 31 X 1938 naczelnik 4. Oddziału UGB NKWD USRS; od 14 I 1939 naczelnik 2. Oddziału UGB NKWD USRS; w 1940 zca naczelnika UNKWD Obwodu Kijowskiego; w sierpniu 1940 przeniesiony do rezerwy; 13 II 1941 aresztowany, oskarżony z art. 206-17 p. „a" KK USRS, 15 VIII 1941 skazany przez WT Wojsk NKWD KO na 10 lat pozbawienia wolności z zamianą na wyjazd na front, gdzie zginął. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 26 XI 2021].

[12] Być może Aleksandr Simonowicz Myzienkow (ur. 1897); lejtn. GB (19 V 1935), st. lejtn. GB (7 VI 1939). W lipcu 1936 naczelnik EKO UNKWD Kraju Krasnojarskiego, od 21 VII 1936 w dyspozycji UNKWD Obwodu Leningradzkiego. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 26 XI 2021].

[13] Być może Michaił Iwanowicz Dieomidow (ur. 1895); st. lejtn. GB (8 V 1937); w 1940 naczelnik 3. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Drohobyckiego. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 26 XI 2021].

Капитан госбезопаснос[ти]	т. МАШЛЯТИН[14]	Нач[альник] 2 спецотдела НКВД УССР

[а-а]Справка:[а-а] Тов. МЫЗЕНКОВ – член опертройки УНКВД Станиславской области отозван в Москву перед операцией.

[в-б]Верно:[б]
Нач[альник] отделения секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[в]
[б]ВОРОБЬЕВ[б]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 103–104.
Копія, машинопис.

[14] Машлятін Василь Семенович (нар. 1900 на Північному Кавказі, пом. 9 V 1941 у Чернігові); ст. лейтенант ДБ (20 V 1938), капітан ДБ (28 IV 1939); з 1922 в органах держбезпеки; з 11 IV 1939 до 22 IV 1940 – нач. 2-го особливого відділу НКВС УРСР; з 22 IV 1940 до 28 III 1941 – нач. УНКВС Чернігівської обл.; з квітня до 9 V 1941 нач. УНКДБ Чернігівської обл. Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 294.

kapitan bezpieczeńs[twa] państw[owego]	t[owarzysz] MASZLATIN[14]	nacz[elnik] 2. Oddziału Spec[jalnego] NKWD USRS

[a-c]Informacja:[c-a] tow. MYZIENKOW – członek trójki oper[acyjnej] UNKWD Obwodu Stanisławskiego odwołany do Moskwy przed operacją.

[c-b]Za zgodność:[b]
Nacz[elnik] Wydziału Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][c]
[b]WOROBJOW[b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 103–104.
Kopia, maszynopis.

[14] Wasilij Siemionowicz Maszlatin (ur. 1900 na Północnym Kaukazie, zm. 9 V 1941 w Czernihowie); st. lejtn. GB (20 V 1938), kpt. GB (28 IV 1939). W organach bezpieczeństwa od 1922; od 11 IV 1939 do 22 IV 1940 naczelnik 2. Oddziału Specjalnego NKWD USRS; od 22 IV 1940 do 28 III 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Czernihowskiego; od kwietnia do 9 V 1941 naczelnik UNKGB Obwodu Czernihowskiego. N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 294.

№ 31

[Січень 1940], б. м. в. Порядок проведення операції з виселення осадників та лісової охорони

[а-б]Копия[б]

[в]Совершенно секретно[в-а]

[а-в]Порядок операции[в-а]

Начальник оперативного участка, получив приказанием Областной тройки о начале операции, накануне ее проводит совещание с работниками о порядке и характере операции.

Начальник участка предупреждает оперсостав о соблюдении конспирации и принимает меры к тому, чтобы после совещания не было допущено разглашения операции.

Начальник участка на совещании объясняет политическое значение выселения осадников и лесников и предупреждает оперативный состав о соблюдении необходимой осторожности во время операции, так как не исключена возможность вооруженного сопротивления, провокаций, массовых выступления и др[угих] к-р проявлений, акцентируя внимание оперсостава на быстрое и четкое выполнения заданий.

Также предупреждает оперсостав о категорическом запрещении питания в доме осадника или лесника, пользоваться продуктами, подводами и т. д.

Порядок операции принимается следующий:

Оперативные группы прибывают на место операции ночью. Операция по всей области начинается одновременно с наступлением рассвета.

Каждая оперативная группа, состоящая из 3-х работников должна в течение дня произвести выселение 3-х семей.

Оперативная группа производит выселение каждой семьи в отдельности, поочередно. В первую очередь производится операция в отношении подозрительных на активные к-р проявления и кулацких семей.

Старший оперативной группы получает от начальника оперативного участка задание на выселение 3-х семей, 3 анкеты (личное дело) на глав этих семей, маршрут и время прибытия к месту операции, маршрут конвоирования выселяемых и арестованных.

При входе в дом подлежащего выселению, старший оперативной группы оставляет бойца у входных дверей для предупреждения возможного побега и наблюдения за поведением выселяемых. После этого старший опергруппы

[в-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

[в-а] *Написано великими літерами.*

Nr 31

[Styczeń 1940], b.m.w. Instrukcja dla operacyjnych trójek odcinków dotycząca wysiedlenia osadników i leśników

[a-b]Kopia[b]
[c]Ściśle tajne[c-a]

[a-c]Tryb przeprowadzenia operacji[c-a]

Naczelnik odcinka operacyjnego, po otrzymaniu rozkazu trójki obwodowej o rozpoczęciu operacji, odbywa w dniu [poprzedzającym operację] naradę z pracownikami dotyczącą trybu i charakteru operacji.

Naczelnik odcinka uprzedza skład oper[acyjny] o [konieczności] zachowania tajemnicy i podejmuje działania w tym kierunku, by po naradzie nie doszło do rozpowszechnienia informacji o operacji.

Na naradzie naczelnik odcinka wyjaśnia polityczne znaczenie wysiedlenia osadników i leśników oraz uprzedza skład operacyjny, by zachował niezbędną ostrożność podczas operacji, ponieważ nie wyklucza się możliwości zbrojnego oporu, prowokacji, masowych wystąpień i in[nych] zachowań k-r, zwracając szczególną uwagę składu oper[acyjnego] na szybkie i dokładne wykonanie zadań.

Uprzedza także skład oper[acyjny] o kategorycznym zakazie żywienia się w domu osadnika lub leśnika, korzystania z jego rzeczy, podwód itd.

Przyjmuje się następujący porządek operacji:

Grupy operacyjne przybywają na miejsce operacji nocą. Operację rozpoczyna się w całym obwodzie jednocześnie, z nastaniem świtu.

Każda grupa operacyjna, składająca się z 3 pracowników, powinna w ciągu dnia dokonać wysiedlenia 3 rodzin.

Grupa operacyjna dokonuje wysiedlenia każdej rodziny oddzielnie, po kolei. W pierwszej kolejności przeprowadza się operację w stosunku do [osób] podejrzanych o aktywną działalność k-r i rodzin kułackich.

Starszy grupy operacyjnej otrzymuje od naczelnika odcinka operacyjnego zadanie wysiedlenia 3 rodzin, 3 ankiety (akta osobowe) głów tych rodzin, trasę i [określony] czas przybycia na miejsce operacji, trasę konwojowania wysiedlanych i aresztowanych.

Wchodząc do domu [rodziny] podlegającej wysiedleniu, starszy grupy operacyjnej zostawia żołnierza przy drzwiach wejściowych, aby ten zapobiegł ewentualnej ucieczce i obserwował zachowanie wysiedlanych. Następnie starszy grupy oper[acyjnej] i drugi pracownik przystępują najpierw do rewizji osobistej obecnych, a potem do ogólnego przeszukania mieszkania.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

и второй сотрудник приступает сначала к личному обыску присутствующих, а затем к общему обыску квартиры.

По окончании обыска старший объявляет главе семьи о том, что есть решение Советского правительства о немедленном выселении его и его семьи в другую местность и предлагает всем членам семьи тут же собираться в дорогу. Объясняет выселяемому о том, что он может взять с собой теплое белье, одежду, обувь, продукты питания, не превышая месячного запаса, а также личный инструмент: слесарный, столярный, сапожный и т. п. Всего не свыше 30 пудов на семью.

Если по заключению врача лицо, подлежащее выселению, член семьи не может следовать этапом в силу своего болезненно состояния (лежит в постели), оно выселению не подвергается до выздоровления. Все же остальные члены семьи выселяются.

О таком факте начальник участка сообщает начальнику Уездного отдела НКВД, который через местные органы власти принимает меры к обеспечению больного жильем и соответствующим уходом до его выздоровления.

Если по приходе в дом выселяемого устанавливается, что глава семьи болен и не может быть подвергнут выселению, то опергруппа производит обыск в доме под предлогом изъятия оружия и зашифровывает действительную цель своего прихода в дом осадника.

Оперативная группа производит обыск в квартире и во дворе выселяемого с целью изъятия оружия, к-р документов и ценностей.

Примечание: Подлежит изъятию только валюта в большом количестве. При изъятии оружия и упаковке инструментов как: топоры, молотки, ножи, пилы – работники опергруппы принимают необходимые меры к предотвращению возможного нападения. Инструмент упаковывается отдельно с указанием на упаковке фамилии, имени, отчества и места жительства осадника.

При обнаружении у выселяемого большого количества оружия или к-р документов, старший опергруппы изымает обнаруженное, немедленно ставит об этом в известность начальника участка.

Начальник оперучастка, в свою очередь, связывается с членом областной тройки, от которого получает указания об аресте или выселении данного лица. При условии затруднительной связи, начальник участка разрешает этот вопрос самостоятельно.

По окончании обыска и сборов семьи, что должно занимать не более двух с половиной–трех часов, старший опергруппы, используя транспорт выселяемого, а при отсутствии – транспорт других выселяемых или предоставленный местным органом власти, вместе с двумя другими оперработниками, конвоирует семью к первичному пункту сбора выселяемых, где сдает выселяемых под охрану.

Хозяйство имущество выселяемого старший оперативной группы оставляет представителю местного органа власти и вместе с этим представителем подписывает опись остающегося имущества выселяемого.

Po zakończeniu rewizji starszy [grupy] przekazuje głowie rodziny decyzję rządu sowieckiego dotyczącą natychmiastowego wysiedlenia jego i jego rodziny do innej miejscowości i wydaje wszystkim członkom rodziny polecenie, by szykowali się do drogi. Informuje wysiedlanego, że może zabrać ciepłą bieliznę, ubranie, buty, zapas żywności na okres nie dłuższy niż miesiąc, a także własne narzędzia: ślusarskie, stolarskie, szewskie itp. Łącznie nie więcej niż 30 pudów na rodzinę.

Jeżeli zgodnie z orzeczeniem lekarza osoba podlegająca wysiedleniu, będąca członkiem rodziny, nie może z powodu choroby wyjechać etapem (leży w łóżku), nie wysiedla się jej do czasu wyzdrowienia. Wszyscy pozostali członkowie rodziny [podlegają] wysiedleniu.

O takim fakcie naczelnik odcinka informuje naczelnika oddziału powiatowego NKWD, który za pośrednictwem miejscowych organów władzy podejmuje kroki, by zapewnić choremu lokal i odpowiednią opiekę do czasu wyzdrowienia.

Jeśli po wejściu do domu osoby wysiedlanej ustali się, że głowa rodziny jest chora i nie można jej wysiedlić, grupa oper[acyjna] przeprowadza rewizję w domu pod pretekstem konfiskaty broni i zataja prawdziwy cel swojego przyjścia do domu osadnika.

Grupa oper[acyjna] dokonuje przeszukania w mieszkaniu i obejściu [podlegającego] wysiedleniu w celu skonfiskowania broni, k-r dokumentów i kosztowności.

[c]Uwaga[c]: Konfiskacie podlega tylko duża ilość waluty. Podczas konfiskaty broni i pakowania narzędzi, jak: siekiery, młotki, noże, piły – pracownicy grupy oper[acyjnej] podejmują konieczne działania zapobiegające ewentualnej napaści. Narzędzia pakuje się osobno z podaniem na opakowaniu nazwiska, imienia, *otczestwa* i miejsca zamieszkania osadnika.

W przypadku, gdy u wysiedlanego zostanie znaleziona duża ilość broni lub literatury k-r, starszy grupy oper[acyjnej] natychmiast zawiadamia o tym naczelnika odcinka.

Naczelnik odcinka oper[acyjnego] z kolei kontaktuje się z członkiem trójki obwodowej, od którego otrzymuje polecenie aresztowania albo wysiedlenia danej osoby. W przypadku utrudnionej łączności naczelnik odcinka rozwiązuje problem samodzielnie.

Po zakończeniu rewizji i zebraniu się rodziny, co powinno zająć nie więcej niż dwie i pół – trzy godziny, starszy grupy oper[acyjnej], wykorzystując środki transportu osoby wysiedlanej, a gdy [ta] ich nie ma – środki transportu innych wysiedlanych lub dostarczone przez miejscowy organ władzy, wraz z dwoma innymi pracownikami oper[acyjnymi] konwojuje rodzinę do wstępnego punktu zbornego dla wysiedlanych, gdzie przekazuje wysiedlanych straży.

Gospodarstwo [i] majątek osoby wysiedlanej starszy grupy oper[acyjnej] pozostawia przedstawicielowi miejscowego organu władzy i razem z tym przedstawicielem podpisuje spis pozostawionego mienia wysiedlanego.

Первичный пункт сбора организуется начальником оперативного участка в месте, удобно и близко расположенном от действующих оперативных групп, по возможности в закрытом помещении (школа, клуб, дом осадника и т. п.).

По окончании операции всех трех семейств, старший опергруппы вместе с двумя другими сотрудниками, конвоирует их к месту погрузки в эшелон, по указанию ответственного работника за операцию по выселяемому пункту.

Во всех случаях этапирования транспорт организуется таким образом, чтобы личный инструмент выселяемых находился на отдельной подводе или вагоне и не мог бы быть использован во вражеских целях.

Доставив выселяемых к месту погрузки в эшелон, старший опергруппы докладывает о своем прибытии начальнику участка или его заместителю и в дальнейшем действует по указаниям последнего.

После отправления эшелона, старший опергруппы отвечает за доставку транспорта местному органу власти того села, где этот транспорт был мобилизован.

Начальник оперативного участка сдает начальнику эшелона выселяемых по списку и анкетам.

Расхождение списка с наличием выселяемых оформляется актом, первый экземпляр которого остается у сдавшего осадников, а второй у начальника эшелона. По убытию эшелона, начальник оперативного участка отпускает оперативный состав к месту службы, а сам немедленно сообщает областной тройке результаты операции, а затем является и докладывает лично.

Осадники и работники сторожевой охраны лесов, подлежащие аресту за активную к-р деятельность, оперируются так же, как и остальные выселяемые. По окончании обыска члены семьи арестованного, вместе с ним, конвоируются к первичному пункту сбора, где арестованный отделяется в специальное помещение, а по отправке семьи – этапируется в сопровождении двух конвоиров в уездный отдел НКВД.

По окончании операции старший опергруппы подает рапорт на имя начальника оперативного участка о результатах операции по соответствующей данной им форме.

Начальник оперативного участка суммирует эти данные по участку и при рапорте передает в областную тройку.

"Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности"
б"ВОРОБЬЕВ"б

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 126–131.
Копія, машинопис.

Wstępny punkt zborny organizowany jest przez naczelnika odcinka oper[acyjnego] w dogodnym miejscu, położonym blisko działań grup operacyjnych, o ile to możliwe, w zamkniętym pomieszczeniu (szkoła, klub, dom osadnika itp.).

Po zakończeniu operacji [wysiedlenia] wszystkich trzech rodzin, starszy grupy oper[acyjnej] wraz z dwoma innymi pracownikami konwojuje je do miejsca załadunku do eszelonów, zgodnie z wytycznymi pracownika odpowiedzialnego za operację w wysiedlanej miejscowości.

Na każdym etapie [wysyłki] transport organizuje się w taki sposób, aby sprzęt należący do wysiedlanych znajdował się na osobnej podwodzie lub w osobnym wagonie i nie mógł być wykorzystany do wrogich celów.

Po doprowadzeniu wysiedlanych na miejsce załadunku do eszelonu, starszy grupy oper[acyjnej] melduje o swoim przybyciu naczelnikowi odcinka lub jego zastępcy i dalej już postępuje według jego wytycznych.

Po odprawieniu eszelonu starszy grupy oper[acyjnej] odpowiada za odstawienie środków transportu do miejscowego organu władzy, który je [wcześniej] zorganizował.

Naczelnik odcinka operacyjnego przekazuje naczelnikowi eszelonu wysiedlonych na podstawie spisu i ankiet.

[Jeśli istnieją] niezgodności spisu z [fizyczną] obecnością wysiedlanych, sporządza się protokół, którego pierwszy egzemplarz zatrzymuje osoba przekazująca osadników, a drugi – naczelnik eszelonu. Po odjeździe eszelonu naczelnik odcinka operacyjnego odprawia skład operacyjny do miejsca [jego] służby, sam zaś niezwłocznie informuje trójkę obwodową o wynikach operacji, po czym stawia się [tam] i osobiście składa meldunek.

Osadnicy i pracownicy straży leśnej, aresztowani w związku z aktywną działalnością k-r, podlegają operacji tak samo, jak i pozostałe wysiedlane osoby. Po zakończeniu przeszukania członkowie rodziny aresztowanego są wraz z nim konwojowani do wstępnego punktu zbornego. Tam aresztowanego umieszcza się oddzielnie w specjalnym pomieszczeniu, a po odprawieniu rodziny zostaje on wysłany etapem pod eskortą dwóch strażników do oddziału powiatowego NKWD.

Po zakończeniu operacji starszy grupy operacyjnej składa naczelnikowi odcinka operacyjnego raport o wynikach operacji, zgodnie z otrzymanym wzorem.

Naczelnik odcinka operacyjnego sumuje te dane dla odcinka i, dołączywszy je do raportu, przekazuje trójce obwodowej.

[c]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][c]
[b]WOROBJOW[b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 126–131.
Kopia, maszynopis.

№ 32

[Січень 1940], б. м. в. Схема складання плану дільничної оперативної трійки

[а-б-]Копия[-б]

[в]Совершенно секретно[-в-а]

[а-а-б-]Схема[-б-а]

составления плана участковой оперативной тройки[-а]

1. Состав тройки.
2. Общее количество выселяемых.
3. Перечень сел участка, с указанием количества выселяемых из них семей, душ и необходимого количества опергрупп.
4. Пункты погрузки с указанием начальников этих пунктов и сел, прикрепленных к ним.
5. Маршрут движения колонн выселяемых с указанием в последовательном порядке всех населенных пунктов, мимо которых должны пройти колонны с указанием пункта отдыха, ночлега, обогревки и проч[их]. Обязательно указать километраж.
6. Пункты размещенных резервных групп с указанием фамилий начальников резерва.
7. Расчет, потребных для операции людей.
8. Пункты размещения прибывающих участников операции и транспорта.
9. Источник получения оружия для вооружения партактива.
10. Работа с агентурой среди намеченных к выселению.
11. К плану прилагаются:

а) подробная карта оперативного участка с нанесением на ней соответствующими значками населенных пунктов, откуда проводиться выселение, с указанием против каждого пункта количества выселенных семей, количество душ в них, первичных сборных пунктов, пунктов отдыха или ночлега, пунктов погрузки, стрелки направления движения колонны выселяемых с указанием расстояния между каждыми отдельными пунктами;

б) разбивка людей на тройки, непосредственно проводящих операцию;

в) списки выселяемых по селам;

г) инструкция о порядке проведения операции, утвержденная тов. БЕРИЯ;

д) личные дела выселяемых;

е) выписки из маршрутов движения колонн, для старших оперативных групп.

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

[в-а] *Написано великими літерами.*

Nr 32

[Styczeń 1940], b.m.w. Schemat planu działania operacyjnej trójki odcinka

[a-b]Kopia[b]
[c]Ściśle tajne[c-a]

[c-a-b]Schemat[b-a]
sporządzenia planu [działania] operacyjnej trójki odcinka[c]

1. Skład trójki.
2. Łączna liczba [osób podlegających] wysiedleniu.
3. Wykaz wsi na [danym] odcinku, z podaniem liczby wysiedlanych z nich rodzin, dusz i potrzebnej liczby grup oper[acyjnych].
4. Punkty załadunkowe z wykazem naczelników tych punktów i wsi do nich przypisanych.
5. Trasa, jaką mają przebyć kolumny wysiedlonych, z podaniem po kolei wszystkich miejscowości, obok których mają przejść kolumny i z podaniem miejsc odpoczynku, noclegu, ogrzania się i in[nych]. Obowiązkowo podać odległości w kilometrach.
6. Punkty rozmieszczenia grup rezerwowych, z podaniem nazwisk naczelników rezerwy.
7. Oszacowanie liczby osób potrzebnych do operacji.
8. Punkty rozmieszczenia przybywających uczestników operacji i transportu.
9. Źródło otrzymania broni do uzbrojenia aktywu part[yjnego].
10. Praca z agenturą wśród osób wyznaczonych do wysiedlenia.
11. Do planu dołącza się:

a) dokładną mapę odcinka operacyjnego z naniesionymi na nią odpowiednio oznakowanymi miejscowościami, z których ma zostać przeprowadzone wysiedlenie, z podaniem przy każdej miejscowości liczby wysiedlanych rodzin, liczby dusz, wstępnych punktów zbornych, miejsc odpoczynku lub noclegu, punktów załadunkowych, [opatrzoną] strzałkami pokazującymi kierunek przemarszu kolumny wysiedlonych, z podaniem odległości między poszczególnymi punktami;

b) podział ludzi na trójki, bezpośrednio prowadzące operację;

c) listy [osób podlegających] wysiedleniu według wsi;

d) instrukcję dotyczącą trybu przeprowadzenia operacji, zatwierdzoną przez tow. BERIĘ;

e) akta osobowe [osób podlegających] wysiedleniu;

f) wyciągi z tras przemarszu kolumn dla starszych grup operacyjnych.

[a-c] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

[в]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[в]
[б]ВОРОБЬЕВ[б]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 124–125.
Копія, машинопис.

[c]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][c]
[b]WOROBJOW[b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 124–125.
Kopia, maszynopis.

№ 33

[Січень 1940], б. м. в. Таблиця забезпечення підводами операції з виселення осадників та лісової охорони

[а-б-в]Таблица[в-б]
покрытия потребности в подводах при проведении операции по выселению осадников и работников лесной сторожевой охраны в западных областях Украины[а]

№№ п.п.	Наименование областей	Количество выселяемых хозяйств	Потребность в подводах	Наличие [подвод] на месте	Дополнительно требуется
1.	Львовская	4123	4123	2830	1293
2.	Тарнопольская	6310	6310	4505	1805
3.	Станиславская	1844	1844	1075	769
4.	Дрогобычская	2046	2046	465	1581
5.	Ровенская	1674	1674	715	959
6.	Волынская	1674	1674	1300	374
[а-в]Итого:[в-а]		17671	17671	10890	6781

[а]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[а]
[в]ВОРОБЬЕВ[в]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 158.
Копія, машинопис.

[в-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*

Nr 33

[Styczeń 1940], b.m.w. Tabela zapotrzebowania na podwody w związku z operacją wysiedlenia osadników i leśników

[a-b-c]Tabela[c-b]
zapotrzebowania na podwody podczas operacji wysiedlenia osadników i pracowników straży leśnej w zachodnich obwodach Ukrainy[a]

Nr lp.	Nazwa obwodu	Liczba wysiedlanych gospodarstw	Zapotrzebowanie na podwody	Liczba [podwód] znajdujących się na miejscu	Dodatkowo potrzeba
1.	lwowski	4123	4123	2830	1293
2.	tarnopolski	6310	6310	4505	1805
3.	stanisławski	1844	1844	1075	769
4.	drohobycki	2046	2046	465	1581
5.	rówieński	1674	1674	715	959
6.	wołyński	1674	1674	1300	374
[a-c-a]Razem[c-a]:		17671	17671	10890	6781

[a]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
[c]WOROBJOW[c]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 158.
Kopia, maszynopis.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

№ 34

[Січень 1940], б. м. в. Таблиця потреби у медичному персоналі для забезпечення операції з виселення осадників та лісової охорони

[а-б]Таблица[б]

потребности медперсонала по обслуживанию осадников и работников лесной сторожевой охраны, выселяемых из западных областей Украины[а]

Дороги	Колич[ество] эшелон[ов]	[в]Выделено:[в]		
		Врачей	Медфельдшер[ов]	Медсестер
Львовская	40	40	40	80
Ковельская	21	21	21	42

[а]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[а]
[в]ВОРОБЬЕВ[в]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 157.
Копія, машинопис.

[в-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*

Nr 34

[Styczeń 1940], b.m.w. Tabela zapotrzebowania na personel medyczny w związku z operacją wysiedlenia osadników i leśników

[a-b]Tabela[b]
zapotrzebowania na personel med[yczny] do obsługi osadników
i pracowników straży leśnej wysiedlanych z zachodnich obwodów Ukrainy[a]

Koleje	Licz[ba] eszelon[ów]	[c]Wyznaczono:[c]		
		lekarzy	felczer[ów]	pielęgniarek
Lwowska	40	40	40	80
Kowelska	21	21	21	42

[a]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
[c]WOROBJOW[c]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 157.
Kopia, maszynopis.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

№ 35

1 лютого 1940, Дрогобич. Телефонограма УНКВС Дрогобицької області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців

[а-б]Телефонограмма, полученная из Дрогобыча[б]
03 ч[аса] 00 м[инут] 1.2-[19]40 г.[а]

[б]Справка
о количестве беженцев по уездам Дрогобычской области
по состоянию на 31 января[б] 1940 года

По данным уездных отделов [НКВД], общее количество учтенных беженцев исчисляется:

1) После установления границы с Германией – 34 815 чел[овек], из них перевезено в Германию – 8763 чел[овека], осталось на нашей территории – 26 052 человека.

2) Из 26 052 чел[овека] устроено на работу 670 чел[овек], из них: на заводы – 250 чел[овек], учреждения – 273 чел[овека], нар[одного] образования – 104 чел[овека] и послано [в]в Кузбасс – 43 чел[овека][а].

3) Из устроенных на работу 670 чел[овек], самовольно бросило работу 60 человек и существуют на свои средства.

4) [а]По национальному признаку[а] учтенное и оставшееся количество беженцев распределено так:

а) поляков	– 17710 чел[овек]
б) украинцев	– 431 –"–
в) евреев	– 6245 –"–
г) немцев	– 12 –"–
д) прочих	– 1654 чел[овека]
Итого:	– 26052 –"–

5) [а]По социальному признаку[а] это количество представляется так:

а) рабочих	– 2576 чел[овек]
б) крестьян	– 2988 –"–
в) помещиков и фабрикантов	– 20 –"–
г) купцов	– 1042 чел[овека]
д) служащих	– 4945 чел[овек]

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-в] *Підкреслено від руки та дописано:* «Когда это было?».

Nr 35

1 lutego 1940, Drohobycz. Telefonogram z UNKWD Obwodu Drohobyckiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący liczby *bieżeńców* w obwodzie

[a-b]Telefonogram otrzymany z Drohobycza[b]
g[odzina] 03 m[inut] 00 [dnia] 1.2-[19]40 r.[a]

[b]Informacja
o liczbie *bieżeńców* w powiatach obwodu drohobyckiego
zgodnie ze stanem na [dzień] 31 stycznia[b] 1940 roku

Według informacji oddziałów powiatowych [NKWD], łączna liczba ustalonych *bieżeńców* wynosi:

1) Po ustanowieniu granicy z Niemcami – 34 815 os[ób], z czego przewieziono do Niemiec – 8763 os[oby], na naszym terytorium pozostały – 26 052 osoby.

2) Z 26 052 os[ób] zatrudniono 670 os[ób], w tym: w fabrykach – 250 os[ób], instytucjach – 273 os[oby], w oświacie – 104 os[oby] i wysłano [c]do Kuzbasu – 43 os[oby][c].

3) Z zatrudnionych 670 os[ób] samowolnie porzuciło pracę 60 osób, które utrzymują się z własnych środków.

4) [a]Według narodowości[a] ustalona i pozostała [na miejscu] liczba *bieżeńców* dzieli się następująco:

a) Polaków	– 17710 os[ób]
b) Ukraińców	– 431 –[i]–
c) Żydów	– 6245 –[i]–
d) Niemców	– 12 –[i]–
e) innych	– 1654 os[oby]
Łącznie:	– 26052 –[i]–

5) [a]Według przynależności społecznej[a] liczba ta prezentuje się następująco:

a) robotników	– 2576 os[ób]
b) chłopów	– 2988 –[i]–
c) ziemian i fabrykantów	– 20 –[i]–
d) kupców	– 1042 [osoby]
e) urzędników	– 4945 [osób]

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Podkreślono odręcznie i dopisano:* „Kiedy to było?".

е) кустарей	– 4719 [человек]
ж) прочих	– 9162 чел[овека]
Итого:	– 26052[г] – » –

В основном масса беженцев высказывает настроение возвратиться обратно к прежнему месту жительства.

Передал:
Зам[еститель] нач[альника] 1 отделения II отдела УНКВД
по Дрогобычской области
сержант госбезопасности
ГНЕДОВ

Принял: ГРИЦЕНКО[1]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 99–100.
Копія, машинопис.

[г] *Доданки неправильні.*

[1] Гриценко Іван Григорович; сержант ДБ (9 I 1936), капітан ДБ (19 I 1945); з 1936 в центральному апараті УДБ НКВС УРСР, у 1939 ст. інспектор 9-го відділу УДБ НКВС УРСР. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 20 III 2024].

f) chałupników	– 4719 [osób]
g) innych	– 9162 [osoby]
Łącznie:	– 26052[d] – 1 –

Duża część *bieżeńców* wyraża przede wszystkim chęć powrotu do poprzedniego miejsca zamieszkania.

Przekazał:
Zast[ępca] Nacz[elnika] 1. Wydziału II Oddziału UNKWD
Obwodu Drohobyckiego
sierżant bezpieczeństwa państw[owego]
GNIEDOW

Przyjął: GRICENKO[l]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 99–100.
Kopia, maszynopis.

[d] *Jeden lub więcej składników podano błędnie.*

[l] Iwan Grigorjewicz Gricenko; sierżant GB (9 I 1936), kpt. GB (19 I 1945); od 1936 w centralnym aparacie UGB NKWD USRS, w 1939 st. inspektor 9. Oddziału UGB NKWD USRS. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 20 III 2024].

№ 36

1 лютого 1940, Львів. Рапорт начальника УНКВС Львівської області Капітона Краснова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[а]Народному комиссару внутренних дел УССР
Комиссару госуд[арственной] безопасности 3 ранга[а]
[б]тов. [в]СЕРОВУ[в-б]

Рапорт

1. По данным на 23 ноября 1939 г. имелось беженцев по Львовской области 65 174. В первые дни по установлению границы с Германией было переведено на территорию последней 22 500 человек, из них: мужчин – 11 700, женщин – 6300 человек и детей 4500 человек. Кроме того, передано в период с 18.XII.-1939 года по 11.I.1940 г. – 5641 человек, а всего – 28 641 человек.

2. По данным облисполкома (Зам[естителя] Пред[седателя] Облисполкома тов. ТОМАШЕВИЧ) отправлено в СССР до 1 января 1940 года 258 семей беженцев-крестьян, для работы в сельском хозяйстве и 18 000 человек для работы в Донбасс. За январь месяц 1940 г. отправлено в Наркомат Черной Металлургии 1194 семей с 1688 членами семей, в Всекомпрофсовету 529 семей с 611 чл[енами] семей.

3. Имеется целый ряд случаев, когда беженцы, выехавшие на работу в СССР, вернулись обратно в г. Львов, но так как [г]они на регистрацию не являются[г], учета возвратившихся беженцев не имеется, то невозможно указать, сколько именно бросило работать, с каких предприятий, по каким причинам и чьему разрешению.

4. Беженцы, вернувшиеся с предприятий, преимущественно существуют за счет продажи своих вещей и спекуляции.

5. Вернувшиеся из СССР беженцы распространяют клеветнические измышления на плохую жизнь трудящихся в СССР.

КОЗЛОВСКИЙ – вернувшийся с Донбасса говорит: «В СССР очень плохо живут рабочие, да и мы сами зарабатывали 7 руб[лей] в день, а проедали 10 руб[лей] и вынуждены продавать последние сорочки и обратно вернуться из СССР».

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Дописано від руки.*

Nr 36

1 lutego 1940, Lwów. Raport naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Kapitona Krasnowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o porzucaniu przez *bieżeńców* pracy

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państw[owego] 3. rangi[a]
[b]tow. [c]SIEROWA[c-b]

Raport

1. Według informacji na [dzień] 23 listopada 1939 r. w obwodzie lwowskim było 65 174 *bieżeńców*. W pierwszych dniach po ustanowieniu granicy z Niemcami na ich terytorium przerzucono 22 500 osób, w tym: mężczyzn – 11 700, kobiet – 6300 i dzieci – 4500. Oprócz tego, w okresie od 18 XII-1939 roku do 11 I 1940 r. przekazano – 5641 osób, a łącznie – 28 641 osób.

2. Według informacji *Obłispołkomu* (zast[ępcy] przew[odniczącego] *Obłispołkomu* tow. TOMASZEWICZA) wysłano do ZSRS przed 1 stycznia 1940 roku 258 rodzin *bieżeńców*-chłopów do pracy w rolnictwie i 18 000 osób do pracy w Donbasie. W ciągu miesiąca stycznia 1940 r. do *Narkomatu* Metalurgii Żelaza wysłano 1194 rodziny z 1688 członkami rodzin, do Wszech[związkowej] Kom[unistycznej] Rady Prac[owniczej] 529 rodzin z 611 czł[onkami] rodzin.

3. W szeregu przypadków *bieżeńcy*, którzy wyjechali do pracy w ZSRS, powrócili do m. Lwowa, ponieważ jednak [d]nie stawiają się na rejestrację[d], to nie widnieją w rejestrze powracających *bieżeńców*, dlatego niemożliwe jest wskazanie, ile [osób] rzeczywiście porzuciło pracę, w jakich zakładach, z jakich przyczyn i za czyją zgodą.

4. *Bieżeńcy*, którzy powrócili z zakładów, przeważanie żyją ze sprzedaży swoich rzeczy i spekulacji.

5. *Bieżeńcy*, którzy powrócili z ZSRS, rozpowszechniają oszczercze pogłoski dotyczące złej jakości życia pracowników w ZSRS.

KOZŁOWSKIJ, który powrócił z Donbasu, mówi: „W ZSRS robotnicy żyją bardzo źle, a i sami zarabialiśmy 7 rub[li] na dzień, a przejadaliśmy 10 rub[li], więc musieliśmy sprzedać ostatnią koszulę i wrócić z ZSRS".

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Dopisano odręcznie.*

[г-]Начальник УНКВД по Львовской области
Капитан госуд[арственной] безопасности[-г]
(—) КРАСНОВ

«[г-]1[-г]» февраля 1940 г.
г. Львов
№ ...
[б-]Исп[олнитель] СПИРИДОНОВ[-б]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 93–94.
Оригінал, машинопис.

[г-б] *Вписано від руки.*

[d]Naczelnik UNKWD Obwodu Lwowskiego
kapitan bezpieczeństwa państw[owego][-d]
(—) KRASNOW

„[e-]1[-e]" lutego 1940 r.
m. Lwów
Nr ...
[b-]Sporz[ądził] SPIRIDONOW[-b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 93–94.
Oryginał, maszynopis.

[e-e] *Wpisano odręcznie.*

№ 37

1 лютого 1940, Рівне. Телефонограма начальника УНКВС Рівненської області Романа Крутова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців

[a]Телефонограмма из Ровно[a]

15 ч[ас] 55 м[инут] 1.II. [19]40 г.

Львов, НКВД
Тов. СЕРОВУ

После установления границы с Германией зарегистрировано 18 997 чел[овек] беженцев. Выдано пропусков на выезд в Германию – 7109. Оставшихся в СССР – 11 888 чел[овек], из них выехало по вербовкам вглубь СССР – 9438 чел[овек]. Осталось на территории нашей области – 2450 чел[овек]. Работают: врачами – 50 чел[овек], учителями – 82 чел[овека], остальные работают на разных работах (каменщиками на карьерах, чернорабочими на заводах лесопильном, цементном и др[угих] работах).

Из общего числа беженцев, оставшихся в Ровенской области, бросили работу примерно 628 чел[овек]. Существуют они главным образом за счет спекуляции и сбережений.

Из общего числа беженцев, оставшихся в Ровенской области по национальности:

Поляков	– 451 чел[овек]
Евреев	– 1777 чел[овек]
Украинцев	– 178 чел[овек]
Чехов	– 27 чел[овек]
Немцев	– 13 чел[овек]
Русских	– 3 чел[овека]
Белорусов	– 1 чел[овек]

О социальном составе беженцев данных не представилось возможности собрать.

О политнастроениях: часть из общего количества имеет тяготение переехать на территорию, занятую Германией, мотивируя это тем, что у нас не хватает продуктов и промтоваров.

КРУТОВ

[a]–[a] *Написано великими літерами.*

Nr 37

1 lutego 1940, Równe. Telefonogram naczelnika UNKWD Obwodu Równieńskiego Romana Krutowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący sytuacji i liczby *bieżeńców* w obwodzie

Telefonogram z Równego

g[odzina] 15 m[inut] 55, [dnia] 1 II [19]40 r.

Lwów, NKWD
dla tow. SIEROWA

Po ustanowieniu granicy z Niemcami zarejestrowano 18 997 *bieżeńców*. Wydano przepustek na wyjazd do Niemiec – 7109. W ZSRS pozostało – 11 888 os[ób], z czego w głąb ZSRS wyjechało z werbunku – 9438 os[ób]. Na terytorium naszego obwodu pozostało 2450 os[ób]. Pracują jako: lekarze – 50 os[ób], nauczyciele – 82 os[oby], pozostali wykonują różne prace (są kamieniarzami w kamieniołomach, niewykwalifikowanymi [robotnikami] w tartakach, cementowniach i [przy] in[nych] pracach).

Spośród wszystkich *bieżeńców*, którzy pozostali w obwodzie równieńskim, pracę porzuciło około 628 os[ób]. Żyją głównie ze spekulacji i oszczędności.

Spośród wszystkich *bieżeńców*, którzy pozostali w obwodzie równieńskim, wyróżnia się [następujące] narodowości:

Polacy	– 451 os[ób]
Żydzi	– 1777 os[ób]
Ukraińcy	– 178 os[ób]
Czesi	– 27 os[ób]
Niemcy	– 13 os[ób]
Rosjanie	– 3 os[oby]
Białorusini	– 1 os[oba]

O składzie społecznym *bieżeńców* nie było możliwości zebrać danych.

O nastrojach polit[ycznych]: część z nich ciągnie do przeprowadzki na terytorium zajęte przez Niemcy, motywując to tym, że u nas brakuje żywności i towarów przem[ysłowych].

KRUTOW

* *Zapisano wersalikami.*

Передал:
Нач[альник] 5 отделения 2 отдела УНКВД
Сержант госбезопасности
МАЙСТРЕНКО

Принял: ГРИЦЕНКО

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 96–97.
Копія, машинопис.

Przekazał:
Nacz[elnik] 5. Wydziału 2. Oddziału UNKWD
sierżant bezpieczeństwa państw[owego]
MAJSTRIENKO

Przyjął: GRICENKO

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 96–97.
Kopia, maszynopis.

№ 38

1 лютого 1940, Станіслав. Телефонограма начальника УНКВС Станіславської області Олексія Михайлова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців

[а-б]Телефонограмма, полученная из Станислава[б-а]

[б]02 часа 00 мин[ут] 1.II-1940 г.[-б]

Всего беженцев по Станиславской области учтено 7585 человек.
Перевезенных в Германию нет.
Беженцев, устроенных на работу – 1097 человек, из них по линии:
1) Наркомпищепрома – 1060 человек и
2) торгующих организаций – 37 –"–
Беженцев, бежавших за кордон не установлено.
[б]По национальному составу:[-б]

а) украинцев	– 663 человека
б) поляков	– 2022 –"–
в) евреев	– 4844 –"–
г) русских	– 8 [человек]
д) немцев	– 21 –"–
е) чехов	– 21 –"–
ж) румын	– 6 –"–

[По] социальному составу:

а) рабочих	– 1358 человек
б) крестьян	– 151 –"–
в) служащих	– 2298 –"–
г) кустарей	– 632 [человека]
д) купцов	– 693 –"–
е) фабрикантов	– 35 [человек]

Передал: МИХАЙЛОВ
Принял: (—) ГРИЦЕНКО

[а-б] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 38

1 lutego 1940, Stanisławów. Telefonogram naczelnika UNKWD Obwodu Stanisławskiego Aleksieja Michajłowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący zatrudnienia oraz liczby *bieżeńców* w obwodzie

[a-b]Telefonogram otrzymany ze Stanisławowa[b-a]

[b]godzina 02 min[ut] 00, [dnia] 1 II-1940 r.[b]

Łączna liczba *bieżeńców* zewidencjonowanych w obwodzie stanisławskim wynosi 7585 osób.

[Osób] przewiezionych do Niemiec nie ma.

Zatrudnionych *bieżeńców* – 1097 osób, z tego po linii:

1) *Narkompiszczepro*mu – 1060 osób i
2) organizacji handlowych – 37 – ı –

Bieżeńców, którzy uciekli za granicę nie ustalono.

[b]Według narodowości:[b]

a) Ukraińców – 663 osoby
b) Polaków – 2022 – ı –
c) Żydów – 4844 – ı –
d) Rosjan – 8 [osób]
e) Niemów – 21 – ı –
f) Czechów – 21 – ı –
g) Rumunów – 6 – ıı –

Według składu społecznego:

a) robotników – 1358 osób
b) chłopów – 151 – ı –
c) urzędników – 2298 – ı –
d) chałupników – 632 [osoby]
e) kupców – 693 – ıı –
f) fabrykantów – 35 [osób]

Przekazał: MICHAJŁOW
Przyjął: (—) GRICENKO

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 98.
Оригінал, машинопис.

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 98.
Oryginał, maszynopis.

№ 39

1 лютого 1940, Тернопіль. Телефонограма начальника УНКВС Тернопільської області Олександра Вадіса наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців

[a-a]Телефонограмма из Тарнополя[a-a]

17 ч[ас] 00 м[инут] 1.II.[19]40 г.

По данным на 25 ноября 1939 года в Тарнопольской области было 4261 чел[овек] беженцев. Отправлено в СССР 356 чел[овек], из них:

В Каменец-Под[ольскую] область – 180 чел[овек]
В Одесскую –»– – 111 –»–
В Житомирскую –»– – 65 –»–

По месту последнего жительства из Тарнополя 204 чел[овека] и из остальных уездов 152 чел[овека]

Случаев возвращения не отмечено.

На 25 января 1940 года имеется беженцев по области 3781 человек, в том числе:

в Тарнополе – 2110 чел[овек]
в Черткове – 467 –»–
в Борщове – 300 –»–
в Залещиках – 4 [человека]
в Трембовле – 61 [человек]
в Збараже – 78 –»–
в Зборове – 31 –»–
в Бучаче – 316 –»–
в Подгайцах – 73 [человека]
в Копычинцах[6] – 27 [человек]
в Бережанах – 314 –»–

ВАДИС

[a-a] *Написано великими літерами.*
[6] *Було:* в Добычинцах.

Nr 39

1 lutego 1940, Tarnopol. Telefonogram naczelnika UNKWD Obwodu Tarnopolskiego Aleksandra Wadisa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący liczby *bieżeńców* w obwodzie

[a]Telefonogram z Tarnopola[a]

g[odzina] 17 m[inut] 00, [dnia] 1 II [19]40 r.

Według informacji na dzień 25 listopada 1939 roku w obwodzie tarnopolskim było 4261 *bieżeńców*. Do ZSRS wysłano 356 os[ób], w tym:

do obwodu kamieniecko-podolskiego – 180 os[ób]
– 〃 – odeskiego – 111 – 〃 –
– 〃 – żytomierskiego – 65 – 〃 –

Według ostatniego miejsca zamieszkania z Tarnopola są 204 os[oby], a z pozostałych powiatów 152 os[oby].

Przypadków powrotu nie odnotowano.

Na dzień 25 stycznia 1940 roku w obwodzie jest 3781 *bieżeńców*, w tym:

w Tarnopolu	– 2110 os[ób]
w Czortkowie	– 467 – 〃 –
w Borszczowie	– 300 – 〃 –
w Zaleszczykach	– 4 [osoby]
w Trembowli	– 61 [osób]
w Zbarażu	– 78 – 〃 –
w Zborowie	– 31 – 〃 –
w Buczaczu	– 316 – 〃 –
w Podhajcach	– 73 [osoby]
w Kopyczyńcach[b]	– 27 [osób]
w Brzeżanach	– 314 os[ób]

WADIS

[a–a] *Zapisano wersalikami.*
[b] *Było:* w Dobyczyncach.

Передал: БАССАЙ[a]
Принял: ГРИЦЕНКО

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 95.
Копія, машинопис.

[a] *Було:* Басай.

[1] Бассай Григорій Мойсейович (нар. 1912); сержант ДБ (9 II 1936), мол. лейтенант ДБ (23 VIII 1939), лейтенант ДБ (24 IX 1940), ст. лейтенант ДБ (28 IV 1941); з 1932 органах держбезпеки; з 1 VIII 1938 – в.о. нач. 1-го відділення 5-го відділу УДБ НКВС УРСР; з 26 XI 1939 до 5 IX 1940 – заст. нач. 3-го відділу УНКВС Тернопільської обл.; з 5 IX 1940 до 12 IV 1941 – т.в.п. заст. нач. 2-го відділу УНКДБ Тернопільської обл.; з 12 IV 1941 – заст. нач. УНКДБ Тернопільської обл. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка. Бассай Г.М.

Przekazał: BASSAJ[c]
Przyjął: GRICENKO

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 95.
Kopia, maszynopis.

[c] *Było:* Basaj.

[1] Grigorij Moisiejewicz Bassaj (ur. 1912); sierż. GB (9 II 1936), mł. lejtn. GB (23 VIII 1939), lejtn. GB (24 IX 1940), st. lejtn. GB (28 IV 1941). W organach bezpieczeństwa od 1932; od 1 VIII 1938 p.o. naczelnika 1. Wydziału 5. Oddziału UGB NKWD USRS; od 26 XI 1939 do 5 IX 1940 zca naczelnika 3. Oddziału UNKWD Obwodu Tarnopolskiego; od 5 IX 1940 do 12 IV 1941 p.o. zcy naczelnika 2. Oddziału UNKGB Obwodu Tarnopolskiego; od 12 IV 1941 zca naczelnika UNKGB Obwodu Tarnopolskiego. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby. Bassaj G.M.

№ 40

1 лютого 1940, Луцьк. Телефонограма начальника УНКВС Волинської області Івана Білоцерківського наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців

а-б-Телефонограмма, полученная из Луцка-б-а

б-01 ч[ас] 15 м[инут] 1.II-1940 года-б

На 31 января 1940 года учтено по области 9320 семей беженцев – 18 799 человек, из них трудоспособных – 10 871 человек.

Организованные отправки беженцев в Германию не производились.

За указанный период времени в восточные области УССР отправлено на работу:

1) Наркомлеспрому – 2224 семей, 4342 человека, трудоспособных – 2733 человека.

2) Наркомстройматериалов – 720 семей, 1930 человек, трудоспособных – 1356 человек.

3) Наркомлегпрому – 768 семей, 1164 человека, трудоспособных – 1000 человек.

Направлено в первые дни в неорганизованном порядке: в Винницкую и Житомирскую области, оставили там работу и переехали в Волынскую область по разрешению органов РКМ из беженцев, оставивших работу, учтено:

В городе Луцке	–	250 чел[овек]
–»– Ковеле	–	2100 –»–
Мест[ность] Киверцы	–	600 –»–

Размещение беженцев производится в сельских районах области.

Из зарегистрированных беженцев в Волынской области большинство являются украинцами, евреями и в меньшем числе поляками.

По социально прослойке – мелкие торговцы, кустари и кулаки.

26 и 28 января, в момент переселения беженцев с вокзалов Ковель, Киверцы, были антисоветские выступления, в результате чего было арестовано 18 человек, из которых под стражей на 31 января находится 7 человек как организаторы волынок.

Вокзалы очищены, беженцы расселены в селах.

Всего колонистов – 5871 семья по области (не точно), 29 624 человека.

5 немцев по 80 ст[атье] освобождены.

а-а Написано великими літерами.

б-б Підкреслено машинописним способом.

Nr 40

1 lutego 1940, Łuck. Telefonogram naczelnika UNKWD Obwodu Wołyńskiego Iwana Biełocerkowskiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o aresztowaniach wśród powracających do obwodu *bieżeńców*

[a-b]Telefonogram otrzymany z Łucka[b-a]

[b]g[odzina] 01 m[inut] 15, [dnia] 1 II-1940 roku[b]

Na [dzień] 31 stycznia 1940 roku zewidencjonowano w obwodzie 9320 rodzin *bieżeńców* – 18 799 osób, z czego zdolnych do pracy jest 10 871 osób.

Nie prowadzono zorganizowanych wyjazdów *bieżeńców* do Niemiec.

We wskazanym okresie do wschodnich obwodów USRS wysłano do pracy:

1) Do *Narkomlespromu* – 2224 rodziny, 4342 osoby, zdolnych do pracy – 2733 osoby.

2) Do *Narkomstrojmatieriałów* – 720 rodzin, 1930 osób, zdolnych do pracy – 1356 osób.

3) Do *Narkomlegpromu* – 768 rodzin, 1164 osoby, zdolnych do pracy – 1000 osób.

Wysłanych w pierwszych dniach w sposób niezorganizowany do obwodów winnickiego i żytomierskiego *bieżeńców*, którzy porzucili tam pracę i przeprowadzili się do obwodu wołyńskiego za zgodą organów RKM, zewidencjonowano:

w mieście Łucku – 250 os[ób]
– " – Kowlu – 2100 – " –
w miejsc[owości] Kiwerce – 600 – " –

Bieżeńcy rozmieszczani są w wiejskich rejonach obwodu.

Spośród zarejestrowanych *bieżeńców* w obwodzie wołyńskim większość to Ukraińcy, Żydzi i w mniejszym stopniu Polacy.

Jeśli chodzi o przekrój społeczny – drobni kupcy, chałupnicy i kułacy.

[W dniach] 26 i 28 stycznia, podczas przenosin *bieżeńców* z dworców Kowel i Kiwerce miały miejsce antysowieckie wystąpienia, w wyniku których aresztowano 18 osób, z czego w areszcie na [dzień] 31 stycznia przebywa 7 osób – [są to] organizatorzy maruderstwa.

Dworce zostały zwolnione, *bieżeńcy* rozsiedleni po wsiach.

Łącznie w obwodzie (niedokładnie) jest 5871 rodzin kolonistów, [liczących] 29 624 osoby.

Pięciu Niemców z art[ykułu] 80 zostało zwolnionych.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

Передал БЕЛОЦЕРКОВСКИЙ
Принял (—) ВОРОБЬЕВ

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 101–102.
Оригінал, машинопис.

Przekazał: BIEŁOCERKOWSKIJ
Przyjął: (—) WOROBJOW

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 101–102.
Oryginał, maszynopis.

№ 41

2 лютого 1940, Львів. Додаткове розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова про порядок проведення операції з виселення осадників

[а-б]Копия[б]
[в]Совершенно секретно[в-а]

[в]Всем оперативным тройкам УНКВД
западных областей УССР[в]

В дополнение к ранее данным указаниям о порядке проведения известной Вам операции, предлагаем проделать следующее:

1. Переданный Вам 1 экз[емпляр] инструкции о порядке проведения операции, размножить и снабдить ею все участковые тройки для использования при инструктаже участников операции.

2. Продумайте и установите, где, в каком помещении будет происходить инструктаж состава оперативных групп, где будут сосредоточены транспортные средства, предназначенные для перевозки опергрупп к месту операции.

[в]Примечание[в]: Как правило, инструктаж оперативного состава должен проводиться в том населенном пункте, где помещается участковая тройка и откуда участники операции будут разъезжаться к местам назначения.

3. Заранее подготовить для раздачи старшим личные дела, списки выселяемых и точные маршруты движения колонны до пунктов погрузки с указанием мест первичных сборных пунктов, пунктов ночевки, обогрева, расстояний в километрах между каждыми пунктами и другие необходимые документы.

4. Подготовить чистую бумагу, химические карандаши для снабжения старших групп.

5. Позаботиться подыскиванием оружия и патронов для вооружения совпартактива.

6. Инструктаж людей, отправляемых на операцию начать с таким расчетом, чтобы люди успели заранее прибыть на места операции, особенно в отдаленные районы. Заранее сконцентрировать в намеченном месте необходимый для переброски оперсостава транспорт.

7. Совместно с секретарем Обкома или райкома партии обсудите и проработайте план вызова под благовидным предлогом намеченных для

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Написано великими літерами.*

Nr 41

2 lutego 1940, Lwów. Dodatkowe rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla trójek operacyjnych, dotyczące trybu wysiedlenia osadników

[a-b]Kopia[b]
[c]Ściśle tajne[c-a]

[c]Do wszystkich trójek operacyjnych UNKWD
zachodnich obwodów USRS[c]

W uzupełnieniu wydanych wcześniej wytycznych dotyczących trybu przeprowadzenia wiadomej Wam operacji, polecamy następujące działania:

1. Przekazany Wam 1 egz[emplarz] instrukcji na temat trybu przeprowadzenia operacji powielić i zaopatrzyć w nią wszystkie trójki odcinków, by korzystały z niej podczas instruktażu dla uczestników operacji.

2. Zastanówcie się i ustalcie, gdzie, [tzn.] w jakim pomieszczeniu, zostanie przeprowadzony instruktaż dla grup operacyjnych, gdzie zgromadzone zostaną środki transportu przeznaczone do przewozu grup oper[acyjnych] na miejsce operacji.

[c]Uwaga[c]: Z reguły instruktaż dla składu operacyjnego powinien odbyć się w tej miejscowości, w której znajduje się trójka odcinka, i z której uczestnicy operacji będą rozjeżdżać się do wyznaczonych miejsc.

3. Odpowiednio wcześniej przygotować do rozdania starszym grup oper[acyjnych] akta osobowe i spisy osób wysiedlanych, dokładne trasy przemarszu kolumn do punktów załadunkowych wraz z lokalizacją wstępnych punktów zbornych, miejsc noclegu, [miejsc] ogrzania się [z podanymi] odległościami w kilometrach między wszystkimi punktami, a także inne niezbędne dokumenty.

4. Przygotować czyste kartki i ołówki kopiowe, by zaopatrzyć w nie starszych grup.

5. Zadbać o pozyskanie broni i nabojów w celu uzbrojenia sow[ieckiego i] part[yjnego] aktywu.

6. Instruktaż ludzi wysyłanych na operację rozpocząć o takiej porze, by udało im się odpowiednio wcześnie przybyć na miejsce operacji, zwłaszcza do bardziej oddalonych rejonów. Zawczasu zebrać w wyznaczonym miejscu środki transportu, niezbędne do przerzucenia składu oper[acyjnego].

7. Wraz z sekretarzem *obkomu* lub *rajkomu* partii omówcie i przestudiujcie plan zwołania pod wiarygodnym pretekstem pracowników sow[ieckiego

---

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

участия в операции работников совпартактива, а также план использования местного сельского актива, предусмотрев пункты, где они сосредоточатся и каким порядком вливаются в опергруппу, чтобы преждевременно не расшифровать перед сельактивом целей его вызова.

8. Продумайте совместно с секретарями Обкомов и райкомов партии порядок снабжения теплой одеждой и обувью тех осадников и особенно их детей, у которых этих предметов нет.

Для сведения сообщаем, что в некоторых областях теплая одежда заранее шьется и распределяется по торговым точкам в селах, где их могут приобрести осадники за плату по рекомендации опергруппы.

9. Не забудьте заняться вопросом организации питания опер состава, выделенного на операцию.

10. Выделенный для участия в операции местный сельактив тщательно профильтруйте и неблагонадежных отсейте.

11. Обеспечьте для старших руководителей опергрупп возможность проехать в район своей операции для предварительного изучения обстановки, расположения домов выселяемых, дорог и проч[их].

12. Учтите, что находящийся в Вашем распоряжении оперсостав (работники НКВД и милиции) должен быть использован в качестве старших опергрупп начальников резервных красноармейских групп и начальников пунктов погрузки.

13. Начальники колонн выселяемых, начальники сборных пунктов, пунктов ночлега и обогрева, старшие по селу, начальники транспорта в пунктах отправки опер групп, лица ответственные за выдачу оружия и т. д. ввиду ограниченного количества имеющегося оперативного состава, назначаются из числа старших опергрупп, непосредственно проводящих операцию.

14. Красноармейцев войск НКВД и молодняк с учебных пунктов погранотрядов можете использовать в составе резервных групп, а также вводить их в качестве третьего члена в опергруппы, проводящие выселение.

15. Оперативная группа, проводящая выселение комплектуется следующим образом:

1) старший группы обязательно оперативный работник НКВД или милиции, или зам[еститель] ком[андира] политсостава войск НКВД. В отдельных случаях допускается назначение старшим опергруппы опытного работника, из состава совпартактива;

2) работник совпартактива или младший командир войск;

3) красноармеец войск НКВД или погранотряда, или рабочегвардеец, или местный милиционер и т. д.;

4) к ним придается от двух до четырех человек из местного сельактива, проводящие перепись имущества осадника и помогающие в проведении операции. Разбить людей на опертройки необходимо заранее по возможности с учетом их личных качеств.

i] part[yjnego] aktywu wyznaczonych do udziału w operacji oraz plan wykorzystania miejscowego aktywu wiejskiego, ustalając miejsce, w którym zostanie on zebrany, i sposób, w jaki będzie wcielany do grup oper[acyjnych], tak, by aktywistom wiejskim za wcześnie nie ujawniać celu ich zwołania.

8. Zastanówcie się wraz z sekretarzami *obkomów* i *rajkomów* partii, jak zaopatrzyć osadników w ciepłą odzież i buty, a przede wszystkim ich dzieci, które takich rzeczy nie mają.

Informujemy, że w niektórych obwodach zawczasu szyta jest ciepła odzież i rozprowadzana w wiejskich punktach handlowych, gdzie osadnicy mogą ją nabyć po cenie rekomendowanej przez grupy oper[acyjne].

9. Nie zapomnijcie zorganizować posiłki dla składu operacyjnego, wyznaczonego do udziału w operacji.

10. Wyznaczony do udziału w operacji miejscowy aktyw wiejski dokładnie przefiltrujcie, a osoby niepewne odrzućcie.

11. Dajcie starszym kierownikom grup oper[acyjnych] możliwość wyjazdu na teren operacji, żeby wstępnie rozpatrzyli się w sytuacji, [sprawdzili] rozmieszczenie domów osób wysiedlanych, drogi i in[ne rzeczy].

12. Zwracajcie uwagę na to, że skład oper[acyjny] (pracownicy NKWD i milicji) oddany do waszej dyspozycji, powinien być wykorzystany w charakterze starszych grup oper[acyjnych], dowódców rezerwowych grup czerwonoarmistów i naczelników punktów załadunkowych.

13. Naczelnicy kolumn [osób] wysiedlanych, naczelnicy punktów zbornych, punktów noclegowych i [miejsc], gdzie można się ogrzać, starsi wsi, naczelnicy transportu w punktach odpraw grup oper[acyjnych], osoby odpowiedzialne za wydawanie broni itd., w związku z ograniczoną liczbą pracowników operacyjnych, wyznaczani są spośród starszych grup oper[acyjnych], bezpośrednio prowadzących akcję.

14. Czerwonoarmistów z Wojsk NKWD i młodzież ze szkół oddziałów pogran[icznych] możecie wykorzystać jako skład grup rezerwowych, a także włączyć ich w charakterze trzeciego członka do grup oper[acyjnych] prowadzących wysiedlenie.

15. Grupa operacyjna prowadząca wysiedlenie kompletowana jest w następujący sposób:

1) starszy grupy – obowiązkowo pracownik operacyjny NKWD lub milicji, lub też zast[ępca] dow[ódcy] [z] kadry polit[ycznej] Wojsk NKWD. W poszczególnych przypadkach dopuszcza się wyznaczenie starszego grupy oper[acyjnej] spośród doświadczonych pracowników sow[ieckiego i] part[yjnego] aktywu;

2) pracownik sow[ieckiego i] part[yjnego] aktywu lub podoficer;

3) czerwonoarmista Wojsk NKWD lub oddziału pogran[icznego], członek Gwardii Robotniczej albo miejscowy milicjant itd.;

4) przydziela się im od dwóch do czterech osób z miejscowego aktywu wiejs[kiego] do spisania majątku osadnika i pomocy w przeprowadzeniu operacji. Zawczasu należy podzielić ludzi na trójki oper[acyjne], w miarę możliwości biorąc pod uwagę ich cechy osobowe.

16. Немедленно примите меры к обеспечению приема и размещения прибывающих в область и участки людей (оперативный состав, войска НКВД).

17. Направляемых Вами в распоряжение участковых оперативных троек, оперативных работников и красноармейцев предупредите, чтобы они не болтались на улицах и не ходили большими группами во избежание расконспирирования своего появления в маленьких уездных городах.

18. Начальникам пунктов погрузки совместно с работниками ДТО и начальниками эшелонов разработать с выездом на места конкретный порядок погрузки выселяемых в эшелоны, исходя из возможностей каждой станции погрузки.

19. Разработанные Вами планы проведения операций, а также посланную Вам инструкцию о порядке ее проведения, доложите первым секретарям Обкомов ВКП(б).

20. Настоящие указания доведите до сведения всех членов участковых оперативных троек.

Повторяем еще раз: задача выселения осадников и лесников – сложная и ответственная задача. Нельзя к ней относиться поверхностно, полагаться на то, что все как-нибудь обойдется. Оперативная тройка персонально отвечает за успех проводимой операции.

Операция должна быть проведена четко, с умом, без шума и паники, в точном соответствии с указаниями Народного комиссара внутренних дел Союза ССР тов. БЕРИЯ.

«Зам[еститель] наркома внутренних дел Союза ССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга»
«МЕРКУЛОВ»[1]

«Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга»
«СЕРОВ»

[1] Меркулов Всеволод Миколайович (нар. 25 X 1895 в м. Загатала, Азербайджан, страчений 23 XII 1953); комісар ДБ 3-го рангу (11 IX 1938), комісар ДБ 1-го рангу (4 II 1943), генерал армії (9 VII 1945); з 29 IX до 17 XII 1938 – заст. нач. ГУДБ НКВС СРСР; з 26 X до 17 XII 1938 – нач. 3-го відділу ГУДБ НКВС СРСР; з 17 XII 1938 до 3 II 1941 – 1-й заст. наркома внутрішніх справ – нач. ГУДБ НКВС СРСР; з 3 II до 20 VII 1941 – нарком державної безпеки СРСР; з 31 VII 1941 до 14 IV 1943 – 1-й заст. наркома внутрішніх справ СРСР; з 17 XI 1942 до 14 IV 1943 – нач. 1-го відділу НКВС СРСР; з 14 IV 1943 до 4 V 1946 – нарком/міністр державної безпеки СРСР; з лютого до 25 IV 1947 – заст. нач. ГУРМзК при Міністерстві зовнішньої торгівлі СРСР; з 25 IV 1947 до 27 X 1950 – нач. ГУРМзК при Раді міністрів СРСР; з 27 X 1950 до 17 IX 1953 – міністр державного нагляду СРСР. Заарештований 18 IX 1953; засуджений на Спеціальному судовому засіданні ВС СРСР 23 XII 1953 до страти, невдовзі був розстріляний. Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 296–297.

16. Podejmijcie natychmiastowe działania, aby zapewnić przyjęcie i rozlokowanie przybywających do obwodu i na odcinki ludzi (składu operacyjnego, Wojsk NKWD).

17. Uprzedźcie pracowników operacyjnych i czerwonoarmistów, kierowanych przez Was do dyspozycji operacyjnych trójek odcinków, żeby nie wałęsali się po ulicach i nie chodzili w większych grupach, aby nie zdekonspirować ich pojawienia się w małych miastach powiatowych.

18. Naczelnicy punktów załadunkowych wraz z pracownikami DTO i naczelnikami eszelonów mają opracować, jeżdżąc w [te] miejsca, konkretne zasady załadunku do eszelonów osób wysiedlonych, uwzględniając możliwości każdej stacji załadunkowej.

19. Opracowane przez Was plany przeprowadzenia akcji oraz wysłaną Wam instrukcję dotyczącą trybu jej wykonania przedstawcie pierwszym sekretarzom *obkomów* WKP(b).

20. Niniejsze wytyczne przekażcie do wiadomości wszystkim członkom operacyjnych trójek odcinków.

Powtarzamy raz jeszcze: zadanie wysiedlenia osadników i leśników jest skomplikowane i odpowiedzialne. Nie wolno traktować go zdawkowo, licząc, że jakoś to będzie. Trójka operacyjna ponosi osobistą odpowiedzialność za powodzenie operacji.

Operacja musi być przeprowadzona dokładnie, rozsądnie, bez rozgłosu i paniki, w ścisłej zgodności z Wytycznymi ludowego komisarza spraw wewnętrznych Związku SRS tow. BERII.

[c]Zast[ępca] *Narkoma* Spraw Wewnętrznych Związku SRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[c]
[b]MIERKUŁOW[b]

[c]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[c]
[b]SIEROW[b]

[1] Wsiewołod Nikołajewicz Mierkułow (ur. 25 X 1895 w m. Zaqatala, Azerbejdżan, stracony 23 XII 1953); komisarz GB 3. rangi (11 IX 1938), komisarz GB 1. rangi (4 II 1943), gen. armii (9 VII 1945). Od 29 IX do 17 XII 1938 zca naczelnika GUGB NKWD ZSRS; jednocześnie od 26 X do 17 XII 1938 naczelnik 3. Oddziału GUGB NKWD ZSRS; od 17 XII 1938 do 3 II 1941 I zca ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS oraz naczelnik GUGB NKWD ZSRS; od 3 II do 20 VII 1941 ludowy komisarz bezpieczeństwa państwowego ZSRS; od 31 VII 1941 do 14 IV 1943 ponownie I zca ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS oraz (od 17 XI 1942) naczelnik 1. Oddziału NKWD ZSRS; od 14 IV 1943 do 4 V 1946 ludowy komisarz/minister bezpieczeństwa państwowego ZSRS; od lutego 1947 do 25 IV 1947 zca naczelnika GUSIMZ przy Ministerstwie Handlu Zagranicznego ZSRS; od 25 IV 1947 do 27 X 1950 naczelnik GUSIMZ przy SM ZSRS; od 27 X 1950 do 17 IX 1953 minister kontroli państwowej ZSRS. Aresztowany 18 IX 1953; skazany 23 XII 1953 na Specjalnym Posiedzeniu Sądowym SN ZSRS na karę śmierci, wyrok wykonano. N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 296–297.

[в]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[в]
[б]ВОРОБЬЕВ[б]

№ 384/сн
2 февраля 1940 г.
гор. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп.1, спр. 391, арк. 132–137.
Копія, машинопис.
Документ такого ж змісту опубліковано в: Депортации польских граждан из Западной Украины и Западной Белоруссии... – С. 102–108.

[c]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][c]
[b]WOROBJOW[b]

Nr 384/sn
2 lutego 1940 r.
mias[to] Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 132–137.
Kopia, maszynopis.
Dokument o tej samej treści opublikowany w: Deportacje obywateli polskich z Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi..., s. 103–109.

№ 42

2 лютого 1940, Львів. Вказівка наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командувачам 5-ої, 6-ої та 12-ої армій щодо посилення охорони важливих державних об'єктів під час операції з виселення

[а-б]Копия[б]
[в]Совершенно секретно
Только лично[в-а]

[в]Командующим 5, 6, 12 армиям
Комкору[а] – тов. ГОЛИКОВУ[1]
[в]Комдиву[а] – тов. СОВЕТНИКОВУ[2]
[в]Комдиву[а] – тов. ПАРУСИНОВУ[3]

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

[в-в] *Написано великими літерами.*

[1] Голиков Пилип Іванович (нар. 28 VII 1900 у с. Борисово, Пермська губ., пом. 29 VII 1980 у Москві); ком. корпусу (8 I 1938), генерал-лейтенант (4 VI 1940), генерал-полковник (19 I 1943), генерал армії (8 I 1959), маршал Радянського Союзу (8 V 1961); вступив 1918 до Червоної армії; закінчив 1933 заочно Військову академію РСЧА ім. М. Фрунзе. У вересні 1939, командуючи 6-ю армією Київського Особливого військового округу, брав участь у вторгненні до Польщі; з 26 VII 1940 до листопада 1941 – заст. голови ген. шт. РСЧА і голова слідчого Управління ген. шт. РСЧА; згодом почергово командував: 10-ю армією Західного фронту, 4-ю армією Калінінського фронту, військами Брянського фронту, Воронезького фронту, командував 1-ю гвардійською армією Сталінградського фронту; у вересні та жовтні 1942 був заст. командуючого Сталінградським і Північно-Західним фронтами; з 16 X 1942 – заст. голови ген. шт. РСЧА та голова ГРУ; з березня 1943 – заст. наркома оборони СРСР з кадрових питань; з вересня 1950 до квітня 1956 – нач. Головного управління кадрів Народного Комісаріату/Міністерства оборони СРСР; упродовж 1956–1958 – нач. Військової академії бронетанкових військ; упродовж 1958–1962 – нач. Головного політичного управління Радянської Армії й Військово-морського Флоту; з червня 1962 до липня 1980 – член групи генеральних інспекторів Міністерства оборони СРСР. Potyrała B., Szczegóła H. *Czerwoni marszałkowie. Elita Armii Radzieckiej 1935–1991.* – Zielona Góra, 1997. – С. 159–160; http://www.hrono.ru/biograf/bio_g/golikov_fi.php [доступ 11 XII 2021]; https://okp.mil.ru/separated_commandant_regiment/honour_book/info.htm?id=10336930@morfHeroes&blk=10327440 [доступ 11 XII 2021].

[2] Совєтніков Іван Герасимович (нар. 13 VI 1898 у с. Інсар, Пензенська губ., пом. 1 II 1957 у Львові); комбриг (9 II 1939), комдив (9 IX 1939), генерал-майор (4 VI 1940), генерал-лейтенант (9 XI 1941); закінчив 1936 два курси Військової академії ім. М. Фрунзе, а в 1949 – вищу Військову академію генерального штабу ім. К. Ворошилова; з 1918 в Червоній армії; з квітня до липня 1939 – пом. командувача КОВО; з липня 1939 до січня 1941 ком. 5-ї армії (брав участь у захопленні східних теренів II РП у вересні 1939); з червня 1941 – заст. ком. військ Південно-Західного, потім Сталінградського, Донського і Центрального фронтів по тилу; з 22 VI 1943 – ком. 34-ї армії; з січня 1944 командував 4-ю армією. З січня 1946 – заст. ком. Туркестанського ВО, з 1950 – заст. ком. Прикарпатського ВО. *Историческая энциклопедия* (https://interpretive.ru/termin/sovetnikov-ivan-gerasimovich.html [доступ 11 XII 2021]); http://www.hrono.ru/biograf/bio_s/sovetnikov.html [доступ 11 XII 2021].

[3] Парусинов Пилип Олексійович (нар. 27 XI 1893 у с. Кучеряєво, Воронезька губ., пом. 25 X 1973 у Москві); полковник (13 XII 1935), комбриг (14 VI 1937), комдив (23 VII 1938), комкор (9 II 1939), генерал-лейтенант (4 VI 1940); закінчив 1941 Військову академію РСЧА ім. М. Фрунзе;

Nr 42

2 lutego 1940, Lwów. Wytyczne ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódców 5., 6. i 12. Armii RKKA dotyczące ochrony obiektów państwowych podczas wysiedlenia osadników i leśników

[a-b]Kopia[a-b]
[c]Ściśle tajne
Do rąk własnych[c-a]

[c]Do Dowódców 5., 6. [i] 12. Armii
Do *komkora*[c] – tow. GOLIKOWA[1]
[c]Do *komdiwa*[c] – tow. SOWIETNIKOWA[2]
[c]Do *komdiwa*[c] – tow. PARUSINOWA[3]

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

[1] Filipp Iwanowicz Golikow (ur. 28 VII 1900 we wsi Borisowo, gub. permska, zm. 29 VII 1980 w Moskwie); *komkor* (8 I 1938), gen.-lejtn. (4 VI 1940), gen.-płk (19 I 1943), gen. armii (8 I 1959), marsz. Związku Sowieckiego (8 V 1961). W RKKA od 1918. W 1933 ukończył zaocznie Wojskową Akademię RKKA im. Michaiła Frunzego. We wrześniu 1939, będąc dcą 6. Armii KOWO, brał udział w zajmowaniu wschodnich terenów Rzeczypospolitej Polskiej; od 26 VII 1940 do listopada 1941 zca szefa Szt. Gen. oraz szef Zarządu Wywiadowczego Szt. Gen. RKKA; następnie dca kolejno: 10. Armii Frontu Zachodniego, 4. Armii Frontu Kalinińskiego, wojsk Frontu Briańskiego, Frontu Woroneskiego, 1. Gwardyjskiej Armii Frontu Stalingradzkiego; we wrześniu i październiku 1942 zca dcy Frontu Stalingradzkiego oraz Frontu Północno-Zachodniego; od 16 X 1942 ponownie zca szefa Szt. Gen. RKKA oraz szef GRU; od marca 1943 zca ludowego komisarza obrony ZSRS ds. kadr; od września 1950 do kwietnia 1956 naczelnik Głównego Zarządu Kadr Ludowego Komisariatu/Ministerstwa Obrony ZSRS; w l. 1956–1958 kmdt Wojskowej Akademii Wojsk Pancernych; w l. 1958–1962 szef Głównego Zarządu Politycznego Armii Sowieckiej i Floty Wojennej; od czerwca 1962 do lipca 1980 w grupie generalnych inspektorów Ministerstwa Obrony ZSRS. B. Potyrała, H. Szczegóła, *Czerwoni marszałkowie. Elita Armii Radzieckiej 1935–1991*, Zielona Góra 1997, s. 159–160; http://www.hrono.ru/biograf/bio_g/golikov_fi.php [dostęp 11 XII 2021]; https://okp.mil.ru/separated_commandant_regiment/honour_book/info.htm?id=10336930@morfHeroes&blk=10327440 [dostęp 11 XII 2021].

[2] Iwan Gierasimowicz Sowietnikow (ur. 13 VI 1898 we wsi Insar, gub. penzeńska, zm. 1 II 1957 we Lwowie); *kombrig* (9 II 1939), *komdiw* (9 IX 1939), gen.-mjr (4 VI 1940), gen.-lejtn. (9 XI 1941). Ukończył dwa kursy Akademii Wojskowej im. Michaiła Frunzego (1936) oraz Wyższą Akademię Wojskową im. Klimenta Woroszyłowa (1949). W RKKA od 1918; od kwietnia do lipca 1939 pom. dcy KOWO; od lipca 1939 do stycznia 1941 dca 5. Armii (w tym charakterze brał udział w zajmowaniu wschodnich ziem Polski we wrześniu 1939); od czerwca 1941 zca głównodowodzącego ds. Ochrony Tyłów Frontów, kolejno: Południowo-Zachodniego, Stalingradzkiego, Dońskiego i Centralnego. Od 22 VI 1943 dca 34. Armii; od stycznia 1944 dca 4. Armii; od stycznia 1946 zca dcy Turkiestańskiego WO; od 1950 zca dcy Karpackiego WO. *Istoriczeskaja encyklopiedija* (https://interpretive.ru/termin/sovetnikov-ivan-gerasimovich.html [dostęp 11 XII 2021]); http://www.hrono.ru/biograf/bio_s/sovetnikov.html [dostęp 11 XII 2021].

[3] Filipp Aleksiejewicz Parusinow (ur. 27 XI 1893 we wsi Kuczerajewo, gub. woroneska, zm. 25 X 1973 w Moskwie); płk (13 XII 1935), *kombrig* (14 VI 1937), *komdiw* (23 VII 1938), *komkor* (9 II 1939), gen.-lejtn. (4 VI 1940). Absolwent Akademii Wojskowej im. Michaiła Frunzego (1941). W RKKA od 1918. Od października 1939 dca 12. Armii KOWO, brał udział w zajmowaniu wschodnich ziem Polski; następnie jako dca 19. Korpusu Strzeleckiego i dca 13. Armii brał udział w wojnie fińsko-

[г-г]Решением СНК СССР от 5.12.[19]39 года[г-г] из западных областей УССР и БССР должны быть выселены осадники и лесная охрана бывшего польского государства.

Выселение Совнарком поручил провести НКВД СССР, который определил начало операции 8-го февраля с. г.

В связи с тем, что к-р элементы, проводимую операцию могут использовать для антисоветских выступлений, необходимо в дни операции усилить охрану на важных государственных объектах (электростанциях, телеграфе, телефонных станциях, водокачках, военных складах и объектах), повысить бдительность бойцов и н[ачальствующего]/с[остава] в несении караульной службы, усилить с вечера 7.II.[19]40 года патрулирование по крупным населенным пунктам и т. д.

Операция рассчитывается на 5–6 дней.

Прошу провести необходимые мероприятия под благовидным предлогом, не расшифровывая срок и характер операции.

Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга
[б-СЕРОВ-б]

Верно:
[в-Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности-в]
[б-ВОРОБЬЕВ-б]

№ 383/сн
2 февраля 1940 г.
гор. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 138–139.
Копія, машинопис.
Документ такого ж змісту опубліковано в: Депортации польских граждан из Западной Украины и Западной Белоруссии... – С. 98–100.

з 1918 в Червоній армії; з жовтня 1939 – ком. 12-ї армії КОВО (брав участь у захопленні східних земель II РП); потім командував 19-м стрілецьким корпусом і 13-ю армією. Учасник радянсько-фінської війни; упродовж червня–липня 1940 на чолі 13-ї армії захоплював територію Бессарабії та Північної Буковини (за деякими джерелами – заст. ком. 12-ї армії Південного фронту); з березня 1941 до червня 1943 – ком. 25-ї армії, потім займав різні посади на Далекосхідному фронті; з вересня 1945 – заст. ком. Харківського ВО, з жовтня 1946 – заст. ком. Прибалтійського ВО; з січня 1956 у запасі. https://vrnguide.ru/bio-dic/p/parusinov-filipp-alekseevich.html [доступ 11 XII 2021]; https://pamyat-naroda.ru/commander/902/ [доступ 11 XII 2021].

[г-г] *Підкреслено від руки.*

[d]Na mocy postanowienia SNK ZSRS z 5.12.[19]39 roku[d] mają zostać wysiedleni z zachodnich obwodów USRS i BSRS osadnicy i [pracownicy] straży leśnej byłego państwa polskiego.

Sownarkom polecił przeprowadzenie wysiedlenia NKWD ZSRS, który ustalił [dzień] 8 lutego br. jako początek operacji.

W związku z tym, że elementy k-r mogą wykorzystać operację do wystąpień antysowieckich, niezbędne jest w dniach przeprowadzania operacji wzmocnienie ochrony ważnych obiektów państwowych (elektrowni, telegrafu, centrali telefonicznych, stacji pomp wodnych oraz magazynów i obiektów wojskowych), zwiększenie czujności żołnierzy i k[adry] d[owódczej] przy pełnieniu warty. Od 7 II [19]40 roku wieczorem zintensyfikować patrolowanie większych miejscowości itd.

Operacja obliczona jest na 5–6 dni.

Proszę o podjęcie niezbędnych działań pod wiarygodnym pretekstem, nie ujawniając terminu i charakteru operacji.

Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi
[b]SIEROW[b]

Za zgodność:
[c]Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][c]
[b]WOROBJOW[b]

Nr 383/sn
2 lutego 1940 r.
mias[to] Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 138–139.
Kopia, maszynopis.
Dokument o tej samej treści opublikowany w: Deportacje obywateli polskich z Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi..., s. 99–101.

-sowieckiej; w czerwcu i lipcu 1940 na czele 13. Armii zajmował tereny Besarabii i północnej Bukowiny (wg niektórych źródeł jako zca dcy 12. Armii Frontu Południowego); od marca 1941 do czerwca 1943 dca 25. Armii, następnie na różnych stanowiskach Frontu Dalekowschodniego. Po wojnie, od września 1945 zca dcy ChWO, od października 1946 zca dcy Nadbałtyckiego OW; od stycznia 1956 w rezerwie. https://vrnguide.ru/bio-dic/p/parusinov-filipp-alekseevich.html [dostęp 11 XII 2021]; https://pamyat-naroda.ru/commander/902/ [dostęp 11 XII 2021].

[d–d] *Podkreślono odręcznie.*

№ 43

2 лютого 1940, Львів. Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командувачу 6-го полку НКВС щодо забезпечення проведення операції з виселення

[а-б-в]Копия[в]
Совершенно секретно
Только лично[б-а]

[б]Командиру 6 полка НКВД[б]
тов. [а-в]ШУМСКОМУ[в-а]

Намеченная операция проводится 8 февраля сего года. Ваш полк в количестве 800 человек поступает в распоряжение начальника УНКВД т. КРАСНОВА.

Свяжитесь с тов. КРАСНОВЫМ, разработайте район действия бойцов и план их использования.

[б]Зам[еститель] наркома внутренних дел Союза ССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[б]
[в]МЕРКУЛОВ[в]

[б]Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[б]
[в]СЕРОВ[в]

[б]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[б]
[в]ВОРОБЬЕВ[в]

№ 388/сн
2 февраля 1940 г.
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 144.
Копія, машинопис.

[в-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-а] *Написано в розбивку.*

Nr 43

2 lutego 1940, Lwów. Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódcy 6. Pułku NKWD o zabezpieczeniu wysiedleń

[a-b-c]Kopia[c]
Ściśle tajne
Do rąk własnych[b-a]

[b]Do Dowódcy 6. Pułku NKWD[b]
tow. [a-c]SZUMSKIEGO[c-a]

Zaplanowana operacja przeprowadzona zostanie 8 lutego bieżącego roku. Wasz pułk liczący 800 osób oddany jest do dyspozycji naczelnika UNKWD, t[owarzysza] KRASNOWA.

Skontaktujcie się z tow. KRASNOWEM, opracujcie rejon działania żołnierzy i plan ich wykorzystania.

[b]Zast[ępca] *Narkoma* Spraw Wewnętrznych Związku SRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[b]
[c]MIERKUŁOW[c]

[b]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[b]
[c]SIEROW[c]

[b]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][b]
[c]WOROBJOW[c]

Nr 388/sn
2 lutego 1940 r.
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 144.
Kopia, maszynopis.

[a-c] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

№ 44

[2 лютого 1940, Львів]. Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командиру 16-го кавалерійського полку НКВС щодо забезпечення проведення операції з виселення

[а-б]Копия[б]
[в]Совершенно секретно
Только лично[в-а]

[а]Командиру 16 кавполка НКВД
Полковнику[а] тов. [а-б]КИРЗИМОВУ[б-а1]

Намеченная операция проводится 8-го февраля с. г. Вам надлежит выделенных 590 человек обеспечить командно-политическим составом и распределить следующим образом:

80 чел[овек] выделить в распоряжение Волынского УНКВД
200 чел[овек] – " – – " – Ровенского УНКВД
310 чел[овек] – " – – " – Тарнопольск[ого] УНКВД

Поручите командирам, указанных групп немедленно явиться к начальникам УНКВД для получения района действия использования красноармейцев и сроков прибытия к местам назначения.

[а]Зам[еститель] наркома внутренних дел Союза ССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[а]
[б]МЕРКУЛОВ[б]

[а]Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[а]
[б]СЕРОВ[б]

[а–а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б–б] *Написано в розбивку.*
[в–в] *Написано великими літерами.*
[1] Кірзімов Олександр Ілліч (нар. 12 XII 1897 у Вірному, зараз Алмати, пом. 7 V 1955 у Москві); генерал-майор (15 VII 1941); закінчив IX 1939 Військову академію ім. М. Фрунзе; з 1915 у російській армії, з січня 1918 в РСЧА; з вересня 1936 – ком. 16-го Дагестанського кінного полку НКВС, який у вересні 1939 базувався б. м. Броди; з липня 1941 – ком. 265-ї стр. дивізії (Ленінградський фронт); з січня 1942 – ком. 102-ї, а з квітня того самого року 105-ї кавалерійської дивізії Середньоазіатського ВО; з березня 1943 – ком. 380-ї стрілецької дивізії; у травні 1946 закінчив службу за станом здоров'я. https://pamyat-naroda.ru/commander/1735/ [доступ 11 XII 2021]; https://marshal-sssr.ru/kirzimov-aleksandr-ilich/ [доступ 11 XII 2021].

Nr 44

[2 lutego 1940, Lwów]. Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódcy 16. Pułku Kawalerii NKWD dotyczące zabezpieczenia wysiedleń

[a-b]Kopia[b]
[c]Ściśle tajne
Do rąk własnych[c-a]

[c]Do Dowódcy 16. Pułku Kaw[alerii] NKWD
pułkownika[c] tow. [a-b]KIRZIMOWA[b-a1]

Zaplanowana operacja przeprowadzona zostanie 8 lutego br. Do Was należy oddelegowanie 590 ludzi, zapewnienie im oficerów politycznych i podzielenie ich w następujący sposób:

80 os[ób] oddelegować do dyspozycji wołyńskiego UNKWD
200 os[ób] –"– –"– równieńskiego UNKWD
310 os[ób] –"– –"– tarnopolsk[iego] UNKWD

Wydajcie polecenie, by dowódcy wymienionych grup natychmiast stawili się u naczelników UNKWD w celu otrzymania [przydziału] rejonu działania czerwonoarmistów i terminu przybycia na wyznaczone miejsce.

[c]Zast[ępca] *Narkoma* Spraw Wewnętrznych Związku SRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[c]
[b]MIERKUŁOW[b]

[c]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[c]
[b]SIEROW[b]

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

[1] Aleksandr Iljicz Kirzimow (ur. 12 XII 1897 w Wiernym, obecnie Ałmaty, zm. 7 V 1955 w Moskwie); gen.-mjr (15 VII 1941). Absolwent Akademii Wojskowej im. Michaiła Frunzego (wrzesień 1936); od 1915 w armii carskiej, od stycznia 1918 w RKKA; od września 1936 dca 16. Dagestańskiego Pułku Kawalerii NKWD, który we wrześniu 1939 stacjonował w okolicach m. Brody; od lipca 1941 dca 265. DS (Front Leningradzki); od stycznia 1942 dca 102., a od kwietnia tego roku 105. DK w Środkowoazjatyckim WO; od marca 1943 dca 380. DS. W maju 1946 zakończył służbę z powodu stanu zdrowia. https://pamyat-naroda.ru/commander/1735/ [dostęp 11 XII 2021]; https://marshal-sssr.ru/kirzimov-aleksandr-ilich/ [dostęp 11 XII 2021].

[а]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
Лейтенант госбезопасности[а]
[б]ВОРОБЬЕВ[б]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 140.
Копія, машинопис.
Документ такого ж змісту опубліковано в: Депортации польских граждан из Западной Украины и Западной Белоруссии... – С. 110.

[c]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][c]
[b]WOROBJOW[b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 140.
Kopia, maszynopis.
Dokument o tej samej treści opublikowany w: Deportacje obywateli polskich z Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi..., s. 111.

№ 45

2 лютого 1940, Львів. Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командиру 21-го кавалерійського полку НКВС щодо забезпечення проведення операції з виселення

[в-б]Копия[б]
[в]Совершенно секретно
Только лично[в-а]

[в]Командиру 21 кавполка НКВД
[б]Майору[б-в] тов. [а]ДУБРОВОМУ
г. Станиславов[а]

Намеченная операция проводится 8 февраля сего года. Выделенные Вами 220 человек поступают в распоряжение начальника Тарнопольского УНКВД тов. ВАДИСА.

Кроме того, выделить 50 человек Станиславскому УНКВД тов. МИХАЙЛОВУ.

Поручите командирам этих групп немедленно явиться к товарищам ВАДИСУ и МИХАЙЛОВУ для получения района действия и разработки плана использования красноармейцев и сроков прибытия к местам назначения.

[в]Зам[еститель] наркома внутренних дел Союза ССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[в]
[б]МЕРКУЛОВ[б]

[в]Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[в]
[б]СЕРОВ[б]

[в]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[в]
[б]ВОРОБЬЕВ[б]

№ 386/сн
2 февраля 1940 г.
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 141.
Копія, машинопис.

[в-г] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-а] *Написано великими літерами.*

Nr 45

2 lutego 1940, Lwów. Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódcy 21. Pułku Kawalerii NKWD dotyczące zabezpieczenia wysiedleń

[a-b]Kopia[b]
[c]Ściśle tajne
Do rąk własnych[c-a]

[c]Do Dowódcy 21. Pułku Kaw[alerii] NKWD
[b]majora[b-c] tow. [a]DUBROWEGO
m. Stanisławów[a]

Zaplanowana operacja przeprowadzona zostanie 8 lutego bieżącego roku. Wyznaczone przez Was 220 osób pozostaje w dyspozycji naczelnika tarnopolskiego UNKWD, tow. WADISA.

Poza tym wyznaczyć 50 osób dla stanisławskiego UNKWD – [do dyspozycji] tow. MICHAJŁOWA.

Polecić dowódcom tych grup, by niezwłocznie stawili się u towarzyszy WADISA i MICHAJŁOWA w celu przydzielenia rejonu działania, opracowania planu wykorzystania czerwonoarmistów i [określenia] terminu przybycia na wyznaczone miejsca.

[c]Zast[ępca] *Narkoma* Spraw Wewnętrznych Związku SRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[c]
[b]MIERKUŁOW[b]

[c]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[c]
[b]SIEROW[b]

[c]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][c]
[b]WOROBJOW[b]

Nr 386/sn
2 lutego 1940 r.
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 141.
Kopia, maszynopis.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

№ 46

2 лютого 1940, Львів. Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командиру конвойної дивізії НКВС щодо забезпечення проведення операції з виселення

[а-б-в]Копия[в]
Совершенно секретно
Только лично[б-а]

[б]Командиру конвойной дивизии [НКВД]
Полковнику[б] тов. [в]ЗАВЬЯЛОВУ[в][1]

Намеченная операция проводится 8 февраля сего года. Вам надлежит обеспечить конвоирование переселенцев, как на узкой, так и на широкой колее, в соответствии с указаниями НКВД СССР.

Выделенные от дивизии 900 человек поступают в распоряжение начальника Тарнопольского УНКВД тов. ВАДИСА.

Поручите командирам полков немедленно явиться к тов. ВАДИСУ для получения района действия и разработки плана использования красноармейцев и сроков прибытия к местам назначения.

[б]Зам[еститель] наркома внутренних дел Союза ССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[б]
[в]МЕРКУЛОВ[в]

[б]Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[б]
[в]СЕРОВ[в]

[б]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[б]
[в]ВОРОБЬЕВ[в]

[а-в] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано великими літерами.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[1] Зав'ялов А.І., полковник, упродовж 1940–1941 – ком. 13-ї дивізії конвойних військ НКВС СРСР, яка брала участь у депортаціях населення з Галичини, Бессарабії та Буковини; потім ком. 35-ї дивізії конвойних військ НКВС. https://amp.ru.freejournal.org/6789317/1/13-ya-diviziya-konvoynykh-voysk-nkvd.html [доступ 11 XII 2021].

Nr 46

2 lutego 1940, Lwów. Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódcy Dywizji Konwojowej NKWD dotyczące zabezpieczenia wysiedleń

[a-b-c]Kopia[c]
Ściśle tajne
Do rąk własnych[b-a]

[b]Do Dowódcy Dywizji Konwojowej [NKWD]
pułkownika[b] tow. [a]ZAWJAŁOWA[a1]

Zaplanowana operacja przeprowadzona zostanie 8 lutego bieżącego roku. Macie zabezpieczyć konwojowanie przesiedleńców koleją, zarówno wąskotorową, jak i szerokotorową, zgodnie z wytycznymi NKWD ZSRS.

Wyznaczonych z Dywizji 900 osób pozostaje w dyspozycji naczelnika tarnopolskiego UNKWD, tow. WADISA.

Wydajcie polecenie dowódcom pułków, by niezwłocznie stawili się u tow. WADISA w celu przydzielenia rejonu działania, opracowania planu wykorzystania czerwonoarmistów i [określenia] terminu przybycia na wyznaczone miejsca.

[b]Zast[ępca] *Narkoma* Spraw Wewnętrznych Związku SRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[b]
[c]MIERKUŁOW[c]

[b]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[b]
[c]SIEROW[c]

[b]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][b]
[c]WOROBJOW[c]

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[1] A.I. Zawjałow, płk. W l. 1940–1941 dca 13. Dywizji Wojsk Konwojowych NKWD ZSRS, która uczestniczyła w deportacjach ludności z Galicji, Besarabii i Bukowiny; następnie dca 35. Dywizji Wojsk Konwojowych NKWD. https://amp.ru.freejournal.org/6789317/1/13-ya-diviziya-konvoynykh-voysk-nkvd.html [dostęp 11 XII 2021].

№ 389/сн
2 февраля 1940 г.
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 142.
Копія, машинопис.

Nr 389/sn
2 lutego 1940 r.
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 142.
Kopia, maszynopis.

№ 47

2 лютого 1940, Львів. Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова командувачу дивізії з охорони залізничних шляхів НКВС щодо забезпечення проведення операції з виселення

[а-б-в]Копия[в]
Совершенно секретно
Только лично[б-а]

[б]Командиру дивизии по охране желдорсообщений
[а]майору[в-б] тов. [а]МОГИЛЯНЦЕВУ[а1]
[в]г. Львов[в]

Намеченная операция проводится 8 февраля сего года.

Выделенные Вами подразделения распределяются следующим образом:

Стрыйский полк – 200 чел[овек], в распоряжение начальника Дрогобычской УНКВД тов. ЗАЧЕПА;

Станиславский полк – 200 чел[овек] – в распоряжение начальника Станиславского УНКВД – тов. МИХАЙЛОВА;

Львовский полк – 250 человек – в распоряжение начальника Львовского УНКВД т. КРАСНОВА.

Поручите командирам полков немедленно явиться к начальникам соответствующих УНКВД, для получения района действия разработки плана использования красноармейцев и сроков прибытия к месту назначения.

[б]Зам[еститель] наркома внутренних дел Союза ССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[б]
[в]МЕРКУЛОВ[в]

[б]Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[б]
[в]СЕРОВ[в]

[а-в] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано великими літерами.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[1] Могілянцев Іван Сергійович (нар. 25 IX 1902 у Санкт-Петербурзі, пом. 15 IV 1944); полковник. З листопада 1939 служив у військах НКВС охорони залізниці; з червня 1941 на фронтах: Південно-Західному, Центральному, 1-му Українському; з 19 V 1943 – заст. ком. 112-ї стрілецької дивізії 60-ї армії; з січня 1944 – заст. ком. 280-ї стрілецької дивізії; помер від отриманих поранень. https://www.polkmoskva.ru/people/1117401/ [доступ 12 XII 2021]; http://voenspez.ru/index.php?topic=4478.150;wap2 [доступ 12 XII 2021]; https://books.google.pl/books?id=OUGvDwAAQBAJ&pg=PT38&lpg [доступ 12 XII 2021].

Nr 47

2 lutego 1940, Lwów. Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa i ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla dowódcy Dywizji Ochrony Kolei NKWD w związku z wysiedleniem osadników i leśników

[a-b-c]Kopia[c]
Ściśle tajne
Do rąk własnych[b-a]

[b]Do Dowódcy Dywizji Ochrony Połączeń Kol[ejowych]
[c]majora[c-b] tow. [a]MOGILANCEWA[a1]
[c]m. Lwów[c]

Zaplanowana operacja przeprowadzona zostanie 8 lutego bieżącego roku.

Wyznaczone przez Was oddziały zostają podzielone w następujący sposób:

– pułk stryjski, 200 os[ób] – do dyspozycji naczelnika drohobyckiego UNKWD, tow. ZACZEPY;

– pułk stanisławowski, 200 os[ób] – do dyspozycji naczelnika stanisławskiego UNKWD, tow. MICHAJŁOWA;

– pułk lwowski, 250 os[ób] – do dyspozycji naczelnika lwowskiego UNKWD t[owarzysza] KRASNOWA.

Wydajcie polecenie dowódcom pułków, by niezwłocznie stawili się u naczelników odpowiednich UNKWD w celu przydzielenia rejonu działania, opracowania planu wykorzystania czerwonoarmistów i [określenia] terminu przybycia na wyznaczone miejsca.

[b]Zast[ępca] *Narkoma* Spraw Wewnętrznych Związku SRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[b]
[c]MIERKUŁOW[c]

[b]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[b]
[c]SIEROW[c]

[b-a] *Podkreślono maszynowo.*

[b-b] *Zapisano wersalikami.*

[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Iwan Siergiejewicz Mogilancew (ur. 25 IX 1902 w Sankt Petersburgu, zm. 15 IV 1944); płk. Od listopada 1939 służył w Wojskach Ochrony Kolei NKWD; od czerwca 1941 pełnił służbę przy Frontach: Południowo-Zachodnim, Centralnym, 1. Ukraińskim; od 19 V 1943 zca dcy 112. DS (60. Armia); od stycznia 1944 zca dcy 280. DS; zmarł w wyniku odniesionych ran. https://www.polkmoskva.ru/people/1117401/ [dostęp 12 XII 2021]; http://voenspez.ru/index.php?topic=4478.150;wap2 [dostęp 12 XII 2021]; https://books.google.pl/books?id=OUGvDwAAQBAJ&pg=PT38&lpg [dostęp 12 XII 2021].

[6]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[6]
[в]ВОРОБЬЕВ[в]

№ 385/сн
2 февраля 1940 г.
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 143.
Копія, машинопис.

[b]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][b]
[c]WOROBJOW[c]

Nr 385/sn
2 lutego 1940 r.
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 143.
Kopia, maszynopis.

№ 48

2 лютого 1940, Луцьк. Спецповідомлення начальника УНКВС Волинської області Івана Білоцерківського наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо «очищення» від біженців залізничних станцій Ковель та Ківерці

[а-а]УРСР
Народний комісаріат внутрішніх справ
Управління державної безпеки
по Луцькій області[а-а]
«[б-2-б]» [б-февраля-б] 19[б-40-б] г.
№ [б-1745059-б]
г. Луцк, Телефон коммутатор УНКВД

Лит. «.....»
Вх. № ..... на № .....
от ..... 19... г.

Краткое содержание:

[в-Народному комиссару внутренних дел УССР
Комиссару государственной безопасности-в]
[г-тов. СЕРОВУ-г]
гор. [б-Львов-б]

[в-г-Спецсообщение-г-в]
О принятых мерах по очистке железнодорожных
станций Ковель и Киверцы от беженцев

25/I-1940 года из Ковельского уездного отдела НКВД поступили данные о том, что [на] жел[езно]дор[ожной] станции Ковель скопилось до 2-х тысяч беженцев, прибывших из УССР, куда были направлены во время войны бы[шей] Польши с Германией.

Тогда же была получена телефонограмма от зам[естителя] наркома внутренних дел СССР комиссара госбезопасности тов. МЕРКУЛОВА о немедленном принятии мер по очистке жел[езно]дор[ожных] станций от беженцев.

Скопление указанного выше количества беженцев срывало нормальную работу жел[езно]дор[ожного] узла ст[анции] Ковель, т. к. некоторая часть беженцев была размещена в жел[езно]дор[ожных] вагонах, что не давало возможности использования их, вокзал был заполнен исключительно беженцами, что парализовало доступ пассажиров к службам вокзала и, кроме

[а-а] Праворуч бланк відповідно російською мовою.
[б-б] Вписано від руки.
[в-в] Написано великими літерами.
[г-г] Підкреслено машинописним способом.

Nr 48

2 lutego 1940, Łuck. Informacja specjalna naczelnika UNKWD Obwodu Wołyńskiego Iwana Biełocerkowskiego dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o usunięciu *bieżeńców* ze stacji kolejowych Kowel i Kiwerce

[a-a]USRS
Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych
Urząd Bezpieczeństwa Państwowego
Obwodu Łuckiego[a-a]
„[b-b]2[b-b]" [b-b]lutego[b-b] 19[b-b]40[b-b] r.
Nr [b-b]1745059[b-b]
m. Łuck, telefon centrala UNKWD

Lit. „....."
Nr wch. ..... na nr .....
z ..... 19... r.

Streszczenie:

[c-c]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państwowego[c-c]
[d-d]tow. SIEROWA[d-d]
mias[to] [b-b]Lwów[b-b]

[c-d]Informacja spec[jalna][c-d]
o działaniach mających na celu oczyszczenie stacji kolejowych
Kowel i Kiwerce z *bieżeńców*

[Dnia] 25/I-1940 roku z Kowelskiego Oddziału Powiatowego NKWD napłynęły informacje, że [na] stacji kol[ejowej] Kowel zgromadziło się blisko 2 tysiące *bieżeńców* przybyłych z USRS, dokąd zostali wysłani w trakcie wojny był[ej] Polski z Niemcami.

Wtedy też otrzymano telefonogram od zast[ępcy] *narkoma* spraw wewnętrznych ZSRS, komisarza bezpieczeństwa państw[owego] tow. MIERKUŁOWA dotyczący podjęcia natychmiastowych działań w celu oczyszczenia stacji kol[ejowych] z *bieżeńców*.

Nagromadzenie wskazanej wyżej liczby *bieżeńców* uniemożliwiało normalną pracę węzła kol[ejowego] st[acji] Kowel, p[onieważ] niektórzy *bieżeńcy* zostali ulokowani w wagonach kol[ejowych], co nie pozwalało na korzystanie z nich. Dworzec wypełniony był wyłącznie *bieżeńcami*, co sparaliżowało dostęp

[a-a] *Tekst w języku ukraińskim. Obok ten sam tekst w języku rosyjskim.*
[b-b] *Wpisano odręcznie.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*
[d-d] *Podkreślono maszynowo.*

того, среди беженцев появилась эпидемия сыпного тифа (12 случаев заболевания), что угрожало населению.

Принятыми мерами администрацией станции Ковель и советско-партийными организациями по очистке от беженцев достигнуто цели не было, т. к. контрреволюционный элемент среди беженцев подготовил основную массу беженцев к противодействию советским мероприятиям, и выставляли свои требования, как-то:

а) из вокзала не уходить;

б) требовать выдачу пропусков на территорию, занятую Германией и вынудить советское правительство отправить эшелонами в Германию.

Такое же положение создалось и на ст[анции] Киверцы, куда прибыл эшелон из 30 вагонов, где было размещено 206 семей беженцев.

В беседе с беженцами и через осведомление установлено, что все беженцы были увезены на территорию УССР во время войны быв[шей] Польши Германией, в то время, когда советские войска по договору с Германией отошли на установленную границу.

В УССР беженцы работали на разных работах и разных предприятиях – Киевской, Винницкой и других областях.

С 1-го декабря среди беженцев распространился слух о том, что в Киеве даются пропуска в Западную Украину, где будет работать комиссия по переотправке беженцев по местам их прежнего жительства.

В Киеве железнодорожной милицией всем явившимся беженцам на жел[езно]дор[ожной] ст[анции] Киев, были выданы пропуска через старую СССР – польскую границу, и эшелонами доставили до Ковеля, а некоторая часть из беженцев направлены до станции Владимир-Волынск и Киверцы.

С целью разгрузки ст[анций] Ковель и Киверцы УНКВД Волынской области была создана оперативная группа из работников УГБ, которая в ночь с 26/I-[19]40 г. по 27/I-[19]40 года завербовала из беженцев 6 человек осведомления, через которое установлено, что контрреволюционный элемент из беженцев в лице ПАЛЬЧИНСКОГО Григория Григорьевича, 1888 года рождения, кулак; САЧЕВА Петр – кулак и КИРК Мартын, кулак, все трое жители Грубешувского уезда (территория Германии), не желая оставаться на территории СССР, во что бы то ни стало, пытались перейти границу, одновременно вели работу среди беженцев за переход границы легальным или нелегальным путями.

Среди беженцев ПАЛЬЧИНСКИЙ, САЧЕВА и КИРК говорили, что «советская власть не имеет права задерживать нас на своей территории, т. к. мы гр[ажда]не Советского Союза, а поэтому, если коллективно будем требовать выдачу пропусков, то нам не откажут, а в случае отказа – будем переходить нелегально границу, а там у нас (имеется в виду территория Германии) – хозяйство и лучшая жизнь, чем в СССР».

ПАЛЬЧИНСКИЙ и САЧЕВА писали прошение в немецкую комиссию по переотправке немцев, это прошение носили среди беженцев станции Ковель, требуя коллективные подписи. С указанным прошением САЧЕВА

pasażerów do służb dworca, a poza tym wśród *bieżeńców* pojawiła się epidemia tyfusu plamistego (12 przypadków zachorowań), co zagrażało ludności.

Działania podjęte przez administrację stacji Kowel i organizacje sowiecko-partyjne, mające na celu oczyszczenie [stacji] z *bieżeńców*, nie powiodły się, p[onieważ] element kontrrewolucyjny wśród *bieżeńców* przygotował zdecydowaną większość *bieżeńców* do stawienia oporu sowieckim działaniom; wysunięto żądania, a mianowicie:

a) z dworca nie wychodzić;

b) żądać wydania przepustek na terytorium zajęte przez Niemcy i zmusić rząd sowiecki, by wysłał ich eszelonami do Niemiec.

Taka sama sytuacja zaistniała również na st[acji] Kiwerce, dokąd przybył eszelon [złożony] z 30 wagonów, w których umieszczono 206 rodzin *bieżeńców*.

Z rozmów z *bieżeńcami* i dzięki informatorom ustalono, że wszyscy *bieżeńcy* zostali wywiezieni na terytorium USRS w czasie wojny był[ej] Polski z Niemcami, kiedy wojska sowieckie zgodnie z umową z Niemcami wycofały się na ustanowioną granicę.

W USRS *bieżeńcy* wykonywali rozmaite prace w różnych zakładach obwodów kijowskiego, winnickiego i innych.

Od 1 grudnia wśród *bieżeńców* rozpowszechniana była pogłoska, że w Kijowie wydawane są przepustki na Zachodnią Ukrainę, gdzie pracować będzie komisja do spraw ponownego wysłania *bieżeńców* do miejsc ich wcześniejszego zamieszkania.

W Kijowie milicja kolejowa wszystkim *bieżeńcom*, którzy stawili się na st[acji] kol[ejowej] Kijów, wydała przepustki [pozwalające na przejazd] przez dawną granicę ZSRS z Polską i eszelonami przetransportowano [ich] do Kowla, a niektórzy *bieżeńcy* wysłani zostali na stacje Włodzimierz Wołyńsk[i] i Kiwerce.

W celu rozładowania st[acji] Kowel i Kiwerce UNKWD Obwodu Wołyńskiego powołał grupę operacyjną [złożoną] z pracowników UGB, która w nocy z 26/I-[19]40 r. na 27/I-[19]40 roku zwerbowała 6 *bieżeńców*-informatorów, dzięki którym ustalono, że elementy kontrrewolucyjne z grona *bieżeńców* w osobach: PALCZYNSKIEGO Grigorija Grigorjewicza, 1888 rok urodzenia, kułaka; SACZEWY Piotra, kułaka i KIRKA Martyna, kułaka – wszyscy trzej mieszkańcy powiatu hrubieszowskiego (terytorium Niemiec) – nie chcąc pozostać na terytorium ZSRS, niezależnie od wszystkiego próbowały przejść granicę, nakłaniając jednocześnie *bieżeńców* do przejścia granicy tak legalną, jak i nielegalną drogą.

Wśród *bieżeńców* PALCZYNSKIJ, SACZEWA i KIRK mówili, że „władza sowiecka nie ma prawa zatrzymywać nas na swoim terytorium, p[onieważ] nie jesteśmy ob[y watela]mi Związku Sowieckiego, dlatego też, jeśli wspólnie będziemy żądać wydania przepustek, to nie odmówią nam, a w razie odmowy – będziemy przechodzić granicę nielegalnie, a tam (chodzi o terytorium Niemiec) mamy gospodarstwo i lepsze życie niż w ZSRS".

PALCZYNSKIJ i SACZEWA napisali podanie do niemieckiej komisji do spraw ponownego odesłania [do] Niemców. Z podaniem tym chodzili wśród *bieżeńców* na stacji Kowel, żądając zbiorowych podpisów. Z tymże podaniem

выезжал в гор. Львов и Луцк в немецкую комиссию. В Ковеле ПАЛЬЧИНСКИЙ ходил в немецкую комиссию, где спрашивал, известно ли комиссии о том, что советская власть не дает разрешения беженцам на право проезда на старые места жительства, и просил, чтобы немецкая комиссия повлияла на советские органы в Ковеле по части выдачи пропусков.

Получив указанные данные от осведомления, ПАЛЬЧИНСКИЙ был немедленно арестован, САЧЕВА и КИРК с вокзала скрылись, причем среди беженцев, как доносит осведомление, заявили: «Нам нужно скрыться, а то придется отвечать перед военным трибуналом».

(САЧЕВА и КИРК устанавливаются с целью их ареста).

Изъяв одного из руководителей указанной антисоветской вылазки, с ним вместе было задержано до 20-ти человек, активно выступавших во время категорического отказа беженцев от переселения из вокзала на квартиры. После чего оперативной группой было преступлено к разгрузке вокзала, для этой цели были мобилизованы средства передвижения в гор. Ковеле и к 12 часам 27/I-[19]40 года жел[езно]дор[ожная] станция Ковель была совершенно очищена от беженцев.

Следует указать, что вначале, когда беженцам было предложено погружаться в автомашины и переселяться со станции на квартиры, последние продолжали категорически отказываться от переселения и выкрикивали: «Мы не пойдем, давайте нам пропуска, мы должны разъехаться по домам».

После того, как 2–3 семьи беженцев оперативной группой были посажены в автомашины помимо их воли, основная масса беженцев изъявила желание на переселение, и впоследствии были переселены все.

Таким образом, из вокзала Ковель было переселено в свободные дома гор. Ковель 2 тысячи человек.

Среди беженцев завербовано 12 человек осведомителей. Осведомление передано на связь Уездному отделу НКВД.

Такое же мероприятие было проведено и по станции Киверцы, откуда переселено на свободные квартиры до 1000 чел[овек].

Следует отметить, что несмотря на то, что операцию по очистке жел[езно]дор[ожной] станции Ковель, обязан был провести Дорожно-транспортный отдел НКВД ст[анции] Ковель, однако последний от участия в операции совершенно самоустранился и никакого участия в операции не принимал. Хуже того, в то время, когда оперативной группой был намечен план операции, с которым был ознакомлен начальник ДТО станции Ковель ст[арший] лейтенант госбезопасности тов. УТКИН, от которого необходима была помощь оперативным составом, тов. УТКИН заявил: «Я считаю, план нереальный, а поэтому операцию проводите сами».

"Начальник УНКВД по Волынской области
Капитан госбезопасности"
(—) БЕЛОЦЕРКОВСКИЙ

SACZEWA jeździł do mias[t] Lwowa i Łucka, do komisji niemieckiej. W Kowlu PALCZYNSKIJ poszedł do komisji niemieckiej, gdzie spytał, czy komisji wiadomo, że władza sowiecka nie wydaje *bieżeńcom* zezwoleń na wyjazd do dawnych miejsc zamieszkania i prosił, by komisja niemiecka wpłynęła na sowieckie organy w Kowlu w sprawie wydania przepustek.

Po otrzymaniu wspomnianych danych od informatorów, PALCZYNSKIJ został natychmiast aresztowany, SACZEWA i KIRK wymknęli się z dworca, przy czym wśród *bieżeńców*, jak donoszą informatorzy, mówili: „Musimy ukryć się, bo w przeciwnym razie będziemy odpowiadać przed trybunałem wojskowym".

(SACZEWA i KIRK są ustalani w celu ich aresztowania).

Po ujawnieniu jednego z przywódców wspomnianego wystąpienia antysowieckiego, wraz z nim zatrzymano blisko 20 *bieżeńców*, czynnie uczestniczących w akcji kategorycznej odmowy przesiedlenia [ich] z dworca do mieszkań. Następnie grupa operacyjna przystąpiła do rozładowania dworca, w tym celu zorganizowano środki transportu w mieś[cie] Kowlu i do godziny 12 [dnia] 27/I-[19]40 roku stacja kol[ejowa] Kowel została całkowicie oczyszczona z *bieżeńców*.

Należy wspomnieć, że początkowo, kiedy *bieżeńcom* zaproponowano wsiadanie do samochodów i przeniesienie ze stacji do mieszkań, ci nadal kategorycznie odmawiali przemieszczenia się i krzyczeli: „Nie pójdziemy, dajcie nam przepustki, musimy wyjechać do [swoich] domów".

Po tym, jak 2–3 rodziny zostały przez grupę operacyjną wsadzone do samochodów wbrew ich woli, większość *bieżeńców* zgodziła się na przeniesienie, a następnie przetransportowano wszystkich.

W ten sposób z dworca Kowel przesiedlonych zostało do wolnych domów w mieś[cie] Kowlu 2 tysiące osób.

Wśród *bieżeńców* zwerbowano 12 informatorów i przekazano ich na kontakt Powiatowemu Oddziałowi NKWD.

Taką samą akcję przeprowadzono również na stacji Kiwerce, skąd przesiedlono do wolnych mieszkań blisko 1000 os[ób].

Należy zauważyć, że pomimo iż operację oczyszczenia stacji kol[ejowej] Kowel miał przeprowadzić Oddział Drogowo-Transportowy NKWD st[acji] Kowel, ten jednak od udziału w operacji całkowicie uchylił się i żadnego udziału w operacji nie brał. Co gorsze, wtedy, gdy grupa operacyjna opracowała plan operacji, naczelnik DTO stacji Kowel, st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] tow. UTKIN, który miał udzielić niezbędnej pomocy składowi operacyjnemu, po zapoznaniu się [z planem] oświadczył: „Uważam, że plan jest nierealny, dlatego operację prowadźcie [sobie] sami".

„Naczelnik UNKWD Obwodu Wołyńskiego
kapitan bezpieczeństwa państw[owego]"
(—) BIEŁOCERKOWSKIJ

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 103–107.
Оригінал, машинопис на бланку.
Документ такого ж змісту опубліковано в: Wołyń za «pierwszych Sowietów». Losy ludności polskiej i polskiego dziedzictwa kulturowego. Zbiór dokumentów. – T. 2: lata 1939–1941 / red. Stępień S. – Przemyśl, 2020. – C. 91–94 (http://www.pwin.pl/Dzialalnosc%20naukowa/wolyn2.pdf [доступ 13 XII 2021]).

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 103–107.
Oryginał, maszynopis na papierze firmowym.
Dokument o tej samej treści opublikowany w: Wołyń za „pierwszych Sowietów". Losy ludności polskiej i polskiego dziedzictwa kulturowego. Zbiór dokumentów, t. 2: lata 1939–1941, red. S. Stępień, Przemyśl 2020, s. 91–94 (http://www.pwin.pl/Dzialalnosc%20naukowa/wolyn2.pdf [dostęp 13 XII 2021]).

№ 49

2 лютого 1940, Львів. Повідомлення наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії стосовно біженців у центральних і східних областях України

[а-б]Сов[ершенно] секретно[б-а]

[а]Народному комиссару внутренних дел Союза ССР
Комиссару государственной безопасности 1 ранга[а]
[б]тов. [в]БЕРИЯ Л.П.[в]
гор. [в]Москва[в-б]

В соответствии с Вашим заданием по вопросу скопления беженцев в городах западных областей Украины сообщаю следующее:

После установления границы с Германией, нами, совместно со специальной бригадой политработников, выделенных Военным советом КОВО, был проведен учет беженцев в западных областях Украины и закончен к 16 октября 1939 года, где было зарегистрировано 179 570 человек.

Из этого числа беженцев было передано обратно, т. е. на немецкую территорию 41 тысяча 500 человек. Из оставшихся 138 070 человек, по указанию тов. ХРУЩЕВА, советскими организациями УССР было отправлено на работу 32 381 человек, которые распределены по областям:

Житомирская	– 1838 семей	– 8636 человек
Винницкая	– 2603 [семьи]	– 11500 – ″ –
Черниговская	– 798 [семей]	– 3865 – ″ –
Полтавская	– 815 – ″ –	– 3533 [человека]
Кировоградская	– 728 – ″ –	– 2279 [человек]
Николаевская	– 119 – ″ –	– 874 [человека]
Одесская	– 73 [семьи]	– 873 – ″ –
Сумская	– 195 [семей]	– 371 [человек]
Каменец-Подольск[ая]	– 120 – ″ –	– 450 – ″ –

По своему социальному составу это были большинство к[рестья]не, ремесленники и частично торговцы.

В областях они были определены на работу в совхозы, промартели, кустарные артели, в колхозы и другие предприятия.

Кроме этих 32 381 беженцев, также по указанию тов. ХРУЩЕВА, было навербовано 15 тысяч безработных, в большинстве жителей Львовской

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*

Nr 49

2 lutego 1940, Lwów. Informacja ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii o sytuacji *bieżeńców* w centralnych i wschodnich obwodach USRS

[a-b]Ściś[le] tajne[b-a]

[a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych Związku SRS
komisarza bezpieczeństwa państwowego 1. rangi[a]
[b]tow. [c]BERII Ł.P.[c]
mias[to] [c]Moskwa[c-b]

Zgodnie z Waszym poleceniem dotyczącym nagromadzenia się *bieżeńców* w miastach zachodnich obwodów Ukrainy, informuję co następuje:

Po ustanowieniu granicy z Niemcami przeprowadziliśmy, wspólnie ze specjalną brygadą pracowników polit[ycznych] przydzielonych przez Radę Wojskową KOWO, ewidencję *bieżeńców* w zachodnich obwodach Ukrainy, zakończoną przed 16 października 1939 roku, podczas której zarejestrowano 179 570 osób.

Spośród tych *bieżeńców* przekazano z powrotem, tj. na terytorium niemieckie, 41 tysięcy 500 osób. Z [grona] pozostałych 138 070, zgodnie z rozkazem tow. CHRUSZCZOWA, sowieckie organizacje USRS wysłały do pracy 32 381 osób, które rozdzielono według obwodów:

żytomierski	– 1838 rodzin	– 8636 osób
winnicki	– 2603 [rodziny]	– 11500 –〃–
czernihowski	– 798 [rodzin]	– 3865 –〃–
połtawski	– 815 –〃–	– 3533 [osoby]
kirowogradzki	– 728 –〃–	– 2279 [osób]
mikołajowski	– 119 –〃–	– 874 [osoby]
odeski	– 73 [rodziny]	– 873 –〃–
sumski	– 195 [rodzin]	– 371 [osób]
kamieniecko-podolski	– 120 –〃–	– 450 –〃–

Według składu społecznego w większości byli to ch[ło]pi, rzemieślnicy i częściowo kupcy.

W obwodach podjęli [oni] pracę w sowchozach, spółdzielniach przem[ysłowych], spółdzielniach chałupniczych, w kołchozach i innych zakładach.

Oprócz tych 32 381 *bieżeńców*, również z rozkazu tow. CHRUSZCZOWA, zwerbowano 15 tysięcy bezrobotnych, w większości mieszkańców obwodu

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

области, разных специальностей и отправлено в Донбасс для работы в шахтах. Размещены они были в Сталинской и Ворошиловсградской областях.

Таким образом, в УССР находится 47 381 чел[овек], прибывших из западных областей.

По сообщению начальников УНКВД областей, где проживают беженцы и завербованные в шахты, местные организации недостаточно обращают внимание на жилищные и материальные условия этих лиц. К тому же, завербованные в шахты оказались работниками других специальностей, не физического труда.

В результате эти лица начали разбегаться по городам. Прибывшие в Киев, обращались в СНК УССР, где получали единовременную помощь.

По сообщению нашего агента, количество бросивших работу, стало увеличиваться, когда узнали, что в Киеве существует комиссия по отправке беженцев к прежнему месту жительства[1].

В целях очистки Киева, Совнаркомом УССР были приняты меры к отправке их из Киева в города западных областей.

В период 24–25 января сего года таким образом было отправлено эшелонами до 3-х тысяч человек, которые и скопились в Ковеле. Результаты скопления Вам сообщались.

По сообщению из областей, организаторы саботажа и нежелающие работать арестованы:

в Черниговe	– 10 человек
в Запорожье	– 2 [человека]
в Киеве	– 2 –ı–
в Виннице	– 4 –ı–
в Кировограде	– 1 [человек]
Всего:	– 17 человекr

На основе Вашей директивы даны указания по областям о более решительных мероприятиях в отношении дезорганизаторов производства.

По линии СНК УССР и ЦК КП(б)У принято решение о создании необходимых материальных условий для работы беженцев. На сегодня, по отдельным справкам из областей, это решение не выполняется, поэтому, пред[седатель] СНК тов. КОРНИЕЦ[2] дал указание пред[седателям] облисполкомов по этому вопросу.

---

r *Сума або доданки неправильні.*

[1] Тобто радянсько-німецька комісія у справах обміну населенням (надавала біженцям можливість повернутися до попереднього місця проживання). На тему діяльності спільних комісій дивись ширше: Boćkowski D. *Czas nadziei. Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej w ZSRR i opieka nad nimi placówek polskich w latach 1940–1943*. – Warszawa, 1999. – С. 16, 81–82 (https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/639/Czas%20nadziei.pdf?sequence=1&isAllowed=y [доступ 13 XII 2021]).

[2] Корнієць Леонід Романович (нар. 21 VIII 1901 у Бобринці, Херсонська губ., пом. 29 V 1969 у Москві); в 1938–1939 рр. депутат ВР УРСР і голова Президії ВР; з 28 VII 1939 – голова РНК УРСР (з перервами липень 1941 – жовтень 1942 і вересень 1943; у цей період був

lwowskiego, reprezentujących różne zawody i wysłano ich do Donbasu do pracy w kopalniach. Rozmieszczeni zostali w obwodach stalińskim i woroszyłowgradzkim.

W ten sposób w USRS znajduje się 47 381 os[ób] przybyłych z zachodnich obwodów.

Według informacji naczelników UNKWD obwodów, w których mieszkają *bieżeńcy* i [ludzie] zwerbowani do kopalń, lokalne organizacje zwracają niedostateczną uwagę na warunki mieszkaniowe i bytowe tych osób. Oprócz tego, zwerbowani do kopalń okazali się pracownikami innych specjalności, nie pracownikami fizycznymi.

W rezultacie osoby te zaczęły rozpraszać się po miastach. Ci, którzy przybyli do Kijowa zwracali się do SNK USRS, gdzie otrzymali jednorazową pomoc.

Według informacji naszego agenta liczba osób porzucających pracę zaczęła wzrastać, gdy dowiedziały się one, że w Kijowie działa komisja do spraw odsyłania *bieżeńców* do poprzedniego miejsca zamieszkania[1].

W celu oczyszczenia Kijowa *Sownarkom* USRS podjął kroki, by wysłać ich z Kijowa do miast zachodnich obwodów.

W okresie 24–25 stycznia bieżącego roku w ten sposób wysłano eszelonami blisko 3 tysiące osób, które zgromadziły się w Kowlu. O skutkach tego zgromadzenia byliście informowani.

Według informacji z obwodów organizatorzy sabotażu i ci, którzy nie chcieli pracować, zostali aresztowani:

w Czernihowie	– 10 osób
w Zaporożu	– 2 [osoby]
w Kijowie	– 2 –»–
w Winnicy	– 4 –»–
w Kirowogradzie	– 1 [osoba]
Łącznie:	– 17 osób[d]

Na podstawie Waszej dyrektywy wydano obwodom polecenia podjęcia bardziej zdecydowanych kroków w stosunku do [osób] dezorganizujących produkcję.

Po linii SNK USRS i KC KP(b)U podjęto decyzję o stworzeniu *bieżeńcom* niezbędnych warunków materialnych do pracy. Na dzień dzisiejszy, według informacji z poszczególnych obwodów, decyzja ta nie jest realizowana, dlatego przew[odniczący] SNK tow. KORNIJEC[2] wydał w tej sprawie polecenie przew[odniczącym] *obłispołkomów*.

---

[d] *Suma nie zgadza się ze składnikami.*

[1] Tj. sowiecko-niemiecka komisja mieszana ds. wymiany ludności, mająca umożliwić uchodźcom z Polski centralnej powrót na tereny przez nich zamieszkałe przed wrześniem 1939. Na temat działalności komisji mieszanych zob. szerzej: D. Boćkowski, *Czas nadziei. Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej w ZSRR i opieka nad nimi placówek polskich w latach 1940–1943*, Warszawa 1999, s. 16, 81–82 (https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/639/Czas%20nadziei.pdf?sequence=1&isAllowed=y [dostęp 13 XII 2021]).

[2] Leonid Romanowicz Kornijec (ur. 21 VIII 1901 w Bobryńcu, gub. chersońska, zm. 29 V 1969 w Moskwie). W l. 1938–1939 deputowany do RN USRS i przewodniczący Prezydium RN; od 28 VII 1939

В течение января месяца сего года, из общего количества беженцев западных областей происходит отбор Наркоматами черной металлургии, пищевой промышленности, лесной промышленности и др[угими], для отправки на работу в СССР.

Всего на сегодня отправлено 10 тысяч человек. Отправка и отбор продолжается.

Таким образом, в западных областях Украины осталось 95 295 человек беженцев, которые распределяются по областям:

Волынская	– 11200 человек
Станиславская	– 7585 –»–
Дрогобычская	– 26052 [человека]
Ровенская	– 2450 [человек]
Львовская	– 44227 –»–
Тарнопольская	– 3781 –»–

По вопросу о средствах существования беженцев, бросивших предприятия, сообщаю, что переехавшие из областей УССР, живут за счет продажи ценных вещей (часы, браслеты, кольца и т. д.), частично еще зарплата, полученная от предприятий, из которых ушли, и есть случаи – уже занимаются спекуляцией.

По национальному составу: 50% поляков, 40% евреев, 8% украинцев и 2% прочих национальностей.

Политические настроения исключительно антисоветские, провокационные. Ведут клеветнические разговоры о том, что в Советском Союзе живут бедно, одеваются плохо, зарплата низкая, предъявляют требования о немедленной передаче их на германскую сторону, заявляя, что здесь не дают продуктов и промтоваров.

[a]Нарком внутренних дел УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[a]
[a]СЕРОВ[a]

№ 465/сн
2 февраля 1940 г.
[б]г. Львов[б]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 390, арк. 208–212.
Копія, машинопис.

членом Військової ради Південного, Північно-Кавказького та Воронезького фронтів); один з організаторів партизанського руху в Україні; з 5 II 1944 до 1950 – заст. голови РНК/РМ УРСР; в 1953–1956 – міністр заготівель СРСР, в 1956–1958 – міністр хлібопродуктів СРСР. https://leksika.com.ua/15271228/legal/korniyets [доступ 12 XII 2021]; http://www.hrono.ru/biograf/bio_k/korniec_lr.php [доступ 12 XII 2021].

W styczniu bieżącego roku *Narkomaty* Metalurgii Żelaza, Przemysłu Spożywczego, Przemysłu Leśnego i in[ne] wybierają [ludzi] spośród wszystkich *bieżeńców* z zachodnich obwodów w celu wysłania [ich] do pracy w ZSRS.

Na dzień dzisiejszy wysłano 10 tysięcy osób. Wysyłka i nabór są kontynuowane.

W ten sposób, w zachodnich obwodach Ukrainy pozostało 95 295 *bieżeńców*, podzielonych według obwodów:

wołyński	– 11200 osób
stanisławski	– 7585 – ı –
drohobycki	– 26052 [osoby]
równieński	– 2450 [osób]
lwowski	– 44227 – ı –
tarnopolski	– 3781 – ı –

W kwestii środków do życia *bieżeńców*, którzy porzucili zakłady, informuję, że osoby, które przeprowadziły się z obwodów USRS żyją ze sprzedaży rzeczy wartościowych (zegarków, bransolet, pierścionków itd.), częściowo jeszcze z pensji z zakładów, z których odeszli; są też przypadki, że już zajmują się spekulacją.

[Ich podział] według narodowości: 50% Polaków, 40% Żydów, 8% Ukraińców i 2% innych narodowości.

Nastroje polityczne są wyłącznie antysowieckie, prowokacyjne. Szerzą [oni] oszczerstwa, że w Związku Sowieckim żyje im się biednie, ubierają się źle, zarobki są niskie. Występują z żądaniami natychmiastowego przekazania ich na stronę niemiecką, twierdząc, że tutaj nie dostają żywności i towarów przem[ysłowych].

[a]*Narkom* Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[a]
[c]SIEROW[c]

Nr 465/sn
2 lutego 1940 r.
[b]m. Lwów[b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 390, k. 208–212.
Kopia, maszynopis.

przewodniczący SNK USRS (z przerwami od lipca 1941 do października 1942 i we wrześniu 1943 – był wtedy członkiem rad wojennych Frontów: Południowego, Północno-Kaukaskiego i Woroneskiego); jeden z organizatorów ruchu partyzanckiego na Ukrainie; od 5 II 1944 do 1950 zca przewodniczącego SNK/SM USRS; w l. 1953–1956 minister aprowizacji ZSRS, w l. 1956–1958 minister produktów zbożowych ZSRS; https://leksika.com.ua/15271228/legal/korniyets [dostęp 12 XII 2021]; http://www.hrono.ru/biograf/bio_k/korniec_lr.php [dostęp 12 XII 2021].

№ 50

8 лютого 1940, Львів. Вказівка наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова та начальника прикордонних військ НКВС Українського округу Василя Осокіна щодо організації передачі німецькій стороні біженців

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[а]Начальникам УНКВД Волынской, Львовской и Дрогобычской областей

Начальникам 90, 91, 92 погранотрядов

Начальникам ОДТО Львовской и Ковельской железных дорог[а]

В ближайшее время из пограничных сел будут передаваться в Германию скопившиеся в погранполосе беженцы, имевшие постоянное местожительство на территории ныне занятой Германией.

Передача будет производиться в двух пунктах: 1. Устилуг Волынской области, 2. Перемышль Дрогобычской области.

В целях предотвращения в период передачи наплыва беженцев в погранполосу из тыловых районов, организуйте зоны заграждения, для чего:

1. Начальникам ОДТО, совместно с начальниками соответствующих дорог, принять меры прекращения продажи железнодорожных билетов лицам, не проживающим постоянно в пограничной зоне, или не работающим временно в таковой; По Ковельской железной дороге: от ст[анции] Ковель до ст[анции] Владимир-Волынск, ст[анция] Брест – ст[анция] Ягодин; По Львовской железной дороге: от ст[анции] Львов до Перемышль, от ст[анции] Самбор до ст[анции] Хырово и Перемышль; от ст[анции] Добромиль до ст[анции] Перемышль, от ст[анции] Рава-Русска до ст[анции] Сурохов и со всех промежуточных станций, между указанными пунктами до конечных станций к границе.

Начальникам ДТО совместно с милицией организовать проверку пассажиров на промежуточных станциях указанных линий железных дорог, не допуская проникновения беженцев к границе.

2. Начальникам УНКВД и УРКМ силами милиции организовать заслоны на шоссе, идущих к границе на выходах: из Владимир-Волынска на Устилуг, из Рава-Русска на Немиров и Любачев, из Мостиска[а] на Перемышль, из Добромиля на Перемышль.

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[а] *Було:* из Мостыцка.

Nr 50

8 lutego 1940, Lwów. Instrukcja ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa i dowódcy Wojsk Pogranicznych NKWD Okręgu Ukraińskiego Wasilija Osokina z poleceniem utrudniania *bieżeńcom* powrotu na tereny zajęte przez Niemcy

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a]Do Naczelników UNKWD Obwodów Wołyńskiego, Lwowskiego i Drohobyckiego,

Do Naczelników 90., 91., 92. Oddziałów Pogran[icznych]

Do Naczelników ODTO Kolei Lwowskiej i Kowelskiej[a]

W najbliższym czasie z nadgranicznych wsi przekazywani będą do Niemiec zgromadzeni w pasie granicznym *bieżeńcy*, mający stałe miejsce zamieszkania na terytorium zajętym obecnie przez Niemcy.

Przekazanie będzie prowadzone w dwóch punktach: 1. Uściług w obwodzie wołyńskim, 2. Przemyśl w obwodzie drohobyckim.

Aby w czasie przekazywania uniknąć napływu do strefy nadgranicznej *bieżeńców* z dalszych rejonów zorganizujcie strefy zaporowe i w związku z tym:

1. Naczelnicy ODTO wraz z naczelnikami odpowiednich linii [kolejowych] mają spowodować zaprzestanie sprzedaży biletów kolejowych osobom niezamieszkałym na stałe w strefie nadgranicznej lub niepracującym tymczasowo w takowej – na Kolei Kowelskiej: od st[acji] Kowel do st[acji] Włodzimierz-Wołyńsk[i], st[acja] Brześć – s[tacja] Jagodzin; na Kolei Lwowskiej: od st[acji] Lwów do [stacji] Przemyśl, od st[acji] Sambor do st[acji] Chyrów i Przemyśl; od st[acji] Dobromil do st[acji] Przemyśl, od st[acji] Rawa Ruska do st[acji] Surochów i ze wszystkich stacji pośrednich, między wskazanymi punktami do stacji końcowych na granicy.

Naczelnicy DTO wraz z milicją mają zorganizować kontrolę pasażerów na stacjach pośrednich wskazanych linii kolejowych, nie dopuszczając do przenikania *bieżeńców* w kierunku granicy.

2. Naczelnicy UNKWD i siły milicji URKM mają zorganizować zabezpieczenia na szosach, biegnących w kierunku granicy na wylotach: z Włodzimierza Wołyńskiego na Uściług, z Rawy Ruskiej na Niemirów i Lubaczów, z Mościsk[c] na Przemyśl, z Dobromila na Przemyśl.

[a-b] *Zapisano wersalikami.*

[b-a] *Podkreślono maszynowo.*

[c] *Było:* z Mostycka.

3. Пограничным отрядам своими силами организовать дополнительные заслоны: 90 погранотряду – на подходе к Устилуг в деревне Пятидни, 92-му ПО перед Перемышлем у разветвления дорог Медыка–Перемышль и Седлиска–Перемышль, у дер[евни] Пикулице и на выходе из дер[евни] Ольшаны.

Задача заслонов – не допустить проникновения беженцев к границе.

Передачу беженцев будет проводить Правительственная Комиссия, с которой Погранотрядом установить связь.

При передаче руководствоваться утвержденной инструкцией для КПП отрядов.

Начало передачи и время выставления заслонов будет сообщено дополнительно.

Получение подтвердить. Исполнение донести.

[а]Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[а]
(—) СЕРОВ

[а]Начальник пограничных войск НКВД Украинского округа
[г]Комдив[г-а] (—) ОСОКИН

№ [г]474/сн[г]
«[г]8[г]» февраля 1940 г.
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 111–112.
Оригінал, машинопис.

[г-а] *Написано в розбивку.*
[г-а] *Вписано від руки.*

3. Oddziały pograniczne przy wykorzystaniu swoich sił mają zorganizować dodatkowe zabezpieczenia: 90. Oddział Pogran[iczny] – na podejściu do Uściługa we wsi Piatydnie; 92. PO przed Przemyślem na rozstajach dróg Medyka–Przemyśl i Siedliska–Przemyśl, przed wsią Pikulice i na wylocie ze ws[i] Olszany.

Zabezpieczenia mają za zadanie nie dopuścić do przeniknięcia *bieżeńców* w kierunku granicy.

Przekazywanie *bieżeńców* będzie przeprowadzać Komisja Rządowa, z którą oddział pogran[iczny] ma nawiązać kontakt.

Podczas przekazywania kierować się zatwierdzoną instrukcją dla oddziałów g[ranicznych] p[unktów] k[ontrolnych].

Początek przekazywania i czas wystawiania zabezpieczeń zostanie podany później.

Potwierdzić otrzymanie. Meldować wykonanie.

[a]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[a]
(—) SIEROW

[a]Dowódca Wojsk Pogranicznych NKWD Okręgu Ukraińskiego
[d]*Komdiw*[d-a] (—) OSOKIN

Nr [e]474/sn[e]
„[e]8[e]" lutego 1940 r.
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 111–112.
Oryginał, maszynopis.

[d–d] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[e–e] *Wpisano odręcznie.*

№ 51

[9] лютого 1940, Львів. Список станцій завантаження переселенців

[а-б-в]Список[в-б]
станций погрузки переселенцев
по областям западной Украины[в]
*по состоянию на 9.II.1940 г.[в]

1. [а-в]Тарнопольская область:[в-а]

1. Зборов	1695 человек	Формир[уется] 1 эшелон	
2. Езерна	628 –ı–	–ı–	1 –ı–
3. Гримайлов	1197 –ı–		
4. Скалат	781 –ı–		
5. Максимовка	374 [человека]	Формир[уется] 1 эшелон	
6. Шманковчики	539 [человек]		
7. Биле-Чертковск[а][1]	817 –ı–		
8. Хоростков	519 –ı–		
9. Гусятин	757 –ı–	Формир[уется] 5 эшелонов Ежедневно по 1 эшелону	
10. Гадинковцы	641 –ı–		
11. Збараж	328 –ı–		
12. Подволочиск	252 [человека]		
13. Микулинцы	454 –ı–		
14. Трембовля	290 [человек]		
15. Дереневка	1129 –ı–		
16. Иване-Пусте	718 –ı–		
17. Германовка	649 –ı–		
18. Борщев	590 –II–		
19. Варгулинцы[2]	942 [человека]		
20. Дзвиняч[г]	718 [человек]		
21. Бучач	1561 –ı–		
22. Монастыриска	844 [человека]		

[а-в] *Написано великими літерами.*
[б-в] *Написано в розбивку.*
[в-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[г] *Було:* Звенячи.

[1] Тобто залізнична станція у с. Біла б. Чорткова. Відтинок Біла Чортківська – Тернопіль був частиною колишньої Галицької залізниці. https://railwayz.info/photolines/line/246 [доступ 17 XII 2021].

[2] Ймовірно Ворвулинці в Заліщицькому пов.

Nr 51
[9] lutego 1940, Lwów. Spis stacji załadunkowych dla przesiedleńców

[a-b-c-Spis-c-b]
stacji załadunkowych dla przesiedleńców według
obwodów na Ukrainie Zachodniej[-a]
[c-stan na 9 II 1940 r.-c]

1. [a-c-Obwód tarnopolski:-c-a]

1.	Zborów	1695 osób	sformow[any] 1 eszelon
2.	Jezierna	628 –ı–	–ı– 1 –ı–
3.	Grzymałów	1197 –ı–	
4.	Skałat	781 –ı–	
5.	Maksymówka	374 [osoby]	sformow[any] 1 eszelon
6.	Szmańkowczyki	539 [osób]	
7.	Biała Czortkowsk[a][1]	817 –ı–	
8.	Chorostków	519 –ıı–	
9.	Husiatyn	757 –ı–	sformow[anych] 5 eszelonów codziennie po 1 eszelonie
10.	Hadyńkowce	641 –ı–	
11.	Zbaraż	328 –ıı–	
12.	Podwołoczyska	252 [osoby]	
13.	Mikulińce	454 –ı–	
14.	Trembowla	290 [osób]	
15.	Dereniówka	1129 –ıı–	
16.	Iwanie Puste	718 –ı–	
17.	Germakówka	649 –ı–	
18.	Borszczów	590 –ı–	
19.	Wargulińce[2]	942 [osoby]	
20.	Dźwiniacz[d]	718 [osób]	
21.	Buczacz	1561 –ı–	
22.	Monasterzyska	844 [osoby]	

[a-c] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*
[d] *Było:* Zwieniaczy.

[1] Tj. stacja kolejowa we wsi Biała koło Czortkowa. Linia kolejowa Biała Czortkowska–Tarnopol stanowiła fragment dawnej Galicyjskiej Kolei Transwersalnej. https://railwayz.info/photolines/line/246 [dostęp 17 XII 2021].

[2] Prawdopodobnie Worwolińce w pow. zaleszczyckim.

23.	Коростятин	494 [человека]	
24.	Козова	1189 [человек]	
25.	Крживе	621 –ı–	
26.	Буще	502 [человека]	
27.	Потуторы	402 –ı–	
28.	Мечищево	339 [человек]	
29.	Глубочек-Великий	1183 [человека]	Формир[уется] 1 эшелон
30.	Ходачков-Великий	791 [человек]	
31.	Березовица-Остров[3]	705 –ı–	
32.	Борки-Вельки	324 [человека]	
33.	Кременец	1243 –ı–	ЮЗ ж. д.
34.	Карначевка	1176 [человек]	Формир[уется] 1 эшелон
35.	Лановцы	794 [человека]	
36.	Подгайцы	1531 [человек]	
37.	Денисов[-Купчинцы]	1383 [человека]	На ст[анции] Тарнополь
38.	Рудники	1508 [человек]	формир[уется] 7 эшелонов: 1 день – 2 эш[елона], 2 день – 1 эш[елон], 3 день – 1 эш[елон], 4 день – 1 эш[елон], 5 день – 2 эшелона.
39.	Божиков-Литвинов[4]	1406 –ı–	
40.	Прошова[г]	853 [человека]	
[а-а]Всего[а-а]		32967[а] человек	

2. [а-а]Станиславская область:[а-а]

41.	Рогатин	998 человек
42.	Букачивцы	339 –ı–
43.	Галич	361 –ı–
44.	Езуполь[5]	1220 –ı–
45.	Калуш	917 –ı–
46.	Долина	320 –ı–
47.	Хриплин	368 –ı–
48.	Тлумач	741 –ı–
49.	Городенка	1173 [человека]
50.	Коршев	968 [человек]

[г] *Було:* Прошево.

[а] *Сума або доданки неправильні.*

[3] Тобто залізнична станція у Великій Березовиці.

[4] Прав. Литвинів-Божиків.

[5] Упродовж 1939–1991 мало назву Жовтень.

23.	Korościatyn	494 [osoby]	
24.	Kozowa	1189 [osób]	
25.	Krzywe	621 – ı –	
26.	Buszcze	502 [osoby]	
27.	Potutory	402 – ıı –	
28.	Mieczyszczów	339 [osób]	
29.	Hłuboczek Wielki	1183 [osoby]	sformow[any] 1 eszelon
30.	Chodaczków Wielki	791 [osób]	
31.	Berezowica-Ostrów[3]	705 – ı –	
32.	Borki Wielkie	324 [osoby]	
33.	Krzemieniec	1243 – ı –	K[olej] P[ołudniowo-]Za[chodnia]
34.	Kornaczówka	1176 [osób]	sformow[any] 1 eszelon
35.	Łanowce	794 [osoby]	
36.	Podhajce	1531 [osób]	
37.	Denysów[-Kupczyńce]	1383 [osoby]	Na st[acji] Tarnopol sformow[anych] 7 eszelonów: 1. dzień – 2 esz[elony], 2. dzień – 1 esz[elon], 3. dzień – 1 esz[elon], 4. dzień – 1 esz[elon], 5. dzień – 2 eszelony
38.	Rudniki	1508 [osób]	
39.	Bożyków-Litwinów[4]	1406 – ı –	
40.	Proszowa[e]	853 [osoby]	
[a-a]Łącznie[a-a]		32967[f] osób	

2. [a-c-]Obwód stanisławski:[c-a]

41.	Rohatyn	998 osób
42.	Bukaczowce	339 – ı –
43.	Halicz	361 – ı –
44.	Jezupol[5]	1220 – ı –
45.	Kałusz	917 – ı –
46.	Dolina	320 – ı –
47.	Chryplin	368 – ı –
48.	Tłumacz	741 – ı –
49.	Horodenka	1173 [osoby]
50.	Korszów	968 [osób]

[e] *Było:* Proszewo.
[f] *Suma lub składniki podane błędnie.*
[3] Tj. stacja kolejowa w miejscowości Berezowica Wielka.
[4] Właśc. Litwinów-Bożyków.
[5] W l. 1939–1991 funkcjonowała nazwa Żowteń.

51.	Коломыя	528 [человек]	
52.	Гвоздец	612 –ı–	
53.	Надворная	405 –ı–	
54.	Делятин	66 –ı–	[e-e]87 чел[овек] – 13 семей – 3 людск[их] вагона[e]
55.	Ворохта	59 –ı–	
56.	Бурштын	393 [человека]	
[a-a]Всего[a]		9468 человек	

3. [a-a][b-b]Волынская область:[b-b][a-a]

57.	Кошары[c6]	82 человека	
58.	Любомль	307 [человек]	
59.	Подгородно	129 –ı–	Ковельск[ая] ж. д.
60.	Мацыв[7]	86 –ı–	
61.	Турийск	143 [человека]	
62.	Овадно	348 [человек]	
63.	Влад[имир]-Волынск	618 –ı–	
64.	Иваничи	94 [человека]	
65.	Бубново	365 [человек]	
66.	Войница	880 –ı–	
67.	Браны	233 [человека]	
68.	Галичаны	465 [человек]	
69.	Звиняче	1024 [человека]	
70.	Гнидава	132 –ı–	
71.	Несвич	667 [человек]	
72.	Переспа	614 –ı–	
73.	Киверцы	177 –ı–	
74.	Олыка	339 –ı–	
75.	Луцк	62 [человека]	
76.	Чарторийск	66 [человек]	
77.	Рожище[x]	129 –ı–	
78.	Маневичи	472 [человека]	
79.	Повурск	295 [человек]	
80.	Голобы	266 –ı–	

[a-a] *Написано від руки.*
[c] *Було:* Кашары.
[x] *Було:* Вожище.
[6] Див. документ № 20, примітка 2.
[7] Ймовірно залізнична станція Мацеїв на лінії Ковель–Ягодин.

51.	Kołomyja	528 [osób]	
52.	Gwoździec	612 –ı–	
53.	Nadwórna	405 –ıı–	
54.	Delatyn	66 –ıı–	[e-e]87 os[ób] – 13 rodzin – 3 wagony do przewozu ludz[i][e-e]
55.	Worochta	59 –ıı–	
56.	Bursztyn	393 [osoby]	
[a-a]Łącznie[a-a]		9468 osób	

3. [a-c]Obwód wołyński:[c-a]

57.	Koszary[h6]	82 osoby	
58.	Luboml	307 [osób]	
59.	Podhorodno	129 –ı–	K[olej] Kowelsk[a]
60.	Macyw[7]	86 –ıı–	
61.	Turzysk	143 [osoby]	
62.	Owadno	348 [osób]	
63.	Włodz[imierz] Wołyńsk[i]	618 –ıı–	
64.	Iwanicze	94 [osoby]	
65.	Bubnów	365 [osób]	
66.	Wojnica	880 –ıı–	
67.	Brany	233 [osoby]	
68.	Haliczany	465 [osób]	
69.	Zwiniacze	1024 [osoby]	
70.	Hnidawa	132 –ı–	
71.	Nieświcz	667 [osób]	
72.	Perespa	614 –ı–	
73.	Kiwerce	177 –ıı–	
74.	Ołyka	339 –ı–	
75.	Łuck	62 [osoby]	
76.	Czartorysk	66 [osób]	
77.	Rożyszcze[i]	129 –ı–	
78.	Maniewicze	472 [osoby]	
79.	Powórsk	295 [osób]	
80.	Hołoby	266 –ı–	

[e-e] *Wpisano odręcznie.*
[h] *Było:* Kaszary.
[i] *Było:* Wożyszcze.
[6] Zob. Dokument nr 20, przypis 2.
[7] Prawdopodobnie stacja kolejowa Maciejów na linii Kowel–Jagodzin.

81. Камень-Каширск	979 [человек]		
82. Мызово	28 –ıı–	Брест-Литовск[ая] ж. д.	
83. Сошично	83 [человека]		
84. Крымно	90 [человек]	Брест-Литовск[ая] ж. д.	
85. Заболотье	77 –ı–	–ı–	–ı–
[в-в]Всего[-в]	9240[д] человек		

4. [а-а]Ровенская область:[-а-а]

86. Клевань (Кривин)[8]	386 человек		
87. Озеряне	959 –ı–		
88. Здолбуново	689 –ıı–		
89. Любомирка[9]	887 –ı–		
90. Радзивилов	312 –ı–		
91. Михайловка	155 –ı–		
92. Верба	470 –ıı–		
93. Каменица [-Волынская]	339 –ı–		
94. Острог	1238 –ı–	Юго-Западной ж. д.	
95. Антоновка	699 –ı–		
96. Рафаловка	445 –ı–		
97. Домбровица	345 –ı–		
98. Сарны	250 –ı–		
99. Рокитно	467 –ı–		
100. Костополь[7]	1098 –ı–		
[а-а]Всего[-а]	8760[д] человек		

5. [а-а]Дрогобычская область:[-а-а]

101. Залуж	135 человек
102. Ольшаница	596 –ıı–
103. Устрики [Дольные]	153 [человека]
104. Новое Место	764 [человек]
105. Хырово	198 –ı–
106. Стрый	614 –ı–
107. Нижанковичи	699 –ı–

[7] *Було:* Кастополь.

[8] Ймовірно помилка. У Клевані була залізнична станція (на відстані 3 км від містечка), натомість залізнична станція Кривин розташована у Славутському районі Хмельницької обл.

[9] Поблизу м. Рівне розташовано кілька сіл та колоній Любомирка, але біля жодної не було залізничної станції. Ймовірно йдеться про станцію Любомирськ, гм. Олександрія, розташована на відстані 1 км від колонії Нова Любомирка і 7 км від колонії Стара Любомирка.

81.	Kamień Koszyrsk[i]	979 [osób]	
82.	Myzowo	28 –ı–	K[olej] Brzesk[a]
83.	Soszyczno	83 [osoby]	
84.	Krymno	90 [osób]	K[olej] Brzesk[a]
85.	Zabłocie	77 –ıı–	–ı– –ı–
[c-]Łącznie[-c]		9240[f] osób	

4. [a-c-]Obwód równieński:[-c-a]

86.	Klewań (Kriwin)[8]	386 osób	
87.	Ozierany	959 –ı–	
88.	Zdołbunów	689 –ı–	
89.	Lubomirka[9]	887 –ıı–	
90.	Radziwiłłów	312 –ıı–	
91.	Michałówka	155 –ıı–	
92.	Werba	470 –ı–	
93.	Kamienica [Wołyńska]	339 –ı–	
94.	Ostróg	1238 –ıı–	K[olej] Południowo-Zachodnia
95.	Antonówka	699 –ı–	
96.	Rafałówka	445 –ıı–	
97.	Dąbrowica	345 –ı–	
98.	Sarny	250 –ıı–	
99.	Rokitno	467 –ıı–	
100.	Kostopol[j]	1098 –ı–	
[a-]Łącznie[-a]		8760[f] osób	

5. [a-c-]Obwód drohobycki:[-c-a]

101.	Załuż	135 osób	
102.	Olszanica	596 –ı–	
103.	Ustrzyki [Dolne]	153 [osoby]	
104.	Nowe Miasto	764 –ı–	
105.	Chyrów	198 [osób]	
106.	Stryj	614 –ı–	
107.	Niżankowice	699 –ı–	

[j] *Było:* Kastopol.

[8] Zapis niejasny. W Klewaniu była stacja kolejowa (3 km od miasteczka), natomiast stacja kolejowa Krywyn znajduje się w rej. sławuckim, obw. chmielnicki.

[9] W okolicach Równego jest kilka wsi i kolonii o tej nazwie, przy żadnej nie było stacji kolejowej. Być może chodzi o stację Lubomirsk, gm. Aleksandria, znajdującą się w odległości 1 km od kolonii Lubomirka Nowa i 7 km od kolonii Lubomirka Stara.

Перемышль	108. Германовичи	385 [человек]	
	109. Бакунчицы[10]	666 –ǁ–	
110.	Медыка	1010 –ǁ–	
111.	Яблонка	222 [человека]	
112.	[Малая] Волосянка	122 –ǁ–	
113.	Старый-Самбор	328 [человек]	
114.	Глембока[H]	319 –ǁ–	
115.	Надыбы-Воютичи[I]	186 –ǁ–	
116.	Бесковицы	512 –ǁ–	
117.	Мостиска	656 –ǁ–	Формир[уется] 1 эшелон
118.	Судова Вишня	466 –ǁ–	Формир[уется] 1 эшелон
119.	Комарно-Бучалы	1088 –ǁ–	
120.	Борислав	118 –ǁ–	
121.	Добровляны	72 [человека]	
122.	Рыхтичи	534 –ǁ–	
123.	Сыновудзко-Выжне[J]	77 [человек]	
124.	Ходовицы	238 –ǁ–	Формир[уется] 4 эшелона:
125.	Гнездичев	300 –ǁ–	1 день: 1 эшелон
126.	Жидачев	710 –ǁ–	2 –ǁ– 1 –ǁ–
127.	Коростенька[11]	374 [человека]	3 –ǁ– 1 –ǁ–
			4 –ǁ– 1 –ǁ–
[K]Всего[K]		11542 человек	

6. [A-B]Львовская область:[B-C]

128.	Бобровка	320 человек
129.	Любачев	632 [человека]
130.	Верхраты	424 –ǁ–
131.	Любиче[12]	222 –ǁ–
132.	Поддубцы	837 [человек]
133.	Добросин	438 –ǁ–
134.	Жолкиев	1183 [человека]
135.	Яворов	1808 [человек]
136.	Грудек [Ягелонский]	523 [человека]
137.	Янов	452 [человека]

[H] *Було:* Глембовка.
[I] *Було:* Надуби-Воютич.
[J] *Було:* Синевузька-Выжня.
[10] Нині в межах Перемишля.
[11] Станція невстановлена.
[12] Станція невстановлена.

Przemyśl	108. Hermanowice	385 [osób]	
	109. Bakończyce[10]	666 –ıı–	
110.	Medyka	1010 –ı–	
111.	Jabłonka	222 [osoby]	
112.	Wołosianka [Mała]	122 –ı–	
113.	Stary Sambor	328 [osób]	
114.	Głęboka[k]	319 –ı–	
115.	Nadyby-Wojutycze[l]	186 –ı–	
116.	Biskowice	512 –ı–	
117.	Mościska	656 –ıı–	sformow[any] 1 eszelon
118.	Sądowa Wisznia	466 –ı–	sformow[any] 1 eszelon
119.	Komarno-Buczały	1088 –ıı–	
120.	Borysław	118 –ı–	
121.	Dobrowlany	72 [osoby]	
122.	Rychcice	534 –ı–	
123.	Synowódzko Wyżne[m]	77 [osób]	
124.	Chodowice	238 –ı–	sformow[ane] 4 eszelony:
125.	Hnizdyczów	300 –ı–	1. dzień: – 1 eszelon
126.	Żydaczów	710 –ıı–	2. –ı– – 1 –ı–
127.	Korosteńka[11]	374 [osoby]	3. –ı– – 1 –ıı–
			4. –ı– – 1 –ı–
[a-a]Łącznie[a-a]		11542 osoby	

6. [a-c]Obwód lwowski:[c-a]

128.	Bobrówka	320 osób
129.	Lubaczów	632 [osoby]
130.	Werchrata	424 –ı–
131.	Lubicze[12]	222 –ıı–
132.	Poddębce	837 [osób]
133.	Dobrosin	438 –ı–
134.	Żółkiew	1183 [osoby]
135.	Jaworów	1808 [osób]
136.	Gródek [Jagielloński]	523 [osoby]
137.	Janów	452 –ı–
138.	Parchacz	938 [osób]

[k] *Było:* Glembowka.
[l] *Było:* Naduby-Wojutycz.
[m] *Było:* Siniewużka Wyżnia.
[10] Obecnie włączone do Przemyśla.
[11] Stacja nieustalona.
[12] Stacja nieustalona.

138. Пархач	938 [человек]		
139. Колодно	461 –»–	Ковельск[ая] ж. д.	
140. Запытов	484 [человека]	–»–	–»–
141. Стоянов	393 –»–	–»–	–»–
142. Радехов	1607 [человек]	–»–	–»–
143. Холоев	1470 –»–	–»–	–»–
144. Ясеница	298 –»–	–»–	–»–
145. Броды	1266 –»–	–»–	–»–
Заболотцы 146. Пониковица	759 –»–	–»–	–»–
Заболотцы 147. Конты[a]	241 –»–	–»–	–»–
148. Красне	1109 –»–	–»–	–»–
149. Скважава	501 –»–	Формир[уется] 1 эшелон	
150. Золочев	640 –»–	Формир[уется] 5 эш[елонов] Ежедневно по 1 эшелону	
151. Пустомиты	486 –»–		
152. Винники	219 –»–	На ст[анции] Львов формируется 11 эшелонов:	
153. Куровица	497 –»–	1 день: 3 эшелона	
154. Волков	535 –»–	2 –»–	2 –»–
155. Старое Село	244 [человека]	3 –»–	2 –»–
156. Хлебовица	997 [человек]	4 –»–	2 –»–
157. Ходоров	1358 –»–	5 –»–	2 –»–
158. Ромаши[13]	1874 [человека]		
«Всего»	23216 человек		

«Итого» по Западной Украине 95 193 человека

«Нач[альник] отеделения секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности»
«ВОРОБЬЕВ»

№ ...
«...» февраля 1940 г.
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 145–151.
Копія, машинопис.

[a] *Було:* Кунты.
[13] Див. документ № 20, примітка 3.

139.	Kołodno	461 [osób]	K[olej] Kowelsk[a]		
140.	Zapytów	484 [osoby]	–"–	–"–	
141.	Stojanów	393	–"–	–"–	–"–
142.	Radziechów	1607 [osób]	–"–	–"–	
143.	Chołojów	1470	–"–	–"–	–"–
144.	Jasienica	298	–"–	–"–	–"–
145.	Brody	1266	–"–	–"–	–"–
Zabłotce	146. Ponikowica	759	–"–	–"–	–"–
	147. Konty[n]	241	–"–	–"–	–"–
148.	Krasne	1109	–"–	–"–	–"–
149.	Skwarzawa	501	–"–	sformow[any] 1 eszelon	
150.	Złoczów	640	–"–	sformow[anych] 5 esz[elonów], codziennie po 1 eszelonie	
151.	Pustomyty	486	–"–		
152.	Winniki	219	–"–	Na st[acji] Lwów sformowanych 11 eszelonów:	
153.	Kurowice	497	–"–	1. dzień: 3 eszelony	
154.	Wołków	535	–"–	2. –"– 2 –"–	
155.	Stare Sioło	244 [osoby]		3. –"– 2 –"–	
156.	Chlebowice	997 [osób]		4. –"– 2 –"–	
157.	Chodorów	1358	–"–	5. –"– 2 –"–	
158.	Romasze[13]	1874 [osoby]			
[a-a]Łącznie[a-a]		23216 osób			

[a-a]Razem[a-a] na Ukrainie Zachodniej 95 193 osoby

[a-a]Nacz[elnik] Wydziału Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a-a]
[b-b]WOROBJOW[b-b]

Nr ...
„..." lutego 1940 r.
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 145–151.
Kopia, maszynopis.

[n] *Było:* Kunty.
[13] Zob. Dokument nr 20, przypis 3.

№ 52

10 лютого 1940, Львів. Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова начальникам УНКВС західних областей України щодо заходів із завершення операції з виселення осадників

[а-б-]Копия[-б]

[в-]Совершенно секретно[-в-а]

[в-]Всем начальникам УНКВД западных областей Украины
Членам областных оперативных троек
Начальнику ДТО Львовской железной дороги
тов.[-в] [а-]КЛЕПОВУ[-а]
[в-]Начальнику Штаба конвойной дивизии [НКВД]
тов.[-в] [а-]ШИРЯЕВУ[-а]

В процессе проведении операции по выселению осадников и лесников, зафиксированы отдельные факты проявления нераспорядительности, паникерства, снижения бдительности.

Операция еще не закончена, а потому распускаться, ослаблять бдительность и самоуспокаиваться не допустимо.

[а-б-в-]Предлагаю:[-в-б-а]

1. Связаться со всеми участковыми оперативными тройками и проверить положение на местах, собрав необходимые данные, рисующие ход операции: сколько семей уже выселено, сколько погружено, сколько находиться в движении или на пунктах отдыха и ночлега, сколько сбежало, сколько оставлено по болезни, сколько изъято оружия, каково настроение местного окружающего населения, в связи с проводимой операцией, каково настроение самих выселяемых осадников и лесников и т. д.

2. Выяснить, в каких пунктах остались на ночевку семьи выселяемых и усилить на ночь их охрану, использовав для этого освободившиеся резервные группы и оперсостава тех участков, где выселение уже закончено.

3. На станциях погрузки усилить на ночь охрану эшелонов, используя для этой цели ж. д. милицию, сотрудников ДТО, конвойные войска, закончившие данные им задания по выселению.

Начальникам пунктов погрузки, совместно с начальниками эшелонов проверить организацию охраны, полностью обеспечив ее необходимым

[а-] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-] *Написано в розбивку.*

[в-] *Написано великими літерами.*

Nr 52

10 lutego 1940, Lwów. Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa dla naczelników UNKWD zachodnich obwodów USRS dotyczące organizacji wywózek osadników i leśników

[a-b]Kopia[b]
[c]Ściśle tajne[c-a]

[c]Do wszystkich Naczelników UNKWD zachodnich obwodów Ukrainy
Do członków obwodowych trójek operacyjnych
Do Naczelnika DTO Kolei Lwowskiej
tow.[c-a]KLEPOWA[a]
[c]Do Szefa sztabu Dywizji Konwojowej [NKWD]
tow.[c-a]SZYRIAJEWA[a]

W trakcie operacji wysiedlenia osadników i leśników odnotowano przypadki nieudolności, panikarstwa, zmniejszenia czujności.

Operacja nie jest jeszcze zakończona i dlatego niedopuszczalne jest rozluźnienie, osłabienie czujności i samouspokojenie.

[a-b-c]Polecam:[c-b-a]

1. Skontaktować się ze wszystkimi trójkami odcinków i po zebraniu niezbędnych informacji opisujących przebieg operacji sprawdzić, jaka jest sytuacja na miejscu: ile rodzin już wysiedlono, ile załadowano, ile jest w drodze lub w punktach odpoczynku i noclegowych, ile [osób] zbiegło, ile pozostawiono z powodu choroby, ile skonfiskowano broni, jakie są nastroje wśród miejscowej, okolicznej ludności w związku z prowadzoną operacją, jakie są nastroje samych wysiedlonych osadników oraz leśników itd.

2. Ustalić, w jakich punktach pozostaną na noc rodziny wysiedlonych i wzmocnić nocne warty, wykorzystując do tego celu wolne grupy rezerwowe i składy oper[acyjne] z tych odcinków, gdzie wysiedlenia już zakończono.

3. Na stacjach załadunkowych wzmocnić nocne warty przy eszelonach, wykorzystując do tego celu milicję k[olejową], pracowników DTO [i] wojska konwojowe, które wykonały powierzone im zadania związane z wysiedleniem.

Naczelnicy punktów załadunkowych mają wraz z naczelnikami eszelonów sprawdzić organizację ochrony, zapewniając jej pełną obsadę. W żadnym wypadku nie dopuścić do gromadzenia się na stacjach załadunkowych krewnych wysiedleńców.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

количеством людей. Ни в коем случае не допускать скопления на станциях погрузки родственников выселяемых.

4. В отношении скрывшихся осадников и лесников и членов их семей, немедленно принять необходимые меры к их розыску.

5. Совместно с парторганизациями принять меры к охране отобранного у выселяемых и оставленного на местах имущества.

6. Договориться с начальниками местных гарнизонов о продолжении усиленной охраны городов и ночного патрулирования.

7. Наблюдать за тем, чтобы связь действовала бесперебойно.

8. В целях ускорения погрузки выселяемых в эшелоны, начальникам эшелонов выделить себе в помощь двух–трех сотрудников.

9. В соответствии с ранее данными указаниями, каждые два часа передавать информацию о ходе операции, включив в нее сведения о принятых по настоящей директиве мерах.

[а]Зам[еститель] наркома внутренних дел Союза ССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[а]
[б]МЕРКУЛОВ[б]

[а]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[а]
[б]ВОРОБЬЕВ[б]

№ 495/сн
10 февраля 1940 г.
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 162–164.
Копія, машинопис.

4. W stosunku do ukrywających się osadników i leśników oraz członków ich rodzin, natychmiast podjąć konieczne kroki mające na celu ich odszukanie.

5. Wraz z organizacjami part[yjnymi] podjąć działania, mające na celu ochronę odebranego wysiedleńcom i pozostawionego na miejscu mienia.

6. Porozumieć się z dowódcami miejscowych garnizonów w sprawie kontynuacji wzmożonej ochrony miast i nocnych patroli.

7. Pilnować, by nieprzerwanie funkcjonowała łączność.

8. W celu przyspieszenia załadunku [osób] wysiedlonych do eszelonów, naczelnicy eszelonów mają przydzielić sobie do pomocy dwóch–trzech współpracowników.

9. Zgodnie z wcześniejszymi wytycznymi, co dwie godziny przekazywać informację o przebiegu operacji, uwzględniając w niej dane o działaniach podjętych w związku z niniejszą dyrektywą.

[c]Zast[ępca] *Narkoma* Spraw Wewnętrznych Związku SRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[c]
[b]MIERKUŁOW[b]

[c]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][c]
[b]WOROBJOW[b]

Nr 495/sn
10 lutego 1940 r.
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 162–164.
Kopia, maszynopis.

№ 53

11 лютого 1940, Львів. Вказівка наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова начальникам УНКВС західних областей УРСР щодо операції з виселення осадників

[а-б]Копия[б]
[в]Совершенно секретно[в-а]

[а]Начальникам УНКВД западных областей[а]

Предварительными данными по операции осадников и лесной стражи выявлено большое количество лиц, отсутствовавших в момент операции, скрывшихся перед операцией, бежавших во время сопровождения, оставленных по месту жительства, вследствие болезни и т. д.

[а-б-в]Предлагаю:[в-б-а]

1. Установить местонахождение отсутствовавших лиц и ориентировать начальника соответствующего органа на изъятие.
2. В отношении бежавших и скрывшихся принять меры к розыску и сообщить установочные данные для розыска и ареста.
3. За больными организовать наблюдение и после выздоровления организовать отправку по месту семьи.
4. Выделить для наблюдения анкеты, заполненные на осадников и лесную стражу, семьи которых еще каким-либо причинам не полностью переселены.

Одновременно с этим, для выявления настроений и реагирования среди населения, в особенности польского, на проведенную операцию по осадникам, необходимо направить агентуру на освещение этих вопросов, и в трехдневный срок дать сводку.

[а]Нарком внутренних дел УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[а]
[б]СЕРОВ[б]

[в]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[в]
[б]ВОРОБЬЕВ[б]

[в-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Написано великими літерами.*

Nr 53

11 lutego 1940, Lwów. Wytyczne ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla naczelników UNKWD zachodnich obwodów USRS w sprawie osób, których nie udało się wysiedlić

[a-b-]Kopia[-b]
[c-]Ściśle tajne[-c-a]

[c-]Do Naczelników UNKWD zachodnich obwodów[-c]

Według wstępnych danych w związku z operacją [dotyczącą] osadników i [pracowników] straży leśnej ustalono dużą liczbę osób, które były nieobecne w chwili operacji, ukryły się, uciekły z konwoju, zostały pozostawione w miejscu zamieszkania wskutek choroby itd.

[a-b-c-]Polecam:[-c-b-a]

1. Ustalić miejsce pobytu brakujących osób i zawiadomić naczelnika odpowiedniego organu w celu [ich] zatrzymania.
2. Jeśli chodzi o osoby zbiegłe i ukrywające się, podjąć kroki w kierunku odszukania ich i aresztowania.
3. Zorganizować nadzór nad chorymi i po wyzdrowieniu zorganizować odprawienie [ich] do miejsc [wysiedlenia] rodziny.
4. W celu sprawdzenia wydzielić wypełnione ankiety osadników i [pracowników] straży leśnej, których rodziny z jakichś powodów nie zostały w całości przesiedlone.

Jednocześnie w celu poznania nastrojów i reakcji ludności, szczególnie polskiej, w związku z operacją [wymierzoną] w osadników, należy wysłać agenturę, która te kwestie wyjaśni; w ciągu trzech dni sporządzić sprawozdanie.

[c-]*Narkom* Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[-c]
[b-]SIEROW[-b]

[c-]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][-c]
[b-]WOROBJOW[-b]

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

№ 497/сн

[1]1 февраля 1940 г.

г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 168–169.
Копія, машинопис.
Документ такого ж змісту опубліковано в: Депортации польских граждан из Западной Украины и Западной Белоруссии... – С. 190–192.

Nr 497/sn
[1]1 lutego 1940 r.
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 168–169.
Kopia, maszynopis.
Dokument o tej samej treści opublikowany w: Deportacje obywateli polskich z Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi..., s. 191–193.

№ 54

12 лютого 1940, б. м. в. Зведення полковника Павла Трофімова про виселення осадників та їхніх сімей із прикордонної смуги, надіслані заступнику наркома внутрішніх справ СРСР Всеволоду Меркулову та наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову

[a]-Сов[ершенно] секретно-[a]

Заместителю народного комиссара внутренних дел СССР
Комиссару госбезопасности III ранга
[a]-тов. Меркулову-[a]

Народному комиссару внутренних дел УССР
Комиссару госбезопасности III ранга
[a]-тов. Серову-[a]

[a]-Сводка-[a]
о ходе мероприятий по выселению осадников
и их семей из пограничной полосы

1. [a]-90 погранотряд (Волынская область):-[a]

Операция в пограничных районах на участке отряда началась в 6.00 10.2.[19]40 г. и в 18.00 того же числа была в основном закончена. Инцидентов и попыток уйти за кордон не было.

В 16.00 11.2.[19]40 происходило стягивание выселяемых на станцию Владимир-Волынский, где организовывались эшелоны.

2. [a]-91 погранотряд (Львовская область):-[a]

К концу дня 10.2.[19]40 операция по выселению была в основном закончена. Инцидентов и попыток ухода за кордон отрядом не зафиксировано.

К 18.00 11.2.[19]40 выселяемые были подвезены к станциям погрузки и погружены в эшелоны.

3. [a]-92 погранотряд (Львовская и Дрогобычская области):-[a]

Операция по выселению закончилась. Все выселяемые к концу суток 11.2.[19]40 погружены в эшелоны.

За период выселения зафиксировано 2 случая побегов выселяемых. Одного из бежавших задержали, второй сам вернулся. Имели место случаи побегов из эшелонов. Все бежавшие разысканы и водворены в эшелоны.

Случаев побега за кордон не зафиксировано.

---

[a]-[a] *Підкреслено від руки.*

Nr 54

12 lutego 1940, b.m.w. Komunikat pułkownika Pawła Trofimowa dla zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa oraz ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o przebiegu wysiedlenia osadników ze strefy nadgranicznej

[a-a]Ściś[le] tajne[a-a]

Do Zastępcy Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych ZSRS
komisarza bezpieczeństwa państw[owego] III rangi
[a]tow. Mierkułowa[a]

Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państw[owego] III rangi
[a]tow. Sierowa[a]

[a-a]Raport[a-a]
o przebiegu prac związanych z wysiedleniem osadników
i ich rodzin ze strefy nadgranicznej

1. [a-a]90. Oddział Pogran[iczny] (obwód wołyński):[a-a]
Operacja w rejonach nadgranicznych na odcinku Oddziału rozpoczęła się o [godzinie] 6.00 [dnia] 10.2.[19]40 r. i o [godzinie] 18.00 tego samego dnia została w zasadzie zakończona. Incydentów i prób przejścia za granicę nie było.
O [godzinie] 16.00 [dnia] 11.2.[19]40 dokonano ściągnięcia wysiedlonych [osób] na stację Włodzimierz Wołyński, gdzie zorganizowano eszelony.
2. [a-a]91. Oddział Pogran[iczny] (obwód lwowski):[a-a]
Przed końcem dnia 10.2.[19]40 operacja wysiedlenia została w zasadzie zakończona. Incydentów i prób przejścia za granicę Oddział nie odnotował.
Do [godziny] 18.00 [dnia] 11.2.[19]40 [osoby] wysiedlone zostały podwiezione do stacji załadunku i załadowane do eszelonów.
3. [a-a]92. Oddział Pogran[iczny] (obwody lwowski i drohobycki):[a-a]
Operacja wysiedlenia zakończyła się. Wszyscy wysiedleni przed końcem doby 11.2.[19]40 zostali załadowani do eszelonów.
W czasie wysiedlenia odnotowano 2 przypadki ucieczki wysiedlonych. Jednego z uciekinierów zatrzymano, drugi sam wrócił. Były przypadki ucieczki z eszelonów. Wszyscy uciekinierzy zostali odszukani i umieszczeni w eszelonach.
Przypadków ucieczki za granicę nie odnotowano.

[a-a] *Podkreślono odręcznie.*

4. [a]93 пограничный отряд (Дрогобычская область):[a]

Операция по выселению закончена в 20.00 10.2.[19]40 на участках 1, 2 и 3 комендатур – инцидентов не было. На участке 4 комендатуры зафиксировано 2 инцидента: первый – в населенном пункте Средне-Малое в момент выселения скопились местные жители и стали просить прекратить выселение. [a]Опергруппа производить выселение не решилась. Операцию провел комендант погранучастка[a]. Второй инцидент – в селе Росохаты[1] местный кулак Вонимар Захливанович, брат одного из выселяемых, собирал местных жителей, чтобы требовать прекращения выселения. Захливанович арестован.

9.2.[19]40 из села Залуж пытался бежать за границу осадник Цецуля Петр, который был на границе задержан.

5. [a]94 погранотряд (Дрогобычская и Станиславская области):[a]

Выселение закончено 11.2.[19]40. Инцидентов и попыток ухода выселяемых за кордон не зафиксировано.

6. [a]95 погранотряд (Станиславская область):[a]

Операция на участке закончилась в 19.00 [1]1.2.[19]40. В период выселения из села Пнив (на участке 2 комендатуры) бежал один выселяемый, второй выселяемый ранен при попытке к бегству. В селе Каменка[2] (на участке 1 комендатуры) все намеченные к выселению делали попытки отказаться от выезда. Принятыми мерами все вывезены.

7. [a]96 погранотряд (Станиславская область):[a]

Операция по выселению осадников и лесной стражи закончилась утром 11.2.[19]40. Выселены 12 семей осадников и 30 семей лесной стражи.

Во время конвоирования милицией выселяемых вдоль границы, один из выселяемых бежал в Румынию.

Два из лесной стражи, не подлежащих выселению, напуганные операцией, решили бежать в Румынию. На границе, один из них в результате обстрела, был задержан пограничным отрядом, второй прорвался за кордон.

8. [a]97 погранотряд (Тарнопольская область):[a]

Выселение осадников из погранполосы прошло без инцидентов. Попыток ухода выселяемых за кордон не зафиксировано.

Полковник (—) П. Трофимов[3]

12.2.[19]40
[a]№ 0120[a]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 145–146.
Оригінал, рукопис.

---

[1] Можливо с. Росохате (нині не існує), Ліський пов.

[2] Можливо Кам'янка Сколівського району Львівської обл.

[3] Трофімов Павло Лукович, упродовж 1942–1944 був шефом штабу охорони тилу Західного фронту. https://shieldandsword.mozohin.ru/VD3462/troops/vot/west.htm [доступ 2 V 2023].

4. [a]93. Oddział Pograniczny (obwód drohobycki):[a]

Operacja wysiedlenia zakończona została o [godzinie] 20.00 [dnia] 10.2.[19]40 na odcinkach 1., 2. i 3. Komendantur. Incydentów nie było. Na odcinku 4. Komendantury odnotowano 2 incydenty: pierwszy – w miejscowości Serednie Małe podczas wysiedlania zebrali się okoliczni mieszkańcy i zaczęli prosić, aby przerwać wysiedlanie. [a]Grupa oper[acyjna] nie zdecydowała się na przeprowadzenie wysiedlenia. Operację przeprowadził komendant odcinka pogran[icznego][a]. Drugi incydent – we wsi Rosochaty[1] miejscowy kułak Wonimar Zchaliwanowicz, brat jednego z wysiedlanych, zebrał okolicznych mieszkańców z żądaniem przerwania wysiedlenia. Zchaliwanowicz został aresztowany.

[Dnia] 9.2.[19]40 ze wsi Załuż próbował zbiec za granicę osadnik Cecula Piotr, który został zatrzymany na granicy.

5. [a]94. Oddział Pogran[iczny] (obwody drohobycki i stanisławski):[a]

Wysiedlenie zakończono 11.2.[19]40. Incydentów i prób przejścia za granicę [osób] wysiedlanych nie odnotowano.

6. [a]95. Oddział Pogran[iczny] (obwód stanisławski):[a]

Operacja na odcinku zakończyła się o [godzinie] 19.00 [dnia] [1]1.2.[19]40. W trakcie wysiedlania ze wsi Pniów (na odcinku 2. Komendantury) uciekł jeden wysiedlany, drugi wysiedlany został ranny podczas próby ucieczki. We wsi Kamionka[2] (na odcinku 1. Komendantury) wszyscy przeznaczeni do wysiedlenia podejmowali próby odmowy wyjazdu. Dzięki podjętym działaniom wszyscy zostali wywiezieni.

7. [a]96. Oddział Pogran[iczny] (obwód stanisławski):[a]

Operacja wysiedlenia osadników i straży leśnej zakończyła się rankiem 11.2.[19]40. Wysiedlono 12 rodzin osadników i 30 rodzin [pracowników] straży leśnej.

Podczas konwojowania przez milicję wysiedlonych wzdłuż granicy, jeden z wysiedlonych zbiegł do Rumunii.

Dwóch [ludzi] ze straży leśnej niepodlegających wysiedleniu, wystraszeni operacją, postanowili uciec do Rumunii. Na granicy jeden z nich w wyniku ostrzału został zatrzymany przez oddział pogran[iczny], drugi przedarł się przez granicę.

8. [a]97. Oddział Pogran[iczny] (obwód tarnopolski):[a]

Wysiedlenie osadników ze strefy nadgran[icznej] odbyło się bez incydentów. Prób przejścia wysiedlanych za granicę nie odnotowano.

pułkownik (—) P. Trofimow[3]

12.2.[19]40
[a]Nr 0120[a]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 145–146.
Oryginał, rękopis.

[1] Być może nieistniejąca obecnie wieś Rosochate, pow. leski.

[2] Być może Kamionka w rej. skolskim, obecnie obw. lwowski.

[3] Pawieł Łukicz Trofimow, w l. 1942–1944 szef sztabu Zarządu Ochrony Tyłów Frontu Zachodniego. https://shieldandsword.mozohin.ru/VD3462/troops/vot/west.htm [dostęp 2 V 2023].

№ 55

13 лютого 1940, Львів. Розпорядження заступника наркома внутрішніх справ СРСР Всеволода Меркулова та наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова начальникам УНКВС західних областей щодо осадників, які були відсутні під час операції з виселення

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[а]Начальникам УНКВД западных областей[а]

В дополнение к № 497/сн от 11 февраля 1940 года[1],

[а-в]предлагаем:[в-а]

1. В отношении осадников и лесников отсутствовавших во время операции, скрывшихся и сбежавших:

а) организовать в составе 3-го отдела УГБ НКВД специальную группу работников которой поручить всю работу по установке и розыску отсутствовавших и скрывшихся осадников и лесников;

б) немедленно составить по личным делам (анкетам) точные списки их с установочными данными, отсеяв умерших, перешедших за кордон, дважды зарегистрированных и т. д.

в) еще раз через уездные органы НКВД проверить по месту прежнего жительства всех отсутствовавших и скрывшихся осадников и лесников и навести о них подробные справки у соседей;

г) провести розыск в отношении каждого, устанавливая возможное его местонахождение и ориентируя об этом соответствующие органы использовать в этой работе рапорты старших опергрупп, производивших операцию;

д) всех разысканных или добровольно явившихся концентрировать в областном центре и в дальнейшем направлять по указаниям УНКВД УССР;

е) принимать меры к установке номеров эшелонов, с которыми были направлены семьи разысканных или добровольно явившихся;

ж) органы НКВД задержавшие по ориентировкам других органов НКВД отсутствовавших или скрывшихся осадников или лесников, должны немедленно информировать те органы НКВД, которые давали о них ориентировку или на территории которых задержанные проживали в момент операции; о добровольно явившихся также информировать соответствующие органы НКВД;

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[1] Див. документ № 53.

Nr 55

13 lutego 1940, Lwów. Rozporządzenie zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa oraz ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla naczelników UNKWD zachodnich obwodów USRS dotyczące osób, które uniknęły wysiedlenia

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a]Do Naczelników UNKWD zachodnich obwodów[a]

W uzupełnieniu [pisma] nr 497/sn z 11 lutego 1940 roku[1],

[a-c]polecamy:[c-a]

1. Jeśli chodzi o osadników i leśników nieobecnych podczas operacji, ukrywających się oraz zbiegów:

a) zorganizować w 3. Oddziale UGB NKWD specjalną grupę pracowników i polecić [jej] wykonanie wszystkich prac mających na celu ustalenie oraz ujęcie nieobecnych i ukrywających się osadników oraz leśników;

b) natychmiast sporządzić według akt osobowych (ankiet) dokładne ich spisy z podstawowymi danymi, odrzucając zmarłych, zbiegłych za granicę, dwukrotnie zarejestrowanych itd.;

c) jeszcze raz za pośrednictwem organów powiatowych NKWD sprawdzić w miejscu poprzedniego zamieszkania wszystkich nieobecnych i ukrywających się osadników i leśników oraz uzyskać na ich temat szczegółowe informacje od sąsiadów;

d) prowadzić poszukiwanie każdego [ukrywającego się poprzez] ustalenie jego domniemanego miejsca pobytu oraz poinformowanie o tym właściwych organów NKWD, wykorzystując do tego raporty [sporządzone przez] starszych grup oper[acyjnych] prowadzących operację;

e) wszystkich odszukanych oraz tych, którzy stawili się dobrowolnie, zebrać w centrum obwodu i następnie odprawić zgodnie z wytycznymi NKWD USRS;

f) podjąć działania dotyczące ustalenia numerów eszelonów, którymi odprawiono rodziny odszukanych osób oraz tych, które stawiły się dobrowolnie;

g) organy NKWD, które na podstawie informacji innych organów NKWD zatrzymały nieobecnych lub ukrywających się osadników czy leśników, mają natychmiast zawiadomić te organy NKWD, które podały w ich sprawie informacje, lub na których terenie zatrzymani mieszkali w momencie trwania operacji; o osobach, które zgłosiły się dobrowolnie, należy także powiadomić właściwe organy NKWD;

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[1] Zob. Dokument nr 53.

з) работу по розыску отсутствовавших и скрывшихся надо вести в срочном порядке, наладив соответствующий учет, как в 1-м спецотделе УНКВД, так и в той оперативной группе, которая организована для их розыска;

и) по мере задержания делать соответствующие отметки [в] составленных Вами списках и

к) о количестве задержанных немедленно информировать НКВД УССР, уменьшая на это количество цифры отсутствовавших, или скрывшихся, показанные в отчетных данных.

2. В отношении больных не выселенных осадников и лесников:

а) составить точный список всех больных осадников и лесников, оставленных на месте. В этом же списке указать и тех здоровых членов семьи, которые оставлены при больных;

б) в отношении каждой такой семьи проверить через уездные органы НКВД, как организована их охрана, обеспечив невозможность побега их или уничтожения имущества. Имущество таких семей должно быть описано и немедленно передано местным органам власти, за исключением предметов, которые выселяемые имеют право взять с собой;

в) если семья больного была выселена, установить номер эшелона, с которым она была отправлена;

г) разработать план отправки больных по мере их выздоровления и представить на утверждение в НКВД УССР;

д) о всех выздоровевших и отравленных информировать НКВД УССР.

3. Провести работу по дополнительному выявлению семей осадников и лесников, которые по тем или иным причинам не были выявлены в процессе учета. О всех таких семьях немедленно информировать НКВД УССР.

МЕРКУЛОВ
СЕРОВ

[13.II.[19]40 г.
Львов]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 170–172.
Копія, машинопис.
Документ такого ж змісту опубліковано в: Депортации польских граждан из Западной Украины и Западной Белоруссии... – С. 224–226.

[–] *Написано від руки.*

h) prace nad odszukaniem nieobecnych i ukrywających się należy prowadzić w trybie pilnym, sporządzając odpowiedni wykaz zarówno w 1. Oddziale Spec[jalnym] UNKWD, jak i w grupie operacyjnej utworzonej do prowadzenia poszukiwań;

i) w miarę zatrzymywania sporządzać odpowiednie adnotacje [na] wykonanych przez Was spisach i

j) o liczbie zatrzymanych informować natychmiast NKWD USRS, zmniejszając w ten sposób podane w sprawozdaniach liczby osób nieobecnych lub ukrywających się.

2. Jeśli chodzi o chorych osadników i leśników, którzy nie zostali wysiedleni:

a) sporządzić szczegółową listę wszystkich pozostawionych na miejscu chorych osadników i leśników. Na liście tej umieścić także zdrowych członków rodziny – tych, którzy pozostali przy chorych;

b) jeśli chodzi o każdą taką rodzinę, sprawdzić za pośrednictwem organów powiatowych NKWD, jak zorganizowany został nadzór nad nimi, tak aby uniemożliwić im ucieczkę lub zniszczenie majątku. Majątek tych rodzin ma zostać opisany i natychmiast przekazany miejscowym organom władzy, z wyjątkiem rzeczy, które osoby podlegające wysiedleniu mają prawo zabrać ze sobą;

c) jeśli rodzina chorego została wysiedlona, ustalić numer eszelonu, którym była odprawiona;

d) opracować plan odprawienia chorych w miarę ich powracania do zdrowia i przedstawić do zatwierdzenia NKWD USRS;

e) o wszystkich osobach, które wyzdrowiały i zostały odprawione, informować NKWD USRS.

3. Przeprowadzić działania mające na celu dodatkowe ujawnianie rodzin osadników i leśników, które z takich czy innych powodów nie zostały ujęte w ewidencji. O wszystkich takich rodzinach od razu informować NKWD USRS.

MIERKUŁOW
SIEROW

[d]13 II [19]40 r.
Lwów[d]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 170–172.
Kopia, maszynopis.
Dokument o tej samej treści opublikowany w: Deportacje obywateli polskich z Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi..., s. 225–227.

[d–d] *Dopisano odręcznie.*

№ 56

15 лютого 1940, [Ковель]. Повідомлення дорожньо-транспортного відділу НКВС Ковельської залізниці наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про кількість ешелонів для перезавантаження спецпереселенців

а-04 ч[ас] 15/II-[19]40 г.-а
из ДТО Ковельской ж[елезной] д[ороги]

Народному Комиссару внутренних дел УССР
Комиссару госбезопасности 3 ранга
тов. а-Серову-а

Докладываем, что по состоянию на 15/II-1940 г. на Ковельской ж[елезной] д[ороге] а-под перегрузом:-а

а-ст[анция] Здолбуново эшелон № 4057-а,	вагонов 56, семей 284, людей 1420
а-ст[анция] Сарны эшелон № 4047-а,	вагонов 46, семей 226, людей 1229
— і — — і — а-эшелон № 4050-а,	вагонов 45, семей 224, людей 1070

Ожидает отправления а-после перегруза:

ст[анция] Здолбуново – эшелон № 4061-а,	вагонов 44, семей 194, людей 1118
— і — — і — эшелон № 4056,	вагонов 46, семей 212, людей 1089

а-На подходах к перегрузке:

ст[анция] Здолбуново-а – эшелон № 4051,	вагонов 64, семей 270, людей 1426
— і — — і — эшелон № 4058,	вагонов 54, семей 261, людей 1353
со ст[анции] погрузки Запытов[6]	12 вагонов, 104 семей, 507 чел[овек], направляются для выселения в Шепетовский эшелон № 4010

а-а *Підкреслено.*
[6] *Було:* Запитав.

Nr 56

15 lutego 1940, [Kowel]. Meldunek z Oddziału Drogowo-Transportowego NKWD Kolei Kowelskiej dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o przeładunku ludzi podczas przesiedleń

g[odzina] 04, [dnia] 15/II-[19]40 r.
z DTO K[olei] Kowelskiej

Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państw[owego] 3. rangi
tow. *Sierowa*

Meldujemy, że według stanu na [dzień] 15/II-1940 r. na K[olei] Kowelskiej *są w trakcie przeładunku:*

st[acja] Zdołbunów – eszelon nr 4057,	wagonów 56, rodzin 284, osób 1420
st[acja] Sarny – eszelon nr 4047,	wagonów 46, rodzin 226, osób 1229
– ı – – ı – – *eszelon nr 4050*,	wagonów 45, rodzin 224, osób 1070

Czekają na odprawienie *po przeładowaniu:

st[acja] Zdołbunów – eszelon nr 4061*,	wagonów 44, rodzin 194, osób 1118
– ı – – ı – – eszelon nr 4056,	wagonów 46, rodzin 212, osób 1089

*Na podejściu do przeładunku:

st[acja] Zdołbunów* – eszelon nr 4051,	wagonów 64, rodzin 270, osób 1426
– ı – – ı – – eszelon nr 4058,	wagonów 54, rodzin 261, osób 1353
ze st[acji] załadunkowej Zapytów[b],	12 wagonów, 104 rodziny, 507 os[ób] kieruje się w celu przeniesienia do eszelonu szepetowskiego nr 4010

– *Podkreślono.*
[b] *Było:* Zapitaw.

[a-a]Эшелоны:[a-a] № 4097, вагонов 27, семей 152, людей 769
№4057[в], вагонов 56, семей 284, людей 1420
№ 4098, вагонов 50, семей 244, людей 1207
направляются к ст[анции] Сарны
№ 4048, вагонов 40, семей 214, людей 1089
№ 4045, вагонов 41, семей 198, людей 1006
№ 4099, вагонов 46, семей 215, людей 1067
[a-a]Эшелон[a-a] № 4060, вагонов 52, семей 272, людей 1382
стоят с паровозами в ожидании отправления на перегруз в Здолбуново.

[a-a]Сданы на Юго-Западную ж[елезную] д[орогу] через Здолбуново:[a-a]
[a-a]Эшелон[a-a] № 4054, вагонов 25, семей 134, людей 596 чел[овек]
[a-a]Эшелон[a-a] № 4052, вагонов 37, семей 153, людей 916 чел[овек]
[a-a]Эшелон[a-a] № 4055, вагонов 50, семей 264, людей 1288 чел[овек]
[a-a]Эшелон[a-a] № 4053, вагонов 52, семей 267, людей 1264 чел[овека]

[a-a]Через ст[анцию] Сарны:[a-a]
[a-a]Эшелон[a-a] № 4046, вагонов 69, семей 342, людей 1770 чел[овек]
[a-a]Эшелон[a-a] № 4054[г], вагонов 29, семей 152, людей 916 чел[овек]
[a-a]Эшелон[a-a] № 4049, вагонов 52, семей 195, людей 990 чел[овек]

[a-a]На Брест-Литовскую ж[елезную] д[орогу] через ст[анцию] Лунинец:[a-a]
[a-a]Эшелон[a-a] № 4078, вагонов 23, семей 101, людей 471 чел[овек]

Принято от Львовской ж[елезной] д[ороги] для передачи транзитов на Брест-Литовскую ж[елезную] д[орогу] [a-a]5 эшелонов:[a-a] №№ 4017, 4077, 4029, 4040, 4019, из них сдан через ст[анцию] Лунинец эшелон № 4017, остальные на подходе к Лунинец.

Задержка в сдаче на Юго-Западную ж[елезную] д[орогу] объясняется не приемом последней, что в свою очередь – [задерживается] работа по перегрузке в Здолбуново и Сарны.

[в] *Так в оригіналі. Ешелон з таким самим номером появляється раніше, як перевантажуваний у даний момент.*

[г] *Так в оригіналі. Ешелон з таким самим номером з іншою кількістю вагонів, сімей та людей був відправлений із Здолбунова.*

a-eszelony:-a	nr 4097,	wagonów 27, rodzin 152, osób 769
	nr 4057[c],	wagonów 56, rodzin 284, osób 1420
	nr 4098,	wagonów 50, rodzin 244, osób 1207 kieruje się na st[ację] Sarny
	nr 4048,	wagonów 40, rodzin 214, osób 1089
	nr 4045,	wagonów 41, rodzin 198, osób 1006
	nr 4099,	wagonów 46, rodzin 215, osób 1067
a-eszelon-a	nr 4060,	wagonów 52, rodzin 272, osób 1382

stoją z parowozami, oczekując na odprawienie na przeładunek w Zdołbunowie.

a-Przekazano na K[olej] Południowo-Zachodnią przez Zdołbunów:-a
a-eszelon-a nr 4054, wagonów 25, rodzin 134, os[ób] 596
a-eszelon-a nr 4052, wagonów 37, rodzin 153, os[ób] 916
a-eszelon-a nr 4055, wagonów 50, rodzin 264, os[ób] 1288
a-eszelon-a nr 4053, wagonów 52, rodzin 267, os[ób] 1264

a-Przez st[ację] Sarny:-a
a-eszelon-a nr 4046, wagonów 69, rodzin 342, os[ób] 1770
a-eszelon-a nr 4054[d], wagonów 29, rodzin 152, os[ób] 916
a-eszelon-a nr 4049, wagonów 52, rodzin 195, os[ób] 990

a-Na K[olej] Brzeską przez st[ację] Łuniniec:-a
a-eszelon-a nr 4078, wagonów 23, rodzin 101, os[ób] 471

Przyjęto od K[olei] Lwowskiej w celu przekazania tranzytów na K[olej] Brzeską a-5 eszelonów-a o nu[merach]: 4017, 4077, 4029, 4040, 4019, w tym przekazany przez st[ację] Łuniniec eszelon nr 4017; pozostałe zbliżają się do Łunińca.

Zwłoka w przekazywaniu [załadunku] na K[olej] Południowo-Zachodnią spowodowana jest nieprzyjęciem ostatniego [załadunku], co z kolei [wstrzymuje] prace przeładunkowe w Zdołbunowie i Sarnach.

---

[c] *Tak w oryginale. Eszelon o tym samym numerze występuje wcześniej jako aktualnie przeładowywany.*

[d] *Tak w oryginale. Eszelon o tym samym numerze z inną liczbą wagonów, rodzin i osób został przekazany przez Zdołbunów.*

В данное время в Здолбуново большая метель, поэтому с 22-х часов 14 II работа по перегрузу временно приостановлена.

ДТО НКВД Ковельской ж[елезной] д[ороги]
Уткин

Сарычев

Передал:
Отв[етственный] дежурный по ДТО НКВД
Львовской ж[елезной] д[ороги]
Каплан

Принял: Гриценко

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 73–76.
Копія, рукопис.

Obecnie w Zdołbunowie panuje zamieć, dlatego od godziny 22 [dnia] 14 II czasowo wstrzymano przeładunek.

DTO NKWD K[olei] Kowelskiej
Utkin

Saryczew

Przekazał:
odp[owiedzialny] dyżurny DTO NKWD
K[olei] Lwowskiej
Kapłan

Przyjął: Gricenko

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 73–76.
Kopia, rękopis.

№ 57

19 лютого 1940, Київ. Повідомлення наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії про підсумки операції виселення осадників та лісників у західних областях України

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[в]Народному комисс[ару] внутр[енних] дел СССР
Комиссару госуд[арственной] безоп[асности] 1 ранга
[г]Берия Л.П.[г-в]

[а-б]Итоги проведения операции по осадникам и лесникам в западных областях УССР[б-а]

[б]Подготовительные мероприятия[б]

Основным документом для подготовки и проведения операции по осадникам и лесникам являлась директива Наркома внутренних дел Союза ССР тов. БЕРИЯ от 19.XII-[19]39 года [г]за № 5648/Б[г].

1. В соответствии с этой директивой все населенные пункты, в которых жили осадники, были разбиты на оперативные участники, возглавляемые оперативной тройкой из опытных оперативных работников УНКВД.

2. Для проведения учета были привлечены сотрудники органов УНКВД, которым были даны указания о строгой конспирации и неразглашении причин учета, используя предлоги: выявление объектов, обложение сельхозналогом и проходящую предвыборную кампанию в Верховный Совет СССР и УССР.

В результате учета было выявлено 17 670 семейств осадников и лесников, или 93 324 чел[овека].

[б]Разработка оперативных участковых планов[б]

3. После проведения учета опертройкой приступили к составлению участковых планов под руководством областных троек. Всего было создано 76 оперативных участков. Для составления оперативного участкового

[в–а] *Написано великими літерами.*
[б–б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в–з] *Вписано від руки.*
[г–г] *Підкреслено від руки.*
[г] *Було: № 5648/5.*

Nr 57

19 lutego 1940, Kijów. Meldunek ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii podsumowujący operację wysiedlenia osadników i leśników z zachodnich obwodów USRS

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[c]Do Ludowego Komis[arza] Spraw Wewn[ętrznych] ZSRS
komisarza bezp[ieczeństwa] państw[owego] 1. rangi
[d]Berii Ł.P.[d-c]

[a-b]Podsumowanie operacji dotyczącej osadników i leśników
w zachodnich obwodach USRS[b-a]

[b]Działania przygotowawcze[b]

Głównym dokumentem, na podstawie którego przygotowano i przeprowadzono operację wymierzoną w osadników i leśników, była Dyrektywa *Narkoma* Spraw Wewnętrznych Związku SRS, tow. BERII z 19 XII-[19]39 roku [d]nr 5648/B[c-d].

1. Zgodnie z tą dyrektywą wszystkie miejscowości, w których mieszkali osadnicy, zostały podzielone na odcinki operacyjne, na których czele stały trójki operacyjne składające się z doświadczonych pracowników operacyjnych UNKWD.

2. Do sporządzenia spisu zostali ściągnięci pracownicy organów UNKWD, którym nakazano zachować ścisłą tajemnicę i nie ujawniać przyczyn ewidencji, wykorzystując jako pretekst: rozpoznanie obiektów, nałożenie podatku rol[nego] i toczącą się kampanię wyborczą do Rad Najwyższych ZSRS i USRS.

W wyniku prac ewidencyjnych ujawniono 17 670 rodzin osadników i leśników, lub też 93 324 os[oby].

[b]Opracowanie planów operacyjnych odcinków[b]

3. Po sporządzeniu przez trójkę oper[acyjną] spisu, pod kierownictwem trójek obwodowych przystąpiono do opracowania planów. W sumie utworzono 76 odcinków operacyjnych. W celu sporządzenia planu operacyjnego odcinka przygotowano wykaz pytań (załącznik nr ...), które zostały uwzględnione w sporządzonym planie.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Wpisano odręcznie.*
[d-d] *Podkreślono odręcznie.*
[e] *Było:* nr 5648/5.

плана был предложен перечень вопросов (приложение № ...), которые и были отработаны в составляемом плане.

Этот вопросник был составлен на основании уже разработанных планов ряда оперучастков.

4. В процессе составления планов участковыми тройками, мы с тов. МЕРКУЛОВЫМ выезжали на места для разъяснения и уточнения ряда вопросов. На таких совещаниях принимали участие Секретарь ЦК КП(б)У тов. БУРМИСТРЕНКО[1] и председатель Президиума Верховного Совета УССР тов. ГРЕЧУХА.

Кроме того, нами неоднократно проверялись оперативные планы областных троек УНКВД, где вносились соответствующие коррективы.

В каждом оперативном участке была предусмотрена резервная группа из войск НКВД. Для обеспечения бесперебойной связи на телефонных станциях в областном центре и в районах были посажены советские телефонистки.

5. Составленные оперативные участковые и областные планы были утверждены, за исключением Тарнопольской области, где оперативные планы составлялись неполным составом участковых троек, а лишь одним из членов. Было предложено к составлению планов привлечь всех трех членов тройки и после этого планы перед операцией были утверждены.

Образец плана областной тройки – приложение № ...

Образец плана участковой тройки – приложение № ...

[6]Расчет на привлечение сил[6]

6. В соответствии с разработанными оперативными планами и количеством оперативных групп нами был произведен расчет на привлечение сил для проведения операции.

Всего было [г]6699[г] [6]оперативных групп[6]. В каждую группу должен был войти в качестве руководителя группы один чекист, в помощь ему один человек от совпартактива и один боец войск НКВД. Кроме того, 2 человека от местного сельактива или рабочей гвардии, один из местного актива для производства описи имущества и один подводчик из проверенных местных крестьян.

Таким образом, на каждые три семьи приходилось обязательно три советских работника и 3–4 человека из местного актива. Это соотношение выдержано по всем западным областям.

Для укомплектования опергрупп было вызвано из основных областей УССР [г]2080[г] человек оперативного состава, [г]1920[г] чел[овек] работников милиции и [г]5229[г] чел[овек] бойцы войск НКВД, находилось на местах оперативного состава [г]3424[г] человека. Привлечено совпартактива и рабочей

[1] Прав. Бурмистенко. Див. Документ № 19, примітка 2.

Ten kwestionariusz został ułożony na podstawie opracowanych już planów dla szeregu odcinków oper[acyjnych].

4. W trakcie sporządzania planów przez trójki odcinków, wraz z tow. MIERKUŁOWEM wyjeżdżaliśmy w teren w celu wyjaśniania i uściślania szeregu kwestii. W tych naradach udział brali sekretarz KC KP(b)U tow. BURMISTRIENKO[1] i przewodniczący Prezydium Rady Najwyższej USRS tow. GRIECZUCHA.

Ponadto niejednokrotnie sprawdzaliśmy plany operacyjne trójek obwodowych UNKWD, do których wnosiliśmy odpowiednie poprawki.

Na każdym odcinku operacyjnym przewidziana została grupa rezerwowa złożona z Wojsk NKWD. W celu zapewnienia nieprzerwanej łączności centrale telefoniczne w centrum obwodowym i rejonach obsadzone zostały sowieckimi telefonistkami.

5. Sporządzone plany operacyjne dla odcinków i obwodów zostały zatwierdzone, z wyjątkiem obwodu tarnopolskiego, w którym planów nie sporządzały pełne składy trójek odcinków, a tylko jeden z ich członków. Zalecono, by do planów zaangażowano wszystkich trzech członków i następnie, przed operacją, plany zostały zatwierdzone.

Wzór planu trójki obwodowej – załącznik nr ...

Wzór planu trójki odcinka – załącznik nr ...

[b]Obrachunek ściągniętych sił[b]

6. Zgodnie z opracowanymi planami operacyjnymi i [potrzebną] liczbą grup operacyjnych, dokonaliśmy obrachunku, jakie siły należy ściągnąć w celu przeprowadzenia operacji.

Łącznie było [d]6699[d] [b]grup operacyjnych[b]. Do [składu] każdej grupy miał wejść jako starszy jeden czekista i [mieć przydzielonych] do pomocy: jedną osobę z sow[ieckiego i] part[yjnego] aktywu i jednego żołnierza z Wojsk NKWD; ponadto 2 ludzi z miejscowego aktywu wiejs[kiego] lub Gwardii Robotniczej, jeden [człowiek] do opisania [pozostawionego] majątku i jeden woźnica podwody z grona sprawdzonych miejscowych chłopów.

W ten sposób na trzy rodziny obowiązkowo przypadało trzech pracowników sowieckich i 3–4 osoby z miejscowego aktywu. Taki stosunek [sił] utrzymano we wszystkich zachodnich obwodach.

W celu skompletowania grup oper[acyjnych] wezwano ze starych obwodów USRS [d]2080[d] osób składu operacyjnego, [d]1920[d] pracowników milicji i [d]5229[d] żołnierzy Wojsk NKWD; na miejscu znajdowały się [d]3424[d] osoby ze składu operacyjnego. Ściągnięto 8593 os[oby] z sow[ieckiego i] part[yjnego] aktywu i Gwardii Robotniczej. [W operacji] brało udział 32 828 osób należących do miejscowego aktywu wiejskiego. A wszystkich razem ściągnięto 54 174 osoby[f].

---

[f] *Obliczenie błędne. Suma nie zgadza się ze składnikami.*

[1] Właśc. Burmistienko. Zob. Dokument nr 19, przypis 2.

гвардии 8593 чел[овека]. Участвовало местного сельского актива 32 828 человек. А всех вместе взятых 54 174[а] человека.

[б]Проведение инструктажа[б]

Прибывший оперативный состав был распределен по оперативным участкам, где для них был проведен инструктаж.

Местный сельский актив в большинстве оперучастников еще вечером был вызван в Райисполком, под предлогом предстоящих выборов в Верховный Совет, а подводчики в кооператив для перевозки товаров.

После тщательного инструктажа они вместе с оперативным составом выступили к месту расположения осадников, с расчетом прибытия за 3–4 часа до операции, с тем, чтобы иметь возможность связаться с местной властью, установить дома выселяемых и т. д.

Нужно отметить, что сельский актив, участвовавший в операции, сообщение о выселении осадников встретил с большим подъемом.

В Калушском уездном отделе [НКВД] Станиславской области при инструктаже из зала раздались возгласы: «Хай живе Радянська влада», «Правильно делает Советская власть, давно бы надо выселить» и т. д.

В Галичском оперучастке местный актив на инструктаже заявил: «Двадцать лет пили нашу кровь мерзавцы, мы поможем Советской власти их выселить».

Аналогичные выступления и в других уездах западных областей.

[б-в]Ход операции[в-б]

С рассветом 10 февраля с. г. все оперативные группы были на местах в полном составе и приступили к выселению осадников и лесной стражи.

К 10–11 часам по сообщению областных троек уже из поселков, расположенных близ лежащих к станциям погрузки, начали поступать семьи осадников и к концу дня основная масса была подведена к станциям.

Тех осадников, которые прибыли на станцию в конце дня разместили в вагоны, выставили караул, но не принимали их по акту. С рассветом следующего дня произвели проверку наличия осадников в вагонах и оформили прием.

В процессе хода операции были провокационные выступления против выселения. Например:

В селе Кокутковцы[с] Тарнопольского уезда, во время выселения семьи осадника ВОЕВОДА [а-]Франк[а] Тамошевич, пришла его сестра и начала

[а] *Помилка в розрахунку. Сума не збігається зі складовими.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[с] *Було:* Кукутковцы.

[b]Przeprowadzenie instruktażu[b]

Przybyły skład operacyjny został przydzielony do odcinków operacyjnych, na których przeprowadzono dla niego instruktaż.

Miejscowy aktyw wiejski, w większości uczestnicy oper[acji], jeszcze wieczorem został wezwany do *rajispołkomu* pod pretekstem zbliżających się wyborów do Rady Najwyższej, a woźnice do spółdzielni zajmującej się przewożeniem towarów.

Po odbyciu dokładnego instruktażu, wraz ze składem operacyjnym wyruszyli oni na miejsca operacji, tak wyliczywszy czas, by przybyć tam na 3–4 godziny przed rozpoczęciem operacji, aby móc jeszcze skontaktować się z lokalną władzą, ustalić domy [osób podlegających] wysiedleniu itd.

Należy odnotować, że uczestniczący w operacji aktyw wiejski z dużym entuzjazmem przyjął wiadomość o wysiedleniu osadników.

W Kałuskim Oddziale Powiatowym [NKWD], obwód stanisławski, podczas instruktażu padały z sali okrzyki: „[a]Niech żyje władza sowiecka![a]", „Słusznie czyni sowiecka władza! Dawno trzeba było [ich] wysiedlić!" itd.

Na Halickim Odcinku Operacyjnym podczas instruktażu pojawiły się głosy miejscowego aktywu: „Przez dwadzieścia lat szubrawcy wysysali naszą krew, pomożemy ich wysiedlić".

Podobne wystąpienia były też w innych zachodnich obwodach.

[b-h]Przebieg operacji[h-b]

O świcie 10 lutego br. wszystkie grupy operacyjne były w pełnym składzie na miejscu i przystąpiły do wysiedlania osadników i [pracowników] straży leśnej.

Już o godzinie 10–11, według informacji trójek obwodowych, z osad leżących w pobliżu stacji załadunkowych zaczęły przybywać rodziny osadników i do końca dnia większość została dowieziona na stacje.

Tych osadników, którzy przybyli pod koniec dnia, rozmieszczono w wagonach, wystawiono warty, ale nie sporządzono protokołu ich przyjęcia. O świcie dnia następnego sprawdzono obecność osadników w wagonach i dokonano formalności związanych z ich przyjęciem.

Podczas operacji miały miejsce prowokacyjne wystąpienia przeciwko wysiedleniom, na przykład:

We wsi Kokutkowce[i], powiat tarnopolski, podczas wysiedlania rodziny osadnika WOJEWODY [a]Franka[a] Tamoszewicza przyszła jego siostra i zaczęła płakać. Dziesięć minut później rozległ się dźwięk dzwonu, na który zebrało się prawie 15 osób.

[a-a] *W oryginale zdanie zapisane w języku ukraińskim.*

[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[i] *Było:* Kukutkowce.

плакать. Через 10 минут раздался колокольный звон, на который собралось до 15 человек.

Опергруппа быстро погрузила семью и отправила на станцию. Звонаря костела 65-летнего ЯЛОВИЦКОГО (поляк) задержали для производства следствия.

В селе Пупенцы[2] Зборовского уезда Тарнопольской области, во время выселения осадников собралось до 60 женщин, которые требовали не выселять.

Опергруппой на месте были приняты меры негласного ареста организатора подстрекательства, после чего женщины разошлись.

В селе Могильниках[3] при выселении осадника РУСАКОВСКОГО, собралось до 300 человек, которые требовали не выселять его, так как у него брат и сестра «честные», являются учителями села. Опергруппа задержалась с выселением, но когда народ разошелся, осадник был погружен и выселен.

В селе Ковиничи Самборского уезда Дрогобычской области при отправлении выселяемых на пункт погрузки собралось около 300 человек родственников и знакомых выселяемых, в числе которых был председатель сельского комитета ГОРОДОМСКИЙ Михаил – брат жены которого тоже выселялся.

Собравшиеся подняли шум и стали проявлять попытки к препятствию отправки выселяемых.

В ответ на требование оперативного состава о том, чтобы они разошлись, из толпы послышались выкрики: «Давайте их бить».

На место была вызвана резервная группа из войск НКВД, после чего собравшиеся разошлись, а изъятые семьи осадников были направлены на пункт погрузки.

В селе Средне-Малое Лесковского уезда Дгоробычской области при выселении двух семей лесников, которые оказались близкими друзьями председателя сельского комитета СКОРЕЦКОГО, последний организовал вокруг себя до 60 человек, преимущественно женщин и стал препятствовать выселению.

Руководитель оперативной группы оперуполномоченный Одесской области БАРШАЙ вместо решительного отпора сопротивления струсил и оставил оперативную группу в селе, а сам отправился за помощью на ближайшую заставу погранотряда.

Прибывшие пограничники – выселили эти семьи.

В отношении председателя сельского комитета СКОРЕЦКОГО, ведется расследование на предмет его ареста.

---

[2] Місцевості не встановлено. Так само далі.

[3] Місцевості не встановлено. Можливо йдеться про с. Могильниця Теребовлянського пов.

Grupa oper[acyjna] szybko załadowała rodzinę i wyprawiła na stację. Dzwonnika kościoła, 65-letniego JAŁOWICKIEGO (Polak) zatrzymano do wyjaśnienia.

We wsi Pupiency[2], powiat zborowski w obwodzie tarnopolskim, podczas wysiedlania osadnika zebrało się prawie 60 kobiet, które domagały się, by [go] nie wysiedlać.

Grupa oper[acyjna] na miejscu podjęła kroki, by po cichu aresztować głównego wichrzyciela, po czym kobiety rozeszły się.

We wsi Mogilniki[3] podczas wysiedlania osadnika RUSAKOWSKIEGO zebrało się prawie 300 osób, które domagały się, by go nie wysiedlać, ponieważ jego brat i siostra to „uczciwi" ludzie i są nauczycielami we wsi. Grupa oper[acyjna] wstrzymała się z wysiedleniem, ale kiedy ludzie rozeszli się, osadnik został załadowany i wysiedlony.

We wsi Kowenice, powiat samborski w obwodzie drohobyckim, podczas odprawiania wysiedlonych do punktów załadunkowych, zebrało się około 300 ludzi – krewnych i znajomych osób wysiedlonych, wśród których był przewodniczący Komitetu Wiejskiego GORODOMSKIJ Michaił (brat jego żony także został wysiedlony).

Zebrani podnieśli zgiełk i próbowali przeszkodzić w odwiezieniu wysiedlonych.

W odpowiedzi na wezwanie składu operacyjnego, by rozejść się, w tłumie dało się słyszeć okrzyki: „Bijcie ich!".

Na miejsce została wezwana grupa rezerwowa z Wojsk NKWD, po czym zebrani rozeszli się, a zatrzymane rodziny osadników zostały skierowane do punktu załadunkowego.

We wsi Serednie Małe, powiat leski w obwodzie drohobyckim, podczas wysiedlania dwóch rodzin leśników, które były blisko zaprzyjaźnione z przewodniczącym Komitetu Wiejskiego SKORIECKIM, ten zebrał wokół siebie około 60 osób, przeważnie kobiet, i zaczął przeszkadzać w wysiedleniu.

Kierownik grupy operacyjnej, pełnomocnik oper[acyjny] obwodu odeskiego BARSZAJ, zamiast dać zdecydowany odpór, stchórzył i zostawiając grupę operacyjną we wsi, wyprawił się po pomoc na najbliższy posterunek oddziału pogran[icznego].

Po przybyciu pogranicznicy wysiedlili te rodziny.

W sprawie przewodniczącego Komitetu Wiejskiego SKORIECKIEGO prowadzone jest dochodzenie w celu jego aresztowania.

We wsi Raschoże[4], powiat leski w obwodzie drohobyckim, wśród wysiedlanych był brat przewodniczącego Komitetu Wiejskiego GONTARIA. Ten ostatni zorganizował grupę w celu stawienia oporu. Wezwano na miejsce pograniczników, którzy pomagali w przeprowadzeniu operacji.

[2] Miejscowość nieustalona. Podobnie dalej.
[3] Miejscowość nieustalona. Być może chodzi o Mogielnicę w pow. trembowelskim.
[4] Miejscowość nieustalona.

В селе Расхоже[4] Лесковского уезда Дрогобычской области среди выселяемых был брат председателя сельского комитета ГОНТАРЬ. Последним была организована группа лиц для оказания сопротивления. На место были вызваны пограничники, которые содействовали в проведении операции.

В селе Зофиевка Трембовельского уезда Тарнопольской области перед проведением операции сбежал осадник ПОЩЕЛЕННЫЙ. После того, когда семья его была выселена, он 11 февраля возвратился в село и убил активиста ГЛАДЕЯ Игната, который принимал участие в выселении. Ведется активный розыска убийцы.

Наряду с враждебными проявлениями со стороны осадников, замечены отрицательные моменты среди некоторых участников операции.

Так например, в селе Пупенцы Зборовского уезда женщины требовали оставить осадника. Так же для пропагандисткой работы был прикреплен инструктор Тарнопольского Обкома КП(б)У тов. ТИХАЕВ. Узнав об этом случае, ТИХАЕВ не остался в селе проводить пропагандистскую работу, боясь каких-либо недоразумений.

В селе Ячнев[5] Жабьевского района Станиславской области при выселении лесника ЧЕРКЕЦКОГО Василия Леоновича, прокурор Косовского района САЙБА и инструктор Райкома КП(б)У КОРНИЦКИЙ выпустили из дома мать лесника, которая собрала до 20 женщин – гуцулок, оказавших сопротивление выселению.

САЙБА и КОРНИЦКИЙ прекратили выселение и убежали из хаты лесника. Лесник, воспользовавшись этим – скрылся. Приняты меры к розыску. Семья осадника* выселена.

Во время операции в селе Новая Гребля Рогатинского оперучастка Станиславской области, член бюро Райкома ЗЕМБОВСКИЙ явился к дому осадника, где наши оперработники проводили операцию и потребовал открыть дверь. Наш сотрудник тов. ПАНЬКО отказался открыть дверь, ЗЕМБОВСКИЙ решил, что там закрылся осадник и через дверь выстрелом из револьвера ранил ногу ПАНЬКО. Проводится расследование.

В селе Родатычи[3] Гродокского уезда Львовской области в число «сельского актива», привлеченного к операции, попало 7 человек украинских националистов, которые после инструктажа перед операцией заявили, что политика Советской власти о выселении осадников неверна. Инициатором этой группы был бывший депутат Народного Собрания КОБЕЛЯК. Группа была задержана и отстранена от проведения операции. По всем этим случаям приняты меры [наказания].

---

* *Так в оригіналі. Вище йдеться про лісника.*

[3] *Було:* Родобычи.

[4] Місцевості не встановлено.

[5] Місцевості не встановлено.

We wsi Zofiówka, powiat trembowelski w obwodzie tarnopolskim, zanim przeprowadzono operację, zbiegł osadnik POSZCZELENNYJ. Po wysiedleniu jego rodziny, wrócił do wsi 11 lutego i zabił aktywistę GŁADIEJA Ignata, biorącego udział w wysiedlaniu. Trwają intensywne poszukiwania zabójcy.

Wraz z przejawami wrogości ze strony osadników odnotowano negatywne zachowania wśród niektórych uczestników operacji.

Na przykład we wsi Pupiency w powiecie zborowskim kobiety domagały się, by pozostawić [na miejscu] osadnika. Do pracy propagandowej został tam też przydzielony instruktor tarnopolskiego *Obkomu* KP(b)U tow. TICHAJEW. Dowiedziawszy się o tym zdarzeniu, TICHAJEW nie pozostał we wsi, by prowadzić prace propagandowe, obawiając się jakichś niesnasek.

We wsi Jaczniew[5], rejon żabiewski w obwodzie stanisławskim, podczas wysiedlania leśnika CZERKIECKIEGO Wasilija Leonowicza, prokurator rejonu kosowskiego SAJBA i instruktor *Rajkomu* KP(b)U KORNICKIJ wypuścili z domu matkę leśnika, która zebrała prawie 20 kobiet – Huculek, sprzeciwiających się wysiedleniu.

SAJBA i KORNICKIJ zaprzestali [akcji] wysiedlania i uciekli z chałupy leśnika. Wykorzystując to, leśnik ukrył się. Podjęto działania w celu odszukania [go]. Rodzinę osadnika[j] wysiedlono.

Podczas operacji we wsi Nowa Grobla na Rohatyńskim Odcinku Oper[acyjnym] w obwodzie stanisławskim, członek biura *Rajkomu* ZIEMBOWSKIJ zjawił się w domu osadnika, w którym nasi pracownicy prowadzili operację, i zażądał otworzenia drzwi. Nasz pracownik tow. PAŃKO odmówił otworzenia drzwi; ZIEMBOWSKIJ uznał, że zamknął się tam osadnik i przez drzwi, wystrzałem z rewolweru, ranił w nogę PAŃKĘ. Prowadzone jest śledztwo.

We wsi Rodatycze[k], powiat gródecki w obwodzie lwowskim, w skład ściągniętego do operacji aktywu wiejskiego weszło 7 ukraińskich nacjonalistów, którzy po odbyciu instruktażu oświadczyli, że polityka władzy sowieckiej w kwestii wysiedlenia osadników jest błędna. Inicjatorem [działań] tej grupy był były poseł do Zgromadzenia Ludowego KOBIELAK. Grupa została zatrzymana i odsunięta od prowadzenia operacji. We wszystkich tych przypadkach zastosowano środki [karne].

[b]Nastroje [panujące] wśród miejscowej ludności w związku z prowadzoną operacją i wypowiedzi samych osadników[b]

W czasie prowadzenia operacji, podczas osobistych kontaktów naszych pracowników z miejscową ludnością ujawnione zostały znamienne wypowiedzi następującej [treści]:

---

[j] *Tak w oryginale. Wyżej mowa o leśniku.*

[k] *Było:* Rodobyczi.

[5] Miejscowość nieustalona.

[6]Настроение местного населения о проведении операции и личные высказывания осадников[6]

В период операции при личном общении наших сотрудников с местным населением выявлены следующие характерные высказывания:

Житель села Кивинич[6] Самборского уезда заявил: «Об осадниках мы уже давно хотели просить Советское правительство, чтобы их выселили, а теперь видим, что Советская власть сама приняла меры к выселению».

В селе Короливка Жидачевского уезда крестьяне так заявили: «В течение 10-ти лет они пили нашу кровь, следили за каждым нашим движением и доносили польским жандармам и помещикам. От них не было нам жизни и лишь теперь мы от них навсегда избавились».

В селе Губичи, крестьяне так заявили: «Мероприятия по выселению осадинков самые правильные, ибо осадинки являлись доносчиками полиции, издевались над украинцами, позабирали у нас лучшие земли».

Профессор КОРДУБ – украинец Тарнопольской области заявил: «Это правильно делается. Довольно, они пожили панами и поиздевались над украинским населением. Осадники – это полиция без мундира. Они за борьбу с украинцами получали кресты и награды от бывшего польского правительства. Пришел час, пришли люди, которые правильно разрешили этот вопрос».

Технический руководитель фабрики [a]«Калина»[a] гор. Тарнополя ГРИЦ высказывая мнение рабочих, говорил: «Среди коллектива рабочих и служащих одно мнение, что это правильное и своевременное мероприятие, так как осадники и лесники проводили агитацию за то, чтобы селяне не возили в города продуктов питания – это наиболее контрреволюционная часть среди населения».

Крестьяне села Великие Загайцы, узнав о том, что выселяют осадников их села заявили: «Наконец пришла власть, которая помогает украинцам выселять осадников, и мы будем жить хорошо и свободно».

Вместе с этим были и антисоветские высказывания по поводу проведения операций.

В гор. Бучач ОСОСТОВИЧ Евгений, бывший капрал польской армии и его брат Юрий при виде колонны выселяемых заявили: «Смотри, что делает Советская власть, нужно немедленно призвать народ и сделать восстание, а если не удастся, то бежать заграницу». ОСОСТОВИЧИ арестованы.

В гор. Тарнополе, бывший купец РОЗНЯТОВСКИЙ Владислав говорил: «Что делает Советская власть с народом. Всех осадников и лесников выселяет из своих собственных домов, и лишила законно полученной земли от польского правительства. Зима, холод, а большевики ни с чем не посчитались и при помощи оружия насильно выселяют народ из домов. Турция, Румыния и другие страны Запада сейчас настроены враждебно к Советской

[6] Можливо Ковиничі Самбірського пов.

Mieszkaniec wsi Kiwinicz[6] w powiecie samborskim oświadczył: „Co do osadników, już dawno chcieliśmy prosić rząd sowiecki, żeby ich wysiedlić, a teraz widzimy, że władza sowiecka sama podjęła działania w kierunku wysiedlenia".

We wsi Karolówka, powiat żydaczowski, chłopi tak mówili: „Przez 10 lat wysysali oni naszą krew, śledzili każdy nasz krok i donosili polskim żandarmom i obszarnikom. Nie mieliśmy przez nich życia i dopiero teraz uwolniliśmy się od nich na zawsze".

We wsi Hubice chłopi tak mówili: „Działania związane z wysiedleniem osadników są jak najbardziej właściwe, bowiem osadnicy byli donosicielami policji, szydzili z Ukraińców, zabrali nam najlepsze ziemie".

Profesor KORDUB, Ukrainiec z obwodu tarnopolskiego, oświadczył: „Słusznie postępujecie. Dość! Oni układali się [z] panami i szydzili z ludności ukraińskiej. Osadnicy to policja bez munduru. Za walkę z Ukraińcami otrzymywali krzyże i nagrody od byłego rządu polskiego. Wybiła godzina, przyszli ludzie, którzy należycie rozwiązali ten problem".

Kierownik techniczny fabryki [a-]„Kalina"[-a] w mieś[cie] Tarnopolu GRIC, wyrażając opinię robotników, mówił: „Wśród kolektywu robotników i urzędników panuje zgodny pogląd, że jest to posunięcie słuszne i przeprowadzone w odpowiednim czasie, ponieważ osadnicy i leśnicy agitowali za tym, by chłopi nie wozili do miasta produktów żywnościowych – to najbardziej kontrrewolucyjna grupa ludności".

Chłopi ze wsi Zahajce Wielkie, dowiedziawszy się, że wysiedlają osadników z ich wsi, powiadali: „W końcu nadeszła władza, która pomaga Ukraińcom wysiedlać osadników, i będziemy teraz żyć dobrze i swobodnie".

Równocześnie były też antysowieckie wypowiedzi na temat przeprowadzonej operacji.

W mieś[cie] Buczaczu OSOSTOWICZ Jewgienij, były kapral Wojska Polskiego, i jego brat Jurij na widok kolumny z wysiedlonymi powiedzieli: „Patrz, co robi władza sowiecka. Trzeba natychmiast wezwać ludzi i zrobić powstanie, a jeśli nie uda się, to uciekać za granicę". OSOSTOWICZOWIE zostali aresztowani.

W mieś[cie] Tarnopolu były kupiec ROZNIATOWSKI Władysław powiedział: „Co też władza sowiecka wyprawia z ludźmi. Wszystkich osadników i leśników wysiedla z ich własnych domów i odbiera ziemię otrzymaną zgodnie z prawem od rządu polskiego. Zima, chłód, a bolszewicy z niczym się nie liczyli i przy użyciu broni przemocą wysiedlają ludzi z domów. Turcja, Rumunia i inne kraje zachodnie mają obecnie wrogi stosunek do władzy sowieckiej i wiosną wystąpią przeciwko Związkowi Sowieckiemu, [upominając się] o przywrócenie Polski".

Pedagog w szkole nr 4 SIERIEKA powiedział naszemu agentowi: „Ot, popatrz, jaki nas los czeka, wszystkich zwolnią ze szkoły i wysiedlą podczas wydawania paszportów".

[a-] Być może Kowenice, pow. samborski.

власти и весной они выступят против Советского Союза за восстановление Польши».

Педагог школы № 4 СЕРЕКА заявил нашему агенту: «Вот посмотри и нас такая же доля ожидает, всех уволят из школы и выселят в процессе выдачи паспортов».

Телеграфистка почты – НЕЖИНСКАЯ, придя на работу стала рассказывать следующее: «Я проходила мимо железнодорожного моста и не могла без слез смотреть, как мучаются дети и женщины осадников. Ведь они же ни в чем не виноваты. Сейчас выселяют осадников, потом будут жен офицеров, полицейских, так как выдача паспортов будет проходить с целью выявления неблагонадежных и их ареста. Я бы этих красноармейцев рвала по кускам и растерзала бы их».

Бывший директор школы № 1 – ПИТЕЛЬ[7] заявил: «Это переселение для осадников – несчастье, но с другой стороны и счастье, так как они освобождены от неприязненного отношения со стороны украинских националистов».

Служителями религиозных культов проводится антисоветская агитация. Они заявляют, что «такие безобразия учинять над живыми людьми способны только безбожники – большевики».

Отмечаются факты, когда священники и ксендзы узнав о том, что выселяют осадников и, боясь ареста, убегают из сел.

О настроениях самих выселяемых, об их озлобленности и растерянности говорят следующие высказывания:

«Выселения мы давно уже ожидали, мы это чувствовали, но плохо то, что выселяют зимой». (Из высказываний осадников Мостицкого уезда Дрогобычской области).

«Перепишите все остающееся мое имущество. Я знаю, что нас выселяют потому, что мы являлись опорой польского правительства, Советская власть обращается с народом по-варварски». (Высказывания осадника Жидачевского уезда Дрогобычской области).

«Нас выселяют только потому, что мы поляки, а в наши дома хотят вселить украинцев. Хотя Советская власть утверждает, что для нее все национальности равны, но это только слова, на самом деле власть заботится только об украинцах». (Высказывания осадинков Жидачевского уезда).

[6]Мероприятия по оперативному обеспечению не выселенных осадников и лесников[6]

1. Приведенная цифра не выселенных по болезни слагается из больных семей осадников и лесников инфекционными заболеваниями: сыпной тиф, ангина и грипп с повышенной температурой, хронические заболевания

[7] Питель Домінік, з 1928 до 1939 директор першої державної гімназії ім. Вінцента Поля в Тернополі. https://genealogia.okiem.pl/forum/viewtopic.php?f=98&t=6562 [доступ 21 VI 2021].

Telegrafistka na poczcie NIEŻYŃSKA po przyjściu do pracy opowiadała: „Przechodziłam obok mostu kolejowego i nie mogłam bez płaczu patrzeć, jak oni dręczą dzieci i żony osadników. Przecież one nie są niczemu winne. Teraz wysiedlają osadników, potem [wysiedlą] żony oficerów, policjantów, ponieważ wydawanie paszportów będzie miało na celu wykrycie nieprawomyślnych i ich aresztowanie. Rozerwałabym tych czerwonoarmistów na strzępy i rozszarpałabym".

Były dyrektor szkoły nr 1 PYTEL[7] powiedział: „To przesiedlenie dla osadników jest nieszczęściem, ale z drugiej strony i szczęściem, bo uwolnią się od wrogiego traktowania przez ukraińskich nacjonalistów".

Duchowni prowadzą antysowiecką agitację. Twierdzą, że „takich łajdactw wobec żywych ludzi dopuszczać się mogą tylko bezbożnicy – bolszewicy".

Odnotowuje się fakty, że duchowni i księża, dowiedziawszy się o wysiedlaniu osadników i bojąc się aresztowania, uciekają ze wsi.

O nastrojach samych wysiedlanych, o ich irytacji i wzburzeniu świadczą następujące wypowiedzi:

„Wysiedlenia już dawno spodziewaliśmy się, ale źle, że wysiedlają podczas zimy" (z wypowiedzi osadników powiatu mościskiego w obwodzie drohobyckim).

„Spiszcie mój cały pozostawiony majątek. Wiem, że wysiedlają nas dlatego, iż jesteśmy podporą rządu polskiego. Władza sowiecka obchodzi się z ludźmi w sposób barbarzyński" (wypowiedź osadnika powiatu żydaczowskiego w obwodzie drohobyckim).

„Wysiedlają nas tylko dlatego, że jesteśmy Polakami, a nasze domy chcą zasiedlić Ukraińcami. Choć władza sowiecka utrzymuje, że dla niej wszystkie narody są równe – to tylko słowa, w praktyce władza się troszczy tylko o Ukraińców (wypowiedzi osadników powiatu żydaczowskiego).

[b]Przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem operacyjnym osadników i leśników, którzy nie zostali wysiedleni[b]

1. Na podaną liczbę osób niewysiedlonych z powodu choroby składają się [członkowie] rodzin osadników i leśników chorzy na choroby zakaźne: tyfus plamisty, anginę i grypę z podwyższoną temperaturą, [ponadto] schorzenia przewlekłe i in[ne]. Osoby te zostawione zostały pod nadzorem miejscowego *sielsowietu*, który jest za nie odpowiedzialny i który został uprzedzony, że po wyzdrowieniu mają zostać zatrzymane. Majątek tych rodzin spisano i częściowo już przekazano miejscowym radom. Pozostawiono do użytku tylko to, co zaleca się, by osadnik zabrał ze sobą.

[7] Dominik Pytel, od 1928 do 1939 dyrektor Państwowego I Gimnazjum Miejskiego im. Wincentego Pola w Tarnopolu. https://genealogia.okiem.pl/forum/viewtopic.php?f=98&t=6562 [dostęp 21 VI 2021].

и пр[очих] болезни. Эти лица оставлены под надзор и ответственность местного сельсовета, который предупрежден, что больные осадники и лесники подлежат изъятию после выздоровления. Имущество таких семей описано и частично уже передано местным советам. Оставлено в пользование лишь то, что полагается везти с собой осаднику.

2. Категория осадников, отсутствовавших при операции падает на лиц, которые выехали на базары в уездные центры, в больницы, в гости и т. д. Причем следует отметить, что те из осадников, которые возвратились в тот же день домой, и не застав своих семей, сразу же явились на ближайшую станцию погрузки, выясняли, где находится семья и присоединялись к ней.

Так например – к концу 13 февраля зафиксировано до 70 случаев явившихся осадников.

3. Лица, скрывшиеся до начала операции – это в своем большинстве целые семьи выехавшие за 15–20 дней и как правило не сообщили своим соседям нового местожительства, или же сообщили ложный адрес.

В процессе конвоирования выселяемых было до 50 случаев побега. Из них часть была возвращена и погружена на станцию, 10 человек ранены и находятся на излечении, после чего будут этапированы к месту поселения.

В целях розыска и проведения оперативных мероприятий в отношении перечисленных категорий нами с тов. МЕРКУЛОВЫМ даны указания начальникам УНКВД. Копия прилагается.

В заключении следует доложить, что операция прошла организованно, без всяких эксцессов.

Привлеченный оперативный состав серьезно по чекистски отнесся к выполнению задания НКВД СССР.

В присланных рапортах Обл[астных] Троек указывается, что все цифры отчета об операции взяты на основании подсчитанных анкет на выселенных осадников и лесников.

В качестве положительного факта следует указать на активное участие в операции рабочей гвардии.

Со стороны сельского актива операция встречена одобрительно и значительная часть активно помогала в розыске скрывшихся, выявлении дополнительно осадников, лесников и т. д.

В целях окончательного переселения оставшихся по разным мотивам осадников и лесников, нами поставлена задача перед УНКВД:

1. Регулярно следить за выздоравливающими осадниками и лесниками, после чего направлять группами по месту поселения.

2. Обеспечить работу специально созданных при УНКВД оперативных групп по розыску скрывшихся осадников и лесников.

3. На оперативные группы возложена работа по дополнительному выявлению осадников и лесников.

4. Регулярно проверять в регистрационных бюро городов вновь прибывших жителей, изымая приехавших лесников и осадников.

2. Do kategorii osadników nieobecnych podczas operacji zaliczają się osoby, które pojechały do centrów powiatowych na bazary, do szpitali, w odwiedziny itd. Należy przy tym zauważyć, że ci osadnicy, którzy wrócili tego właśnie dnia, nie zastawszy swych rodzin, od razu stawili się na najbliższych stacjach załadunkowych, dowiadywali się, gdzie znajdują się ich rodziny i dołączali do nich.

Tak na przykład, pod koniec [dnia] 13 lutego zanotowano około 70 przypadków stawienia się osadników [na stacjach].

3. Osoby ukrywające się przed rozpoczęciem operacji to w większości całe rodziny, które wyjechały 15–20 dni [wcześniej] i z reguły nie informowały swoich sąsiadów o nowym miejscu zamieszkania lub podawały fałszywy adres.

Podczas konwojowania wysiedlonych miało miejsce około 50 przypadków ucieczki. Część z nich została zawrócona i załadowana na stacji, 10 osób zostało rannych i przebywają na leczeniu, po czym zostaną odesłane na miejsce osiedlenia.

W celu odszukania i przeprowadzenia działań operacyjnych wobec [osób z] wymienionych kategorii, wraz z tow. MIERKUŁOWEM przekazaliśmy naczelnikom UNKWD wytyczne. Kopię załączamy.

W podsumowaniu należy dodać, że operacja przebiegła w sposób zorganizowany, bez żadnych zamieszek.

Zaangażowany skład operacyjny poważnie, po czekistowsku, odniósł się do wykonania zadania [powierzonego] przez NKWD ZSRS.

W przysłanych raportach trójek obw[odowych] wskazuje się, że wszystkie liczby ujęte w ewidencji operacji podawane są na podstawie wyliczeń z ankiet wysiedlanych osadników i leśników.

Jako fakt pozytywny należy potraktować aktywne uczestnictwo w operacji Gwardii Robotniczej.

Operacja spotkała się z uznaniem aktywu wiejskiego i znaczna jego część aktywnie pomagała w poszukiwaniach oraz dodatkowym ujawnianiu osadników, leśników itd.

W celu definitywnego przesiedlenia pozostawionych z różnych powodów osadników i leśników UNKWD ma za zadanie:

1. Systematycznie nadzorować powracających do zdrowia osadników i leśników, po czym kierować ich grupami na miejsce osiedlenia.

2. Zabezpieczyć pracę specjalnie utworzonych przy UNKWD grup operacyjnych, zajmujących się poszukiwaniem ukrywających się osadników i leśników.

3. Grupy operacyjne mają pracować nad dodatkowym ujawnianiem osadników i leśników.

4. Regularnie sprawdzać w biurach meldunkowych w miastach nowo przybyłych mieszkańców, zatrzymując przyjeżdżających leśników i osadników.

O wykonanej pracy będziemy informować.

О проделанной работе будем информировать.

а-Народный комиссар внутренних дел УССР-а
с-СЕРОВ-с

«а-19-а» февраля 1940 г.
№ а-504/СН-а
г. Киев

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 82–99.
Копія, машинопис.
Додатків до документа не виявлено.

[a]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS[a]
[b]SIEROW[b]

„[c]19[c]" lutego 1940 r.
Nr [c]504/SN[c]
m. Kijów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 82–99.
Kopia, maszynopis.
Załączników brak.

№ 58

[Лютий 1940], б. м. в. Зведення про кількість осадників та лісової охорони виселених із західних областей УРСР

[а-б-в]Копия[в]
Совершенно секретно[б-а]

[а-б-в]Сведения[в-б]
о количестве осадников и лесной стражи, выселенных из областей западной Украины[а]

№№/п.п.	Название областей	Намечалось к выселению по плану (осадников и лесников)		Погружено (осадников и лесников)		[в]Не погружено[в]:					
		семей	челов[ек]	семей	челов[ек]	Оставлено по болезни	Отсутствовало в момент операции	Скрылось во время операции	Скрылось до операции	Бежало во время движения колонн	[а-в]Всего[в-а]
1.	Волынская	1674	9247	1613	8858	115	274	–	–	–	389
2.	Дрогобычская	2076	11288	1990	10593	332	354	–	–	9	695
3.	Тарнопольская	6310	32710	6158	31640	148	754	9	154	5	1070
4.	Ровенская	1673	8538	1603	7939	112	191	9	287	–	599
5.	Станиславская	1844	9577	1810	9083	200	289	–	–	5	494
6.	Львовская	4123	21964	4029	20966	567	333	47	47	4	998
	[а]Всего:[а]	17670[г]	93324	17203	89079	1474	2195	65	488	23	4245

[в]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[а]
[в]ВОРОБЬЕВ[в]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 159.
Копія, машинопис.

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г] *Складова або декілька складових указано неправильно.*

Nr 58

[Luty 1940], b.m.w. Zestawienie statystyczne dotyczące osadników i leśników wysiedlonych z zachodnich obwodów USRS

[a-b-c]Kopia[c]
Ściśle tajne[b-a]

[a-b-c]Informacja[c-b]
o liczbie osadników i [pracowników] straży leśnej wysiedlonych z obwodów Zachodniej Ukrainy[a]

Nr/lp.	Nazwa obwodu	Wyznaczono do wysiedlenia według planu (osadników i leśników)		Załadowano (osadników i leśników)		[c]Nie załadowano:[c]					
		rodzin	osó[b]	rodzin	osó[b]	zostawieni z powodu choroby	nieobecni podczas operacji	ukryli się w czasie operacji	ukryli się przed operacją	uciekli w czasie przemarszu kolumn	[a-c]łącznie[c-a]
1.	wołyński	1674	9247	1613	8858	115	274	–	–	–	389
2.	drohobycki	2076	11288	1990	10593	332	354	–	–	9	695
3.	tarnopolski	6310	32710	6158	31640	148	754	9	154	5	1070
4.	równieński	1673	8538	1603	7939	112	191	9	287	–	599
5.	stanisławski	1844	9577	1810	9083	200	289	–	–	5	494
6.	lwowski	4123	21964	4029	20966	567	333	47	47	4	998
	[a]łącznie:[a]	17670[d]	93324	17203	89079	1474	2195	65	488	23	4245

[a]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
[c]WOROBJOW[c]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 159.
Kopia, maszynopis.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d] *Jeden lub więcej składników podano błędnie.*

№ 59

[Лютий 1940], б. м. в. Зведення про кількість виселених осадників, лісової охорони та осіб, які брали участь у проведенні операції

[а-б-в]Копия[в]
Совершенно секретно[б-а]

[в-б-а]Сведения[а-б]
о количестве выселенных осадников, лесной стражи и лиц, участвовавших в операции по выселению[а]

№№п.п.	Название областей	Количество населенных пунктов, в которых производилась операция	Количество выселяемых		Количество созданных опергрупп	Участвовало [в]в операции[в]:				
			семейств	челов[ек]		Оперсостава НКВД и РКМ	Совпартактива и рабочегвардейцев	Красноармейцы войск НКВД	Местный сельактив	[а-в]Всего[в-а]
1.	Тарнопольская	523	6310	32710	2129	2333	1336	2617	9593	15879
2.	Дрогобычская	308	2946	11288[г]	902	915	1471	484	3285	6155
3.	Ровенская	391	1673	8538	661	668	1433	619	4392	7112
4.	Станиславская	135	1844	9577	692	936	886	151	3742	5715
5.	Волынская	336	1674	9247	653	1011	823	80	4671	6585
6.	Львовская	361	4123	21964	1662	1587	2644	1250	7145	12626
	[а]Всего:[а]	2054	17670	93324	6699	7450	8593	5201	32828	54072

[а]Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности[а]
[в]ВОРОБЬЕВ[в]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 160.
Копія, машинопис.

[в-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-а] *Написано в розбивку.*

[г] *Згідно з документом № 58 – це кількість осіб, призначених для переселення (з різною кількістю сімей), але фактично переселено 10 593 особи.*

Nr 59

[Luty 1940], b.m.w. Zestawienie statystyczne dotyczące wysiedlonych osadników i leśników oraz funkcjonariuszy NKWD i RKM biorących udział w operacji

[a-b-c]Kopia[c]
Ściśle tajne[b-a]

[a-b-c]Informacja[c-b]
o liczbie wysiedlonych osadników, [pracowników] straży leśnej oraz osób biorących udział w operacji wysiedlenia[a]

Nr/lp.	Nazwa obwodu	Liczba miejscowości, w których przeprowadzono operację	Liczba wysiedlonych		Liczba utworzonych grup oper[acyjnych]	Brało udział [c]w operacji[c]:				
			rodzin	osó[b]		skład oper[acyjny] NKWD i RKM	sow[iecki i] part[yjny] aktyw oraz [członkowie] Gwardii Robotniczej	czerwonoarmiści Wojsk NKWD	miejscowy aktyw wiej[ski]	[a-c]łącznie[c-a]
1.	tarnopolski	523	6310	32710	2129	2333	1336	2617	9593	15879
2.	drohobycki	308	2946	11288[d]	902	915	1471	484	3285	6155
3.	równieński	391	1673	8538	661	668	1433	619	4392	7112
4.	stanisławski	135	1844	9577	692	936	886	151	3742	5715
5.	wołyński	336	1674	9247	653	1011	823	80	4671	6585
6.	lwowski	361	4123	21964	1662	1587	2644	1250	7145	12626
	[a]łącznie:[a]	2054	17670	93324	6699	7450	8593	5201	32828	54072

[a]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
[c]WOROBJOW[c]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 160.
Kopia, maszynopis.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d] *Według Dokumentu nr 58 jest to liczba „osób wyznaczonych do wysiedlenia" (przy innej liczbie rodzin), natomiast faktycznie wysiedlono 10 593 osoby.*

№ 60

[Лютий 1940], б. м. в. Зведення про вилучення зброї, антирадянської літератури та валюти під час операції

[а-б-в]Копия[в]
Совершенно секретно[б-а]

[а-б-в]Сведения[б-в]
об изъятии оружия, к-р литературы и валюты[а]

№ п/п	Название областей	[в]Изъято оружия[в]									К-р литература и листовки в экз[емплярах]	[в]Валюты[в]					
		Винтовок	Револьвер[ов]	Охотничьего оружия	Патронов	Холодного оружия	[в]Гранат[в]	Пироксилинов[ых] шашек	Пироксилина	Сигнальных ракет		Долларов	Немецких марок	Золото царской чеканки	Польское серебро в монетах	Серебро в слитках	Разной иностранной валюты в монетах
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Волынская	12	14	10	532	9	2	10	1 кг	1	1	–	–	–	–	–	50 шт[ук]
2.	Дрогобычская	14	25	31	879	16	–	–	–	–	50	23	204	–	1018	–	–
3.	Тарнопольская	9	16	5	222	17	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

[в-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*

Nr 60

[Luty 1940], b.m.w. Zestawienie statystyczne dotyczące skonfiskowanej broni, antysowieckiej literatury oraz pieniędzy podczas wysiedlenia osadników i leśników

[a-b-c]Kopia[c]
Ściśle tajne[b-a]

[a-b-c]Informacja[c-b]
o konfiskacie broni, literatury k-r i waluty[a]

Nr/lp	Nazwa obwodu	[c]Skonfiskowano broni[c]									[c]Egz[emplarzy] k-r literatury i ulotek	[c][Skonfiskowano] waluty[c] =					
		strzelb	rewolwer[ów]	broni myśliwskiej	nabojów	broni białej	[c]granatów[c]	piroksylinow[ych] ładunków wybuchowych	piroksyliny	rakiet sygnalizacyjnych		dolarów	marek niemieckich	złotych monet carskich	polskich monet srebrnych	srebra w sztabkach	różnej waluty obcej – w monetach
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	wołyński	12	14	10	532	9	2	10	1 kg	1	1	–	–	–	–	–	50 szt[uk]
2.	drohobycki	14	25	31	879	16	–	–	–	–	50	23	204	–	1018	–	–

[a-c] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
4.	Ровенская	3	4	11	58	–	–	–	–	–	34	–	–	350	1730	5800 гр.	–
5.	Станиславская	9	10	33	535	15	–	–	–	–	13	–	–	–	127	–	–
6.	Львовская	50	35	23	1188	17	–	–	–	–	18	6	–	80	–	–	–
«Всего»:		97	104	113	3414	74	4	10	1 [кг]	1	116	29	204	430	2875	5800 гр.	50 шт[ук]

«Верно:
Нач[альник] секретариата НКВД УССР
лейтенант госбезопасности»
«ВОРОБЬЕВ»

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 391, арк. 161.
Копія, машинопис.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
3.	tarnopolski	9	16	5	222	17	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4.	rówieński	3	4	11	58	–	–	–	–	–	34	–	–	350	1730	5800 g	–
5.	stanisławski	9	10	33	535	15	–	–	–	–	13	–	–	–	127	–	–
6.	lwowski	50	35	23	1188	17	–	–	–	–	18	6	–	80	–	–	–
[a]łącznie[a]:		97	104	113	3414	74	4	10	1 [kg]	1	116	29	204	430	2875	5800 g	50 szt[uk]

[a]Za zgodność:
Nacz[elnik] Sekretariatu NKWD USRS
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
[c]WOROBJOW[c]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 391, k. 161.
Kopia, maszynopis.

№ 61

6 березня 1940, Львів. Повідомлення заступника начальника УНКВС по Львівській області Микити Кримяна наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про виселення сімей осадників та лісової охорони

[а-б-]Сов[ершенно] секретно[-б-а]

[а-]Народному комиссару внутренних дел УССР
Комиссару [госбезопасности] 3 ранга[-а]
[б-]тов. [а-]СЕРОВУ[-а]
[а-]г. Киев[-а-б]

3 марта 1940 года из гор. Львов в [а-]Унжлаг[-а] ст[анция] Сухобезводная Горьковской ж[елезной] д[ороги] нами направлен эшелон в составе 4-х вагонов с дополнительно изъятыми семьями и членами семей осадников и лесников.

Всего отправлено 96 человек. Ожидаемый нами вагон с осадниками в количестве 18 чел[овек] из Дрогобычской области несмотря на своевременное сообщение нами о сроке отправки имеющихся у нас осадников, к моменту отхода эшелона не прибыл и нет его до сего времени.

[г-]Зам[еститель][-г] [а-]нач[альника] УНКВД по Львовской области
[г-]Ст[арший] лейтенант[-г] [а-]госбезопасности[-а]
[г-]Кримян[-г][1]

[а-]Нач[альник] 1 отделения 2 отдела УГБ
лейтенант госбезопасности[-а]
(—) ЦИТОВИЧ

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-а] *Написано в розбивку.*

[г-г] *Написано від руки.*

[1] Кримян Микита Аркадійович (нар. 1913 у м. Карс, розстріляний 15 XI 1955); ст. лейтенант ДБ (19 VII 1939), капітан ДБ (29 V 1940), підполковник ДБ (11 II 1943), полковник ДБ (16 IV 1943); з 1938 – заст. нач. слідчої частини НКВС Грузинської РСР; з вересня 1939 до 26 II 1940 – нач. слідчої частини УНКВС по Львівській обл.; з 26 II 1940 до 14 III 1941 – заст. нач. УНКВС по Львівській обл.; з 14 III до 15 VIII 1941 – заст. нач. УНКДБ по Ярославській обл.; з 15 VIII 1941 до 7 V 1943 – нач. 4-го відділу та заст. нач. УНКВС по Ярославській обл. з оперативної роботи; з 7 V 1943 до 25 IV 1945 – нач. УНКДБ по Ярославській обл.; з 25 IV 1945 до 30 VII 1947 – нарком/міністр ДБ Вірменської РСР; з 4 X 1947 до 28 VII 1950 нач. УМДБ по Ульяновській обл.; з 28 VII 1950 в розпорядженні Управління кадрів МДБ СРСР; 4 V 1951 звільнений з органів МДБ; до вересня 1953 – нач. відділу кадрів Міністерства юстиції Вірменської РСР; заарештований 25 IX 1953 органами МДБ, засуджений 19 IX 1955 ВКВС СРСР у Тбілісі за ст. 58-1 «б» і 58-11 КК РРФСР до смерті; вирок виконано. Петров Н.В. *Кто руководил...* – С. 510–511.

Nr 61

6 marca 1940, Lwów. Informacja zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Nikity Krimiana dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o wysiedleniu dodatkowo zatrzymanych osadników i leśników

[a-b]Ściś[le] tajne[b-a]

[a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza [bezpieczeństwa państwowego] 3. rangi[a]
[b]tow. [c]SIEROWA[c]
[a]m. Kijów[a-b]

[Dnia] 3 marca 1940 roku skierowaliśmy z mias[ta] Lwowa do [a]*Unżłagu*[a], st[acja] Suchobiezwodnoje K[olei] Gorkowskiej, eszelon składający się z 4 wagonów z dodatkowo zatrzymanymi rodzinami i członkami rodzin osadników i leśników.

Łącznie wysłano 96 os[ób]. Oczekiwany przez nas wagon z 18 osadnikami z obwodu drohobyckiego, pomimo że na czas poinformowaliśmy o terminie odprawienia obecnych u nas osadników, do momentu odjazdu eszelonu nie przybył i dotychczas go nie ma.

[d]Zast[ępca][d] [a]Nacz[elnika] UNKWD Obwodu Lwowskiego[a]
[d]st[arszy] lejtnant[d] [a]bezpieczeństwa państw[owego][a]
[d]Krimian[d][1]

[a]Nacz[elnik] 1. Wydziału 2. Oddziału UGB
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
(—) CYTOWICZ

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[d-d] *Zapisano odręcznie.*

[1] Nikita Arkadjewicz Krimian (ur. 1913 w m. Kars, stracony 15 XI 1955); st. lejtnant GB (19 VII 1939), kpt. GB (29 V 1940), ppłk GB (11 II 1943), płk GB (16 IV 1943). Od 1938 zca naczelnika Jednostki Śledczej NKWD Gruzińskiej SRS; od września 1939 do 26 II 1940 naczelnik Jednostki Śledczej UNKWD Obwodu Lwowskiego; od 26 II 1940 do 14 III 1941 zca naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego; od 14 III do 15 VIII 1941 zca naczelnika UNKGB Obwodu Jarosławskiego; od 15 VIII 1941 do 7 V 1943 naczelnik 4. Oddziału i zca naczelnika UNKWD Obwodu Jarosławskiego ds. pracy operacyjnej; od 7 V 1943 do 25 IV 1945 naczelnik UNKGB Obwodu Jarosławskiego; od 25 IV 1945 do 30 VII 1947 ludowy komisarz/minister bezpieczeństwa państwowego Armeńskiej SRS; od 4 X 1947 do 28 VII 1950 naczelnik UMGB Obwodu Uljanowskiego; od 28 VII 1950 w dyspozycji Zarządu Kadr MGB ZSRS; zwolniony z MGB 4 V 1951; do września 1953 naczelnik Oddziału Kadr Ministerstwa Sprawiedliwości Armeńskiej SRS. Aresztowany 25 IX 1953 przez funkcjonariuszy MGB, skazany przez WK SN ZSRS podczas posiedzenia w Tbilisi 19 IX 1955 na podst. art. 58-1 „b" i 58-11 KK RFSRS na karę śmierci; wyrok wykonano. N.W. Pietrow, *Kto rukowodił...*, s. 510–511.

№1450179
6.III.1940 г.
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 460, арк. 5.
Оригінал, машинопис.

[d]1450179
6 III 1940 r.
m. Lwów[d]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 460, k. 5.
Oryginał, maszynopis.

№ 62

7 березня 1940, [Москва]. Директива № 892/Б наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії щодо виселення членів сімей військовополонених та ув'язнених в тюрмах західних областей України

7-го марта 1940 г.
№ 892/Б

[а-а]Совершенно секретно[а-а]

[а]Народному комиссару внутренних дел УССР
комиссару государственной безопасности 3 ранга[а]
[б]тов. СЕРОВУ[б]

[а]Народному комиссару внутренних дел БССР
ст[аршему] майору государственной безопасности[а]
[б]тов. [в]ЦАНАВА[в-б][1]

НКВД СССР предлагает к 15 апреля т. г. произвести выселение в районы Казахской ССР сроком на 10 лет всех членов семей, содержащихся в лагерях для военнопленных и в тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии – быв[ших] офицеров польской армии, полицейских, тюремщиков, жандармов, разведчиков, бывших помещиков, фабрикантов и крупных чиновников бывшего польского государственного аппарата.

Во исполнение этого решения [а]предлагаю[а]:

1. Немедленно приступить и к 30 марта т. г. закончить составление по прилагаемой форме точного учета членов семей всех перечисленных выше категорий военнопленных и арестованных.

[а-б]Примечание:[б-а] членами семьи считать жену, детей, а также родителей, братьев и сестер, в том числе, если они проживают вместе с семьей арестованного или военнопленного.

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[1] Цанава (Джанджгава) Лаврентій Хомич (1900–1955); у 1937 обирався до ВР СРСР; прізвище Джанджгава у 1938 змінив на Цанава за проханням Берії; з 17 XII 1938 до 26 II 1941 нарком внутрішніх справ БРСР; з 26 II до 31 VII 1941 нарком ДБ БРСР; з 19 VII до 21 X 1941 – нач. ОВ НКВС Західного фронту; з 21 X 1941 до 19 IV 1943 – заст. нач. Управління ОВ НКВС СРСР; з 10 I 1942 до 6 III 1943 – нач. ОВ НКВС Західного фронту; з 6 III до 7 V 1943 – нач. ОВ НКВС Центрального фронту; з 7 V 1943 до 29 X 1951 – нарком/міністр ДБ БРСР; упродовж 1943–1945 – заст. нач. Центрального штабу партизанського руху; з 11 I до 4 VII 1945 – уповноважений НКВС СРСР 2-го Білоруського фронту; з 29 X 1951 до 14 II 1952 – заст. міністра ДБ СРСР; з 6 XI 1951 до 15 II 1952 – нач. 2-го Головного управління МДБ СРСР; знятий з посади за допущені «серйозні помилки». За рішенням секретаріату ЦК ВКП(б) від червня 1952 був висунутий на посаду нач. Головної інспекції МВС СРСР, але Політбюро ЦК його не затвердило; заарештований 4 IV 1953 за рішенням Президії ЦК КПРС. Помер під час слідства. Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 431–432.

Nr 62

7 marca 1940, [Moskwa]. Dyrektywa nr 892/B ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii w sprawie wysiedlenia członków rodzin jeńców wojennych oraz osób przebywających w więzieniach zachodnich obwodów USRS

7 marca 1940 r.
Nr 892/B

[a-a]Ściśle tajne[a-a]

[a-a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[a-a]
[b-b]tow. SIEROWA[b-b]

[a-a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych BSRS
st[arszego] majora bezpieczeństwa państwowego[a-a]
[b-b]tow. [c-c]CANAWY[c-c][1]

NKWD ZSRS poleca do 15 kwietnia br. przeprowadzić wysiedlenie do rejonów Kazachskiej SRS na okres 10 lat wszystkich członków rodzin [osób] przebywających w obozach dla jeńców wojennych i w więzieniach zachodnich obwodów Ukrainy oraz Białorusi – był[ych] oficerów Wojska Polskiego, policjantów, dozorców więziennych, żandarmów, wywiadowców, byłych ziemian, fabrykantów i wyższych urzędników byłego polskiego aparatu państwowego.

Aby zrealizować te postanowienia [a-a]polecam[a-a]:

1. Niezwłocznie przystąpić i przed 30 marca br. zakończyć sporządzanie według załączonego formularza dokładnej ewidencji członków rodzin wszystkich wymienionych wyżej kategorii jeńców wojennych i aresztowanych.

[a-b-a]Uwaga:[b-a] za członków rodziny uważać żony, dzieci, a także rodziców, braci i siostry, o ile mieszkają oni wraz z rodziną aresztowanego albo jeńca wojennego.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Ławrientij Fomicz Canawa (Dżandżgawa) (1900–1955). Od 17 XII 1938 do 26 II 1941 ludowy komisarz spraw wewnętrznych BSRS; od 26 II do 31 VII 1941 ludowy komisarz bezpieczeństwa państwowego BSRS; od 19 VII do 21 X 1941 naczelnik OO NKWD Frontu Zachodniego; od 21 X 1941 do 19 IV 1943 zca naczelnika Zarządu OO NKWD ZSRS; od 10 I 1942 do 6 III 1943 naczelnik OO NKWD Frontu Zachodniego; od 6 III do 7 V 1943 naczelnik OO NKWD Frontu Centralnego; od 7 V 1943 do 29 X 1951 ludowy komisarz/minister bezpieczeństwa państwowego BSRS; w l. 1943–1945 zca naczelnika Centralnego Sztabu Ruchu Partyzanckiego; od 11 I do 4 VII 1945 pełnomocnik NKWD ZSRS 2. Frontu Białoruskiego; od 29 X 1951 do 14 II 1952 zca ministra bezpieczeństwa państwowego ZSRS; od 6 XI 1951 do 15 II 1952 naczelnik 2. Zarządu Głównego MGB ZSRS. Usunięty ze stanowiska za dopuszczenie się „poważnych uchybień". Decyzją Sekretariatu KC WKP(b) z czerwca 1952 zatwierdzony na stanowisko naczelnika Głównej Inspekcji MWD ZSRS, jednak nie uznało tego BP KC. Aresztowany 4 IV 1953 na podstawie decyzji Prezydium KC KPZS. Zmarł w trakcie śledztwa. Nazwisko Dżandżgawa zmienił w 1938 na Canawa na prośbę Ławrientija Berii. Pod nazwiskiem Dżandżgawa wybrany był do RN ZSRS w 1937. N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 431–432.

2. Для подготовки и проведения операции, при УНКВД западных областей Украины и Белоруссии организовать оперативные тройки в составе: начальника соответствующего УНКВД, представителя НКВД СССР и представителя НКВД УССР или БССР.

3. В городах или районах области, в которых количество семей, подлежащих выселению, окажется свыше 200, также организовать городские и районные оперативные тройки, возглавляемые начальником городского или районного отделения УНКВД с участием представителя соответствующего областного УНКВД.

4. Областным, городским и районным оперативным тройкам тщательно разработать конкретные планы проведения операции в пределах своего участка.

5. При разработке планов проведения операции руководствоваться следующими указаниями:

а) Для производства операции используются оперативные сотрудники, сотрудники территориальных и транспортных органов НКВД УССР и БССР, командиры, политработники и красноармейцы внутренних и пограничных войск НКВД, расположенных на территории западных областей Украины и Белоруссии и оперативные работники милиции. Из них комплектуются оперативные группы из 3-х человек. Каждая такая группа проводит выселение двух–трех семей.

б) Помимо формирования оперативных групп, непосредственно участвующих в проведении операции, при каждой областной, городской или районной оперативной тройке создается резерв в составе 3–5 оперативных работников и 15–25 красноармейцев войск НКВД.

в) Операция проводится в один день, по всем западным областям Украины и Белоруссии и начинается с наступлением рассвета. О дне операции будет сообщено дополнительно.

г) По прибытии на квартиру выселяемых семей оперативная группа производит обыск на предмет обнаружения оружия, к-р литературы и иностранной валюты, затем объявляет членам семьи о предстоящем их выселении и разъясняет порядок выселения.

д) Недвижимое имущество и торгово-промышленные предприятия выселяемых семей подлежат конфискации. Выселяемые семьи имеют право взять с собой к месту выселения лично принадлежащие им вещи, весом не свыше 100 килограмм на каждого члена семьи, включая детей. Остальное имущество выселяемые имеют право реализовать в указанном ниже порядке.

е) Все освобожденные после выселения жилые и хозяйственные помещения передаются в ведение местных советских органов для заселения в первую очередь военнослужащими РККА и партийно-советскими работниками, командированными для работы в западные области Украины и Белоруссии.

ж) После окончания операции выселяемая семья под конвоем вместе с разрешенным к вывозу имуществом направляется на станцию ж. д. для

2. W celu przygotowania i przeprowadzenia operacji utworzyć przy UNKWD zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi trójki operacyjne w składzie: naczelnik odpowiedniego UNKWD, przedstawiciel NKWD ZSRS i przedstawiciel NKWD USRS lub BSRS.

3. W miastach albo rejonach obwodu, w których liczba rodzin podlegających wysiedleniu będzie wyższa niż 200, również zorganizować miejskie i rejonowe trójki operacyjne, na których czele stanie naczelnik miejskiego albo rejonowego wydziału UNKWD wraz z przedstawicielem odpowiedniego obwodowego UNKWD.

4. Obwodowym, miejskim i rejonowym trójkom operacyjnym [poleca się] dokładnie opracować konkretne plany przeprowadzenia operacji w granicach swojego odcinka.

5. Podczas opracowania planów operacji kierować się następującymi wytycznymi:

a) Do przeprowadzenia operacji wykorzystuje się pracowników operacyjnych, pracowników terytorialnych i transportowych organów NKWD USRS i BSRS, dowódców, pracowników polit[ycznych] i czerwonoarmistów Wojsk Wewnętrznych i Pogranicznych NKWD, rozlokowanych na terytorium zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi oraz pracowników operacyjnych milicji. Spośród nich kompletowane są grupy operacyjne [składające się] z 3 osób. Każda taka grupa przeprowadza wysiedlenie dwóch–trzech rodzin.

b) Oprócz sformowania grup operacyjnych bezpośrednio uczestniczących w przeprowadzaniu operacji, przy każdej obwodowej, miejskiej czy rejonowej trójce operacyjnej utworzona zostaje rezerwa złożona z 3–5 pracowników operacyjnych i 15–25 czerwonoarmistów Wojsk NKWD.

c) Operacja ma być przeprowadzona w ciągu jednego dnia we wszystkich zachodnich obwodach Ukrainy oraz Białorusi i rozpoczyna się z nadejściem świtu. Dzień operacji zostanie podany w późniejszym terminie.

d) Po przybyciu do mieszkania wysiedlanych rodzin, grupa operacyjna przeprowadza przeszukanie w celu ujawnienia broni, k-r literatury i obcej waluty, następnie obwieszcza członkom rodziny mające nastąpić ich wysiedlenie i objaśnia porządek wysiedlenia.

e) Majątek nieruchomy i zakłady handlowo-przemysłowe wysiedlanych rodzin podlegają konfiskacie. Wysiedlane rodziny mają prawo zabrać ze sobą na miejsce wysiedlenia swoje rzeczy osobiste, ważące nie więcej niż 100 kilogramów na każdego członka rodziny, włączając [rzeczy] dzieci. Pozostały majątek mają prawo spieniężyć we wskazanym poniżej porządku.

f) Wszystkie zwolnione po wysiedleniu pomieszczenia mieszkalne i gospodarcze przekazane zostają pod zarząd miejscowych organów sowieckich w celu zasiedlenia w pierwszej kolejności żołnierzami RKKA i sowieckimi pracownikami partyjnymi, oddelegowanymi do pracy w zachodnich obwodach Ukrainy i Białorusi.

g) Po zakończeniu operacji wysiedlenia rodzina pod konwojem, wraz z dozwolonym do wywiezienia majątkiem, kierowana jest na stację k[olejową] w celu

погрузки в заранее поданные вагоны. Доставка выселяемых на пункты погрузки производится подготовленными НКВД перевозочными средствами.

з) Больные члены выселяемых семейств временно оставляются на месте и по выздоровлении отправляются к месту выселения остальных членов семей. Наблюдением за такими семьями организуется соответствующими органами НКВД.

и) При посадке выселяемых в эшелоны, начальнику эшелоны вручается именной список отправляемых и личные дела на них. Начальник эшелона обязан проверить соответствие списка и дел с наличием выселяемых и расхождение списка с наличием оформляет актом, первый экземпляр которого остается у сдающего выселяемых для установления причин расхождения, а второй экземпляр у начальника эшелона.

к) После приема и посадки людей в эшелоны, начальник эшелона несет ответственность за всех сданных ему людей и доставку их к месту назначения.

6. Особо злостных из числа членов семей, подлежащих выселению, в отношении которых органы НКВД располагают материалами об их антисоветской работе в прошлом или настоящем, подвергать аресту с последующим оформлением их дел для рассмотрения на Особом Совещании при НКВД СССР.

7. Порядок реализации имущества выселяемых установить следующий:

а) выселяемые обязаны назвать доверенное лицо (соседи, знакомые, родственники), которым они могут поручить реализацию оставляемого в квартире лично им принадлежащего имущества;

б) старший оперативной группы, производящий выселение, вызывает указанное семьями выселяемых доверенное лицо;

в) от доверенного лица на реализацию оставлено имущества отбирается подписка по прилагаемой форме и ему передается по описи оставляемое имущество;

г) опись составляется в 3-х экземплярах, из коих один экземпляр вручается семье выселяемого, второй – доверенному лицу, а третий – остается у оперативной группы НКВД;

д) подписка от доверенного лица отбирается в двух экземплярах, из коих один экземпляр вручается при отчетном рапорте вместе с копией описи имущества соответствующей оперативной тройке;

е) на реализацию имущества и освобождение квартиры доверенному лицу дается срок не свыше 10 дней;

ж) после реализации имущества доверенное лицо является в органы НКВД, сдает при заявлении вырученные деньги для пересылки выселенной семье по месту ее выселения;

з) освобожденные от имущества жилые и хозяйственные помещения выселенных семей опечатываются органами НКВД и список их передается местным органам власти.

załadowania do wcześniej podstawionych wagonów. Dostarczenie wysiedleńców do punktów załadunkowych odbywa się przygotowanymi przez NKWD środkami przewozu.

h) Chorzy członkowie wysiedlanych rodzin tymczasowo pozostają na miejscu i po wyzdrowieniu wysyłani są na miejsce wysiedlenia pozostałych członków rodziny. Nadzór nad takimi rodzinami sprawują odpowiednie organy NKWD.

i) Podczas wsiadania wysiedleńców do eszelonów naczelnik eszelonu otrzymuje imienny spis wysiedlanych i ich akta osobowe. Naczelnik eszelonu ma obowiązek sprawdzić zgodność list i akt z obecnością wysiedleńców, a w [razie] rozbieżności spisu z obecnością sporządza akt, którego pierwszy egzemplarz pozostaje u zdającego wysiedleńców w celu ustalenia przyczyn rozbieżności, a drugi egzemplarz u naczelnika eszelonu.

j) Po przyjęciu i załadowaniu ludzi do eszelonów naczelnik eszelonu ponosi odpowiedzialność za wszystkich zdanych mu ludzi i dostarczenie ich do miejsca przeznaczenia.

6. Na szczególnie opornych członków rodzin podlegających wysiedleniu, co do których organy NKWD dysponują materiałami [świadczącymi] o ich antysowieckiej działalności w przeszłości lub obecnie, nałożyć areszt, a następnie [przekazać] ich sprawy na rozpatrzenie przez Kolegium Specjalne przy NKWD ZSRS.

7. Porządek spieniężania majątku wysiedleńców ustalić następujący:

a) wysiedleńcy zobowiązani są wskazać zaufaną osobę (sąsiadów, znajomych, krewnych), którym mogą polecić spieniężenie pozostawionego w mieszkaniu ich majątku osobistego;

b) starszy grupy operacyjnej prowadzącej wysiedlenie wzywa wskazaną przez rodzinę zaufaną osobę;

c) od osoby zaufanej, według dołączonego wzoru, pobiera się zobowiązanie spieniężenia pozostawionego majątku i przekazuje jej się zgodnie ze spisem pozostawiony majątek;

d) spis sporządza się w 3 egzemplarzach, z których jeden wręcza się rodzinie wysiedlenca, drugi – zaufanej osobie, a trzeci – pozostaje w grupie operacyjnej NKWD;

e) zobowiązanie od zaufanej osoby pobiera się w dwóch egzemplarzach, z czego jeden przekazuje się podczas raportu sprawozdawczego wraz z kopią spisu majątku odpowiedniej trójce operacyjnej;

f) na spieniężenie majątku i zwolnienie mieszkania zaufana osoba ma czas nie dłuższy niż 10 dni;

g) po spieniężeniu majątku zaufana osoba stawia się w organach NKWD, przekazuje na podstawie oświadczenia otrzymane pieniądze do przesłania wysiedlonej rodzinie do miejsca jej wysiedlenia;

h) opróżnione z majątku pomieszczenia mieszkalne i gospodarcze zostają opieczętowane przez organa NKWD, a ich spis przekazany miejscowym organom władzy.

8. План непосредственного проведения операций тщательно продумать, предусмотреть необходимые меры к недопущению каких-либо эксцессов, к-р выступлений и волынок при проведении выселения не только со стороны выселяемых семей, но и среди некоторой части населения, враждебно к нам настроенной.

9. Списки содержащихся в лагерях для военнопленных бывших польских офицеров, полицейских, жандармов, тюремщиков, гласных и негласных агентов полиции, бывших помещиков и фабрикантов и крупных чиновников бывшего польского государственного аппарата с указанием состава и адресов их семей будут Вам высланы из Управления по делам военнопленных для установления и учета членов семей.

Если в процессе проверки и учета органами НКВД будет установлено, что члены семей, подлежащие выселению выехали за пределы западных областей Украины и Белоруссии, необходимо принять меры к выяснению их нового местожительство и все материалы об этом выслать в НКВД СССР.

10. При разработке планов, а также в процессе выселения использовать накопленный Вами опыт операций по осадникам, не допуская повторения ошибок и недочетов, имевших место при проведении выселения осадников и лесников.

11. О результатах учета выселяемых семей арестованных находящихся в лагерях для военнопленных телеграфно информировать НКВД СССР 31 марта.

12. Разработанные Вами планы и порядок проведения выселения доложите ЦК КП(б) Украины и Белоруссии.

13. Подробная инструкция о порядке проведения операции будет выслана Вам дополнительно.

"Приложение:" форма, анкеты и подписки.

"Народный комиссар внутренних дел СССР
Комиссар государственной безопасности 1 ранга"
Л. БЕРИЯ

"Копия"

"Личное дело"
"(анкета)"

Город/селение ..... район ..... область .....
1. Фамилия, имя и отчество главы семья с указанием места содержания (назвать тюрьму или лагерь для военнопленных) .....
.....

8. Plan bezpośredniego przeprowadzenia operacji dokładnie przemyśleć, zaplanować niezbędne kroki w celu niedopuszczenia do jakichkolwiek zamieszek, wystąpień k-r i maruderstwa podczas przeprowadzania wysiedlenia nie tylko ze strony wysiedlanych rodzin, lecz również tej części ludności, która jest do nas wrogo nastawiona.

9. Spisy przetrzymywanych w obozach dla jeńców wojennych byłych polskich oficerów, policjantów, żandarmów, dozorców więziennych, jawnych i tajnych agentów policji, byłych ziemian i fabrykantów oraz wyższych urzędników byłego polskiego aparatu państwowego ze wskazaniem składu i adresów ich rodzin zostaną Wam przesłane z Zarządu do spraw Jeńców Wojennych w celu ustalenia i zewidencjonowania członków rodzin.

Jeśli w trakcie sprawdzania i ewidencjonowania organa NKWD ustalą, że członkowie rodzin podlegający wysiedleniu wyjechali poza granicę zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi, należy podjąć kroki mające na celu ustalenie ich nowego miejsca zamieszkania, a wszystkie materiały na ten temat wysłać do NKWD ZSRS.

10. Podczas opracowywania planów, a także w trakcie wysiedlenia, wykorzystać zdobyte przez Was doświadczenie [podczas] operacji wymierzonej w osadników, nie dopuszczając do powtórzenia błędów i niedociągnięć, jakie miały miejsce podczas operacji wysiedlenia osadników i leśników.

11. O wynikach ewidencji wysiedlanych rodzin [osób] aresztowanych, znajdujących się w obozach dla jeńców wojennych, zawiadomić telegraficznie NKWD ZSRS 31 marca.

12. O opracowanych przez Was planach i porządku przeprowadzenia wysiedlenia meldujcie [do] KC KP(b) Ukrainy i Białorusi.

13. Szczegółowa instrukcja dotycząca porządku przeprowadzenia operacji zostanie Wam przesłana w późniejszym terminie.

[a]Załącznik:[a] formularz, ankiety i zobowiązania.

[a]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych ZSRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 1. rangi[a]
Ł. BERIA

---

[c]Kopia[c]

[a]Akta osobowe[a]
[c](ankieta)[c]

Miasto/osada ..... rejon ..... obwód .....
1. Nazwisko, imię i *otczestwo* głowy rodziny ze wskazaniem miejsca przetrzymywania (podać nazwę więzienia albo obozu dla jeńców wojennych) .....
.....

2. Год, место рождения, чин, должность, имущественное или общественное положение главы семьи .....
3. Состав семьи, подлежащей выселению (указать имена, отчества, фамилии, возраст, национальность и отношение к главе семьи всех членов семьи, проживающих вместе) .....
.....
4. Род занятий трудоспособных членов семьи .....
.....
5. Какое имеет недвижимое имущество (указать количество земли, дать характеристику жилых и хозяйственных строений, род и характер торгово-промышленного предприятия) .....
6. Адрес .....
7. Данные, на основании которых составлена анкета .....
8. Примечание .....
Должность и фамилия лица, заполнявшего анкету .....

«...» ..... 1940 года

[а-б]Приложение № 2[а-б]

[а-б]Подписка[б-а]

Я, нижеподписавшийся .....
(фамилия, имя, отчество и адрес) по просьбе гр. .....
(фамилия, имя, отчество и адрес) беру на себя обязательство в десятидневный срок реализовать, в соответствии с данными мне гр. .....
(фамилия) указаниями, принадлежащее ей (ему) имущество, переданное мне по прилагаемой описи.

Врученную от реализации имущества сумму обязуюсь сдать в финансовую часть ..... (наименование органа НКВД) для пересылки и гр. ..... (фамилия) по месту жительства последней (последнего).

Вырученной от реализации имущества суммой обязуюсь распорядиться согласно указаний гр. ..... следующим образом:
[...]
..... (ненужное зачеркнуть).

Квартиру, в которой находится имущество, оставленное мне для реализации, принимаю под свою ответственность впредь до особых указаний НКВД.

2. Rok, miejsce urodzenia, stopień, stanowisko, sytuacja majątkowa albo pozycja społeczna głowy rodziny .....
3. Skład rodziny podlegającej wysiedleniu (wskazać imiona, *otczestwa,* nazwiska, wiek, narodowość i stosunek [pokrewieństwa] z głową rodziny wszystkich członków rodziny, zamieszkujących wspólnie) .....
.....
4. Rodzaj zajęcia zdolnych do pracy członków rodziny .....
.....
5. Jaki posiada majątek nieruchomy (wskazać ilość ziemi, sporządzić charakterystykę zabudowań mieszkalnych i gospodarczych, rodzaj i charakter zakładu handlowo-przemysłowego) .....
6. Adres .....
7. Dane, na podstawie których sporządzono ankietę .....
8. Uwagi .....
Stanowisko i nazwisko osoby wypełniającej ankietę .....

„..." ..... 1940 roku

[a-b]Załącznik nr 2[b-a]

[a-b]Zobowiązanie[b-a]

Ja, niżej podpisany .....
(nazwisko, imię, *otczestwo* i adres) na prośbę ob. .....
(nazwisko, imię, *otczestwo* i adres) zobowiązuję się w ciągu dziesięciu dni spieniężyć, zgodnie z przekazanymi mi przez ob. .....
(nazwisko) wskazówkami, należący do niej (niego) majątek, przekazany mi zgodnie z załączonym spisem.

Otrzymaną po spieniężeniu majątku kwotę zobowiązuję się przekazać do działu finansowego ..... (nazwa organu NKWD) w celu przesłania ob. ..... (nazwisko) do miejsca jego (jej) zamieszkania.

Zobowiązuję się rozporządzać otrzymaną po spieniężeniu majątku kwotą zgodnie ze wskazaniem ob. ..... w następujący sposób: [...]
..... (niepotrzebne skreślić).

Za mieszkanie, w którym znajduje się majątek pozostawiony mi do spieniężenia, biorę odpowiedzialność do [czasu otrzymania] specjalnych wytycznych NKWD.

Подпись .....
«...» ..... 1940 г.
гор. .....

ГДА СБУ, ф. 42, оп. 1, спр. 55, арк. 6–11.
Копія, машинопис.
Вищевказана директива (без додатків) була опублікована під назвою: «Директива № 892/б наркома НКВД СССР Л.П. Берии наркомам внутренных дел УССР и БССР о выселении в Казахстан членов семей бывших офицеров польской армии, содержащихся в лагерях для военнопленных и в тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии», зокрема в: Сталинские депортации. 1928–1953 / Сост. Поболь Н.Л., Яковлев А.Н., Полян П.М. – Москва, 2005. – С. 141–143.

Podpis .....
„..." ..... 1940 r.
mias[to] .....

HDA SBU, f. 42, op. 1, spr. 55, k. 6–11.
Kopia, maszynopis.
Powyższa dyrektywa (bez załączników) była opublikowana pod pełnym tytułem: „Diriektiwa nr 892/b narkoma NKWD SSSR Ł.P. Berii narkomam wnutriennych diel USSR i BSSR o wysielenii w Kazachstan członow siemiej bywszych oficerow polskoj armii, sodierżaszczichsia w łagieriach dla wojennoplennych i w tiurmach zapadnych oblastiej Ukrainy i Biełorussii" m.in. w: Stalinskije dieportacyi. 1928–1953, red. N.Ł. Pobol, A.N. Jakowlew, P.M. Polan, Moskwa 2005, s. 141–143.

№ 63

7 березня 1940, [Москва]. Вказівка № 894/Б наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії щодо виселення біженців, які хотіли повернутися на окуповані Німеччиною території

7-го марта 1940 г.
№ 894/Б

[а-б-]Копия[-б-а]
Совершенно секретно

[а-]Наркому внутренних дел УССР[-а]
[а-]тов. [б-]СЕРОВУ[-б-а]

Наркому внутренних дел БССР
[а-]тов. [б-]ЦАНАВА[-б-а]

[б-]Предлагаю:[-б]

1. В 15-ти дневный срок учесть по прилагаемой форме всех беженцев, изъявивших желание выехать в Германию.

2. Провести подготовительные мероприятия к проведению выселения указанной категории беженцев, руководствуясь следующими указаниями:

а) операция по выселению беженцев будет проведена в один день. О дне операции сообщим дополнительно;

б) Отправка беженцев к месту расселения будут произведена эшелонами применительно к порядку, установленному директивой за № 5648/Б от 19.XII.1939 г. о выселении осадников и лесников.

3. О количестве учтенных Вами беженцах этой категории телеграфно сообщите 31 марта.

4. Подробная инструкция о порядке проведения операции по выселению беженцев будет выслана дополнительно.

[в-]Приложение:[-в] по тексту.

[а-]Народный комиссар внутренних дел СССР
Комиссар государственной безопасности 1 ранга[-а]
Л. БЕРИЯ

ГДА СБУ, ф. 42, оп. 1, спр. 55, арк. 12–13.
Копія, машинопис.
Додаток не підлягає опублікуванню.

[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Написано великими літерами.*

Nr 63

7 marca 1940, [Moskwa]. Dyrektywa nr 894/B ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii dotycząca wysiedlenia *bieżeńców*, którzy chcieli wrócić na tereny okupowane przez Niemcy

7 marca 1940 r.
Nr 894/B

[a-b]Kopia[b-a]
Ściśle tajne

[c]Do *Narkoma* Spraw Wewnętrznych USRS[c]
[a]tow. [b]SIEROWA[b-a]

Do *Narkoma* Spraw Wewnętrznych BSRS
[a]tow. [b]CANAWY[b-a]

[b]Polecam:[b]

1. W ciągu 15 dni zewidencjonować według załączonego formularza wszystkich *bieżeńców*, którzy wyrazili chęć wyjazdu do Niemiec.

2. Przeprowadzić przygotowania do wysiedlenia wskazanej kategorii *bieżeńców*, kierując się następującymi wytycznymi:

a) operacja wysiedlenia *bieżeńców* zostanie przeprowadzona w ciągu jednego dnia. O dniu operacji poinformujemy w późniejszym terminie;

b) wysyłka *bieżeńców* do miejsca osiedlenia zostanie przeprowadzona eszelonami zgodnie z porządkiem określonym w Dyrektywie nr 5648/B z [dnia] 19 XII 1939 r. o wysiedleniu osadników i leśników.

3. O liczbie zewidencjonowanych przez Was *bieżeńców* tej kategorii poinformujcie telegraficznie 31 marca.

4. Szczegółowa instrukcja z porządkiem przeprowadzenia operacji wysiedlenia *bieżeńców* wysłana zostanie w późniejszym terminie.

[c]Załącznik:[c] zgodnie z tekstem.

[c]Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych ZSRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 1. rangi[c]
Ł. BERIA

HDA SBU, f. 42, op. 1, spr. 55, k. 12–13.
Kopia, maszynopis.
Załącznika nie publikuje się.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

№ 64

7 березня 1940, [Москва]. Директива № 895/Б наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову та наркому внутрішніх справ БРСР Лаврентію Цанаві щодо виселення повій

7-го марта 1940 г.
№ 895/Б

[а-б-]Копия[-б-а]

[а-]Наркому внутренних дел УССР[-а]
[а-]тов. СЕРОВУ[-а]

[а-]Наркому внутренних дел БССР[-а]
[а-]тов. ЦАНАВА[-а]

В целях очистки западных областей УССР и БССР от социально-опасного элемента, постановлением правительства СССР решено выселить в административном порядке сроком на 5 лет в Казахскую ССР и Узбекскую ССР (за исключением пограничных районов этих республик) всех проституток, ранее зарегистрированных в бывших органах польской полиции и ныне продолжающих заниматься проституцией

[б-]Приказываю:[-б]

1. Всех проституток, ранее зарегистрированных в бывших органах польской полиции установить и взять на учет. Агентурно-оперативными мероприятиями, а также в случае необходимости и путем вызова в органы милиции взятых на учет проституток проверить продолжают ли они и ныне заниматься проституцией. При подтверждении этого их выселять в указанном ниже порядке.

Проверка должна быть произведена самая тщательная, чтобы не допустить ошибок. Выселению ни в коем случае не подлежат бывшие проститутки, ныне занимающиеся общественно-полезным трудом, а также те из них, которые [вышли] замуж и ныне находятся на иждивении своих мужей.

2. На каждую учтенную и подлежащую выселению проститутку оформить дело, в котором должно быть документировано на основании имеющихся в органах милиции материалов проверки, занятие ее проституцией, как в прошлом, так и в настоящем. На основании этих материалов составляется постановление о выселении, которое утверждается начальником областного управления НКВД.

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[а-а] *Написано великими літерами.*

Nr 64

7 marca 1940, [Moskwa]. Dyrektywa nr 895/B ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii w sprawie wysiedlenia prostytutek z zachodnich obwodów BSRS i USRS

7 marca 1940 r.
Nr 895/B

[a-b]Kopia[b-a]

[c]Do *Narkoma* Spraw Wewnętrznych USRS[c]
[a]tow. SIEROWA[a]

[c]Do *Narkoma* Spraw Wewnętrznych BSRS[c]
[a]tow. CANAWY[a]

W celu oczyszczenia zachodnich obwodów USRS i BSRS z elementu społecznie niebezpiecznego, zgodnie z decyzją rządu ZSRS zdecydowano o wysiedleniu w trybie administracyjnym na okres 5 lat do Kazachskiej SRS i Uzbeckiej SRS (z wyjątkiem rejonów nadgranicznych tych republik) wszystkich prostytutek, zarejestrowanych wcześniej w byłych organach polskiej policji i obecnie w dalszym ciągu trudniących się prostytucją

[b]Rozkazuję:[b]

1. Wszystkie prostytutki zarejestrowane wcześniej w byłych organach polskiej policji ustalić i wciągnąć do ewidencji. Poprzez działania agenturalno-operacyjne, a także wzywając w razie konieczności do organów milicji objęte ewidencją prostytutki, sprawdzić, czy obecnie nadal trudnią się one prostytucją. W przypadku potwierdzenia, wysiedlić je we wskazanym wyżej trybie.

Weryfikacja powinna zostać przeprowadzona bardzo dokładnie, żeby nie dopuścić do pomyłek. Wysiedleniu w żadnym wypadku nie podlegają byłe prostytutki, wykonujące obecnie społecznie pożyteczną pracę, a także te z nich, które [wyszły] za mąż i obecnie są na całkowitym utrzymaniu swoich mężów.

2. Każdej zewidencjonowanej i podlegającej wysiedleniu prostytutce założyć sprawę, w której ma być udokumentowane na podstawie posiadanych i zweryfikowanych przez organy milicji materiałów, że trudniła się prostytucją zarówno w przeszłości, jak i obecnie. Na podstawie tych materiałów sporządza się decyzję o wysiedleniu, potwierdzoną przez naczelnika obwodowego zarządu NKWD.

3. Naczelnicy UNKWD zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi sporządzają szczegółowy plan przeprowadzenia operacji dotyczący również wysiedlenia prostytutek, zatwierdzony przez *narkomów* spraw wewnętrznych USRS i BSRS.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

3. Начальники УНКВД западных областей Украины и Белоруссии составляют подробный план проведения операции и по выселению проституток, утверждаемый Наркомами Внутренних Дел УССР и БССР.

4. Операция проводится в один день, который будет сообщен Вам дополнительно.

5. Операцию по выселению проституток провести в том же порядке, какой установлен для выселения членов семей арестованных и находящихся в лагерях для военнопленных бывших офицеров польской армии, полицейских и других, согласно директивы № 892/Б от 7.III.1940 г.[1]

6. Для подготовки и руководства проведением операции при УНКВД западных областей Украины и Белоруссии организовать тройки в составе нач[альника] УНКВД, нач[альника] милиции и нач[альника] 1 Спецотдела УНКВД.

7. О количестве выявленных Вами и подлежащих выселению проституток телеграфно сообщите 21-го марта с. г.

8. Оформление личных дел выселяемых проституток проводится применительно к приказу № 0143 от 1 июля 1939 года.

Народный комиссар внутренних дел СССР
*Комиссар госбезопасности 1 ранга**
Л. БЕРИЯ

ГДА СБУ, ф. 42, оп. 1, спр. 55, арк. 14–14 зв.
Копія, машинопис.

[1] Див. документ № 62.

4. Operacja zostanie przeprowadzona w ciągu jednego dnia, który zostanie Wam podany w późniejszym terminie.

5. Operację wysiedlenia prostytutek przeprowadzić w takim samym trybie, jaki ustalono dla wysiedlenia członków rodzin [osób] aresztowanych i przebywających w obozach dla jeńców wojennych – byłych oficerów Wojska Polskiego, policjantów i innych, zgodnie z Dyrektywą nr 892/B z 7 III 1940 r.[1]

6. W celu przygotowania i nadzoru nad operacją, przy UNKWD zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi utworzyć trójki złożone z nacz[elnika] UNKWD, nacz[elnika] milicji i nacz[elnika] 1. Oddziału Spec[jalnego] UNKWD.

7. O liczbie wysiedlonych przez Was i podlegających wysiedleniu prostytutek poinformujcie telegraficznie 21 marca br.

8. Sporządzenie akt osobowych wysiedlanych prostytutek przeprowadza się na podstawie Rozkazu nr 0143 z 1 lipca 1939 roku.

„Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych ZSRS
komisarz bezpieczeństwa państw[owego] 1. rangi"
Ł. BERIA

HDA SBU, f. 42, op. 1, spr. 55, k. 14–14v.
Kopia, maszynopis.

[1] Zob. Dokument nr 62.

№ 65

[Після 7 березня 1940, Козельськ]. Списки членів сімей військовополонених Козельського табору, які проживають у Дрогобицькій області

[а-б]Список[б-а]

членов семьи военнопленных, находящихся в Козельском лагере, проживающих в г. Дрогобыч, Дрогобычской области

№№ п.п.	Фамилия, имя и отчество, год и место рождения, последний чин или должность военнопленного, его имущественное или общественное положение	Состав семьи (указывается фамилия, имя и отчество, степень родства, возраст, национальность)	Адрес семьи
1.	Кернер Яков Германович[1], 1896 года рождения, уроженец города Дрогобыч, подпоручик запаса, санитар [!] 1004 военного госпиталя, купец, имеет свой магазин.	Жена – Кернер Мольвина, 33 года, полька. Отец – Кернер Герман, 80 лет, поляк, купец. Мать – Кернер Тепи, 80 лет, полька.	г. Дрогобыч, ул. Вуйтова-Гора*, 5
2.	Пискадло Виктор Андреевич[2], 1907 года рождения, подпоручик запаса пехоты, командир взвода, чиновник банка.	Мать – Пискадло Юзефа[3], 50 лет, полька. Сестра – Пискадло Мария Андреевна, 24 года, полька. Брат – Пискадло Казимир, 21 год, поляк.	гор. Дрогобыч, ул. Голембя, 8

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

* *Було:* Вутовола-гора.

[1] Кернер Якуб с. Германа (нар. 1896, вбитий IV 1940 в Катинському лісі); перебував у Козельському таборі, номер у списку вивезених – 022/1 з 9 IV 1940. https://1943.pl/artykul/lista-zydow-zamordowanych-w-lesie-katynskim/ [доступ 1 I 2022]; http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/indeks/K [доступ 1 I 2022].

[2] Піскадло Віктор с. Анджея (нар. 14 XII 1907 у Дрогобичі, вбитий IV 1940 в Катинському лісі); підпоручник (1 I 1934); випускник вищої школи торгівлі у Варшаві і школи підхорунжих піхотного запасу (1929); призначений до до 44-го пп; перебував в Козельському таборі, номер у списку вивезених – 035/1 з 16 IV 1940. http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/2881 [доступ 1 I 2022]; https://katyn.ipn.gov.pl/kat/ludzie/ofiary/baza-wyszukiwarka/r460060,PISKADLO.html [доступ 1 I 2022].

[3] Піскадлова, вивезена з донькою Марією та сином углиб радянської Росії 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych, zamordowanych względnie wywiezionych z miasta Drohobycza i powiatu*

Nr 65

[Po 7 marca 1940, Kozielsk]. Spis jeńców wojennych obozu kozielskiego oraz ich rodzin zamieszkałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu

[a-b-]Spis[-b-a]

członków rodzin jeńców wojennych, przebywających w obozie w Kozielsku, zamieszkałych w m. Drohobyczu, obwód drohobycki

Nr lp.	Nazwisko, imię i *otczestwo*, rok i miejsce urodzenia, ostatni stopień albo stanowisko jeńca wojennego, sytuacja majątkowa lub społeczna	Skład rodziny (wskazać nazwisko, imię i *otczestwo*, stopień pokrewieństwa, wiek, narodowość)	Adres rodziny
1.	Kerner Jakub s. Hermana[1], 1896 rok urodzenia, urodzony w mieście Drohobyczu, podporucznik rezerwy, sanitariusz [!] 1004 szpitala wojskowego, kupiec, posiada własny sklep.	Żona – Kerner Malwina, 33 lata, Polka. Ojciec – Kerner Herman, 80 lat, Polak, kupiec. Matka – Kerner Tepi, 80 lat, Polka.	m. Drohobycz, ul. Wójtowa Góra[c] 5
2.	Piskadło Wiktor s. Andrzeja[2], 1907 rok urodzenia, podporucznik rezerwy piechoty, dowódca plutonu, urzędnik bankowy.	Matka – Piskadło Józefa[3], 50 lat, Polka. Siostra – Piskadło Maria c. Andrzeja, 24 lata, Polka. Brat – Piskadło Kazimierz, 21 lat, Polak.	mias[to] Drohobycz, ul. Gołębia 8

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[c] *Było:* Wutowoła-gora.

[1] Jakub Kerner s. Hermana (ur. 1896, zamordowany w kwietniu 1940 w Katyniu); przebywał w obozie kozielskim, nr listy wywózkowej 022/1 z 9 IV 1940. https://1943.pl/artykul/lista-zydow-zamordowanych-w-lesie-katynskim/ [dostęp 1 I 2022]; http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/indeks/K [dostęp 1 I 2022].

[2] Wiktor Piskadło s. Andrzeja (ur. 14 XII 1907 w Drohobyczu, zamordowany w kwietniu 1940 w Katyniu); ppor. (1 I 1934). Absolwent WSH w Warszawie i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty (1929); przydzielony do 44. pp. Przebywał w obozie kozielskim, nr listy wywózkowej 035/1 z 16 IV 1940. http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/2881 [dostęp 1 I 2022]; https://katyn.ipn.gov.pl/kat/ludzie/ofiary/baza-wyszukiwarka/r460060,PISKADLO.html [dostęp 1 I 2022].

[3] Piskadłowa, wywieziona z córką Marią i synem w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych, zamordowanych względnie wywiezionych z miasta Drohobycza i powiatu w czasie rządów sowieckich w latach 1939–1941, zestawiona staraniem Polskiego Okręg[owego] Komitetu Pomocy w Drohobyczu*, Drohobycz 1942, s. 42.

3.	Гендерский Збигнев Валерий[4], 1914 г. рождения, уроженец г. Дрогобыч, подпоручик кавалерии (кадровый) – командир взвода. Сын государственного чиновника.	Мать – Гендерская Казимира, 64 года, полька.	г. Дрогобыч
4.	Бабчук Владислав Петрович[5], 1909 г. р[ождения], уроженец г. Борислава. Подпоручик (запаса). Должности не получил. Сын ремесленника. По профессии механик.	Жена – Бабчук Галина-Ольга[6], 28 лет, полька. Мать – Бабчук Зузанна, 54 лет, полька.	г. Дрогобыч, ул. [11] Листопада, 79 г. Борислав, ул. Панерли, 110
5.	Поспешаловский Виктор Станиславович[7], 1909 г. р[ождения], уроженец г. Дрогобыча. Подпоручик (запаса), адъютант командира батальона 52 пехотного полка. Сын служащего. По профессии механик.	Жена – Поспешаловская Юзефа-Ванда, 28 лет, полька. Сын – 3-х лет. Мать – Поспешаловская Екатерина[8], 52 лет, полька.	г. Дрогобыч, г. Львов

w czasie rządów sowieckich w latach 1939–1941, zestawiona staraniem Polskiego Okręg[owego] Komitetu Pomocy w Drohobyczu. – Drohobycz, 1942. – С. 42.

[4] Гендзерський Збігнєв Валерій с. Валерія (нар. 6 IX 1914 у Дрогобичі, вбитий IV 1940 в Катинському лісі); з 1 X 1937 – підпоручник. Закінчив 1937 школу підхорунжих кавалерії; служив у 25-му уланському полку; перебував в Козельському таборі, список вивезених з 2 IV 1940. http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/962 [доступ 1 I 2022]; https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/4892 [доступ 1 I 2022].

[5] Бабчук Владислав Станіслав с. Пьотра (нар. 17 V 1909 у Тустановицях б. Дрогобича, вбитий навесні 1940 в Катинському лісі); підпоручник (1 I 1935), поручник зап.; випускник піхотної школи у Замброві (1932); працював секретарем у державної гімназії у Дрогобичі; у 1939 переведений з 6-го Підгальського стрілецького полку до 6-го броньованого батальйону; перебував в Козельському таборі, номер у списку вивезених – 059/1 з травня 1940. http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/59 [доступ 1 I 2022].

[6] Бабчук Галина, 28 років, 13 IV 1940 вивезена до віддалених регіонів СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 5.

[7] Поспешаловський Віктор с. Станіслава (нар. 21 XII 1909 у Дрогобичі, загинув IV 1940 в Катинському лісі); з 1 I 1933 підпоручник; випускник курсу у батальйоні підхорунжих піхотного запасу (1931); призначений до до 45-го пп.; інженер-механік; заарештований у вересні 1939; перебував у Козельському таборі, номер у списку вивезених – 032/3 з 14 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 17; http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/2953 [доступ 1 I 2022].

[8] За іншими джерелами матір'ю Віктора Поспешаловського була Анна Поспешаловська (див. пр. Хохлінська). *Katyń. Księga Cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego* / ред. під керівництвом Tarczyńskiego M. – Warszawa, 2000. – С. 499.

3.	Gędzierski Zbigniew Walery[4], 1914 r. urodzenia, urodzony w m. Drohobyczu, podporucznik kawalerii (liniowy) – dowódca plutonu, syn urzędnika państwowego.	Matka – Gędzierska Kazimiera, 64 lata, Polka.	m. Drohobycz
4.	Babczuk Władysław s. Piotra[5], 1909 r. ur[odzenia], urodzony w m. Borysławiu, podporucznik (rezerwy), stanowiska nie otrzymał. Syn rzemieślnika, z zawodu mechanik.	Żona – Babczuk Halina Olga[6], 28 lat, Polka. Matka – Babczuk Zuzanna, 54 lata, Polka.	m. Drohobycz, ul. [11] Listopada 79; m. Borysław, ul. Panerli 110
5.	Pospieszałowski Wiktor s. Stanisława[7], 1909 r. ur[odzenia], urodzony w m. Drohobyczu, podporucznik (rezerwy), adiutant dowódcy 52. Batalionu Pułku Piechoty, syn urzędnika, z zawodu mechanik.	Żona – Pospieszałowska Józefa Wanda, 28 lat, Polka. Syn – 3 lata. Matka – Pospieszałowska Katarzyna[8], 52 lata, Polka.	m. Drohobycz m. Lwów

[4] Zbigniew Walery Gędzierski s. Waleregо (ur. 6 IX 1914 w Drohobyczu, zamordowany w kwietniu 1940 w Katyniu); ppor. (1 X 1937). W 1937 ukończył Szkołę Podchorążych Kawalerii; służył w 25. p.uł.; przebywał w obozie kozielskim, lista wywózkowa z 2 IV 1940. http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/962 [dostęp 1 I 2022]; https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/4892 [dostęp 1 I 2022].

[5] Władysław Stanisław Babczuk s. Piotra (ur. 17 V 1909 w Tustanowicach koło Drohobycza, zamordowany wiosną 1940 w Katyniu); ppor. (1 I 1935), por. rez. Absolwent Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1932); pracował w państwowym gimnazjum w Drohobyczu jako sekretarz; w 1939 przeniesiony z 6. psp do VI batalionu pancernego. Przebywał w obozie kozielskim, nr listy wywózkowej 059/1 z maja 1940. http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/59 [dostęp 1 I 2022].

[6] Halina Babczuk, lat 28, wywieziona 13 IV 1940 w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 5.

[7] Wiktor Pospieszałowski s. Stanisława (ur. 21 XII 1909 w Drohobyczu, zamordowany w kwietniu 1940 w Katyniu); ppor. (1 I 1933). Absolwent kursu w Batalionie Podchorążych Rezerwy Piechoty (1931); przydzielony do 45. pp; inż. mechanik. Aresztowany we wrześniu 1939; przebywał w obozie kozielskim, nr listy wywózkowej 032/3 z 14 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 17; http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/2953 [dostęp 1 I 2022].

[8] Według innych źródeł matką Wiktora Pospieszałowskiego była Anna Pospieszałowska z Chochlińskich. *Katyń. Księga Cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego*, oprac. pod kier. M. Tarczyńskiego, Warszawa 2000, s. 499.

6.	Гордынский Збигнев Стефанович[9], 1912 года рождения, гор. Рогатин. Подпоручик пехоты (запаса). Командир взвода 43-го стрелкового полка, из семьи мещан. Работал учителем сельской школы.	Отец – Стефан Гордынский[10], 60 лет, поляк. Мать [жены] – Мария (Джулынска), 50 лет, полька. Сестра – Элеонора, 24 года, полька.	гор. Дрогобыч, ул. 11-го января[11], 43

Начальник Козельского лагеря
Капитан (—) Королев[12]

Комиссар Козельского лагеря
Ст[арший] политрук (—) Алексеев[13]

Список составил:
Ст[арший] инспектор II отделения
(—) Сальников

ГДА СБУ, ф. 71, оп. 6 (1990 р.), спр. 7, арк. 24–27.
Оригінал, рукопис на бланку.

[9] Гординський Збігнєв Станіслав с. Стефана (нар. 3 XI 1912 в Рогатині, загинув IV 1940 в Катинському лісі); підпоручник (1 I 1938); випускник вчительської семінарії у Самборі (1934) та курсів підхорунжих у 19-го пп. (1935); призначений до 26-го пп. вчитель початкової школи у Гуті Пеняцькій, перебував в Козельському таборі, номер у списку вивезених – 040/2 з квітня 1940. http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/1222 [доступ 1 I 2022]; https://katyn.ipn.gov.pl/kat/ludzie/ofiary/baza-wyszukiwarka/r537566133007,HORDYNSKI.html [доступ 1 I 2022].

[10] Гординський Стефан, 60 років, вивезений 13 IV 1940 з родиною до віддалених регіонів СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 9.

[11] Ймовірно вул. 11 Листопада.

[12] Корольов Василь Миколайович (нар. 23 XII 1902 у с. Квашенкі Тверської губ., пом. у вересні 1983 у Москві); ст. лейтенант ДБ (17 III 1940), майор ДБ, підполковник ДБ (29 V 1945); в органах безпеки з 1 VIII 1925; з 1940 – нач. Козельського табору для військовополонених; з 2 X 1941 – заст. нач. Марійського табору НКВС СРСР для військовополонених; у червні 1942 – нач. Череповецького розподільного табору, потім Череповецького табору № 158; з 28 II 1944 – заст. нач. Управління особливого табору № 0308 УНКВС Тульської обл.; з 19 XII 1950 – заст. нач. 3-го відділу таборів УВТГ і будівництва № 560 МВС. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 1 I 2022].

[13] Алексєєв Михайло Михайлович (нар. 1908); майор ДБ; з 1932 в органах безпеки; упродовж 1939–1941 – політкомісар в Козельському таборі; з серпня 1941 – заст. нач. з політичних питань у таборі військовополонених в Актюбинську; у 1943 – нач. табору № 24; у 1945 – ст. помічник нач. відділу фронтового ГУПВІ. *Катынь. Пленники необъявленной войны* / ред. під керівництвом Пихої Р.Г., Гейштора А. – Москва, 1999. – С. 440 // *Россия XX век. Документы*; https://katyn.miejscapamieci.gov.pl/page/strona-glowna/artykuly/katyn-miednoje.php [доступ 12 XII 2022].

6.	Hordyński Zbigniew s. Stefana[9], 1912 rok urodzenia, mias[to] Rohatyn, podporucznik piechoty (rezerwy), dowódca plutonu 43. Pułku Strzelców, z rodziny mieszczan, pracował jako nauczyciel w szkole wiejskiej.	Ojciec – Stefan Hordyński[10], 60 lat, Polak. Matka [żony] – Maria (Dżułyńska), 50 lat, Polka. Siostra – Eleonora, 24 lata, Polka.	mias[to] Drohobycz, ul. 11 Stycznia[11] 43

Naczelnik obozu w Kozielsku
kapitan (—) Korolow[12]

Komisarz obozu w Kozielsku
st[arszy] politruk (—) Aleksiejew[13]

Wykaz sporządził:
St[arszy] Inspektor II Wydziału
(—) Salnikow

HDA SBU, f. 71, op. 6 (1990 r.), spr. 7, k. 24–27.
Oryginał, rękopis na formularzu.

[9] Zbigniew Stanisław Hordyński s. Stefana (ur. 3 XI 1912 w Rohatynie, zamordowany w kwietniu 1940 w Katyniu); ppor. (1 I 1938). Absolwent seminarium nauczycielskiego w Samborze (1934) i kursu podchorążych w 19. pp (1935); przydzielony do 26. pp; nauczyciel szkoły powszechnej w Hucie Pieniackiej. Przebywał w obozie kozielskim, nr listy wywózkowej 040/2 z kwietnia 1940. http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/1222 [dostęp 1 I 2022]; https://katyn.ipn.gov.pl/kat/ludzie/ofiary/baza-wyszukiwarka/r537566133007,HORDYNSKI.html [dostęp 1 I 2022].

[10] Stefan Hordyński, lat 60, wywieziony z rodziną w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 9.

[11] Prawdopodobnie ulica 11 Listopada.

[12] Wasilij Nikołajewicz Korolow (ur. 23 XII 1902 we wsi Kwaszenki, gub. twerska, zm. we wrześniu 1983 w Moskwie); st. lejtn. GB (17 III 1940), mjr GB, ppłk GB (29 V 1945). W organach bezpieczeństwa od 1 VIII 1925; od 1940 naczelnik kozielskiego obozu dla jeńców wojennych; od 2 X 1941 zca naczelnika obozu NKWD ZSRS dla jeńców wojennych w Maryjskiej ASRS; w czerwcu 1942 naczelnik czerepowieckiego obozu rozdzielczego, następnie Czerepowieckiego Obozu nr 158; od 28 II 1944 zca naczelnika Zarządu Obozu Specjalnego nr 0308 UNKWD Obwodu Tulskiego; od 19 XII 1950 zca naczelnika 3. Oddziału Obozów Zarządu ITŁ i Budowy nr 560 MWD. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 1 I 2022].

[13] Michaił Michajłowicz Aleksiejew (ur. 1908); mjr GB. W organach bezpieczeństwa od 1932; w l. 1939–1941 komisarz polityczny obozu kozielskiego; od sierpnia 1941 zca naczelnika ds. politycznych obozu dla jeńców wojennych w Aktiubińsku; w 1943 naczelnik Obozu nr 24; w 1945 st. pomocnik naczelnika Oddziału GUPWI. *Katyń. Plenniki nieobjawlennoj wojny*, red. pod kier. R.G. Pichoi i A. Gieysztora, Moskwa 1999, s. 440 („Rossija XX wiek. Dokumienty"); https://katyn.miejscapamieci.gov.pl/page/strona-glowna/artykuly/katyn-miednoje.php [dostęp 12 XII 2022].

№ 66

[Після 7 березня 1940, Осташков]. Список членів сімей військовополонених Осташковського табору, які проживають у м. Дрогобич

[а-б-в]Список[в-б-а]

членов семей военнопленных, находящихся в Осташковском лагере, проживающих в гор. Дрогобыч, УССР

[а]Тюремные работники[а]

№№ п.п.	Фамилия, имя и отчество, год и место рождения, последний чин или должность военнопленного, его имущественное или общественное положение	Состав семьи (указывается фамилия, имя и отчество, степень родства, возраст, национальность)	Адрес семьи
1.	МЕНЖЕК[г] Иван Антонович[1], 1898 г. [рождения], д[еревня] Колония-Щербацкая[г], Конеский уезд, Лодзинского[д] воеводства[2], проживает в гор. Дрогобыч. Стражник тюрьмы 10 лет. Поляк.	Жена – МЕНЖЕК[г] Михайлина Юзефовна, 32 г[ода], полька, домохозяйка. Дочь – Мария, 18 л[ет], работает на заводе. Дочь – Елена, 15 л[ет], работает швейкой. Дочь – Мария, 12 лет, учащаяся. Сын – Зигмунд, 7 лет. Сын – Ян, 16 лет. Сын – Ургшум, 2 года.	г. Дрогобыч, ул. Грунвальская, 79

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано великими літерами.*

[в-а] *Написано в розбивку.*

[г] *Було:* Меншек.

[г] *Було:* Колония-Щерберкая.

[д] *Було:* Лозщинского.

[1] Міонжек Ян с. Антонія (нар. 2 або 8 I 1898 у колонії Щербацька, Конецький пов., вбитий між 22 та 25 IV 1940 у Калінінні); підстаршина СВ; з 26 I 1916 доброволець Польського Легіону (6 пп.), упродовж 1917–1918 – був інтернованоним в Щиорно і Ломжи; потім член ПВО, з листопада 1918 – доброволець у ВП, учасник війни 1920 з більшовиками; з 1929 служив у Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 13 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 037/1, 46, 5454; дружина, п'ятеро дітей, брат і сестра 13 IV 1940 депортовані в Казахстан. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 14; *Miednoje. Księga Cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego* / ред. під керівництвом G. Jakubowskiego. – Warszawa, 2005. – T. 2. – С. 569; Bedyński K. *Więziennicy II Rzeczypospolitej w mogiłach Miednoje, 1940 r.* (część II: *Biogramy*) // Przegląd Więziennictwa Polskiego. Kwartalnik poświęcony zagadnieniom kryminologicznym i penitencjarnym. – 2016 – № 91. – С. 167–168; *«Убиты в Калинине, захоронены*

Nr 66

[Po 7 marca 1940, Ostaszków]. Spis jeńców wojennych obozu ostaszkowskiego oraz ich rodzin zamieszkałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu

[a-b-c-]Spis[-c-b-a]

członków rodzin jeńców wojennych przebywających w obozie w Ostaszkowie, zamieszkałych w mieś[cie] Drohobyczu, USRS

[a-]Pracownicy więzienia[-a]

Nr lp.	Nazwisko, imię i *otczestwo*, rok i miejsce urodzenia, ostatni stopień albo stanowisko jeńca wojennego, jego sytuacja majątkowa albo społeczna	Skład rodziny (wskazać nazwisko, imię i *otczestwo*, stopień pokrewieństwa, wiek, narodowość)	Adres rodziny
1.	MIĄŻEK[d] Jan s. Antoniego[1], 1898 r. [urodzenia], w[ieś] Kolonia Szczerbacka[e], powiat konecki, województwo łódzkie[f2], mieszka w mieś[cie] Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 10 lat, Polak.	Żona – MIĄŻEK[d] Michalina c. Józefa, 32 l[ata], Polka, gospodyni domowa; córka – Maria, 18 l[at], pracuje w fabryce; córka – Helena, 15 l[at], pracuje jako szwaczka; córka – Maria, 12 lat, uczennica; syn – Zygmunt, 7 lat; syn – Jan, 16 lat; syn – Urszum, 2 lata.	m. Drohobycz, ul. Grunwaldzka 79

[a-] *Podkreślono maszynowo.*

[b-] *Zapisano wersalikami.*

[c-] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[d] *Było:* Mienszek.

[e] *Było:* Kolonia Szczerbierka.

[f] *Było:* łozszczynskogo.

[1] Jan Miąże s. Antoniego (ur. 2 lub 8 I 1898 w Kolonii Szczerbackiej, pow. konecki, zamordowany między 22 a 25 IV 1940 w Kalininie); przod. SW. Od 26 I 1916 ochotniczo w LP (6. pp), w l. 1917–1918 internowany w Szczypiornie i Łomży; następnie członek POW, od listopada 1918 ochotniczo w WP, uczestnik wojny 1920; od 1929 pełnił służbę w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 13 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 037/1, 46, 5454. Żona, pięcioro dzieci, brat i siostra zostali deportowani 13 IV 1940 do Kazachstanu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 14; *Miednoje. Księga Cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego*, red. pod kier. G. Jakubowskiego, Warszawa 2005, t. 2, s. 569; K. Bedyński, *Więziennicy II Rzeczypospolitej w mogiłach Miednoje, 1940 r.* (część II: *Biogramy*), „Przegląd Więziennictwa Polskiego. Kwartalnik poświęcony zagadnieniom kryminologicznym i penitencjarnym" 2016, nr 91, s. 167–168; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom". Kniga pamiati polskich wojennoplennych – uznikow ostaszkowskogo łagieria NKWD SSSR, rasstrielannych po riesznju Politbiuro CK WKP(b) ot 5 marta 1940 goda*, red. A. Gurjanow i in., Moskwa 2019, t. 2: *Biogrammy wojennoplennych M–Ja*, s. 59.

2.	ПЕНДРАК Франц Юзефович[3], 1886 г. [рождения], г. Дрогобыч, проживал там же. Ключник тюрьмы 18 лет. Поляк.	Жена – ПЕНДРАК Агата Ивановна, 53 г[ода], полька, домохозяйка; дочь – Янина[4] 24 года; дочь – Леокадия, 17 лет; сын – Юзеф.	г. Дрогобыч, ул. Охронек, 2
3.	ОЛЬШЕВСКИЙ Станислав Янович[5], 1905 г. [рождения], г. Варшава, проживал: г. Дрогобыч. Стражник тюрьмы 10 лет. Поляк.	Жена – ОЛЬШЕВСКАЯ Евгения Юзефовна[6], 36 л[ет], полька, домохозяйка. Сын – Тадеуш[7], 14 лет, учащийся. Сын – Здислав[8], 9 лет, учащийся. Дочь – Халина[9], 5 лет.	г. Дрогобыч, ул. Грунвальская, 79

в Медном». Книга памяти польских военнопленных – узников Осташковского лагеря НКВД СССР, расстрелянных по решению Политбюро ЦК ВКП(б) от 5 марта 1940 года / ред. Гурьянов А. та ін. – Москва, 2019. – Т. 2: *Биограммы военнопленных М–Я*. – С. 59.

[2] Повинно бути – Конецького округу Опочинського пов. Пйотрковської губ. (адміністративний поділ з 1898) або Конецький пов., воєв. Кельце (поділ міжвоєнного періоду). У документі використано адміністративний поділ міжвоєнного періоду.

[3] Пендрак Францішек с. Юзефа (нар. 4 XI 1886 у Волі Пясецькій, Люблінський пов., вбитий між 17 та 21 IV 1940 у Калініні); ст. вартовий СВ; з 1922 – наглядач у Люблінській тюрмі, переведений 1931 до Дрогобицької штрафної тюрми; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 030/1, 2, 5729; з 1947 на підставі запиту дружини перебував у розшуку; сім'я (дружина і троє дітей) 13 IV 1940 депортована в Казахстан. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 16; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 675; Bedyński K. – цит. праця. – С. 172; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 241.

[4] Старшу доньку Францішека Пендрака звали Ядвіга. Olszewski W. *Drohobycka «Górka»* // Biuletyn Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej. – 2020. – № 27. – С. 44.

[5] Ольшевський Станіслав с. Яна (нар. 12 XI 1905 у Варшаві, загинув між 18 та 21 IV 1940 у Калініні); вартовий СВ; з 1924 наглядач Варшавської в'язниці, а згодом (1930–1934) – Луцької; з 1934 – ст. наглядач Дрогобицької штрафної в'язниці (1934–1939); у 1939 мобілізований до ВП. Заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 033/3, 47, 5453; з 1946 перебував у розшуку на підставі запиту сестри. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 15; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 642; Bedyński K. – цит. праця. – С. 171; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 143.

[6] Ольшевська Євгенія (дів. пр. Колодзейська) (нар. 1907, пом. 1 X 1940 в Костанайській обл.), депортована 13 IV 1940, заслана до колгоспу «Сознание» б. Борового, де померла від серцевого нападу. Olszewski T. *Drohobycka «Górka» i Kazachstan* // Ziemia Drohobycka – 2007. – № 19/20. – С. 13–28.

[7] Ольшевський Тадеуш, депортований 13 IV 1940 до колгоспу «Сознание» (ст. Костанай), де працював помічником ветеринара; після невдалої спроби потрапити в армію ген. Владислава Андерса і відмови прийняти радянське громадянство, перебував до квітня 1943 в Костанайській в'язниці, потім працював на машинно-тракторному заводі в м. Костанай; з липня 1943 в 1-й окремій мінометній ескадрилії, згодом у 1-му мінометному полку 1-ї армії Польського війська;

2.	PĘDRAK Franciszek s. Józefa[3], 1886 r. [urodzenia], m. Drohobycz, zamieszkały tamże, klucznik więzienia [przez] 18 lat, Polak.	Żona – PĘDRAK Agata c. Jana, 53 l[ata], Polka, gospodyni domowa; córka – Janina[4], 24 lata; córka – Leokadia, 17 lat; syn – Józef.	m. Drohobycz, ul. Ochronek 2
3.	OLSZEWSKI Stanisław s. Jana[5], 1905 r. [urodzenia], m. Warszawa, zamieszkały: m. Drohobycz, strażnik więzienny [przez] 10 lat, Polak.	Żona – OLSZEWSKA Eugenia c. Józefa[6], 36 l[at], Polka, gospodyni domowa; syn – Tadeusz[7], 14 lat, uczeń; syn – Zdzisław[8], 9 lat, uczeń; córka – Halina[9], 5 lat.	m. Drohobycz, ul. Grunwaldzka 79

[2] Powinno być: okręg konecki, pow. opoczyński, gub. piotrkowska (podział administracyjny z 1898) albo pow. konecki, woj. kieleckie (podział z okresu międzywojennego). W całym dokumencie posłużono się podziałem administracyjnym z okresu międzywojennego.

[3] Franciszek Pędrak s. Józefa (ur. 4 XI 1886 w Woli Piaseckiej, pow. lubelski, zamordowany między 17 a 21 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Od 1922 dozorca w więzieniu w Lublinie; w 1931 przeniesiony służbowo do Więzienia Karnego w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 8 X 1939, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 030/1, 2, 5729; w 1947 oficjalnie poszukiwany przez żonę. Rodzinę (żonę z trojgiem dzieci) 13 IV 1940 deportowano do Kazachstanu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 16; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 675; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 172; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 241.

[4] Starsza córka Franciszka Pędraka miała na imię Jadwiga. W. Olszewski, *Drohobycka „Górka"*, „Biuletyn Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej" 2020, nr 27, s. 44.

[5] Stanisław Olszewski s. Jana (ur. 12 XI 1905 w Warszawie, zamordowany między 18 a 21 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. Od 1924 dozorca w więzieniu w Warszawie, następnie (w l. 1930–1934) w Łucku oraz (w l. 1934–1939) w Więzieniu Karnym w Drohobyczu; w 1939 zmobilizowany do WP. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 033/3, 47, 5453; w 1946 oficjalnie poszukiwany przez siostrę. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 15; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 642; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 171; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 143.

[6] Eugenia Olszewska z d. Kołodziejska (ur. 1907, zm. 1 X 1940 w obw. kustanajskim), deportowana 13 IV 1940, zesłana do kołchozu „Soznanie" koło Borowoje (obecnie Burabaj), gdzie zmarła na atak serca. T. Olszewski, *Drohobycka „Górka" i Kazachstan*, „Ziemia Drohobycka" 2007, nr 19/20, s. 13–28.

[7] Tadeusz Olszewski, deportowany 13 IV 1940, zesłany do kołchozu „Soznanie" koło Borowoje, st. kol. Kustanaj, gdzie pracował jako pomocnik weterynarza; po nieudanej próbie przedostania się do armii gen. Andersa i odmowie przyjęcia sowieckiego obywatelstwa przebywał do kwietnia 1943 w kustanajskim więzieniu; po zwolnieniu podjął pracę w fabryce traktorów i maszyn w Kustanaju; od lipca 1943 w 1. Samodzielnym Dywizjonie Moździerzy, następnie w 1. Pułku Moździerzy (1. AWP); zdemobilizowany 9 IV 1947 w stopniu ogniomistrza, po czym pracował jako st. inspektor nadzoru budowlanego w KWK Bobrek; od 1985 na emeryturze. *Ibidem.*

[8] Zdzisław Janusz Olszewski (ur. 1929), deportowany 13 IV 1940, zesłany do kołchozu „Soznanie", st. kol. Kustanaj; po śmierci matki przeniesiony do domu dziecka w rej. mendykaryńskim; od 1943 pracował w kopalni węgla w Karagandzie, w 1989 przeszedł na emeryturę i osiadł w Irkucku. Do Polski powrócił pod koniec grudnia 2005 i zamieszkał w Bytomiu. *Ibidem.*

[9] Halina Olszewska, po mężu Głuchowska (ur. 1936), deportowana 13 IV 1940, zesłana do kołchozu „Soznanie", st. kol. Kustanaj; po śmierci matki przebywała w domu dziecka w Borowoje; w 1947 wróciła do Polski i ulokowana została w Domu Dziecka im. Syberyjskich Sierot w Szymanowie, skąd 5 I 1948 zabrał ją do siebie na wychowanie brat Tadeusz. *Ibidem.*

4.	ВОЙЦЕХОВСКИЙ Вавжинец Томашевич[10], 1901 г. [рождения], д[еревня] Бжоза, уезд Нишава, Варшавского воеводства, проживал в г. Дрогобыч. Стражник тюрьмы 14 лет. Поляк.	Жена – ВОЙЦЕХОВСКАЯ Флорентина Юзефовна, 39 л[ет], полька, домохозяйка. Сын – Станислав, 16 лет, учащийся.	г. Дрогобыч, Грунвальская, 79
5.	ПОДОЛЯК Себастьян Иванович[11], 1905 г. [рождения], дер[евня] Рыхтичи[c] Дрогобычский уезд, Львовского воеводства, проживал в гор. Дрогобыч. Стражник тюрьмы 10 лет. Поляк.	Жена – ПОДОЛЯК Стефания Васильевна, 40 лет, украинка, домохозяйка.	г. Дрогобыч, ул. Грунвальская, 79
6.	ПЕНХЕРЕК Станислав Янович[12], 1905 г. [рождения], д[еревня] Веселое, уезд Бжезов Львовского воеводства, проживал в гор. Дрогобыч. Стражник тюрьмы 2 года. Поляк.	Жена – ПЕНХЕРЕК Лидия Станиславовна, 22 г[ода], полька, парикмахер. Сын – Георгий, 4 г[ода].	г. Дрогобыч, Школьная ул., 1

демобілізований 9 IV 1947 в званні пожежного майстра, потім – ст. інспектор будівельного нагляду в КВК Бобрека; вийшов 1985 на пенсію. Там само.

[c] *Було:* Рохчицы.

[8] Ольшевський Здзіслав Януш (нар. 1929) депортований 13 IV 1940 року до колгоспу «Сознание», ст. Костанай; після смерті матері переведений до дитячого будинку Мендикаринського району; з 1943 працював на вугільній шахті в Караганді, у 1989 вийшов на пенсію і оселився в Іркутську. Наприкінці XII 2005 повернувся до Польщі і оселився в Битомі. Там само.

[9] Ольшевська-Глуховська Галина (нар. 1936), депортована 13 IV 1940, заслана до колгоспу «Сознание», ст. Костанай; після смерті матері перебувала в дитячому будинку с. Боровое; повернулася 1947 до Польщі і була поміщена до дитячому будинку ім. Сибірських сиріт в Шиманові, звідки 5 I 1948 її забрав на виховання брат Тадеуш. Там само.

[10] Войцеховський Вавжинець с. Томаша (нар. 3 III 1901, загинув 5 або 6 IV 1940 у Калініні); вартовий СВ; з 1926 наглядач Брестської в'язниці; у 1939 служив в Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – [1], 19; на підставі запиту сестри з 1960 перебував у розшуку; дружина і син 13 IV 1940 були депортовані в Казахстан. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 21; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 1009; Bedyński K. – цит. праця. – С. 182; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 1: *Биограммы военнопленных А–Л.* – С. 269; Olszewski W. *Drohobycka «Górka»...*

[11] Подоляк Себастьян с. Яна (нар. 1905 у Рихтичах, Дрогобицький пов., загинув між 17 та 21 IV 1940 у Калініні); вартовий СВ; у вересні 1939 служив в Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 030/1, 3, 4325; дружину 13 IV 1940 депортували в Казахстан. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 17; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 709; Bedyński K. – цит. праця. – С. 174; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 208.

[12] Пенхерек Станіслав с. Яна (нар. 1905 в Веселому Березівського пов., загинув між 9 та 11 IV 1940 у Калініні); ст. вартовий СВ; до березня 1937 служив у ДП Львівського воєв., а згодом –

4.	WOJCIECHOWSKI Wawrzyniec s. Tomasza[10], 1901 r. [urodzenia], w[ieś] Brzoza, powiat Nieszawa, województwo warszawskie, mieszkał w m. Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 14 lat, Polak.	Żona – WOJCIECHOWSKA Florentyna c. Józefa, 39 l[at], Polka, gospodyni domowa; syn – Stanisław, 16 lat, uczeń.	m. Drohobycz Grunwaldzka 79
5.	PODOLAK Sebastian s. Jana[11], 1905 r. [urodzenia], wie[ś] Rychcice[8], powiat drohobycki, województwo lwowskie, mieszkał w mieś[cie] Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 10 lat, Polak.	Żona – PODOLAK Stefania c. Wasyla, 40 lat, Ukrainka, gospodyni domowa.	m. Drohobycz ul. Grunwaldzka 79
6.	PĘCHEREK Stanisław s. Jana[12], 1905 r. [urodzenia], w[ieś] Wesoła, powiat brzozowski, województwo lwowskie, mieszkał w mieś[cie] Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 2 lata, Polak.	Żona – PĘCHEREK Lidia c. Stanisława, 22 l[ata], Polka, fryzjerka; syn – Gieorgij, 4 l[ata].	m. Drohobycz, ul. Szkolna 1

[8] *Było:* Rochczycy.

[10] Wawrzyniec Wojciechowski s. Tomasza (ur. 3 III 1901, zamordowany 5 lub 6 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. Od 1926 dozorca w więzieniu w Brześciu n. Bugiem, w 1939 pełnił służbę w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej [1], 19; w 1960 oficjalnie poszukiwany na wniosek siostry. Żonę i syna 13 IV 1940 deportowano do Kazachstanu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 21; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 1009; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 182; *„Ubity w Kalininie, zachorониeny w Miednom"...*, t. 1: *Biogrammy wojennoplennych A–Ł*, s. 269; W. Olszewski, *Drohobycka „Górka"...*

[11] Sebastian Podolak s. Jana (ur. 1905 w Rychcicach, pow. drohobycki, zamordowany między 17 a 21 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. We wrześniu 1939 pełnił służbę w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 030/1, 3, 4325. Żonę 13 IV 1940 deportowano do Kazachstanu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 17; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 709; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 174; *„Ubity w Kalininie, zachorониeny w Miednom"...*, t. 2, s. 208.

[12] Stanisław Pęcherek s. Jana (ur. 1905 w Wesołej, pow. brzozowski, zamordowany między 9 a 11 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Do marca 1937 pełnił służbę w PP woj. lwowskiego; następnie do września 1939 strażnik w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany w październiku 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 016/1, 87, 5730. Żonę Lidię z dzieckiem 13 IV 1940 deportowano do Kazachstanu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 16; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 678; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 173; *„Ubity w Kalininie, zachorониeny w Miednom"...*, t. 2, s. 242; *W 75 rocznicę Katyńskiej Zbrodni. Mieszkańcy Brzozowa i powiatu brzozowskiego zamordowani w Katyniu, Charkowie i Twerze wiosną 1940 roku*, „Brzozowska Gazeta Powiatowa" 2015, nr 4, s. 35.

7.	ПСЮК Шимон Феликсович[13], 1904 г. [рождения], с[ело] Рыхтичи[c] Дрогобычского уезда, Львовского воеводства, проживал в г. Дрогобыч. Стерший стражник тюрьмы. Поляк.	Жена – ПСЮК Мария Феликсовна[14], 35 л[ет], полька, домохозяйка. Дочь – Люция[15], 9 л[ет] учащаяся. Дочь – Лидия[16], 2 г[ода].	г. Дрогобыч, Грунвальская, 79 *-семья в с[еле] Рыхтичи[3-*]
8.	ПАТКОВСКИЙ[a] Томаш Владиславович[17], 1900 г. [рождения], гор. Коломия Станиславского воеводства, проживал в гор. Дрогобыч. Стражник тюрьмы. Поляк.	Жена – ПАТКОВСКАЯ[i] Мария ЗДЕБЬЯК, 34 г[ода] полька, домохозяйка. Сын – Владислав[18], 15 лет, учащийся.	г. Дрогобыч, Грунвальская, 79 *-с[ело] Гусятин[-*]

наглядачем Дрогобицької штрафної в'язниці; заарештований X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 016/1, 87, 5730; дружина Лідія з дитиною 13 IV 1940 були депортовані в Казахстан. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 16; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 678; Bedyński K. – цит. праця. – С. 173; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 242; *W 75 rocznicę Katyńskiej Zbrodni. Mieszkańcy Brzozowa i powiatu brzozowskiego zamordowani w Katyniu, Charkowie i Twerze wiosną 1940 roku* // Brzozowska Gazeta Powiatowa – 2015. – № 4. – С. 35.

[c] *Було:* Рехтычи.

[3-*] *Написано від руки.*

[3] *Було:* Рыхтица.

[a] *Було:* Падковский.

[i] *Було:* Падковская.

[13] Псюк Шимон с. Фелікса (нар. 14 X 1904 у Рихтичах Дрогобицького пов., вбитий 11 або 12 IV 1940 у Калініні); вартовий СВ; до вересня 1939 – наглядач у Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 13 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 019/3, 41, 5466; на підставі запиту дружини з 1957 перебував у розшуку та з 1992 – на підставі запиту доньки. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 17; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 732; Bedyński K. – цит. праця. – С. 175–176; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 226; https://timenote.info/lv/person/view?id=3076294&l=pl [доступ 3 I 2021].

[14] Псюк Марія д. Міхала (нар. 15 X 1905, пом. 23 VI 1966), з доньками: Луцією 10 р. і Лідією 3 р. депортовані 13 IV 1940 в Казахстан, на місце поселенная прибули 1 V 1940 (с. Алешінка, Мендикаринського району, Костанайська обл.); повернулись до Польщі в 1946, оселився в Бернацицах, а потім у Зембіцах, Зомбковицького пов. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 17 (тут інформація про депортацію лише з однією дочкою); https://timenote.info/lv/person/view?id=11624045&l=pl [доступ 8 I 2022].

[15] Псюк-Скотницька Люція, д. Шимона та Марії (нар. 3 XII 1930 в Дрогобичі), після війни мешк. в Польщі. Див. примітку 14; АІНП Вр, 520/20725.

[16] Псюк-Пілярчик Лідія, д. Шимона та Марії (нар. 22 VIII 1937 в Дрогобичі), після війни мешк. в Польщі. Див. примітку 14; АІНП Вр, 520/20724.

[17] Патковський Томаш с. Владислава (нар. 1900 у Коломиї, загинув між 17 та 21 IV 1940 у Калініні); вартовий СВ; добровільно вступив 1918 до ВП, учасник військових кампаній 1919–1921, демобілізований у званні підпоручника, з 1929 в пенітенціарній службі; охоронник у Дрогобицькій штрафній тюрмі; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 026/3, 37, 4140. Дружина – Марія Патковська була разом з братовою та племінником вбита 17 II 1945 учасниками УПА у Вільхівчику Копичинецького пов. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 20; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 665;

7.	PSIUK Szymon s. Feliksa[13], 1904 r. [urodzenia], w[ieś] Rychcice[h], powiat drohobycki, województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, starszy strażnik więzienny, Polak.	Żona – PSIUK Maria c. Feliksa[14], 35 l[at], Polka, gospodyni domowa; córka – Łucja[15], 9 l[at], uczennica; córka – Lidia[16], 2 l[ata].	m. Drohobycz, [ul.] Grunwaldzka 79 [i-]rodzina we w[si] Rychcice[j-i]
8.	PATKOWSKI[k] Tomasz s. Władysława[17], 1900 r. [urodzenia], mias[to] Kołomyja, województwo stanisławowskie, mieszkał w mieś[cie] Drohobyczu, strażnik więzienny, Polak.	Żona – PATKOWSKA[l] Maria [z domu] ZDĘBIAK, 34 l[ata], Polka, gospodyni domowa; syn – Władysław[18], 15 lat, uczeń.	m. Drohobycz, [ul.] Grunwaldzka 79 [i-]w[ieś] Husiatyn[-i]

[h] *Było:* Rechtyczi.

[i-i] *Dopisano odręcznie.*

[j] *Było:* Rychtica.

[k] *Było:* Padkowski.

[l] *Było:* Padkowska.

[13] Szymon Psiuk s. Feliksa (ur. 14 X 1904 w Rychcicach, pow. drohobycki, zamordowany 11 lub 12 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. Do września 1939 dozorca w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 13 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 019/3, 41, 5466; poszukiwany oficjalnie w 1957 na wniosek żony i w 1992 na wniosek córki. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 17; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 732; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 175–176; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 226; https://timenote.info/lv/person/view?id=3076294&l=pl [dostęp 3 I 2021].

[14] Maria Psiuk c. Michała (ur. 15 X 1905, zm. 23 VI 1966), deportowana z córkami: 10-letnią Łucją i 3-letnią Lidią 13 IV 1940 do Kazachstanu; na miejsce dotarły 1 V tego roku (wieś Aloszeńka, rej. mendykaryński, obw. kustanajski); powróciły do Polski w 1946, zam. w Biernacicach, następnie na stałe w Ziębicach, pow. ząbkowicki. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 17 (tu informacja o deportowaniu tylko z jedną córką); https://timenote.info/lv/person/view?id=11624045&l=pl [dostęp 8 I 2022].

[15] Łucja Psiuk, po mężu Skotnicka, c. Szymona i Marii (ur. 3 XII 1930 w Drohobyczu); po wojnie wróciła do Polski. Zob. przypis 14; AIPN Wr, 520/20725.

[16] Lidia Psiuk, po mężu Pilarczyk, c. Szymona i Marii (ur. 22 VIII 1937 w Drohobyczu); po wojnie wróciła do Polski. Zob. przypis 14; AIPN Wr, 520/20724.

[17] Tomasz Patkowski s. Władysława (ur. 1900 w Kołomyi, zamordowany między 17 a 21 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. Od 1918 ochotniczo w WP, uczestnik walk w l. 1919–1921. Po zdemobilizowaniu w stopniu podporucznika, w 1929 wstąpił do służby w więziennictwie; strażnik w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 8 X 1939, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 026/3, 37, 4140. Żona Maria Patkowska została zamordowana, wraz z bratową i bratankiem 17 II 1945 przez oddział UPA w Olchowczyku, pow. kopyczyniecki. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 20; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 665; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 172; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 171; W. Kubów, *Terroryzm na Podolu*, Warszawa 2003, s. 66.

[18] Władysław Patkowski s. Tomasza i Marii z d. Zdębiak (ur. 26 I 1925 w Olchowczyku, pow. kopyczyniecki). Od 1944 w WP, następnie w 1W 5. DP; aresztowany 20 III 1946 przez IW w Międzyrzeczu (5. Saskiej DP); we własnoręcznie napisanym życiorysie podał, że jego ojciec został zamordowany przez Niemców latem 1941, a on sam należał do Komsomołu oraz że po próbie ewakuacji na Wschód powrócił w rodzinne strony. Skazany na 5 lat pozbawienia wolności przez WSG w Międzyrzeczu, przebywał w więzieniach w Poznaniu, Strzelcach Opolskich i Jaworznie. Według zachowanych materiałów w AIPN miał być pozyskany do współpracy 25 XI 1949 jako agent celny „Danusia"; 27 III 1951

9.	ТОМАКА[T] Войцех Янович[19], 1901 г. [рождения], д[еревня] Закателя[20] Мостицкого уезда Львовского воеводства, проживает в г. Дрогобыч. Стражник тюрьмы. Поляк.	Жена – ТОМАКА[T] Паулина Викторовна, 38 л[ет], домохозяйка. Полька. Сын – Юзеф, 15 лет, учащийся. Дочь – Гено[в]ефа, 15 лет, учащийся. Дочь – Кристина, 9 лет. Сын – Ришард, 7 лет.	г. Дрогобыч, ул. Грунвальская, 79
10.	ОЖГА Антон Францевич[21], 1898 г. [рождения], г. Самбор Львовского воеводства. Проживал в г. Дрогобыч. Стражник тюрьмы 9 лет. Состоял в ППС с 1929 года по 1932 г. Поляк.	Жена – ОЖГА Станислава Юзефовна, 42 года, домохозяйка. Сын – Зигизмунд, 16 лет, учащийся. Дочь – Янина, 12 л[ет]. Дочь – Леокадия, 11 л[ет].	г. Дрогобыч

Bedyński K. – цит. праця. – С. 172; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 171; Kubów W. *Terroryzm na Podolu*, Warszawa, 2003. – С. 66.

[T] *Було:* Танака.

[18] Патковський Владислав с. Томаша і Марії з дому Зденб'як (нар. 26 I 1925 в с. Вільхівчик Копичинецького пов.); муляр за фахом; з 1944 у ВП, згодом – Військовій інформації (ІВ) 5-ї ПД; заарештований ІВ 20 III 1946 в Мендзижечі (5 Саська ПД); у автобіографії вказав, що його батька влітку 1941 вбили німці, а сам він був комсомольцем і після невдалої спроби евакуюватися на схід, повернувся додому. Засуджений Гарнізонним військовим судом у Мендзижечі до 5 років ув'язнення, покарання відбував у тюрмах Познаня, Стшельце Опольське і Явожно; за матеріалами АІНП був завербований 25 XI 1949 як агент «Дануся»; 27 III 1951 його виключили зі складу тюремної агентурної мережі в Явожно, а справу передали до повітового ПУБП у Яворі, Вроцлавського воєв.; звільнений 23 III 1951, мешкав у Яворі, а згодом – Гожуві-Велькопольському. АІНП По, 0044/1, Kartoteka ogólnoinformacyjna i odtworzeniowa; АІНП Вр, 0124/308/J, k. 23–30.

[19] Томака або Томак Войцех с. Яна (нар. 1901, загинув між 13 та 16 IV 1940 у Калініні); вартовий СВ; до вересня 1939 служив у Дрогобицькій штрафній тюрмі; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС 8 X 1939, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 020/4, 4, 4142. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 20; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 936; Bedyński K. – цит. праця. – С. 180, *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 422.

[20] Ймовірно Закостеля, гм. Мостиська Мостиського пов.

[21] Ожга Антоній с. Францішека (нар. 8 I 1898 у Самборі, вбитий між 13 та 16 IV 1940 у Калініні); вартовий або ст. вартовий СВ; учасник польсько-радянської війни; після демобілізації служив наглядачем Самбірської в'язниці, а згодом – охоронцем у Дрогобицькій штрафній тюрмі; заарештований 13 X 1939 співробітниками НКВС 13 X 1939, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 020/4, 6, 5980; на підставі запиту сина з 1946 Ожга Антоній перебував у розшуку; дружина і діти 13 IV 1940 були депортовані до Казахстану; посмертно відзначений золотим знаком «За заслуги в роботі пенітенціарної служби», який 2015 вручили у Посольстві РП в Оттаві (Канада), його внуку – Роману Ожзі. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 15; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 652; Bedyński K. – цит. праця. – С. 171; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 134; https://sw.gov.pl/aktualnosc/centralny-zarzad-sluzby-wieziennej-pamiec-o-bohaterach [доступ 3 I 2021].

9.	TOMAKA[m] Wojciech s. Jana[19], 1901 r. [urodzenia], w[ieś] Zakatela[20], powiat mościski, województwo lwowskie, mieszka w m. Drohobyczu, strażnik więzienny, Polak.	Żona – TOMAKA[m] Paulina c. Wiktora, 38 l[at], gospodyni domowa, Polka; syn – Józef, 15 lat, uczeń; córka – Geno-[w]efa, 15 lat, uczennica; córka – Krystyna, 9 lat; syn – Ryszard, 7 lat.	m. Drohobycz, ul. Grunwaldzka 79
10.	OŻGA Antoni s. Franciszka[21], 1898 r. [urodzenia], m. Sambor, województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 9 lat, należał do PPS od 1929 roku do 1932 r., Polak.	Żona – OŻGA Stanisława c. Józefa, 42 lata, gospodyni domowa; syn – Zygmunt, 16 lat, uczeń; córka – Janina, 12 l[at]; córka – Leokadia, 11 l[at].	m. Drohobycz
11.	KWIATKOWSKI Stanisław s. Józefa[22], 1902 r. [urodzenia], mias[to] Łuck, mieszka w m. Drohobyczu, dozorca więzienny, Polak.	Żona – KWIATKOWSKA Wanda c. Łukasza, 34 lata, Polka, gospodyni domowa; syn – Henryk, 11 l[at], uczeń; córka – Teresa, 7 lat; córka – Kazimiera, 5 lat.	Drohobycz także

wyeliminowany z sieci agenturalnej więzienia w Jaworznie, a jego akta przesłano do PUBP w Jaworze, woj. wrocławskie; zwolniony z więzienia 23 III 1951, zamieszkał w Jaworze, potem w Gorzowie Wielkopolskim. Z zawodu murarz. AIPN Po, 0044/1, Kartoteka ogólnoinformacyjna i odtworzeniowa; AIPN Wr, 0124/308/J, k. 23–30.

[m] *Było:* Tanaka.

[19] Wojciech Tomaka lub Tomak s. Jana (ur. 1901, zamordowany między 13 a 16 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. Do września 1939 pełnił służbę w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 8 X 1939, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 020/4, 4, 4142. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 20; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 936; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 180, *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 422.

[20] Prawdopodobnie Zakościele, gm. Mościska.

[21] Antoni Ożga s. Franciszka (ur. 8 I 1898 w Samborze, zamordowany między 13 a 16 IV 1940 w Kalininie); strażnik lub st. strażnik SW. Uczestnik wojny polsko-bolszewickiej; po demobilizacji dozorca w więzieniu w Samborze, następnie strażnik w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 13 X 1939, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 020/4, 6, 5980. W 1946 był oficjalnie poszukiwany przez syna. Żonę i dzieci 13 IV 1940 deportowano do Kazachstanu. Przyznaną pośmiertnie w 2015 złotą odznakę „Za zasługi w pracy penitencjarnej" odebrał w Ambasadzie RP w Ottawie mieszkający w Kanadzie wnuk Antoniego – Roman Ożga. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 15; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 652; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 171; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 134; https://sw.gov.pl/aktualnosc/centralny-zarzad-sluzby-wieziennej-pamiec-o-bohaterach [dostęp 3 I 2021].

[22] Stanisław Kwiatkowski s. Józefa (ur. 1902 w Łucku, zamordowany między 25 a 27 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. Dozorca w Więzieniu Karnym w Drohobyczu; aresztowany 8 X 1939, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 044/3, 43, 5459. Żona, 35 lat, została wraz z dziećmi zesłana w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 12; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 506.

11.	КВЯТКОВСКИЙ Станислав Юзефович[22], 1902 г. [рождения], гор. Луцк, проживает в г. Дрогобыч. Надзиратель тюрьмы. Поляк.	Жена – КВЯТКОВСКАЯ Ванда Лукашевана, 34 года, полька, домохозяйка. Сын – Генрих 11 л[ет], учащийся. Дочь – Тереза, 7 лет. Дочь – Казимира, 5 лет.	Дрогобыч тоже
12.	ЛАТВИНСКИЙ Целестин Юефович[23], 1908 г. [рождения], гор. Трутоков[24], Львовское воеводство, проживал в г. Догобыч, старший стражник тюрьмы 1 1/2 года. Поляк.	Жена – ЛАТВИНСКАЯ Августина Александровна, 28 лет, полька домохозяйка. Дочь – Варвара[25], 2 года.	Тоже ж"в Люблине"ж
13.	КОШАРСКИЙ[a] Ян Антонович[26], 1902 г. [рождения], д[еревня] Домарадз[к] Львовского воеводства, проживал в г. Дрогобыч, Тюремный стражник 9 лет. Поляк.	Жена – КОШАРСКАЯ[a] Паулина, 27 лет, домохозяйка.	Тоже ж"Рыхтичи"[м] Дрогобычского района"ж

[a] *Було:* Кашарский.

[к] *Було:* Долорац.

[а] *Було:* Кашарская.

[м] *Було:* Рахтиця.

[22] Квятковський Станіслав с. Юзефа (нар. 1902 в Луцьку, вбитий між 25 та 27 IV 1940 у Калінінні); вартовий СВ; наглядач у Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 044/3, 43, 5459; дружину (35 років) з дітьми депортували 13 IV 1940 у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 12; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 1. – С. 506.

[23] Латвінський Целестин с. Юзефа (нар. 1908 Холмі Люблінського воєв., вбитий між 17 та 21 IV 1940 у Калінінні); вартовий СВ; у вересні 1939 служив наглядачем Дрогобицької штрафної в'язниці; заарештований 13 X 1939 співробітниками НКВС; перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 027/3, 39, 5110. *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 1. – С. 513; Bedyński K. – цит. праця. – С. 165; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 1. – С. 643.

[24] Місцевості не встановлено.

[25] Латвінська Барбара Уршуля д. Целестина і Августини (нар. 18 VII 1937 у Любліні); на підставі рішення МВС отримала 1968 відмову у видачі паспорта для виїзду до Великобританії; обрана 1999 засідателем районного та окружного судів в Любліні. https://katalog.bip.ipn.gov.pl/informacje/29552 [доступ 4 I 2022]; Uchwała Nr 276/XVI/99 Rady Miejskiej w Lublinie z dnia 11 października 1999 r. w sprawie wyboru ławników do Sądu Okręgowego i Sądu Rejonowego w Lublinie na kadencję 2000–2003 (https://bip.lublin.eu › 17635_urm_276_xvi_1999 [доступ 4 I 2022]).

[26] Кошарський Ян с. Антонія (нар. 1902 у Домарадзі, Березівський пов., загинув між 13 та 16 IV 1940 у Калінінні); вартовий СВ; до вересня 1939 служив у Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 13 X 1939 співробітниками НКВС в Снятинці Дрогобицького пов., перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 020/4, 11, 2993. На підставі запиту дружини з 1957 був у розшуку. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 11, 39; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 1. – С. 410; Bedyński K. – цит. праця. – С. 163; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 1. – С. 591.

12.	ŁATWIŃSKI Celestyn s. Józefa[23], 1908 r. [urodzenia], mias[to] Trutokow[24], województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, starszy strażnik więzienny [przez] 1 1/2 roku, Polak.	Żona – ŁATWIŃSKA Augustyna c. Aleksandra, 28 lat, Polka, gospodyni domowa; córka – Barbara[25], 2 lata.	także [i]w Lublinie[i]
13.	KOSZARSKI[n] Jan s. Antoniego[26], 1902 r. [urodzenia], w[ieś] Domaradz[o], województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 9 lat, Polak.	Żona – KOSZARSKA[p] Paulina, 27 lat, gospodyni domowa.	także [i]Rychcice[r] w rejonie drohobyckim[i]
14.	URBANOWICZ Michał s. Ludwika[27], 1905 r. [urodzenia], wieś Sawiec[28] w województwie lwowskim, mieszkał w m. Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 5 lat, Polak.	Żona – URBANOWICZ Feliksa c. Roberta, 27 lat, gospodyni domowa, Polka.	m. Drohobycz [i]więzienie w Niemczech[i]

[n] *Było:* Kaszarski.

[o] *Było:* Dołorac.

[p] *Było:* Kaszarska.

[r] *Było:* Rachtica.

[23] Celestyn Łatwiński s. Józefa (ur. 1908 w Chełmie, woj. lubelskie, zamordowany między 17 a 21 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. We wrześniu 1939 pełnił służbę w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 13 X 1939, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 027/3, 39, 5110. *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 513; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 165; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 643.

[24] Miejscowość nieustalona.

[25] Barbara Urszula Łatwińska c. Celestyna i Augustyny (ur. 18 VII 1937 w Lublinie); w 1968 na podstawie decyzji MSW odmówiono jej wydania paszportu na wyjazd do Wielkiej Brytanii; w 1999 wybrana na ławnika Sądu Okręgowego i Sądu Rejonowego w Lublinie. https://katalog.bip.ipn.gov.pl/informacje/29552 [dostęp 4 I 2022]; Uchwała Nr 276/XVI/99 Rady Miejskiej w Lublinie z dnia 11 października 1999 r. w sprawie wyboru ławników do Sądu Okręgowego i Sądu Rejonowego w Lublinie na kadencję 2000–2003 (https://bip.lublin.eu › 17635_urm_276_xvi_1999 [dostęp 4 I 2022]).

[26] Jan Koszarski s. Antoniego (ur. 1902 w Domaradzu, pow. brzozowski, zamordowany między 13 a 16 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. Do września 1939 pełnił służbę w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 13 X 1939 w Śniatynce, pow. drohobycki; przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 020/4, 11, 2993. W 1957 oficjalnie poszukiwany na wniosek żony. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 11, 39; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 410; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 163; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 591.

[27] Michał Urbanowicz s. Ludwika (ur. 1905, zamordowany między 9 a 11 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. Od 15 V 1933 w więziennictwie, początkowo w Dubnie, następnie do września 1939 w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 13 X 1939, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 012/2, 24, 5981. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 20; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 959; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 180–181; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 449.

[28] Miejscowość nieustalona.

14.	УРБАНОВИЧ Михаил Людвигович[27], 1905 г. [рождения], село Савец[28] Львовского воеводства, проживал в г. Дрогобыч. Стражник тюрьмы 5 лет. Поляк.	Жена – УРБАНОВИЧ Феликса Робертовна, 27 лет, домохозяйка, полька.	г. Дрогобыч *тюрьма Германия*
15.	КРАВЧИК[я] Леон Константинович[29], 1909 г. [рождения], дер[евня] Еседриково[30] Лодзинского воеводства, проживал в г. Дрогобыч. Стражник тюрьмы 2 года.	Жена – КРАВЧИК[я] Янина Яновна, 22 года, полька, домохозяйка. Дочь – Генрика, 2 г[ода].	г. Дрогобыч *Германия*
16.	ФУРОВИЧ Марек Станиславович[31], 1900 г. [рождения], урож[енец] г. Дрогобыч. Проживал там же. Стражник тюрьмы 10 лет. Работал сапожником. Поляк.	Жена – ФУРОВИЧ Елена Александровна, 42 г[ода], полька, домохозяйка. Сын – Станислав, 15 лет, учащийся. Дочь – Тереза[32], 12 лет. Дочь – Мареша, 3 года.	г. Дрогобыч ул. Бориславская[о], 31

[я] *Було:* Кровчик.

[о] *Було:* Бориславского.

[27] Урбанович Міхал с. Людвіка (нар. 1905, загинув між 9 та 11 IV 1940 у Калініні); вартовий СВ; з 15 V 1933 служив у пенітенціарній системі м. Дубно, а згодом, до вересня 1939 у Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 13 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 012/2, 24, 5981. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 20; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 959; Bedyński K. – цит. праця. – С. 180–181; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 449.

[28] Місцевості не встановлено.

[29] Кравчик Леон с. Костянтина (нар. 11 IV 1909 або 1911 у Здунській Волі, загинув між 13 та 16 IV 1940 у Калініні); ст. вартовий СВ; до 20 IV 1937 проходив позатермінову військову службу, демобілізований у званні плютонового. З 1 V 1937 наглядач у Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 13 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 020/4, 14, 4201. *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 1. – С. 438; Bedyński K. – цит. праця. – С. 164; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 1. – С. 593; https://timenote.info/pl/Leon-Krawczyk [доступ 4 I 2022].

[30] Місцевості не встановлено.

[31] Фурович Марек Станіслав с. Станіслава (нар. 1900 у Дрогобичі, загинув між 22 та 25 IV 1940 у Калініні); вартовий СВ; учасник війни 1920 з більшовиками, до 1928 служив у ВП, згодом – наглядач у Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 037/1, 40, 5404. Дружина і троє дітей були 13 IV 1940 депортовані в Казахстан. *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 1. – С. 191; Bedyński K. – цит. праця. – С. 157; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 471.

[32] Фурович-Карвецька Тереза, д. Марка і Гелени (нар. 3 X 1926 в Трускавці); після війни мешкала в Польщі. АІНП Вр, 519/628845.

15.	KRAWCZYK[a] Leon s. Konstantego[29], 1909 r. [urodzenia], wie[ś] Jesiedrikowo[30], województwo łódzkie, mieszkał w m. Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 2 lata.	Żona – KRAWCZYK[a] Janina c. Jana, 22 lata, Polka, gospodyni domowa; córka – Henryka, 2 l[ata].	m. Drohobycz [i]-Niemcy[i]
16.	FUROWICZ Marek s. Stanisława[31], 1900 r. [urodzenia], urodz[ony w] m. Drohobyczu i zamieszkały tamże, strażnik więzienny [przez] 10 lat, pracował jako szewc, Polak.	Żona – FUROWICZ Helena c. Aleksandra, 42 l[ata], Polka, gospodyni domowa; syn – Stanisław, 15 lat, uczeń; córka – Teresa[32], 12 lat; córka – Mariesza, 3 lata.	m. Drohobycz, ul. Borysławska[t] 31
17.	WOŹNIAK Stanisław s. Jana[33], 1891 r. [urodzenia], w[ieś] Dudków, województwo kieleckie, mieszkał w m. Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 18 lat, Polak.	Żona – WOŹNIAK Władysława, 44 l[ata], Polka, gospodyni domowa; syn – Mieczysław, 19 l[at], uczeń; córka – Anna, 17 lat, uczennica.	m. Drohobycz, ul. Śląska Górka 117

[a] *Było:* Krowczyk.

[i] *Było:* Borisławskiego.

[29] Leon Krawczyk s. Konstantego (ur. 11 IV 1909 lub 1911 w Zduńskiej Woli, zamordowany między 13 a 16 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Do 20 IV 1937 odbywał nadterminową służbę wojskową, zdemobilizowany w stopniu plutonowego. Od 1 V 1937 strażnik w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 13 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 020/4, 14, 4201. *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 438; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 164; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 593; https://timenote.info/pl/Leon-Krawczyk [dostęp 4 I 2022].

[30] Miejscowość nieustalona.

[31] Marek Stanisław Furowicz s. Stanisława (ur. 1900 w Drohobyczu, zamordowany między 22 a 25 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. Uczestnik wojny 1920; do 1928 w WP, następnie dozorca w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 037/1, 40, 5404. Żonę i troje dzieci 13 IV 1940 deportowano do Kazachstanu. *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 191; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 157; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 471.

[32] Teresa Furowicz, po mężu Karwecka, c. Marka i Heleny (ur. 3 X 1926 w Truskawcu); po wojnie wróciła do Polski. AIPN Wr, 519/628845.

[33] Stanisław Woźniak s. Jana (ur. 1891, zamordowany 11 lub 12 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Do 1929 pełnił służbę w więzieniu w Piotrkowie Trybunalskim, następnie w Baranowiczach, a od 1937 w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 019/1, 23, 5106. *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 1022; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 183; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 260.

17.	ВОЗНЯК Станислав Янович[33], 1891 г. [рождения], д[еревня] Дудков Келецкого воеводства, проживал в гор. Дрогобыч. Стражник тюрьмы 18 лет. Поляк.	Жена – ВОЗНЯК Владислава, 44 г[ода], полька домохозяйка. Сын – Мечеслав, 19 л[ет], учащийся. Дочь – Анна, 17 лет, учащаяся.	г. Дрогобыч, ул. Силезская Гурка, 117
18.	ПЕТРУСЯК Юзеф Войцехович[34], 1900 г. [рождения], гор. Бендин Келецкого воеводства. Проживал в г. Дрогобыч. Заведующий складом тюрьмы 17 лет. Поляк.	Жена – ПЕТРУСЯК Софья Вацлавовна, 34 г[ода], полька, домохозяйка. Сын – Збигнев, 13 лет, учащийся. Сын – Ежи, 6 лет. Сын – Эдмунд, 4 года.	г. Дрогобыч, ул. Грунвальдская, 79
19.	СЕДЕЛЬСКИЙ Станислав Юльянович[35], 1901 г. [рождения], гор. Влоцлавек[п], Варшавское воеводство, проживал г. Дрогобыч, стражник тюрьмы 12 лет. Поляк.	Жена – СЕДЕЛЬСКАЯ Станислава, 29 лет, полька, домохозяйка.	г. Дрогобыч, ул. Грунвальдская, 29 *семья выехала в Луцк*
20.	МИСКУВ Михаил Петрович[36], 1903 г. [рождения], дер[евня] Литовец[37] Дрогобычского уезда, Львовского воеводства, проживал в г. Дрогобыч. Стражник тюрьмы 12 лет. Поляк.	Жена – МИСКУВ Катажина Юзефовна, 30 лет, полька, домохозяйка. Дочь – Янина, 8 лет. Дочь – Хенрика, 6 лет.	г. Дрогобыч при тюрьме

[п] *Было:* Влацловск.

[33] Возняк Станіслав с. Яна (нар. 1891, загинув 11 або 12 IV 1940 у Калініні); ст. вартовий СВ; до 1929 служив наглядачем в'язниці у Пйотркові Трибунальському, а згодом у Барановичах, а з 1937 – Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 019/1, 23, 5106. *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 1022; Bedyński K. – цит. праця. – С. 183; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 1. – С. 260.

[34] Петрусяк Юзеф с. Войцеха (нар. 1900 у Бендзині, загинув між 18 та 21 IV 1940 у Калініні); підстаршина СВ; до вересня 1939 служив у господарчому відділенні Дрогобицької штрафної в'язниці; заарештований у жовтні 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 033/3, 45, 5403; дружину з двома синами 13 IV 1940 депортували в Казахстан. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 16; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 689; Bedyński K. – цит. праця. – С. 173; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 183.

[35] Седельський Станіслав с. Юліана (нар. 1901 у Влоцлавку, загинув між 9 та 11 IV 1940 у Калініні); ст. вартовий СВ; до квітня 1929 – наглядач Володимирської в'язниці, а потім – Люблінської; у вересні 1939 служив у Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 012/1, 120, 4367. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 18 (тут прізвище: Сіодельський); *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 799; Bedyński K. – цит. праця. – С. 176; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 313.

18.	PIETRUSIAK Józef s. Wojciecha[34], 1900 r. [urodzenia], mias[to] Będzin, województwo kieleckie, mieszkał w m. Drohobyczu, kierownik magazynu więzienia [przez] 17 lat, Polak.	Żona – PIETRUSIAK Zofia c. Wacława, 34 l[ata], Polka, gospodyni domowa; syn – Zbigniew, 13 lat, uczeń; syn – Jerzy, 6 lat; syn – Edmund, 4 lata.	m. Drohobycz, ul. Grunwaldzka 79
19.	SIEDELSKI Stanisław s. Juliana[35], 1901 r. [urodzenia], mias[to] Włocławek[u], województwo warszawskie, mieszkał w m. Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 12 lat, Polak.	Żona – SIEDELSKA Stanisława, 29 lat, Polka, gospodyni domowa.	m. Drohobycz, ul. Grunwaldzka 29 [rodzina wyjechała do Łucka]
20.	MISKÓW Michał s. Piotra[36], 1903 r. [urodzenia], wie[ś] Litowiec[37], powiat drohobycki, województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 12 lat, Polak.	Żona – MISKÓW Katarzyna c. Józefa, 30 lat, Polka, gospodyni domowa; córka – Janina, 8 lat; córka – Henryka, 6 lat.	m. Drohobycz przy więzieniu

[u] *Było:* Włacłowsk.

[34] Józef Pietrusiak s. Wojciecha (ur. 1900 w Będzinie, zamordowany między 18 a 21 IV 1940 w Kalininie); przod. SW. Do września 1939 pełnił służbę w dziale gospodarczym Więzienia Karnego w Drohobyczu. Aresztowany w październiku 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 033/3, 45, 5403. Żona i dwaj synowie zostali deportowani do Kazachstanu 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 16; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 689; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 173; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 183.

[35] Stanisław Siedelski s. Juliana (ur. 1901 we Włocławku, zamordowany między 9 a 11 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Do kwietnia 1929 dozorca w więzieniu we Włodzimierzu Wołyńskim, następnie w Lublinie. We wrześniu 1939 pełnił służbę w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 8 X 1939, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 012/1, 120, 4367. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 18 (tu nazwisko: Siodelski); *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 799; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 176; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 313.

[36] Michał Misków lub Miśków s. Piotra (ur. 1903 w pow. drohobyckim, zamordowany między 22 a 25 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Po demobilizacji z WP dozorca w Więzieniu Karnym w Drohobyczu; w sierpniu 1939 zmobilizowany do żandarmerii (kpr.). Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 8 lub 13 X 1939, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 037/1, 51, 3521. Rodzina prawdopodobnie została przesiedlona na tereny znajdujące się pod okupacją niemiecką. *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 587; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 168; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 69.

[37] Zapewne chodzi o Lipowiec, pow. drohobycki.

21.	БЯЛЫЙ Игнатий Данилович[38], 1888 года [рождения], село Водники Львовского воеводства, проживал в г. Дрогобыч, полицейский. Имеет собственный дом до 1923 г. состоял в ППС, украинец.	Жена – БЯЛЫЙ Мария Ивановна, 45 лет, полька, домохозяйка.	г. Дрогобыч, Снежная ул., 9
22.	ОСИНЯК Людвиг Петрович[39], 1899 г. [рождения], гор. Глогув[-Малопольский] Львовского воеводства, проживал в г. Дрогобыч, рядовой, полицейский, служил 16 лет в полиции. Поляк.	Жена – ОСИНЯК Мария Якубовна, 32 г[ода], домохозяйка. Дочь – Михайлина, 12 лет. Дочь – Владислава, 9 лет.	г. Дрогобыч
23.	ГЛИНСКИЙ Кароль Казимирович[40], 1896 г. [рождения], гор. Варшава, проживал гор. Дрогобыч, тюремщик 15 лет, работал слесарем. Поляк.	Жена – ГЛИНСКАЯ Елена Валерьяновна, 43 г[ода], полька, домохозяйка. Дочь – Ядвига, 17 лет, учащаяся. Дочь – Зофия, 15 лет, учащаяся. Сын – Апполинарий, 13 лет. Дочь – Мария 11 лет. Дочь – Стефания, 9 лет. Дочь – Елена, 7 лет.	г. Дрогобыч, ул. Грунвальдская, 79

[36] Міскув або Міськув Міхал с. Пьотра (нар. 1903 у Дрогобицькому пов., загинув між 22 та 25 IV 1940 в Калініні); ст. вартовий СВ; після демобілізації служив наглядачем у Дрогобицькій штрафній в'язниці; у серпні 1939 мобілізований до жандармерії (капр.); заарештований 8 або 13 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 037/1, 51, 3521. Ймовірно сім'я була переселена на окуповану німцями територію. *Miednoje. Księga Cmentarna...* – T. 2. – C. 587; Bedyński K. – цит. праця. – C. 168; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – T. 2. – C. 69.

[37] Йдеться про с. Липовець Дрогобицького пов.

[38] Бялий Ігнацій с. Даніеля (нар. 30 XII 1888 або 1889 у Водниках, Бібрський пов., загинув 8 або 9 V 1940 в Калініні); ст. пост. ДП; з 1936 служив у поліції Львівського воєв., у 1939 – у Львові; заарештований 20 IX 1939 у Долині Станіславівського воєв.; 25 XI 1939 перевезений зі Станіславської в'язниці до Юхновського табору (записався як українець); прибув 27 XII 1939 до Осташковського табору; номер у списку вивезених – 054/1, 55, 2530. Можливо, тотожний зі співробітником поліції Бялим, заарештованим у жовтні 1939 у Дрогобичі, згадується в публікації *Lista Polaków aresztowanych...* – C. 5. *Miednoje. Księga Cmentarna...* – T. 1. – C. 40; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – T. 1. – C. 210.

[39] Осіняк Людвік с. Яна (нар. 25 VIII 1899 в Глогові Малопольському, загинув 11 або 12 IV 1940 в Калініні); ст. пост. ДП. З 1923 служив в поліції: у 1936 у Львівському воєв., у 1937 – у Львові, а з 1939 – відділку ДП у Дрогобичі; заарештований 20 IX 1939 співробітниками НКВС у Долині Станіславівського воєв.; переведений 25 XI 1939 з Станіславської в'язниці до Юхновського табору, а звідти 27 XII 1939 прибув до Осташковського табору; номер у списку вивезених – 019/1, 38, 2539. *Miednoje. Księga Cmentarna...* – T. 2. – C. 647; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* T. 2. – C. 148; http://www.mgbp.com.pl/index.php/dzialalnosc/glogowskie-biografie/bohaterowie-czasow-wojny/1077-ludwik-osiniak [доступ 5 I 2022].

21.	BIAŁY Ignacy s. Daniela[38], 1888 rok [urodzenia], wieś Wodniki, województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, policjant, posiada własny dom, do 1923 r. należał do PPS, Ukrainiec.	Żona – BIAŁY Maria c. Iwana, 45 lat, Polka, gospodyni domowa.	m. Drohobycz, ul. Śnieżna 9
22.	OSINIAK Ludwik s. Piotra[39], 1899 r. [urodzenia], mias[to] Głogów [Małopolski], województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, szeregowy, policjant, służył 16 lat w policji, Polak.	Żona – OSINIAK Maria c. Jakuba, 32 l[ata], gospodyni domowa; córka – Michalina, 12 lat; córka – Władysława, 9 lat.	m. Drohobycz
23.	GLIŃSKI Karol s. Kazimierza[40], 1896 r. [urodzenia], mias[to] Warszawa, mieszkał w mieś[cie] Drohobyczu, strażnik więzienny [przez] 15 lat, pracował jako ślusarz, Polak.	Żona – GLIŃSKA Helena c. Waleriana, 43 l[ata], Polka, gospodyni domowa; córka – Jadwiga, 17 lat, uczennica; córka – Zofia, 15 lat, uczennica; syn – Apolinary, 13 lat; córka – Maria, 11 lat; córka – Stefania, 9 lat; córka – Helena, 7 lat.	m. Drohobycz, ul. Grunwaldzka 79

[38] Ignacy Biały s. Daniela (ur. 30 XII 1888 lub 1889 w Wodnikach, pow. bobrecki, zamordowany 8 lub 9 V 1940 w Kalininie); st. post. PP. Co najmniej od 1936 w policji woj. lwowskiego, w 1939 we Lwowie. Aresztowany 20 IX 1939 w Dolinie, woj. stanisławowskie; 25 XI 1939 przewieziony z więzienia w Stanisławowie do obozu juchnowskiego (w ewidencji tego obozu występuje jako Ukrainiec), a stamtąd 27 XII 1939 przybył do obozu ostaszkowskiego, nr listy wywózkowej 054/1, 55, 2530. Być może tożsamy z występującym w publikacji *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 5, policjantem Białym, aresztowanym w Drohobyczu w październiku 1939. *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 40; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 210.

[39] Ludwik Osiniak s. Jana (ur. 25 VIII 1899 w Głogowie Małopolskim, zamordowany 11 lub 12 IV 1940 w Kalininie); st. post. PP. W policji od 1923; w 1936 w woj. lwowskim; w 1937 we Lwowie; w 1939 na posterunku PP w Drohobyczu. Aresztowany 20 IX 1939 w Dolinie, woj. stanisławowskie; 25 XI 1939 przewieziony z więzienia w Stanisławowie do obozu juchnowskiego, a stamtąd 27 XII 1939 przybył do obozu ostaszkowskiego, nr listy wywózkowej 019/1, 38, 2539. *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 647; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 148; http://www.mgbp.com.pl/index.php/dzialalnosc/glogowskie-biografie/bohaterowie-czasow-wojny/1077-ludwik-osiniak [dostęp 5 I 2022].

[40] Karol Gliński s. Kazimierza (ur. 11 X 1897 w Warszawie, zamordowany między 29 IV a 1 V 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Uczestnik wojny z ZURL. Od marca 1926 dozorca w Centralnym Areszcie w Warszawie przy ul. Daniłowiczowskiej. W 1927 ukończył X Kurs dla strażników w Centralnej Szkole Departamentu Karnego Ministerstwa Sprawiedliwości; od 1935 strażnik w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 051/2, 12, 5988. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 9; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 212; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 158–159, *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 319.

24.	СТАНКЕВИЧ Михаил Андреевич[41], 1900 г. [рождения], м[естность] Дынув[F] Львовского воеводства, проживал в г. Дрогобыче. Рядовой тюремщик. В тюрьме работал 13 лет портным. Поляк.	Жена – СТАНКЕВИЧ Тереза Юзефовна, 36 лет. Полька. Домохозяйка. Дочь – Марта, 14 лет.	Тоже
25.	ПЕНЬЖИНСКИЙ Ницефор Андреевич[42], 1908 г. [рождения], дер[евня] Доханово Познанского воеводства. Проживал в г. Дрогобыч. Старший стражник тюрьмы. Работал учителем тюрьмы 5 лет. Поляк.	Жена – ПЕНЬЖИНСКАЯ Иона[43] Яновна, 23 года, полька, домохозяйка. Тесть – КОРЧИНСКИЙ Ян[44] 64 г[ода], пенсионер. Поляк. Теща – КОРЧИНСКАЯ Розалия, 60 л[ет], домохозяйка.	Тоже

[F] *Було:* Данув.

[40] Глінський Кароль с. Казимира (нар. 11 X 1897 у Варшаві, загинув між 29 IV та 1 V 1940 в Калініні); ст. вартовий СВ; учасник війни з ЗУНР; з березня 1926 – наглядач в Центральному слідчому ізоляторі м. Варшава (вул. Даніловічовській); у 1927 закінчив X курс охоронників Центральної школи кримінального департаменту Міністерства юстиції; з 1935 – наглядач у Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 051/2, 12, 5988. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 9; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 1. – С. 212; Bedyński K. – цит. праця. – С. 158–159, *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* Т. 1. – С. 319.

[41] Станкевич Міхал с. Анджея (нар. 1900 в Дипові Березівського пов., загинув 5 або 6 IV 1940 в Калініні); ст. вартовий СВ; з 30 V 1919 служив у ВП; після демобілізації наглядач у Дрогобицькій штрафній в'язниці; мобілізований у серпні 1939 до ВП, поранений в бою з німцями; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – [2], 32; дружину і доньку 13 IV 1940 депортували в Казахстан. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 19; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 853; Bedyński K. – цит. праця. – С. 178, *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* Т. 2. – С. 380.

[42] Прав. Ціонжинський Войцех Ніцефор с. Анджея (нар. 24 III 1908 у с. Доханово Гнезненського пов., загинув між 29 IV та 1 V 1940 в Калініні); ст. вартовий СВ; випускник учительського ліцею в Гнезні; підпоручник зап. КОП; з 1 IX 1934 – викладач садівництва у сільськогосподарській школі при Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 051/2, 9, 7019/274; після війни офіційно у розшуку на підставі запиту брата; *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 6; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 1. – С. 104; Bedyński K. – цит. праця. – С. 154, *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* Т. 2. – С. 518.

[43] Прав. Ціонжинська Яніна (дів. пр. Корчинська), депортована 13 IV 1940 до Казахстану. *Lista Polaków aresztowanych...*, С. 7; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 518.

[44] Корчинський Ян с. Антонія (нар. 1875, пом. 18 III 1941 в Ухтіжемлазі – Ухта); заарештований 10 IV 1940 співробітниками НКВС, ув'язнений у Дрогобичі, засуджений 4 X 1940 ОСО при НКВС СРСР до 5 років ВТТ, покарання відбував в Ухтижемлазі (Комі АРСР); дружину 13 IV 1940 депортували до віддалених регіонів СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 11; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]).

24.	STANKIEWICZ Michał s. Andrzeja[41], 1900 r. [urodzenia], m[iejscowość] Dynów*, województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, szeregowy strażnik więzienny, w więzieniu pracował [przez] 13 lat jako krawiec, Polak.	Żona – STANKIEWICZ Teresa c. Józefa, 36 lat, Polka, gospodyni domowa; córka – Marta, 14 lat.	także
25.	PIEŃŻYŃSKI Nicefor s. Andrzeja[42], 1908 r. [urodzenia], wie[ś] Dochanowo, województwo poznańskie, mieszkał w m. Drohobyczu, starszy strażnik więzienny, pracował jako nauczyciel więzienny [przez] 5 lat, Polak.	Żona – PIEŃŻYŃSKA Iona[43] c. Jana, 23 lata, Polka, gospodyni domowa; teść – KORCZYŃSKI Jan[44], 64 l[ata], emeryt, Polak; teściowa – KORCZYŃSKA Rozalia, 60 l[at], gospodyni domowa.	także

* *Było:* Danuw.

[41] Michał Stankiewicz s. Andrzeja (ur. 1900 w Dynowie, pow. brzozowski, zamordowany 5 lub 6 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Od 30 V 1919 w WP; po demobilizacji dozorca w Więzieniu Karnym w Drohobyczu; w sierpniu 1939 zmobilizowany do WP, ranny w walce z Niemcami. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej [2], 32. Żona i córka zostały 13 IV 1940 deportowane do Kazachstanu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 19; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 853; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 178, *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 380.

[42] Właśc. Wojciech Nicefor Ciążyński s. Andrzeja (ur. 24 III 1908 w Dochanowie, pow. gnieźnieński, zamordowany między 29 IV a 1 V 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Absolwent liceum nauczycielskiego w Gnieźnie. Służbę wojskową odbył w KOP (ppor. rez. KOP). Od 1 IX 1934 nauczyciel ogrodnictwa w Szkole Rolniczej dla więźniów w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 051/2, 9, 7019/274; po wojnie oficjalnie poszukiwany na wniosek brata. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 6; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 104; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 154, *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 518.

[43] Właśc. Janina Ciążyńska z d. Korczyńska, deportowana do Kazachstanu 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 7; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 518.

[44] Jan Korczyński s. Antoniego (ur. 1875, zm. 18 III 1941 w Uchcie); aresztowany 10 IV 1940 przez funkcjonariuszy NKWD, więziony w Drohobyczu, skazany 4 X 1940 przez OSO przy NKWD ZSRS na 5 lat łagrów, przebywał w *Uchtiżemlagu* (Komi ASRS). Żona została wywieziona w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 11; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]).

26.	ТАЛЯСКА Болеслав Юзефович[45], 1900 г. [рождения], дер[евня] Осечно Старгартского уезда[с] Поморского воеводства, проживал в г. Дрогобыч, старший стражник – заведующий подсобным хозяйством тюрьмы. Поляк.	Жена – ТАЛЯСКА Станислава Яновна, 39 лет. Сестра – Елена, 21 год, домохозяйка.	Тоже
27.	ПАЛИЦА Матеуш Винцентьевич[46], 1888 г. [рождения], дер[евня] Завадов[т] Львовского уезда и воеводства. Проживал в г. Дрогобыч. Надзиратель тюрьмы 18 лет. Поляк.	Жена – ПАЛИЦА Катажина Валентиновна, 59 лет, полька, домохозяйка. Сын – Станислав, 26 лет, работает на фабрике. Сын – Казимир, 20 лет, работает в Дрогобычской тюрьме. Сын – Юзеф, 17 лет, учащийся. Дочь – Елена, 17 лет. Дочь – Станислава, 15 лет, учащаяся. Дочь – Янина, 12 лет, учащаяся.	г. Дрогобыч, ул. Коминарска, 23
28.	МРУВЧИНСКИЙ Владислав Вавжинец[47], 1895 г. [рождения], дер[евня] Комратово Познанского воеводства, проживал в г. Дрогобыч. Капрал, мельник тюрьмы. Служил в тюрьме 16 лет. Поляк.	Жена – МРУВЧИНСКАЯ Юльяна, 43 г[ода], полька, домохозяйка. Сын – Тадеуш[48] 17 л[ет], безработный. Сын – Станислав[49], 13 лет, учащийся.	г. Дрогобыч, ул. Грунвальдская, 79

[с] *Було:* Старобертовского уезда.

[т] *Було:* Завидув.

[45] Таляська Болеслав с. Юзефа (нар. 1900 в Осечні Старгардського пов., загинув між 18 та 21 IV 1940 в Калініні); ст. вартовий СВ; до 1939 служив в Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 033/3, 50, 5290; дружину Станіславу 13 IV 1940 депортували до Казахстану. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 20; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 928; Bedyński K. – цит. праця. – С. 180; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* Т. 2. – С. 415.

[46] Паліца Матеуш с. Вінцента (нар. 1888 в с. Завадів Львівського пов., загинув між 17 та 21 IV 1940 в Калініні); ст. вартовий СВ; з 1927 до 1935 служив у Львівській в'язниці (вул. Баторія), до 1939 служив в Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 030/1, 1, 4995; дружину з двома дітьми 13 IV 1940 депортували в Казахстан. *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 657; Bedyński K. – цит. праця. – С. 172, *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* Т. 2. – С. 163.

26.	TALASKA Bolesław s. Józefa[45], 1900 r. [urodzenia], wie[ś] Osieczno, powiat stargardzki[x], województwo pomorskie, mieszkał w m. Drohobyczu, starszy strażnik – kierownik gospodarstwa pomocniczego więzienia, Polak.	Żona – TALASKA Stanisława c. Jana, 39 lat; siostra – Helena, 21 lat, gospodyni domowa.	także
27.	PALICA Mateusz s. Wincentego[46], 1888 r. [urodzenia], wie[ś] Zawadów[y], powiat i województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, dozorca więzienia [przez] 18 lat, Polak.	Żona – PALICA Katarzyna c. Walentego, 59 lat, Polka, gospodyni domowa; syn – Stanisław, 26 lat, pracuje w fabryce; syn – Kazimierz, 20 lat, pracuje w drohobyckim więzieniu; syn – Józef, 17 lat, uczeń; córka – Helena, 17 lat; córka – Stanisława, 15 lat, uczennica; córka – Janina, 12 lat, uczennica.	m. Drohobycz, ul. Kominiarska 23
28.	MRÓWCZYŃSKI Władysław Wawrzyniec[47], 1895 r. [urodzenia], wie[ś] Komratowo, województwo poznańskie, mieszkał w m. Drohobyczu, kapral, młynarz więzienia, służył w więzieniu [przez] 16 lat, Polak.	Żona – MRÓWCZYŃSKA Juliana, 43 l[ata], Polka, gospodyni domowa; syn – Tadeusz[48], 17 l[at], bezrobotny; syn – Stanisław[49], 13 lat, uczeń.	m. Drohobycz, ul. Grunwaldzka 79

[x] *Było:* starobiertowski.

[y] *Było:* Zawidów.

[45] Bolesław Talaska s. Józefa (ur. 1900 w Osiecznie, pow. stargardzki, zamordowany między 18 a 21 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Do 1939 pełnił służbę w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 8 X 1939, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 033/3, 50, 5290. Żona Stanisława Talaska deportowana została 13 IV 1940 do Kazachstanu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 20; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 928; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 180, *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 415.

[46] Mateusz Palica s. Wincentego (ur. 1888 we wsi Zawadów, pow. lwowski, zamordowany między 17 a 21 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. W l. 1927–1935 pełnił służbę we Lwowie w więzieniu przy ul. Batorego, następnie do 1939 w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 8 X 1939, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 030/1, 1, 4995. Żonę i dwoje dzieci deportowano 13 IV 1940 do Kazachstanu. *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 657; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 172, *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 163.

[47] Władysław Mrówczyński s. Wawrzyńca (ur. 27 X 1895 w Komratowie, pow. żniński, zamordowany między 22 a 25 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. W 1914 zmobilizowany do armii niemieckiej – walczył na terenie Francji (m.in. pod Verdun); przeszedł na stronę francuską i w listopadzie 1917 ochotniczo wstąpił do AP gen. Hallera; następnie uczestnik walk w l. 1919–1920, zdemobilizowany w 1922. Od 1927 dozorca w Więzieniu Karnym w Drohobyczu (kierownik młyna i piekarni więziennej). Aresztowany 13 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy

29.	ДРОГОВСКИЙ Винцентий Михайлович[50], 1889 г. [рождения], дер[евня] Липе Познанского воеводства. Проживал в г. Дрогобыче. Рядовой полицейский. Имеет собдом, поляк.	Жена – ДРОГОВСКАЯ Юзефа Яновна, 46 лет, полька, домохозяйка. Сын – Чеслав, 12 лет, учащийся. Дочь – МУСЯВА, 19 лет, портниха.	г. Дрогобыч, ул. Святого Христа, 136
30.	ЧЕРНЯК Ян Юзефович[51], 1883 г. [рождения], гор. Дрогобыч, проживал там же, Старший полицейский, 19 лет в полиции. Поляк.	Жена – ЧЕРНЯК Юзефа Михайловна, 50 лет, полька, домохозяйка. Дочь – Елена, 18 лет, прикмахерша. Дочь – Станислава, 16 лет. Сын – Мечеслав, 14 лет, учащийся. Дочь – Мария, 11 лет учащаяся.	г. Дрогобыч, ул. [Святого] Яна, 30

[47] Мрувчинський Владислав с. Вавжиньца (нар. 27 X 1895 в Комратові Жнінського пов., загинув між 22 та 25 IV 1940 в Калінінні); ст. вартовий СВ; мобілізований 1914 до німецької армії; воював на території Франції; учасник битви під Верденом; перейшов на бік французів і XI 1917 добровільно вступив до АП ген. Юзефа Галлера; учасник військових кампаній 1919–1920, демобілізований у 1922 з ВП; з 1927 – керівник млина та пекарні при Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 13 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 037/1, 48, 5976. В Калінінні збили також його брата Станіслава Мрувчинського – ст. пост. ДП зі Станіславова і двоюрідного брата Генріка Мрувчинського – пост. ДП з Тарнополя; дружину з двома синами 13 IV 1940 депортували в Казахстан (колгосп Довбушка Мендикаринського району Костанайської обл.). На підставі запиту дружини перебував з 1957 у розшуку. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 15; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 598; Bedyński K. – цит. праця. – С. 169, *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* Т. 2. – С. 89; https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/73588,Katyn-ocalic-od-zapomnienia-Szczecin-24-czerwca-2019.html [доступ 6 I 2022].

[48] Мрувчинський Тадеуш, депортований IV 1940 разом з матір'ю і братом Станіславом до Казахстану (Боровоє); покинув СРСР з армією ген. Владислава Андерса, після війни оселився в Уельсі (Великобританія). Adamowska M. *Rozmowa ze Stanisławem Mrówczyńskim* (https://szczecin.wyborcza.pl/szczecin/7,34939,3297082.html [доступ 1 VIII 2022]).

[49] Мрувчинський Станіслав, депортований IV 1940 разом з матір'ю і братом Тадеушем до Казахстану (Боровоє), працював у місцевому колгоспі; вступив до армії ген. Зигмунта Берлінга (1-а армія Війська Польського), після війни служив у ВП; член правління Щецинського товариства «Катинь» і співредактор журналу «Родовід II», що видається ними; у 1990-х співпрацював з Історичною комісією Товариства друзів Дрогобицької землі. Adamowska M. – цит. праця; Orczykowski D.M. *Pielgrzymka Drohobyczan na Jasną Górę – 1993 rok* // Biuletyn Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej. – 2019 – № 25 – С. 101; Lorenz R., Pilecki J.M. *Działalność Komisji Historycznej SPZD.* – Там само. – С. 72.

[50] Дроговський Вінценти с. Міхала (нар. 6 VI 1899 у с. Ліпе Іновроцлавського пов., загинув між 25 та 27 IV 1940 в Калінінні); пост. ДП з 1920 в поліції, у вересні 1939 служив у Дрогобичі; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 045/2, 88, 84. Дружина, Юзефа Дроговська, була депортована 13 IV 1940 з двома дітьми до віддалених регіонів СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 8 (тут дата арешту: 2 X 1939); *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 1. – С. 153; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* Т. 1 – С. 387.

29.	DROGOWSKI Wincenty s. Michała[50], 1889 r. [urodzenia], wie[ś] Lipie, województwo poznańskie, mieszkał w m. Drohobyczu, szeregowy policjant, posiada włas[ny] dom, Polak.	Żona – DROGOWSKA Józefa c. Jana, 46 lat, Polka, gospodyni domowa; syn – Czesław, 12 lat, uczeń; córka – MUSIAWA, 19 lat, krawcowa.	m. Drohobycz, ul. Świętego Krzyża 136
30.	CZERNIAK Jan s. Józefa[51], 1883 r. [urodzenia], mias[to] Drohobycz, zamieszkały tamże, starszy policjant, 19 lat w policji, Polak.	Żona – CZERNIAK Józefa c. Michała, 50 lat, Polka, gospodyni domowa; córka – Helena, 18 lat, fryzjerka; córka – Stanisława, 16 lat; syn – Mieczysław, 14 lat, uczeń; córka – Maria, 11 lat, uczennica.	m. Drohobycz, ul. [Świętego] Jana 30

wywózkowej 037/1, 48, 5976. W Kalininie zamordowano również jego brata Stanisława Mrówczyńskiego – st. post. PP ze Stanisławowa oraz kuzyna Henryka Mrówczyńskiego – post. PP z Tarnopola. Żonę i dwóch synów deportowano 13 IV 1940 do Kazachstanu (kołchoz w Dołbuszce, rej. mendykaryński, obw. kustanajski). W 1957 Władysław Mrówczyński był oficjalnie poszukiwany przez żonę. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 15; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 598; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 169, *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 89; https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/73588,Katyn-ocalic-od-zapomnienia-Szczecin-24-czerwca-2019.html [dostęp 6 I 2022].

[48] Tadeusz Mrówczyński, zesłany w kwietniu 1940 z matką i bratem Stanisławem do Kazachstanu (Borowoje); opuścił ZSRS z armią gen. Andersa, po wojnie zamieszkał w Walii. M. Adamowska, *Rozmowa ze Stanisławem Mrówczyńskim* (https://szczecin.wyborcza.pl/szczecin/7,34939,3297082.html [dostęp 1 VIII 2022]).

[49] Stanisław Mrówczyński, zesłany w kwietniu 1940 z matką i bratem Tadeuszem do Kazachstanu (Borowoje), pracował w miejscowym kołchozie; wstąpił do armii gen. Berlinga (1. AWP); po wojnie w WP; członek Zarządu Szczecińskiego Stowarzyszenia „Katyń" i współredaktor wydawanego przez nie pisma „Rodowód II"; w latach dziewięćdziesiątych XX w. współpracował z Komisją Historyczną Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej. M. Adamowska, *op. cit.*; D.M. Orczykowski, *Pielgrzymka Drohobyczan na Jasną Górę – 1993 rok*, „Biuletyn Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej" 2019, nr 25, s. 101; R. Lorenz, J.M. Pilecki, *Działalność Komisji Historycznej SPZD*, *ibidem*, s. 72.

[50] Wincenty Drogowski s. Michała (ur. 6 VI 1899 we wsi Lipie, pow. inowrocławski, zamordowany między 25 a 27 IV 1940 w Kalininie); post. PP. W policji od 1920, we wrześniu 1939 służbę pełnił w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 045/2, 88, 84. Żona Józefa Drogowska wywieziona została 13 IV 1940 z dwojgiem dzieci w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 8 (tu data aresztowania: 2 X 1939); *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 153; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 387.

[51] Jan Czerniak s. Józefa (ur. 17 I 1883 w Drohobyczu, zamordowany między 25 a 27 IV 1940 w Kalininie); st. post. PP mianowany 1 X 1921. W l. 1914–1918 w armii austro-węgierskiej. W policji od 1 XII 1919 z przydziałem do Komisariatu w Przemyślu; od 14 XI 1920 na posterunku w Brzozowie, a od 20 V 1933 w komisariacie w Drohobyczu. Aresztowany 20 IX 1939 w Dolinie, woj. stanisławowskie; 25 XI 1939 przewieziony z więzienia w Stanisławowie do obozu juchnowskiego, a stamtąd 27 XII 1939 przybył do obozu ostaszkowskiego, nr listy wywózkowej 044/1, 76, 2521. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 7; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 122; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 534.

31.	БУКОВСКИЙ Михаил Янович[52] 1898 г. [рождения], село Каров Рава-Русского уезда Львовского воеводства, проживал в г. Дрогобыч. Сержант полиции писарь комиссариата. Поляк.	Жена – БУКОВСКАЯ Мария Станиславовна, 34 года, полька, домохозяйка. Дочь – Станислава, 12 лет, учащаяся. Дочь – Лида, 8 лет. Дочь – Генрика, 6 лет. Дочь – Елена, 5 лет.	г. Дрогобыч, ул. Самбирская, 36
32.	ГРОНОВСКИЙ[y] Сигизмунд Петрович[53], 1903 г. [рождения]. Уроженец с[ела] Липиха[54] (Германия), проживал в г. Дрогобыч. Капрал запаса. Мобилизованный. Учитель садовод 10 лет. Поляк.	Жена – ГРОНОВСКАЯ[ф] Янина, 26 лет, полька, домохозяйка. Сын – Рок[x], 1 год. Теща – АДАМОВИЧ[ц] Барбара, 55 1/2 лет, полька, домохозяйка.	г. Дрогобыч, ул. Грунвальдская, 79

[y] *Було:* Грановский.

[ф] *Було:* Грановская.

[x] *Так в оригіналі.*

[ц] *Було:* Ада Мавчкая.

[53] Черняк Ян с. Юзефа (нар. 17 I 1883 у Дрогобичі, загинув між 25 та 27 IV 1940 в Калініні); з 1 X 1921 – ст. пост. ДП; упродовж 1914–1918 служив в австрійській армії; з 1 XII 1919 – у поліцейській дільниці в Перемишлі, з 14 XI 1920 – у відділку поліції в Березові, а з 20 V 1933 – на поліцейській дільниці у Дрогобичі; заарештований 20 IX 1939 у Долині Станіславівського воєв.; перевезений 25 XI 1939 з Станіславської в'язниці до Юхновського табору а звідти – 27 XII 1939 у Осташковський табір; номер у списку вивезених – 044/1, 76, 2521. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 7; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 1. – С. 122; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* Т. 2 – С. 534.

[52] Буковський Міхал с. Яна (нар. 22 IX 1898 в с. Карів Равського пов, загинув між 9 та 11 IV 1940 в Калініні); з 1 III 1936 – ст. підстаршина ДП; під час Першої світової війни служив в австрійській армії; з 1 XII 1919 в поліції Львівського воєв.; з 10 VI 1937 – співробітник канцелярії на поліцейській дільниці у Дрогобичі. Заарештований 20 IX 1939 у Долині Станіславівського воєв.; переведений 25 XI 1939 з Станіславської в'язниці до Юхновського табору, а звідти 27 XII 1939 – до Осташковського табору; номер у списку вивезених – 012/1, 127, 2520. *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 1. – С. 81; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* Т. 1. – С. 201.

[53] Грановський Зигмунт с. Пьотра (нар. у серпні 1903, загинув між 29 IV та 1 V 1940 в Калініні); ст. вартовий СВ; з 1935 інструктор садівництва у сільськогосподарській школі при Дрогобицькій штрафній в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 050/3, 88, 5986; дружину, тещу і сина 13 IV 1940 депортували в Казахстан. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 9; *Miednoje. Księga Cmentarna...* Т. 1. – С. 242; Bedyński K. – цит. праця. – С. 159; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 1. – С. 346.

[54] Місцевості не встановлено.

31.	BUKOWSKI Michał s. Jana[52], 1898 r. [urodzenia], wieś Karów, powiat rawski, województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, sierżant policji, kancelista komisariatu, Polak.	Żona – BUKOWSKA Maria c. Stanisława, 34 lata, Polka, gospodyni domowa; córka – Stanisława, 12 lat, uczennica; córka – Lida, 8 lat; córka – Henryka, 6 lat; córka – Helena, 5 lat.	m. Drohobycz ul. Samborska 36
32.	GRONOWSKI[z] Zygmunt s. Piotra[53], 1903 r. [urodzenia], urodzony we w[si] Lipicha[54] (Niemcy), mieszkał w m. Drohobyczu, kapral rezerwy, zmobilizowany, nauczyciel ogrodnictwa [przez] 10 lat, Polak.	Żona – GRONOWSKA[aa] Janina, 26 lat, Polka, gospodyni domowa; syn – Rok[ab], 1 rok; teściowa – ADAMOWICZ[ac] Barbara, 55 i 1/2 roku, Polka, gospodyni domowa.	m. Drohobycz ul. Grunwaldzka 79
33.	KRAWCZYK Jan s. Piotra[55], 1897 r. [urodzenia], wie[ś] Czermin[ad], powiat mielecki, województwo krakowskie, mieszkał w mieś[cie] Drohobyczu, sierżant policji, służba patrolowa, posiada 6 mórg ziemi, służy w policji [przez] 20 lat, Polak.	Żona – KRAWCZYK Helena, 38 lat, Polka, gospodyni domowa; syn – Jan, 15 lat, uczeń; córka – Kamelia, 10 lat.	m. Drohobycz [i-][ul.] Sienkiewicza 42[-i]

[z] *Było:* Granowski.

[aa] *Było:* Granowska.

[ab] *Tak w oryginale.*

[ac] *Było:* Ada Mawczkaja.

[ad] *Było:* Czerlisz.

[52] Michał Bukowski s. Jana (ur. 22 IX 1898 we wsi Karów, pow. rawski, zamordowany między 9 a 11 IV 1940 w Kalininie); st. przod. PP mianowany 1 III 1936. Podczas I wojny światowej w armii austro-węgierskiej; od 1 XII 1919 w policji woj. lwowskiego; od 10 VI 1937 pracownik kancelarii w komisariacie w Drohobyczu. Aresztowany 20 IX 1939 w Dolinie, woj. stanisławowskie; 25 XI 1939 przewieziony z więzienia w Stanisławowie do obozu juchnowskiego, a stamtąd 27 XII 1939 przybył do obozu ostaszkowskiego, nr listy wywózkowej 012/1, 127, 2520. *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 81; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 201.

[53] Zygmunt Gronowski s. Piotra (ur. w sierpniu 1903, zamordowany między 29 IV a 1 V 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Od 1935 instruktor ogrodnictwa w szkole rolnej dla więźniów Więzienia Karnego w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 050/3, 88, 5986. Żonę, teściową i syna deportowano 13 IV 1940 do Kazachstanu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 9; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 242; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 159; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 346.

[54] Miejscowość nieustalona.

[55] Jan Krawczyk s. Piotra (ur. 30 IX 1898 w Czerminie, pow. mielecki, zamordowany między 9 a 11 IV 1940 w Kalininie); przod. PP. Służył m.in. na posterunku w Lutowiskach, pow. leski, oraz w komisariacie w Drohobyczu. We wrześniu 1939 kmdt posterunku w Rychcicach, pow. drohobycki. Aresztowany 20 IX 1939 w Dolinie, woj. stanisławowskie; 25 XI 1939 przewieziony z więzienia w Stanisławowie do obozu juchnowskiego, a stamtąd 27 XII 1939 przybył do obozu ostaszkowskiego, nr listy wywózkowej 012/3, 11, 2509. *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 437; *„Ubity w Kalininie,*

33.	КРАВЧИК Ян Петрович[55], 1897 г. [рождения], дер[евня] Чермин[x] Мелецкого уезда, Краковского воеводства, проживал в гор. Дрогобыч. Сержант полиции. Патрульная служба. Имеет земли 6 морг. Служит в полиции 20 лет. Поляк.	Жена – КРАВЧИК Елена, 38 лет, полька. Домохозяйка. Сын – Ян, 15 лет, учащийся. Дочь – Камелия, 10 лет.	г. Дрогобыч, [ж]-Синкевича, 42-[ж]
34.	РАДОХОНСКИЙ[m] Андрей Матеушевич[56], 1897 г. [рождения], с[ело] Болестра[шице] Перемышльского уезда Львовского воеводства. Проживал в г. Дрогобыч. Старший полицейский. Поляк.	Жена – РАДОХОНСКАЯ[m] Мария Францишковна, 42 года, полька, домохозяйка. Сын – Юзеф, 10 лет.	Дрогобыч, ул. Св[ятого] Христа, 11 [r]-Рыхтинская, 19-[r]
35.	КУХАРЧАК[ю] Тадеуш Петрович[57], 1905 г. [рождения], д[еревня] Гойцув Келецкого воеводства. Проживал в г. Дрогобыч. Писарь тюрьмы 4 года. Поляк.	Жена – КУХАРЧАК[ю] Ванда Леонардовна, 26 лет, полька, домохозяйка. Сын – Анджей, 5 месяцев. Сестра – Сюзанна, 33 г[ода], безработная.	г. Дрогобыч, ул. Грунвальдская[s], 79

[x] *Було:* Черлиш.

[m] *Було:* Радоханский.

[m] *Було:* Радоханская.

[ю] *Було:* Кухарчук.

[s] *Було:* Грунвальдского.

[55] Кравчик Ян с. Пьотра (нар. 30 IX 1898 у Чермині Мелецького пов., загинув між 9 та 11 IV 1940 в Калініні); підстаршина ДП; служив у відділку поліції Лютовиська Ліського пов., а також дільниці у Дрогобичі; у вересні 1939 – комендант відділку поліції в Рихтичах Дрогобицького пов.; заарештований 20 IX 1939 співробітниками НКВС у Долині Станіславівського воєв.; переведений 25 XI 1939 з тюрми у Станіславі до Юхновського табору, а звідти 27 XII 1939 – до Осташковського табору; номер у списку вивезених – 012/3, 11, 2509. *Miednoje. Księga Cmentarna...* – T. 1. – C. 437; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* T. 1. – C. 593; http://www.zs-tyczyn.szkoly.itl.pl/index.php/dyrektor/14-sample-data-articles/686-policjanci-policji-panstwowej-ii-rzeczpospolitej-ofiary-zbrodni-katynskiej (тут документальний фільм про померлого Яна Кравчика) [доступ 7 I 2022].

[56] Радохонський Анджей с. Матеуша (нар. 1897 в Болестращицях Перемишльського пов., загинув між 17 та 21 IV 1940 в Калініні); ст. пост. ДП; з 1928 служив у поліції; у 1939 в Дрогобичі; заарештований 20 IX або 17 X 1939 співробітниками НКВС; переведений 25 XI 1939 до Юхновського табору, а звідти 27 XII 1939 – до Осташковського табору; номер у списку вивезених – 026/4, 80, 616. З 1958 перебував у розшуку на підставі запиту невістки. *Lista Polaków aresztowanych...* – C. 17; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – T. 2. – C. 755 (тут прізвище: Родохонський); *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* T. 2. – C. 250.

[57] Кухарчак Тадеуш с. Пьотра (нар. 27 VI 1905 у Гойцові Опатовського пов., загинув між 25 та 27 IV 1940 в Калініні); підкомісар ДП, підпоручник піх. зап. 2 пп. лег. (1932); випускник

34.	RADOCHOŃSKI[ae] Andrzej s. Mateusza[56], 1897 r. [urodzenia], w[ieś] Bolestra[szyce], powiat przemyski, województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, starszy policjant, Polak.	Żona – RADOCHOŃSKA[af] Maria c. Franciszka, 42 lata, Polka, gospodyni domowa; syn – Józef, 10 lat.	Drohobycz, ul. Św[iętego] Krzyża 11 i Rychcicka 19[i]
35.	KUCHARCZAK[ag] Tadeusz s. Piotra[57], 1905 r. [urodzenia], w[ieś] Gojców, województwo kieleckie, mieszkał w m. Drohobyczu, kancelista więzienia [przez] 4 lata, Polak.	Żona – KUCHARCZAK[ag] Wanda c. Leonarda, 26 lat, Polka, gospodyni domowa; syn – Andrzej, 5 miesięcy; siostra – Zuzanna, 33 l[ata], bezrobotna.	m. Drohobycz, ul. Grunwaldzka[ah] 79
36.	BEK Józef s. Jana[58], 1908 r. [urodzenia], mias[to] Pułtusk, województwo warszawskie, mieszkał w mieś[cie] Drohobyczu, strażnik więzienny i muzyk orkiestry dętej [przez] 5 lat, Polak.	Żona – BEK Maria c. Apolinarego, 31 l[at], Polka, gospodyni domowa; syn – Tadeusz, 4 lata, syn – Andrzej, 2 lata.	także

zachoronienyw Miednom"..., t. 1, s. 593; http://www.zs-tyczyn.szkoly.itl.pl/index.php/dyrektor/14-sample-data-articles/686-policjanci-policji-panstwowej-ii-rzeczpospolitej-ofiary-zbrodni-katynskiej (tu film dokumentalny o śp. Janie Krawczyku) [dostęp 7 I 2022].

[ae] *Było:* Radochański.

[af] *Było:* Radochańska.

[ag] *Było:* Kucharczuk.

[ah] *Było:* Grunwaldzkiego.

[56] Andrzej Radochoński s. Mateusza (ur. 1897 w Bolestraszycach, pow. przemyski, zamordowany między 17 a 21 IV 1940 w Kalininie); st. post. PP. W Policji Państwowej od 1928; w 1939 służbę pełnił w Drohobyczu. Aresztowany 20 IX lub 17 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD; 25 XI 1939 przewieziony do obozu juchnowskiego, a stamtąd 27 XII 1939 przybył do obozu ostaszkowskiego, nr listy wywózkowej 026/4, 80, 616. W 1958 oficjalnie poszukiwany na wniosek synowej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 17; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 755 (tu nazwisko: Rodochoński); *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 250.

[57] Tadeusz Kucharczak s. Piotra (ur. 27 VI 1905 w Gojcowie, pow. opatowski, zamordowany między 25 a 27 IV 1940 w Kalininie); podkomisarz PP, ppor. piech. rez. przydzielony do 2. ppLeg. (1932). Absolwent Wydziału Prawa USB (1930). Od 1935 służbę pełnił w administracji Więzienia Karnego w Drohobyczu. Zmobilizowany w 1939, po zakończeniu działań wojennych wrócił do Drohobycza, gdzie 8 X 1939 został aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD; przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 045/3, 94, 5455. W l. 1947, 1957 i 1990 oficjalnie poszukiwany na wnioski żony i brata. *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 456; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 164; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 631. Wspomnienia żony Wandy Kucharczak zob. https://www.malygosc.pl/doc/958016.czekaniem-byly-cale/2 [dostęp 7 I 2022].

[58] Józef Kazimierz Bek lub Beck s. Jana (ur. 5 III 1908 w Pułtusku, zamordowany 11 lub 12 IV 1940 w Kalininie); strażnik SW. Od 1934 pełnił służbę w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy

36.	БЕК Юзеф Янович[58], 1908 г. [рождения], гор. Пултуск Варшавского воеводства, проживал гор. Дрогобыч. Стражник тюрьмы и музыкант духового оркестра 5 лет. Поляк.	Жена – БЕК Мария Апполинаровна, 31 г[ода], Полька, домохозяйка. Сын – Тадеуш, 4 года. Сын – Анджей, 2 года.	Тоже
37.	БАЕР Казимир Мартынович[59], 1903 г. [рождения], гор. Варшава. Проживал в гор. Дрогобыч. Надзиратель тюрьмы. Поляк.	Жена – БАЕР Янина Юзефовна, 33 г[ода], полька, домохозяйка. Дочь – БАЕР Мирослава, 10 лет, учащаяся. Отец – БАЕР Мартин, 66 лет. Мать БАЕР Станислава, 65 лет.	Тоже
38.	ПРОКОП Гавриэл Якубович[60], 1899 г. [рождения], гор. Дынув[aa] Бже[зо]вского уезда, Львовского воеводства, проживал в гор. Дрогобыч. Старший стражник – повар тюрьмы 15 лет. Поляк.	Жена – ПРОКОП Марияна, 36 лет, полька, домохозяйка. Сын – Тадеуш, 9 лет, учащийся. Дочь – Ромуальда, 5 лет.	Тоже

юридичного факультету Університету Стефана Баторія (1930); з 1935 служив у адміністрації Дрогобицької штрафної в'язниці; мобілізований 1939 до ВП; після закінчення бойових дій повернувся до Дрогобича, де 8 X 1939 був заарештований співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі; номер у списку вивезених – 045/3, 94, 5455. W l. 1947, 1957, 1990 у розшуку на підставі запитів дружини і брата. *Miednoje. Księga Cmentarna...* – T. 1. – С. 456; Bedyński K. – цит. праця. – С. 164; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* T. 1. – С. 631. Спогади дружини, Ванди Кухарчак див. https://www.malygosc.pl/doc/958016.czekaniem-bylycale/2 [доступ 7 I 2022].

[aa] *Було:* Денув.

[58] Бек Юзеф Казимир с. Яна (нар. 5 III 1908 у Пултуську, загинув 11 або 12 IV 1940 у Калінініні); вартовий СВ; з 1934 служив в Дрогобицької штрафної в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 019/2, 60, 5669; дружину і сина 13 IV 1940 депортували в Казахстан; у 1971 та 1990 подавався у розшук на підставі запиту сестри, дружини і сина. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 5; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – T. 1. – С. 33; Bedyński K. – цит. праця. – С. 151–152; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – T. 1. – С. 153.

[59] Баєр Казимир с. Марціна або Мар'яна (нар. 1 I 1903 у Варшаві, загинув між 13 та 16 IV 1940 у Калінініні); ст. вартовий СВ; упродовж 1920–1923 служив добровольцем у ВП; з 1927 – наглядач тюрми Павяк у Варшаві; у 1939 – ст. наглядач Дрогобицької штрафної в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі; номер у списку вивезених – 023/1, 11, 5673. Дружину і батька (пенсіонер, колись тюремний охоронник) 13 IV 1940 депортували в Казахстан. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 5; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – T. 1. – С. 15; Bedyński K. – цит. праця. – С. 151; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – T. 1. – С. 135.

37.	BAJER Kazimierz s. Marcina[59], 1903 r. [urodzenia], mias[to] Warszawa, mieszkał w mieś[cie] Drohobyczu, dozorca więzienny, Polak.	Żona – BAJER Janina c. Józefa, 33 l[ata], Polka, gospodyni domowa; córka – BAJER Mirosława, 10 lat, uczennica; ojciec – BAJER Marcin, 66 lat; matka BAJER Stanisława, 65 lat.	także
38.	PROKOP Gabriel s. Jakuba[60], 1899 r. [urodzenia], mias[to] Dynów[a], powiat brzozowski, województwo lwowskie, mieszkał w mieś[cie] Drohobyczu, starszy strażnik – kucharz więzienny [przez] 15 lat, Polak.	Żona – PROKOP Mariana, 36 lat, Polka, gospodyni domowa; syn – Tadeusz, 9 lat, uczeń; córka – Romualda, 5 lat.	także
39.	MAZURKIEWICZ Michał s. Piotra[61], 1898 r. [urodzenia], mias[to] Drohomyśl[a], województwo lwowskie, mieszkał w m. Drohobyczu, strażnik więzienny, kierownik prac polowych [przez] 11 lat, Polak.	Żona – MAZURKIEWICZ Agnessa[62] c. Wojciecha, 36 lat, Polka, gospodyni domowa; córka – Krystyna, 13 lat, uczennica; córka – Maria[63], 10 lat, uczennica; córka – Rama, 6 lat.	także

wywózkowej 019/2, 60, 5669; żonę i syna deportowano 13 IV 1940 do Kazachstanu. W l. 1971 i 1990 Józef Beck był oficjalnie poszukiwany na wnioski siostry, żony i syna. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 5; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 33; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 151–152; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 153.

[a] *Było:* Dienuw.

[a] *Tak w oryginale. Drohomyśl był wsią.*

[59] Kazimierz Bajer s. Marcina lub Mariana (ur. 1 I 1903 w Warszawie, zamordowany między 13 a 16 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. W l. 1920–1923 ochotniczo w WP. Od 1927 dozorca w więzieniu Pawiak w Warszawie; w 1939 służył w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 023/1, 11, 5673. Żonę i ojca (emerytowanego strażnika więziennego) deportowano 13 IV 1940 do Kazachstanu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 5; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 15; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 151; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 135.

[60] Gabriel Prokop s. Jakuba (ur. 17 III 1899 w Dynowie, pow. brzozowski, zamordowany między 17 a 21 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. We wrześniu 1939 dozorca w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 027/3, 45, 4993. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 17; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 724; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 175; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 222.

[61] Michał Mazurkiewicz s. Piotra (ur. 8 IX 1898 w Drohomyślu, pow. jaworowski, zamordowany między 29 IV a 1 V 1940 w Kalininie); przod. SW. W l. 1918–1925 w WP, po demobilizacji w SW jako instruktor ogrodnictwa w szkole rolniczej Więzienia Karnego w Drohobyczu. Aresztowany 13 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 051/2, 2, 5376. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 14; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 564; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 167; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 14.

[62] Według innych źródeł: Maria. W. Olszewski, *Drohobycka „Górka"...*

[63] Według innych źródeł: Ryszarda. *Ibidem.*

39.	МАЗУРКЕВИЧ Михаил Петрович[61], 1898 г. [рождения], гор. Дрогомышль[a5] Львовского воеводства, проживал в г. Дрогобыч. Стражник тюрьмы, заведующий полевыми работами 11 лет. Поляк.	Жена – МАЗУРКЕВИЧ Агнесса[62] Войцеховна, 36 лет, полька, домохозяйка. Дочь – Кристина 13 лет, учащаяся. Дочь – Мария[63], 10 лет, учащаяся. Дочь – Рама, 6 лет.	Тоже
40.	ПОЧЕХА Юзеф Мартынович[64], 1898 г. [рождения], с[ело] Менчина Лимановского уезда Краковского воеводства (проживал в г. Дрогобыч). Старший стражник и портной тюрьмы. Поляк.	Жена – ПОЧЕХА Юлия Юзефовна, 36 лет, полька, домохозяйка. Дочь – Янина, 10 лет.	Тоже

ГДА СБУ, ф. 71, оп. 6 (1990 р.), спр. 7, арк. 16–21.
Оригінал, машинопис.

[a5] *Так в оригіналі. Дрогомишль був селом.*

[60] Прокоп Габріель с. Якуба (нар. 17 III 1899 в Динові Березівського пов., загинув між 17 та 21 IV 1940 у Калініні); ст. вартовий СВ; у вересні 1939 – ст. наглядач Дрогобицької штрафної в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі; номер у списку вивезених – 027/3, 45, 4993. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 17; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 724; Bedyński K. – цит. праця. – С. 175; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 222.

[61] Мазуркевич Міхал с. Пьотра (нар. 8 IX 1898 у Дрогомишлі Яворовського пов., загинув між 29 IV та 1 V 1940 у Калініні); підстаршина СВ; упродовж 1918–1925 служив у ВП; після демобілізації працював інструктором садівництва сільськогосподарської школи Дрогобицької штрафної в'язниці; заарештований 13 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі; номер у списку вивезених – 051/2, 2, 5376. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 14; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 564; Bedyński K. – цит. праця. – С. 167; *«Убиты в Калинине...»* – Т. 2. – С. 14.

[62] За іншими джерелами – Марія. Olszewski W. *Drohobycka «Górka»...*

[63] За іншими джерелами – Ришарда. Там само.

[64] Поцеха Юзеф с. Марціна (нар. 15 III 1898 у Менцині, Лімановський пов., загинув між 13 та 16 IV 1940 у Калініні); ст. вартовий СВ; з 1927 – ст. наглядач Дрогобицької штрафної в'язниці; заарештований 8 X 1939 співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі; номер у списку вивезених – 023/1, 6, 5468. Дружина і донька 13 IV 1940 були депортовані в Казахстан. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 17; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 707; Bedyński K. – цит. праця. – С. 174; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 2. – С. 220.

40.	POCIECHA Józef s. Marcina[64], 1898 r. [urodzenia], w[ieś] Męcina, powiat limanowski, województwo krakowskie (mieszkał w m. Drohobyczu), starszy strażnik i krawiec więzienny, Polak.	Żona – POCIECHA Julia c. Józefa, 36 lat, Polka, gospodyni domowa; córka – Janina, 10 lat.	także

HDA SBU, f. 71, op. 6 (1990 r.), spr. 7, k. 16–21.
Oryginał, maszynopis.

[64] Józef Pociecha s. Marcina (ur. 15 III 1898 w Męcinie, pow. limanowski, zamordowany między 13 a 16 IV 1940 w Kalininie); st. strażnik SW. Od 1927 dozorca w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. Aresztowany 8 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej 023/1, 6, 5468. Żona i córka zostały deportowane 13 IV 1940 do Kazachstanu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 17; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 707; K. Bedyński, *op. cit.*, s. 174; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 2, s. 220.

№ 67

15 березня 1940, [Ярунь]. Витяг із рапорту помічника оперуповноваженого УДБ Ярунського РВ НКВС Шеткіна наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про службове відрядження до УНКВС Дрогобицької області

[а]-УРСР
Народний Комісаріат Внутрішніх Справ
Яруньський Районний Відділок[а]
[в]-15 марта-[в] 19[в]-40-[в] р.
№ [в]-22460189-[в]

[б]-Совершенно секретно-[б]

[б]-Народному комиссару внутренних дел УССР-[б]
Комдиву тов. СЕРОВУ
[г]-гор. Киев-[г]

[г]-Рапорт-[г]

Настоящим довожу до Вашего ведома о проделанной мною, – помощником оперативного уполномоченного УГБ Ярунского РО НКВД ШЕТКИНЫМ, работе, будучи в спецкомандировке в Дрогобычской области Мостицкого ГО НКВД (Западная Украина), куда прибыл 5/II-1940 года.

[...]

В период операции, происходящей утром 10/II-[19]40 года, я был назначен ст[аршим] опергруппы по снятию осадников и лесников в селе Боевичи.

Указанную операцию произвел своевременно, не допустивши паники среди населения.

На пункт погрузки в эшелон № 4035 станции Мостиска все осадники и лесники, снятые возглавляемой мною опергруппой с их семьями были полностью доставлены и погружены в вагоны эшелона.

11/II-[19]40 года согласно Вашего распоряжения был командирован с эшелоном № 4035 для сопровождения такового на место его назначения, за время движения эшелона до места назначения станции Усьва и Уралнефть побегов, саботажа, волынок и других действий со стороны спецпереселенцев-осадников и лесников не было.

Снабжение продуктами питания спецпереселенцев и горячей пищей производилось регулярно согласно графику движения эшелона на

[а]-[в] *Друк штампу, відповідно російською мовою.*

[б]-[б] *Написано великими літерами.*

[в]-[в] *Вписано від руки.*

[г]-[г] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 67

15 marca 1940, [Jaruń]. Fragment raportu pomocnika pełnomocnika operacyjnego UGB Jarúńskiego RO NKWD Szetkina dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa z delegacji do UNKWD Obwodu Drohobyckiego

[a-a]USRS
Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych
Jaruński Oddział Rejonowy[a]
[c-c]15 marca[c] 19[c]40[c] r.
Nr [c]22460189[c]

[b-b]Ściśle tajne[b]

[b-b]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS[b]
komdiwa tow. SIEROWA
[d-d]mias[to] Kijów[d]

[d-d]Raport[d]

Niniejszym zawiadamiam Was o wykonanej przeze mnie – pomocnika pełnomocnika operacyjnego UGB Jarúńskiego RO NKWD SZETKINA – pracy podczas delegacji spec[jalnej] w obwodzie drohobyckim – Mościskim GO NKWD (Zachodnia Ukraina), dokąd przybyłem 5/II-1940 roku.

[...]

W trakcie operacji, odbywającej się rankiem 10/II-[19]40 roku, zostałem wyznaczony na st[arszego] grupy oper[acyjnej] do zatrzymania osadników i leśników we wsi Bojowice.

Wskazaną operację przeprowadziłem na czas, nie dopuszczając do paniki wśród ludności.

Do punktu załadunkowego do eszelonu nr 4035 [na] stacji Mościsk[a] wszyscy osadnicy i leśnicy wraz rodzinami zatrzymani przez kierowaną przeze mnie grupę oper[acyjną], zostali dostarczeni i załadowani do wagonów.

[Dnia] 11/II-[19]40 roku, zgodnie z Waszym poleceniem, zostałem oddelegowany z eszelonem nr 4035 do eskortowania tegoż do miejsca jego przeznaczenia. Podczas przejazdu eszelonu do miejsca przeznaczenia – stacji Uświa i Urałnieft – ucieczek, sabotażu, maruderstwa i innych działań ze strony specprzesiedleńców-osadników i leśników nie było.

[a-a] *Odbito stemplem. Tekst w języku ukraińskim, obok ten sam tekst po rosyjsku.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Wpisano odręcznie.*
[d-d] *Podkreślono maszynowo.*

ст[анциях] Львов, Казатин, Ромодан, Купянск, Таловая[г], Пенза, Канаш, Агриз и Чусовская.

За время движения эшелона из общего количества 1620 чел[овек] имелось место смертность 3 чел[овека], из коих один ребенок 8 м[ес]цев и двое 65-летнего возраста, ввиду болезни оставлены на выздоровление в поликлиниках ст[анция] Вятские Поляны – 2 чел[овека], гор. Благодатская[1] – 3 чел[овека], Чугуев – 2 чел[овека], Купянск – 2 чел[овека], Канаш – 2 чел[овека], Дарница[2] – 1 чел[овек], Агриз – 2 чел[овека], Янаул – 4 чел[овека].

Медикаментов в эшелоне было совершенно недостаточно, а медработников было 4 чел[овека], характерно то, что имевшие место ожоги не было чем лечить, кроме вазелина, не говоря уже об излечении других болезней, которые также имели место в эшелоне.

Прибывши на место назначения эшелона № 4035 станция Усьва и Уралнефть 27/II-[19]40 года, и сдавши эшелон, я возвратился в обратный путь на постоянное место моей работы в Ярунское РО НКВД 2/III-[19]40 года и прибыл 11/III-[19]40 года.

Одновременно довожу до Вашего ведома о том, что следовавший с эшелоном 4035 оперуполномоченный одного из райотделов Одесской области тов. ЕРЕМЕНКО по случаю болезни, остался на излечении в гор. Свердловск 23/II-[19]40 года.

[6]П[омощник] о[перативного] уполномоченного УГБ
Ярунского РО НКВД Житомирской области[6]
(—) ШЕТКИН

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 480, арк. 94–97.
Оригінал, машинопис.

[г] *Було:* Тыловая.
[1] Місце не визначене.
[2] Ймовірно йдеться про район та залізничний вокзал у Києві.

Zaopatrzenie specprzesiedleńców w produkty żywnościowe i gorące jedzenie odbywało się regularnie zgodnie z grafikiem przejazdu eszelonu na st[acjach] Lwów, Koziatyn, Romodan, Kupiańsk, Tałowaja[c], Penza, Kanasz, Agryz i Czusowskaja.

W czasie przejazdu eszelonu przy łącznej liczbie 1620 os[ób] śmiertelność wyniosła 3 os[oby], w tym jedno dziecko 8 m[iesię]cy i dwie osoby w wieku 65 lat. Z powodu choroby pozostawione zostały do wyzdrowienia w przychodniach: st[acja] Wiatskije Polany – 2 os[oby], mias[ta] Błagodatskaja[1] – 3 os[oby], Czuhujew – 2 os[oby], Kupiańsk – 2 os[oby], Kanasz – 2 os[oby], Darnica[2] – 1 os[oba], Agryz – 2 os[oby], Janauł – 4 os[oby].

Lekarstw w eszelonie było o wiele za mało, a pracowników med[ycznych] – 4 os[oby]. Zauważyć należy, że nie było czym leczyć oparzeń, oprócz wazeliny, nie mówiąc już o leczeniu innych chorób, które także występowały w eszelonie.

Po przybyciu do miejsca przeznaczenia eszelonu nr 4035 do stacji Uświa i Uralnieft 27/II-[19]40 roku i po zdaniu eszelonu, udałem się w drogę powrotną do mojego stałego miejsca pracy w Jaruńskim RO NKWD 2/III-[19]40 roku, dokąd przybyłem 11/III-[19]40 roku.

Jednocześnie zawiadamiam Was, że jadący z eszelonem 4035 pełnomocnik oper[acyjny] jednego z oddziałów rejonowych obwodu odeskiego tow. JERIEMIENKO z powodu choroby pozostał na leczeniu w mieś[cie] Swierdłowsk 23/II-[19]40 roku.

[b]P[omocnik] Pełnomocnika O[peracyjnego] UGB
Jaruńskiego RO NKWD Obwodu Żytomierskiego[b]
(—) SZETKIN

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 480, k. 94–97.
Oryginał, maszynopis.

[c] *Było:* Tyłowaja.
[1] Miejsce nieustalone.
[2] Być może chodzi o dzielnicę i stację kolejową w Kijowie.

№ 68

20 березня 1940, Львів. Повідомлення заступника начальника УНКВС по Львівській області Костянтина Михайлова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про виселення додатково затриманих сімей осадників та лісової охорони

[а-б]Сов[ершенно] секретно[б-а]

[а]Народному комиссару внутренних дел УССР
комиссару [государственной безопасности] 3 ранга[а]
[б]тов. [в]СЕРОВУ
г. Киев[в-б]

Сообщаем, что 13 марта 1940 года из гор. Львова в [а]Унжлаг[а] ст[анция] Сухобезводная Горьковской ж. д. нами направлен эшелон в составе 4-х вагонов с дополнительно изъятыми семьями и членами семей осадников и лесников.

Всего направлено 102 чел[овека], из коих 66 чел[овек] осадников из Львовской области и 36 чел[овек] осадников из Дрогобычской области.

[а]Зам[еститель] нач[альника УНКВД] по Львовской области
Капитан госбезопасности[а]
(—) МИХАЙЛОВ

[а]Зам[еститель] начальника 2 отдела УГБ УНКВД по Л[ьвовской] о[бласти]
Ст[арший] лейтенант госбезопасности[а]
(—) НАЦВЛИШВИЛИ[1]

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[1] Нацвлішвілі Михайло Григорович (нар. у жовтні 1905 у Тифлісі, пом. 18 X 1974 в Москві); капітан ДБ (14 IX 1941), підполковник ДБ (11 II 1943), полковник ДБ (2 IX 1943); з 1928 органах держбезпеки; з вересня 1939 до грудня 1940 – заст. нач. відділу УНКВС Львівської обл.; з 4 I 1941 до 27 II 1941 – заст. нач. 4-го відділення 2-го відділу ГУДБ НКВС СРСР; з 27 II до 13 VIII 1941 – нач. відділення 3-го Управління НКДБ СРСР; з 13 VIII до 1 X 1941 – нач. 2-го відділення 3-го відділу 3-го Управління НКВС СРСР; від вересня 1941 до лютого 1943 був відряджений у Стамбул; з 10 II до 14 V 1943 – нач. 2-го відділення і заст. нач. 2-го відділу 4-го Управління НКВС СРСР; з 14 V до 2 IX 1943 – заст. нач. 4-го відділу 4-го Управління НКДБ СРСР; з 2 IX 1943 до квітня 1944 – заст. наркома внутрішніх справ Чечено-Інгуської АРСР; з квітня 1944 до 8 IV 1946 – заст. нач. УНКВС/УМВС Грозненської обл.; з 8 IV до 27 VI 1946 у розпорядженні відділу кадрів МДБ СРСР; з 27 VI 1946 до 25 VI 1947 – нач. відділу «8-А» Управління «1-А» 1-го Головного Управління МДБ СРСР; з 24 VII 1947 до 3 VII 1950 – нач. 3-го відділу 3-го Управління Інформаційного Комітету при РМ/МЗС СРСР; з липня 1950 до грудня 1951 – співробітник Інформаційного Комітету при МЗС СРСР; з травня 1952 на пенсії; мешк. у Москві. Петров Н.В. *Кто руководил...* – С. 634–635.

Nr 68

20 marca 1940, Lwów. Informacja zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Konstantina Michajłowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o wysiedleniu dodatkowo zatrzymanych rodzin osadników i leśników

[a-b]Ściś[le] tajne[b-a]

[a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza [bezpieczeństwa państwowego] 3. rangi[a]
[b]tow. [c]SIEROWA
m. Kijów[c-b]

Informujemy, że 13 marca 1940 roku skierowaliśmy z mias[ta] Lwowa do [a]*Unżłagu*[a], st[acja] Suchobiezwodnoje K[olei] Gorkowskiej, eszelon składający się z 4 wagonów z dodatkowo zatrzymanymi rodzinami i członkami rodzin osadników i leśników.

Łącznie wysłano 102 os[oby], w tym 66 os[ób] to osadnicy z obwodu lwowskiego i 36 os[ób] – osadnicy z obwodu drohobyckiego.

[a]Zast[ępca] Nacz[elnika UNKWD] Obwodu Lwowskiego
kapitan bezpieczeństwa państw[owego][a]
(—) MICHAJŁOW

[a]Zast[ępca] Naczelnika 2. Oddziału UGB UNKWD O[bwodu] L[wowskiego]
st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
(—) NACWLISZWILI[1]

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Michaił Gieorgijewicz Nacwliszwili (ur. w październiku 1905 w Tyflisie, zm. 18 X 1974 w Moskwie); kpt. GB (14 IX 1941), ppłk GB (11 II 1943), płk GB (2 IX 1943). W organach bezpieczeństwa od 1928; od września 1939 do grudnia 1940 zca naczelnika oddziału UNKWD Obwodu Lwowskiego; od 4 I 1941 do 27 II 1941 zca naczelnika 4. Wydziału 2. Oddziału GUGB NKWD ZSRS; od 27 II do 13 VIII 1941 naczelnik wydziału w 3. Zarządzie NKGB ZSRS; od 13 VIII do 1 X 1941 naczelnik 2. Wydziału 3. Oddziału 3. Zarządu NKWD ZSRS; między wrześniem 1941 a lutym 1943 oddelegowany do Stambułu; od 10 II do 14 V 1943 naczelnik 2. Wydziału i zca naczelnika 2. Oddziału 4. Zarządu NKWD ZSRS; od 14 V do 2 IX 1943 zca naczelnika 4. Oddziału 4. Zarządu NKGB ZSRS; od 2 IX 1943 do kwietnia 1944 zca ludowego komisarza spraw wewnętrznych Czeczeńsko-Inguskiej ASRS; od kwietnia 1944 do 8 IV 1946 zca naczelnika UNKWD/UMWD Obwodu Grozneńskiego; od 8 IV do 27 VI 1946 w dyspozycji Oddziału Kadr MGB ZSRS; od 27 VI 1946 do 25 VI 1947 naczelnik Oddziału „8-A" Zarządu „1-A" 1. Zarządu Głównego MGB ZSRS; od 24 VII 1947 do 3 VII 1950 naczelnik 3. Oddziału 3. Zarządu KI przy SM/MID ZSRS; od lipca 1950 do grudnia 1951 pracownik KI przy MID ZSRS; od maja 1952 na emeryturze w Moskwie. N.W. Pietrow, *Kto rukowodił...*, s. 634–635.

«[г]20[г]» марта 1940 г.
г. Львов
[г]№ 1450200[г]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 460, арк. 20.
Оригінал, машинопис.

[г-г] *Вписано від руки.*

„[d]20[d]" marca 1940 r.
m. Lwów
[d]Nr 1450200[d]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 460, k. 20.
Oryginał, maszynopis.

[d-d] *Wpisano odręcznie.*

№ 69

22 березня 1940, Рівне. Повідомлення начальника УНКВС Рівненської області Романа Крутова заступнику наркома внутрішніх справ УРСР Миколі Горлинському про додаткове вилучення для виселення лісників та осадників по Рівненській області

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[а]Зам[естителю] народного комиссара внутренних дел УССР
Ст[аршему] майору государственной безопасности[а]
тов. [а]ГОРЛИНСКОМУ[а]
[б]гор. [в]Киев[в-б]

На 20-е марта с/г нами дополнительно изъято по области, из числа оставшихся после операции осадников, лесников и членов их семей; всего 238 человек, или 53 семей, из которых:

[б]Лесников 96 человек[б] или 23 семей, в том числе мужчин 23, женщин 24, и детей 49.

[б]Осадников 142 человека[б] или 30 семей, в том числе мужчин 34, женщин 29, детей 79.

Все 238 человек погружены в эшелон на ст[анции] Здолбуново и отправлены по месту назначения (ст[анция] Сухобезводная).

[а]Начальник управления НКВД по Ровенской обл.
капитан государственной безопасности[а]
(—) КРУТОВ

[а]Начальник 3 отделения УГБ УНКВД по Ровенской обл.
ст[арший] лейтенант государственной безопасности[а]
(—) ПОПОВ

«[г]22[г]» марта 1940 года
№ [г]1600046[г]
[б]г. Ровно[б]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 489, арк. 233.
Оригінал, машинопис
В нижньому лівому куті документа відтиск штампу: «Секретариат НКВД УССР ... 194... г.», *на якому написана від руки дата:* 2[5.III.], ...0.

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Вписано від руки.*

Nr 69

22 marca 1940, Równe. Informacja naczelnika UNKWD Obwodu Równieńskiego Romana Krutowa dla zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego o wysiedleniu dodatkowo zatrzymanych rodzin osadników i leśników

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a]Do Zast[ępcy] Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
st[arszego] majora bezpieczeństwa państwowego[a]
tow. [c]GORLINSKIEGO[c]
[b]mias[to] [c]Kijów[c-b]

Na dzień 20 marca br. dodatkowo zatrzymaliśmy w obwodzie osadników, leśników i członków ich rodzin pozostałych po operacji – łącznie 238 osób, albo 53 rodziny, w tym:

[b]Leśników 96 osób[b] lub 23 rodziny, w tym mężczyzn 23, kobiet 24 i dzieci 49.

[b]Osadników 142 osoby[b] lub 30 rodzin, w tym mężczyzn 34, kobiet 29, dzieci 79.

Wszystkich 238 osób załadowano do eszelonu na st[acji] Zdołbunów i wysłano do miejsca przeznaczenia (st[acja] Suchobiezwodnoje).

[a]Naczelnik Zarządu NKWD Obw[odu] Równieńskiego
kapitan bezpieczeństwa państwowego[a]
(—) KRUTOW

[a]Naczelnik 3. Wydziału UGB UNKWD Obw[odu] Równieńskiego
st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państwowego[a]
(—) POPOW

„[d]22[d]" marca 1940 roku
Nr [d]1600046[d]
[b]m. Równe[b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 489, k. 233.
Oryginał, maszynopis.
W lewym dolnym rogu dokumentu odcisk pieczęci: Sekretariat NKWD USRS ... 194... r., *na którym odręcznie wpisano datę:* 2[5 III], ...0.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Wpisano odręcznie.*

№ 70

22 березня 1940, Львів. Повідомлення заступника начальника УНКВС по Львівській області Костянтина Михайлова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову про виселення сімей осадників та лісової охорони

[а-б]Сов[ершенно] секретно[б-а]

[а]Народному комиссару внутренних дел УССР
комиссару [государственной безопасности] 3 ранга[а]
[б]тов. [а]СЕРОВУ
г. Киев[а-б]

Сообщаем, что 21 марта 1940 года из города Львова в [а]Унжлаг[а] ст[анция] Сухобезводная Горьковской ж. д. нами направлен эшелон в составе 5-ти вагонов с дополнительно изъятыми семьями и членами семей осадников и лесников.

Всего из Львовской области [г]дополнительно[г] направлено 111 чел[овек] (сто одиннадцать).

[а]Зам[еститель] нач[альника] [УНКВД] по Львовской области
Капитан госбезопасности[а]
(—) МИХАЙЛОВ

[а]Зам[еститель] начальника 2 отдела УГБ УНКВД по Л[ьвовской] о[бласти]
Ст[арший] лейтенант госбезопасности[а]
(—) НАЦВЛИШВИЛИ

«[г]22[г]» марта 1940 г.
г. Львов
№ 1450209

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 460, арк. 26.
Оригінал, машинопис.

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[а-а] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Вписано від руки.*

Nr 70

22 marca 1940, Lwów. Informacja zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Konstantina Michajłowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa o wysiedleniu kolejnej grupy rodzin osadników i leśników

[a-b]Ściś[le] tajne[b-a]

[a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza [bezpieczeństwa państwowego] 3. rangi[a]
[b]tow. [c]SIEROWA
m. Kijów[c-b]

Informujemy, że 21 marca 1940 roku skierowaliśmy z miasta Lwowa do [a]*Użłagu*[a], st[acja] Suchobiezwodnoje K[oleï] Gorkowskiej, eszelon składający się z 5 wagonów z dodatkowo zatrzymanymi rodzinami i członkami rodzin osadników i leśników.

Łącznie z obwodu lwowskiego wysłano [d]dodatkowo[d] 111 os[ób] (sto jedenaście).

[a]Zast[ępca] Nacz[elnika] [UNKWD] Obwodu Lwowskiego
kapitan bezpieczeństwa państw[owego][a]
(—) MICHAJŁOW

[a]Zast[ępca] Naczelnika 2. Oddziału UGB UNKWD O[bwodu] L[wowskiego]
st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
(—) NACWLISZWILI

„[d]22[d]" marca 1940 r.
m. Lwów
Nr 1450209

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 460, k. 26.
Oryginał, maszynopis.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Wpisano odręcznie.*

№ 71

27 березня 1940, Київ. Повідомлення наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова заступнику наркома внутрішніх справ СРСР Василю Чернишову стосовно біженців

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[б]Зам[естителю] наркома внутренних дел Союза ССР
комдиву[б] [а]тов. [а]ЧЕРНЫШЕВУ
г. Москва[а-а]

На Киевский вокзал ежедневно прибывает большое количество лиц, завербованных Наркоматами в Западных областях УССР и работавших последнее время в разных областях СССР.

Так, например, к вечеру 14 марта сего года на Киевском вокзале собралось до 1500 чел[овек] При проверке оказалось, что они прибыли из Чкаловской, Вологодской, Орловской, Саратовской, Николаевской, Белоруссии, Магнитогорской[г] и других областей.

При беседе с ними выявлено, что основным мотивом к уходу с мест работы является:

1. Использование этих лиц не по назначению.

2. Не обеспечен труд, не создано элементарных материально-бытовых условий для работы.

3. На местах не ведется никакой политической работы.

Полагаю, что такое положение является ненормальным и способствует бесцельным перевозкам лиц этой категории.

Считаю целесообразным по линии НКВД СССР довести до сведения Наркоматов о большой текучести завербованных ими рабочих и потребовать выполнения элементарных материально-бытовых условий.

По линии ГТУ НКВД дать указания о прекращении продажи билетов этой категории лиц.

О Вашем решении прошу поставить меня в известность.

[а]Нарком внутренних дел УССР
Комиссар государственной безопасности 3 ранга[а]
СЕРОВ

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано великими літерами.*

[в-а] *Написано в розбивку.*

[г] *Так в оригіналі. Магнітогорськ знаходиться у Челябінській області.*

Nr 71

27 marca 1940, Kijów. Informacja ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dla zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wasilija Czernyszowa o porzucaniu pracy przez wysłanych na wschód *bieżeńców*

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[b]Do Zast[ępcy] *Narkoma* Spraw Wewnętrznych Związku SRS *komdiwa*[b] [a]tow. [c]CZERNYSZOWA
m. Moskwa[c-a]

Na Dworzec Kijowski codziennie przybywa duża liczba ludzi, zwerbowanych przez *narkomaty* w zachodnich obwodach USRS i pracujących ostatnio w różnych obwodach ZSRS.

Na przykład, pod wieczór 14 marca bieżącego roku na Dworcu Kijowskim zebrało się blisko 1500 os[ób]. Podczas sprawdzenia okazało się, że przybyli [oni] z obwodów czkałowskiego, wołogodzkiego, orłowskiego, saratowskiego, mikołajowskiego, z Białorusi, z magnitogorskiego[d] i innych.

W trakcie rozmowy z nimi ujawniono, że głównym powodem odejścia z miejsc pracy jest:

1. Wykorzystanie tych osób niezgodnie z ich kompetencjami.

2. Nie zapewniono [im] pracy, nie stworzono elementarnych warunków materialno-bytowych do pracy.

3. W miejscach [pracy] nie jest prowadzona żadna praca polityczna.

Sądzę, że taka sytuacja nie jest normalna i przywożenie osób tej kategorii mija się z celem.

Uważam, że NKWD ZSRS powinno poinformować *narkomaty* o dużej płynności zwerbowanych przez nich pracowników i zażądać zapewnienia [im] elementarnych warunków materialno-bytowych.

Po linii GTU NKWD nakazać zaprzestanie sprzedaży biletów tej kategorii osób.

Proszę zawiadomić mnie o Waszej decyzji.

[a]*Narkom* Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[a]
SIEROW

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d] *Tak w oryginale. Magnitogorsk znajdował się w obw. czelabińskim.*

№ г-981/сн-г
«г-27-г» марта 1940 г.
г. Киев

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 454, арк. 41–42.
Копія, машинопис.

г-г *Вписано від руки.*

Nr [e]981/sn[e]
„[e]27[e]" marca 1940 r.
m. Kijów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 454, k. 41–42.
Kopia, maszynopis.

[e-e] *Wpisano odręcznie.*

№ 72

29 березня 1940, [Рівне]. Телеграма начальника УНКВС по Рівненській області Романа Крутова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців

[а-]Народному комиссару внутренних дел УССР
комиссару государственной безопасности 3 ранга[-а]
[б-]тов. [в-]СЕРОВУ[-в-б]

[б-]Записка по проводу[-б]

[б-]На № 00304[-б]

Доношу, что по Ровенской области [в-]учтено[-в]:
I. [а-]Беженцев[-а] 1808 семей, 5138 человек

Из них:	поляков	– 930
	украинцев	– 2070
	русских	– 34
	евреев	– 1933
	немцев	– 23
	друг[их] нац[иональностей]	– 148

Из общего количества беженцев:
А) [б-]желают остаться в СССР 995 семей, 2595 человек[-б]

Из них:	поляков	– 223
	украинцев	– 727
	евреев	– 1490
	русских	– 17
	немцев	– 5
	друг[их] нац[иональностей]	– 133

Б) [б-]желают выехать за границу 813 семей, 2543 человека[-б]

Из них:	поляков	– 707
	украинцев	– 1343
	евреев	– 443
	русских	– 17
	немцев	– 18
	друг[их] нац[иональностей]	– 15

[в-в] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[а-а] *Написано в розбивку.*

Nr 72

29 marca 1940, [Równe]. Telegram naczelnika UNKWD Obwodu Równeńskiego Romana Krutowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa na temat ewidencji osób podlegających wysiedleniu

[a-a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[a-a]
[b-b]tow. [c-c]SIEROWA[c-c][b-b]

[b-b]Telegram[b-b]

[b-b]na nr 00304[b-b]

Donoszę, że w obwodzie równeńskim [c-c]zewidencjonowano[c-c]:
I. [a-a]*Bieżeńców*[a-a] 1808 rodzin, 5138 osób,

w tym:	Polaków	– 930
	Ukraińców	– 2070
	Rosjan	– 34
	Żydów	– 1933
	Niemców	– 23
	in[nej] nar[odowości]	– 148

Spośród wszystkich *bieżeńców*:
A) [b-b]chce pozostać w ZSRS 995 rodzin, 2595 osób[b-b],

w tym:	Polaków	– 223
	Ukraińców	– 727
	Żydów	– 1490
	Rosjan	– 17
	Niemców	– 5
	in[nej] nar[odowości]	– 133

B) [b-b]chce wyjechać za granicę 813 rodzin, 2543 osoby[b-b]

w tym:	Polaków	– 707
	Ukraińców	– 1343
	Żydów	– 443
	Rosjan	– 17
	Niemców	– 18
	in[nej] nar[odowości]	– 15

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

Из них по странам:

в Германию	790 семей	2507 человек
в Америку	5 –»–	9 –»–
в Венгрию	1 [семья]	1 –»–
в Литву	4 [семьи]	8 –»–
в Чехию	13 [семей]	18 –»–

Из общего количества беженцев проживает: в городах 652 семьи, 1491 чел[овек]; в селах 1156 семей, 3647 чел[овек]. Приступаем к выдаче паспортов остающимся в СССР беженцам.

II. «О проститутках»

Установлено проституток – 90, на которых дела оформляются.

III. «Выявлено глав и членов семей, подлежащих аресту – 284 семьи, 757 человек».

По категориям:

офицеров резерва б[ывшей] польской армии	89	семей	251	чел[овек]
быв[ших] полицейских	73	[семьи]	218	–»–
–»– тюремщиков	15	[семей]	32	[человека]
–»– жандармов	2	[семьи]	7	[человек]
разведчиков, конфидентов, провокаторов	64	–»–	139	–»–
бывш[их] помещиков	16	[семей]	43	[человека]
–»– владельцев крупных предприят[ий]	10	–»–	25	[человек]
–»– крупных чиновников	15	–»–	42	[человека]

IV. «Семей репрессированных» – 930 семей, 3010 человек.

По категориям:

участников а/с партий и организаций	194	семьи	649	чел[овек]
офицеров б[ывшей] польской армии	107	[семей]	299	–»–
быв[ших] полицейских	301	[семья]	926	–»–
–»– тюремщиков	10	[семей]	29	–»–
–»– жандармов	5	–»–	15	–»–
разведчиков, конфидентов, провокаторов	280	–»–	974	[человека]
бывш[их] помещиков	16	–»–	57	[человек]
–»– фабрикантов	5	–»–	9	–»–
–»– крупных чиновников	12	–»–	42[г]	[человека]

[г] *Сума не збігається з вищенаведеною кількістю осіб.*

w tym do [następujących] krajów:

do Niemiec	790 rodzin	2507 osób
do Ameryki	5 –ı–	9 –ı–
na Węgry	1 [rodzina]	1 [osoba]
na Litwę	4 [rodziny]	8 [osób]
do Czech	13 rodzin	18 –ı–

Spośród wszystkich *bieżeńców*, w mieście zamieszkują 652 rodziny, 1491 os[ób]; na wsi [mieszka] – 1156 rodzin, 3647 os[ób]. Przystępujemy do wydawania paszportów *bieżeńcom* pozostającym w ZSRS.

II. [a]O prostytutkach[a]
Ustalono 90 prostytutek, których sprawy są w toku.

III. [a]Wykryto głowy [rodzin], które należy aresztować i członków rodzin: 284 rodziny, 757 osób[a]
z podziałem na kategorie:

oficerów rezerwy b[yłego] Wojska Polskiego	89	rodzin	251	os[ób]
był[ych] policjantów	73	[rodziny]	218	[osób]
–ı– strażników więziennych	15	[rodzin]	32	[osoby]
–ı– żandarmów	2	[rodziny]	7	[osób]
wywiadowców, konfidentów, prowokatorów	64	–ı–	139	–ı–
był[ych] obszarników	16	[rodzin]	43	[osoby]
–ı– właścicieli dużych przedsięb[iorstw]	10	–ı–	25	[osób]
–ı– wyższych urzędników	15	–ı–	42	[osoby]

IV. [a]Rodzin [osób] represjonowanych[a] – 930 rodzin, 3010 osób
z podziałem na kategorie:

członków a/s partii i organizacji	194	rodziny	649	os[ób]
oficerów b[yłego] Wojska Polskiego	107	[rodzin]	299	–ı–
był[ych] policjantów	301	–ı–	926	–ı–
–ı– strażników więziennych	10	–ı–	29	–ı–
–ı– żandarmów	5	–ı–	15	–ı–
wywiadowców, konfidentów, prowokatorów	280	–ı–	974	[osoby]
był[ych] obszarników	16	–ı–	57	[osób]
–ı– fabrykantów	5	–ı–	9	–ı–
–ı– wyższych urzędników	12	–ı–	42[d]	[osoby]

[d] *Suma nie zgadza się z podaną wyżej liczbą osób.*

V. «Семей, главы которых скрылись, выбыли неизвестно куда» – 174 семьи, 557 человек.

По категориям:

участников а/с партий и организаций	8	семей	30	чел[овек]
офицеров б[ывшей] польской армии	72	[семьи]	186	–"–
быв[ших] полицейских	62	–"–	215	–"–
–"– тюремщиков	2	–"–	3	[человека]
–"– жандармов	1	[семья]	3	–"–
разведчиков, конфидентов, провокаторов	23	[семьи]	100	[человек]
бывш[их] помещиков	4	–"–	11	–"–
–"– фабрикантов	1	[семья]	5	–"–
–"– крупных чиновников	1	–"–	4	[человека]

VI. «По вербовкам»

В соответствии с Вашими указаниями насаждаем агентуру среди всех перечисленных категорий. Справки на вербуемых вышлю дополнительно. Приступаем к составлению оперативного плана проведения операции. Судя по поступающим ежедневно сведениям, из районов учет беженцев будет еще пополняется за счет прибывающих из других мест.

«Начальник УНКВД по Ровенской области
капитан государственной безопасности»
КРУТОВ

Передал в 3 ч[аса] 20 мин[ут] 29.3.[19]40 г. АСТРОВ
Принял МИТРЯШОВ

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 460, арк. 30–31.
Копія, машинопис.

V. [a]Rodziny, których głowy ukryły się [lub] wyniosły się w nieznane miejsca[a] – 174 rodziny, 557 osób

z podziałem na kategorie:

członków a/s partii i organizacji	8	rodzin	30	os[ób]
oficerów b[yłego] Wojska Polskiego	72	[rodziny]	186	–"–
był[ych] policjantów	62	–"–	215	–"–
–"– strażników więziennych	2	–"–	3	[osoby]
–"– żandarmów	1	[rodzina]	3	–"–
wywiadowców, konfidentów, prowokatorów	23	[rodziny]	100	[osób]
był[ych] obszarników	4	–"–	11	–"–
–"– fabrykantów	1	[rodzina]	5	–"–
–"– wyższych urzędników	1	–"–	4	[osoby]

VI. [a]Werbunki[a]

Zgodnie z Waszymi wytycznymi obsadzamy agenturą wszystkie wymienione kategorie. Dodatkowo wyślę informacje o werbowanych. Przystępujemy do ułożenia planu operacji. Na podstawie doniesień, nadchodzących codziennie z rejonów, ewidencja *bieżeńców* będzie uzupełniana w miarę przybywania [ich] z innych miejsc.

[a]Naczelnik UNKWD Obwodu Równieńskiego
kapitan bezpieczeństwa państwowego[a]
KRUTOW

Przekazał o g[odzinie] 3 min[ut] 20 [dnia] 29.3.[19]40 r. ASTROW
Przyjął MITRIASZOW

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 460, k. 30–31.
Kopia, maszynopis.

№ 73

29 березня 1940, [Луцьк]. Телеграма начальника УНКВС Волинської області Івана Білоцерковського наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців

[а-а]Народному комиссару внутренних дел УССР
комиссару гос[ударственной] безопасности 3 ранга[а-а]
[б-в]тов. [а-а]СЕРОВУ[а-а][в-б]

[б-б]Записка по проводу[б-б]

I. [б-б]Учтено беженцев, проживающих на территории Волынской области, изъявивших желание выехать из СССР[б-б]

Семейств		– [г-г]6329[г-г] [г-г]8003[г-г]
Членов семейств		– [д-д]16189[д-д] [г-г]20331[г-г]
по национальности:	поляков	– 1705
	украинцев	– 3803
	евреев	– 1606
	прочих	– 178
желают выехать:	Германия	– [е-е]6329[е-е] семейств
		[г-г]членов сем[ей] – 16 104[г-г]
	проч[ие] государства	– 46

Сводка учтенных беженцев, проживающих на территории Волынской области, изъявивших желание остаться в СССР;

Семейств		– 1698
Членов семей		– 4229
Из учтенных семей проживают:		
	В городах	– 1287 семей
	В селах	– 511 семей

Никому из них паспорта не выданы.

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Підкреслено від руки.*
[д-д] *Написано від руки.*
[е-е] *Закреслено двома рисками.*
[ж-ж] *Виправлено від руки з:* 5651.

Nr 73

29 marca 1940, [Łuck]. Telegram naczelnika UNKWD Obwodu Wołyńskiego Iwana Biełocerkowskiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący ewidencji osób podlegających wysiedleniu

[a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państw[owego] 3. rangi[a]
[b]tow. [c]SIEROWA[c-b]

[b]Telegram[b]

I. [b]Zewidencjonowano *bieżeńców*, mieszkających na terytorium obwodu wołyńskiego, którzy wyrazili chęć wyjechania z ZSRS[b]

rodzin		– [d]6329[d] [e]8003[e]
członków rodzin		– [f]16189[f] [e]20331[e]
według narodowości:	Polaków	– 1705
	Ukraińców	– 3803
	Żydów	– 1606
	innych	– 178
chcą wyjechać:	[do] Niemiec	– [g]6329[g] rodzin
		[e]członków rodz[in] – 16 104[e]
	[do] in[nego] państwa	– 46

Zestawienie zewidencjonowanych *bieżeńców*, mieszkających na terytorium obwodu wołyńskiego, którzy wyrazili chęć pozostania w ZSRS;

rodzin		– 1698
członków rodzin		– 4229
zewidencjonowane rodziny mieszkają:		
	w miastach	– 1287 rodzin
	na wsi	– 511 rodzin

Nikomu nie wydano paszportu.

[a–a] *Zapisano wersalikami.*
[b–b] *Podkreślono maszynowo.*
[c–c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d–d] *Podkreślono odręcznie.*
[e–e] *Dopisano odręcznie.*
[f–f] *Zakreślono dwiema kreskami.*
[g–g] *Poprawiono odręcznie z:* 5651.

II. [6]По учету семей репрессированных[6]
Выявлено – 662 семей, 2057 человек.
По категориям:

офицеров	–	103
разведчиков	–	154
полицейских	–	209
жандармов	–	2
тюремщиков	–	2
помещиков	–	30
круп[ных] госуд[арственных] чиновников	–	34
членов а/с политпартии	–	113

III. [6]По учету семей, главы которых сбежали[6]
Выявлено семей 174, членов семей – 623.
По категориям:

офицеров	–	20
разведчиков	–	9
полицейских	–	53
тюремщиков	–	1
заводчиков	–	1
помещиков	–	3
круп[ных] госуд[арственных] чиновников	–	6
членов а/с политпартии	–	81

IV. [6]Взято на учет семей, главы которых подлежат аресту[6]
Глав семей – 149, членов семей – 443.
По категориям:

офицеров	–	39
разведчиков	–	7
полицейских	–	44
жандармов	–	2
тюремщиков	–	2
заводчиков	–	9
фабрикантов	–	1
помещиков	–	22
круп[ных] госуд[арственных] чиновников	–	15
членов а/с политпартии	–	8

Поступили к составлению оперативных планов: проституток – 48, оформлено.

II. [b]Zewidencjonowanych rodzin [osób] represjonowanych[b]
Ujawniono – 662 rodziny, 2057 osób.
Według kategorii:

oficerów	–	103
wywiadowców	–	154
policjantów	–	209
żandarmów	–	2
strażników więziennych	–	2
obszarników	–	30
wyż[szych] urzędników państw[owych]	–	34
członków a/s partii polit[ycznych]	–	113

III. [b]Zewidencjonowanych rodzin, których głowy zbiegły[b]
Ujawniono rodzin – 174, członków rodzin – 623.
Według kategorii:

oficerów	–	20
wywiadowców	–	9
policjantów	–	53
strażników więziennych	–	1
właścicieli fabryk	–	1
obszarników	–	3
wyż[szych] urzędników państw[owych]	–	6
członków a/s partii polit[ycznych]	–	81

IV. [b]Zewidencjonowano rodziny, których głowy podlegają aresztowaniu[b]
głów rodzin – 149, członków rodzin – 443.
Według kategorii:

oficerów	–	39
wywiadowców	–	7
policjantów	–	44
żandarmów	–	2
strażników więziennych	–	2
właścicieli fabryk	–	9
fabrykantów	–	1
obszarników	–	22
wyż[szych] urzędników państw[owych]	–	15
członków a/s partii polit[ycznych]	–	8

Włączono do planów operacyjnych: prostytutek – 48, sprawy formalnie zakończono.

Нач[альник] УНКВД по Волынской области
капитан госбезопасности
БЕЛОЦЕРКОВСКИЙ

передал: БЕЛОЦЕРКОВСКИЙ
принял (—) МИТРЯШОВ
[часов] 12.40 мин[ут], 29.3.[19]40 г.

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 460, арк. 27–29.
Оригінал, машинопис.
У більшості розрахунків є помилки.

Nacz[elnik] UNKWD Obwodu Wołyńskiego
kapitan bezpieczeństwa państw[owego]
BIEŁOCERKOWSKIJ

Przekazał: BIEŁOCERKOWSKIJ
Przyjął (—) MITRIASZOW
[godzina] 12 min[ut] 40, [dnia] 29.3.[19]40 r.

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 460, k. 27–29.
Oryginał, maszynopis.
W większości obliczeń występują błędy.

№ 74

30 березня 1940, Дрогобич. Записка «по проводу» УНКВС Дрогобицької області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо результатів обліку біженців, поліцейських, офіцерів, чиновників, родин репресованих, повій тощо

[а-б]Дрогобыч[б-а] [а]Сов[ершенно] секретно[а]

Наркому внутренних дел УССР
[а]т. Серову[а]

Записка по проводу

Дрогобычским УНКВД на 28/III с. г. – учтено:
а) по беженцам – всего семейств 4932
с общим количеством членов семей – 15 882 чел[овека]
одиночек – 6003 чел[овека]
Всего беженцев – 21 885 чел[овек] – в том числе:

поляков	– 10 423 чел[овека]	из них изъявили желание выехать:
украинцев	– 589 чел[овек]	4070 семейств с 13 092 чел[овек] членов семей и 4849 одиночек
евреев	– 10 816 чел[овек]	Итого: 17 941 чел[овек] из них:
прочих	– 57 чел[овек]	в Германию – 17 920 чел[овек]
		в Палестину – 2 чел[овека]
		во Францию – 1 чел[овек]
		в Америку – 9 чел[овек]
		в Венгрию – 9 чел[овек]

Изъявило желание остаться 862 семейства с 2690[а] чел[овек] членов семей и 1154 чел[овека] одиночек.
Итого – 3944 человека.
Паспорта не выдавали.
Беженцы проживают в городе – 20 029 чел[овек], в селах 1856 чел[овек].

б) Учтено проституток – 186 чел[овек], дела закончены, все оформлено.

в) Выявлено не арестованных, подлежащих аресту: глав семей – 41 с [общим количеством –] 145 чел[овек] членов семей, в том числе:

[а-а] *Підкреслено.*
[б-б] *Написано червоним чорнилом.*
[а] *Як випливає з розрахунків, повинно бути* 2790.

Nr 74

30 marca 1940, Drohobycz. Telegram z UNKWD Obwodu Drohobyckiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący ewidencji różnych kategorii osób podlegających wysiedleniu

[a-b]-Drohobycz-[b-a] [a]-Ściś[le] tajne-[a]

Do *Narkoma* Spraw Wewnętrznych USRS
[a]-t[owarzysza] Sierowa-[a]

Telegram

Drohobycki UNKWD na [dzień] 28/III br. – zewidencjonował:
a) *bieżeńców* – razem rodzin 4932
łączna liczba członków rodzin – 15 882 os[oby]
osób samotnych – 6003 os[oby]
Łącznie *bieżeńców* – 21 885 os[ób] – w tym:

Polaków	– 10 423 os[oby]	w tym wyraziło chęć wyjazdu: 4070 rodzin – 13 092 członków rodzin i 4849 osób samotnych
Ukraińców	– 589 os[ób]	
Żydów	– 10 816 os[ób]	Razem: 17 941 os[ób], w tym:
innych	– 57 os[ób]	do Niemiec – 17 920 os[ób]
		do Palestyny – 2 os[oby]
		do Francji – 1 os[oba]
		do Ameryki – 9 os[ób]
		na Węgry – 9 os[ób]

Chęć pozostania wyraziły 862 rodziny – 2690[c] członków rodzin i 1154 os[oby] samotne.
Razem – 3944 osoby.
Paszportów nie wydano.
Bieżeńcy mieszkają w mieście – 20 029 os[ób], na wsi 1856 os[ób].

b) Zewidencjonowano prostytutek – 186 os[ób], wszystkie sprawy formalnie zakończone.

c) Ujawniono podlegających aresztowaniu, którzy nie zostali aresztowani: głów rodzin – 41 [, w sumie] 145 członków rodzin, w tym:

[a-a] *Podkreślono.*
[b-b] *Zapisano odręcznie.*
[c] *Z obliczeń wynika, że powinno być:* 2790.

полицейских – 15
офицеров – 3
помещиков – 2
фабрикантов – 13
членов а/с партии – 2
чиновников – 5[r]

г) Выявлено репрессированных – 376 семей с общим количеством – 1239 чел[овек] членов семей, в том числе:

полицейских – 124
офицеров – 104
чиновников – 20
членов а/с партии – 89
купцы – 4
помещиков – 6
разведчиков – 4
карателей – 17
прочих – 4[r]

Эмигрировавших установлено – 339 глав семей с общим количеством членов семей – 1165 чел[овек].

Вербовок нет.

передал Никитин
принял Мочендович
00 ч[асов], 20 мин[ут], 30-III-1940

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 460, арк. 13–13 зв.
Копія, рукопис.

[r] *Сума не збігається з вищезазначеною кількістю голів сімей.*
[r] *Сума не збігається з вищезазначеною кількістю сімей.*

policjantów – 15
oficerów – 3
obszarników – 2
fabrykantów – 13
członków partii a/s – 2
urzędników – 5[d]

d) Ujawniono represjonowanych – 376 rodzin, łącznie – 1239 członków rodzin, w tym:

policjantów – 124
oficerów – 104
urzędników – 20
członków partii a/s – 89
kupców – 4
obszarników – 6
wywiadowców – 4
członków ekspedycji karnych – 17
innych – 4[e]

[Liczbę] tych, którzy wyemigrowali ustalono [na] 339 głów rodzin, łączna liczba członków rodzin – 1165 os[ób].

Werbunków nie było.

Przekazał Nikitin
Przyjął Moczendowicz
g[odzina] 00 min[ut] 20, [dnia] 30 III 1940

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 460, k. 13–13v.
Kopia, rękopis.

[d] *Suma nie zgadza się z liczbą głów rodzin podaną wyżej.*
[e] *Suma nie zgadza się z liczbą rodzin podaną wyżej.*

№ 75

30 березня 1940, [Тернопіль]. Телеграма начальника УНКВС по Тернопільській області Олександра Вадіса наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову стосовно біженців

[а-а]Народному комиссару внутренних дел УССР
комиссару государственной безопасности 3 ранга[а-а]
[б-б]тов. [в-в]СЕРОВУ[в-в][б-б]

[б-б]На № [00]304 Записка по проводу[б-б]

Доношу итоговые данные об учете беженцев, семей репрессированных и проституток по [в-в]Тарнопольской области[в-в].

[а-а]I. Всего учтено беженцев по области, семей – 3464, членов семей – 6740[а-а]

По национальности: поляков – 1525
украинцев – 89
евреев – 1846
чехов – 4

Изъявило желание выехать:

В Германию – 2304 семьи, членов семей – 4354.

Изъявило желание остаться в СССР 1160 семей, членов семей – 2386. Паспортов с подпиской о выезде из 10[0] км зоны беженцам не выдавалось.

Из 3464 семей беженцев проживают:

в городах – 1297 семей и
в сельск[ой] местн[ости] – 2167 – ι –

II. [а-а]Виявлено глав семей и членов семей не арестованных и подлежащих аресту[а-а] – 149, [г-г]членов семей – 465 чел[овек][г-г].

Из них:

участников польских к/р организаций – 227
– ι – украинских – ι – – 417
[в-в]офицеров[в-в] – 492
[в-в]полицейских[в-в] – 443
жандармов – 51

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Дописано від руки.*

Nr 75

30 marca 1940, [Tarnopol]. Telegram naczelnika UNKWD Obwodu Tarnopolskiego Aleksandra Wadisa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący ewidencji osób podlegających wysiedleniu

[a-]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[-a]
[b-]tow. [c-]SIEROWA[-c-b]

[b-]Telegram na nr [00]304[-b]

Przekazuję dane zbiorcze dotyczące ewidencji *bieżeńców*, rodzin [osób] represjonowanych i prostytutek w [a-]obwodzie tarnopolskim[-a].

I. [a-]Łącznie zewidencjonowano *bieżeńców* w obwodzie: rodzin – 3464, członków rodzin – 6740[-a]

Według narodowości: Polaków – 1525
Ukraińców – 89
Żydów – 1846
Czechów – 4

Chęć wyjazdu wyraziło:
Do Niemiec – 2304 rodziny, 4354 członków rodzin.
Chęć pozostania w ZSRS wyraziło 1160 rodzin, 2386 członków rodzin. Paszportów z zezwoleniem na wyjazd ze 10[0]-k[ilo]m[etrowej] strefy *bieżeńcom* nie wydawano.
Spośród 3464 rodzin *bieżeńców* zamieszkuje:
w miastach – 1297 rodzin i
w miejsc[owościach] wiejs[kich] – 2167 –"–

II. [a-]Ujawniono głów rodzin i członków rodzin, których nie aresztowano, ale podlegających aresztowaniu[-a] – 149, [d-]członków rodzin – 465 os[ób][-d],
w tym:
członków polskich organizacji k/r – 227
–"– ukraińskich –"– – 417
[c-]oficerów[-c] – 492
[c-]policjantów[-c] – 443
żandarmów – 51

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Dopisano odręcznie.*

чиновников – 71
помещиков – 54
конфидентов – 305
тюремной администрации – 40[г]

Выявлено семей, главы которых сбежали – 128, [г]членов семей – 404 чел[овека], они входят в число 5487[а-г].

Зарегистрировано проституток, подлежащих выселению, дела на которых оформлены полностью – 64.

Из состоящей на связи агентуры подлежит направлению в лагеря 67 человек.

Намечено оставить на месте по оперативным соображениям 27 человек.

ВАДИС

Передал в 3 часа. 30.3.[19]40 г. ВАДИС
Принял МИТРЯШОВ

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 460, арк. 33–33 зв.
Копія, машинопис.

[1] *Сума осіб, розділених на вищевказані категорії, значно перевищує число незаарештованих голів сімей, ймовірно сума враховує раніше заарештованих осіб.*

[а] *Число* 5487 *більше у документі не повторюється. Ймовірно працівник, який писав довідку, помилився.*

urzędników – 71
obszarników – 54
konfidentów – 305
administracji więziennej – 40[e]

Ujawniono rodzin, których głowy uciekły – 128, [d]członków rodzin – 404 os[oby], wliczają się oni do [grupy] 5487[f-d].

Zarejestrowano prostytutek podlegających wysiedleniu, których sprawy zostały formalnie zakończone – 64.

Z będącej na kontakcie agentury wysłaniu do łagrów podlega 67 osób.

Wyznaczono do pozostawienia na miejscu ze względów operacyjnych 27 osób.

WADIS

Przekazał o godzinie 3, [dnia] 30.3.[19]40 r. WADIS
Przyjął MITRIASZOW

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 460, k. 33–33v.
Kopia, maszynopis.

[e] *Suma osób podzielonych na powyższe kategorie wynosi znacznie więcej, niż liczba głów rodzin, których nie aresztowano, a więc obejmuje ona zapewne także osoby już aresztowane.*

[f] *Liczba* 5487 *nigdzie więcej w dokumencie nie występuje. Być może funkcjonariusz sporządzający notatkę przez pomyłkę opuścił jakiś fragment.*

№ 76

[До 31 березеня 1940, Станіслав]. Витяг із телеграми начальника УНКВС по Станіславській області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо реєстру сімей офіцерів ВП, поліцаїв і жандармів

[а]Народному комиссару внутренних дел УССР
комиссару государственной безопасности 3 ранга[а]
[б]тов. [в]СЕРОВУ[в-б]

[а]Записка по проводу[а]

[а]Итоговые данные по Станиславской области

I. По офицерам[а]

Учтено семей, главы коих:				
– арестованы:	89,	членов семей		233
– наход[ятся] в плену и в бегах:	180,	–"–	–"–	504
– пропавших безвести:	203,	–"–	–"–	584
– не арестованы, но будут арестованы:	1,	–"–	–"–	1
[а]Всего офицерских семей[а]	473,	–"–	–"–	1322

По национальности:	поляков	– 1250
	украинцев	– 54
	евреев	– 11
	немцев	– 7

II. [а]По полицейским[а]

Семей полицейских, главы коих:				
– арестованы	378,	членов семей		1144
– сбежали или в плену	134,	–"–	–"–	423
– пропали без вести	44,	–"–	–"–	132
– будут арестованы	6,	–"–	–"–	11
[а]Всего семей полицейских[а]	562,	–"–	–"–	1710

По национальности:	поляков	– 1663
	украинцев	– 27
	евреев	– 1
	немцев	– 19

[а–а] *Написано великими літерами.*
[б–б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в–в] *Написано в розбивку.*

Nr 76

[Przed 31 marca 1940, Stanisławów]. Fragment telegramu z UNKWD Obwodu Stanisławskiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący ewidencji rodzin oficerów WP, policjantów i żandarmów

[a-a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[a-a]
[b-b]tow. [c-c]SIEROWA[c-c][b-b]

[a-a]Telegram[a-a]

[a-a]Dane zbiorcze dla obwodu stanisławskiego:
I. Oficerowie[a-a]

Zewidencjonowano rodziny, których głowy:				
– aresztowano	89,	członków rodzin		233
– znajd[ują się] w niewoli lub zbiegły	180,	–"–	–"–	504
– przepadły bez wieści	203,	–"–	–"–	584
– nie zostały, ale będą aresztowane	1,	–"–	–"–	1
[a-a]Łącznie rodzin oficerskich[a-a]	473,	–"–	–"–	1322

Według narodowości:	Polaków	– 1250
	Ukraińców	– 54
	Żydów	– 11
	Niemców	– 7

II. [a-a]Policjanci[a-a]

Zewidencjonowano rodziny, których głowy:				
– aresztowano	378,	członków rodzin		1144
– zbiegły lub [są] w niewoli	134,	–"–	–"–	423
– przepadły bez wieści	44,	–"–	–"–	132
– zostaną aresztowane	6,	–"–	–"–	11
[a-a]Łącznie rodzin policjantów[a-a]	562,	–"–	–"–	1710

Według narodowości:	Polaków	– 1663
	Ukraińców	– 27
	Żydów	– 1
	Niemców	– 19

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

III. [a]По жандармам[a]

Семей жандармов, главы коих:			
– арестованы	13,	членов семей	42
– сбежали или находятся в плену	13,	–»– –»–	27
– пропали безвести	4	–»– –»–	12

[...][г]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 460, арк. 32.
Копія, машинопис.

[г] *Друкується неповністю. Продовження документу у справі відсутнє.*

III. [a]Żandarmi[a]

rodziny żandarmów, których głowy:

– aresztowano	13,	członków rodzin	42
– zbiegły lub znajdują się w niewoli	13,	–"– –"–	27
– przepadły bez wieści	4,	–"– –"–	12

[...][d]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 460, k. 32.
Kopia, maszynopis.

[d] *Dokument niepełny. Dalszej części brak.*

№ 77

[До 31 березя 1940, Львів]. Повідомлення заступника начальника УНКВС по Львівській області Костянтина Михайлова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо взятих на облік сімей колишніх польських офіцерів, поліцейських, жандармів та ін.

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[а]Народному комиссару внутренних дел УССР
Комиссару государственной безопасности 3 ранга[а]
[б]тов. [в]СЕРОВУ[в-б]

I. Всего учтено [г]по Львовской области[г] семей бывших польских офицеров, полицейских, жандармов, помещиков, фабрикантов, крупных чиновников
гос[ударственного] аппарата ..... 3357 семей
с общим количеством членов их семей ..... 9149 чел[овек],
в том числе глав семей, подлежащих аресту 2075
Из них:
1. Офицеров разных чинов 889
2. Полицейских и конфидентов 679
3. Жандармов 61
4. Тюремщиков 38
5. Помещиков 76
6. Фабрикантов 103
7. Крупных чиновников госаппарата 177
8. Разведчиков 62
Всего: ..... 2075[г]
II. Учтено семей репрессированных и находящихся в плену 1027
III. Учтено глав семей сбежавших 255
IV. Учтено беженцев [г]по районам области[г] ..... 4760 семей
Из них:
изъявили желание остаться в СССР 1877
— " — — " — выехать за пределы СССР 2883
V. Учтено и оформлено дел проституток 409

[а-в] *Написано великими літерами.*
[б-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-а] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Підкреслено від руки.*
[1] *Сума або доданки неправильні.*

Nr 77

[Przed 31 marca 1940, Lwów]. Informacja zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Konstantina Michajłowa dla ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotycząca ewidencji osób podlegających wysiedleniu

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[a]
[b]tow. [c]SIEROWA[c-b]

I. Łącznie zewidencjonowano [d]w obwodzie lwowskim[d] rodzin byłych polskich oficerów, policjantów, żandarmów, ziemian, fabrykantów, wyższych urzędników aparatu państw[owego] ..... 3357 rodzin
o łącznej liczbie członków tych rodzin ..... 9149 os[ób],
w tym głów rodzin podlegających aresztowaniu 2075
W tym:
1. oficerów różnego stopnia 889
2. policjantów i konfidentów 679
3. żandarmów 61
4. dozorców więziennych 38
5. ziemian 76
6. fabrykantów 103
7. wyższych urzędników aparatu państw[owego] 177
8. wywiadowców 62
łącznie: ..... 2075[e]
II. Zewidencjonowano rodzin [osób] represjonowanych i przebywających w niewoli 1027
III. Zewidencjonowano zbiegłych głów rodzin 255
IV. Zewidencjonowano *biežeńców* [d]z rejonów obwodu[d] 4760 rodzin
W tym:
wyraziło chęć pozostania w ZSRS 1877
—»— —»— wyjechania poza granice ZSRS 2883
V. Zewidencjonowano i formalnie zakończono spraw prostytutek 409

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Podkreślono odręcznie.*
[e] *Suma lub składniki podane błędnie.*

Зам[еститель] нач[альника] УНКВД Львовской области
Капитан госбезопасности
(—) МИХАЙЛОВ

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 269.
Оригінал, машинопис.

Zast[ępca] Nacz[elnika] UNKWD Obwodu Lwowskiego
kapitan bezpieczeństwa państw[owego]
(—) MICHAJŁOW

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 269.
Oryginał, maszynopis.

№ 78

31 березня 1940, [Львів]. Телефонограма начальника УНКВС по Львівській області наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо обліку різних категорій осіб, які підлягають переміщенню зі Львова та області

[а-]Народному комиссару внутренних дел УССР
Комиссару государственной безопасности 3 ранга[-а]
[б-]тов. [в-]СЕРОВУ[-в-б]

[а-]Телефонограма[-а]

Доношу, что по Львовской области учтено беженцев:

I. [б-]По городу [а-]Львову[-а-б]: 21 502[г] семей в количестве 38 974 чел[овека]

[б-]По национальности[-б]:

а) Евреев	– 14024	семьи,	– 26068	чел[овек]
б) Поляков	– 6952	–"–	– 12348	–"–
в) Немцев	– 99	[семей]	– 166	–"–
г) Украинцев	– 140	–"–	– 258	–"–
д) Чехов	– 66	–"–	– 94	чел[овека]
е) Русских	– 22	[семьи]	– 44	–"–

Изъявивших желание выехать за границу – 18 554 семьи в количестве 32 382 чел[овека] в том числе:

[б-]1. [в-]в Германию[-в-б] – 18 593[г] семей – 32 111 чел[овек]

из них:

Евреев	– 11434[д]	семьи	– 19749	чел[овек]
Поляков	– 6889	[семей]	– 11909	–"–
Немцев	– 91	[семья]	– 149	–"–
Украинцев	– 117	–"–	– 207	–"–
Чехов	– 53	[семьи]	– 75	–"–
Русских	– 9	[семей]	– 22	чел[овека]

[б-]2. Во [в-]Францию[-в-б] – 12 семей – 29 чел[овек]

из них:

Евреев	– 11	семей	– 28	чел[овек]
Поляков	– 1	[семья]	– 1	чел[овек]

[а-в] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[г] *Виправлено від руки червоним олівцем з:* 21 304.

[г] *Виправлено від руки червоним олівцем з:* 18 395.

[д] *Виправлено від руки червоним олівцем з:* 11 236.

Nr 78

31 marca 1940, [Lwów]. Telefonogram z UNKWD Obwodu Lwowskiego do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa dotyczący ewidencji różnych kategorii osób podlegających wysiedleniu ze Lwowa i obwodu

[a-a]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS komisarza bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[a-a]
[b-b]tow. [c-c]SIEROWA[c-c][b-b]

[a-a]Telefonogram[a-a]

Donoszę, że w obwodzie lwowskim zewidencjonowano *bieżeńców*:
I. [b-b]W mieście [a-a]Lwowie:[a-a][b-b] 21 502[d] rodziny liczące 38 974 os[oby]
[b-b]Według narodowości:[b-b]

a) Żydów	– 14024	rodziny,	– 26068	os[ób]
b) Polaków	– 6952	–"–	– 12348	–"–
c) Niemców	– 99	[rodzin],	– 166	–"–
d) Ukraińców	– 140	–"–	– 258	–"–
e) Czechów	– 66	–"–	– 94	os[oby]
f) Rosjan	– 22	[rodziny],	– 44	–"–

Chęć wyjechania za granicę wyraziło – 18 554 rodziny, liczące 32 382 os[oby], w tym:
[b-b]1. [a-a][do] Niemiec[a-a][b-b] – 18 593[e] rodziny – 32 111 os[ób]
w tym:

Żydów	– 11434[f]	rodziny	– 19749	os[ób]
Polaków	– 6889	[rodzin]	– 11909	–"–
Niemców	– 91	[rodzin]	– 149	os[ób]
Ukraińców	– 117	–"–	– 207	–"–
Czechów	– 53	[rodziny]	– 75	–"–
Rosjan	– 9	[rodzin]	– 22	os[oby]

[b-b]2. Do [a-a]Francji[a-a][b-b] – 12 rodzin – 29 os[ób]
w tym:

Żydów	– 11	rodzin	– 28	os[ób]
Polaków	– 1	[rodzina]	– 1	os[oba]

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d] *Poprawiono odręcznie z:* 21 304.
[e] *Poprawiono odręcznie z:* 18 395.
[f] *Poprawiono odręcznie z:* 11 236.

[6]3. В [а]Англию[а-б] – 4 семьи – 6 чел[овек]
из них:

Евреев	– 3	семьи	– 5	чел[овек]
Поляков	– 1	[семья]	– 1	чел[овек]

[6]4. В [а]Америку[а-б] – 52 семьи – 80 чел[овек]
из них:

Евреев	– 46	семьей	– 73	чел[овека]
Поляков	– 5	[семей]	– 5	чел[овек]
Немцев	– 1	[семья]	– 2	чел[овека]

[6]5. В [а]Румынию[а-б] – 14 семей – 34 чел[овека]
из них:

Евреев	– 13	семей	– 33	чел[овека]
Поляков	– 1	[семья]	– 1	чел[овек]

[6]6. В [а]Палестину[а-б] – 64 семьи – 97 чел[овек]
из них:

Евреев	– 60	семей	– 92	чел[овека]
Поляков	– 3	[семьи]	– 4	–"–
Немцев	– 1	[семья]	– 1	чел[овек]

[6]7. В [а]Литву[а-б] – 13 семей – 25 чел[овек]
из них:

Евреев	– 8	семей	– 16	чел[овек]
Поляков	– 5	–"–	– 9	–"–

Изъявивших желание остаться в СССР – 2750 семей – 6592 человека:
из них:

Евреев	– 2449	семей	– 6072	чел[овека]
Поляков	– 246	–"–	– 418	чел[овек]
Немцев	– 6	–"–	– 10	–"–
Украинцев	– 23	[семьи]	– 51	–"–
Чехов	– 13	[семей]	– 19	–"–
Русских	– 13	–"–	– 22	чел[овека]

Паспортов с подпиской о выезде из 100 километровой полосы никому не выдано. Все беженцы проживают в гор. Львове.

II. Беженцев по районам области – 4760 семей – 14443 чел[овека], в том числе желающих остаться в СССР – 1877 семей – 6796 чел[овек].

Желает выехать в [6]Германию[6] – 2883 семьи – 7647 чел[овек].

[b]3. Do [a]Anglii[a-b] – 4 rodziny – 6 os[ób]
w tym:

Żydów	–	3	rodziny	–	5 os[ób]
Polaków	–	1	[rodzina]	–	1 os[oba]

[b]4. Do [a]Ameryki[a-b] – 52 rodziny – 80 os[ób]
w tym:

Żydów	–	46	rodzin	–	73 os[oby]
Polaków	–	5	–"–	–	5 os[ób]
Niemców	–	1	[rodzina]	–	2 os[oby]

[b]5. Do [a]Rumunii[a-b] – 14 rodzin – 34 os[oby]
w tym:

Żydów	–	13	rodzin	–	33 os[oby]
Polaków	–	1	[rodzina]	–	1 os[oba]

[b]6. Do [a]Palestyny[a-b] – 64 rodziny – 97 os[ób]
w tym:

Żydów	–	60	rodzin	–	92 os[oby]
Polaków	–	3	[rodziny]	–	4 –"–
Niemców	–	1	[rodzina]	–	1 os[oba]

[b]7. Na [a]Litwę[a-b] – 13 rodzin – 25 os[ób]
w tym:

Żydów	–	8	rodzin	–	16 os[ób]
Polaków	–	5	–"–	–	9 –"–

Chęć pozostania w ZSRS wyraziło 2750 rodzin – 6592 osoby:
w tym:

Żydów	–	2449	[rodzin]	–	6072 os[oby]
Polaków	–	246	–"–	–	418 [osób]
Niemców	–	6	–"–	–	10 –"–
Ukraińców	–	23	[rodziny]	–	51 –"–
Czechów	–	13	[rodzin]	–	19 –"–
Rosjan	–	13	–"–	–	22 [osoby]

Paszportów z zezwoleniem na wyjazd poza strefę 100 kilometrów nikomu nie wydano. Wszyscy *bieżeńcy* mieszkają w mieś[cie] Lwowie.

II. *Bieżeńcy* w rejonach obwodu: 4760 rodzin – 14 443 os[oby], w tym wyrażających chęć pozostania w ZSRS: 1877 rodzin – 6796 os[ób].
Chcą wyjechać do [b]Niemiec[b]: 2883 rodziny – 7647 os[ób].

III. Учтено проституток, на которых оформлены дела – [в]409[в] чел[овек].

IV. Выявлено глав и членов семей, подлежащих аресту – [в]2185 семей – 5824[в] чел[овек]

[б]по категориям:[б]

1. Офицеров разных чинов	–	955	семей	2287	чел[овек]
2. Бывших полицейских и конфидентов	–	707	–"–	2091	–"–
3. Тюремщиков	–	39	–"–	125	–"–
4. Жандармов	–	54	[семьи]	174	[человека]
5. Разведчиков	–	72[в]	–"–	242	–"–
6. Помещиков	–	65	[семей]	154	–"–
7. Фабрикантов	–	107	–"–	313	[человек]
8. Крупных чиновников	–	186	–"–	438	–"–

V. [в]Учтено семей репрессированных[в] – 1137 семей – 3431 чел[овек]

[в]Из них:[в]

1. Участников к-р организ[аций]	–	192	семьи	581	чел[овек]
2. Офицеров разных чинов	–	643	–"–	1877	–"–
3. Полицейских и конфидентов	–	219	[семей]	730	–"–
4. Тюремщиков	–	4	[семьи]	7	–"–
5. Жандармов	–	6	[семей]	21	–"–
6. Разведчиков	–	6	–"–	18	–"–
7. Помещиков	–	4	[семьи]	7	–"–
8. Фабрикантов	–	9	[семей]	19	–"–
9. Крупных чиновников	–	54	[семьи]	171	–"–

V[I]. [в]Учтено семейств, главы которых скрылись – 294 семьи – 872 чел[овек][в]

Из них:

1. Участников к-р организ[аций]	–	5	семей	22	чел[овека]
2. Офицеров	–	123	[семьи]	342	–"–
3. Полицейских и конфидентов	–	127	[семей]	384	–"–
4. Тюремщиков	–	2	[семьи]	6	[человек]
5. Жандармов	–	8	[семей]	23	[человека]
6. Помещиков	–	4	[семьи]	17	[человек]
7. Фабрикантов	–	6	[семей]	23	[человека]
8. Крупных чиновников	–	19	–"–	55	[человек]

[б–в] *Підкреслено від руки.*

[в] *Виправлено від руки з:* 75.

III. Zewidencjonowano prostytutki, których sprawy formalnie [zakończono] – [a-]409[-a] os[ób].

IV. Ujawniono głów [rodzin] i członków rodzin, podlegających aresztowaniu: [a-]2185 rodzin – 5824[-a] os[oby].

[b-]Według kategorii:[-b]

1. oficerów różnych stopni	– 955	rodzin	– 2287	os[ób]
2. byłych policjantów i konfidentów	– 707	–"–	– 2091	–"–
3. strażników więziennych	– 39	–"–	– 125	–"–
4. żandarmów	– 54	[rodziny]	– 174	[osoby]
5. wywiadowców	– 72[h]	–"–	– 242	–"–
6. obszarników	– 65	[rodzin]	– 154	–"–
7. fabrykantów	– 107	[rodzin]	– 313	[osób]
8. wyższych urzędników	– 186	[rodzin]	– 438	–"–

V. [a-]Zewidencjonowano rodzin represjonowanych[-a]: 1137 rodzin – 3431 os[ób], [a-]w tym:[-a]

1. członków organiz[acji] k-r	– 192	rodziny	– 581	os[ób]
2. oficerów różnych stopni	– 643	–"–	– 1877	–"–
3. policjantów i konfidentów	– 219	[rodzin]	– 730	–"–
4. strażników więziennych	– 4	[rodziny]	– 7	–"–
5. żandarmów	– 6	[rodzin]	– 21	–"–
6. wywiadowców	– 6	–"–	– 18	–"–
7. obszarników	– 4	[rodziny]	– 7	–"–
8. fabrykantów	– 9	[rodzin]	– 19	–"–
9. wyższych urzędników	– 54	[rodziny]	– 171	–"–

V[I]. [a-]Zewidencjonowano rodzin, których głowy ukryły się – 294 rodziny – 872 os[oby][-a]

W tym:

1. członków organiz[acji] k-r	– 5	rodzin	– 22	os[oby]
2. oficerów	– 123	[rodziny]	– 342	–"–
3. policjantów i konfidentów	– 127	[rodzin]	– 384	–"–
4. strażników więziennych	– 2	[rodziny]	– 6	[osób]
5. żandarmów	– 8	[rodzin]	– 23	[osoby]
6. obszarników	– 4	[rodziny]	– 17	[osób]
7. fabrykantów	– 6	[rodzin]	– 23	[osoby]
8. wyższych urzędników	– 19	–"–	– 55	[osób]

[a-a] *Podkreślono odręcznie.*

[b] *Poprawiono odręcznie z:* 75.

Всего учтено семейств по этим категориям: офицеров, помещиков, полицейских, крупных чиновников и других – 3616 семейств – 10127 чел[овек].

Глав семейств вновь выявлено разных категорий, подлежащих аресту – 2185 чел[овек].

Всего подлежит выселению – 12312 человек.

1. По городу Львову – 2020 семей – 5243 чел[овека]
2. По районам области – 1596 семей – 4884 чел[овека]

[а-а]Передал[а]:
Зам[еститель] нач[альника УНКВД] по Львовской области[а]
Капитан госбезопасности
МИХАЙЛОВ

[а-а]Принял[а]:
Ответственный дежурный по НКВД УССР
Зам[еститель] нач[альника] отдела кадров[а] НКВД УССР
Ст[арший] лейтенант госбезопасности
ГРИГОРОВ

31.III.[19]40 г.
[час] 1.30 мин[ут]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 460, арк. 40–44.
Копія, машинопис.

Łącznie zewidencjonowanych rodzin w tych kategoriach: oficerów, obszarników, policjantów, wyższych urzędników i innych – 3616 rodzin – 10 127 os[ób].

Nowo ujawnione głowy rodzin różnych kategorii, podlegające aresztowaniu – 2185 os[ób].

Łącznie podlega wysiedleniu – 12 312 osób.

1. W mieście Lwowie – 2020 rodzin – 5243 os[oby]
2. W rejonach obwodu – 1596 rodzin – 4884 os[oby]

[a-c]Przekazał[c]:
Zast[ępca] Nacz[elnika UNKWD] Obwodu Lwowskiego[a]
kapitan bezpieczeństwa państw[owego]
MICHAJŁOW

[a-c]Przyjął[c]:
odpowiedzialny dyżurny NKWD USRS
Zast[ępca] Nacz[elnika] Oddziału Kadr[a] NKWD USRS
st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]
GRIGOROW

31 III [19]40 r.
[godzina] 1 min[ut] 30

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 460, k. 40–44.
Kopia, maszynopis.

№ 79

31 [березня] 1940, Київ. Телеграма наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова наркому внутрішніх справ СРСР Лаврентію Берії щодо результатів обліку сімей репресованих і біженців

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[а-б]Записка по проводу[б] [в]№ 907[в-а]

[г-а]Москва НКВД СССР
тов.[а] БЕРИЯ Л.П.[г]

В соответствии с Вашими заданиями проведен учет семей репрессированных и беженцев. Сообщаю результаты по западным областям УССР:

[б]1. [а]Дрогобычская область[а]
по семьям репрессированных:[б]

1. Учтено семей репрессированных – 367[г] с общим количеством членов семей – 1239 человек.

2. Выявлено дополнительно – 41 человек глав семейств с 145 членами семьи.

3. Выявлено – 339 семейств с 1165 членами семейств, главы которых эмигрировали и скрылись.

Всего – 747 семей – 2549 членов семей

[б]по беженцам:[б]

Всего зарегистрировано – 4932 семьи беженцев с общим количеством – 15 882 члена семьи. Кроме того беженцев одиночек – 6003 человека.

Всего беженцев – 21 885 человек.

Изъявило желание выехать в Германию – 4070 семей или 13 092 членов семей. Одиночек – 4849.

Всего – 17 941.

[б]2. [а]Волынская область[а]
по семьям репрессированных:[б]

1. Учтено семей репрессированных – 662 с общим количеством – 2057 членов семьи.

2. Выявлено дополнительно – 149 глав семейств с 443 членами семьи.

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Вписано від руки.*

[г-г] *Написано в розбивку.*

[1] *В документі № 74. – С. 532 – відносно Дрогобицької області, вказано число 376 сімей з однаковою кількістю осіб.*

Nr 79

31 [marca] 1940, Kijów. Telegram ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii dotyczący ewidencji osób podlegających wysiedleniu z zachodnich obwodów USRS

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a-b]Telegram[b] [c]nr 907[c-a]

[d-a]Moskwa, NKWD ZSRS,
tow.[a] BERIA Ł.P.[d]

Zgodnie z Waszym zleceniem dokonano ewidencji rodzin [osób] represjonowanych i *bieżeńców*. Informuję o [jej] wynikach w zachodnich obwodach USRS:

[b]1. [a]Obwód drohobycki[a]
rodziny osób represjonowanych:[b]

1. Zewidencjonowano rodzin osób represjonowanych – 367[e] liczących w sumie 1239 członków.
2. Ujawniono dodatkowo 41 osób, będących głowami rodzin oraz 145 członków rodzin.
3. Ujawniono 339 rodzin [liczących] 1165 członków, których głowy wyemigrowały i ukryły się.

Łącznie – 747 rodzin liczących 2549 członków.

[b]*bieżeńcy:*[b]

Łącznie zarejestrowano 4932 rodziny *bieżeńców* liczące w sumie 15 882 członków. Ponadto samotnych *bieżeńców* – 6003 osoby.

Łącznie *bieżeńców* – 21 885 osób.

Chęć wyjechania do Niemiec wyraziło 4070 rodzin lub 13 092 członków rodzin. Osób samotnych – 4849.

Łącznie – 17 941 [osób].

[b]2. [a]Obwód wołyński[a]
rodziny osób represjonowanych:[b]

1. Zewidencjonowano rodzin osób represjonowanych – 662 liczących w sumie 2057 członków rodzin.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Wpisano odręcznie.*
[d-d] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[e] *W Dokumencie nr 74, s. 533, dotyczącym obw. drohobyckiego podano liczbę 376 rodzin z tą samą liczbą osób.*

3. Выявлено 174 семейства с 623 членами семейств, главы которых эмигрировали и скрылись.

Всего семей – 985. Членов семей – 3123

[б-]по беженцам:[-б]

1. Всего зарегистрировано – [а-]6329 семей с общим количеством 16 189 членов семей.

Изъявило желание выехать в Германию – 5651[в] семейство с общим количеством – 16 189 членов семей[-а].

[б-]3. [а-]Ровенская область[-а]

по семьям репрессированных:[-б]

1. Учтено семей репрессированных – 930 с общим количеством – 3010 членов семей.

2. Выявлено дополнительно – 284 глав семейств с 757 членами семей.

3. Выявлено – 174 семьи с 557 членами семей, главы которых эмигрировали и скрылись.

Всего семей – 1388. Членов семей – 4324

[б-]по беженцам:[-б]

Всего зарегистрировано – 1808 семей беженцев с общим количеством – 5138 членов семей.

Изъявило желание выехать в Германию – 813 семей с общим количеством – 2543 члена семьи[г].

[б-]4. [а-]Станиславская область[-а]

по семьям репрессированных:[-б]

1. Учтено семей репрессированных – 847 с общим количеством – 2179 членов семей.

2. Дополнительно выявлено 23 семейства с 73 членами семейств.

3. Выявлено – 682 семейства, главы которых эмигрировали и скрылись с общим количеством – 2305 членов семей.

Всего семей – 1552, членов семей – 4557.

[б-]по беженцам:[-б]

Всего зарегистрировано – 2113 семейств или 4555 членов семейств.

Изъявило желание выехать в Германию – 1478 семейств с общим количеством – 3340 членов семей.

[а-а] *Так в оригінали. В обох випадках така сама кількість членів сімей.*

[в] *В документі № 73. – С. 524 – відносно Волинської обл. число 5561 виправлено на 6329.*

[г] *За документом № 72. – С. 518, 520 (інформація з Рівненської обл.) вищезазначена кількість ідентична кількості сімей та осіб, які мали намір емігрувати за межі СРСР, натомість на територію окуповану Німеччиною хотіли виїхати 790 сімей, загалом 2507 осіб.*

2. Ujawniono dodatkowo 149 osób, będących głowami rodzin, liczących 443 członków.

3. Ujawniono 174 rodziny liczące 623 członków, których głowy wyemigrowały i ukryły się.

Łącznie rodzin – 985, członków rodzin – 3123.

[b-]*bieżeńcy:*[-b]

1. Łącznie zarejestrowano [f-]6329 rodzin liczących w sumie 16 189 członków rodzin.

Chęć wyjechania do Niemiec wyraziło 5651[g] rodzin liczących w sumie 16 189 członków[-f].

[b-]3. [a-]Obwód równieński[-a]

rodziny osób represjonowanych:[-b]

1. Zewidencjonowano rodzin osób represjonowanych – 930 liczących w sumie 3010 członków rodzin.

2. Ujawniono dodatkowo 284 głowy rodzin liczących 757 członków rodzin.

3. Ujawniono 174 rodziny liczące 557 członków, których głowy wyemigrowały i ukryły się.

Łącznie rodzin – 1388, członków rodzin – 4324.

[b-]*bieżeńcy:*[-b]

Łącznie zarejestrowano 1808 rodzin *bieżeńców* liczących w sumie 5138 członków.

Chęć wyjechania do Niemiec wyraziło 813 rodzin liczących w sumie 2543 członków[h].

[b-]4. [a-]Obwód stanisławski[-a]

rodziny osób represjonowanych:[-b]

1. Zewidencjonowano rodzin osób represjonowanych – 847 liczących w sumie 2179 członków.

2. Dodatkowo ujawniono 23 rodziny liczące 73 członków.

3. Ujawniono 682 rodziny, których głowy wyemigrowały i ukryły się, liczące w sumie 2305 członków rodzin.

Łącznie rodzin – 1552, członków rodzin – 4557.

[b-]*bieżeńcy:*[-b]

Łącznie zarejestrowano 2113 rodzin lub 4555 członków rodzin.

Chęć wyjechania do Niemiec wyraziło 1478 rodzin liczących w sumie 3340 członków.

[f-f] *Tak w oryginale. W obu przypadkach występuje ta sama liczba członków rodzin.*

[g] *W Dokumencie nr 73, s. 525, dotyczącym obw. wołyńskiego, liczbę 5651 poprawiono na 6329.*

[h] *Według Dokumentu nr 72, s. 519, 521 (dane z obw. równieńskiego) podana tu liczba rodzin i osób dotyczy wyrażających chęć wyjazdu w ogóle poza granice ZSRS, natomiast na tereny okupowane przez Niemcy chciało wyjechać: 790 rodzin liczących 2507 osób.*

[6-]5. [a-]Тарнопольская область[-a]

по семьям репрессированных:[-6]

1. Учтено семей репрессированных – 21 078[к] с общим количеством – 5083 членов семей.

2. Выявлено дополнительно – 149 глав семейств с общим количеством – 465 членов.

3. Выявлено – 128 семейств, главы которых эмигрировали и скрылись с общим количеством 404 члена семей.

Всего семей – 2384 с общим количеством, 5952 членов семьи.

[6-]по беженцам:[-6]

Всего зарегистрировано семей – 3464, членов семей – 6740.

Изъявило желание выехать в Германию – 2304 семьи, 5354[1] членов семей.

[6-]6. [a-]Львовская область[-a]

по семьям репрессированных:[-6]

1. Учтено семей репрессированных – 1137 с общим количеством – 3431 членов семей.

2. Выявлено дополнительно – 2185 глав семей с общим количеством – 5824 члена семьи.

3. Выявлено – 294 семьи с общим количеством – 872 членов семей, главы семей эмигрировали и скрылись.

Всего учтено – 3616 семейств с общим количеством – 10 127 членов семей.

[6-]по беженцам:[и-6]

Всего зарегистрировано – 25 262 семейства с общим количеством – 53 417 членов семей.

Изъявило желание выехать в Германию – 21 437 семей, с общим количеством – 40 029 членов семей.

[i-]Итого по западным областям Украины подготовлено для проведения операции:[-i]

1. [a-]Всего[-a] семей репрессированных – 6050 семей с общим количеством – 16 999 членов семей.

2. Выявлено дополнительно для операции – 2831 глав семейств, с общим количеством – 7707 членов семейств.

3. Выявлено – 1791 семей, с общим количеством членов семей – 5926, главы которых эмигрировали и скрылись.

[к] *Так в оригіналі. Як випливає з обрахунків, повинно бути:* 2107.

[1] *В документі № 75. – С. 534 – відносно Тернопільської обл., вказано число:* 4354.

[и] *Дані щодо біженців на території Львівської обл. у документі № 78. – С. 547, 549 – мають відмінності.*

[i-] *Підкреслено від руки.*

[b-5.] [a-]Obwód tarnopolski[-a]

rodziny osób represjonowanych:[-b]

1. Zewidencjonowano rodzin osób represjonowanych 21 078[i] liczących w sumie 5083 członków.

2. Ujawniono dodatkowo 149 głów rodzin liczących w sumie 465 członków.

3. Ujawniono 128 rodzin, których głowy wyemigrowały i ukryły się, liczących w sumie 404 członków rodzin.

Łącznie rodzin – 2384 liczących w sumie 5952 członków.

[b-]*bieżeńcy:*[-b]

Łącznie zarejestrowano rodzin – 3464, członków rodzin – 6740.

Chęć wyjechania do Niemiec wyraziły 2304 rodziny, 5354[j] członków rodzin.

[b-]6. [a-]Obwód lwowski[-a]

rodziny osób represjonowanych:[-b]

1. Zewidencjonowano rodzin osób represjonowanych – 1137 liczących w sumie 3431 członków.

2. Ujawniono dodatkowo 2185 osób, będących głowami rodzin, liczących w sumie 5824 członków.

3. Ujawniono 294 rodziny liczące w sumie 872 członków, których głowy rodziny wyemigrowały i ukryły się.

Łącznie zewidencjonowano – 3616 rodzin liczących w sumie 10 127 członków.

[b-]*bieżeńcy:*[k-b]

Łącznie zarejestrowano 25 262 rodziny liczące w sumie 53 417 członków.

Chęć wyjechania do Niemiec wyraziło 21 437 rodzin liczących w sumie 40 029 członków.

[l-]W sumie w obwodach zachodnich Ukrainy przygotowano [ewidencję] w celu przeprowadzenia operacji:[-l]

1. [c-]Łącznie[-c] rodzin osób represjonowanych – 6050 liczących w sumie 16 999 członków.

2. Ujawniono dodatkowo dla celów operacyjnych 2831 osób, będących głowami rodzin, liczących w sumie 7707 członków.

3. Ujawniono 1791 rodzin liczących w sumie 5926 członków, których głowy rodziny wyemigrowały i ukryły się.

[c-l-]Ad § 2[-l-c]

[a-b-]Uwaga:[-b-a] Do łącznej liczby ujawnionych dodatkowo członków rodzin wchodzą także głowy rodzin.

---

[i] *Tak w oryginale. Z obliczeń wynika, że powinno być:* 2107.

[j] *W Dokumencie nr 75, s. 535, dotyczącym obw. tarnopolskiego podano liczbę:* 4354.

[k] *W przypadku bieżeńców przedstawiono inne dane, niż w Dokumencie nr 78, s. 547, 549 dotyczącym obw. lwowskiego.*

[l-] *Podkreślono odręcznie.*

[а-і]К § 2-му[і-а]

[а-б]Примечание:[б-а] В общее количество дополнительно выявленных членов семейств вошли и главы.

Всего подлежит к выселению семейств репрессированных – 10 672, с общим количеством – 30 632 человека.

[б]по беженцам:[б]

Всего учтено беженцев – 44 908 семей, с общим количеством – 107 924[1] семьи.

Из них изъявило желание выехать в Германию – 35 753 семейств с общим количеством – 85 396[1] членов семей.

Из числа изъявивших желание выехать заграницу – 35 969 чел[овек] или 43% составляют по национальности евреи.

Кроме того [в]есть[в] беженцы, изъявившие желание выехать

в Палестину	–	139 чел[овек]
в Америку	–	130 –і–
в Литву	–	44 [человека]
во Францию	–	43 –і–
в Румынию	–	34 –і–
в Чехословакию	–	18 [человек]
в Венгрию	–	10 –і–
в Англию	–	6 –і–
Всего	–	424 человека

Оперативные группы УНКВД приступили к составлению планов операции, срок которых определен – 5 апреля.

Среди выселяемых насаждается агентура для освещения выселяемых, есть завербованные, которых намечаем оставить по месту жительства для дальнейшего выявления этого контингента.

СЕРОВ

[а]Нарком внутренних дел Украинской ССР
комиссар государственной безопасности 3 ранга[а]
(—) [і]СЕРОВ[і]

«[а-31-в]» марта[ß] 1940 г.
№ [в-1111/сн-в]
г. Киев

[1] *Сума не збігається з кількістю біженців поділену на кількість областей (документи №№ 72–78).*

[ß] *Було з помилкою:* февраля.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin osób represjonowanych – 10 672 liczących w sumie 30 632 osoby.

[b-]*bieżeńcy:*[-b]

Łącznie zewidencjonowano bieżeńców – 44 908 rodzin liczących w sumie 107 924[m] członków.

Spośród nich chęć wyjechania do Niemiec wyraziły 35 753 rodziny liczące w sumie 85 396[m] członków.

Spośród wyrażających chęć wyjazdu za granicę – 35 969 os[ób], czyli 43% stanowią Żydzi.

Ponadto [c-]są[-c] *bieżeńcy*, wyrażający chęć wyjechania:

do Palestyny	–	139 os[ób]
do Ameryki	–	130 –[i –]
na Litwę	–	44 [osoby]
do Francji	–	43 –[i –]
do Rumunii	–	34 –[ii –]
do Czechosłowacji	–	18 [osób]
na Węgry	–	10 –[i –]
do Anglii	–	6 –[i –]
Łącznie	–	424 osoby

Grupy operacyjne UNKWD przystąpiły do sporządzenia planów operacji, których przeprowadzenie określono na 5 kwietnia.

[W grupę] wysiedlanych wprowadza się agenturę mającą prześwietlać wysiedlanych. Zostały zwerbowane [osoby], które wyznaczyliśmy do pozostawienia w miejscu zamieszkania, w celu dalszego ujawniania tego kontyngentu.

SIEROW

[n-]*Narkom* Spraw Wewnętrznych Ukraińskiej SRS
komisarz bezpieczeństwa państwowego 3. rangi[-n]
(—) [l-]SIEROW[-l]

„[c-]31[-c]" marca[n] 1940 r.
Nr [c-]1111/sn[-c]
m. Kijów

[m] *Suma nie zgadza się z liczbą bieżeńców podzielonych na obwody (Dokumenty nr 72–78).*

[n] *Było błędnie:* lutego.

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 460, арк. 34–39.
Оригінал, машинопис.
Документ такого ж змісту від березня 1940 з численними виправленнями і доповненнями див.: ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 148–153.

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 460, k. 34–39.
Oryginał, maszynopis.
Dokument o tej samej treści datowany na marzec 1940 z licznymi poprawkami i dopiskami (prawdopodobnie brudnopis) zob. HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 148–153.

№ 80

[Початок квітня 1940, Луцьк]. План проведення операції з виселення повій із Волинської області та список зазначених осіб

[а-б-]«Утверждаю»[-б]
Народный комиссар внутр[енних] дел УССР
Комиссар госбезопасности 3-го ранга[-а]
[в-]СЕРОВ[-в]

[а-б-в-]План[-в-б-а]
Проведения операции по выселению проституток
по Волынской [в-]области[-в]

Проституток подлежащих выселению всего 40
Из них:
по [в-]г. Луцку[-в] 25
По городу [в-]Ковель[-в] 11
— " — Вл[адимир]-Волынску 3
— " — [в-]Горохову[-в] 1

Для перевозки проституток к месту выселения потребуется жел[езно] дор[ожных] вагонов 2.

Место погрузки установить ж. д. станцию гг. Луцка и Ковеля.

Для производства операции создать 13 оперативных групп по 3 человека в каждой, а всего 39 чел[овек].

Каждая оперативная группа производит арест и доставку на ж. д. станции к месту погрузки 3-х проституток – без пунктов концентрации. Для этого в распоряжении каждой оперативной группы выделить по одной грузовой автомашине:

а) по городу Луцку 8
б) — " — Ковель 4
в) — " — Вл[адимир]-Волынску 1
Всего: 13 авт[о]машин

Для руководства оперативной деятельностью по выселению проституток по г. Ковель ответственным выделить тов. ЩЕГЛИНСКОГО, по г. Луцку тов. ФЕДОРОВА.

Операцию провести одновременно во всех перечисленных в плане городах под утро с 7 по 8 апреля вследствие того, что 7-го [апреля] воскресенье и под 8 [апреля] все проститутки будут находится по домам.

[а-в-] *Написано великими літерами.*
[б-] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-] *Написано в розбивку.*

Nr 80

[Początek kwietnia 1940, Łuck]. Plan wysiedlenia prostytutek z obwodu wołyńskiego wraz ze spisem wyznaczonych kobiet

[a-b]„Zatwierdzam"[a-b]
Ludowy Komisarz Spraw Wewn[ętrznych] USRS
komisarz bezpieczeństwa państw[owego] 3. rangi[a]
[c]SIEROW[c]

[a-b-c]Plan[c-b-a]
przeprowadzenia operacji wysiedlenia prostytutek
z [c]obwodu[c] wołyńskiego

Prostytutek podlegających wysiedleniu łącznie 40
w tym:
w [c]m. Łucku[c] 25
w mieście [c]Kowlu[c] 11
–"– Wł[odzimierzu] Wołyńskim 3
–"– [c]Horochowie[c] 1

Do przewiezienia prostytutek do miejsca wysiedlenia potrzebne są 2 wagony kol[ejowe].

Na miejsce załadunku wyznaczyć stacje kol[ejowe] m[iast] Łucka i Kowla.

W celu przeprowadzenia operacji utworzyć 13 grup operacyjnych po 3 osoby każda, łącznie 39 os[ób].

Każda grupa operacyjna przeprowadza aresztowanie i dostarcza na stację kol[ejową] na miejsce załadunku 3 prostytutki – bez punktów zbornych. W tym celu każdej grupie operacyjnej przydzielić do dyspozycji po jednym samochodzie ciężarowym:

a) w mieście Łucku 8
b) –"– Kowlu 4
c) –"– Wł[odzimierzu] Wołyńskim 1
łącznie: 13 sam[o]chodów

Nadzór nad działaniami operacyjnymi w zakresie wysiedlenia prostytutek w m. Kowlu powierzyć tow. SZCZEGLINSKIEMU, w m. Łucku tow. FIODOROWOWI.

Operację przeprowadzić jednocześnie we wszystkich wymienionych w planie miastach rankiem z 7 na 8 kwietnia, ponieważ 7 [kwietnia] to niedziela i 8 [kwietnia] wszystkie prostytutki będą przebywały w domach.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

Для предотвращения возможных антисоветских проявлений и эксцессов в гг. концентрации проституток – создать резервные группы: в Луцке из 5-ти человек оперработников, придав к ним 10 человек конной милиции. В г. Ковель из 3-х человек оперработников и 5 человек милиции.

Операция производится в соответствии приложенного списка.

«Областная опертройка по Волынской области:»

«Начальник Управления» НКВД по В/О
Капитан государственной безопасности
(—) БЕЛОЦЕРКОВСКИЙ

«Начальник» УРКМ «НКВД» по В/О
«Лейтенант «милиции»»
(—) БРИЛЕНКО

«Начальник 1 спецотдела» УГБ УНКВД
Мл[адший] лейтенант гос[ударственной] безопасности
(—) ГОНЧАРОВ[1]

Список
Расстановки оперсостава по выселению проституток по гор. Луцк

№№ п/п	Фамилия, имя и отчество выселяемых	Адрес	Кто проводит операцию
1.	ЛУЦЬ Стефанида Васильевна	Монопалева, 50	ХИЛЬЧЕНКО, нач[альник] 3 отд[ела]
2.	МИХАЙЛЮК Анна Матвеевна	– і – 50	УРКМ КИРИЧУК
3.	ГРУШЕЦКАЯ Розалия Станиславовна	Винярская, 12	РОПОЛТАН

[1] Гончаров Павло Дмитрович (нар. 1903); сержант ДБ (22 VIII 1938), мол. лейтенант ДБ (16 IX 1939); в органах держбезпеки з 1936; з липня 1938 до 1939 – т.в.о. нач. 2-го відділення 2-го відділу (ЕКВ) УНКВС Орджонікідзевського краю; з листопада 1939 до 1940 – пом. нач. відділу кадрів УНКВС Волинської обл.; з 1 III 1940 – т.в.о. нач., а з 30 VIII 1940 до 12 IV 1941 – нач. 1-го спецвідділу УНКВС Волинської обл.; з 12 IV 1941 – нач. 2-го відділу УНКДБ Волинської обл.; 14 XI 1941 відряджений до ОВ НКВС Південного фронту м. Армавір. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Гончарова П.Д.

Aby zapobiec ewentualnym antysowieckim wystąpieniom i incydentom, w m[iastach] koncentracji prostytutek utworzyć grupy rezerwowe: w Łucku [złożoną] z 5 pracowników oper[acyjnych], dołączyć do nich 10 osób z milicji konnej. W m. Kowlu [złożoną] z 3 pracowników oper[acyjnych] i 5 osób z milicji.

Operacja ma być prowadzona zgodnie z załączonym spisem.

[a-]Obwodowa Trójka Oper[acyjna] obwodu wołyńskiego:[-a]

[a-]Naczelnik Zarządu[-a] NKWD O[bwodu] W[ołyńskiego]
kapitan bezpieczeństwa państwowego
(—) BIEŁOCERKOWSKIJ

[a-]Naczelnik[-a] URKM [c-]NKWD[-c] O[bwodu] W[ołyńskiego]
[a-]lejtnant [c-]milicji[-c-a]
(—) BRILENKO

[a-]Naczelnik 1. Oddziału Spec[jalnego][-a] UGB UNKWD
mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]
(—) GONCZAROW[1]

Rozmieszczenie
składu oper[acyjnego] podczas wysiedlenia prostytutek z mias[ta] Łucka

Nr lp.	Nazwisko, imię i *otczestwo* wysiedlanych	Adres	Kto prowadzi operację
1.	ŁUĆ Stiefanida Wasiljewna	Monopolowa 50	CHILCZENKO, nacz[elnik] 3. Oddz[iału] URKM; KIRICZUK ROPOŁTAN
2.	MICHAJLUK Anna Matwiejewna	— " — 50	
3.	GRUSZECKAJA Rozalija Stanisławowna	Winiarska 12	

[1] Paweł Dmitrijewicz Gonczarow (ur. 1903); sierż. GB (22 VIII 1938), mł. lejtn. GB (16 IX 1939). W organach bezpieczeństwa od 1936; od lipca 1938 do 1939 p.o. naczelnika 2. Wydziału 2. Oddziału (EKO) UNKWD Kraju Ordżonikidzewskiego; od listopada 1939 do 1940 pom. naczelnika Oddziału Kadr UNKWD Obwodu Wołyńskiego; od 1 III 1940 p.o. naczelnika, a od 30 VIII 1940 do 12 IV 1941 naczelnik 1. Oddziału Specjalnego UNKWD Obwodu Wołyńskiego; od 12 IV 1941 naczelnik 2. Oddziału UNKGB Obwodu Wołyńskiego; 14 XI 1941 oddelegowany do OO NKWD Frontu Południowego (Armawir). HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Gonczarowa P.D.

4.	АВГУСТОВСКАЯ Елена Фомовна	Дольная, 5	КОВАЛЕНКО, нач[альник] 2 отд[ела]
5.	БЕЛЕЦКАЯ Параскева Ивановна	Дольная, 5	ЗИЛЬБЕРМАН[r] ЧЕРНЯВСКИЙ[r]
6.	МАШМАНЮК Зинаида Ивановна	Сталина, 57	
7.	ФУРМАНЮК Василиса Петровна	Караимская, 11	ЛИДОНЕНКО – нач[альник] 1-го
8.	КНЯЖИНСКАЯ Наталия Владиславовна	Караимская, 11	отд[ела] ОУР БУРЫКИН ТОМАШЕВИЧ
9.	ШАФРАНЮК Наталия Лаврентьевна	Анского, 11	
10.	ЛЕНДЗИОН-САНОК Чеслава Ивановна	Старосельская, 4	МОСКАЛЕНКО опер[ативный]
11.	ЧИЖЕВСКАЯ Ксения Тимошевна	Владимирская, б/№	уполн[омоченный] 3 отд[ела]
12.	ВИЛЬКОВСКАЯ Евгения Васильевна	Горная, 18	ВОЙЦЕНКО ПОРТНОЙ
13.	ПАЛАХОВИЧ[a]-ЛАВРЕНЮК Мария Тимофеевна	Шевченко, 13	КАРАБАН нач[альник] 3-го отд[ела] ОУРМ БРАМАШУК
14.	САЛИМУХА Анна Федоровна	Шевченко, 13	МАРТЫНОВ
15.	МАЙДАН Марьян[e] Войцехович	Шевченко, 13	
16.	ВОВА Толби[c] Фраймовна	Ново-Броварня, 16	КРАВЦОВ от[ветственный]
17.	ШЕФРОНЮК Домна Семеновна	Броварна, 2	оп[еративный] уп[олномоченный]
18.	ХОДОРОВСКАЯ[*] Ольга Афанасьевна	Роговая, 18-а	1 отд[ела] ОУР БУРЛАКА
19.	ПОНТЕЛЕМЕНЮК[з] Ольга Моисеевна	Легионова, 55	ЛЕБЕДЕВ ГЕНДЕЛЬСМАН

[r] *Прізвище виправлено від руки з:* Зилберман.
[r] *Прізвище виправлено від руки з:* Черняский.
[a] *Прізвище виправлено від руки з:* Палавич.
[e] *Ім'я виправлено від руки з:* Мария.
[c] *Ім'я та прізвище виправлено від руки з:* Вова Толб.
[*] *Прізвище виправлено від руки з:* Ходровская.
[з] *Прізвище виправлено від руки з:* Понтеменюк.

4.	AWGUSTOWSKAJA Jelena Fomowna	Dolna 5	KOWALENKO, nacz[elnik] 2. Oddz[iału];
5.	BIELECKAJA Paraskiewa Iwanowna	Dolna 5	ZILBERMAN[d] CZERNIAWSKIJ[e]
6.	MASZMANIUK Zinaida Iwanowna	Stalina 57	
7.	FURMANIUK Wasilisa Pietrowna	Karaimska 11	LIDONIENKO – nacz[elnik] 1. Oddz[iału] OUR; BURYKIN TOMASZEWICZ
8.	KNIAŻYNSKAJA Natalija Władysławowna	Karaimska 11	
9.	SZAFRANIUK Natalija Ławrientjewna	Anskiego 11	
10.	LENDZION-SANOK Czesława Iwanowna	Starosielska 4	MOSKALENKO, pełnom[ocnik] oper[acyjny] 3. Oddz[iału]; WOJCENKO PORTNOJ
11.	CZYŻEWSKAJA Ksienija Timoszewna	Włodzimierska b[ez] n[ume]r[u]	
12.	WILKOWSKAJA Jewgienija Wasiljewna	Górna 18	
13.	PAŁACHOWICZ[f]-ŁAWRIENIUK Marija Timofiejewna	Szewczenki 13	KARABAN, nacz[elnik] 3. Oddz[iału] OUR M[ilicji]; BRAMASZUK MARTYNOW
14.	SALIMUCHA Anna Fiodorowna	Szewczenki 13	
15.	MAJDAN Marjan[g] Wojciechowicz	Szewczenki 13	
16.	WOWA Tołbi[h] Frajmowna	Nowo-Browarna 16	KRAWCOW, od[powiedzialny] peł[nomocnik] op[eracyjny] 1. Oddz[iału] OUR; BURŁAKA LEBIEDIEW HENDELSMAN
17.	SZEFRONIUK Domna Siemionowna	Browarna 2	
18.	CHODOROWSKAJA[i] Olga Afanasjewna	Rogowa 18-a	
19.	PONTIELEMIENIUK[j] Olga Moisiejewna	Legionowa 55	

[d] *Nazwisko poprawiono odręcznie z:* Zilberman.
[e] *Nazwisko poprawiono odręcznie z:* Czerniaskij.
[f] *Nazwisko poprawiono odręcznie z:* Pałaowicz.
[g] *Imię poprawiono odręcznie z:* Maria.
[h] *Imię i nazwisko poprawiono odręcznie z:* Woa Tołb.
[i] *Nazwisko poprawiono odręcznie z:* Chodrowskaja.
[j] *Nazwisko poprawiono odręcznie z:* Pontiemieniuk.

20.	ШУСТЕР Софья-Сура Тевяновна	Закопянская, 8 кв. 1	ГОРОДНИКОВ нач[альник] 2-го
21.	ВЕНДЛИСКАЯ Анна Вицентьевна	17-го Вересня, 199	гор[одского] отд[ела] СЕМТЫЧ
22.	ЗИНЧУК Ирина Якимовна	Слонечна, 17	ПЕТРОВ Нач[альник] 1-го отд[ела]
23.	БАРАН[и] Мария Митрофановна	Слонична, 17	ГАБЕЦ МИХАЙЛЕЦ
24.	КАМЕНЦОВА[і] Анна Никитишна	Кривая, 4	

[б-в]По городу [а]Ковель[а-в-б]

1.	КАМИНСКАЯ Анна Яцентьевна	Ленина, 93	ПОПЕНКО нач[альник] отд[ела] розыска
2.	ЛЕВЧУК Анна Филипповна	Ленина, 93	уч[астковый] уполн[омоченный]
3.	ГУНДА Пелагея Филипповна	Ленина, 93	МАЛЕКА ПОТЕРУХА
4.	ПРИВЕР Мечеслав Адольфович	Кривая, 2	КУДРЯ ст[арший] опер[ативный]
5.	КАРПУН Мария Яковлевна	Кривая, 2	уполн[омоченный] гор[одского] отд[ела]
6.	ПЕ[СК]А[Л]Ь Бася Антоновна	Кривая, 11	опер[ативный] уполн[омоченный] СОЛОВЯК АБРАМЧУК
7.	ПОДГУРСКАЯ Генофена Станиславовна	М[алая] Гончарная[г], 13	ШИШ, опер[ативный] уп[олномоченный]; п[омощник] о[перативного] уп[олномоченного] ГНИДУК
8.	ДИГАС Станислава Михайловна	М[алая] Гончарная[ґ], 13	
9.	КУПРИК Александра Тимофеевна	Шляхецкая, 29	

[*] *Прізвище виправлено від руки з:* Бр.
[і] *Прізвище виправлено від руки з:* Камеова.
[г] *Назву вулиці виправлено від руки з:* Гонарная.
[ґ] *Назву вулиці виправлено від руки з:* Гонрная.

20.	SZUSTER Sofja-Sura Tiewianowna	Zakopiańska 8 m. 1	GORODNIKOW, nacz[elnik] 2. Oddz[iału] Miej[skiego]; SIEMTYCZ
21.	WIENDLISKAJA Anna Wicentjewna	17 Września 199	
22.	ZINCZUK Irina Jakimowna	Słoneczna 17	PIETROW, nacz[elnik] 1. Oddz[iału]; GABIEC MICHAJLEC
23.	BARAN[k] Marija Mitrofanowna	Słoneczna 17	
24.	KAMIENCOWA[l] Anna Nikitiszna	Krzywa 4	

[b-c-]Z miasta [a-]Kowla[-a-c-b]

1.	KAMINSKAJA Anna Jacentjewna	Lenina 93	POPIENKO, nacz[elnik] Oddz[iału] Kryminalnego; pełnom[ocnik] od[cinka] MALEKA; POTIERUCHA
2.	LEWCZUK Anna Filippowna	Lenina 93	
3.	GUNDA Piełagieja Filippowna	Lenina 93	
4.	PRIWER Mieczysław Adolfowicz	Krzywa 2	KUDRIA, st[arszy] peł[nomocnik] oper[acyjny] Oddz[iału] Miej[skiego]; peł[nomocnik] oper[acyjny] SOŁOWIAK; ABRAMCZUK
5.	KARPUN Marija Jakowlewna	Krzywa 2	
6.	PIE[SK]A[L] Basia Antonowna	Krzywa 11	
7.	PODGURSKAJA Gienofiena Stanisławowna	M[ała] Gonczarna[m] 13	SZYSZ, peł[nomocnik] op[eracyjny]; p[omocnik] peł[nomocnika] o[peracyjnego] GNIDUK; p[omocnik] peł[nomocnika] o[peracyjnego] ISIUK
8.	DIGAS Stanisława Michajłowna	M[ała] Gonczarna[n] 13	
9.	KUPRIK Aleksandra Timofiejewna	Szlachecka 29	

[k] *Nazwisko uzupełniono odręcznie z:* Br.
[l] *Nazwisko poprawiono odręcznie z:* Kamieowa.
[m] *Nazwę ulicy poprawiono odręcznie z:* Gonarnaja.
[n] *Nazwę ulicy poprawiono odręcznie z:* Gonrnaja.

10.	ШЕВЧУК Ольга Дмитриевна	Колодницкая, 66	КИХЕЛЬ опер[ативный] уполн[омоченный]; уч[астковый] уп[олномоченный] БЕРЕГОВОЙ РУБАН
11.	ЯКУБЧУК Мария Николаевна	Ленина, 78	

[б-]по [в-]Владимиру-Волынску[в-б]

1.	РЕМУЗ Янида Францевна	Артиллерийская, 12	ГУБАРЕВ[к] нач[альник] отд[ела] розыска
2.	ШИМАНСКАЯ Ольга Францевна	На песках	
3.	КОТ Анна Васильевна	Артиллерийская, 12	

[а-]Нач[альник] 1-го спецотд[ела] УГБ УНКВД
мл[адший] лейтенант госбез[опасности]
(—) Гончаров[-а]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 489, арк. 41–43.
Оригінал, машинопис.

[к-] *Прізвище виправлено від руки з:* Губаев.
[в--а-] *Дописано від руки.*

10.	SZEWCZUK Olga Dmitrijewna	Kołodnicka 66	KICHEL, peł[nomocnik] op[eracyjny];
11.	JAKUBCZUK Marija Nikołajewna	Lenina 78	peł[nomocnik] od[cinka] BIERIEGOWOJ; RUBAN

[b-]z [a-]Włodzimierza Wołyńskiego[-a-b]

1.	RIEMUZ Janida Francewna	Artyleryjska 12	GUBARIEW[c], nacz[elnik] Oddz[iału] Kryminalnego
2.	SZYMANSKAJA Olga Francewna	Na Piaskach	
3.	KOT Anna Wasiljewna	Artyleryjska 12	

[p-]Nacz[elnik] 1. Oddz[iału] Spec[jalnego] UGB UNKWD mł[odszy] lejtnant bez[pieczeństwa] państw[owego] (—) Gonczarow[-p]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 489, k. 41–43.
Oryginał, maszynopis.

[c-] *Nazwisko poprawiono odręcznie z:* Gubajew.
[p-p] *Dopisano odręcznie.*

№ 81

4 квітня 1940, [Київ]. Інструкція наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії щодо операції по виселенню сімей осіб, які утримуються у таборах для військовополонених та тюрмах західних областей України

[а-а]«Утверждаю»
Народный комиссар внутренних дел
Союза[а-а] ССР
Комиссар госбезопасности 1 ранга
Л. БЕРИЯ
4 IV-[19]40 года

Копия
[б-б]Совершенно секретно[б-б]

[а-б]Инструкция[б-а]
о порядке проведения операции по выселению семей содержащихся в лагерях НКВД для военнопленных и в тюрьмах западных областей УССР и БССР бывших офицеров польской армии, полицейских, тюремщиков, жандармов, разведчиков, бывших помещиков, фабрикантов, чиновников бывшего польского государственного аппарата, участников контрреволюционных повстанческих организаций, а также семей беженцев, изъявивших согласие выехать на территорию Германии, но не принятых германским правительством.

I.

[б-а]Общие положения[а-б]

При проведении операции нужно исходить из того, что [б-]операция должна быть проведена без шума и паники[-б], таким образом, чтобы не допустить каких-либо выступлений и других эксцессов не только со стороны выселяемых, но и со стороны некоторой части окружающего населения, враждебно настроенной по отношению к Советской власти.

Ниже изложены указания о порядке проведения операции. Их следует придерживаться, однако в отдельных случаях сотрудник, производящий операцию, исходя из особенностей и конкретных условий операции, и правильно оценив обстановку, может и должен принимать иные решения, направленные к той же цели: без шума и паники успешно выполнить данные ему задания.

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[а-б] *Написано в розбивку.*

Nr 81

4 kwietnia 1940, [Kijów]. Instrukcja ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii dotycząca wysiedlenia rodzin przedstawicieli polskich elit oraz *bieżeńców* starających się o powrót na ziemie okupowane przez Niemcy

[a-]„Zatwierdzam"
Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych
Związku[-a] SRS
komisarz bezpieczeństwa państw[owego] 1. rangi
Ł. BERIA
4 IV-[19]40 roku

Kopia
[b-]Ściśle tajne[-b]

[a-b-]Instrukcja[-b-a]
dotycząca porządku przeprowadzenia operacji wysiedlenia rodzin [osób] przebywających w obozach NKWD dla jeńców wojennych i więzieniach zachodnich obwodów USRS i BSRS, byłych oficerów Wojska Polskiego, policjantów, dozorców więziennych, żandarmów, wywiadowców, byłych obszarników, fabrykantów, urzędników byłego polskiego aparatu państwowego, członków kontrrewolucyjnych organizacji powstańczych, a także rodzin *bieżeńców*, które wyraziły chęć wyjazdu na terytorium Niemiec, lecz nie zostały przyjęte przez rząd niemiecki.

I.

[b-c-]Postanowienia ogólne[-c-b]

Zacznijmy od tego, że [b-]operacja powinna być przeprowadzona bez hałasu i paniki[-b], tak aby nie dopuścić do jakichkolwiek wystąpień i innych ekscesów nie tylko ze strony wysiedlanych, lecz również ze strony niektórych miejscowych, wrogo nastawionych do władzy sowieckiej.

Poniżej przedstawiono wytyczne dotyczące porządku przeprowadzenia operacji. Należy się ich trzymać, jednak w niektórych przypadkach pracownik prowadzący operację, w oparciu o specyfikę i konkretne warunki operacji, po właściwej ocenie sytuacji, może i powinien podjąć inne decyzje, skutkujące tym samym: bez hałasu i paniki pomyślnie wykonać powierzone mu zadania.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

II.

[6]Порядок инструктирования оперативных групп
и порядок получения документов[6]

Инструктаж оперативных групп, назначенных для проведения операции по выселению и порядок получения ими документов (ордера, личные дела выселяемых, формы подписки и протоколы обысков), проводится применительно к порядку, установленному соответствующими разделами инструкции НКВД СССР по выселению осадников.

III.

[6]Порядок проведения выселения[6]

Оперативные группы посылаются на операцию с таким расчетом, чтобы [6]операция была начата незадолго до наступления рассвета[6].

По прибытии на квартиру выселяемой семьи, [6]опергруппа производит обыск на предмет обнаружения оружия, контрреволюционной литературы и иностранной валюты, затем объявляет членам семьи о предстоящем их выселении и разъясняет порядок выселения[6].

Недвижимое имущество и торгово-промышленные предприятия выселяемых семей подлежат конфискации, опечатываются и по акту передаются местным органам власти.

Выселяемые семьи имеют право взять с собой к месту выселения лично принадлежащие им [6]вещи весом не выше 100 килограмм на каждого члена семьи, включая детей[6].

Бытовые ценности (кольца, серьги, часы, портсигары, браслеты и проч[ее]), а [6]также деньги конфискации не подлежат и могут быть взяты выселяемыми с собой без ограничения количества и суммы[6].

Остальное имущество выселяемые имеют право реализовать следующим образом: [6]выселяемые обязаны назвать доверенное лицо (соседей, знакомых, родственников), которому они могут поручить реализацию оставляемого в квартире лично им принадлежащего имущества.

Старший оперативной группы, производящий выселение, вызывает указанное семьей выселяемых доверенное лицо.

От доверенного лица на реализацию оставляемого имущества отбирается подписка по прилагаемой форме и ему по описи передается оставляемое имущество[6].

Опись составляется в трех экземплярах, из коих один экземпляр вручается выселяемой семье[г], второй – доверенному лицу и третий остается у оперативной группы НКВД.

Подписка от доверенного лица отбирается в 2-х экземплярах, из коих один экземпляр вручается выселяемой семье, а второй оперативная группа представляет при отчетном рапорте вместе с копией описи имущества.

На реализацию имущества и освобождение квартиры доверенному лицу дается срок не свыше 10-ти дней. После реализации имущества

[г] *Было:* семье выселяемого.

II.

[b-]Porządek instruowania grup operacyjnych oraz otrzymywania dokumentów[-b]

Instruktaż grup operacyjnych wyznaczonych do przeprowadzenia operacji wysiedlenia oraz porządek otrzymania przez nie dokumentów (nakazy, akta osobowe wysiedlanych, formularze zobowiązań i protokoły przeszukań) przeprowadza się zgodnie z procedurą ustaloną w odpowiednich rozdziałach instrukcji NKWD ZSRS dotyczącej wysiedlenia osadników.

III.

[b-]Porządek przeprowadzenia wysiedlenia[-b]

Grupy operacyjne zostają wysłane na operację tak, żeby [b-]została ona rozpoczęta niedługo przed nastaniem świtu[-b].

Po przybyciu do mieszkania wysiedlanej rodziny [b-]grupa oper[acyjna] przeprowadza przeszukanie w celu ujawnienia broni, literatury kontrrewolucyjnej i obcej waluty, następnie ogłasza członkom rodziny, że czeka ich wysiedlenie i objaśnia porządek wysiedlenia[-b].

Majątek nieruchomy i zakłady handlowo-przemysłowe wysiedlanych rodzin podlegają konfiskacie, zostają opieczętowane i aktem przekazane miejscowym organom władzy.

Wysiedlane rodziny mają prawo zabrać ze sobą na miejsce wysiedlenia należące do nich osobiste [b-]rzeczy o wadze nie większej niż 100 kilogramów na każdego członka rodziny, włączając [rzeczy] dzieci[-b].

Rzeczy wartościowe (pierścionki, kolczyki, zegarki, papierośnice, bransolety i inn[e]), a [b-]także pieniądze nie podlegają konfiskacie i mogą zostać zabrane przez wysiedlanych bez ograniczeń ilości i kwoty[-b].

Pozostały majątek wysiedlani mają prawo spieniężyć w następujący sposób: [b-]wysiedlani zobowiązani są wskazać zaufaną osobę (sąsiadów, znajomych, krewnych), której mogą polecić spieniężenie pozostawionego w mieszkaniu, należącego do nich majątku.

Starszy grupy operacyjnej przeprowadzający wysiedlenie wzywa wskazaną przez rodzinę zaufaną osobę.

Od zaufanej osoby pobiera się zobowiązanie spieniężenia pozostawionego majątku zgodnie z załączonym formularzem i przekazuje się jej spis pozostawionego majątku[-b].

Spis sporządza się w trzech egzemplarzach, z których jeden wręcza się wysiedlanej rodzinie[d], drugi – zaufanej osobie, a trzeci zatrzymuje grupa operacyjna NKWD.

Zobowiązanie od osoby zaufanej pobiera się w 2 egzemplarzach, z których jeden egzemplarz wręcza się wysiedlanej rodzinie, a drugi grupa operacyjna przedkłada w raporcie sprawozdawczym wraz z kopią spisu majątku.

Na spieniężenie majątku i zwolnienie mieszkania osobie zaufanej daje się termin nie dłuższy niż 10 dni. Po spieniężeniu majątku zaufana osoba stawia się

[d] *Było:* rodzinie wysiedlanego.

доверенное лицо является в органы НКВД и сдает при заявлении вырученные деньги для пересылки выселенной семье по месту ее выселения.

Если в отношении имущества [6]доверенное лицо получило от владельца имущества иные указания, оно поступает в соответствии с ними, так как это указано в отобранной подписке[6].

Освобожденные от имущества жилье и хозяйственные помещения выселенных семей опечатываются органами НКВД и списки их передаются местным органам власти.

После окончания операции выселяемые семьи под конвоем, вместе с разрешенным к вывозу имуществом направляются на станцию железной дороги для погрузки в заранее поданные вагоны.

Доставка выселяемых на пункты погрузки производится подготовленными НКВД перевозочными средствами (автомашины, подводы).

Мобилизация недостающих перевозочных средств проводится по согласованию с местными органами власти.

Больные члены выселяемых семейств временно оставляются на месте и по выздоровлении направляются к месту выселения остальных членов семьи. Наблюдение за такими семьями организуется соответствующими органами НКВД.

Обыск и опись имущества выселяемого производится в присутствии понятых из числа соседей или представителей домоуправления. О результатах проведенного обыска во всех случаях составляется соответствующий протокол в установленном количестве экземпляров.

[6]Все лица, которые во время производства операции зайдут в квартиру выселяемого, или же будут находиться там в момент операции, должны быть задержаны до окончания операции[6]. При этом выясняются их личности в отношении к выселяемой семье. Надо учесть [6]возможность нахождения в оперируемых квартирах лиц, скрывавшихся от розыска[6]. В отдельных случаях, когда эти лица возбуждают сомнение, они должны быть вместе с выселяемыми доставлены к пункту погрузки эшелона, где решается вопрос об их дальнейшей судьбе ответственным лицом – начальником пункта погрузки.

Если у квартиры выселяемого во время производства операции начнут собираться жители, надо предложить им разойтись, не допуская образования толпы.

Лиц, замеченных в попытках организовать антисоветские вылазки или нападение на опергруппу, производящую выселение, арестовывать.

При производстве операции в селах при конвоировании руководствоваться указаниями, данными в инструкции НКВС СССР по проведению операции по осадникам.

Оружие у членов оперативных групп должно быть в полном порядке, заряжено, но патрон в ствол не посылается. Оружие применяется в случае крайней необходимости: при нападении на опергруппу, оказании вооруженного сопротивления, побеге и проч[их].

w organach NKWD i na podstawie oświadczenia przekazuje pieniądze do przesłania wysiedlonej rodzinie do miejsca jej wysiedlenia.

Jeśli w kwestii majątku [b]zaufana osoba otrzymała od właściciela majątku inne wskazówki, wówczas postępuje ona zgodnie z nimi tak, jak wskazano w odebranym zobowiązaniu[b].

Opróżnione z majątku pomieszczenia mieszkalne i gospodarcze wysiedlanych rodzin zostają opieczętowane przez organa NKWD, a ich spisy przekazane do miejscowych organów władzy.

Po zakończeniu operacji wysiedlane rodziny pod eskortą, wraz z dozwolonym do zabrania majątkiem, kierowane są na stację kolejową w celu załadowania [ich] do wcześniej podstawionych wagonów.

Wysiedlani dostarczani są do punktów załadunkowych przygotowanymi przez NKWD środkami transportu (samochodami, podwodami).

Mobilizację brakujących środków transportu przeprowadza się po uzgodnieniu z miejscowymi organami władzy.

Chorzy członkowie wysiedlanych rodzin pozostawiani są na miejscu i po wyzdrowieniu kierowani do miejsca wysiedlenia pozostałych członków rodziny. Nadzór nad takimi rodzinami sprawują odpowiednie organy NKWD.

Przeszukanie i spis majątku wysiedlanego przeprowadzane są w obecności świadków z grona sąsiadów lub przedstawicieli administracji domu. Z wyników przeprowadzonego przeszukania we wszystkich przypadkach sporządza się odpowiedni protokół w ustalonej liczbie egzemplarzy.

[b]Wszystkie osoby, które w trakcie trwania operacji przyjdą do mieszkania wysiedlanego albo też będą przebywały tam w momencie operacji, powinny zostać zatrzymane do [czasu] zakończenia operacji[b]. Jednocześnie ustala się ich tożsamość i kim są dla wysiedlanej rodziny. Należy uwzględnić [b]możliwość przebywania w mieszkaniach, w których przeprowadzana jest operacja, osób ukrywających się[b]. W niektórych przypadkach, kiedy osoby te wzbudzają podejrzenie, powinny wraz z wysiedlanymi zostać dostarczone do punktu załadunkowego eszelonu, gdzie naczelnik punktu załadunkowego podejmie decyzję o ich dalszym losie.

Jeśli w mieszkaniu wysiedlanego w trakcie prowadzenia operacji zaczną zbierać się mieszkańcy [wsi], należy polecić im rozejść się, nie dopuszczając do zebrania się tłumu.

Osoby podejrzewane o próbę zorganizowania antysowieckich wystąpień albo napadu na grupę oper[acyjną] przeprowadzającą wysiedlenie – aresztować.

W trakcie operacji we wsiach, podczas konwoju kierować się wytycznymi zamieszczonymi w instrukcji NKWD ZSRS dotyczącej przeprowadzenia operacji wymierzonej w osadników.

Członkowie grup operacyjnych mają mieć w pełni sprawną broń, załadowaną, ale nie przeładowaną. Broni użyć w ostateczności: podczas napadu na grupę oper[acyjną], zbrojnego oporu, ucieczki i in[nych].

We wszystkich przypadkach należy działać twardo i zdecydowanie, bez zbędnej bieganiny, hałasu i paniki.

Действовать необходимо во всех случаях твердо и решительно, без лишней суетни, шума и паники.

Отбирать какие-либо вещи выселяемых, за исключением оружия, контрреволюционной литературы и иностранной валюты, а также пользоваться принадлежащими им продуктам питания, категорически запрещается. Все участники операции предупреждаются о строжайшей судебной ответственности за попытки к присвоению каких-либо вещей выселяемых.

IV.

Порядок конвоирования и погрузки в эшелоны выселяемых остается тот же, который применялся при выселении осадников и лесников.

Старший опергруппы, после сдачи выселяемых им семей, обязан рапортом письменно донести [6]на имя начальника[6] соответствующего органа НКВД о результатах проведенной им операции. В рапорте коротко указывается задание, которое получил старший группы, кого именно (по фамилиям) он изъял, обнаружено ли оружие, контрреволюционная литература или иностранная валюта, как проходила операция. К рапорту прикладывается: протокол обыска, подписка доверенного лица и копия описи имущества выселенных.

При разработке планов, а также в процессе выселения надлежит полностью использовать накопленный опыт операции по осадникам, не допуская повторения ошибок и недочетов, имевших место при проведении выселения осадников и лесников.

[6]Верно:[6]
Начальник Секретариата НКВД УССР
[6]Ст[арший] лейт[енант][6] государственной безопасности (—)

ГДА СБУ, ф. 9, оп. 2, спр. 33, арк. 233–239.
Завірена копія, машинопис.
Наведена вище Інструкція (копія виконана в Києві) с додатком до неопублікованого у цій книзі циркуляру (ідентичного за змістом документу № 82), підписаного Іваном Серовим і надісланого до управлінь НКВС західних областей України; див. ГДА СБУ, ф. 9, спр. 33, арк. 231–232, копія, машинопис.

[6–6] *Вписано від руки.*

Kategorycznie zabrania się zabierania jakichkolwiek rzeczy wysiedlanych, z wyjątkiem broni, literatury kontrrewolucyjnej i obcej waluty, a także korzystania z należącej do nich żywności. Wszyscy członkowie operacji zostają poinformowani o najsurowszej odpowiedzialności sądowej za próby przywłaszczenia jakichkolwiek rzeczy wysiedlanych.

IV.

Porządek konwojowania wysiedleńców i załadunku [ich] do eszelonów pozostaje taki sam, jaki był stosowany podczas wysiedlenia osadników i leśników.

Starszy grupy oper[acyjnej] po zdaniu wysiedlanych przez niego rodzin, zobowiązany jest pisemnie zaraportować [b]naczelnikowi[b] odpowiedniego organu NKWD o wynikach przeprowadzonej przez siebie operacji. W raporcie krótko opisać zadanie, jakie otrzymał starszy grupy, kogo konkretnie (po nazwiskach) pojmał, czy ujawniono broń, literaturę kontrrewolucyjną lub obcą walutę, jak przebiegała operacja. Do raportu dołączyć: protokół przeszukania, zobowiązanie zaufanej osoby i kopię spisu majątku wysiedlanych.

Podczas opracowania planów, a także w trakcie wysiedlania, należy w pełni wykorzystać doświadczenie zdobyte w trakcie operacji wymierzonej w osadników, nie dopuszczając do powtórzenia błędów i niedociągnięć, jakie miały miejsce podczas wysiedlenia osadników i leśników.

[c]Za zgodność:[c]
Naczelnik Sekretariatu NKWD USRS
[c]st[arszy] lejtn[ant][c] bezpieczeństwa państwowego (—)

HDA SBU, f. 9, op. 2, spr. 33, k. 233–239.
Kopia uwierzytelniona, maszynopis.
Powyższa Instrukcja (kopia sporządzona w Kijowie) jest załącznikiem do niepublikowanego tu okólnika podpisanego przez Iwana Sierowa i rozesłanego do zarządów NKWD w zachodnich obwodach Ukrainy (o treści identycznej, jak w Dokumencie nr 82). Zob. HDA SBU, f. 9, spr. 33, k. 231–232, kopia, maszynopis.

[b–b] *Dopisano odręcznie.*

№ 82

5 квітня 1940, [Москва]. Вказівка наркома внутрішніх справ СРСР Лаврентія Берії до інструкції з виселення сімей військовополонених та інших

[а-б]Копия[б-а]
Совершенно секретно

[в]Наркому внутренних дел УССР[в]
[а]тов. [б]СЕРОВУ[б-а]

[в]Наркому внутренних дел БССР
[а]тов. [б]ЦАНАВА[б-а]

При этом направляю Вам для руководства инструкцию о порядке проведения операции по выселению семей, содержащихся в лагерях для военнопленных и в тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии известных Вам категорий, а также беженцев, изъявивших желание выехать в Германию, но не принятых германским правительством.

Инструкцией снабдите начальников всех управлений НКВД Западных областей УССР и БССР и созданные Вами оперативные тройки по выселению.

Операция по выселению проституток должна быть произведена Вами применительно к порядку, изложенном в прилагаемой инструкции. С инструкцией начальник УНКВД должен ознакомить всех секретарей обкомов.

Операция по выселению семей содержащихся в лагерях для военнопленных и тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии, известных Вам категорий лиц, должна быть проведена 13 апреля. Что касается операции по выселению беженцев, изъявивших желание выехать в Германию, но не принятых германским правительством, то эта операция должна быть проведена после окончании работ германских комиссий по приему беженцев. О дне этой операции будет сообщено дополнительно.

О количестве потребных для выселения первой категории лиц вагонов и пунктах их подачи немедленно телеграфируйте НКВД СССР.

Тщательно рассмотрите составленные на местах планы операции, проверьте подготовительные мероприятия, проведенные областными оперативными тройками, и обеспечьте проведение операции в точном соответствии с данными Вам указаниями.

[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Написано великими літерами.*

Nr 82

5 kwietnia 1940, [Moskwa]. Wytyczne ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Ławrientija Berii do Instrukcji z 4 kwietnia 1940

[a-b]Kopia[b-a]
Ściśle tajne

[c]Do *Narkoma* Spraw Wewnętrznych USRS[c]
[a]tow. [b]SIEROWA[b-a]

[c]Do *Narkoma* Spraw Wewnętrznych BSRS[c]
[a]tow. [b]CANAWY[b-a]

Niniejszym przesyłam Wam wytyczne do Instrukcji dotyczącej porządku przeprowadzenia operacji wysiedlenia rodzin [osób] przetrzymywanych w obozach dla jeńców wojennych oraz w więzieniach zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi znanych Wam kategorii, a także *bieżeńców*, którzy wyrazili chęć wyjazdu do Niemiec, lecz nie zostali przyjęci przez niemiecki rząd.

W Instrukcję zaopatrzcie naczelników wszystkich zarządów NKWD zachodnich obwodów USRS i BSRS i utworzone przez Was trójki operacyjne do spraw wysiedlenia.

Operacja wysiedlenia prostytutek powinna przez Was zostać przeprowadzona zgodnie z porządkiem podanym w załączonej Instrukcji. Z Instrukcją naczelnik UNKWD ma zapoznać wszystkich sekretarzy *obkomów*.

Operacja wysiedlenia rodzin [osób] przetrzymywanych w obozach dla jeńców wojennych oraz więzieniach zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi znanych Wam kategorii osób ma zostać przeprowadzona 13 kwietnia. Co się tyczy operacji wysiedlenia *bieżeńców*, który wyrazili chęć wyjazdu do Niemiec, lecz nie zostali przyjęci przez niemiecki rząd, to ta operacja ma zostać przeprowadzona po zakończeniu prac niemieckich komisji do spraw przyjęcia *bieżeńców*. Dzień tej operacji zostanie podany w późniejszym terminie.

W sprawie liczby wagonów potrzebnych do wysiedlenia pierwszej kategorii osób i punktów ich podstawienia niezwłocznie zatelegrafujcie do NKWD ZSRS.

Dokładnie przyjrzyjcie się sporządzonym na miejscu planom operacji, sprawdźcie działania przygotowawcze, jakie poczyniły obwodowe trójki operacyjne i dopilnujcie, żeby operację przeprowadzono zgodnie z wydanymi Wam poleceniami.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*

«Приложение:» по тексту[1].

«Народный комиссар внутренних дел Союза ССР»
Л. БЕРИЯ

5-го апреля 1940 г.
№ 1181/Б

ГДА СБУ, ф. 42, оп. 1, спр. 55, арк. 15.
Копія, машинопис.

[1] Див. документ № 85.

"Załącznik:" zgodnie z tekstem[1].

"Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych Związku SRS"
Ł. BERIA

5 kwietnia 1940 r.
Nr 1181/B

HDA SBU, f. 42, op. 1, spr. 55, k. 15.
Kopia, maszynopis.

[1] Zob. Dokument nr 81.

№ 83

[До 6] квітня 1940, [Рівне]. Оперативний план з виселення родин репресованих, складений трійкою УНКВС Рівненської області

[а-]«Утверждаю»
Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар госбезопасности 3 ранга[-а]
СЕРОВ
«...» апреля 1940 г.

[б-]Совершенно секретно[-б]

[а-б-]Оперативный план[-б-а]
областной тройки по подготовке к проведению операции по изъятию семей репрессированных по Ровенской области

Операцию по изъятию семей репрессированных по области начать с рассветом 13-го апреля с. г., согласно указания НКВД УССР и закончить ее к 24 часам.

Всего по Ровенской области подлежит изъятию 1191 семья с общим количеством членов в них – 3893 ч[еловека].

Выселение семей должно проводиться из всех 30-ти районов области и гор. Ровно.

1. г. Ровно	– 170 семей	– 515 чел[овек]
2. Ровенское РО	– 55 –»–	– 190 –»–
3. Александрийское РО	– 21 [семья]	– 72 [человека]
4. Березновское РО	– 41 –»–	– 127 [человек]
5. Вербское РО	– 22 [семьи]	– 74 [человека]
6. Высоцкое РО	– 35 [семей]	– 144 –»–
7. Гощанское РО	– 24 [семьи]	– 71 [человек]
8. Козинское РО	– 8 [семей]	– 49 –»–
9. Костопольское РО	– 59 –»–	– 185 –»–
10. Людвипольское РО	– 26 –»–	– 71 –»–
11. Межиречское РО	– 51 [семья]	– 196 –»–
12. Млиновское РО	– 17 [семей]	– 69 –»–
13. Морочновское РО	– 20 –»–	– 81 –»–
14. Мизочское РО	– 31 [семья]	– 105 –»–
15. Демидовское РО	– 23 [семьи]	– 81 –»–

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 83

[Przed 6] kwietnia 1940, [Równe]. Plan operacyjny Trójki UNKWD Obwodu Rówieńskiego dotyczący wysiedlenia rodzin osób represjonowanych

[a]-„Zatwierdzam"[a] [b]-Ściśle tajne-[b]
Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państw[owego] 3. rangi[a]
SIEROW
„..." kwietnia 1940 r.

[a-b]-Plan operacyjny-[b-a]
Trójki Obwodowej przygotowującej operację zatrzymania rodzin [osób] represjonowanych w obwodzie rówieńskim

Operację zatrzymania rodzin [osób] represjonowanych w obwodzie rozpocząć o świcie 13 kwietnia br., zgodnie z rozkazem NKWD USRS, i zakończyć ją do godziny 24.

Łącznie w obwodzie rówieńskim zatrzymaniu podlega 1191 rodzin o łącznej liczbie ich członków – 3893 o[soby].

Wysiedlenie rodzin ma zostać przeprowadzone ze wszystkich 30 rejonów obwodu i mias[ta] Równe.

1. m. Równe	– 170 rodzin	– 515 os[ób]
2. Rówieński RO	– 55 –ı–	– 190 –ıı–
3. Aleksandryjski RO	– 21 –ı–	– 72 [osoby]
4. Bereźneński RO	– 41 –ı–	– 127 [osób]
5. Werbski RO	– 22 [rodziny]	– 74 [osoby]
6. Wysocki RO	– 35 [rodzin]	– 144 –ı–
7. Hoszczański RO	– 24 [rodziny]	– 71 [osób]
8. Koziński RO	– 8 [rodzin]	– 49 –ıı–
9. Kostopolski RO	– 59 –ıı–	– 185 –ıı–
10. Ludwipolski RO	– 26 –ı–	– 71 –ı–
11. Międzyrzecki RO	– 51 –ıı–	– 196 –ıı–
12. Młynowski RO	– 17 –ı–	– 69 –ı–
13. Moroczański RO	– 20 –ıı–	– 81 –ıı–
14. Mizocki RO	– 31 –ıı–	– 105 –ıı–
15. Demidowski RO	– 23 [rodziny]	– 81 –ı–

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

16. Дераж нянское РО – 15 [семей] – 49 [человек]
17. Домбровицкое РО – 19 –»– – 41 –»–
18. Дубенское РО – 73 [семьи] – 218 –»–
19. Здоблуновское РО – 82 –»– – 253 [человека]
20. Клеванское РО – 25 [семей] – 79 [человек]
21. Клесовское РО – 17 –»– – 54 [человека]
22. Корецкое РО – 44 [семьи] – 140 [человек]
23. Червоноармейское РО – 16 [семей] – 40 –»–
24. Острожецкое РО – 21 [семья] – 79 –»–
25. Острогское РО – 82 [семьи] – 246 –»–
26. Рокитненское РО – 54 –»– – 202 [человека]
27. Рафаловское РО – 31 [семья] – 130 [человек]
28. Сарненское РО – 73 [семьи] – 195 –»–
29. Степанское РО – 23 –»– – 96 –»–
30. Владимирецкое РО – 10 [семей] – 30 –»–
31. Тучинское РО – 5[в] –»– – 17[г] –»–

Учитывая, что ни в одном из районов области количество подлежащих изъятию семей не превышает 200, – оперативные тройки в районах не создавать, возложив всю работу по проведению операции на начальников районных отделов (отделений) НКВД, командировав для помощи им по одному оперативному работнику областного управления НКВД.

В наиболее серьезные и отдаленные районы командировать по два оперработника областного УНКВД, а именно:

1. Дубенское РО
2. Сарненское РО
3. Межиричеcкое РО
4. Корецкое РО
5. Березненское РО
6. Степанское РО
7. Морочновское РО
8. Рафаловское РО
9. Костопольское РО
10. Людвипольське РО
11. Клеванское РО
12. Здолбуновское РО
13. Рокитненское РО
14. Мизочское РО
15. Высоцкое РО

[в] *Сума не відповідає кількості сімей вказаній на початку документа.*

[г] *Сума не відповідає кількості осіб вказаній на початку документа.*

16. Derazieński RO	– 15 [rodzin]	– 49 [osób]
17. Dąbrowicki RO	– 19 –ı–	– 41 –ı–
18. Dubieński RO	– 73 [rodziny]	– 218 –ı–
19. Zdołbunowski RO	– 82 –ı–	– 253 [osoby]
20. Klewański RO	– 25 [rodzin]	– 79 [osób]
21. Klesowski RO	– 17 –ı–	– 54 [osoby]
22. Korzecki RO	– 44 [rodziny]	– 140 [osób]
23. Krasnoarmijski RO	– 16 [rodzin]	– 40 –ı–
24. Ostrożecki RO	– 21 –ı–	– 79 –ı–
25. Ostrogski RO	– 82 [rodziny]	– 246 –ı–
26. Rokitniański RO	– 54 –ı–	– 202 [osoby]
27. Rafałowski RO	– 31 [rodzin]	– 130 [osób]
28. Sarneński RO	– 73 [rodziny]	– 195 –ı–
29. Stepański RO	– 23 –ı–	– 96 –ı–
30. Włodzimierzecki RO	– 10 [rodzin]	– 30 –ı–
31. Tuczyński RO	– 5[c] –ı–	– 17[d] –ı–

W związku z tym, że w żadnym z rejonów obwodu liczba rodzin podlegających zatrzymaniu nie przewyższa 200 – nie tworzyć trójek operacyjnych w rejonach, powierzyć wszystkie zadania dotyczące prowadzenia operacji naczelnikom rejonowych oddziałów (wydziałów) NKWD, delegując im do pomocy po jednym pracowniku operacyjnym z obwodowego zarządu NKWD.

Do najważniejszych i najdalszych rejonów oddelegować po dwóch pracowników oper[acyjnych] z obwodowego UNKGB, a konkretnie [do]:

1. Dubieńskiego RO
2. Sarneńskiego RO
3. Międzyrzeckiego RO
4. Korzeckiego RO
5. Bereźneńskiego RO
6. Stepańskiego RO
7. Moroczańskiego RO
8. Rafałowskiego RO
9. Kostopolskiego RO
10. Ludwipolskiego RO
11. Klewańskiego RO
12. Zdołbunowskiego RO
13. Rokitniańskiego RO
14. Mizockiego RO
15. Wysockiego RO

[c] *Suma nie zgadza się z ogólną liczbą rodzin podaną na początku dokumentu.*
[d] *Suma nie zgadza się z ogólną liczbą osób podaną na początku dokumentu.*

16. Острогское РО
17. г. Ровно
(см. приложенный список выделенного опersостава).

Командирование оперработников выделенных для помощи райотделам, райотделениям произвести 6.IV – 30 чел[овек], и 10.IV – остальных.

Для проведения операции по выселению семей репрессированных, создать 489 оперативных групп из расчета по 3 чел[овека] в группе в среднем (одного оперработника и двух участников из числа местного совпартактива и работников милиции) на 3 семьи репрессированных.

Для укомплектования 489 оперативных и резервных групп необходимо 1544 чел[овека]:

– оперработников – 520 (ст[арших] опергрупп);

– местсовпартактива – 1024 (вторыми и третьими участниками).

Учитывая, что областное управление НКВД за счет своего аппарат и аппарата УРКМ может выделить для опергрупп только 305 работников, просить НКВД УССР недостающие 215 оперработников командировать из других НКВД.

Необходимые для участия в операции 1024 чел[овека] из местного совпартактива выделяются Ровенским областным комитетом ВКП(б).

Подробный расчет опергрупп и данные о потребном количестве оперативного состава см. в приложении № ...

При каждом райотделе, райотделении НКВД создать резервные оперативные группы по 5–7 чел[овек] из числа опersостава и местного вооруженного совпартактива.

В ниже перечисляемых же районах, являющихся наиболее серьезными и отдаленными, резервные опергруппы создать из бойцов войск НКВД во главе с одним оперработником УГБ в каждой группе:

1. Костопольсоке РО	– 20	бойцов
2. Сарненское РО	– 25	–»–
3. Корецкое РО	– 15	–»–
4. Березненское РО	– 15	–»–
5. Мизочское РО	– 10	–»–
6. Рафаловское РО	– 15	–»–
7. Острогское РО	– 20	–»–
8. Людвипольское РО	– 15	–»–
9. Межирическое РО	– 25	–»–
10. Здолбуновское РО	– 25	–»–
11. Рокитненское РО	– 20	–»–
12. Высоцкое РО	– 15	–»–
13. Дубенское РО	– 25	–»–
14. город Ровно	– 30	–»–
Всего:	– 275	бойцов

16. Ostrogskiego RO
17. m. Równe,
(zob[acz] załączony spis wyznaczonego składu oper[acyjnego]).

Pracowników oper[acyjnych] wyznaczonych do pomocy oddziałom [i] wydziałom rej[onowym] oddelegować: 6 IV – 30 os[ób] i 10 IV – pozostałych.

W celu przeprowadzenia operacji wysiedlenia rodzin [osób] represjonowanych utworzyć 489 grup operacyjnych, proporcjonalnie po 3 os[oby] w grupie (jeden pracownik oper[acyjny] i dwóch członków spośród miejscowego aktywu sow[ieckiego i] part[yjnego] oraz pracowników milicji) na 3 rodziny [osób] represjonowanych.

Do skompletowania 489 grup operacyjnych i rezerwowych potrzebne są 1544 os[oby]:

– pracowników oper[acyjnych] – 520 (st[arszych] grup oper[acyjnych]),

– miejscowego aktywu sow[ieckiego i] part[yjnego] – 1024 (drugich i trzecich członków).

W związku z tym, że Zarząd Obwodowy NKWD ze swojego aparatu i aparatu URKM może wydzielić do grup oper[acyjnych] jedynie 305 pracowników, [należy] prosić NKWD USRS, aby brakujących 215 pracowników oper[acyjnych] oddelegowano z innych NKWD.

Potrzebni uczestnicy operacji – 1024 os[oby] z miejscowego aktywu sow[ieckiego i] part[yjnego] – zostaną wyznaczeni przez Równieński Komitet Obwodowy WKP(b).

Szczegółową kalkulację grup oper[acyjnych] i informacje o potrzebnej liczbie składu operacyjnego zob[acz] w załączniku nr ...

Przy każdym oddziale, wydziale rej[onowym] NKWD utworzyć rezerwowe grupy operacyjne po 5–7 os[ób] z grona składu oper[acyjnego] i miejscowego uzbrojonego aktywu sow[ieckiego i] part[yjnego].

W wymienionych poniżej najważniejszych i najodleglejszych rejonach grupy rezerwowe utworzyć z żołnierzy Wojsk NKWD na czele z jednym pracownikiem oper[acyjnym] UGB w każdej z grup:

1. Kostopolski RO	– 20	żołnierzy
2. Sarneński RO	– 25	–"–
3. Korzecki RO	– 15	–"–
4. Bereźneński RO	– 15	–"–
5. Mizocki RO	– 10	–"–
6. Rafałowski RO	– 15	–"–
7. Ostrogski RO	– 20	–"–
8. Ludwipolski RO	– 15	–"–
9 Międzyrzecki RO	– 25	–"–
10. Zdołbunowski RO	– 25	–"–
11. Rokitniański RO	– 20	–"–
12. Wysocki RO	– 15	–"–
13. Dubieński RO	– 25	–"–
14. miasto Równe	– 30	–"–
Łącznie:	– 275	żołnierzy

Потребные для резервных групп 275 бойцов войск НКВД просить НКВД УССР выделить и направить в распоряжение облтройки.

Для быстрого сосредоточения и перевозки выселяемых по железной дороге, определить 25 следующих станций погрузки:

1.	Ст[анция] Здолбуново	– 323 семьи	– 1018 чел[овек]
2.	–"– Ровно	– 99 [семей]	– 343 [человека]
3.	–"– Костополь	– 86 –"–	– 259 [человек]
4.	–"– Антоновка	– 28 –"–	– 102 [человека]
5.	–"– Мизоч	– 31 [семья]	– 104 –"–
6.	–"– Рафаловка	– 31 –"–	– 131 [человек]
7.	–"– Домбровица	– 19 [семей]	– 41 –"–
8.	–"– Дубова-Корчма	– 23 [семьи]	– 71 –"–
9.	–"– Моквин	– 21 [семья]	– 65 –"–
10.	–"– Удрицк[1]	– 21 –"–	– 89 –"–
11.	–"– Олыка	– 21 –"–	– 79 –"–
12.	–"– Любомирка[1]	– 21 –"–	– 72 [человека]
13.	–"– Смыга	– 8 [семей]	– 34 –"–
14.	–"– Сарны	– 78 –"–	– 227 [человек]
15.	–"– Дубно	– 90 –"–	– 289 –"–
16.	–"– Рокитно	– 54 [семьи]	– 204 [человека]
17.	–"– Клевань	– 40 [семей]	– 130 [человек]
18.	–"– Острог	– 91 [семья]	– 265 –"–
19.	–"– Клесово	– 15 [семей]	– 43 [человека]
20.	–"– Рудня-Ногаевская[2]	– 8 –"–	– 49 [человек]
21.	–"– Радзивилов	– 16 –"–	– 40 –"–
22.	–"– Малынск	– 20 –"–	– 62 [человека]
23.	–"– Белая	– 14 –"–	– 55 [человек]
24.	–"– Кухотская-Воля	– 20 –"–	– 81 –"–
25.	–"– Верба	– 13 –"–	– 40 –"–

Учитывая, что станции Олыка и Дубовая-Корчма расположены на территории Луцкой области, заранее договориться с начальником УНКВД – капитаном госбезопасности т. БЕЛОЦЕРКОВСКИМ о приеме их представителями на пунктах погрузки семей выселяемых Ровенской области.

Подробные данные о станциях погрузки, старших погрузочных пунктов и расчет потребного количества вагонов см. в приложении № ...

---

[1] *Було:* Удрица.

[1] Ймовірно йдеться про залізничну станцію Любомирськ б. колонії Нова Любомирка. Див. документ № 51, примітка № 9.

[2] Ймовірно станція Рудня-Почаївська Дубненського пов.

O potrzebnych do grup rezerwowych 275 żołnierzy Wojsk NKWD prosić NKWD USRS, aby przydzielił i skierował [ich] do dyspozycji obw[odowej] trójki.

W celu szybkiego zebrania i przewiezienia wysiedlanych koleją wyznaczyć 25 następujących stacji załadunku:

1. st[acja] Zdobłunów	– 323 rodziny	– 1018 os[ób]
2. –"– Równe	– 99 [rodzin]	– 343 [osoby]
3. –"– Kostopol	– 86 –"–	– 259 [osób]
4. –"– Antonówka	– 28 –"–	– 102 [osoby]
5. –"– Mizocz	– 31 –"–	– 104 –"–
6. –"– Rafałówka	– 31 –"–	– 131 [osób]
7. –"– Dąbrowica	– 19 –"–	– 41 –"–
8. –"– Dębowa Karczma	– 23 [rodziny]	– 71 –"–
9. –"– Mokwin	– 21 [rodzin]	– 65 –"–
10. –"– Udryck[e]	– 21 –"–	– 89 –"–
11. –"– Ołyka	– 21 –"–	– 79 –"–
12. –"– Lubomirka[1]	– 21 –"–	– 72 [osoby]
13. –"– Smyga	– 8 –"–	– 34 –"–
14. –"– Sarny	– 78 –"–	– 227 [osób]
15. –"– Dubno	– 90 –"–	– 289 –"–
16. –"– Rokitno	– 54 [rodziny]	– 204 [osoby]
17. –"– Klewań	– 40 [rodzin]	– 130 [osób]
18. –"– Ostróg	– 91 –"–	– 265 –"–
19. –"– Klesów	– 15 –"–	– 43 [osoby]
20. –"– Rudnia Nogajewska[2]	– 8 –"–	– 49 [osób]
21. –"– Radziwiłłów	– 16 –"–	– 40 –"–
22. –"– Małyńsk	– 20 –"–	– 62 [osoby]
23. –"– Biała	– 14 –"–	– 55 [osób]
24. –"– Kuchecka Wola	– 20 –"–	– 81 –"–
25. –"– Werba	– 13 –"–	– 40 –"–

W związku z tym, że stacje Ołyka i Dębowa Karczma znajdują się na terytorium obwodu łuckiego, uzgodnić wcześniej z naczelnikiem UNKWD – kapitanem bezpieczeństwa państw[owego] t[owarzyszem] BIEŁOCERKOWSKIM kwestię przyjęcia przez ich przedstawicieli na punktach załadunkowych rodzin wysiedlanych z obwodu równieńskiego.

---

[e] *Było:* Udryca.

[1] Prawdopodobnie chodzi o stację kolejową Lubomirsk niedaleko kol. Lubomirka Nowa. Zob. Dokument nr 51, przypis 9.

[2] Prawdopodobnie stacja kolejowa Rudnia Poczajowska w pow. dubieńskim.

Для отправки семей репрессированных до пунктов погрузки требуется 991 подвода и 44 автомашины (из расчета 1 подвода на 1 семью выселяемого), и такое же количество подводчиков и шоферов, выделяемые местными органами власти. (См. подробный расчет потребности перевозочных средств и подводчиков по районам в приложении № ...).

Маршруты следования выселяемых и пункты сосредоточения определены райотделами – райотделениями НКВД в планах опергрупп, которые в одном экземпляре представлены с общими планами по району на рассмотрение областной оперативной тройки.

Не позже 8-го апреля с. г. дать указания начальникам райотделов – райотделений, чтобы при отправке нескольких опергрупп в одни населенный пункт, обязательно ими назначался один из старших групп ответственным за все опергруппы, в целях координации их действий.

Все привлеченные к операции по выселению семей репрессированных силы сосредоточить на местах к 20 часам 12-го апреля, и с ними лицам, ответственным за операцию провести тщательный инструктаж согласно памятки (см. приложение-памятку).

«Опертройка» при УНКВД «Ровенской области:»

«Капитан госбезопасности»
КРУТОВ

«Ст[арший] лейтенант госбезопасности»
ПОЛОЖИНСКИЙ[3]

«Ст[арший] лейтенант госбезопасности»
АГАЯНЦ

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 306–311.
Копія, машинопис.
Додатки не публікуються.

[3] Положинський Костянтин Тимофійович (нар. 1905 у Миколаєві, пом. у грудні 1976 в Києві); ст. лейтенант ДБ (23 IV 1939), майор ДБ (11 II 1943), підполковник ДБ, полковник ДБ (6 VII 1945); з жовтня 1938 – в.о. нач., а з 11 IV 1939 до 28 III 1941 – нач. 3-го відділення ТВ НКВС УРСР; водночас у листопаді 1939 – нач. Тернопільської опергрупи НКВС УРСР; з 28 III 1941 до 26 VIII 1941 – нач. УНКВС Ворошиловградської обл., з 26 VIII 1941 до березня 1946 – нач. ТВ НКВС Південно-Донецької залізниці; з квітня 1946 співробітник МДБ УРСР, потім до 14 III 1952 – нач. 3-го відділу 5-го Управління МДБ УРСР; з жовтня 1952 на пенсії. Петров Н.В. – *Кто руководил...* – С. 704–705.

Szczegółowe informacje na temat stacji załadunkowych, starszych punktów załadunkowych i wyliczenia potrzebnej liczby wagonów zob[acz] w załączniku nr ...

W celu wysłania rodzin [osób] represjonowanych do punktów załadunkowych potrzeba 991 podwód i 44 samochodów (średnio 1 podwoda na 1 wysiedlaną rodzinę) i takiej samej liczby woźniców i szoferów, wyznaczonych przez miejscowe organa władzy. (Zob[acz] szczegółową kalkulację zapotrzebowania na środki transportu i woźniców według rejonów w załączniku nr ...).

Trasy przejazdu wysiedlanych i punkty zborne określone zostają przez oddziały [i] wydziały rej[onowe] NKWD w planach grup oper[acyjnych], które w jednym egzemplarzu zostają przedłożone wraz z ogólnymi planami dotyczącymi rejonu do rozpatrzenia przez obwodową trójkę operacyjną.

Nie później niż 8 kwietnia br. wydać polecenia naczelnikom oddziałów, wydziałów rej[onowych], aby przy wysyłaniu kilku grup oper[acyjnych] do jednego osiedla koniecznie wyznaczyli jednego ze starszych grup jako osobę odpowiedzialną za koordynowanie działań wszystkich grup oper[acyjnych].

Wszystkie siły ściągnięte do operacji wysiedlenia rodzin [osób] represjonowanych zebrać na miejscu przed godziną 20 [dnia] 12 kwietnia, aby osoby odpowiedzialne za operację przeprowadziły dokładny instruktaż zgodnie z instrukcją (zob[acz] załącznik-instrukcję).

«Trójka Oper[acyjna]» przy UNKWD «Obwodu Równieńskiego:»

«kapitan bezpieczeństwa państw[owego]»
KRUTOW

«st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]»
POŁOŻYNSKIJ[3]

«st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]»
AGAJANC

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 306–311.
Kopia, maszynopis.
Załączników nie publikuje się.

[3] Konstantin Timofiejewicz Położynskij (ur. 1905 w Mikołajowie, zm. w grudniu 1976 w Kijowie); st. lejtn. GB (23 IV 1939), mjr GB (11 II 1943), ppłk GB, płk GB (6 VII 1945). Od października 1938 p.o. naczelnika, a od 11 IV 1939 do 28 III 1941 naczelnik 3. Wydziału TO NKWD USRS, jednocześnie w listopadzie 1939 szef tarnopolskiej grupy operacyjnej NKWD USRS; od 28 III 1941 do 26 VIII 1941 naczelnik UNKWD Obwodu Woroszyłowgradzkiego, od 26 VIII 1941 do marca 1946 naczelnik TO NKWD Kolei Południowo-Donieckiej; od kwietnia 1946 pracownik MGB USRS, następnie do 14 III 1952 naczelnik 3. Oddziału 5. Zarządu MGB USRS; od października 1952 na emeryturze. N.W. Pietrow, *Kto rukowodił...*, s. 704–705.

№ 84

7 квітня 1940, Київ. Телеграма наркома внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова заступнику наркома внутрішніх справ СРСР Всеволоду Меркулову стосовно сімей заарештованих, взятих на облік у західних областях УРСР

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[а-б]Записка по проводу[б-а]

[в]Москва НКВД СССР[в-а]
[б]тов. [в]МЕРКУЛОВУ[в-б]

[б]Ровенская область[б]
[г]Дополнит[ельно] выявлено и арестовано – 150 чел[овек][г]

1) [б]В лагерях[б]	2) [б]Арестовано[б]	3) [б]В бегах[б]	[б]Из них:[б]
238 гл[ав] семей	771 глав сем[ей]	185 гл[ав] сем[ей]	поляков – 2350
746 душ	2563 душ	571 душа	украинцев – 1247
			русских – 120
			евреев – 104
			прочих – 59

[б]Тарнопольская область[б]
[г]Дополнит[ельно] выявлено и арест[овано] 23 гл[ав] семей[г]

1) [б]В лагерях[б]	2) [б]Арестовано[б]	3) [б]В бегах[б]	[б]Из них[б]:
290 гл[ав] семей	1236 гл[ав] сем[ей]	625 гл[ав] сем[ей]	поляков – 4417
1182 душ	4101 душа	1976 душ	украинцев – 2526
			евреев – 241
			русских – 46
			немцев – 25
			прочих – 4

[а-в] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Вписано від руки.*

Nr 84

7 kwietnia 1940, Kijów. Telegram ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa do zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wsiewołoda Mierkułowa dotyczący aresztowań w zachodnich obwodach USRS

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[a-b]Telegram[b]

[c]Moskwa NKWD ZSRS[c-a]
[b]Do tow. [c]MIERKUŁOWA[c-b]

[b]Obwód równeński[b]
[d]dodatk[owo] ujawniono i aresztowano – 150 os[ób][d]

1) [b]W obozach[b]	2) [b]Aresztowano[b]	3) [b]Zbiegów[b]	[b]W tym:[b]
238 gł[ów] rodzin	771 gł[ów] rodz[in]	185 gł[ów] rodz[in]	Polaków – 2350
746 dusz	2563 dusze	571 dusz	Ukraińców – 1247
			Rosjan – 120
			Żydów – 104
			innych – 59

[b]Obwód tarnopolski[b]
[d]dodatk[owo] ujawniono i areszt[owano] 23 gł[owy] rodzin[d]

1) [b]W obozach[b]	2) [b]Aresztowano[b]	3) [b]Zbiegów[b]	[b]W tym:[b]
290 gł[ów] rodzin	1236 gł[ów] rodz[in]	625 gł[ów] rodz[in]	Polaków – 4417
1182 dusze	4101 dusz	1976 dusz	Ukraińców – 2526
			Żydów – 241
			Rosjan – 46
			Niemców – 25
			innych – 4

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Dopisano odręcznie.*

[б]Волынская область[б]

[г]Дополнит[ельно] выявл[ено] и арест[овано] 40 гл[ав] семей[г]

1) [б]В лагерях[б]	2) [б]Арестовано[б]	3) [б]В бегах[б]	[б]Из них:[б]	
138 гл[ав] семей	594 гл[авы] сем[ей]	145 гл[ав] сем[ей]	поляков	– 1756
301 душа	1975 душ	433 души	украинцев	– 892
			русских	– 28
			евреев	– 20
			немцев	– 9
			прочих	– 10[г]

[б]Дрогобычская область[б]

[г]Дополнит[ельно] выявл[ено] и арест[овано] 160 гл[ав] семей[г]

1) [б]В лагерях[б]	2) [б]Арестовано[б]	3) [б]В бегах[б]	[б]Из них:[б]	
89 гл[ав] семей	508 гл[ав] сем[ей]	394 гл[авы] се-	поляков	– 2570
297 душ	1637 душ	м[ей]	украинцев	– 597
		1330 душ	евреев	– 79
			прочих	– 20[г]

[г]Эшелоны – 17 Львовская ж/д., Гусятин – 5 эш[елонов], Сарны – 2 эш[елона], 6. Ковельская ж/д., Тарнополь – 4 эш[елона], Здолбунов – 4., 1. Ю[го]-Зап[адная] Фастов, Перемышль – 2 эш[елона], Львов – 7 эш[елонов], всего – 25 эшелонов[г].

[б]Станиславская область[б]

[г]Дополнит[ельно] выявл[ено] и арест[овано] 60 гл[ав] семей[г]

1) [б]В лагерях[б]	2) [б]Арестовано[б]	3) [б]В бегах[б]	[б]Из них:[б]	
597 гл[ав] семей	280 гл[ав] сем[ей]	250 гл[ав] сем[ей]	поляков	– 2449
1699 душ	845 душ	749 душ	украинцев	– 702
			евреев	– 115
			немцев	– 26[г]

[б]Львовская область[б]

[г]Дополнит[ельно] выявл[ено] и арест[овано] 1288 гл[ав] семей[г]

1) [б]В лагерях[б]	2) [б]Арестовано[б]	3) [б]В бегах[б]	[б]Из них:[б]	
477 гл[ав] семей	761 гл[аву] сем[ей]	437 гл[ав] сем[ей]	поляков	– 4342
1391 душа	2220 душ	1319 душ	украинцев	– 357
			евреев	– 209
			прочих	– 15[г]

[b]Obwód wołyński[b]

[d]dodatk[owo] ujawn[iono] i areszt[owano] 40 gł[ów] rodzin[d]

1) [b]W obozach[b]	2) [b]Aresztowano[b]	3) [b]Zbiegów[b]	[b]W tym:[b]
138 gł[ów] rodzin	594 gł[owy] rodz[in]	145 gł[ów] rodz[in]	Polaków – 1756
301 dusz	1975 dusz	433 dusze	Ukraińców – 892
			Rosjan – 28
			Żydów – 20
			Niemców – 9
			innych – 10[e]

[b]Obwód drohobycki[b]

[d]dodatk[owo] ujawn[iono] i areszt[owano] 160 gł[ów] rodzin[d]

1) [b]W obozach[b]	2) [b]Aresztowano[b]	3) [b]Zbiegów[b]	[b]W tym:[b]
89 gł[ów] rodzin	508 gł[ów] rodz[in]	394 gł[owy] rodz[in]	Polaków – 2570
297 dusz	1637 dusz	1330 dusz	Ukraińców – 597
			Żydów – 79
			innych – 20[e]

[d]Eszelony – 17, K[olej] Lwowska, Husiatyn – 5 esz[elonów], Sarny – 2 esz[elony], 6. K[olej] Kowelska, Tarnopol – 4 esz[elony], Zołbunów – 4, 1. [Kolej] P[ołudniowo]-Zach[odnia] Fastów. Przemyśl – 2 esz[elony], Lwów – 7 esz[elonów], łącznie – 25 eszelonów[d].

[b]Obwód stanisławski[b]

[d]Dodatk[owo] ujawn[iono] i areszt[owano] 60 gł[ów] rodzin[d]

1) [b]W obozach[b]	2) [b]Aresztowano[b]	3) [b]Zbiegów[b]	[b]W tym:[b]
597 gł[ów] rodzin	280 gł[ów] rodz[in]	250 gł[ów] rodz[in]	Polaków – 2449
1699 dusz	845 dusz	749 dusz	Ukraińców – 702
			Żydów – 115
			Niemców – 26[e]

[b]Obwód lwowski[b]

[d]Dodatk[owo] ujawn[iono] i areszt[owano] 1288 gł[ów] rodzin[d]

1) [b]W obozach[b]	2) [b]Aresztowano[b]	3) [b]Zbiegów[b]	[b]W tym:[b]
477 gł[ów] rodzin	761 gł[ów] rodz[in]	437 gł[ów] rodz[in]	Polaków – 4342
1391 dusz	2220 dusz	1319 dusz	Ukraińców – 357
			Żydów – 209
			innych – 15[e]

[e] *Suma osób podzielonych na narodowości nie zgadza się z sumą osób podzielonych na kategorie „W obozach – Aresztowano – Zbiegów".*

[б]Итого по областям УССР[б]

1) [б]В лагерях[б]	2) [б]Арестовано[б]	3) [б]В бегах[б]	[б]Из них по национальностям:[б]
1829 гл[ав] семей	4150 гл[ав] сем[ей]	2036 гл[ав]	поляков – 17884
5616 душ	13 341 душ	сем[ей]	украинцев – 6321
		6378 душ	русских – 194
			евреев – 768
			немцев – 60
			прочих – 108

[г]Всего дополнит[ельно] выявл[ено] и арест[овано] 1520 гл[ав] семей[а-г].

[а]Нарком внутренних дел УССР[а]
СЕРОВ

[г]Добавить к дополн[ительно] выявленным[г].

№ 1174
7 апреля 1940 г.
[б]г. Киев[б]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 181–182.
Копія, машинопис.

[а] *Сума не узгоджується з кількістю голів сімей, поділених на області.*

[b-b]Łącznie w obwodach USRS[b-b]

1) [b-b]W obozach[b-b]	2) [b-b]Aresztowano[b-b]	3) [b-b]Zbiegów[b-b]	[b-b]W tym według narodowości:[b-b]
1829 gł[ów] rodzin	4150 gł[ów] rodz[in]	2036 gł[ów] rodz[in]	Polaków – 17884
5616 dusz	13 341 dusz	6378 dusz	Ukraińców – 6321
			Rosjan – 194
			Żydów – 768
			Niemców – 60
			innych – 108

[d-d]Łącznie dodatk[owo] ujawn[iono] i areszt[owano] 1520 gł[ów] rodzin[f-d].

[a-a]*Narkom* Spraw Wewnętrznych USRS[a-a]
SIEROW

[d-d]Dołączyć do dodatk[owo] ujawnionych[d-d].

Nr 1174
7 kwietnia 1940 r.
[b-b]m. Kijów[b-b]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 181–182.
Kopia, maszynopis.

[f] *Suma nie zgadza się z liczbą głów rodzin podzieloną na obwody.*

№ 85

7 квітня 1940, Тернопіль. Оперативний план з виселення родин військовополонених та репресованих, складений трійкою УНКВС Тернопільської області

[а]«Утверждаю»
Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар госбезопасности 3 ранга[а]
(—) СЕРОВ
«[а]11[а]» апреля 1940 года

[б]Совершенно секретно[б]

[а-б]Областной план[б-а]
выселения семей, содержащихся в лагерях для военнопленных и других категорий, предусмотренных приказом НКВД СССР.
[а-б]По Тарнопольской области[б-а]

Всего по районам Тарнопольской области выявлено:

Семей репрессированных	– 1049,	членов семей	– 3136
Интернированных	– 191,	–»– –»–	– 552
Скрывшихся	– 225,	–»– –»–	– 715
Сбежавших в Румынию	– 183,	–»– –»–	– 530
Сбежавших в Германию	– 141,	–»– –»–	– 426
Находящихся в плену в Германии, офицерские лагеря	– 55,	–»– –»–	– 152
Всего по области:	– 2194,	–»– –»–	– 6573

Для практического руководства операции при каждом РО НКВД созданы оперативные тройки, вследствие чего в области имеется 39 оперативных троек.

[а-б]Чертковский район[б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Нач[альник] РО НКВД, сержант госбезопасности МИРОШНИЧЕНКО.
2. Зам[еститель] нач[альника] РО НКВД ЛЕВЧЕНКО.
3. Нач[альник] отделения УНКВД, лейтенант госбезопасности КУЗНЕЦОВ.

Всего подлежит выселению семей – 141, членов семей – 384.

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[а-а] *Вписано від руки.*

Nr 85

7 kwietnia 1940, Tarnopol. Plan wysiedlenia z obwodu tarnopolskiego rodzin osób represjonowanych sporządzony przez Trójkę Operacyjną UNKWD

[a-a]„Zatwierdzam"
Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państw[owego] 3. rangi[a]
(—) SIEROW
„[c-11-c]" kwietnia 1940 roku

[b-b]Ściśle tajne[b-b]

[a-b]Plan obwodowy[b-a]
wysiedlenia rodzin [osób] przetrzymywanych w obozach dla jeńców wojennych i [należących do] innych kategorii, ujętych w rozkazie NKWD ZSRS
[a-b]w obwodzie tarnopolskim[b-a]

Łącznie w rejonach obwodu tarnopolskiego ujawniono:

rodzin [osób] represjonowanych	– 1049,	członków rodzin	– 3136
[rodzin osób] internowanych	– 191,	–"– –"–	– 552
[rodzin osób] ukrywających się	– 225,	–"– –"–	– 715
[rodzin] zbiegów do Rumunii	– 183,	–"– –"–	– 530
[rodzin] zbiegów do Niemiec	– 141,	–"– –"–	– 426
[rodzin osób] przebywających w niewoli w Niemczech, obozy oficerskie	– 55,	–"– –"–	– 152
łącznie w obwodzie:	– 2194,	–"– –"–	– 6573

W celu efektywnego kierowania operacją przy każdym RO NKWD utworzono trójki operacyjne, w wyniku czego w obwodzie jest 39 trójek operacyjnych.

[a-b]Rejon czortkowski[b-a]
W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:
1. Nacz[elnik] RO NKWD, sierżant bezpieczeństwa państw[owego] MIROSZNICZENKO.
2. Zast[ępca] nacz[elnika] RO NKWD LEWCZENKO.
3. Nacz[elnik] wydziału UNKWD, lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] KUZNIECOW.
Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 141, członków rodzin – 384.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Wpisano odręcznie.*

Для погрузки выселяемых необходимо подать на станц[ию] Чертков 15 вагонов.

Ответственный за погрузку на станции член районной оперативной тройки тов. ЛЕВЧЕНКО.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 128
Бойцов	– 100
Местного актива	– 141

Имеется в районе:

Оперработников	– 13
Партактива	– 35
Местного актива	– 150

Таким образом, для проведения операции необходимо дослать:

Оперработников	– 80
Бойцов	– 100

Кроме этого, в резервную группу 25 бойцов, которые будут находиться в райотделе НКВД. Вторая резервная группа бойков в составе 10 человек будет расположена в селе Ягельница[г], которое от города Черткова на расстоянии 10 километров.

Созданные две резервные группы в данном районе, объясняется тем, что не так давно было восстание[1] и не исключена возможность, что при проведении операции еще оставшиеся вражеские элементы попытаются оказать сопротивление.

[а-б]Залещицкий район[б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД – ВОЛКОВ[2].

[г] *Було:* Ягольница.

[1] Чортківське повстання – невдала спроба захоплення у ніч на 22 січня 1940 в'язниці НКВС, шпиталю (де утримували кількох в'язнів), пошти та залізничного вокзалу Чорткова (річниця Січневого повстання); здійснювалося переважно невеликими групами молоді; закінчилось жорстокими репресіями (понад 20 смертних вироків). Ширше див.: Tucholski J. *Powstanie w Czortkowie – wersja NKWD // Karta: kwartalnik historyczny.* – 2000. – № 31. – С. 92–110; *Польське підпілля 1939–1941. Від Волині до Покуття* / опрац. Шаповал Ю., Тухольський Є. – Варшава–Київ, 2004 – Ч. 2. – С. 1118–1168 // Серія: Польща та Україна у тридцятих–сорокових роках... – Т. 3; https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/61602,Powstanie-w-Czortkowie.html [доступ 30 I 2022].

[2] Волков Олександр Федорович (нар. 1907); в органах держбезпеки з 1930; з лютого до листопада 1939 – нач. 3-го відділення ЕКВ УНКВС м. Ярославль; з листопада 1939 до 12 IV 1941 – нач. Заліщицького РВ НКВС Тернопільської обл.; з 12 IV до 14 XI 1941 – нач. РВ НКДБ м. Заліщики Тернопільської обл.; відряджений до ОВ НКВС Південного фронту (м. Армавір). ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Волкова О.Ф.

Do załadowania wysiedlonych konieczne jest podstawienie na stac[ję] Czortków 15 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek rejonowej trójki operacyjnej tow. LEWCZENKO.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlonych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 128
żołnierzy	– 100
miejscowego aktywu	– 141

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 13
aktywu part[yjnego]	– 35
miejscowego aktywu	– 150

Tak więc do przeprowadzenia operacji trzeba dosłać:

pracowników oper[acyjnych]	– 80
żołnierzy	– 100

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 25 żołnierzy, którzy znajdować się będą w Rejonowym Oddziale NKWD; druga rezerwowa grupa żołnierzy składająca się z 10 osób zostanie rozlokowana we wsi Jagielnica[d], oddalonej od miasta Czortkowa o 10 kilometrów.

Utworzenie dwóch grup rezerwowych w danym rejonie tłumaczy się tym, że nie tak dawno miało miejsce powstanie[1] i nie wyklucza się możliwości, że podczas przeprowadzania operacji pozostałe jeszcze wrogie elementy spróbują stawić opór.

[a-b-]Rejon zaleszczycki[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD – WOŁKOW[2].

---

[d] *Było:* Jagolnica.

[1] Powstanie czortkowskie – nieudana próba opanowania więzienia NKWD, szpitala (w którym przebywało kilku więźniów), poczty oraz stacji kolejowej w Czortkowie w nocy z 21 na 22 I 1940 (w rocznicę wybuchu powstania styczniowego) przez niewielkie grupy głównie młodzieży; zakończone zostało niezwykle surowymi represjami (ponad 20 wyroków śmierci). Zob. szerzej: J. Tucholski, *Powstanie w Czortkowie – wersja NKWD*, „Karta: kwartalnik historyczny" 2000, nr 31, s. 92–110; *Polskie podziemie 1939–1941. Od Wołynia do Pokucia*, oprac. J. Szapował, J. Tucholski, Warszawa–Kijów 2004, cz. 2, s. 1117–1169 („Polska i Ukraina w latach trzydziestych–czterdziestych...", t. 3); https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/61602,Powstanie-w-Czortkowie.html [dostęp 30 I 2022].

[2] Aleksandr Fiodorowicz Wołkow (ur. 1907). W organach bezpieczeństwa od 1930; od lutego do listopada 1939 naczelnik 3. Wydziału EKO UNKWD (w Jarosławiu), od listopada 1939 do 12 IV 1941 naczelnik Zaleszczyckiego RO NKWD, obw. tarnopolski; od 12 IV do 14 XI 1941 naczelnik Zaleszczyckiego RO NKGB, obw. tarnopolski; następnie oddelegowany do OO NKWD Frontu Południowego (Armawir). HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Wołkowa A.F.

2. Оперуполномоченный УНКВД – КОНОВАЛЕНКО.

3. Оперуполномоченный РО НКВД[1].

Всего подлежит выселению семей – 95, членов семей – 283.

Для погрузки выселяемых необходимо подать на стан[цию] Залещики 11 вагонов.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. КОНОВАЛЕНКО.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки мобилизуется через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 25
Бойцов	– 70
Местного актива	– 100

Имеется в районе:

Оперработников	– 10
Партактива	– 52
Местного актива	– 100

Таким образом, для проведения выселения необходимо дослать:

Оперработников	– 33
Бойцов	– 70

Кроме этого, необходимо в резервную группу 15 бойцов, которые будут находиться в райотделе НКВД.

[illegible]-6-Подгаецкий район-6-[illegible]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД, лейтенант госбезопасности РУМЯНЦЕВ.

2. Нач[альник] 2 отделения УНКВД, сержант госбезопасн[ости] ЦЫБИН.

3. Ст[арший] оперуполномочен[ный] РО НКВД, сержант госбезопасности ЛЕУХИН.

Всего подлежит выселению семей – 96, членов семей 354.

Для погрузки требуется подать на ст[анцию] Подгайцы 13 вагонов.

Ответственный за погрузку на станцию член оперативной тройки тов. ЛЕУХИН.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

В 22-х пунктах, с которых будут выселяться семьи репрессированных и др[угие], для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 96
Бойцов	– 70
Местного актива	– 100

[1] *Так в оригінал. Прізвища немає.*

2. Pełnomocnik oper[acyjny] UNKWD – KONOWALENKO.

3. Pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD[e].

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 95, członków rodzin – 283.

Do załadowania wysiedlonych konieczne jest podstawienie na stac[ję] Zaleszczyki 11 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. KONOWALENKO.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 25
żołnierzy	– 70
miejscowego aktywu	– 100

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 10
aktywu part[yjnego]	– 52
miejscowego aktywu	– 100

Tak więc do przeprowadzenia operacji trzeba dosłać:

pracowników oper[acyjnych]	– 33
żołnierzy	– 70

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 15 żołnierzy, którzy znajdować się będą w Rej[onowym] Oddziale NKWD.

[a-b-a]Rejon podhajecki[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD, lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] RUMIANCEW.

2. Nacz[elnik] 2. Wydziału UNKWD, sierżant bezpiecz[eństwa] państw[owego] CYBIN.

3. St[arszy] pełnomoc[nik] oper[acyjny] RO NKWD, sierżant bezpieczeństwa państw[owego] LEUCHIN.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 96, członków rodzin – 354.

W celu załadowania [wysiedlonych] trzeba podstawić na st[ację] Podhajce 13 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. LEUCHIN.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

---

[e] *Tak w oryginale. Brak nazwiska.*

Имеется в районе:

Оперработников	– 15
Партактива	– 30
Местного актива	– 100

Для обеспечения операции необходимо дослать району:

Оперработников	– 51
Бойцов	– 70

Кроме этого, необходимо в резервную группу 10 бойцов, резервная группа будет находиться при райотделе НКВД.

Вторая резервная группа в составе 10 бойцов будет расположена в селе Литвинов, данная резервная группа будет обслуживать следующие села: Словятин, Божиков, Литвинов, Шумляны, Угринов, Мисто[3].

а-б-Скалатский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД, капитан погранвойск ЗУБЧЕНКО.

2. Начальник 2 отдел[ения] 3 отдела УГБ, мл[адший] лейтенант г[ос]б[езопасности] ЧУМАКОВ.

[3.] Начальник отдела ОС УРКМ, мл[адший] лейтенант милиции ПУЗДЕРКО.

Всего подлежит выселению семей – 53, членов семей – 159.

Для погрузки требуется подать на ст[анцию] Скалат 6 вагонов.

Ответственный за погрузку на станцию член оперативной тройки тов. ПУЗДЕРКО.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 53
Бойцов	– 40
Местного актива	– 55

Имеется в районе:

Оперработников	– 9
Партактива	– 25
Местного актива	– 55

[3] Ймовірно с. Старе Місто Підгаєцького пов. Тернопільського воєв.

W 22 punktach, z których wysiedlane będą rodziny [osób] represjonowanych i in[nych], do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 96
żołnierzy	– 70
miejscowego aktywu	– 100

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 15
aktywu part[yjnego]	– 30
miejscowego aktywu	– 100

Do przeprowadzenia operacji trzeba dosłać:

pracowników oper[acyjnych]	– 51
żołnierzy	– 70

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 10 żołnierzy, grupa rezerwowa znajdować się będzie przy Rej[onowym] Oddziale NKWD.

Druga grupa rezerwowa składająca się z 10 żołnierzy zostanie rozlokowana we wsi Litwinów, dana grupa rezerwowa będzie obsługiwać następujące wsie: Sławetyn, Bożyków, Litwinów, Szumlany, Uhrynów, Misto[3].

[a-b-]Rejon skałacki[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD, kapitan Wojsk Pogran[icznych] ZUBCZENKO.

2. Naczelnik 2. Wydz[iału] 3. Oddziału UGB, mł[odszy] lejtnant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] CZUMAKOW.

[3.] Naczelnik Oddziału OS URKM, mł[odszy] lejtnant milicji PUZDIERKO.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 53, członków rodzin – 159.

W celu załadowania [wysiedlanych] trzeba podstawić na st[ację] Skałat 6 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. PUZDIERKO.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 53
żołnierzy	– 40
miejscowego aktywu	– 55

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 9
aktywu part[yjnego]	– 25
miejscowego aktywu	– 55

[3] Prawdopodobnie wieś Staremiasto w pow. podhajeckim (*ukr.* Stare Misto).

Району необходимо дослать:

Оперработников	– 19
Бойцов	– 40

Кроме этого, необходимо в резервную группу 15 бойцов, которые будут находиться при райотделе НКВД.

Вторая резервная группа в составе 10 бойцов будет находиться в Старом Скалате.

а-б-Бережанский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ФЕДОРЕНКО.
2. Ст[арший] оперуполномоченный УНКВД ВЛАСЕНКО.
3. Ст[арший] оперуполномоченный РО НКВД КУЛЕБА.

Всего подлежит выселению семей – 49, членов семей – 150.

Для погрузки выселяемых требуется подать на ст[анцию] Бережаны 6 вагонов.

Ответственный за погрузку на станцию член оперативной тройки тов. КУЛЕБА.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 48
Бойцов	– 40
Местного актива	– 50

Имеется в районе:

Оперработников	– 12
Партактива	– 48
Местного актива	– 50

Для проведения операции необходимо дослать:

Бойцов	– 28

Кроме этого, необходимо в резервную группу 10 бойцов, которые будут находиться при райотделе НКВД.

а-б-Борщевский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД, мл[адший] лейтенант госбезопасности ГРИШИН.
2. Ст[арший] оперуполномочен[ный] 3 отдела УГБ, сержант г[ос]б[езопасности] СОЛОХИН.
3. Оперативный работник УРКМ НКВД ТРУЩЕНКОВ.

Всего подлежит выселению семей – 44, членов семей – 128.

Для погрузки требуется подать на станцию Борщев 5 вагонов.

Do rejonu trzeba dosłać:

pracowników oper[acyjnych]	– 19
żołnierzy	– 40

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 15 żołnierzy, którzy znajdować się będą przy Rej[onowym] Oddziale NKWD.

Druga grupa rezerwowa, składająca się z 10 żołnierzy, znajdować się będzie w Skałacie Starym.

[a-b-]Rejon brzeżański[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD FIEDORIENKO.
2. St[arszy] pełnomocnik oper[acyjny] UNKWD WŁASIENKO.
3. St[arszy] pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD KULEBA.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 49, członków rodzin – 150.

W celu załadowania wysiedlanych należy podstawić na st[ację] Brzeżany 6 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. KULEBA.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 48
żołnierzy	– 40
miejscowego aktywu	– 50

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 12
aktywu part[yjnego]	– 48
miejscowego aktywu	– 50

Do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

żołnierzy	– 28

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 10 żołnierzy, którzy znajdować się będą przy Rej[onowym] Oddziale NKWD.

[a-b-]Rejon borszczowski[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD, mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] GRISZYN.
2. St[arszy] pełnomoc[nik] oper[acyjny] 3. Oddziału UGB, sierżant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] SOŁOCHIN.
3. Pracownik operacyjny URKM NKWD TRUSZCZENKOW.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 44, członków rodzin – 128.

Do załadunku należy podstawić na stację Borszczów 5 wagonów.

Ответственный за погрузку на станцию член оперативной тройки тов. ГРИШИН.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 44
Бойцов	– 34
Местного актива	– 50

Имеется в районе:

Оперработников	– 12
Партактива	– 45
Местного актива	– 50

Для проведения операции необходимо дослать:

Бойцов	– 21

Кроме этого, [необходимо] в резервную группу 10 бойцов, которые будут расположены в здании РО НКВД.

а-б-Зборовский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ЛОЗОВОЙ[4].
2. Нач[альник] 2 спецотдела, лейтенант госбезопасности ЩЕГЛОВ.
3. Оперработник УРКМ тов. ЧАВРО.

Всего подлежит выселению семей – 38, членов семей – 108.

Для погрузки требуется подать на станцию Зборов 4 вагона.

Ответственный за погрузку на станцию член оперативной тройки тов. ЧАВРО.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки изыскивается на местах через председателя райисполкома.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 38
Бойцов	– 30
Местного актива	– 50

[4] Лозовий (Лозовой) Олексій Тимофійович (нар. 1909); лейтенант ДБ (24 X 1942), майор ДБ (11 II 1943); підполковник ДБ (26 IV 1949); в органах держбезпеки з 1932; з 18 XI 1939 до 1 III 1940 – т.в.о. нач. відділу Зборівського повітового відділу НКВС Тернопільської обл.; з 1 III 1940 до червня 1941 – нач. Зборівського РВ НКВС Тернопільської обл.; із червня до серпня 1941 у резерві відділу кадрів НКВС УРСР та Південно-західного фронту; з серпня до листопада 1941 – нач. відділу Жовтневого МВ НКВС, Харків. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Лозового О.Т.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. GRISZYN.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 44
żołnierzy	– 34
miejscowego aktywu	– 50

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 12
aktywu part[yjnego]	– 45
miejscowego aktywu	– 50

Do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

żołnierzy	– 21

Poza tym do grupy rezerwowej [dosłać] 10 żołnierzy, którzy zostaną rozlokowani w budynku RO NKWD.

a-b-Rejon zborowski-b-a

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD ŁOZOWOJ[4].

2. Nacz[elnik] 2. Oddziału Spec[jalnego], lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] SZCZEGŁOW.

3. Pracownik oper[acyjny] URKM tow. CZAWRO.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 38, członków rodzin – 108.

Do załadowania [wysiedlanych] należy podstawić na stację Zborów 4 wagony.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. CZAWRO.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie pozyskana na miejscu za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 38
żołnierzy	– 30
miejscowego aktywu	– 50

[4] Aleksiej Timofiejewicz Łozowyj lub Łozowoj (ur. 1909); lejtn. GB (24 X 1942), mjr GB (11 II 1943); ppłk GB (26 IV 1949). W organach bezpieczeństwa od 1932; od 18 XI 1939 do 1 III 1940 p.o. naczelnika Zborowskiego Oddziału Powiatowego NKWD, obw. tarnopolski; od 1 III 1940 do czerwca 1941 naczelnik Zborowskiego RO NKWD, obw. tarnopolski; od czerwca do sierpnia 1941 w rezerwie Oddziału Kadr NKWD USRS oraz Frontu Południowo-Zachodniego; od sierpnia do listopada 1941 naczelnik oddziału w Oktiabrskim GO NKWD, Charków. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Łozowoja A.T.

Имеется в районе:

Оперработников	– 12
Партактива	– 26
Местного актива	– 50

Для проведения выселения необходимо дослать:

Бойцов	– 30

[а-б-]Збаражский район[б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД КОРОТКИН.
2. Ст[арший] оперуполномоч[енный] 2 отд[ела] УНКВД ЗАДОРОЖНИЙ.
3. Зам[еститель] нач[альника] [О]БХСС УРКМ БАЗЕЛЮК.

Всего подлежит выселению семей – 140, чл[енов] семей – 430.

Для погрузки требуется подать на ст[анцию] Збараж 14 вагонов, на Максимовку – 3 вагона.

Ответственный за погрузку на ст[анции] Збараж член оперативной тройки тов. БАЗЕЛЮК.

Ответственный за погрузку на ст[анции] Максимовка член оперативной тройки тов. ЗАДОРОЖНИЙ.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 140
Бойцов	– 120
Местного актива	– 140

Имеется в районе:

Оперработников	– 15
Партактива	– 46
Местного актива	– 140

Для проведения операции необходимо дослать:

Оперработников	– 79
Бойцов	– 120

Кроме этого, [необходимо] в резервную группу 25 бойцов, которые будут находиться в РО НКВД.

[а-б-]Копычинский район[б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Нач[альник] РО НКВД, мл[адший] лейтенант госбезопасности ЕВСТРАТЬЕВ.
2. Зам[еститель] нач[альника] 3 отдел[а] УНКВД ХАРЧЕНКО.

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 12
aktywu part[yjnego]	– 26
miejscowego aktywu	– 50

Do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

żołnierzy	– 30

[a-b-]Rejon zbaraski[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD KOROTKIN.

2. St[arszy] pełnom[ocnik] oper[acyjny] 2. Oddz[iału] UNKWD ZADOROŻNIJ.

3. Zast[ępca] nacz[elnika] [O]BChSS URKM BAZIELUK.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 140, czł[onków] rodzin – 430.

W celu załadowania [wysiedlanych] trzeba podstawić na st[ację] Zbaraż 14 wagonów, na [stację] Maksymówka – 3 wagony.

Odpowiedzialnym za załadunek na st[acji] Zbaraż jest członek trójki operacyjnej tow. BAZIELUK.

Odpowiedzialnym za załadunek na st[acji] Maksymówka jest członek trójki operacyjnej tow. ZADOROŻNIJ.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 140
żołnierzy	– 120
miejscowego aktywu	– 140

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 15
aktywu part[yjnego]	– 46
miejscowego aktywu	– 140

Do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 79
żołnierzy	– 120

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 25 żołnierzy, którzy znajdować się będą w RO NKWD.

[a-b-]Rejon kopyczyński[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Nacz[elnik] RO NKWD, mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] JEWSTRATJEW.

2. Zast[ępca] nacz[elnika] 3. Oddział[u] UNKWD CHARCZENKO.

3. Ст[арший] оперуполном[оченный] РО НКВД, сержант г[ос]б[езопасности] БУЛАТОВ.

Всего подлежит выселению семей – 68, чл[енов] семей – 221.

Для погрузки выселяемых требуется подать на станцию Копычинцы 9 вагонов.

Ответственный за погрузку на станции Копычинцы член оперативной тройки БУЛАТОВ.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 68
Бойцов	– 58
Местного актива	– 68

Имеется в районе:

Оперработников	– 15
Партактива	– 30
Местного актива	– 70

Таким образом, для проведения операции необходимо дослать:

Оперработников	– 52
Бойцов	– 20

Кроме этого, [необходимо] в резервную группу 10 бойцов, которые будут находиться в здании РО НКВД.

[а-б]Трембовельский район[б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ПЕСТЕРОВ.
2. Нач[альник] 2 отдел[ения] 2 отдела УНКВД ПРОКОПОВ[5].
3. Зам[еститель] нач[альника] отд[еле]ния РКМ НКВД ХВОСТИКОВ.

Всего подлежит выселению семей – 85, чл[енов] семей – 241.

Для погрузки выселяемых требуется подать на станцию Трембовля 10 вагонов.

Ответственный за погрузку на станцию член оперативной тройки ПРОКОПОВ.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции [погрузки] будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. ТОМЧИШИНА.

---

[5] Прокопов Олександр Петрович (нар. 1903); лейтенант ДБ (11 I 1941), підполковник ДБ (16 VII 1946); у органах держбезпеки з 1930; з 17 IX до 20 XI 1939 – заст. нач. Підгаєцького повітового відділу НКВС Тернопільської обл.; з 20 XI 1939 до 12 IV 1941 – нач. 4-го відділення 2-го відділу УДБ УНКВС Тернопільської обл.; з 12 IV до 27 VII 1941 – нач. 2-го відділення 3-го відділу (СПВ) УНКВС Тернопільської обл.; згідно з наказом від 31 VII 1941 відряджений у розпорядження ОВ НКВС КОВО. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Прокопова О.П.

3. St[arszy] pełnom[ocnik] oper[acyjny] RO NKWD, sierżant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] BUŁATOW.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 68, czł[onków] rodzin – 221.

Do załadowania wysiedlanych trzeba podstawić na stację Kopyczyńce 9 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji Kopyczyńce jest członek trójki operacyjnej tow. BUŁATOW.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 68
żołnierzy	– 58
miejscowego aktywu	– 68

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 15
aktywu part[yjnego]	– 30
miejscowego aktywu	– 70

Tak więc do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 52
żołnierzy	– 20

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 10 żołnierzy, którzy znajdować się będą w budynku RO NKWD.

[a-b]Rejon trembowelski[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD PIESTIEROW.
2. Nacz[elnik] 2. Wydz[iału] 2. Oddziału UNKWD PROKOPOW[5].
3. Zast[ępca] nacz[elnika] wy[dzia]łu RKM NKWD CHWOSTIKOW.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 85, czł[onków] rodzin – 241.

Do załadowania wysiedlanych trzeba podstawić na stację Trembowla 10 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji [jest] członek trójki operacyjnej PROKOPOW.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji [załadunkowej] zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. TOMCZISZYNA.

[5] Aleksandr Pietrowicz Prokopow (ur. 1903); lejtn. GB (11 I 1941), ppłk GB (16 VII 1946). W organach bezpieczeństwa od 1930; od 17 IX do 20 XI 1939 zca naczelnika Podhajeckiego Oddziału Powiatowego NKWD, obw. tarnopolski; od 20 XI 1939 do 12 IV 1941 naczelnik 4. Wydziału 2. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Tarnopolskiego; od 12 IV do 27 VII 1941 naczelnik 2. Wydziału 3. Oddziału (SPO) UNKWD Obwodu Tarnopolskiego; na podstawie rozkazu z 31 VII 1941 przeniesiony do OO NKWD KOWO. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Prokopowa A.P.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 85
Бойцов	– 65
Местного актива	– 85

Имеется в районе:

Оперработников	– 15
Партактива	– 31
Местного актива	– 85

Таким образом, для проведения операции недостает:

Оперработников	– 70
Бойцов	– 34

Кроме этого, [необходимо] в резервную группу 15 бойцов, которые будут находиться в здании РО НКВД.

[а-б]-Бучачский район-[б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД, мл[адший] лейтенант госбезопасн[ости] ВАСИЛЬЕВ.

2. Начальник 2 отделения ЭКО, мл[адший] лейтенант г[ос]б[езопасности] ХУТОРЕЦКИЙ.

3. Ст[арший] оперуполномоченный УРКМ РЫБАЛЬЧЕНКО.

Всего подлежит выселению семей – 79, чл[енов] семей – 232.

Для погрузки выселяемых требуется подать на станцию Бучач 10 вагонов.

Ответственный за погрузку на станцию член оперативной тройки ХУТОРЕЦКИЙ.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 79
Бойцов	– 60
Местного актива	– 80

Имеется в районе:

Оперработников	– 13
Партактива	– 55
Местного актива	– 80

Для проведения операции необходимо дослать:

Оперработников	– 47
Бойцов	– 24

Кроме этого, [необходимо] в резервную группу 12 бойцов, которые будут находиться в здании РО НКВД.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 85
żołnierzy	– 65
miejscowego aktywu	– 85

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 15
aktywu part[yjnego]	– 31
miejscowego aktywu	– 85

Tak więc do przeprowadzenia operacji brakuje:

pracowników oper[acyjnych]	– 70
żołnierzy	– 34

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 15 żołnierzy, którzy znajdować się będą w budynku RO NKWD.

[a-b-b]Rejon buczacki[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD, mł[odszy] lejtnant bezpiecz[eństwa] państw[owego] WASILJEW.

2. Naczelnik 2. Wydziału EKO, mł[odszy] lejtnant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] CHUTORIECKIJ.

3. St[arszy] pełnomocnik oper[acyjny] URKM RYBALCZENKO.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 79, czł[onków] rodzin – 232.

Do załadowania wysiedlanych trzeba podstawić na stację Buczacz 10 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej CHUTORIECKIJ.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 79
żołnierzy	– 60
miejscowego aktywu	– 80

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 13
aktywu part[yjnego]	– 55
miejscowego aktywu	– 80

Do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 47
żołnierzy	– 24

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 15 żołnierzy, którzy znajdować się będą w budynku RO NKWD.

[а-б-в]Кременецкий район[б-в]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД КОВАЛЕНКО[б].
2. Нач[альник] отделения УНКВД ГАБРЕЛЬЯН[а7].
3. Нач[альник] отделения ЭКО УНКВД АНДРЕЕВ.

Всего подлежит выселению семей – 67, чл[енов] семей – 174.

Для погрузки выселяемых требуется подать на станцию Кременец 7 вагонов.

Ответственный за погрузку на станцию член оперативной тройки ГАБРЕЛЬЯН[а].

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 67
Бойцов	– 52
Местного актива	– 70

Имеется в районе:

Оперработников	– 17
Партактива	– 56
Местного актива	– 70

Таким образом, для проведения операции требуется дослать:

Оперработников	– 50

[а-б-в]Микулинский район[б-в]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ШЕВЧУК.
2. Оперуполном[оченный] УНКВД ВАЛЯЕВ.
3. Оперуполномоч[енный] РО НКВД ЩЕПКИН.

Всего подлежит выселению семей – 40, чл[енов] семей – 142.

[а] *Було:* Габрильян.

[б] Коваленко Василь Кузьмич (нар. 1906); лейтенант ДБ (14 XI 1939), підполковник ДБ (30 IV 1944); в органах держбезпеки з 1931; з липня до вересня 1939 – нач. Білоцерківського РВ НКВС Київської обл.; з вересня 1939 до липня 1941 – нач. Кременецького РО НКДБ Тернопільської обл.; з липня 1941 до грудня 1942 – нач. ОВ НКВС 267-ої стрілецької дивізії Волховського фронту. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Коваленка В.К.; *Відлуння Великого терору. Збірник документів у трьох томах.* – Т. 1 / опрац. Васильєв В., Віола Л., Подкур Р. – Київ, 2017. – С. 686.

[7] Габрельян Мушет Соломонович (нар. 1908); лейтенант ДБ (25 VII 1939), ст. лейтенант ДБ (16 II 1942), майор ДБ (11 II 1943), підполковник ДБ (31 X 1946), полковник ДБ (22 VI 1951); в органах держбезпеки з 1929; з 20 IX 1939 до 27 III 1940 – нач. 1-го відділення 2-го відділу УДБ НКВС Тернопільської обл.; з 27 III до 20 V 1940 – заст. нач. 2-го відділу УДБ УНКВС Тернопільської обл.; з 20 V до 5 X 1940 – т.в.о. заст. нач. ЕКВ УНКВС Тернопільської обл.; з 5 X 1940 до 12 IV 1941 – заст. нач. ЕКВ УНКВС Тернопільської обл.; з 12 IV до червня 1941 – заст. нач. слідчої частини УНКВС Тернопільської обл.; з червня до листопада 1941 виконував завдання НКВС УРСР у Кіровограді та Запоріжжі. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Габрельяна М.С.

[a-b]Rejon krzemieniecki[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD KOWALENKO[6].
2. Nacz[elnik] wydziału UNKWD GABRIELJAN[7].
3. Nacz[elnik] wydziału EKO UNKWD ANDRIEJEW.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 67, czł[onków] rodzin – 174.

Do załadowania wysiedlanych trzeba podstawić na stację Krzemieniec 7 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej GABRIELJAN[f].

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 67
żołnierzy	– 52
miejscowego aktywu	– 70

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 17
aktywu part[yjnego]	– 56
miejscowego aktywu	– 70

Tak więc do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 50

[a-b]Rejon mikuliński[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD SZEWCZUK.
2. Pełnom[ocnik] oper[acyjny] UNKWD WALAJEW.
3. Pełnomoc[nik] oper[acyjny] RO NKWD SZCZEPKIN.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 40, czł[onków] rodzin – 142.

---

[f] *Było:* Gabriljan.

[6] Wasilij Kuźmicz Kowalenko (ur. 1906); lejtn. GB (14 XI 1939), ppłk GB (30 IV 1944). W organach bezpieczeństwa od 1931; od lipca do września 1939 naczelnik Białocerkiewskiego RO NKWD, obw. kijowski; od września 1939 do lipca 1941 naczelnik Krzemienieckiego RO NKWD, obw. tarnopolski; od lipca 1941 do grudnia 1942 naczelnik OO NKWD 267. DS Frontu Wołchowskiego. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Kowalenki W.K.; *Widłunnia Wełykoho teroru. Zbirnyk dokumentiw u trioch tomach*, opr. W. Wasyljew, L. Wioła, R. Podkur, Kyjiw 2017, s. 686.

[7] Muszet Sołomonowicz Gabrieljan (ur. 1908); lejtn. GB (25 VII 1939), st. lejtn. GB (16 II 1942), mjr GB (11 II 1943), ppłk GB (31 X 1946), płk GB (22 VI 1951). W organach bezpieczeństwa od 1929; od 20 IX 1939 do 27 III 1940 naczelnik 1. Wydziału 2. Oddziału UGB NKWD Obwodu Tarnopolskiego; od 27 III do 20 V 1940 zca naczelnika 2. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Tarnopolskiego; od 20 V do 5 X 1940 p.o. zcy naczelnika EKO UNKWD Obwodu Tarnopolskiego; od 5 X 1940 do 12 IV 1941 zca naczelnika EKO UNKWD Obwodu Tarnopolskiego; od 12 IV do czerwca 1941 zca naczelnika Jednostki Śledczej UNKWD Obwodu Tarnopolskiego; od czerwca do listopada 1941 w dyspozycji NKWD USRS w Kirowogradzie i Zaporożu. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Gabrieljana M.S.

Погрузка выселяемых производится на станции Микулинцы и Березовица-Великая[8].

Начальником пункта погрузки на ст[анции] Микулинцы назначается оперуполномоченный РО НКВД ТЮНЯЕВ.

Начальником [с-]погрузочного пункта погрузки[-с] Березовица-Великая назначается член оперативной тройки ЩЕПКИН.

На станции Микулинцы грузятся 11 семей, членов семей – 41, для погрузки которых требуется 2 вагона.

На станции Березовица-Великая грузятся 28 семей, членов семей – 101, для погрузки таковых требуется 3 вагона.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 40
Бойцов	– 30
Местного актива	– 40

Имеется в районе:

Оперработников	– 7
Партактива	– 16
Местного актива	– 40

Для проведения операции необходимо дослать:

Оперработников	– 30
Бойцов	– 10

[а-б-]Монастырисский район[-б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД НИКИТИН.
2. Ст[арший] оперуполном[оченный] 3 транспорт[ного] отд[ела] ПЛОХОЙ.
3. Ст[арший] оперуполномочен[ный] РО НКВД ХВОСТИК.

Всего подлежит выселению семей – 17, членов семей – 63.

Для погрузки выселяемых подать на станцию Монастыриска 2 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки НИКИТИН.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. СОРОКА.

[с-с] *Так в оригіналі.*

[8] Прав. залізнична ст. Березовиця-Острів в с. Велика Березовиця. Так само далі. Див. документ № 51, примітка 3.

Załadunek wysiedlanych prowadzony jest na stacji Mikulińce i Berezowica Wielka[8].

Naczelnikiem punktu załadunkowego na st[acji] Mikulińce mianuje się pełnomocnika oper[acyjnego] RO NKWD TIUNIAJEWA.

Naczelnikiem [a]załadunkowego punktu załadunku[a] Berezowica Wielka mianuje się członka trójki operacyjnej SZCZEPKINA.

Na stacji Mikulińce załadowanych zostanie 11 rodzin, członków rodzin – 41, do ich załadowania potrzebne są 2 wagony.

Na stacji Berezowica Wielka załadowanych zostanie 28 rodzin, członków rodzin – 101, do ich załadowania potrzebne są 3 wagony.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkow[ych] zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 40
żołnierzy	– 30
miejscowego aktywu	– 40

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 7
aktywu part[yjnego]	– 16
miejscowego aktywu	– 40

Do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 30
żołnierzy	– 10

[a-b]Rejon monasterzyski[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD NIKITIN.

2. St[arszy] pełnom[ocnik] oper[acyjny] 3. Oddz[iału] Transport[owego] PŁOCHOJ.

3. St[arszy] pełnomoc[nik] oper[acyjny] RO NKWD CHWOSTIK.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 17, członków rodzin – 63.

Do załadunku wysiedlanych podstawić na stację Monasterzyska 2 wagony.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej NIKITIN.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. SOROKI.

[a-a] *Tak w oryginale.*

[8] Właśc. st. kol. Berezowica-Ostrów w miejscowości Berezowica Wielka. Podobnie dalej. Zob. Dokument nr 51, przypis 3.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 17
Бойцов	– 17
Местного актива	– 20

Имеется в районе:

Оперработников	– 5
Партактива	– 17
Местного актива	– 20

Для проведения операции необходимо дослать:

Оперработников	– 10

а-б-Подволочиский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ФОТЕРСОЙБЕЛЬ.
2. Зам[ести́тель] нач[альника] 2 отделения 2 отдела ШЕСТОПАЛОВ.
3. Начальник РОМ НКВД ЗАГОРУЙКО.

Всего подлежит выселению семей – 57, членов семей – 168.

Для погрузки выселяемых подать на ст[анцию] Подволочиск 9 вагонов.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. ШЕСТОПАЛОВ.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 57
Бойцов	– 57
Местного актива	– 60

Имеется в районе:

Оперработников	– 8
Партактива	– 39
Местного актива	– 60

Таким образом, для проведения выселения требуется дослать:

Оперработников	– 10
Бойцов	– 50

а-б-Гримайловский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД, сержант госбезопасности БАЛГАРОВ.
2. ОТ УНКВД, сержант госбезопасности САВЕНКО.
3. Оперуполномоченный РО НКВД СКРИННИК.

Всего подлежит выселению семей – 39, членов семей – 112.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 17
żołnierzy	– 17
miejscowego aktywu	– 20

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 5
aktywu part[yjnego]	– 17
miejscowego aktywu	– 20

Do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 10

[a-b-]Rejon podwołoczyski[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD FOTERSOJBEL.
2. Zast[ępca] nacz[elnika] 2. Wydziału 2. Oddziału SZESTOPAŁOW.
3. Naczelnik ROM NKWD ZAGORUJKO.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 57, członków rodzin – 168.

Do załadowania wysiedlanych podstawić na st[ację] Podwołoczyska 9 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. SZESTOPAŁOW.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 57
żołnierzy	– 57
miejscowego aktywu	– 60

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 8
aktywu part[yjnego]	– 39
miejscowego aktywu	– 60

Tak więc do przeprowadzenia wysiedlenia należy dosłać:

pracowników oper[acyjnych]	– 10
żołnierzy	– 50

[a-b-]Rejon grzymałowski[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD, sierżant bezpieczeństwa państw[owego] BAŁGAROW.
2. OT UNKWD, sierżant bezpieczeństwa państw[owego] SAWIENKO.
3. Pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD SKRINNIK.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 39, członków rodzin – 112.

Для погрузки выселяемых подать на станцию Гримайлов 4 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. САВЕНКО.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Ответственность несет член оперативной тройки тов. СКРИННИК.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 39
Бойцов	– 30
Местного актива	– 40

Имеется в районе:

Оперработников	– 4
Партактива	– 24
Местного актива	– 40

Таким образом, для проведения операции требуется дослать:

Оперработников	– 10
Бойцов	– 30

[а-б-]Струсовский район[б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ЛАБАНОВ.
2. Начальник 3 транспортн[ого] отделения ХАУСТОВ.
3. Оперуполномоченный РО НКВД ШАКУН.

Всего подлежит выселению семей – 20, членов семей – 70.

Погрузка выселяемых будет происходить на ст[анции] Микулинцы, для чего необходимо подать 3 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. ШАКУН.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. МИРОШЕНКА.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 20
Бойцов	– 15
Местного актива	– 20

Имеется в районе:

Оперработников	– 7
Партактива	– 15
Местного актива	– 20

Таким образом, для проведения операции требуется дослать:

Оперработников	– 10

Do załadowania wysiedlanych podstawić na stację Grzymałów 4 wagony.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. SAWIENKO.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Odpowiedzialność ponosi członek trójki operacyjnej tow. SKRINNIK.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 39
żołnierzy	– 30
miejscowego aktywu	– 40

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 4
aktywu part[yjnego]	– 24
miejscowego aktywu	– 40

Tak więc do przeprowadzenia wysiedlenia należy dosłać:

pracowników oper[acyjnych]	– 10
żołnierzy	– 30

[a-b]Rejon strusowski[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD ŁABANOW.
2. Naczelnik 3. Wydziału Transport[owego] CHAUSTOW.
3. Pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD SZAKUN.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 20, członków rodzin – 70.

Załadunek wysiedlanych odbywać się będzie na st[acji] Mikulińce, w tym celu trzeba podstawić 3 wagony.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. SZAKUN.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. MIROSZENKI.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 20
żołnierzy	– 15
miejscowego aktywu	– 20

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 7
aktywu part[yjnego]	– 15
miejscowego aktywu	– 20

Tak więc do przeprowadzenia wysiedlenia należy dosłać:

pracowników oper[acyjnych]	– 10

а-б-Велико-Борковский район[б-в]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ЛАВРЕНЮК.
2. Работник УНКВД ИВАНОВ.
3. Оперуполномоченный РО НКВД РЕЗНИК.

Всего подлежит выселению семей – 39, чл[енов] семей – 110.

Для погрузки выселяемых на станцию Вел[икие] Борки подать 3 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки РЕЗНИК.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 39
Бойцов	– 30
Местного актива	– 40

Имеется в районе:

Оперработников	– 5
Партактива	– 21
Местного актива	– 40

Таким образом, для проведения операции требуется дослать:

Оперработников	– 13
Бойцов	– 30

а-б-Новосельский район[б-г]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД КРАСНЕР.
2. Оперработник УНКВД АНДРЮЩЕНКО.

[3.] Начальник РОМ НКВД ЯКОВЛЕВ.

Всего подлежит выселению семей – 21, членов семей – 66.

Для погрузки выселяемых на ст[анции] Подволочиск необходимо подать 3 вагона.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки мобилизуется через председателя райисполкома.

Ответственный за погрузку на станцию член оперативной тройки АНДРЮЩЕНКО.

Проведение выселения район проводит своими силами.

а-б-Велико-Глубочецкий район[б-д]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ДЕНИСЕНКО.
2. Оперуполномоченный ЭКО НКВД УСТИНОВ.

[a-b]Rejon wielkoborkowski[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD ŁAWRIENIUK.
2. Pracownik UNKWD IWANOW.
3. Pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD RIEZNIK.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 39, czł[onków] rodzin – 110.

Do załadowania wysiedlanych podstawić na stację Borki Wiel[kie] 3 wagony.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej RIEZNIK.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 39
żołnierzy	– 30
miejscowego aktywu	– 40

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 5
aktywu part[yjnego]	– 21
miejscowego aktywu	– 40

Tak więc do przeprowadzenia operacji należy dosłać:

pracowników oper[acyjnych]	– 13
żołnierzy	– 30

[a-b]Rejon nowosielski[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD KRASNIER.
2. Pracownik oper[acyjny] UNKWD ANDRIUSZCZENKO.

[3.] Naczelnik ROM NKWD JAKOWLEW.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 21, członków rodzin – 66.

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na st[ację] Podwołoczyska 3 wagonów.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej ANDRIUSZCZENKO.

Rejon przeprowadza wysiedlenie [w oparciu] o własne siły.

[a-b]Rejon wielkohłuboczewski[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD DIENISIENKO.
2. Pełnomocnik oper[acyjny] EKO NKWD USTINOW.

3. Ст[арший] оперуполном[оченный] РО НКВД СИДОРКИН.

Всего подлежит выселению семей – 65, членов семей – 239.

Для погрузки выселяемых на станцию Великий Глубочек необходимо подать 10 вагонов.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки СИДОРКИН.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 65
Бойцов	– 50
Местного актива	– 75

Имеется в районе:

Оперработников	– 6
Партактива	– 18
Местного актива	– 75

Таким образом, для проведения операции требуется дослать:

Оперработников	– 40
Бойцов	– 50

[а-б-]Вишневецкий район[б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ЗАПОРОЖЕЦ[9].

2. Оперуполномоченный УНКВД ПОНОМАРЕВ[в].

Всего подлежит выселению семей – 22, членов семей – 70.

Для погрузки выселяемых на станцию Карначевка подать 3 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки ПОНОМАРЕВ.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

[в] *Так в оригіналі. Немає третього члена трійки.*

[9] Запорожець Степан Володимирович (нар. 1911, загинув 14 I 1948); капітан ДБ (2 IX 1940), майор ДБ (13 III 1946); в органах держбезпеки з 1938; з 11 XII 1938 до 1 V 1939 – оперуповноважений 4-го відділення ЕКВ УНКВС (Київ); з серпня до 17 IX 1939 – оперуповноважений Ржищівського РВ НКВС Київської обл.; з 17 IX до 5 XII 1939 – ст. оперуповноважений ОВ НКВС 13-ого стрілецького корпусу; з 5 XII 1939 до 17 I 1940 – оперуповноважений Кременецького повітового відділу УНКВС Тернопільської обл.; з 17 I 1940 до грудня 1941 – т.в.о. нач. Вишнівецького РВ НКВС Тернопільської обл.; з грудня 1941 до вересня 1944 у військовій контррозвідці; з 29 IX 1944 – в.о. нач. Заліщицького РВ НКДБ Тернопільської обл.; з 15 III 1946 – нач. Заліщицького РВ МДБ Тернопільської обл.; загинув під час виконання службових обов'язків (у сутичці з боївкою ОУН). ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Запорожця С.В.

3. St[arszy] pełn[omocnik] oper[cyjny] RO NKWD SIDORKIN.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 65, członków rodzin – 239.

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na stację Hłuboczek Wielki 10 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej SIDORKIN.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu.*

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 65
żołnierzy	– 50
miejscowego aktywu	– 75

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 6
aktywu part[yjnego]	– 18
miejscowego aktywu	– 75

Tak więc do przeprowadzenia wysiedlenia należy dosłać:

pracowników oper[acyjnych]	– 40
żołnierzy	– 50

[a-b]Rejon wiśniowiecki[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD ZAPOROŻEC[9].

2. Pełnomocnik oper[acyjny] UNKWD PONOMARIOW[h].

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 22, członków rodzin – 70.

Do załadowania wysiedlanych podstawić na stację Kornaczówka 3 wagony.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej PONOMARIOW.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu.*

---

[h] *Tak w oryginale. Brak trzeciego członka trójki.*

[9] Stiepan Władimirowicz Zaporożec (ur. 1911, zm. 14 I 1948); kpt. GB (2 IX 1940), mjr GB (13 III 1946). W organach bezpieczeństwa od 1938; od 11 XII 1938 do 1 V 1939 pełnomocnik operacyjny 4. Wydziału EKO UNKWD (Kijów); od sierpnia do 17 IX 1939 pełnomocnik operacyjny Rżyszczowskiego RO NKWD, obw. kijowski; od 17 IX do 5 XII 1939 st. pełnomocnik operacyjny OO NKWD 13. Korpusu Strzeleckiego; od 5 XII 1939 do 17 I 1940 pełnomocnik operacyjny Krzemienieckiego Oddziału Powiatowego UNKWD, obw. tarnopolski; od 17 I 1940 do grudnia 1941 p.o. naczelnika Wiśniowieckiego RO NKWD, obw. tarnopolski; od grudnia 1941 do września 1944 w kontrwywiadzie wojskowym; od 29 IX 1944 p.o. naczelnika Zaleszczyckiego RO NKGB, obw. tarnopolski; od 15 III 1946 naczelnik Zaleszczyckiego RO MWD; zginął w potyczce z oddziałem UPA. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Zaporożca S.W.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 22
Бойцов	– 22
Местного актива	– 25

Имеется в районе:

Оперработников	– 8
Партактива	– 15
Местного актива	– 25

Таким образом, для проведения операции требуется дослать:

Бойцов	– 15

а-б-Скала-Подольский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД МАЛЯР.
2. Пом[ощник] нач[альника] РО НКВД гор. Бучач ПОТРИВАЕВ.
3. Работник РО НКВД СОКОЛЮК.

Всего подлежит выселению семей – 76, членов семей – 224.

Для погрузки выселяемых подать на ст[анцию] Скала-Подольская 5 вагонов.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки СОКОЛЮК.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. ВЕРБИЦКОГО.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 76
Бойцов	– 65
Местного актива	– 80

Имеется в районе:

Оперработников	– 10
Партактива	– 15
Местного актива	– 80

Таким образом, необходимо для проведения операции дослать:

Оперработников	– 50
Бойцов	– 65

и-б-Козовский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 22
żołnierzy	– 22
miejscowego aktywu	– 25

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 8
aktywu part[yjnego]	– 15
miejscowego aktywu	– 25

Tak więc do przeprowadzenia wysiedlenia należy dosłać:

żołnierzy	– 15

[a-b]Rejon skalski[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD MALAR.
2. Pom[ocnik] nacz[elnika] RO NKWD mias[ta] Buczacz POTRIWAJEW.
3. Pracownik RO NKWD SOKOLUK.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 76, członków rodzin – 224.

Do załadowania wysiedlanych podstawić na st[ację] Skała Podolska 5 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej SOKOLUK.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. WIERBICKIEGO.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 76
żołnierzy	– 65
miejscowego aktywu	– 80

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 10
aktywu part[yjnego]	– 15
miejscowego aktywu	– 80

Tak więc do przeprowadzenia wysiedlenia należy dosłać:

pracowników oper[acyjnych]	– 50
żołnierzy	– 65

[a-b]Rejon kozowski[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Начальник РО НКВД ГРИЦАК[ж10],

2. Нач[альник] 3 отделения ЭКО УНКВД ЗАГОРУЙКО.

3. Начальник РО НКВД СЕРЕДИН.

Всего подлежит выселению семей – 17, членов семей – 62.

Для погрузки выселяемых подать на ст[анцию] Козова[з] 2 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки СЕРЕДИН.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. ЛИХМАНА.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 17
Бойцов	– 10
Местного актива	– 20

Имеется в районе:

Оперработников	– 4
Партактива	– 16
Местного актива	– 20

В помощь для проведения операции необходимо дослать:

Бойцов	– 10

[а-б]Устье-Зеленский район[б-а]

[В состав районной оперативной тройки входят:]

1. Начальник РО НКВД ПУГИН.

2. Зам[еститель] нач[альника] 5 отделения 2 отд[ела] УНКВД АРХИПЦЕВ[с].

Всего подлежит выселению семей – 42, членов семей – 137.

Для погрузки выселяемых подать на ст[анцию] Коростятин 5 вагонов.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. ПУГИН.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. БОРИСЕНКО.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 42
Бойцов	– 30
Местного актива	– 42

[ж] *Було:* Грипак.

[з] *Було:* Козово.

[10] Грицак Свирид Васильович (нар. 1908); підполковник ДБ (5 I 1948); у органах держбезпеки з 1939; з 1 IX 1939 до 22 I 1940 – оперуповноважений 1-го відділення 3-го відділу ЕКУ УНКВС Харківської обл.; з 22 I 1940 – т.в.о. нач., а з 22 X 1940 до 12 XII 1941 – нач. Козівського РВ НКВС Тернопільської обл. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Грицака С.В.

1. Naczelnik RO NKWD GRICAK[i10].
2. Nacz[elnik] 3. Wydziału EKO UNKWD ZAGORUJKO.
3. Naczelnik RO NKWD SIERIEDIN.
Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 17, członków rodzin – 62.
Do załadowania wysiedlanych podstawić na st[ację] Kozowa[j] 2 wagony.
Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej SIERIEDIN.
Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych do stacji załadunkowej zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. LICHMANA.
Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 17
żołnierzy	– 10
miejscowego aktywu	– 20

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 4
aktywu part[yjnego]	– 16
miejscowego aktywu	– 20

Do pomocy w przeprowadzeniu operacji konieczne jest dosłanie:

żołnierzy	– 10

[a-b]Rejon uściański[b-a]
[W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:]
1. Naczelnik RO NKWD PUGIN.
2. Zast[ępca] nacz[elnika] 5. Wydziału 2. Oddz[iału] UNKWD ARCHIPCEW[h].
Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 42, członków rodzin – 137.
Do załadowania wysiedlanych podstawić na st[ację] Korościatyn 5 wagonów.
Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. PUGIN.
Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. BORISIENKI.
Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 42
żołnierzy	– 30
miejscowego aktywu	– 42

[i] *Było:* Gripak.
[j] *Było:* Kozowo.
[10] Swirid Wasiljewicz Gricak (ur. 1908); ppłk GB (5 I 1948). W organach bezpieczeństwa od 1939; od 1 IX 1939 do 22 I 1940 pełnomocnik operacyjny 1. Wydziału 3. Oddziału EKU UNKWD Obwodu Charkowskiego; od 22 I 1940 p.o. naczelnika, a od 22 X 1940 do 12 XII 1941 naczelnik Kozowskiego RO NKWD, obw. tarnopolski. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Gricaka S.W.

Имеется в районе:

Оперработников	– 4
Партактива	– 22
Местного актива	– 42

В помощь для проведения выселения необходимо дослать:

Оперработников	– 15
Бойцов	– 30

Кроме этого, в резервную группу [необходимо] 10 бойцов, которые будут находиться в здании РО НКВД.

[а-б-]Лановецкий район[-б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД НЕМЦЕВ.
2. Оперуполномоченный УНКВД ПИРЯЗЕВ.
3. Оперуполномоченный РО НКВД КОНДРАТЕНКО.

Всего подлежит выселению семей – 22, членов семей – 71.

Для погрузки выселяемых подать на станцию Лановцы 3 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки ПИРЯЗЕВ.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 22
Бойцов	– 15
Местного актива	– 25

Имеется в районе:

Оперработников	– 4
Партактива	– 19
Местного актива	– 25

Таким образом, для проведения операции требуется дослать:

Бойцов	– 15 человек

[а-б-]Гусятинский район[-б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ПРИВАЛОВ[11].

[11] Привалов Іван Васильович (нар. 1906); капітан ДБ (31 I 1939); у органах держбезпеки з 1931; з 20 XI 1939 до січня 1940 – заст. нач. Копичинського повітового відділу НКВС Тернопільської обл.; з січня 1940 до 12 IV 1941 – нач. Гусятинського РВ НКВС Тернопільської обл.; з 12 IV до 14 XI 1941 – нач. Гусятинського РВ НКДБ Тернопільської обл.; згідно з наказом від 18 XI 1941 відкомандирований до ОВ НКВС Південного фронту (м. Армавір). ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Привалова І.В.

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 4
aktywu part[yjnego]	– 22
miejscowego aktywu	– 42

Do pomocy w przeprowadzeniu operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 15
żołnierzy	– 30

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 10 żołnierzy, którzy znajdować się będą w budynku RO NKWD.

[a-b-a]Rejon łanowiecki[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD NIEMCEW.
2. Pełnomocnik oper[acyjny] UNKWD PIRIAZIEW.
3. Pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD KONDRATIENKO.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 22, członków rodzin – 71.

Do załadowania wysiedlanych podstawić na stację Łanowce 3 wagony.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej PIRIAZIEW.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 22
żołnierzy	– 15
miejscowego aktywu	– 25

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 4
aktywu part[yjnego]	– 19
miejscowego aktywu	– 25

Tak więc do pomocy w przeprowadzeniu operacji konieczne jest dosłanie:

żołnierzy	– 15 osób

[a-b-a]Rejon husiatyński[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD PRIWAŁOW[11].

[11] Iwan Wasiljewicz Priwałow (ur. 1906); kpt. GB (31 I 1939). W organach bezpieczeństwa od 1931; od 20 XI 1939 do stycznia 1940 zca naczelnika Kopyczyńskiego Oddziału Powiatowego NKWD, obw. tarnopolski; od stycznia 1940 do 12 IV 1941 naczelnik Husiatyńskiego RO NKWD, obw. tarnopolski; od 12 IV do 14 XI 1941 naczelnik Husiatyńskiego RO NKGB; na podstawie rozkazu z 18 XI 1941 odkomenderowany do OO NKWD Frontu Południowego (Armawir). HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Priwałowa I.W.

2. Пом[ощник] нач[альника] Копычинского РО НКВД КАЧАН.
3. Ст[арший] оперуполномоченный РО НКВД ЛУНИК.
Всего подлежит выселению семей – 33, членов семей – 97.
Для погрузки выселяемых подать на ст[анцию] Гусятин 4 вагона.
Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки ЛУНИК.
Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.
Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 33
Бойцов	– 20
Местного актива	– 35

Имеется в районе:

Оперработников	– 8
Партактива	– 20
Местного актива	– 35

Таким образом, для проведения операции требуется дослать:

Оперработников	– 10
Бойцов	– 20

а-б-Шумский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:
1. Начальник РО НКВД ЕРЕМЕНКО.
2. Пом[ощник] нач[альника] Кременецкого ГО НКВД МОЛОСТОВ[в].
Всего подлежит выселению семей – 28, членов семей – 105.
Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. ЧИЖИЧЕНКО.
Для погрузки выселяемых необходимо подать на станцию Кременец 4 вагона.
Необходимое количество транспорта будет мобилизовано через председателя райисполкома.
Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 28
Бойцов	– 20
Местного актива	– 30

Имеется в районе:

Оперработников	– 9
Партактива	– 30
Местного актива	– 30

В помощь для проведения выселения необходимо дослать:

Оперработников	– 10

2. Pom[ocnik] nacz[elnika] Kopyczyńskiego RO NKWD KACZAN.
3. St[arszy] pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD ŁUNIK.
Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 33, członków rodzin – 97.
Do załadowania wysiedlanych podstawić na st[ację] Husiatyn 4 wagony.
Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej ŁUNIK.
Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.
Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 33
żołnierzy	– 20
miejscowego aktywu	– 35

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 8
aktywu part[yjnego]	– 20
miejscowego aktywu	– 35

Tak więc do pomocy w przeprowadzeniu operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 10
żołnierzy	– 20

[a-b]Rejon szumski[b-a]
W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:
1. Naczelnik RO NKWD JERIEMIENKO.
2. Pom[ocnik] nacz[elnika] Krzemienieckiego GO NKWD MOŁOSTOW[b].
Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 28, członków rodzin – 105.
Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. CZIŻYCZENKO.
Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na stację Krzemieniec 4 wagonów.
Niezbędna liczba [środków] transportu zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.
Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 28
żołnierzy	– 20
miejscowego aktywu	– 30

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 9
aktywu part[yjnego]	– 30
miejscowego aktywu	– 30

Do pomocy w przeprowadzeniu operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 10

а-б-Козловский район-б-в

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД СИДОРЕНКО.
2. Оперуполномоченный УГБ УНКВД НАРТА.
3. Начальник РОМ НКВД ЛУКЬЯНЧИК.

Всего подлежит выселению семей – 29, членов семей – 88.

Для погрузки выселяемых необходимо подать на ст[анцию] Ходачков Великий[и] 3 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. НАРБОВ[і].

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки мобилизуется через председателя райисполкома тов. ШЕВЧУКА.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 29
Бойцов	– 20
Местного актива	– 30

Имеется в районе:

Оперработников	– 6
Партактива	– 16
Местного актива	– 30

Таким образом, для проведения операции необходимо дослать:

Оперработников	– 10
Бойцов	– 20

а-б-Залозницкий район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ПУЗЕЕВ.
2. Пом[ощник] нач[альника] Зборовского РО НКВД ГУСЕВ.
3. Оперуполномоченный РО НКВД СТРИЖАК.

Всего подлежит выселению семей – 28, членов семей – 102.

Для погрузки выселяемых необходимо подать на станцию Зборов 4 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. СТРИЖАК.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. ЗДОРОВЕГА.

[и] *Було:* Ходачки Великие.

[і] *Так в оригіналі. Вище:* Нарта.

[a-b-]Rejon kozłowski[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD SIDORIENKO.
2. Pełnomocnik oper[acyjny] UGB UNKWD NARTA.
3. Naczelnik ROM NKWD ŁUKJANCZIK.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 29, członków rodzin – 88.

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na st[ację] Chodaczków Wielki[k] 3 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. NARBOW[l].

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. SZEWCZUKA.

Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 29
żołnierzy	– 20
miejscowego aktywu	– 30

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 6
aktywu part[yjnego]	– 16
miejscowego aktywu	– 30

Tak więc do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 10
żołnierzy	– 20

[a-b-]Rejon założnicki[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD PUZIEJEW.
2. Pom[ocnik] nacz[elnika] Zborowskiego RO NKWD GUSIEW.
3. Pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD STRIŻAK.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 28, członków rodzin – 102.

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na stację Zborów 4 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. STRIŻAK.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. ZDOROWIEGA.

---

[k] *Było:* Chodaczki Wielkie.

[l] *Tak w oryginale. Wyżej:* Narta.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 28
Бойцов	– 20
Местного актива	– 30

Имеется в районе:

Оперработников	– 3
Партактива	– 20
Местного актива	– 30

В помощь проведения выселения необходимо дослать:

Бойцов	– 25

[а-б-]Золотниковский район[-б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ШАПРАН.
2. Ст[арший] оперуполномоченный УНКВД СУСУЛА[с].

Всего подлежит выселению семей – 60, членов семей – 207.

Для погрузки выселяемых необходимо подать на ст[анцию] Денисов[-Купчинцы] 8 вагонов.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. СУСУЛА.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. ПИВОВАРОВА.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 60
Бойцов	– 50
Местного актива	– 60

Имеется в районе:

Оперработников	– 3
Партактива	– 15
Местного актива	– 60

Таким образом, для проведения операции необходимо дослать:

Оперработников	– 40
Бойцов	– 50

Кроме этого, в резервную группу [необходимо] 15 бойцов, которые будут находиться в здании РО НКВД.

[а-б-]Почаевский район[-б-а]

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ПОСТЕРНАК.
2. Начальник 3 отделения Кременецкого ГО НКВД ПОГРЕБНЯК.
3. Ст[арший] оперуполномоченный РО НКВД ГРЕЧКА.

Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 28
żołnierzy	– 20
miejscowego aktywu	– 30

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 3
aktywu part[yjnego]	– 20
miejscowego aktywu	– 30

Do pomocy w przeprowadzeniu wysiedlenia konieczne jest dosłanie:

żołnierzy	– 25

[a-b-]Rejon złotnikowski[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD SZAPRAN.
2. St[arszy] pełnomocnik oper[acyjny] UNKWD SUSUŁA[b].

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 60, członków rodziny – 207.

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na st[ację] Denysów[-Kupczyńce] 8 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji [jest] członek trójki operacyjnej tow. SUSUŁA.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. PIWOWAROWA.

Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 60
żołnierzy	– 50
miejscowego aktywu	– 60

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 3
aktywu part[yjnego]	– 15
miejscowego aktywu	– 60

Tak więc do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 40
żołnierzy	– 50

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 15 żołnierzy, którzy znajdować się będą w budynku RO NKWD.

[a-b-]Rejon poczajowski[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD POSTIERNAK.
2. Naczelnik 3. Wydziału Krzemienieckiego GO NKWD POGRIEBNIAK.
3. St[arszy] pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD GRIECZKA.

Всего подлежит выселению семей – 33, членов семей – 99.

Для погрузки выселяемых необходимо подать на станцию Кременец 4 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. ГРЕЧКА.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. КОСТЕНКО.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 33
Бойцов	– 25
Местного актива	– 35

Имеется в районе:

Оперработников	– 5
Партактива	– 15
Местного актива	– 35

Таким образом, для проведения операции необходимо дослать:

Оперработников	– 10
Бойцов	– 25

а-б-Пробижнянский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ПРИХОДЬКО.
2. Следователь следчасти УНКВД ФЕЛЬДМАН.
3. Начальник РОМ НКВД БАТУРИН.

Всего подлежит выселению семей – 33, членов семей – 101.

Для погрузки выселяемых необходимо подать на станцию Гадинковцы 4 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки БАТУРИН.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения выселения требуется:

Оперработников	– 33
Бойцов	– 25
Местного актива	– 35

Имеется в районе:

Оперработников	– 3
Партактива	– 15
Местного актива	– 35

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 33, członków rodzin – 99.

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na stację Krzemieniec 4 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. GRIECZKA.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. KOSTIENKI.

Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 33
żołnierzy	– 25
miejscowego aktywu	– 35

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 5
aktywu part[yjnego]	– 15
miejscowego aktywu	– 35

Tak więc do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 10
żołnierzy	– 25

[a-b]Rejon probużniański[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD PRICHOD'KO.
2. Śledczy Jednostki Śled[czej] UNKWD FELDMAN.
3. Naczelnik ROM NKWD BATURIN.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 33, członków rodzin – 101.

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na stację Hadyńkowce 4 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej BATURIN.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia wysiedlenia potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 33
żołnierzy	– 25
miejscowego aktywu	– 35

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 3
aktywu part[yjnego]	– 15
miejscowego aktywu	– 35

В помощь проведения операции необходимо дослать:

Оперработников	– 15
Бойцов	– 25

а-б-Тлустовский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

[1.] Начальник РО НКВД НЕДОРОБА.

[2.] Оперработник УНКВД ИВАНОВ.

[3.] Начальник РОМ НКВД БЕЛОКОНЬ.

Всего подлежит выселению семей – 44, членов семей – 147.

Для погрузки выселяемых на станции – член оперативной тройки ИВАНОВ.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. ПАСЬКО.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 44
Бойцов	– 45
Местного актива	– 35

Имеется в районе:

Оперработников	– 6
Партактива	– 18
Местного актива	– 60

Таким образом, для проведения операции требуется дослать:

Оперработников	– 20
Бойцов	– 35

Кроме этого, в резервную группу – 10 бойцов, которые должны находиться в здании РО НКВД.

а-б-Золото-Потокский район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ВОРОНИН.

2. Зам[еститель] нач[альника] 2 отдел[ения] 3 отд[ела] УНКВД ВОРОНОВ.

3. Оперуполномоченный РО НКВД ДЕРКАЧ.

Всего подлежит выселению семей – 38, членов семей – 115.

Для погрузки выселяемых подать на ст[анцию] Бучач 4 вагона.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки ВОРОНИН.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. ФОКИНА.

Do pomocy w przeprowadzeniu operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 15
żołnierzy	– 25

[a-b-]Rejon toustowski[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

[1.] Naczelnik RO NKWD NIEDOROBA.

[2.] Pracownik oper[acyjny] UNKWD IWANOW.

[3.] Naczelnik ROM NKWD BIEŁOKOŃ.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 44, członków rodzin – 147.

Do załadowania wysiedlanych na stacji [wyznaczony został] członek trójki operacyjnej IWANOW.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. PAŚKI.

Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 44
żołnierzy	– 45
miejscowego aktywu	– 35

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 6
aktywu part[yjnego]	– 18
miejscowego aktywu	– 60

Tak więc do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 20
żołnierzy	– 35

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 10 żołnierzy, którzy mają znajdować się w budynku RO NKWD.

[a-b-]Rejon złotopotocki[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD WORONIN.

2. Zast[ępca] nacz[elnika] 2. Wydz[iału] 3. Oddz[iału] UNKWD WORONOW.

3. Pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD DIERKACZ.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 38, członków rodzin – 115.

Do załadowania wysiedlanych podstawić na st[ację] Buczacz 4 wagony.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej WORONIN.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. FOKINA.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 38
Бойцов	– 30
Местного актива	– 40

Имеется в районе:

Оперработников	– 5
Партактива	– 26
Местного актива	– 40

В помощь проведения выселения требуется дослать бойцов 37 ч[еловек].

а-б-Мельницкий район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД СОРОКИН.
2. Ст[арший] оперуполномоченный 3 отдела УНКВД ТЕРЕЩЕНКО.
3. Начальник РОМ НКВД ВОЛКОВ.

Всего подлежит выселению семей – 58, членов семей – 183.

Для погрузки выселяемых на станцию Иване-Пусте требуется подать 8 вагонов.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. СОРОКИН.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 58
Бойцов	– 47
Местного актива	– 60

Имеется в районе:

Оперработников	– 5
Партактива	– 15
Местного актива	– 60

Таким образом, для проведения операции необходимо дослать:

Оперработников	– 40
Бойцов	– 47

Кроме этого, в резервную группу – 10 бойцов, которые будут находиться в здании РО НКВД.

а-б-Белобожницкий район-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Начальник РО НКВД ШВЕЦ.

Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 38
żołnierzy	– 30
miejscowego aktywu	– 40

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 5
aktywu part[yjnego]	– 26
miejscowego aktywu	– 40

Do pomocy w przeprowadzeniu wysiedlenia należy dosłać 37 żołnierzy.

[a-b]Rejon mielnicki[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD SOROKIN.
2. St[arszy] pełnomocnik oper[acyjny] 3. Oddziału UNKWD TIERIESZCZENKO.
3. Naczelnik ROM NKWD WOŁKOW.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 58, członków rodzin – 183.

Do załadowania wysiedlanych należy podstawić na stację Iwanie Puste 8 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. SOROKIN.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu*.

Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 58
żołnierzy	– 47
miejscowego aktywu	– 60

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 5
aktywu part[yjnego]	– 15
miejscowego aktywu	– 60

Tak więc do przeprowadzenia operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 40
żołnierzy	– 47

Oprócz tego do grupy rezerwowej [dosłać] 10 żołnierzy, którzy znajdować się będą w budynku RO NKWD.

[a-b]Rejon białobożnicki[b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD SZWIEC.

2. Ст[арший] оперуполномоченный Чертковского РО НКВД ЧЕРЕПЕНКО.
3. Ст[арший] оперуполномоченный РО НКВД ШАПОВАЛОВ.
Всего подлежит выселению семей – 8, членов семей – 29.
Для погрузки выселяемых необходимо подать на станцию Белобожница 1 вагон.
Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. ШАПОВАЛОВ.
Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. ЮШКЕВИЧА.
Выселение проводится силами РО НКВД.

а-б-Бузановский район-б-а
В состав районной оперативной тройки входят:
1. Начальник РО НКВД ЛАПШЕВЦЕВ[п12].
2. Оперработник УНКВД БУТКО.
3. Оперуполномоченный РО НКВД АВРАМЕНКО.
Всего подлежит выселению семей – 24, членов семей – 84.
Для погрузки выселяемых необходимо подать на станцию Дереневка 4 вагона.
Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки тов. БУТКО.
Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. ЧЕРНЫШ.
Операция проводится силами райотдела. Для создания резервной группы послать 10 бойцов.
Резервная группа находится в здании РО НКВД.

а-б-Катербургский район-б-а
В состав районной оперативной тройки входят:
1. Начальник РО НКВД САРЫЧЕВ.
2. Оперработник УНКВД ГУПКА.
3. Оперуполномоченный РО НКВД ДЕМИДЕНКО.
Всего подлежит выселению семей – 29, членов семей – 73.

---

[1] *Було:* Лапшенцев.

[12] Лапшевцев Борис Олександрович (нар. 1913); сержант ДБ (31 V 1938), мол. лейтенант ДБ (12 III 1942), капітан ДБ (9 IX 1943); в органах держбезпеки з 1937; з 20 IV 1938 до 20 XI 1939 – ст. оперуповноважений 2-го відділу УДБ УНКВС (м. Красноярськ); з 20 XI 1939 до 17 I 1940 – ст. оперуповноважений 4-го відділення 2-го відділу УНКВС Тернопільської обл.; з 17 I 1940 до 12 IV 1941 – нач. Буданівського РВ НКВС Тернопільської обл.; з 12 IV 1941 – нач. Буданівського РВ НКДБ Тернопільської обл.; у 1941 – ст. оперуповноважений УНКВС Ворошиловградської обл. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Лапшевцева Б.О.

2. St[arszy] pełnomocnik oper[acyjny] Czortkowskiego RO NKWD CZERIEPIENKO.

3. St[arszy] pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD SZAPOWAŁOW.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 8, członków rodzin – 29.

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na stację Białobożnica 1 wagonu.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji [jest] członek trójki operacyjnej tow. SZAPOWAŁOW.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. JUSZKIEWICZA.

Wysiedlenie prowadzone jest siłami RO NKWD.

a-b Rejon budzanowski b-a

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD ŁAPSZEWCEW[m][12].

2. Pracownik oper[acyjny] UNKWD BUTKO.

3. Pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD AWRAMIENKO.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 24, członków rodzin – 84.

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na stację Dereniówka 4 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej tow. BUTKO.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. CZERNYSZA.

Operacja przeprowadzana jest siłami Oddziału Rej[onowego]. Do utworzenia grupy rezerwowej dosłać 10 żołnierzy.

Grupa rezerwowa znajduje się w budynku RO NKWD.

a-b Rejon katerburski b-a

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Naczelnik RO NKWD SARYCZEW.

2. Pracownik oper[acyjny] UNKWD GUPKA.

3. Pełnomocnik oper[acyjny] RO NKWD DIEMIDIENKO.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 29, członków rodzin – 73.

---

[m] *Było:* Łapszencew.

[12] Boris Aleksandrowicz Łapszewcew (ur. 1913); sierż. GB (31 V 1938), mł. lejtn. GB (12 III 1942), kpt. GB (9 IX 1943). W organach bezpieczeństwa od 1937; od 20 IV 1938 do 20 XI 1939 st. pełnomocnik operacyjny 2. Oddziału UGB UNKWD (Krasnojarsk); od 20 XI 1939 do 17 I 1940 st. pełnomocnik operacyjny 4. Wydziału 2. Oddziału UNKWD Obwodu Tarnopolskiego; od 17 I 1940 do 12 IV 1941 naczelnik Budzanowskiego RO NKWD, obw. tarnopolski; od 12 IV 1941 naczelnik Budzanowskiego RO NKGB; w 1941 st. pełnomocnik operacyjny UNKWD Obwodu Woroszyłowgradzkiego. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Łapszewcewa B.A.

Для погрузки выселяемых необходимо подать на ст[анцию] Кременец 1 вагон.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки ДЕМИДЕНКО.

Для погрузки выселяемых необходимо подать на ст[анцию] Лановцы 2 вагона.

Ответственный за погрузку на станции Лановцы начальник РОМ НКВД ДУДНИК.

Необходимое количество транспорта для переброски выселяемых к станции погрузки будет мобилизовано через председателя райисполкома тов. КРЫВОРОТА.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 29
Бойцов	– 25
Местного актива	– 30

Имеется в районе:

Оперработников	– 9
Партактива	– 25
Местного актива	– 42

Таким образом, для выселения требуется дослать:

Бойцов	– 20

а-б-По городу Тарнополь-б-а

В состав районной оперативной тройки входят:

1. Пом[ощник] нач[альника] Управления НКВД, лейтенант госбезопасности ЛЕЛЕТКИН.

2. Особоуполномоченный УНКВД, интендант 3 ранга МАКИТРЕНКО.

3. Нач[альник] 2 отделения 3 спецотдела УНКВД, сержант госбезопасности СЕЛЕЗНЕВ.

Всего подлежит выселению семей – 281, членов семей – 846.

Для погрузки выселяемых необходимо подать на станцию Тарнополь 35 вагонов.

Ответственный за погрузку на станции член оперативной тройки СЕЛЕЗНЕВ.

Необходимое количество транспорта переброски выселяемых мобилизуется через председателя горсовета тов. СМИЦКОГО.

Ответственность несет за сбор автотранспорта тов. ЛЕЛЕТКИН.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 281
Бойцов	– 281
Местного актива	– 285

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na st[ację] Krzemieniec 1 wagonu.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji [jest] członek trójki operacyjnej DIEMIDIENKO.

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na st[ację] Łanowce 2 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji Łanowce [jest] naczelnik ROM NKWD DUDNIK.

Niezbędna liczba [środków] transportu do przerzucenia wysiedlanych na stację załadunkową zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *rajispołkomu* tow. KRYWOROTA.

Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 29
żołnierzy	– 25
miejscowego aktywu	– 30

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 9
aktywu part[yjnego]	– 25
miejscowego aktywu	– 42

Tak więc do wysiedlenia trzeba dosłać:

żołnierzy	– 20

[a-b-]W mieście Tarnopolu[-b-a]

W skład rejonowej trójki operacyjnej wchodzą:

1. Pom[ocnik] nacz[elnika] Zarządu NKWD, lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] LELETKIN.

2. Pełnomocnik specjalny UNKWD, intendent 3. rangi MAKITRIENKO.

3. Nacz[elnik] 2. Wydziału 3. Oddziału Spec[jalnego] UNKWD, sierżant bezpieczeństwa państw[owego] SIELEZNIEW.

Łącznie wysiedleniu podlega rodzin – 281, członków rodzin – 846.

Do załadowania wysiedlanych konieczne jest podstawienie na stację Tarnopol 35 wagonów.

Odpowiedzialnym za załadunek na stacji jest członek trójki operacyjnej SIELEZNIEW.

Niezbędna liczba [środków] transportu [do] przerzucenia wysiedlanych zostanie ściągnięta za pośrednictwem przewodniczącego *gorsowietu* tow. SMICKIEGO.

Za zgromadzenie transportu sam[ochodowego] odpowiedzialność ponosi tow. LELETKIN.

Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 281
żołnierzy	– 281
miejscowego aktywu	– 285

Имеется в районе:

Оперработников	– 20
Партактива	– 350
Местного актива	– 285

Таким образом, в проведении операции требуется дослать:

Бойцов	– 200 ч[еловек]

Кроме этого, в резервную группу – 20 бойцов, которые должны находиться в Управлении НКВД.

Для проведения операции требуется:

Оперработников	– 2091[a]
Бойцов	– 1579[a]
Местного актива	– 2181

Имеется в области:

Оперработников УГБ и РКМ	– 312
Партактива	– 1262[a]
Местного актива	– 2239[a]

В помощь для проведении операции области необходимо дослать:

Оперработников	– 804[a]
Бойцов	– 1386[a]

Кроме этого, в резервные группы, организованные в отдельных районах, требуется 217[a] бойцов.

[a]-Областная тройка:[a]

[a]-Капитан госбезопасности[a]
(—) ВАДИС

[a]-Капитан госбезопасности[a]
(—) ШУСТИН[13]

---

[a] *Сума не узгоджується з кількістю осіб, розподілених на окремі райони.*

[13] Шустін Семен Матвійович (нар. 1908, колишнє Спірово Тверської губ., пом. VIII 1978 у Ленінграді); капітан ДБ (14 III 1940), підполковник ДБ (11 II 1943), полковник ДБ (29 III 1945); з 20 VI 1939 до 11 IX 1940 – заст. нач. 4-го відділу ГЕУ НКВС СРСР; з 11 IX 1940 до 26 II 1941 – 1-й заст. наркома внутрішніх справ, а з 26 II до 31 VII 1941 – нарком внутрішніх справ Латвійської РСР; з 31 VII 1941 до 25 XII 1942 – нач. УНКВС Кіровської обл.; з 23 II 1943 до 18 VII 1943 – заст. нач. Управління Сталінградських таборів НКВС для військовополонених; з 18 VII 1943 до 25 IV 1950 – заст. нач. УНКВС/УМВС Красноярського краю, водночас з 7 I 1949 до 25 IV 1950 – нач. ОСП УМВС Красноярського краю; потім послідовно: керівник будівництва заводу міді і теплоелектростанції «Єнісейбуд» МВС, заст. нач. УВТТ «Єнісейбуд» МВС, нач. відділу ВОХР УВТТіК УМВС Красноярського краю; у 1960 на пенсії. Петров Н.В. *Кто руководил...* – С. 946–947.

W rejonie jest:

pracowników oper[acyjnych]	– 20
aktywu part[yjnego]	– 350
miejscowego aktywu	– 285

Tak więc do przeprowadzenia operacji trzeba dosłać:

żołnierzy	– 200 os[ób].

Oprócz tego, do grupy rezerwowej [dosłać] 20 żołnierzy, którzy powinni znajdować się w Zarządzie NKWD.

Do przeprowadzenia operacji potrzeba:

pracowników oper[acyjnych]	– 2091[a]
żołnierzy	– 1579[a]
miejscowego aktywu	– 2181

W obwodzie jest:

pracowników oper[acyjnych] UGB i RKM	– 312
aktywu part[yjnego]	– 1262[a]
miejscowego aktywu	– 2239[a]

Do pomocy w przeprowadzeniu operacji konieczne jest dosłanie:

pracowników oper[acyjnych]	– 804[a]
żołnierzy	– 1386[a]

Oprócz tego, do grup rezerwowych utworzonych w poszczególnych rejonach, potrzeba 217[a] żołnierzy.

[a]-Trójka Obwodowa:-[a]

[a]-kapitan bezpieczeństwa państw[owego]-[a]
(—) WADIS

[a]-kapitan bezpieczeństwa państw[owego]-[a]
(—) SZUSTIN[13]

[a] *Suma nie zgadza się z liczbą osób podzielonych na poszczególne rejony.*

[13] Siemion Matwiejewicz Szustin (ur. 1908, st. kol. Spirowo, gub. twerska, zm. w sierpniu 1978 w Leningradzie); kpt. GB (14 III 1940), ppłk GB (11 II 1943), płk GB (29 III 1945). Od 20 VI 1939 do 11 IX 1940 zca naczelnika 4. Oddziału GEU NKWD ZSRS; od 11 IX 1940 do 26 II 1941 I zca ludowego komisarza spraw wewnętrznych, a od 26 II do 31 VII 1941 ludowy komisarz spraw wewnętrznych Łotewskiej SRS; od 31 VII 1941 do 25 XII 1942 naczelnik UNKWD Obwodu Kirowskiego; od 23 II 1943 do 18 VII 1943 zca naczelnika Zarządu Stalingradzkich Obozów NKWD dla jeńców wojennych; od 18 VII 1943 do 25 IV 1950 zca naczelnika UNKWD/UMWD Kraju Krasnojarskiego, jednocześnie od 7 I 1949 do 25 IV 1950 naczelnik OSP UMWD Kraju Krasnojarskiego; następnie kolejno: naczelnik budowy huty miedzi i elektrociepłowni *Jenisiejstroju* MWD, zca naczelnika UITŁ *Jenisiejstroju* MWD, naczelnik Oddziału WOChR UITŁiK UMWD Kraju Krasnojarskiego. Od 1960 na emeryturze. N.W. Pietrow, *Kto rukowodił...*, s. 946–947.

[а]-Ст[арший] лейтенант госбезопасности-[а]
(—) ТВЕРДОХЛЕБЕНКО

«[в]-7-[в]» апреля 1940 г.
г. Тарнополь

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 326–361.
Оригінал, машинопис.

[a]-st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
(—) TWIERDOCHLEBIENKO

„[c]-7-[c]" kwietnia 1940 r.
m. Tarnopol

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 326–361.
Oryginał, maszynopis.

№ 86

8 квітня 1940, Київ. Вказівка заступника наркома внутрішніх справ УРСР Миколи Горлинського начальникам УНКВС західних областей України щодо організації агентурно-оперативної роботи по осадникам

[а-а]Совершенно секретно[а-а]

[а-а]Начальникам областных управлений НКВД[а-а] [б-б]Зап[адной] Укр[аины][б-б]
[а-а]Только[а-а] .....

За последнее время поступают сигналы о том, что укрывшиеся от операции осадники, в большинстве перешедшие на нелегальное положение, использовываются польским к-р подпольем, на наиболее активных участках борьбы с Сов[етской] властью.

Как уже установлено, осадники-нелегалы зачастую привлекаются к террористической и диверсионной работе подполья.

Между тем, как ранее, так и особенно при проведении операции по осадникам, приобретение агентуры из их среды проходило явно неудовлетворительно.

В связи с этим предлагаем:

1. Заняться приобретением квалифицированной агентуры из оставшихся осадников, из их родственников и деловых связей.

2. Приобретение агентуры из числа нелегалов-осадников, проводите по строго разработанным комбинациям, ставя условием последующую легализацию, лишь при безгранично преданной работе с нами.

В первую очередь вербовки нелегалов производите из числа осадников, семьи коих по каким-либо причинам не высланы, или имеющих близких родственников, с которыми они поддерживают систематическую связь.

3. Агентуру из числа осадников использовывайте в большей мере как рейдовую с заданием вскрытия активно действующих подпольных к-р формирований.

О ходе реализации настоящих указаний информируйте.

[а-а]Зам[еститель] народного комиссара внутренних дел УССР
Старший майор государственной безопасности[а-а]
(—) ГОРЛИНСКИЙ

«[б-б]8[б-б]» апреля 1940 г.
№ [б-б]1206/сн[б-б]
г. Киев

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Вписано від руки.*

Nr 86

8 kwietnia 1940, Kijów. Wytyczne zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Nikołaja Gorlinskiego dla naczelników UNKWD zachodnich obwodów USRS dotyczące pracy operacyjno-agenturalnej wśród osadników

[a-a]Ściśle tajne[a-a]

[a-a]Do Naczelników Obwodowych Zarządów NKWD[a-a] [b-b]Zach[odniej] Ukr[ainy][b-b]
[a-a]Do rąk własnych[a-a] .....

Ostatnio napływają sygnały, że osadnicy, którzy skryli się przed operacją [i] w większości przeszli do konspiracji, wykorzystywani są przez polskie podziemie k-r do walki z władzą sow[iecką] na najbardziej newralgicznych odcinkach.

Jak już ustalono, osadnicy-*nielegałowie* są częstokroć wykorzystywani w działalności terrorystycznej i dywersyjnej podziemia.

Poza tym, podobnie jak wcześniej, zwłaszcza w trakcie prowadzonej operacji przeciwko osadnikom, pozyskiwanie agentury z ich środowiska odbywało się w sposób rażąco niedostateczny.

W związku z tym polecamy:

1. Zająć się pozyskaniem wykwalifikowanej agentury spośród pozostałych [na miejscu] osadników, ich krewnych i kontaktów zawodowych.

2. Pozyskanie agentury z grona osadników-*nielegałów* należy przeprowadzać według starannie opracowanych kombinacji, stawiając [im] warunek, że przywrócenie praw czeka ich jedynie [w zamian] za bezgranicznie wierną pracę dla nas.

W pierwszej kolejności werbunek *nielegałów* prowadzić wśród osadników, których rodziny z różnych powodów nie zostały zesłane lub mających bliskich krewnych, z którymi utrzymują systematyczny kontakt.

3. Agenturę spośród osadników wykorzystywać przede wszystkim w terenie do wykrycia aktywnie działających podziemnych formacji k-r.

O przebiegu i realizacji wydanych poleceń meldować.

[a-a]Zast[ępca] Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
starszy major bezpieczeństwa państwowego[a-a]
(—) GORLINSKIJ

„[b-b]8[b-b]" kwietnia 1940 r.
Nr [b-b]1206/sn[b-b]
m. Kijów

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Wpisano odręcznie.*

[6]Верно:
Ст[арший] оперуполномоченный 1 отд[еления] 3 отд[ела] УГБ НКВД УССР
Мл[адший] лейтенант госбезопасности
Широбоков[1]
3 отд[ел][6]

ГДА СБУ, ф. 9, оп. 2, спр. 33, арк. 183–183 зв.
Оригінал, машинопис.

[1] Широбоков Сергій Степанович (нар. 1911); мол. лейтенант ДБ (22 VI 1939), підполковник ДБ (5 III 1947), полковник ДБ (10 X 1955), в органах держбезпеки з 1932; з жовтня 1938 до жовтня 1939 – оперуповноважений 3-го відділу УДБ НКВС УРСР; з жовтня 1939 до 1 V 1941 – ст. оперуповноважений 3-го відділу УДБ НКВС УРСР; з 1 V до червня 1941 – ст. оперуповноважений 3-го відділення 1-го відділу 2-го управління НКДБ УРСР; відряджений у червні 1941 у розпорядження ВО НКВС Харківського Військового округу. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Широбокова С.С.

[b]Za zgodność:
St[arszy] Pełnomocnik Oper[acyjny] 1. Wydz[iału] 3. Oddz[iału] UGB NKWD USRS
mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]
Szyrobokow[1]
3. Oddz[iał][b]

HDA SBU, f. 9, op. 2, spr. 33, k. 183–183v.
Oryginał, maszynopis.

[1] Siergiej Stiepanowicz Szyrobokow (ur. 1911); mł. lejtn. GB (22 VI 1939), ppłk GB (5 III 1947), płk GB (10 X 1955). W organach bezpieczeństwa od 1932; od października 1938 do października 1939 pełnomocnik operacyjny 3. Oddziału UGB NKWD USRS; od października 1939 do 1 V 1941 st. pełnomocnik operacyjny 3. Oddziału UGB NKWD USRS; od 1 V do czerwca 1941 st. pełnomocnik operacyjny 3. Wydziału 1. Oddziału 2. Zarządu NKGB USRS; w czerwcu 1941 oddelegowany do OO NKWD ChWO. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Szyrobokowa S.S.

№ 87

[До 9] квітня 1940, Львів. Оперативний план з виселення родин репресованих, складений трійкою УНКВС Львівської області

[а-а]«Утверждаю»
Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар госбезопасности 3 ранга[а-а]
СЕРОВ

[б-б]Совершенно секретно[б-б]

«...» апреля 1940 года

[а-б-]План[-б-а]
проведения операции по изъятию и выселению контингентов по Львовской области в соответствии с директивой НКВД СССР № 892/Б от 7 марта 1940[1]

I.

1) Операцию по арестам провести в ночь с «[в-]9[-в]» на «[в-]10[-в]» апреля 1940 года, одновременно по всем районам области и гор. Львову.

2) Учтено и подлежит аресту по области – 1642 человека глав семейств, из них: по гор. Львову – 678 чел[овек], по районам области – 964 человека (приложение – сводка подлежащих аресту).

3) Для руководства и проведения арестов в гор. Львове создать 12 оперативных троек, в районах области операция проводится под руководством начальников РО НКВД.

4) Для проведения арестов в городе и районах области создать 969 оперативных групп в составе 3-х человек. Каждая оперативная группа возглавляется оперработником УГБ или милиции или командиром войск НКВД, два другие работника группы являются рядовыми милиционерами или бойцами войск НКВД.

На каждую оперативную группу возложить арест не менее двух человек.

5) Исходя из имеющегося наличия оперативного состава в районах области и городе для одновременного проведения операции необходимо привлечь к операции (таблица расчета потребного количества участников операции прилагается).

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом*
[в-в] *Вписано від руки.*
[1] Див. документ № 62.

Nr 87

[Przed 9] kwietnia 1940, Lwów. Plan operacyjny Trójki UNKWD Obwodu Lwowskiego dotyczący aresztowania ustalonych osób i wysiedlenia ich rodzin

[a-]„Zatwierdzam"
Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państw[owego] 3. rangi[-a]
SIEROW

[b-]Ściśle tajne[-b]

„..." kwietnia 1940 roku

[a-b-]Plan[-b-a]
przeprowadzenia operacji zatrzymania i wysiedlenia kontyngentów w obwodzie lwowskim zgodnie z Dyrektywą NKWD ZSRS nr 892/B z 7 marca 1940[1]

I.

1) Operację aresztowania przeprowadzić nocą z „[c-]9[-c]" na „[c-]10[-c]" kwietnia 1940 roku, jednocześnie we wszystkich rejonach obwodu i mieś[cie] Lwowie.

2) Zewidencjonowano podlegających aresztowaniu w obwodzie 1642 osoby – głowy rodziny, z tego: w mieś[cie] Lwowie – 678 os[ób], w rejonach obwodu – 964 osoby (załącznik – spis [osób] podlegających aresztowaniu).

3) Do nadzoru [nad operacją] i przeprowadzenia aresztowań w mieś[cie] Lwowie utworzyć 12 trójek operacyjnych; w rejonach obwodu operacja prowadzona jest pod kierownictwem naczelników RO NKWD.

4) Do przeprowadzenia aresztowań w mieście i rejonach obwodu utworzyć 969 grup operacyjnych składających się z 3 osób. Na czele każdej grupy operacyjnej stoi pracownik oper[acyjny] UGB albo milicji, lub dowódca Wojsk NKWD, dwaj pozostali pracownicy grupy są szeregowymi milicjantami albo żołnierzami Wojsk NKWD.

Na każdą grupę operacyjną nałożyć obowiązek aresztowania co najmniej dwóch osób.

5) Na podstawie [danych o] posiadanym składzie operacyjnym w rejonach obwodu i mieście, w celu jednoczesnego przeprowadzenia operacji, należy pozyskać do operacji (tabela z kalkulacją potrzebnej liczby uczestników operacji w załączeniu).

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Wpisano odręcznie.*
[1] Zob. Dokument nr 62.

6) Для проведения операции по городу Львову необходимо 226 автомашин, которые будут мобилизованы в частях гарнизона войск НКВД и РККА, а также в хозяйственных организациях.

В районах области операция обеспечивается автотранспортом, имеющимся в гарнизонах и хозяйственных организациях, недостающее количество "покрывается" гужевым транспортом, мобилизованным через местные сельские советы.

7) Все арестованные в районах области содержатся в КПЗ с последующим этапированием в тюрьму № 1 в гор. Львове.

Арестованные в гор. Львове доставляются оперативными группами в тюрьму № 1.

II.

Операцию по выселению семей репрессированных контингентов, предусмотренных директивой НКВД СССР провести одновременно по всей области с "12" на "13" апреля с. г.

1. Подлежит выселению по области – 3548 семей, составляющих – 10 491 членов семейств. Из них по гор. Львову – 1742 семьи, 4681 человек, по районам области – 1806 семей, 5810 человек (приложение: сводка о количестве семейств, подлежащих выселению).

2. Для руководства и проведения выселения в гор. Львове создать 12-ть оперативных районных троек.

В районах области ответственность за выселение возлагается на нач[альника] РО НКВД.

3. Для проведения операции создать 1819 оперативных групп из 3-х человек каждая, с учетом, что одна оперативная группа проводит выселение 2 семейств.

4. Оперативная группа возглавляется оперативным работником УГБ или милиции, или командиром войск НКВД, остальные два участника оперативной группы комплектуются из бойцов войск НКВД и рядовых милиционеров.

5. Для укомплектования оперативных групп необходимо:

а) оперсостава УГБ, милиции, комсостава войск НКВД	"1873"
б) бойцов войск НКВД и рядовых милиционеров	"3872"
Всего:	"5745"

6. Областное Управление НКВД располагает следующими людскими ресурсами:

а) оперативного состава УГБ	"360"
б) оперативного состава РКМ	"405"
в) рядовых милиционеров	"915"
Всего:	"1924"[1]

[1] *Є помилки в розрахунках.*

6) Do przeprowadzenia operacji w mieście Lwowie potrzeba 226 samochodów, które zostaną ściągnięte z jednostek garnizonu Wojsk NKWD i RKKA, a także z organizacji gospodarczych.

W rejonach obwodu na potrzeby operacji zapewniono transport samochodowy, znajdujący się w garnizonach i organizacjach gospodarczych, brakującą liczbę "uzupełnia się" transportem konnym, ściągniętym przez miejscowe rady wiejskie.

7) Wszyscy aresztowani w rejonach obwodu przetrzymywani są w KPZ, a następnie etapowani do Więzienia nr 1 w mieś[cie] Lwowie.

Aresztowani w mieś[cie] Lwowie zostają dostarczeni przez grupy operacyjne do Więzienia nr 1.

II.

Operację wysiedlenia rodzin represjonowanych kontyngentów, ujętych w dyrektywie NKWD ZSRS, przeprowadzić jednocześnie w całym obwodzie z „"12"" na „"13"" kwietnia br.

1. W obwodzie podlega wysiedleniu 3548 rodzin, składających się z 10 491 członków rodzin. Z tego w mieś[cie] Lwowie – 1742 rodziny, 4681 osób, w rejonach obwodu – 1806 rodzin, 5810 osób (załącznik: zestawienie liczby rodzin, podlegających wysiedleniu).

2. Do pokierowania [operacją] i przeprowadzenia wysiedlenia w mieś[cie] Lwowie utworzyć 12 rejonowych trójek operacyjnych.

W rejonach obwodu odpowiedzialność za wysiedlenie nakłada się na nacz[elników] RO NKWD.

3. Do przeprowadzenia operacji utworzyć 1819 grup operacyjnych po 3 osoby w każdej, z założeniem, że jedna grupa operacyjna przeprowadza wysiedlenie 2 rodzin.

4. Na czele grupy operacyjnej stoi pracownik operacyjny UGB albo milicji, lub dowódca Wojsk NKWD, pozostałych dwóch uczestników grupy operacyjnej kompletuje się z żołnierzy Wojsk NKWD i szeregowych milicjantów.

5. Do skompletowania grup operacyjnych potrzeba:

a) składu oper[acyjnego] UGB, milicji, składu dow[ódczego] wojsk NKWD ..... "1873"
b) żołnierzy Wojsk NKWD i szeregowych milicjantów ..... "3872"
łącznie: ..... "5745"

6. Zarząd Obwodowy NKWD dysponuje następującymi zasobami ludzkimi:

a) składem operacyjnym UGB ..... "360"
b) składem operacyjnym RKM ..... "405"
c) szeregowymi milicjantami ..... "915"
łącznie: ..... "1924"[4]

[4] *Suma nie zgadza się ze składnikami.*

7. Недостает:

а) оперсостава УГБ, милиции и комсостава войск НКВД в-948-а

б) рядовых милиционеров и бойцов войск НКВД в-2255-а

Всего: в-3203г-а

Недостающее количество участников операции покрывается мобилизованными распоряжением народного комиссара внутренних дел УССР войсками НКВД и сотрудниками территориальных органов НКВД УССР (приложение: таблицы расчета комплектования оперативных групп).

8. Семьи, подлежащие выселению, после проведения формальностей, связанных с обыском и вручением оставшегося, им принадлежащего личного имущества доверенным лицам, доставляются к местам погрузки на соответствующие ж[елезно]д[орожные] станции силами местного транспорта.

По гор. Львову необходимо мобилизовать для проведения операции грузовых автомашин 470 (из расчета одна автомашина на 4 семьи) и 120 легковых для доставки доверенных лиц. Автомашины мобилизуются из гарнизона частей НКВД и РККА, а также у хозяйственных организаций.

Обеспечение операции транспортом возложить на пом[ощника] нач[альника] УНКВД, полкового комиссара тов. СЕРЕБРИЙСКОГО.

Пункты погрузки выселяемых намечены следующие (прилагается).

9. Охрану выселяемых в пути следования к пунктам погрузки несут оперативные группы. Охрана мест погрузки организуется силами участников операции.

На каждое место погрузки выделяется лицо из оперсостава, ответственное за охрану и посадку выселяемых в эшелоны.

10. В целях предупреждения возможных эксцессов в процессе проведения операции в районах области создать резервные оперативные группы в составе 7–8 бойцов В/НКВД, в гор. Львове создать резервную оперативную группу 15–20 человек, резервные оперативные группы возглавляются оперработниками НКВД.

Места нахождения резервных групп в районах – райцентры в городе Управления НКВД.

11. Провести тщательный инструктаж руководителей районных оперативных троек в городе и по районам области начальников РО НКВД по существу проводимой операции.

Кроме того, для начальников РО НКВД и руководителей оперативных групп в городе Львове разработать и разослать памятку-инструкцию по операции.

12. Все необходимые для операции – бланки, подписки доверенных лиц, для описи имущества и др[угих] отпечатать в типографии гор. Львова и разослать на места к 11/IV-с. г.

13. Для обеспечения бесперебойной связи с районами в дни I и II операции начальнику 2-го спецотдела обеспечить обслуживание коммутатора междугородней телефонной станции проверенными телефонистками.

7. Brakuje:

a) składu oper[acyjnego] UGB, milicji i kadry dow[ódczej] Wojsk NKWD c-948-c

b) szeregowych milicjantów i żołnierzy Wojsk NKWD c-2255-c

łącznie: c-3203d-c

Brakującą liczbę uczestników operacji uzupełnia się zmobilizowanymi na podstawie rozkazu ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Wojskami NKWD i pracownikami terytorialnych organów NKWD USRS (załącznik: tabele z kalkulacją zapotrzebowania na grupy operacyjne).

8. Rodziny podlegające wysiedleniu, po dokonaniu formalności związanych z przeszukaniem i powierzeniem należącego do nich pozostawionego majątku osobistego zaufanym osobom, przewożone są do miejsc załadunku na odpowiednie stacje k[olejowe] lokalnym transportem.

W mieś[cie] Lwowie należy ściągnąć do przeprowadzenia operacji 470 samochodów ciężarowych (jeden samochód na 4 rodziny) i 120 osobowych do przywozu zaufanych osób. Samochody zostaną ściągnięte z garnizonu jednostek NKWD i RKKA, a także z organizacji gospodarczych.

Odpowiedzialność za zapewnienie transportu na potrzeby operacji powierzyć pom[ocnikowi] nacz[elnika] UNKWD, komisarzowi pułku tow. SIERIEBRIJSKIEMU.

Wyznaczono następujące punkty załadunkowe wysiedlanych (w załączniku).

9. Za nadzór nad [osobami] wysiedlanymi w drodze do punktów załadunkowych odpowiadają grupy operacyjne. Ochrona miejsc załadunku zorganizowana jest siłami uczestników operacji.

Do każdego miejsca załadunku przydziela się osobę ze składu oper[acyjnego], odpowiedzialną za nadzór i wsiadanie wysiedlanych do eszelonów.

10. W celu zapobieżenia ewentualnym zakłóceniom operacji, w rejonach obwodu utworzyć rezerwowe grupy operacyjne składające się z 7–8 żołnierzy W[ojsk] NKWD, w mieś[cie] Lwowie utworzyć rezerwową grupę operacyjną [składającą się z] 15–20 osób. Na czele rezerwowych grup operacyjnych stają pracownicy oper[acyjni] NKWD.

Lokalizacja grup rezerwowych w rejonach – centra rej[onowe] w mieście zarządu NKWD.

11. Przeprowadzić dokładny instruktaż kierowników rejonowych trójek operacyjnych w mieście i w rejonach obwodu [oraz] naczelników RO NKWD na okoliczność prowadzonej operacji.

Poza tym, dla naczelników RO NKWD i kierowników grup operacyjnych w mieście Lwowie opracować i rozesłać [im] poradnik-instrukcję do operacji.

12. Wszystko, co jest niezbędne do [przeprowadzenia] operacji – blankiety, zobowiązania zaufanych osób, [formularze] spisu majątku i in[ne] – wydrukować w drukarni mias[ta] Lwowa i rozesłać na miejsca do 11/IV-br.

14. В [a]-дни-[a] проведения операции информировать народного комиссара внутренних дел УССР каждые два часа о ходе операции.

Приложение: районные оперативные планы и таблицы по тексту.

[a]-Областная оперативная тройка по Львовской области:-[a]

[a]-Начальник Управления НКВД ЛО
Ст[арший] майор госбезопасности-[a]
СЕРГИЕНКО[2]

[a]-Зам[еститель] начальника 3 отдела ГУГБ НКВД СССР
Капитан госбезопасности-[a]
ЛАНГФАНГ[1]

[a]-Начальник 5 отдела УГБ НКВД УССР
Капитан госбезопасности-[a]
ШЕВЧЕНКО[3]

«...» апреля 1940 г.
г. Львов

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 284–288.
Копія, машинопис.
Додатки не публікуються.

---

[1] *Було:* Ланфанг.

[2] Сергієнко Василь Тимофійович (нар. 1903 у Вовчанську Харківської губ., пом. у січні 1982 в Києві); майор ДБ (4 IX 1939), ст. майор ДБ (14 III 1940), комісар ДБ 3-го рангу (29 VIII 1941), генерал-лейтенант (9 VII 1945 – позбавлений звання 3 I 1955); у органах безпеки з 1927; з 4 IX 1939 до 26 II 1940 – нач. слідчої частини ГУДБ НКВС СРСР; з 26 II 1940 до 26 II 1941 – заст. наркома внутрішніх справ УРСР і водночас – нач. УНКВС Львівської обл.; з 26 II 1941 до 29 VII 1943 – нарком внутрішніх справ УРСР; з червня до серпня 1943 – заст. нач. Центрального штабу партизанського руху; з 5 X 1943 до 5 VII 1945 – нарком внутрішніх справ Кримської АРСР; з 5 VII 1945 до 9 IX 1946 – нач. УНКВС/УМВС Кримської обл.; з вересня по грудень 1946 у розпорядженні Управління кадрів МВС СРСР; з 17 XII 1946 до 25 XII 1947 – заст. нач. Будівельної управи табору № 907 та ВТТ МВС; з 8 IV 1948 по 14 I 1952 – нач. Управління спецтабору № 3 (Дубравлаг); з 14 I 1952 до 21 V 1954 – нач. Управління Особливого табору МВС № 8 (Песчанлаг); звільнений 21 V 1954 з МВС за «поведінку, негідну генеральського звання»; потім працював на різних посадах у Харкові; з лютого 1963 на пенсії. Петров Н.В., Скоркин К.В. – цит. праця. – С. 378–379.

[3] Шевченко Микола Григорович (нар. 28 VII 1901 в Одесі); капітан ДБ (22 VI 1939), підполковник ДБ (19 IV 1943), полковник ДБ. З 28 VIII 1939 – нач. 5-го відділу УДБ НКВС УРСР; в 1943 служив у Ленінградській армії ПВО: у квітні 1943 – пом. нач. ОВ НКВС, у жовтні 1943 – нач. ВКР «Смерш»; з лютого 1946 – заст. нач. відділу УНКВС Омської обл. Закінчив службу в листопаді 1949. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 20 VI 2022].

13. Aby zapewnić nieprzerwaną łączność z rejonami w dniach I i II operacji naczelnik 2. Oddziału Spec[jalnego] ma zapewnić obsługę międzymiastowej centrali telefonicznej przez zaufane telefonistki.

14. W [c]dniach[c] prowadzenia operacji co dwie godziny informować ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS o przebiegu operacji.

Załącznik: rejonowe plany operacyjne i tabele zgodnie z tekstem.

[a]Obwodowa Trójka Operacyjna obwodu lwowskiego:[a]

[a]Naczelnik Zarządu NKWD O[bwodu] L[wowskiego]
st[arszy] major bezpieczeństwa państw[owego][a]
SIERGIJENKO[2]

[a]Zast[ępca] Naczelnika 3. Oddziału GUGB NKWD ZSRS
kapitan bezpieczeństwa państw[owego][a]
ŁANGFANG[c]

[a]Naczelnik 5. Oddziału UGB NKWD USRS
kapitan bezpieczeństwa państw[owego][a]
SZEWCZENKO[3]

„..." kwietnia 1940 r.
m. Lwów

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 284–288.
Kopia, maszynopis.
Załączników nie publikuje się.

---

[c] *Było:* Lanfang.

[2] Wasilij Timofiejewicz Siergijenko (ur. 1903 w Wołczańsku, gub. charkowska, zm. w styczniu 1982 w Kijowie); mjr GB (4 IX 1939), st. mjr GB (14 III 1940), komisarz GB 3. rangi (29 VIII 1941), gen.-lejtn. (9 VII 1945 – pozbawiony stopnia 3 I 1955). W organach bezpieczeństwa od 1927; od 4 IX 1939 do 26 II 1940 naczelnik Jednostki Śledczej GUGB NKWD ZSRS; od 26 II 1940 do 26 II 1941 zca ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS i jednocześnie naczelnik UNKWD Obwodu Lwowskiego; od 26 II 1941 do 29 VII 1943 ludowy komisarz spraw wewnętrznych USRS; od czerwca do sierpnia 1943 zca szefa Centralnego Sztabu Ruchu Partyzanckiego; od 5 X 1943 do 5 VII 1945 ludowy komisarz spraw wewnętrznych Krymskiej ASRS; od 5 VII 1945 do 9 IX 1946 naczelnik UNKWD/UMWD Obwodu Krymskiego; od września do grudnia 1946 w dyspozycji Oddziału Kadr MWD ZSRS; od 17 XII 1946 do 25 XII 1947 zca naczelnika ds. obozu Zarządu Budowy nr 907 i ITŁ MWD; od 8 IV 1948 do 14 I 1952 naczelnik Zarządu Obozu Specjalnego nr 3 (*Dubrawłag*); od 14 I 1952 do 21 V 1954 naczelnik Zarządu Obozu Specjalnego MWD nr 8 (*Pieszczanłag*); 21 V 1954 zwolniony z MWD z powodu „zachowania niegodnego stopnia generała"; następnie pracował w różnych instytucjach poza służbami w Charkowie. Od lutego 1963 na emeryturze. N.W. Pietrow, K.W. Skorkin, *op. cit.*, s. 378–379.

[3] Nikołaj Grigorjewicz Szewczenko (ur. 28 VII 1901 w Odessie); kpt. GB (22 VI 1939), ppłk GB (19 IV 1943), płk GB. Od 28 VIII 1939 naczelnik 5. Oddziału UGB NKWD USRS; w 1943 w Leningradzkiej Armii PWO – w kwietniu 1943 pom. naczelnika OO NKWD, w październiku 1943 naczelnik OKR „Smiersz"; od lutego 1946 zca naczelnika oddziału UNKWD Obwodu Omskiego. Służbę zakończył w listopadzie 1949. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 20 VI 2022].

№ 88

[10 квітня 1940, Львів]. Довідка заступника начальника УНКВС Львівської області Костянтина Михайлова про перебіг операції по Львову та районах області

а-а Совершенно секретно а-а

а-б-Справка
о ходе операции по-б гор. б-Львову и районам области
на 17 ч[асов] 10.IV. [19]40 г.-б-а

		По г. Львову	По районам	Всего
1.	Подлежало аресту	679	964	1643
2.	Отсеяно до операции	24	51	75
3.	Подлежало аресту после отсева	655	9161 а	1571 а
4.	Арестовано	509	779	1288
5.	В операции, в засаде и т. д.	6	61	67
6.	Выбыли в другие города и не установлено по адресам	133	63	196
7.	Больных	7	11	18
8.	Сбежало во время операции	–	2	2

Подлежало к аресту и арестовано по категориям:		[По г. Львову]	[По районам]	Подлежало аресту	Арестовано
1.	Офицеров	170	164	345	334
2.	Полицейских	191	333	638	524
3.	Тюремщиков	4	23	43	27
4.	Жандармов	2	40	75	42
5.	Разведчиков	1	86	89	87

а-а *Підкреслено машинописним способом.*
б-б *Написано великими літерами.*
а *Результат віднімання подано неправильно.*

Nr 88

[10 kwietnia 1940, Lwów]. Informacja zastępcy naczelnika UNKWD Obwodu Lwowskiego Konstantina Michajłowa o liczbach aresztowanych przedstawicieli polskich elit i służb państwowych we Lwowie i obwodzie

[a-]Ściśle tajne[-a]

[a-b-]Informacja
o przebiegu operacji w[-b] mieś[cie] [b-]Lwowie i rejonach obwodu
na g[odzinę] 17 [dnia] 10 IV [19]40 r.[-b-a]

		W m. Lwowie	W rejonach	Łącznie
1.	Podlegało aresztowaniu	679	964	1643
2.	Odsiano przed operacją	24	51	75
3.	Podlegało aresztowaniu po odsianiu	655	916[c]	1571[c]
4.	Aresztowano	509	779	1288
5.	Podczas operacji, w zasadzce itd.	6	61	67
6.	Wyjechali do innych miast i nie ustalono adresu	133	63	196
7.	Chorych	7	11	18
8.	Uciekło podczas operacji	–	2	2

	Podlegało aresztowaniu i aresztowano według kategorii:	[W m. Lwowie]	[W rejonach]	Podlegało aresztowaniu	Aresztowano
1.	Oficerów	170	164	345	334
2.	Policjantów	191	333	638	524
3.	Dozorców więziennych	4	23	43	27
4.	Żandarmów	2	40	75	42
5.	Wywiadowców	1	86	89	87

[a-] *Podkreślono maszynowo.*
[b-] *Zapisano wersalikami.*
[c] *Wynik odejmowania jest inny. Odjemna lub odjemnik podane błędnie.*

6.	Помещиков	13	38	89	51
7.	Фабрикантов	51	24	90	75
8.	Кр[упных] чиновников	75	68	194	143
9.	Уч[астников] к-р организаций	2	3	8	5

По национальному составу (арестовано):		[По г. Львову]	[По районам]	[Всего]
1.	Поляков	447	577	1024
2.	Украинцев	10	145	155
3.	Евреев	47	54	101
4.	Немцев	3	1	4
5.	Др[угих] национальностей	2	2	4

[6]Зам[еститель] начальника Управления НКВД Львовской области[6]
Капитан госбезопасности
(—) МИХАЙЛОВ

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 212.
Оригінал, машинопис.

6.	Ziemian	13	38	89	51
7.	Fabrykantów	51	24	90	75
8.	Wyż[szych] urzędników	75	68	194	143
9.	Czł[onków] organizacji k-r	2	3	8	5

	Według narodowości (aresztowano):	[W m. Lwowie]	[W rejonach]	[Łącznie]
1.	Polaków	447	577	1024
2.	Ukraińców	10	145	155
3.	Żydów	47	54	101
4.	Niemców	3	1	4
5.	In[nych] narodowości	2	2	4

[b]Zast[ępca] Naczelnika Zarządu NKWD Obwodu Lwowskiego[b]
kapitan bezpieczeństwa państw[owego]
(—) MICHAJŁOW

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 212.
Oryginał, maszynopis.

№ 89

[До 11] квітня 1940, Дрогобич. Оперативний план з виселення родин військовополонених та репресованих, складений трійкою УНКВС Дрогобицької області

[а-а]«Утверждаю»
Нарком внутренних дел УССР
Комиссар госбезопасности 3 ранга[а-а]
СЕРОВ

[б-б]Совершенно секретно[б-б]

«...» апреля 1940 года

[а-б-б-а]План[б-б-а]
оперативных мероприятий тройки УНКВД Дрогобычской области
по выселению семей репрессированных,
эмигрировавших и военнопленных

Выселяются 583 семьи из 16-ти городов, и 408 семей из 181 села, а всего 197 населенных пунктов – 991 семья.

Выселение указанных семейств произвести порайонно, возложив руководство операцией на начальников горрайотделов НКВД (за исключением гор. Дрогобыч и сельского района), а именно:

1. Бориславский – лейтенант госбезопасности ОСАДЧИЙ Г.И.[1]
2. Перемышльский – лейтенант госбезопасности ХИМЕНКО И.С.[2]
3. Самборский – мл[адший] лейтенант госбезопасности ДРОННИКОВ П.Т.[3]

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[1] Осадчий Гавриїл Іванович (нар. 4 IV 1900 в с. Матріоно-Гєзово Воронезької губ., загинув 20 VIII 1945 б. с. Верин Стрийського району Львівської обл.); мол. лейтенант ДБ (31 I 1936), лейтенант ДБ (у січні 1940), майор ДБ. У 1936 служив на Північному Кавказі; у січні 1940 – нач. Дрогобицького повітового відділу НКВС Дрогобицької обл., водночас був членом трійки з виселення осадників і лісників у Дрогобичі. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 6 II 2022].

[2] Хименко Іван Сергійович (нар. 16 IV 1906, м. Олександрія Єлизаветградської губ.); лейтенант ДБ (22 VI 1939), ст. лейтенант ДБ (у січні 1940), майор ДБ (3 XI 1944), підполковник ДБ (29 X 1949), полковник ДБ; з 1933 органах безпеки; у 1938 в УДБ НКВС Молдавської АРСР; з червня 1939 в УРСР: до 1 II 1940 – нач. Перемишльського повітового відділу НКВС Дрогобицької обл., з 1 II 1940 – нач. Перемишльського МВ НКВС Дрогобицької обл., член трійки з виселення осадників і лісників у Перемишлі; з 1941 – нач. Перемишльського МВ НКДБ Дрогобицької обл.; у 1943 ОВ НКВС 3-ї гвардійської армії; у травні 1945 – нач. відділення ВКР «Смерш» 6-ї армії. Служив у органах безпеки до 1961. ГДА СБУ, ф. 12, оп. 6, спр. 273д; https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 6 II 2022].

[3] Дронніков Павло Тихонович (нар. 1905 в м. Орел, пом. 1941); мол. лейтенант ДБ (22 III 1936); у 1936 в Азово-Чорноморському краю; з грудня 1938 до листопада 1939 – нач. Батайського РВ НКВС Ростовської обл.; з 1 IX 1939 у розпорядженні відділу кадрів НКВС УРСР; з 1 XI до

Nr 89

[Przed 11] kwietnia 1940, Drohobycz. Plan operacyjny wysiedlenia rodzin jeńców wojennych i osób aresztowanych sporządzony przez Trójkę Operacyjną UNKWD Obwodu Drohobyckiego

[a-]„Zatwierdzam” [-a] [b-]Ściśle tajne[-b]
Narkom Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państw[owego] 3. rangi[a]
SIEROW

„...” kwietnia 1940 roku

[a-b-]Plan[-b-a]
przedsięwzięć operacyjnych Trójki UNKWD Obwodu Drohobyckiego mających na celu wysiedlenie rodzin [osób] represjonowanych, emigrantów i jeńców wojennych

Wysiedla się 583 rodziny z 16 miast i 408 rodzin ze 181 wsi, łącznie ze 197 osiedli – 991 rodzin.

Wysiedlenie wymienionych rodzin przeprowadzić rejonami, powierzając kierowanie operacją naczelnikom miej[skich i] rej[onowych] oddziałów NKWD (z wyjątkiem mias[ta] Drohobycza i rejonu wiejskiego), a konkretnie:

1. borysławski – lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] OSADCZIJ G.I.[1]
2. przemyski – lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] CHIMIENKO I.S.[2]
3. samborski – mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] DRONNIKOW P.T.[3]

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[1] Gawriił Iwanowicz Osadczij (ur. 4 IV 1900 we wsi Matriono-Giezowo, gub. woroneska, zginął 20 VIII 1945 w okolicach wsi Weryń, rej. stryjski, obw. lwowski); mł. lejtn. GB (31 I 1936), lejtn. GB (w styczniu 1940), mjr GB. W 1936 w Kraju Północnokaukaskim; w styczniu 1940 naczelnik Drohobyckiego Oddziału Powiatowego NKWD, jednocześnie członek trójki ds. wysiedlenia osadników i leśników w Drohobyczu. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 6 II 2022].

[2] Iwan Siergiejewicz Chimienko (ur. 16 IV 1906 w Aleksandrii, gub. jelizawietgradzka); lejtn. GB (22 VI 1939), st. lejtn. GB (w styczniu 1940), mjr GB (3 XI 1944), ppłk GB (29 X 1949), płk GB. W organach bezpieczeństwa od 1933; w 1938 w UGB NKWD Mołdawskiej ASRS; od czerwca 1939 w USRS: do 1 II 1940 naczelnik Przemyskiego Oddziału Powiatowego NKWD, obw. drohobycki, od 1 II 1940 naczelnik Przemyskiego GO NKWD, członek trójki ds. wysiedlenia osadników i leśników w Przemyślu; od 1941 naczelnik Przemyskiego GO NKGB; w 1943 w OO NKWD 3. Armii Gwardyjskiej; w maju 1945 naczelnik wydziału OKR „Smiersz” 6. Armii. W organach bezpieczeństwa do 1961. HDA SBU, f. 12, op. 6, spr. 273d; https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 6 II 2022].

[3] Paweł Tichonowicz Dronnikow (ur. 1905 w m. Orzeł, zm. 1941); mł. lejtn. GB (22 III 1936). W 1936 pełnił służbę w Kraju Azowo-Czarnomorskim; od grudnia 1938 do listopada 1939 naczelnik Batajskiego RO NKWD, obw. rostowski; od 1 IX 1939 w dyspozycji Oddziału Kadr NKWD USRS; od 1 XI do 23 XII 1939 naczelnik Sokalskiego Oddziału Powiatowego NKWD, obw. lwowski; od 23 XII 1939

4. Стрыйский – мл[адший] лейтенант госбезопасности КУПЧИК А.И.

5. Добромильский – мл[адший] лейтенант госбезопасности БАСАЛАЕВ А.К.[4]

6. Жидачевский – мл[адший] лейтенант госбезопасности БУДЫГИН Г.Г.

7. Лесковский – лейтенант госбезопасности МАХИНЯ П.Л.[5]

8. Мостисский – сержант госбезопасности СЛЕПОВ С.А.

9. Рудковский – лейтенант госбезопасности БОЛМАТОВ Т.А.[6]

10. Турковский – лейтенант госбезопасности ФИЛИМОНОВ Н.И.[7]

11. Бирчанский – РОГОВ

12. Высоцковский – ст[арший] лейтенант ПВ НКВД КУРИЦЫН Л.Е.

13. Дублянский – мл[адший] лейтенант госбезопасности КОВАЛЕНКО В.Т.

14. Журавновский – мл[адший] лейтенант РОМАЗАНОВ Г.И.

15. Крукеничский – КОЛЕСНИКОВ Б.И.

16. Комарновский – ЛОЗОВОЙ И.Н.

17. Лавочнянский – сержант госбезопасности БОРИСОВ Д.И.

18. Меденицкий – мл[адший] лейтенант госбезопасности ГНЕУШЕВ Г.Е.

19. Медыковский – сержант госбезопасности КАНАЕВ Г.Л.

20. Николаевский – ст[арший] лейтенант ПВ НКВД ХАРИТОНЕНКО Ф.А.

21. Ново-Стрелецкий – сержант госбезопасности КОЧЕТОВ И.Х.[8]

22. Подбужский – сержант госбезопасности ВЛАСОВ И.М.

23. Сколевский – мл[адший] лейтенант госбезопасности КАЗАНКИН А.А.

24. Судово-Вишнянский – капитан ПВ НКВД КУЛЬПИН А.Е.

25. Стрелковский – ст[арший] лейтенант ПВ НКВД АНАНЕНКО Г.И.

26. Старо-Самборский – политрук ПВ НКВД КЛИМОВ К.И.

---

23 XII 1939 – нач. Сокальського повітового відділу НКВС Львівської обл.; з 23 XII 1939 у розпорядженні нач. УНКВС Дрогобицької обл.: з 1 II 1940 – нач. Самбірського МВ НКВС, з 1941 – нач. Самбірського МВ НКДБ; член трійки з виселення осадників і лісників у Самборі; у 1941 у КОВО. Пропав безвісти на фронті. ГДА СБУ, ф 12, оп. 6, спр. 280д; https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 6 II 2022].

[4] Басалаєв Афанасій Калінович (нар. 24 VII 1909 в с. Басалаєвка Єлизаветградської губ.); сержант ДБ (15 IX 1936), ст. лейтенант ДБ (10 III 1943); з 1930 в органах безпеки; у січні 1940 – нач. Добромильського РВ НКВС Дрогобицької обл., член трійки з виселення осадників і лісників м. Добромиль; у березні 1943 – нач. 6-го відділення ОВ НКВС 38-ї армії. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 6 II 2022].

[5] Ймовірно Махиня Петро Леонтійович (нар. 1904); лейтенант ДБ (1 II 1943), майор ДБ (12 X 1943); у лютому 1943 – нач. ОВ НКВС 236-ї винищувальної авіаційної дивізії, в жовтні 1943 – нач. ВКР «Смерш» у цій дивізії; у квітні 1944 – нач. ВКР «Смерш» 257-ї сд. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 6 II 2022].

[6] Ймовірно Болматов або Болмотов Трофим Артемович; мол. лейтенант ДБ (7 IV 1936), майор ДБ (15 I 1945); у квітні 1936 служив у Казахській АРСР, у січні 1945 – в Саратовській обл. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 6 II 2022].

[7] Ймовірно Филимонов Микола Йосифович (нар. 27 VIII 1907 в с. Новосілки Смоленської губ.); мол. лейтенант ДБ (7 IV 1936), майор ДБ (30 IV 1945); до 17 I 1943 – нач. ОВ НКВС 215-ї сд. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 6 II 2022].

[8] Кочетов І.Х., сержант ДБ. До 24 XII 1940 – нач. Новострілищанського РВ НКВС Дрогобицької обл., потім звільнений зі служби. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 6 II 2022].

4. stryjski – mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] KUPCZIK A.I.
5. dobromilski – mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] BASAŁAJEW A.K.[4]
6. żydaczowski – mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] BUDYGIN G.G.
7. leski – lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] MACHINIA P.L.[5]
8. mościski – sierżant bezpieczeństwa państw[owego] SLEPOW S.A.
9. rudecki – lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] BOŁMATOW T.A.[6]
10. turczański – lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] FILIMONOW N.I.[7]
11. birczański – ROGOW
12. wysocki – st[arszy] lejtnant PW NKWD KURICYN L.J.
13. dublański – mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] KOWALENKO W.T.
14. żurawieński – mł[odszy] lejtnant ROMAZANOW G.I.
15. krukienicki – KOLESNIKOW B.I.
16. komarnowski – ŁOZOWOJ I.N.
17. ławoczniański – sierżant bezpieczeństwa państw[owego] BORISOW D.I.
18. medenicki – mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] GNIEUSZEW G.J.
19. medycki – sierżant bezpieczeństwa państw[owego] KANAJEW G.Ł.
20. mikołajowski – st[arszy] lejtnant PW NKWD CHARITONIENKO F.A.
21. nowostrzeliski – sierżant bezpieczeństwa państw[owego] KOCZETOW I.Ch.[8]
22. podbuski – sierżant bezpieczeństwa państw[owego] WŁASOW I.M.
23. skolski – mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] KAZANKIN A.A.

---

w dyspozycji naczelnika UNKWD Obwodu Drohobyckiego: od 1 II 1940 naczelnik Samborskiego GO NKWD, od 1941 naczelnik Samborskiego GO NKGB; członek trójki ds. wysiedlenia osadników i leśników w Samborze; w 1941 w KOWO. Zaginął bez wieści na froncie. HDA SBU, f. 12, op. 6, spr. 280d; https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 6 II 2022].

[4] Afanasij Kalinowicz Basałajew (ur. 24 VII 1909 we wsi Basałajewka, gub. jelizawietgradzka); sierż. GB (15 IX 1936), st. lejtn. GB (10 III 1943). W organach bezpieczeństwa od 1930; w styczniu 1940 naczelnik Dobromilskiego RO NKWD, obw. drohobycki, członek trójki ds. wysiedlenia osadników i leśników w Dobromilu; w marcu 1943 naczelnik 6. Wydziału OO NKWD 38. Armii. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 6 II 2022].

[5] Być może Piotr Leontjewicz Machinia (ur. 1904); lejtn. GB (1 II 1943), mjr GB (12 X 1943). W lutym 1943 naczelnik OO NKWD 236. Myśliwskiej Dywizji Lotniczej, w październiku 1943 naczelnik OKR „Smiersz" tejże dywizji; w kwietniu 1944 naczelnik OKR „Smiersz" 257. DS. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 6 II 2022].

[6] Być może Trofim Artiemjewicz Bołmatow lub Bołmotow; mł. lejtn. GB (7 IV 1936), mjr GB (15 I 1945). W kwietniu 1936 pełnił służbę w Kazachskiej ASRS, w styczniu 1945 w obw. saratowskim. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 6 II 2022].

[7] Być może Nikołaj Iosifowicz Filimonow (ur. 27 VIII 1907 we wsi Nowosiełki, gub. smoleńska); mł. lejtn. GB (7 IV 1936), mjr GB (30 IV 1945). Do 17 I 1943 naczelnik OO NKWD 215. DS. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 6 II 2022].

[8] I.Ch. Koczetow, sierż. GB. Do 24 XII 1940 naczelnik Nowostrzeliskiego RO NKWD, obw. drohobycki, następnie zwolniony ze służby. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 6 II 2022].

27. Устрико-Дольновский – ст[арший] политрук ПВ НКВД КОНСКОВ С.П.

28. Хыровский – сержант госбезопасности ОГАНЕЗОВ Я.Г.

29. Ходоровский – капитан ПВ НКВД КЕКАЛО И.И.

Для проведения выселения семей по городу Дрогобыч и Дрогобычскому сельскому району создать оперативную тройку в составе:

– нач[альник] отделения 3-го отдела, мл[адший] лейтенант госбезопасности ШОЙХЕТ[9] (председатель);

– зам[еститель] нач[альника] 3 спецотдела, лейтенант госбезопасности ЗАЙЦЕВ;

– нач[альник] Дрогобычского РО НКВД, сержант госбезопасности ПАВЛЮШИН.

В помощь по организации и проведению выселения командировать в основные районы из областного аппарата УНКВД следующих т[оварищей]:

1. Жидачевский – нач[альник] отделения 2 отдела, мл[адший] лейтенант г[ос]б[езопасности] ТИМЧЕНКО;

2. Перемышльский – особоуполномоченный, лейтенант госбезопасности ШЕВЧЕНКО[10];

3. Самборский – зам[еститель] нач[альника] 3 отдела УГБ, лейтенант госбезопасности КАЛГАНОВ;

4. Бориславский – нач[альник] 3 отдела УГБ, лейтенант госбезопасности КЛИМЕНКО[11];

5. Турковский – нач[альник] 7 отделения, мл[адший] лейтенант госбезопасности БОЛОТНИКОВ;

---

[9] Шойхет Леонід Єфремович (нар. 1907 у Херсонському пов. Херсонської губ.); мол. лейтенант ДБ (22 VI 1939), капітан ДБ (20 VII 1943), майор ДБ (25 X 1944); з 8 IV 1938 – нач. Золотопільського РВ НКВС Дніпропетровської обл. і одночасно – пом. оперуповноваженого Генічеського РВ НКВС Дніпропетровської обл.; у січні 1940 – нач. відділення 3-го відділу УДБ УНКВС Дрогобицької обл., член трійки у справах виселення осадників та лісників в Медиці; у липні 1943 – заст. нач. ВКР «Смерш» 33-ї інженерної бригади особливого призначення; у жовтні 1944 – нач. ВКР «Смерш» 25-ї гвардійської бронетанкової бригади. https://forum.mozohin.ru/index.php?topic=910.170;wap2 [доступ 11 I 2022]; https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 11 I 2022].

[10] Шевченко Володимир Григорович (нар. 1912 у Києві, пом. у листопаді 1980 там само); лейтенант ДБ (7 I 1940), майор ДБ (11 II 1943), підполковник (листопад 1943), полковник (22 VII 1945), генерал-майор (9 XII 1964); з 1934 в органах безпеки; з жовтня 1939 до 31 VII 1940 – уповноважений УНКВС Дрогобицької обл.; з січня 1941 до червня 1941 – заст. нач. відділу УНКВС/УНКДБ Дрогобицької обл.; з червня 1941 до жовтня 1944 на різних посадах в органах НКВС Південно-Західного, Сталінградського, Брянського, 1-го Білоруського, 2-го Українського фронтів; з 24 XI 1951 до 13 IX 1965 – заст. міністра ДБ УРСР і одночасно з 29 IV 1952 – нач. УМДБ Львівської обл.; з 13 IX 1965 до червня 1975 – нач. школи КДБ № 204 у Києві; з червня 1975 на пенсії. Петров Н.В. *Кто руководил...* – С. 927–928.

[11] Клименко Костянтин Никифорович (нар. 1905); лейтенант ДБ (28 VIII 1939); з 1929 в органах держбезпеки; з 1 I 1940 до 12 XI 1940 – нач. 3-го відділу УДБ УНКВС Дрогобицької обл.; з 12 XI 1940 до 12 IV 1941 – нач. відділення та одночасно заст. нач. 3-го відділу УДБ УНКВС Дрогобицької обл.; з 12 IV до 6 XI 1941 – нач. 5-го відділення та одночасно заст. нач. 3-го відділу СПВ УНКДБ Дрогобицької обл.; з 6 VI 1941 – заст. нач. 3-го відділу армійської кавалерійської групи м. Самбір Дрогобицької обл. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Клименка К.Н.

24. sądowowiszniański – kapitan PW NKWD KULPIN A.J.
25. striełkowski – st[arszy] lejtnant PW NKWD ANANIENKO G.I.
26. starosamborski – politruk PW NKWD KLIMOW K.I.
27. ustrzycki – st[arszy] politruk PW NKWD KONSKOW S.P.
28. chyrowski – sierżant bezpieczeństwa państw[owego] OGANIEZOW J.G.
29. chodorowski – kapitan PW NKWD KIEKAŁO I.I.

Do przeprowadzenia wysiedlenia rodzin w mieście Drohobyczu i drohobyckim rejonie wiejskim utworzyć trójkę operacyjną w składzie:

– nacz[elnik] wydziału 3. Oddziału, mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] SZOJCHET[9] (przewodniczący);

– zast[ępca] nacz[elnika] 3. Oddziału Spec[jalnego], lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] ZAJCEW;

– nacz[elnik] Drohobyckiego RO NKWD, sierżant bezpieczeństwa państw[owego] PAWLUSZYN.

Do pomocy przy organizacji i przeprowadzeniu wysiedlenia oddelegować do głównych rejonów z aparatu obwodowego UNKWD następujących t[owarzyszy]:

1. żydaczowski – nacz[elnik] wydziału 2. Oddziału, mł[odszy] lejtnant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] TIMCZENKO;

2. przemyski – specjalny pełnomocnik, lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] SZEWCZENKO[10];

3. samborski – zast[ępca] nacz[elnika] 3. Oddziału UGB, lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] KAŁGANOW;

4. borysławski – nacz[elnik] 3. Oddziału UGB, lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] KLIMIENKO[11];

---

[9] Leonid Jefrimowicz Szojchet (ur. 1907 w pow. chersońskim, gub. chersońska); mł. lejtn. GB (22 VI 1939), kpt. GB (20 VII 1943), mjr GB (25 X 1944). Od 8 IV 1938 naczelnik Żołotopolskiego RO NKWD, obw. dniepropietrowski i jednocześnie pom. pełnomocnika operacyjnego Heniczeskiego RO NKWD, obw. dniepropietrowski; następnie w USRS: w styczniu 1940 naczelnik wydziału 3. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Drohobyckiego, członek trójki ds. wysiedlenia osadników i leśników w Medyce; w lipcu 1943 zca naczelnika OKR „Smiersz" 33. brygady saperskiej specjalnego przeznaczenia; w październiku 1944 naczelnik OKR „Smiersz" 25. gwardyjskiej brygady pancernej. https://forum.mozohin.ru/index.php?topic=910.170;wap2 [dostęp 11 I 2022]; https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 11 I 2022].

[10] Władimir Grigorjewicz Szewczenko (ur. 1912 w Kijowie, zm. w listopadzie 1980 tamże); lejtn. GB (7 I 1940), mjr GB (11 II 1943), ppłk (listopad 1943), płk (22 VII 1945), gen-mjr. (9 XII 1964). W organach bezpieczeństwa od 1934; od października 1939 do 31 VII 1940 specjalny pełnomocnik UNKWD Obwodu Drohobyckiego; od stycznia 1941 do czerwca 1941 zca naczelnika oddziału UNKWD/UNKGB Obwodu Drohobyckiego; od czerwca 1941 do października 1944 na różnych stanowiskach w NKWD Frontów: Południowo-Zachodniego, Stalingradzkiego, Briańskiego, 1. Białoruskiego i 2. Ukraińskiego; od 24 XI 1951 do 13 IX 1965 zca ministra bezpieczeństwa państwowego/przewodniczącego KGB USRS i jednocześnie od 29 IV 1952 naczelnik UMGB/UKGB Obwodu Lwowskiego; od 13 IX 1965 do czerwca 1975 naczelnik Szkoły KGB nr 204 w Kijowie. Od czerwca 1975 na emeryturze. N.W. Pietrow, *Kto rukowodił...*, s. 927–928.

[11] Konstantin Nikiforowicz Klimienko (ur. 1905); lejtn. GB (28 VIII 1939). W organach bezpieczeństwa od 1929; od 1 I 1940 do 12 XI 1940 naczelnik 3. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Drohobyckiego; od 12 XI 1940 do 12 IV 1941 naczelnik wydziału i jednocześnie zca naczelnika 3. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Drohobyckiego; od 12 IV do 6 XI 1941 naczelnik 5. Wydziału i jednocześnie zca

6. Рудковский – зам[еститель] нач[альника] отделения ЭКО, сержант госбезопасности ТОПОЛИН;

7. Мостисский – зам[еститель] нач[альника] отделения 3 отдела, капитан ПВ НКВД БЕНЕДЫК;

8. Добромильский – нач[альник] отделения ЭКО, мл[адший] лейтенант г[ос]б[езопасности] КОВАЛЮК;

9. Стрыйский – врид нач[альника] 2 отдела УГБ, лейтенант госбезопасности КРЮКОВ.

Для проведения операции по выселению создать 330 оперативных групп из расчета по 3 чел[еловека] каждая на три выселяемые семьи. Расчет потребности опсостава по районам прилагается.

Для приема выселяемых семейств организовать 13 погрузочных пунктов, а именно:

1.	Ст[анция] Жидачев	Жидачевский	23 с[еми]	– 64 чел[овека]
		Ново-Стрелецкий	6 [семей]	– 20 [человек]
		Николаевский	19 –"–	– 59 –"–
		Журавновский	20 –"–	– 80 –"–
		Ходоровский	14 –"–	– 50 –"–
		Итого:	82 с[емьи]	– 273 чел[овека]
2.	Ст[анция] Дрогобыч	г. Дрогобыч	121 с[емья]	– 375 чел[овека]
		Дрогобычский	31 –"–	– 112 [человек]
		Меденицкий	9 [семей]	– 19 –"–
		Итого:	162[a] с[емьи]	– 506 чел[овек]
3.	Ст[анция] Перемышль	Перемышльский	63 с[емьи]	– 171 чел[овек]
		Медыковский	1 [семья]	– 1 –"–
		Бирчанский	11 [семей]	– 36 –"–
		Итого:	75 с[емей]	– 208 чел[овек]
4.	Ст[анция] Самбор	Самборский	103 с[емьи]	– 289 чел[овек]
		Дублянский	7 [семей]	– 24 [человека]
		Подбужский	8 –"–	– 19 [человек]
		Итого:	118 с[емей]	– 332 чел[овека]
5.	Ст[анция] Борислав	Бориславский	111 с[емей]	– 346 чел[овек]
		Подбужский	8 [семей]	– 35 –"–
		Итого:	119 с[емей]	– 381 чел[овек]
6.	Ст[анция] Стар[ый] Самбор	Ст[аро-]Самборский	22 с[емьи]	– 70 –"–
		Стрелковский	9 [семей]	– 26 –"–
		Итого:	31 с[емья]	– 96 чел[овек]

[a] *Сума наведена неправильно. Має бути:* 161.

5. turczański – nacz[elnik] 7. Wydziału, mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] BOŁOTNIKOW;

6. rudecki – zast[ępca] nacz[elnika] wydziału EKO, sierżant bezpieczeństwa państw[owego] TOPOLIN;

7. mościski – zast[ępca] nacz[elnika] wydziału 3. Oddziału, kapitan PW NKWD BIENIEDYK;

8. dobromilski – nacz[elnik] wydziału EKO, mł[odszy] lejtnant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] KOWALUK;

9. stryjski – p.o. nacz[elnika] 2. Oddziału UGB, lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] KRIUKOW.

W celu przeprowadzenia operacji wysiedlenia utworzyć 330 grup operacyjnych liczących po 3 os[oby] każda na trzy wysłane rodziny. W załączeniu wykaz zapotrzebowania na skład oper[acyjny] według rejonów.

Do przyjęcia wysyłanych rodzin zorganizować 13 punktów załadunkowych, mianowicie:

1. St[acja] Żydaczów	żydaczowski	23 r[odziny]	– 64 os[oby]
	nowostrzeliski	6 [rodzin]	– 20 [osób]
	mikołajowski	19 –"–	– 59 –"–
	żurawieński	20 –"–	– 80 –"–
	chodorowski	14 –"–	– 50 –"–
	w sumie:	82 r[odziny]	– 273 os[oby]
2. St[acja] Drohobycz	m. Drohobycz	121 r[odzin]	– 375 os[ób]
	drohobycki	31 –"–	– 112 –"–
	medenicki	9 –"–	– 19 –"–
	w sumie:	162[e] r[odziny]	– 506 os[ób]
3. St[acja] Przemyśl	przemyski	63 r[odziny]	– 171 os[ób]
	medycki	1 [rodzina]	– 1 [osoba]
	birczański	11 [rodzin]	– 36 [osób]
	w sumie:	75 r[odzin]	– 208 os[ób]
4. St[acja] Sambor	samborski	103 r[odziny]	– 289 os[ób]
	dublański	7 [rodzin]	– 24 [osoby]
	podbuski	8 –"–	– 19 [osób]
	w sumie:	118 r[odzin]	– 332 os[oby]
5. St[acja] Borysław	borysławski	111 r[odzin]	– 346 os[ób]
	podbuski	8 –"–	– 35 –"–
	w sumie:	119 r[odzin]	– 381 os[ób]

naczelnika 3. Oddziału (SPO) UNKGB Obwodu Drohobyckiego; od 6 VI 1941 zca naczelnika 3. Oddziału Armijnej Grupy Kawaleryjskiej w Samborze, obw. drohobycki. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Klimienki K.N.

[e] *Suma podana błędnie. Powinno być:* 161.

7.	Ст[анция] [Малая] Волосянка	Турковский	58 с[емей]	– 199 чел[овек]
		Высоцковский	11 –"–	– 46 –"–
		Итого:	69 с[емей]	– 245 чел[овек]
8.	Ст[анция] Рудки	Рудковский	19 с[емей]	– 70 чел[овек]
		Комарновский	14 –"–	– 49 –"–
		Итого:	33 с[емьи]	– 119 чел[овек]
9.	Ст[анция] Мостиска	Мостисский	25 с[емей]	– 100 чел[овек]
		Судово-Вишнянский	15 –"–	– 47 –"–
		Крукеничский	4 [семьи]	– 15 –"–
		Итого:	44 с[емьи]	– 162 чел[овека]
10.	Ст[анция] Добромиль	Добромильский	44 с[емьи]	– 163 чел[овека]
		Ходоровский[12]	6 с[емей]	– 27 [человек]
		Итого:	50 с[емей]	– 190 чел[овек]
11.	Ст[анция] Ольшаница	Лесковский	63 с[емьи]	– 231 чел[овек]
		Устрико-Дольновский	23 –"–	– 80 –"–
		Итого:	86 с[емей]	– 311 чел[овек]
12.	Ст[анция] Сколе	Сколевский	32 с[емьи]	– 144 чел[овек]
		Лавочнянский[г]	15 [семей]	– 60 –"–
		Итого:	47 с[емей]	– 204 чел[овека]
13.	Ст[анция] Стрый	Стрыйский	76 с[емей]	– 239 чел[овек]
		Итого:	76 с[емей]	– 239 чел[овек]
Всего:			991 с[емья]	3264[г] чел[овека]

Транспортировка выселяемых семей от места изъятия до станций погрузки производится за счет местных перевозочных средств по расчетам и маршрутам, указанным в оперпланах районов.

Начальникам погрузочных пунктов выделить из числа областного аппарата УНКВД:

1. Жидачевский – ст[арший] оперуполномоченный 2 отдела ДРОГОБЕЦКИЙ;

2. Дрогобычский – пом[ощник] нач[альника] УНКВД, ст[арший] лейтенант г[ос]б[езопасности] ГРИНЬКО;

3. Перемышльский – нач[альник] от[деле]ния 3 отдела, лейтенант г[ос]б[езопасности] ПОВАРОВ;

[г] *Було:* Левочнянский.

[г] *Сума наведена неправильно.*

[12] Ймовірно йдеться про Хировський район.

6. St[acja] Star[y] Sambor	st[aro]samborski	22 r[odziny]	– 70	– ii –
	strielkowski	9 r[odzin]	– 26	– ii –
	w sumie:	31 r[odzin]	– 96 os[ób]	
7. St[acja] Wołosianka [Mała]	turczański	58 r[odzin]	– 199 os[ób]	
	wysocki	11 – ii –	– 46	– ii –
	w sumie:	69 r[odzin]	– 245 os[ób]	
8. St[acja] Rudki	rudecki	19 r[odzin]	– 70 os[ób]	
	komarnowski	14 – ii –	– 49	– ii –
	w sumie:	33 r[odziny]	– 119 os[ób]	
9. St[acja] Mościska	mościski	25 r[odzin]	– 100 os[ób]	
	sądowowiszniański	15 – ii –	– 47	– ii –
	krukienicki	4 [rodziny]	– 15	– ii –
	w sumie:	44 r[odziny]	– 162 os[oby]	
10. St[acja] Dobromil	dobromilski	44 r[odziny]	– 163	– ii –
	chodorowski[12]	6 [rodzin]	– 27 os[ób]	
	w sumie:	50 r[odzin]	– 190 os[ób]	
11. St[acja] Olszanica	leski	63 r[odziny]	– 231 os[ób]	
	ustrzycki	23 – ii –	– 80	– ii –
	w sumie:	86 r[odzin]	– 311 os[ób]	
12. St[acja] Skole	skolski	32 r[odziny]	– 144 os[oby]	
	ławoczniański[d]	15 [rodzin]	– 60 os[ób]	
	w sumie:	47 r[odzin]	– 204 os[oby]	
13. St[acja] Stryj	stryjski	76 r[odzin]	– 239 os[ób]	
	w sumie:	76 r[odzin]	– 239 os[ób]	
Łącznie:		991 r[odzin]	– 3264[e] os[oby]	

Transport wysiedlanych rodzin z miejsca zatrzymania do stacji załadunkowej przeprowadzany jest lokalnymi środkami przewozu na podstawie wyliczeń i tras wskazanych w planach oper[acyjnych] rejonów.

Na naczelników punktów załadunkowych wyznaczyć [pracowników] aparatu obwodowego UNKWD:

1. żydaczowski – st[arszy] pełnomocnik oper[acyjny] 2. Oddziału DROGOBIECKIJ;

2. drohobycki – pom[ocnik] nacz[elnika] UNKWD, st[arszy] lejtnant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] GRIŃKO;

[d] *Było:* lewoczniański.

[e] *Suma podana błędnie.*

[12] Prawdopodobnie chodzi o rej. chyrowski.

4. Самборский – нач[альник] от[деле]ния 3 отдела, мл[адший] лейтенант г[ос]б[езопасности] ВАСИН;

5. Бориславский – нач[альник] от[деле]ния ЭКО, мл[адший] лейтенант г[ос]б[езопасности] МАЗУРОВ;

6. Ст[аро]-Самборский – о[пер]уполном[оченный] 2 отд[ела], сержант г[ос]б[езопасности] ВИЛКОВ;

7. Волосянский – зам[еститель] нач[альника] от[деле]ния 2 отдела СУЯЗОВ;

8. Рудковский – нач[альник] от[деле]ния 2 отдела, капитан ПВ НКВД ПАРИЖЕВ;

9. Мостисский – пом[ощник] нач[альника] О[тдела] К[адров] УНКВД, мл[адший] лейтенант г[ос]б[езопасности] ГОЛОДЕНКО;

10. Добромильский – нач[альник] от[деле]ния 2 отдела БОНДАРЕНКО;

11. Ольшаницкий – нач[альник] от[деле]ния ЭКО, мл[адший] лейтенант г[ос]б[езопасности] КАШИРКИН;

12. Сколевский – ст[арший] о[пер]уполном[оченный] 3 отдела УГБ, сержант госбезопасн[ости] ЧУМАЧЕНКО;

13. Стрыйский – нач[альник] от[деле]ния 2 отдела, мл[адший] лейтенант госбезопасн[ости] МАТВЕЕВ.

Учитывая наличие бандитских проявлений отдельных районов области и близость границы – необходимо создать резервные группы в следующих районах:

1. Бирчанский	2 оперработника и 10 бойцов;
2. Лесковский	2 оперработника – 15 бойцов;
3. Устрико-Дольновский	2 оперработника и 10 бойцов;
4. Турковский	2 оперработника и 15 бойцов;
5. Лавочнянский	1 оперработник и 5 бойцов;
6. Сколевский	1 оперработник и 5 бойцов;
7. Перемышльский	2 оперработника и 20 бойцов;
8. Дрогобычский	2 оперработника и 20 бойцов;
9. Бориславский	2 оперработника и 20 бойцов;
10. Самборский	2 оперработника и 20 бойцов;
11. Стрыйский	2 оперработника и 20 бойцов;
12. Добромильский	1 оперработник и 10 бойцов
Итого:	21 оперработник и 170 бойцов.

[а-б]Организационные мероприятия[б-а]

11-го апреля с. г. провести кустовые оперативно-инструктивные совещания начальников горрайотделов НКВД в городах: Дрогобыч, Перемышль, Стрый, также 11 апреля в УНКВД провести совещания с начальниками погрузочных пунктов и выделенными в помощь оперсоставом.

3. przemyski – nacz[elnik] wy[dzia]łu 3. Oddziału, lejtnant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] POWAROW;

4. samborski – nacz[elnik] wy[dzia]łu 3. Oddziału, mł[odszy] lejtnant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] WASIN;

5. borysławski – nacz[elnik] wy[dzia]łu EKO, mł[odszy] lejtnant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] MAZUROW;

6. st[aro]samborski – pełnomoc[nik] o[peracyjny] 2. Oddz[iału], sierżant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] WIŁKOW;

7. wołosiański – zast[ępca] nacz[elnika] wy[dzia]łu 2. Oddziału SUJAZOW;

8. rudecki – nacz[elnik] wy[dzia]łu 2. Oddziału, kapitan PW NKWD PARIŻEW;

9. mościski – pom[ocnik] nacz[elnika] O[ddziału] K[adr] UNKWD, mł[odszy] lejtnant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] GOŁODIENKO;

10. dobromilski – nacz[elnik] wy[dzia]łu 2. Oddziału BONDARIENKO;

11. olszanicki – nacz[elnik] wy[dzia]łu EKO, mł[odszy] lejtnant b[ezpieczeństwa] p[aństwowego] KASZYRKIN;

12. skolski – st[arszy] pełnomoc[nik] o[peracyjny] 3. Oddziału UGB, sierżant bezpiecz[eństwa] państw[owego] CZUMACZENKO;

13. stryjski – nacz[elnik] wy[dzia]łu 2. Oddziału, mł[odszy] lejtnant bezpiecz[eństwa] państw[owego] MATWIEJEW.

Mając na uwadze, że w niektórych rejonach obwodu i w pobliżu granicy dochodzi do bandyckich wystąpień, trzeba utworzyć grupy rezerwowe w następujących rejonach:

1. birczański	2 pracowników oper[acyjnych] i 10 żołnierzy;
2. leski	2 pracowników oper[acyjnych] – 15 żołnierzy;
3. ustrzycki	2 pracowników oper[acyjnych] i 10 żołnierzy;
4. turczański	2 pracowników oper[acyjnych] i 15 żołnierzy;
5. ławoczniański	1 pracownik oper[acyjny] i 5 żołnierzy;
6. skolski	1 pracownik oper[acyjny] i 5 żołnierzy;
7. przemyski	2 pracowników oper[acyjnych] i 20 żołnierzy;
8. drohobycki	2 pracowników oper[acyjnych] i 20 żołnierzy;
9. borysławski	2 pracowników oper[acyjnych] i 20 żołnierzy;
10. samborski	2 pracowników oper[acyjnych] i 20 żołnierzy;
11. stryjski	2 pracowników oper[acyjnych] i 20 żołnierzy;
12. dobromilski	1 pracownik oper[acyjny] i 10 żołnierzy;
Łącznie:	21 pracowników oper[acyjnych] i 170 żołnierzy.

[a-b]Przedsięwzięcia organizacyjne[b-a]

[Dnia] 11 kwietnia br. przeprowadzić operacyjno-instruktażowe zebrania informacyjne dla naczelników miej[skich i] rej[onowych] oddziałów NKWD w miastach: Drohobycz, Przemyśl, Stryj; również 11 kwietnia w UNKWD przeprowadzić zebrania z naczelnikami punktów załadunkowych i przydzielonym do pomocy składem oper[acyjnym].

Начальникам горрайотделов НКВД 12-го апреля с. г. до операции провести инструктивные оперативные совещания всего состава, принимающего участие в операции.

а-б-Тройка УНКВД-б-а

Капитан госбезопасности ЗАЧЕПА

Лейтенант госбезопасности НИКИТИН

Лейтенант госбезопасности ИВАНОВ

«...» апреля 1940 г.
г. Дрогобыч

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 277–281.
Копія, машинопис.
Додаток не публікується.

Naczelnicy miej[skich i] rej[onowych] oddziałów NKWD 12 kwietnia br. mają przed operacją przeprowadzić instruktażowe zebrania operacyjne całego składu biorącego udział w operacji.

[a-b]Trójka UNKWD:[b-a]

kapitan bezpieczeństwa państw[owego] ZACZEPA

lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] NIKITIN

lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] IWANOW

„..." kwietnia 1940 r.
m. Drohobycz

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 277–281.
Kopia, maszynopis.
Załącznika nie publikuje się.

№ 90

11 квітня 1940, Москва. Лист заступника наркома внутрішніх справ СРСР Василя Чернишова наркому внутрішніх справ УРСР Івану Сєрову щодо виселеної Казимири Швець

[а-а]Союз Советских Социалистических Республик
Народный комиссариат внутренних дел[а-а]
«[б-б]11[б-б]» [б-б]IV[б-б] 19[б-б]40[б-б] г.
№ [б-б]27/3036[б-б]
Москва, площадь Дзержинского, 2
Телефон: коммутатор НКВД

Лит. «.....»
Вх. № ..... на № .....
от ..... 19..... г.
При ответах ссылаться
на №, число и отдел

Краткое содержание:

[в-г]Сов[ершенно] секретно[в-г]

[а-г]Народному комиссару внутренних дел УССР
Комиссару госбезопасности III ранга[а-г]
тов. [в-г]СЕРОВУ[в-г]
г. Киев[г-в]

Во время выселения осадников из Тарнопольской области была ошибочно выслана ШВЕЦ Казимира Францевна, 1922 года рождения, происх[ождением] из с[ела] Нивра Мельницкого района Тарнопольской области.

Обстоятельства дела следующие:

ШВЕЦ Казимира Францевна, находясь в момент выселения в гостях у своего отца ВАЧИНСКОГО Франца Фридриоповича была изъята вместе с семьей отца, подлежавшего выселению. Муж ШВЕЦ Казимиры – ШВЕЦ Марьян Иванович во время погрузки эшелона № 4025 на ст[анции] Гормоловка[1] самовольно сел в вагон, в котором находилась его жена и прибыл как спецпереселенец.

Прошу срочно проверить изложенные факты и результаты сообщить.

Одновременно направляю копии отношений Чертовского РО НКВД и Мельницкого Райисполкома.

[в-г]Приложение[в-г]: по тексту.

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Вписано від руки.*
[в-г] *Підкреслено машинописним способом.*
[г-в] *Написано в розбивку.*
[1] Ймовірно Гермаківка.

Nr 90

11 kwietnia 1940, Moskwa. Pismo zastępcy ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRS Wasilija Czernyszowa do ludowego komisarza spraw wewnętrznych USRS Iwana Sierowa w sprawie omyłkowo wysiedlonej Kazimiry Szwiec

[a-]Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich
Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych[-a]
„[b-]11[-b]" [b-]IV[-b] 19[b-]40[-b] r.
Nr [b-]27/3036[-b]
Moskwa, plac Dzierżyńskiego 2
telefon: centrala NKWD

Lit. „....."
Nr wch. ..... na nr .....
z ..... 19..... r.
W odpowiedzi powołać się
na nr, datę i oddział

Streszczenie:

[c-]Ściś[le] tajne[-c]

[a-]Do Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych USRS
komisarza bezpieczeństwa państw[owego] III rangi[-a]
tow. [c-d-]SIEROWA
m. Kijów[-d-c]

Podczas wysiedlania osadników z obwodu tarnopolskiego została omyłkowo zesłana SZWIEC Kazimira Francewna, urodzona w 1922 roku, pochodz[ąca] ze w[si] Niwra w rejonie mielnickim obwodu tarnopolskiego.

Okoliczności sprawy są następujące:

SZWIEC Kazimira Francewna, będąc w czasie wysiedlania z wizytą u swojego ojca, WACZINSKIEGO Franca Fridrionowicza, została zatrzymana wraz z rodziną ojca, podlegając wysiedleniu. Mąż SZWIEC Kazimiry, SZWIEC Marjan Iwanowicz podczas załadunku eszelonu nr 4025 na st[acji] Gormołowka[1] samowolnie wszedł do wagonu, w którym znajdowała się jego żona i przybył jako specprzesiedleniec.

Proszę o pilne sprawdzenie przedstawionych faktów i poinformowanie o wynikach.

Jednocześnie przesyłam kopie pism czortkowskiego RO NKWD i mielnickiego *rajispołkomu*.

[c-]Załącznik[-c]: jak w tekście.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Wpisano odręcznie.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*
[d-d] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[1] Prawdopodobnie Germakówka.

[8]-Заместитель народного комиссара внутренних дел Союза ССР
Комдив[8] (—) ЧЕРНЫШЕВ

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 460, арк. 58.
Оригінал, машинопис на бланку.
На документі резолюція: «т. Вадис. Ваше заключение? 18 VI. (—) Серов».
Без вкладення.

[a]-Zastępca Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych Związku SRS
komdiw[a] (—) CZERNYSZOW

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 460, k. 58.
Oryginał, maszynopis na formularzu.
Na dokumencie dopisek: t[owarzysz] Wadis. Wasza decyzja? 18 VI *z podpisem Iwana Sierowa.*
Załącznika brak.

№ 91

[До 13 квітня 1940, Дрогобич]. Список членів сімей військовополонених, які перебувають у таборах НКВС СРСР і підлягають виселенню із Дрогобицької області

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[б-а-в]Список[в-а]
членов семей военнопленных, находящихся в лагерях НКВД СССР, подлежащих выселению из Дрогобычской области[б]
[а]по гор[оду] [б]Дрогобычу[б-а]

№№ п.п.	Фамилия, имя и отчество главы семьи	Фамилия имя и отчество членов семьи		Возраст (сколько лет)	Адрес
1.	БАЕР Казимир Мартынович (стражник тюрьмы)	[г]п[оляк][г]	Мать БАЕР Станислава Францевна	1884 г.[г]	ул. Великая, 5[д]
			Отец – БАЕР Мартин[е] Юльянович	1875 г.	

[в-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-а] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Написано від руки.*
[г] *Рік народження не відповідає віку, наведеному в документі № 66.*
[д] *У документі № 66. – С. 498. – С. 498 – подано адресу:* Грюнвальдська, 79*; ймовірно Казимир Баєр з сім'єю мешкав на Грюнвальдській, оскільки там були службові квартири більшості співробітників Дрогобицької в'язниці, а також на цій вулиці мешкали його батьки.*
[е] *Було:* Магер.

Nr 91

[Przed 13 kwietnia 1940, Drohobycz]. Spis jeńców wojennych przebywających w obozach NKWD ZSRS oraz ich rodzin zamieszkałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu

[a-b-]Ściśle tajne[-b-a]

[b-a-c-]Spis[-c-a]
członków rodzin jeńców wojennych przebywających w obozach NKWD ZSRS, które podlegają wysiedleniu z obwodu drohobyckiego[-b]
[a-]z mias[ta] [b-]Drohobycza[-b-a]

Nr lp.	Nazwisko, imię i *otczestwo* głowy rodziny	Nazwisko, imię i *otczestwo* członków rodziny		Wiek (ile lat)	Adres
1.	BAJER Kazimierz s. Marcina (strażnik więzienny)	[d-P[olacy]-d]	Matka BAJER Stanisława c. Franciszka	1884 r.[e]	ul. Wielka 5[f]
			Ojciec – BAJER Marcin[g] s. Juliana	1875 r.	

[c-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Wpisano odręcznie.*
[e] *Rok urodzenia nie zgadza się z wiekiem podanym w Dokumencie nr 66.*
[f] *W Dokumencie nr 66, s. 499, podano adres:* Grunwaldzka 79. *Prawdopodobnie Kazimierz Bajer z rodziną mieszkał na Grunwaldzkiej, bo tam znajdowały się mieszkania służbowe większości pracowników drohobyckiego więzienia, tu zaś wpisano adres jego rodziców.*
[g] *Było:* Magier.

2.	БАБЧУК Станислав[1] Петрович (офицер)	г. п[оляки]г.	Жена – БАБЧУК Ольга[2] Антоновна	1912 г.	ул. [11] Листопада, 79
			Сестра жены – ДУНЕЦ Мария Антоновна[3]	1895 г.	
			Муж сестры – ДУНЕЦ Юзеф Базильевич	1890 г.	
			Сын сестры – ДУНЕЦ Богуслав Юзефович[4]	1923 г.	
			Сын сестры – ДУНЕЦ Раймонд Юзефович[5]	1926 г.	
3.	БУКОВСКИЙ Михаил Иванович (полицейский)	г. п[оляки]г.	Жена – БУКОВСКАЯ-СИНЕВАЯ Мария Станиславовна	1905 г.	ул. Самбурская, 36
			Дочь – БУКОВСКАЯ-СИНЕВАЯ Станислава Михайловна	1928 г.	
			Дочь – БУКОВСКАЯ-СИНЕВАЯ Елена Михайловна	1939 г.г	

[1] Прав. Владислав-Станислав. Див. документ № 65, примітка 5.

[2] Прав. Галина-Ольга. Див. документ № 65. – С. 466 та примітка 6.

[3] Дунєц Марія, депортована до Казахстану разом з чоловіком Юзефом, сестрою Галиною, а також синами – Раймундом і Богуславом. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 8; *Wigilijny pamiętnik pisany na zesłaniu* / ред. Czyżniewski T. // Gazeta Lubuska – wyd. internetowe (https://gazetalubuska.pl/wigilijny-pamietnik-pisany-na-zeslaniu/ar/7827589 [доступ 9 I 2022]).

[4] Дунєц Богуслав с. Юзефа (нар. 23 IX 1923 у Дрогобичі); вояк АП ген. Владислава Андерса, учасник битви за Арнем; після війни повернувся до Польщі; член ДРГМ. АІНП По, 668/1963; *Wigilijny pamiętnik...*; https://wbh.wp.mil.pl/pl/skanywyszukiwarka_bazy_personalne/?strona=610&kategoria_bazy_osobowej=4&imie=&nazwisko=&imie_ojca=&sygnatury=&sort=kategoria_bazy_osobowej&sort_type=%2B&miejsce_urodzenia= [доступ 9 I 2022]; https://babeczkiwkapieli.pl/moje-korzenie-dziadek-z-pilsudskim/ [доступ 9 I 2022].

[5] Дунєц Раймунд с. Юзефа, служив у лавах 1-ї дивізії ім. Тадеуша Костюшка. https://babeczkiwkapieli.pl/moje-korzenie-dziadek-z-pilsudskim/ [доступ 9 I 2022].

2.	BABCZUK Stanisław[1] s. Piotra (oficer)	d-P[olacy][-d]	Żona – BABCZUK Olga[2] c. Antoniego	1912 r.	ul. [11] Listopada 79
			Siostra żony – DUNIEC Maria c. Antoniego[3]	1895 r.	
			Mąż siostry – DUNIEC Józef s. Bazylego	1890 r.	
			Syn siostry – DUNIEC Bogusław s. Józefa[4]	1923 r.	
			Syn siostry – DUNIEC Rajmund s. Józefa[5]	1926 r.	
3.	BUKOWSKI Michał s. Jana (policjant)	d-P[olacy][-d]	Żona – BUKOWSKA-SINIEWA Maria c. Stanisława	1905 r.	ul. Samborska 36
			Córka – BUKOWSKA-SINIEWA Stanisława c. Michała	1928 r.	
			Córka – BUKOWSKA-SINIEWA Helena c. Michała	1939 r.[e]	

[1] Właśc. Władysław Stanisław. Zob. Dokument nr 65, przypis 5.

[2] Właśc. Halina Olga. Zob. Dokument nr 65, s. 467 oraz przypis 6.

[3] Maria Duniec, wywieziona do Kazachstanu wraz z mężem Józefem, synami Rajmundem i Bogusławem oraz siostrą Haliną. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 8; *Wigilijny pamiętnik pisany na zesłaniu*, oprac. T. Czyżniewski, „Gazeta Lubuska" – wyd. internetowe (https://gazetalubuska.pl/wigilijny-pamietnik-pisany-na-zeslaniu/ar/7827589 [dostęp 9 I 2022]).

[4] Bogusław Duniec s. Józefa (ur. 23 IX 1923 w Drohobyczu); żołnierz AP gen. Andersa, następnie uczestnik walk pod Arnhem. Po wojnie wrócił do Polski; członek ORMO. AIPN Po, 668/1963; *Wigilijny pamiętnik...*; https://wbh.wp.mil.pl/pl/skanywyszukiwarka_bazy_personalne/?strona=610&kategoria_bazy_osobowej=4&imie=&nazwisko=&imie_ojca=&sygnatury=&sort=kategoria_bazy_osobowej&sort_type=%2B&miejsce_urodzenia= [dostęp 9 I 2022]; https://babeczkiwkapieli.pl/moje-korzenie-dziadek-z-pilsudskim/ [dostęp 9 I 2022].

[5] Rajmund Duniec s. Józefa, żołnierz 1. Dywizji im. Tadeusza Kościuszki. https://babeczkiwkapieli.pl/moje-korzenie-dziadek-z-pilsudskim/ [dostęp 9 I 2022].

4.	ВИЛЬЧИНСКИЙ Юзеф Юльевич[6] (полицейский)	г-н[семцы]-г	Жена – ВИЛЬЧИНСКАЯ Луиза-Матильда-Мария Антоновна	1901 г.	ул. Ив[ана] Франка, 36
			Сын – ВИЛЬЧИНСКИЙ Юльян Юзефович[7]	1926 г.	
			Дочь – ВИЛЬЧИНСКАЯ Татьяна Юзефовна	1928 г.	
			Дочь – ВИЛЬЧИНСКАЯ Гражина Юзефовна	1921 г.	
			Сын – ВИЛЬЧИНСКИЙ Эресс Юзефович	1931 г.	
		г-н[оляк]-г	Брат – ВИЛЬЧИНСКИЙ Мадеуш Юльевич	1912 г.	
5.	ВОЙЦЕХОВСКИЙ Вавжинец Томашевич (стражник тюрьмы)	г-н[оляки]-г	Жена – ВОЙЦЕХОВСКАЯ Флорентина Юзефовна	1901 г.	ул. Ставище, 11[г]
			Сын – ВОЙЦЕХОВСКИЙ Станислав Вавжинец	1925 г.	
6.	ГЛИНСКИЙ Кароль Казимирович (стражник тюрьмы)	г-н[оляки]-г	*Жена – ГЛИНСКАЯ [...][з] Валериановна*	1895 г.	ул. Завалье, 2[г] г-больна-г г-[отсутствовала]-г
			Дочь – ГЛИНСКАЯ Ядвига Каролевна	1921 г.	

[г] *У документі № 66 подано адресу:* Грюнвальдська, 79.

- *Викреслено від руки.*

[з] *Ім'я нерозбірливе. Згідно з документом № 66. – С. 486:* Гелена.

[6] Вільчинський Юзеф с. Юліана (нар. 1898 в Мелиці Перемишльського пов., загинув 5 або 6 IV 1940 у Калініні); ст. підстаршина ДП; з 1919 в ДП – у повітовій команді ДП Жешува, а також – поліцейської дільниці ДП у Блажовій Жешувського пов.; з листопаду 1938 – комендант поліцейської дільниці ДП Ланьцуту; полонений 26 IX 1939 у Львові, переведений 16 XII 1939 з Київської в'язниці до Осташковського табору; номер у списку вивезених – [3], 84; брата, дружину і дітей 13 IV 1940 депортували в Казахстан; поданий 1957 та 1971 у розшук на підставі запиту сестри. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 21; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – Т. 2. – С. 995; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 1. – С. 245.

[7] Вільчинський Юліан с. Юзефа і Луїзи (нар. 27 VIII 1926 в Дрогобичі); після війни мешк. в м. Легіонове Варшавського воєв., працював столярем, за вироком окружного військового суду № 1 від XII 1949 був відправлений до Варшавської в'язниці № 1. АІНП, 2449/1.

4.	WILCZYŃSKI Józef s. Juliana[6] (policjant)	[d-]N[iemcy][-d]	Żona – WILCZYŃSKA Luiza Matylda Maria c. Antoniego	1901 r.	ul. Iw[ana] Franki 36
			Syn – WILCZYŃSKI Julian s. Józefa[7]	1926 r.	
			Córka – WILCZYŃSKA Tatiana c. Józefa	1928 r.	
			Córka – WILCZYŃSKA Grażyna c. Józefa	1921 r.	
			Syn – WILCZYŃSKI Eriess s. Józefa	1931 r.	
		[d-]P[olak][-d]	Brat – WILCZYŃSKI Mateusz s. Juliana	1912 r.	
5.	WOJCIECHOWSKI Wawrzyniec s. Tomasza (strażnik więzienny)	[d-]P[olacy][-d]	Żona – WOJCIECHOWSKA Florentyna c. Józefa	1901 r.	ul. Stawiszcze 11[h]
			Syn – WOJCIECHOWSKI Stanisław s. Wawrzyńca.	1925 r.	
6.	GLIŃSKI Karol s. Kazimierza (strażnik więzienny)	[d-]P[olacy][-d]	[i-]Żona – GLIŃSKA [...][-i] c. Waleriana[-j]	1895 r.	ul. Zawale 2[h] [d-]chora[-d]
			[i-]Córka – GLIŃSKA Jadwiga c. Karola[-j]	1921 r.	[d-][nieobecna][-d]

[h] *W Dokumencie nr 66 podano adres:* Grunwaldzka 79.

[i-j] *Skreślono odręcznie.*

[j] *Imię nieczytelne. W Dokumencie nr 66, s. 487:* Helena.

[6] Józef Wilczyński s. Juliana (ur. 1898 w Medyce, pow. przemyski, zamordowany 5 lub 6 IV 1940 w Kalininie); st. przod. PP. W policji od 1919, m.in. w Komendzie Powiatowej PP w Rzeszowie i na Posterunku PP w Błażowej, pow. rzeszowski; od listopada 1938 kmdt Posterunku PP w Łańcucie; wzięty do niewoli 26 IX 1939 we Lwowie, 16 XII 1939 przeniesiony z więzienia w Kijowie do obozu ostaszkowskiego, nr listy wywózkowej [3], 84. Żona, dzieci oraz brat zostali deportowani 13 IV 1940 do Kazachstanu. W l. 1957 i 1971 Józef Wilczyński był oficjalnie poszukiwany na wniosek siostry. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 21; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 2, s. 995; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 245.

[7] Julian Wilczyński s. Józefa i Luizy (ur. 27 VIII 1926 w Drohobyczu); po wojnie zam. w Legionowie, woj. warszawskie, z zawodu cieśla. Na mocy wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego Nr 1 w grudniu 1949 osadzony w Więzieniu Warszawa I. AIPN, 2449/1.

7.	ГРОНОВСКИЙ[к] Сигизмунд Петрович (тюремщик)	[г]п[оляки][г]	Жена – ГРОНОВСКАЯ[і] Янина Гшегошевна	1914 г.	ул. Войтова-Гора, 36-А[е]
			Ее мать – АДАМОВИЧ Барбара Станиславовна	1893 г.[г]	
8.	ГОРДЫНСКИЙ Збигнев Степанович (офицер)	[г]п[оляки][г]	Отец – ГОРДЫНСКИЙ Степан Андреевич	1888 г.[г]	ул. [11] Листопада, 43
			Мать ГОРДЫНСКАЯ Мария Романовна	1890 г.	
			Сестра – ГОРДЫНСКАЯ Элеонора Стефановна	*1916 г.*	[г]отсутств[овала][г]
			Брат – ГОРДЫНСКИЙ Роман Стефанович[8]	1929 г.	
			Сестра – Тереза Стефановна	1933 г.	
			Сестра – ГОРДЫНСКАЯ Мария Стефановна	1935 г.	
			Мать жены – ДЖУЛИНСКАЯ Ванда[г] Фредериковна	*1865 г.*	[г]больная[г]
9.	ДИДЛЮХ Владислав Михайлович[9] (офицер, полицейский)	[г]п[оляки][г]	Жена – ДИДЛЮХ Иосифа Иосифовна[10]	1898 г.	ул. Войтова-Гора, 30
			Дочь – ДИДЛЮХ Зофия Владиславовна	1929 г.	
			Сын – ДИДЛЮХ Януш Владиславович[11]	1932 г.	
			Мать жены – СЕВЕРИНА Ида Романовна	1869 г.	[г]больная[г]

[к] *Було:* Грановский.

[і] *Було:* Грановская.

[г] *У Документі № 65. – С. 468:* Джулынска Мария.

[8] Гординський Роман Мар'ян с. Стефана і Марії (нар. 23 XI 1929 в Дрогобичі), після війни мешк. в Польщі. АІНП, 1003/132117.

[9] Дідлюх або Дідлух Владислав Юзеф, с. Міхала (нар. 13 VIII 1896 у Доброновичах на Буковині, вбитий між 13 та 16 IV 1940 у Калініні); підпоручник піх. зап. (1 IX 1932), аспірант ДП (1 III 1936); закінчив Чернівецьку гімназію; з березня 1915 до лютого 1918 служив у 3-му пп. ПЛ; з лютого до жовтня 1918 – в ПВО – у 32-му пп. (пс. «Чарнецький»); з 1 III 1920 в поліції; у грудні

7.	GRONOWSKI[k] Zygmunt s. Piotra (dozorca więzienny)	-P[olacy]-	Żona ⊥ GRONOWSKA[l] Janina c. Grzegorza	1914 r.	ul. Wójtowa Góra, 36-A[h]
			Jej matka – ADAMOWICZ Barbara c. Stanisława	1893 r.[e]	
8.	HORDYŃSKI Zbigniew s. Stefana (oficer)	-P[olacy]-	Ojciec – HORDYŃSKI Stefan s. Andrzeja	1888 r.[e]	ul. [11] Listopada 43
			Matka HORDYŃSKA Maria c. Romana	1890 r.	
			⊢Siostra – HORDYŃSKA Eleonora c. Stefana⊣	⊢1916 r.⊣	-nieob[ecna]-
			Brat – HORDYŃSKI Roman s. Stefana[8]	1929 r.	
			Siostra – Teresa c. Stefana	1933 r.	
			Siostra – HORDYŃSKA Maria c. Stefana	1935 r.	
			⊢Matka żony – DŻULIŃSKA Wanda[m] c. Fryderyka⊣	⊢1865 r.⊣	-chora-
9.	DIDLUCH Władysław s. Michała[9] (oficer, policjant)	-P[olacy]-	Żona – DIDLUCH Józefa c. Józefa[10]	1898 r.	ul. Wójtowa Góra 30
			Córka – DIDLUCH Zofia c. Władysława	1929 r.	
			Syn – DIDLUCH Janusz s. Władysława[11]	1932 r.	
			Matka żony – SIEWIERINA Ida c. Romana	1869 r.	-chora-

[k] *Było:* Granowski.

[l] *Było:* Granowska.

[m] *W Dokumencie nr 65, s. 469:* Dżułyńska Maria.

[8] Roman Marian Hordyński s. Stefana i Marii (ur. 23 XI 1929 w Drohobyczu); po wojnie wrócił do Polski. AIPN, 1003/132117.

[9] Władysław Józef Didluch lub Didłuch s. Michała (ur. 13 VIII 1896 w Dobronowicach na Bukowinie, zamordowany między 13 a 16 IV 1940 w Kalininie); ppor. piech. rez. (1 IX 1932), asp. PP (1 III 1936). Absolwent gimnazjum w Czerniowcach. Od marca 1915 do lutego 1918 w LP (3. pp), od lutego do października 1918 w POW, ps. „Czarnecki" (przydział 32. pp). W policji od 1 III 1920; w grudniu 1934 ukończył Szkołę Oficerów PP w Warszawie; w 1936 pełnił służbę na Komisariacie PP w Drohobyczu; od 1 I 1938 zca kierownika Komisariatu PP w Borysławiu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD w październiku 1939 w Borysławiu, przebywał w obozie ostaszkowskim, nr listy wywózkowej

10.	ДРОГОВСКИЙ Вицентий Михайлович (полицейский)	[г]п[оляки][-г]	Жена – ДРОГОВСКАЯ Иосифа Ивановна	1893 г.	ул. Святого Хреста, 136
			Дочь – МУСАЛА Казимира Адам[овна][б]	1920 г.	
			Сын – ДРОГОВСКИЙ Вячеслав[к] Вицентиевич	1928 г.	
11.	КУХАРЧАК[л] Тадеуш Михайлович[12] (полицейский)	[г]п[оляки][-г]	[ж]Жена – КУХАРЧАК[л] Ванда Эдвардовна[м] Сын[-ж]	1913 г.	ул. [11] Листопада, 19[е]
			[ж]Его сестра – Сузана Петровна[-ж]	1914 г.[г]	[г]отсутств[овали][-г]
12.	КВЯТКОВСКИЙ Станислав Юзефович (стражник тюрьмы)	[г]п[оляки][-г]	Жена – КВЯТКОВСКАЯ Ванда Лукашевна	1906 г.	ул. Охоронок, 9[е] [г]отсутств[овала][-г]
13.	КЕРНЕР Яков Германович (офицер)	[г]п[оляки][-г]	Жена – КЕРНЕР Эмилия[н] Мировна	1907 г.	ул. Войтова-Гора, 5

1934 закінчив Варшавську школу офіцерів ДП; у 1936 служив співробітником відділку поліції ДП Дрогобича; з 1 I 1938 – заст. керівника відділку поліції ДП у Бориславі; заарештований у жовтні 1939 в Бориславі співробітниками НКВС, перебував у Осташковському таборі, номер у списку вивезених – 023/1, 45, 4803; поданий 1946 і 1958 у розшук на підставі запиту дружини. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 7; *Miednoje. Księga Cmentarna...* – T. 1. – С. 142; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 1. – С. 374; Pilecki J.M., *Mord w Kalininie i Zakład Karny w Drohobyczu* // Ziemia Drohobycka, 2007. – № 19–20. – С. 9.

[б] *У документі № 66. – С. 492:* Мусява.

[к] *У документі № 66. – С. 492:* Чеслав.

[л] *Було:* Кухарчук.

[м] *У документі № 66. – С. 496:* Леонардовна.

[н] *У документі № 65. – С. 464:* Мольвина.

[10] Дідлюх Юзефа, дружина Владислава, депортувана з дітьми 13 IV 1940 у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 24 (тут прізвище: Дідлухова).

[11] Дідлюх Януш Станіслав, с. Владислава і Юзефи (нар. 21 I 1932 в Дрогобичі); після війни виїхав до Польщі. Ймовірно тотожний з Дідлухом Янушем (нар. у Дрогобичі) інженером-механіком, випускником Сілезького технологічного університету; мешк. в м. Глівіце. АІНП Ка, 182/139170; АІНП Ка, 768/1; *Program Politechniki Śląskiej im. Wincentego Pstrowskiego za rok akademicki 1957/58.* – Gliwice, 1958. – С. 205 (http://delibra.bg.polsl.pl › Content › BCPS_28148_1... [доступ 25 VIII 2022]).

[12] Прав.: Петрович. Див. документ № 66, примітка 57.

10.	DROGOWSKI Wincenty s. Michała (policjant)	[d]-P[olacy]-[d]	Żona ⚭ DROGOWSKA Józefa c. Jana	1893 r.	ul. Świętego Krzyża 136
			Córka – MUSAŁA Kazimiera c. Adam[a][n]	1920 r.	
			Syn – DROGOWSKI Wiaczesław[o] s. Wincentego	1928 r.	
11.	KUCHARCZAK[p] Tadeusz s. Michała[12] (policjant)	[d]-P[olacy]-[d]	[i]-Żona – KUCHARCZAK[p] Wanda c. Edwarda[r] Syn-[i]	1913 r.	ul. [11] Listopada 19[h]
			[i]-Jego siostra Suzana c. Piotra-[i]	1914 r.[e]	[d]-nieob[ecni]-[d]
12.	KWIATKOWSKI Stanisław s. Józefa (strażnik więzienny)	[d]-P[olacy]-[d]	Żona – KWIATKOWSKA Wanda c. Łukasza	1906 r.	ul. Ochronek 9[h] [d]-nieob[ecna]-[d]
13.	KERNER Jakub s. Hermana (oficer)	[d]-P[olacy]-[d]	Żona – KERNER Emilia[s] c. Mira	1907 r.	ul. Wójtowa Góra 5

023/1, 45, 4803. W l. 1946 i 1958 oficjalnie poszukiwany na wniosek żony. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 7; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 142; *„Ubity w Kalininie, zachorónieny w Miednom"...*, t. 1, s. 374; J.M. Pilecki, *Mord w Kalininie i Zakład Karny w Drohobyczu*, „Ziemia Drohobycka" 2007, nr 19/20, s. 9.

[n] *W Dokumencie nr 66, s. 493:* Musiawa.

[o] *W Dokumencie nr 66, s. 493:* Czesław.

[p] *Było:* Kucharczuk.

[r] *W Dokumencie nr 66, s. 497:* c. Leonarda.

[s] *W Dokumencie nr 65, s. 465:* Malwina.

[10] Józefa Didluch, żona Władysława, wywieziona z dziećmi 13 IV 1940 w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 24 (tu nazwisko: Didłuchowa).

[11] Janusz Stanisław Didluch s. Władysława i Józefy (ur. 21 I 1932 w Drohobyczu); po wojnie wrócił do Polski. Prawdopodobnie tożsamy z Januszem Didluchem (ur. w Drohobyczu), inż. mechaniki, absolwentem Politechniki Śląskiej, zam. w Gliwicach. AIPN Ka, 182/139170; AIPN Ka, 768/1; *Program Politechniki Śląskiej im. Wincentego Pstrowskiego za rok akademicki 1957/58*, Gliwice 1958, s. 205 (http://delibra.bg.polsl.pl › Content › BCPS_28148_1...) [dostęp 25 VIII 2022]).

[12] Właśc. s. Piotra. Zob. Dokument nr 66, przypis 57.

14.	ЛЯСКОВСКИЙ Михаил Иосифович[13] (полицейский)	г-п[оляки]-г	Жена – ЛЯСКОВСКАЯ Стефания Гвидовна	1904 г.	ул. Снежная, 49
			Сын – ЛЯСКОВСКИЙ Збигнев Михайлович[14]	1933 г.	
			Сын – ЛЯСКОВСКИЙ Тадеуш Михайлович	1938 г.	
15.	ЛЕВИ Тадеуш Станиславович (офицер)	г-п[оляки]-г	Отец – ЛЕВИ Станислав Якубович[15]	1880 г.	ул. Красноармейская ([Святого] Юра), 23
			Мать – ЛЕВИ Казимира Станиславовна	1893 г.	
			Брат – ЛЕВИ Стефан Станиславович	1937 г.	
16.	ОЛЬШЕВСКИЙ Станислав Янович (стражник тюрьмы)	г-п[оляки]-г	Жена – ОЛЬШЕВСКАЯ Евгения Юзефовна	1903 г.	ул. Поперечная, 16[e]
			Ребенок		
			Ребенок		
			Ребенок		
17.	ОЖГА Антон Францевич (стражник тюрьмы)	г-п[оляки]-г	Жена – ОЖГА Станислава Иосифовна	1898 г.	ул. Грунвальдская, 62
			Ребенок		
			Ребенок		
18.	ПОЧЕХА Юзеф Мартынович (стражник тюрьмы)	г-п[оляки]-г	Жена – ПОЧЕХА Юлия Юзефовна	1902 г.[f]	ул. Грунвальдская, 68[e]

[13] Лясковський Міхал с. Юзефа (нар. 10 X 1897 у Підгірцях, Золочівський пов., загинув між 9 та 11 IV 1940 у Калініні), ст. пост. ДП; служив у поліції Бендзинського пов. (у тому числі в III поліцейській дільниці ДП у Бендзині); з 19 I 1937 у Львівському воєв.; заарештований 20 IX 1939 у Долині Станіславівське воєв., переведений 25 XI 1939 з Станіславської в'язниці до Юхновського табору, а звідти 27 XII 1939 – до Осташковського табору; номер у списку вивезених – 012/2, 87, 2508; дружину Стефанію з дітьми 13 IV 1940 депортували до віддалених регіонів СРСР; з 1959 перебував у розшуку на підставі запиту дружини. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 12; *Miednoje. Księga cmentarna...* – Т. 1. – С. 487; *«Убиты в Калинине, захоронены в Медном». Книга памяти...* – Т. 1. – С. 679.

[14] Лясковський Збігнєв-Адам, с. Міхала і Стефанії (нар. 6 VIII 1933 в Сосновці); після війни повернувся до Польщі. АІНП Ка, 198/627.

[15] Леві Станіслав, 60 років, пенсіонер, депортований 13 IV 1940 з дружиною і дитиною до віддалених регіонів СРСР, де й помер. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 13.

14.	LASKOWSKI Michał s. Józefa[13] (policjant)	d-P[olacy]-d	Żona – LASKOWSKA Stefania c. Gwidona	1904 r.	ul. Śnieżna 49
			Syn – LASKOWSKI Zbigniew s. Michała[14]	1933 r.	
			Syn – LASKOWSKI Tadeusz s. Michała	1938 r.	
15.	LEWI Tadeusz s. Stanisława (oficer)	d-P[olacy]-d	Ojciec – LEWI Stanisław s. Jakuba[15]	1880 r.	ul. Krasnoarmiejska ([Świętego] Jura) 23
			Matka – LEWI Kazimiera c. Stanisława	1893 r.	
			Brat – LEWI Stefan s. Stanisława	1937 r.	
16.	OLSZEWSKI Stanisław s. Jana (strażnik więzienny)	d-P[olacy]-d	Żona – OLSZEWSKA Eugenia c. Józefa	1903 r.	ul. Popieleczna 16[h]
			Dziecko		
			Dziecko		
			Dziecko		
17.	OŻGA Antoni s. Franciszka (strażnik więzienny)	d-P[olacy]-d	Żona – OŻGA Stanisława c. Józefa	1898 r.	ul. Grunwaldzka 62
			Dziecko		
			Dziecko		
18.	POCIECHA Józef s. Marcina (strażnik więzienny)	d-P[olacy]-d	Żona – POCIECHA Julia c. Józefa	1902 r.[e]	ul. Grunwaldzka 68[h]

[13] Michał Laskowski s. Józefa (ur. 10 X 1897 w Podhorcach, pow. złoczowski, zamordowany między 9 a 11 IV 1940 w Kalininie); st. post. PP. Służbę pełnił w policji pow. będzińskiego (m.in. w III Komisariacie PP w Będzinie), od 19 I 1937 w woj. lwowskim. Aresztowany 20 IX 1939 w Dolinie, woj. stanisławowskie, 25 XI 1939 przewieziony z więzienia w Stanisławowie do obozu juchnowskiego, a stamtąd 27 XII 1939 przybył do obozu ostaszkowskiego; nr listy wywózkowej 012/2, 87, 2508. Żona Stefania z dziećmi 13 IV 1940 została deportowana w głąb Rosji sowieckiej. W 1959 Michał Laskowski był oficjalnie poszukiwany na wniosek żony. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 12; *Miednoje. Księga Cmentarna...*, t. 1, s. 487; *„Ubity w Kalininie, zachoronieny w Miednom"...*, t. 1, s. 679.

[14] Zbigniew Adam Laskowski s. Michała i Stefanii (ur. 6 VIII 1933 w Sosnowcu); po wojnie wrócił do Polski. AIPN Ka, 198/627.

[15] Stanisław Lewi, lat 60, emeryt, wywieziony wraz z żoną i dzieckiem 13 IV 1940 w głąb Rosji sowieckiej; zmarł na zesłaniu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 13.

19.	ПЕНХЕРЕК Станислав Янович (стражник тюрьмы)	[–п[оляки][г]	Жена – ПЕНХЕРЕК Лидия Станиславовна	1918 г.	ул. Школьная, 1
			Отец жены – КОСАКОВСКИЙ Станислав Александрович[16]	1897 г.	
			Мать жены – КОСАКОВСКАЯ Степанида	1899 г.	
			Сестра жены – КОСАКОВСКАЯ Елизавета Станиславовна	1924 г.	
			Брат жены – КОСАКОВСКИЙ Леонард Станиславович	1925 г.	
20.	ПЕТРУСЯК[о] Юзеф Войцехович (тюремщик)	[–п[оляки][г]	Жена – ПЕТРУСЯК[о] Зофия	1908 г.[г]	ул. Чкалова ([Святого] Яна), 2[е]
21.	ПЕНДРАК Францишек Юзефович (стражник тюрьмы)	[–п[оляки][г]	Жена – ПЕНДРАК Агата Яновна Дочь – ПЕНДРАК Янина Францишевна Ребенок Ребенок	1888 г.	ул. Охоронок, 2
22.	ПАЛИЦА Матеуш Янович-Винцентьевич (стражник тюрьмы)	[–п[оляки][г]	Жена – ПАЛИЦА Катаржина Владимировна[а]	1891 г.[г]	ул. Коминарская, 23
			Сын – ПАЛИЦА Казимир Матеушевич	1919 г.	
			Дочь – ПАЛИЦА Елена Матеушевна	1921 г.[г]	
			Дочь – ПАЛИЦА Станислава Матеушевна	1924 г.	
			Сын – ПАЛИЦА Иосиф Матеушевич	1926 г.[г]	
			Дочь – ПАЛИЦА Нина[р] Матеушевич	1928 г.	

[о] *Було:* Петрусик.

[а] *У документі № 66. – С. 490:* Валентиновна.

[р] *У документі № 66. – С. 490:* Янина.

[16] Ймовірно Коссаковський, 50 років, підофіцер ВП, депортований 13 IV 1940 з Дрогобича разом з дружиною і двома дітьми до віддалених регіонів СРСР. Там само. – С. 11.

19.	PĘCHEREK Stanisław s. Jana (strażnik więzienny)	d-P[olacy][-d]	Żona – PĘCHEREK Lidia c. Stanisława	1918 r.	ul. Szkolna 1
			Ojciec żony – KOSAKOWSKI Stanisław s. Aleksandra[16]	1897 r.	
			Matka żony – KOSAKOWSKA Stiepanida	1899 r.	
			Siostra żony – KOSAKOWSKA Elżbieta c. Stanisława	1924 r.	
			Brat żony – KOSAKOWSKI Leonard s. Stanisława	1925 r.	
20.	PIETRUSIAK[t] Józef s. Wojciecha (dozorca więzienny)	d-P[olacy][-d]	Żona – PIETRUSIAK[t] Zofia	1908 r.[e]	ul. Czkałowa ([Świętego] Jana) 2[h]
21.	PĘDRAK Franciszek s. Józefa (strażnik więzienny)	d-P[olacy][-d]	Żona – PĘDRAK Agata c. Jana, Córka – PĘDRAK Janina c. Franciszka Dziecko Dziecko	1888 r.	ul. Ochronek 2
22.	PALICA Mateusz s. Jana Wincentego (strażnik więzienny)	d-P[olacy][-d]	Żona – PALICA Katarzyna c. Włodzimierza[u]	1891 r.[e]	ul. Kominiarska 23
			Syn – PALICA Kazimierz s. Mateusza	1919 r.	
			Córka – PALICA Helena c. Mateusza	1921 r.[e]	
			Córka – PALICA Stanisława c. Mateusza	1924 r.	
			Syn – PALICA Józef s. Mateusza	1926 r.[e]	
			Córka – PALICA Nina[w] c. Mateusza	1928 r.	

[t] *Było:* Pietrusik.
[u] *W Dokumencie nr 66, s. 491:* c. Walentego.
[w] *W Dokumencie nr 66, s. 491:* Janina.
[16] Prawdopodobnie Kossakowski, lat 50, podoficer WP, wywieziony z Drohobycza wraz z żoną i dwojgiem dzieci w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Ibidem*, s. 11.

23.	ПИСКАДЛО Виктор Андреевич (офицер)	[поляки][г]	Мать – ПИСКАДЛО Юзефа Ивановна	1884 г.[г]	ул. Голебя, 8
			Сестра его – ПИСКАДЛО Мария Андреевна	1916 г.	
			Брат его – ПИСКАДЛО Казимир Андреевич	1920 г.	
24.	СТАНКЕВИЧ Михаил Андреевич (стражник тюрьмы)	[поляки][г]	Жена – СТАНКЕВИЧ Тереза Юзефовна	1906 г.[г]	ул. Грунвальдская[в], 5[в]
			Дочь – СТАНКЕВИЧ Марта Михайловна	1925 г.	
25.	ТЕСЛЯ Иван Михайлович[17]	[поляки][г]	Жена – ТЕСЛЯ Стефания Ивановна	1899 г.	ул. Школьная, 1
			Дочь – ТЕСЛЯ Данута Ивановна[18]	1925 г.	
			Сын – ТЕСЛЯ Здислав Ивановича	1927 г.	
			Дочь – ТЕСЛЯ Евгения Ивановна[19]	1929 г.	
			Дочь – ТЕСЛЯ Валерия Ивановна[20]	1931 г.	
26.	ТАЛЯСКА Болеслав Иосифович (стражник тюрьмы)	[поляки][г]	Жена – ТАЛЯСКА Станислава	1902 г.	ул. Тихая, 7[в]

[в] *Було:* Грунвальського.

[17] Прав. Цесля Ян с. Міхала (нар. 15 IV 1897 у Вульці-Туребській, Тарнобжеський пов., пом. 9 IV 1940 в Осташкові), аспірант СВ. Заарештований у вересні 1939 в Дрогобичі, за відомостями його сім'ї помер у Осташковському таборі. У книзі *Miednoje. Księga cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego* співробітник ДП; дружину – Стефанію Цеслю з 4-ма дітьми 13 IV 1940 депортували до віддалених регіонів СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 6; *Miednoje. Księga cmentarna...* – Т. 1. – С. 108; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 12 VIII 2022]); Pilecki J.M., *Mord w Kalininie...*

[18] Прав. Цесля Данута д. Яна і Стефанії (нар. 1925), депортована з Дрогобича у квітні 1940, заслана в Костанайську обл. (Казахська РСР), репатрійована в 1946. «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 12 VIII 2022]).

[19] Прав. Цесля-Безвінська Євгенія, донька Яна і Стефанії (нар. 26 VI 1930), депортована з Дрогобича у квітні 1940, заслана в Костанайську обл. (Казахська РСР), репатрійована в 1946. Там само; АІНП Ка 182/108354; АІНП Ка 768/1.

[20] Прав. Цесля Валерія д. Яна і Стефанії (нар. 1931), депортована у квітні 1940 з Дрогобича, заслана в Костанайську обл. (Казахська РСР), репатрійована в 1946. «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 12 VIII 2022]).

23.	PISKADŁO Wiktor s. Andrzeja (oficer)	d-P[olacy][d]	Matka – PISKADŁO Józefa s. Iwana	1884 r.[c]	ul. Gołębia 8
			Jego siostra – PISKADŁO Maria c. Andrzeja	1916 r.	
			Jego brat – PISKADŁO Kazimierz s. Andrzeja	1920 r.	
24.	STANKIEWICZ Michał s. Andrzeja (strażnik więzienny)	d-P[olacy][d]	Żona – STANKIEWICZ Teresa c. Józefa	1906 r.[c]	ul. Grunwaldzka[x] 5[h]
			Córka – STANKIEWICZ Marta c. Michała	1925 r.	
25.	TIESLA Jan s. Michała[17]	d-P[olacy][d]	Żona – TIESLA Stefania c. Jana	1899 r.	ul. Szkolna 1
			Córka – TIESLA Danuta c. Jana[18]	1925 r.	
			Syn – TIESLA Zdzisław s. Jana	1927 r.	
			Córka – TIESLA Eugenia c. Jana[19]	1929 r.	
			Córka – TIESLA Waleria c. Jana[20]	1931 r.	
26.	TALASKA Bolesław s. Józefa (strażnik więzienny)	d-P[olacy][d]	Żona – TALASKA Stanisława	1902 r.	ul. Cicha 7[h]

[x] *Było:* Grunwaldzkiego.

[17] Właśc. Jan Cieśla s. Michała (ur. 15 IV 1897 w Wólce Turebskiej, pow. tarnobrzeski, zm. 9 IV 1940 w Ostaszkowie); asp. SW. Aresztowany w Drohobyczu we wrześniu 1939; wg informacji rodziny zmarł w obozie ostaszkowskim. W opracowaniu *Miednoje. Księga cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego* zidentyfikowany jako funkcjonariusz PP. Żona Stefania Cieślowa z czworgiem dzieci została wywieziona 13 IV 1940 w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 6; *Miednoje. Księga cmentarna...*, t. 1, s. 108; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 12 VIII 2022]); J.M. Pilecki, *Mord w Kalininie...*

[18] Właśc. Danuta Cieśla c. Jana i Stefanii (ur. 1925); deportowana z Drohobycza w kwietniu 1940, zesłana do obw. kustanajskiego (Kazachska SRS), repatriowana w 1946. „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 12 VIII 2022]).

[19] Właśc. Eugenia Cieśla, po mężu Bezwińska, c. Jana i Stefanii (ur. 26 VI 1930); deportowana z Drohobycza w kwietniu 1940, zesłana do obw. kustanajskiego (Kazachska SRS), repatriowana w 1946. *Ibidem*; AIPN Ka, 182/108354; AIPN Ka, 768/1.

[20] Właśc. Waleria Cieśla c. Jana i Stefanii (ur. 1931); deportowana z Drohobycza w kwietniu 1940, zesłana do obw. kustanajskiego (Kazachska SRS), repatriowana w 1946. „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 12 VIII 2022]).

27.	ФУРОВИЧ Марек Станиславович (стражник тюрьмы)	г-п[оляки]-г	ж-Жена – ФУРОВИЧ Елена Александров[-на]	42 л[ет]	ул. Борславская, 31 г-отсутств[овали, будут] выселены по Борславу-г
			Сын – ФУРОВИЧ Станислав Марекович	15 л[ет]	
			Дочь – ФУРОВИЧ Тереза Марековна	12 л[ет]	
			Дочь – ФУРОВИЧ Мареша Марековна	3 г[ода]	
			Его отец – ФУРОВИЧ Станислав Янович-ж	1859 г.	
28.	ЦЕМБЖИНСКИЙ Никифор[21] Андреевич (тюремщик)	г-п[оляки]-г	Жена – ЦЕМБЖИНСКАЯ Яныка КУРШИНСКАЯ[22]	1916 г.	ул. Грунвальдская, 74с
29.	ЧЕРНЯК Ян Юзефович (полицейский)	г-п[оляки]-г	Жена – ЧЕРНЯК Юзефа Михайловна	1890 г.	ул. Чкалова ([Святого] Яна), 30
			Дочь – ЧЕРНЯК Елена Яновна	1918 г.г	
			Дочь – ЧЕРНЯК Станислава Яновна	1923 г.	
			Сын – ЧЕРНЯК Вячеслав[г] Янович	1925 г.	
			Сын – ЧЕРНЯК Леон Янович	1927 г.	
			Дочь – ЧЕРНЯК Мария Яновна	1928 г.	
			Дочь – ЖЕЛЕЗНЯК Янина Яновна[23]	1910 г.	
			Сын дочери – ЖЕЛЕЗНЯК Адам Юзефович	1928 г.	
			Дочь дочери – ЖЕЛЕЗНЯК Ира Юзефовна	1930 г.	
			Дочь дочери – ЖЕЛЕЗНЯК Данка Юзефовна	1936 г.	

г *У документі № 66. – С. 492:* Мечеслав.

[21] Прав. Ціонжинський Войцех Ніцефор. Див. документ № 66, примітка 42.

[22] Прав. Ціонжинська Яніна (дів. пр. Корчинська). Див. документ № 66, примітка 43.

[23] Железняк Яніна, 32 роки, дружина підстаршини ДП, депортована 13 IV 1940 з трьома дітьми у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 23.

27.	FUROWICZ Marek s. Stanisława (strażnik więzienny)	[d]P[olacy][d]	[b]Żona – FUROWICZ Helena c. Aleksand[ra]	42 l[ata]	ul. Borysławska, 31 [d]-nieob[ecni, zostaną] wysiedleni z Borysławia[-d]
			Syn – FUROWICZ Stanisław s. Marka	15 l[at]	
			Córka – FUROWICZ Teresa c. Marka	12 l[at]	
			Córka – FUROWICZ Mariesza c. Marka	3 l[ata]	
			Jego ojciec – FUROWICZ Stanisław s. Jana[-i]	1859 r.	
28.	CEMBRZYŃSKI Nikifor[21] s. Andrzeja (dozorca więzienny)	[d]P[olacy][d]	Żona – CEMBRZYŃSKA Janyka [z domu] KURSZYŃSKA[22]	1916 r.	ul. Grunwaldzka 74[h]
29.	CZERNIAK Jan s. Józefa (policjant)	[d]P[olacy][d]	Żona – CZERNIAK Józefa c. Michała	1890 r.	ul. Czkałowa ([Świętego] Jana) 30
			Córka – CZERNIAK Helena c. Jana	1918 r.[e]	
			Córka – CZERNIAK Stanisława c. Jana	1923 r.	
			Syn – CZERNIAK Wiaczesław[y] s. Jana	1925 r.	
			Syn – CZERNIAK Leon s. Jana	1927 r.	
			Córka – CZERNIAK Maria c. Jana	1928 r.	
			Córka – ŻELEŹNIAK Janina c. Jana[23]	1910 r.	
			Syn córki – ŻELEŹNIAK Adam s. Józefa	1928 r.	
			Córka córki – ŻELEŹNIAK Ira c. Józefa	1930 r.	
			Córka córki – ŻELEŹNIAK Danka c. Józefa	1936 r.	

[y] *W Dokumencie nr 66, s. 493:* Mieczysław.

[21] Właśc. Ciążyński Wojciech Nicefor. Zob. Dokument nr 66, przypis 42.

[22] Właśc. Ciążyńska Janina z d. Korczyńska. Zob. Dokument nr 66, przypis 43.

[23] Janina Żeleźniak, lat 32, żona przod. PP, wywieziona 13 IV 1940 z trojgiem dzieci w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 23.

[6]Районная тройка:[6]

(—) ШОЙХЕТ
(—) ЗАЙЦЕВ
(—) ПАВЛЮШИН

ГДА СБУ, ф. 71, оп. 6 (1990 р.), спр. 7, арк. 11–13.
Оригінал, машинопис.

[b]Trójka Rejonowa:[b]

(—) SZOJCHET
(—) ZAJCEW
(—) PAWLUSZYN

HDA SBU, f. 71, op. 6 (1990 r.), spr. 7, k. 11–13.
Oryginał, maszynopis.

№ 92

[До 13 квітня 1940, Дрогобич]. Витяг із списку членів сімей репресованих, які підлягають виселенню з Дрогобицької області

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[б-а-п]Дополнительный список[п-а]
членов семьи репрессированных, подлежащих выселению
из Дрогобычской области[б]

[а]по гор. [б]Дрогобычу[б-а]

№№ п.п.	Фамилия, имя и отчество главы семьи	Фамилия имя и отчество членов семьи		Возраст (сколько лет)	Адрес
1.	ВРУБЛЕВСКИЙ Тадеуш Станиславович[1] (чинов[ник] польск[ой] адм[инистрации])	[г]п[оляки][г]	[г]Жена – ВРУБЛЕВСКАЯ Галина Вацлавовна[г]	1908 г.	ул. Шевченко, 6
2.	ГЛОВАЦКИЙ[а] Юзеф Евстахович[2] (тюремщик)	[г]п[оляки][г]	Жена – ГЛОВАЦКАЯ[е] Стефания Антоновна	1913 г.	ул. [11] Листопада, 29
			Сын – ГЛОВАЦКИЙ[а] Збигнев Юзефович	1937 г.	

[п-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[п-а] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Написано від руки.*
[г-г] *Викреслено від руки.*
[а] *Було:* Главацкий.
[е] *Було:* Главацкая.

[1] Врублевський Тадеуш с. Станіслава (нар. 1899 у Варшавській губ.); мешк. Дрогобича; заарештований 11 IV 1940 співробітниками НКВС; звинувачений за ст. 54-13 КК УРСР, засуджений 4 X 1940 Особливою колегією при НКВС СРСР до 5 років ув'язнення; 6 I 1941 прибув з тюрми у Старобільську до Ухтіжемлагу; звільнений 15 IX 1941 (https://ru.openlist.wiki [доступ 11 I 2022]); «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]).

[2] Главацький Юзеф с. Евстахія (нар. 1909); заарештований 11 IV 1940 у Дрогобичі, перебував у місцевій в'язниці; засуджений 27 IX 1940 ОСО при НКВС СРСР до 8 років ВТТ,

Nr 92

[Przed 13 kwietnia 1940, Drohobycz]. Fragment spisu rodzin represjonowanych oficerów WP i pracowników SW zamieszkałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu

[a-b]Ściśle tajne[b-a]

[b-a-c]Spis uzupełniający[c-a]
członków rodzin [osób] represjonowanych podlegających wysiedleniu
z obwodu drohobyckiego[b]
[a]z mias[ta] [b]Drohobycza[b-a]

Nr lp.	Nazwisko, imię i *otczestwo* głowy rodziny		Nazwisko, imię i *otczestwo* członków rodziny	Wiek (ile lat)	Adres
1.	WRÓBLEWSKI Tadeusz s. Stanisława[1] (urzęd[nik] polsk[iej] adm[inistracji])	[d]P[olacy][d]	[c]Żona – WRÓBLEWSKA Halina c. Wacława[c]	1908 r.	ul. Szewczenki 6
2.	GŁOWACKI[f] Józef s. Eustachego[2] (dozorca więzienny)	[d]P[olacy][d]	Żona – GŁOWACKA[g] Stefania c. Antoniego	1913 r.	ul. [11] Listopada 29
			Syn – GŁOWACKI[f] Zbigniew s. Józefa	1937 r.	

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Wpisano odręcznie.*
[e-e] *Skreślono odręcznie.*
[f] *Było:* Gławacki.
[g] *Było:* Gławacka.

[1] Tadeusz Wróblewski s. Stanisława (ur. 1899 w gub. warszawskiej); mieszkaniec Drohobycza. Aresztowany 11 IV 1940; oskarżony na podstawie art. 54-13 KK USRS, skazany 4 X 1940 przez OSO przy NKWD ZSRS na 5 lat pozbawienia wolności; 6 I 1941 przybył z więzienia w Starobielsku do *Uchtiżemłagu*; zwolniony z łagru 15 IX 1941. https://ru.openlist.wiki [dostęp 11 I 2022]; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]).

[2] Józef Głowacki s. Eustachego (ur. 1909); aresztowany 11 IV 1940 w Drohobyczu, przebywał w więzieniu drohobyckim; skazany 27 IX 1940 przez OSO przy NKWD ZSRS na 8 lat łagru,

3.	ЕГЕР Владислав Францевич[3] (офицер)	[г]п[оляки][-г]	Жена – ЕГЕР Эльжбета[с] Людвиговна	1889 г.	ул. [11] Листопада, 5
			Дочь – ЕГЕР Барбара Владиславовна	1925 г.	
			Сын – ЕГЕР Владислав Владиславович	1922 г.	
4.	КОРЧИНСКИЙ Иван Антонович (тюремщик)	[г]п[оляки][-г]	Жена – КОРЧИНСКАЯ Розалия Эдуардовна	1876 г.	ул. Грунвальдская, 74
			[г]Дочь – КОРЧИНСКАЯ Янина Ивановна[-г]	[г]23 г[ода][-г]	[г]отсутств[овала][-г]
5.	КРАФТ Меер (Матуз) Гершович[4] (промышленник- нефтяник)	[г]е[вреи][-г]	[г]Жена – КРАФТ Гирша Азикевна[-г]	1888 г.	ул. Беднарская, 16 [г]отсутств[овала][-г]
6.	КОЖЕНЕВСКИЙ* Иосиф Станиславович[5] (офицер)	[г]п[оляки][-г]	[г]Жена – КОЖЕНЕВСКАЯ[з] Елена Казимировна[-г]	26 л[ет]	ул. Революции, 4 [г]отсутств[овала][-г]

відправлений до Каргопольлагу (Архангельська обл.); дружину Стефанію з дитиною депортували у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 9; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 29 VII 2022]).

[с] *Було:* Аджбета.

* *Було:* Кожаневский.

[з] *Було:* Кожаневская.

[3] Єгер або Єгер Владислав Еразм с. Францішека (нар. 2 II 1886, загинув навесні 1940 в УРСР); капітан (1 VI 1919), з 1922 у запасі 40 пп., а згодом – 43 пп.; службовець Дрогобицького магістрату; заарештований 10 IV 1940 в Дрогобичі; його прізвище є у так званому Українському катинському списку (56/1-77); дружину Ельжбету, а також дітей – Барбару і Владиславу, депортували 13 IV 1940 до віддалених регіонів СРСР. *Alfabetyczny spis oficerów rezerwy...* – С. 101; RO. – 1923. – С. 252, 475; RO. – 1924. – С. 233, 416; *Lista Polaków aresztowanych....* – С. 10; *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 36. – Поз. 1006; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 14 IX 2022]); https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/6219 [доступ 14 IX 2022].

[4] Крафт Мейер (Матуз) с. Герша (нар. 1883 у Новому Кропивнику Дрогобицького пов.); мешк. Дрогобича; член правління місцевого купецького кредитного кооперативу; заарештований 11 IV 1940 співробітниками НКВС, засуджений 4 X 1940 за ст. 54-13 КК УРСР ОСО при НКВС СРСР до 8 років ув'язнення; 18 III 1941 прибув Старобільської в'язниці до Ухтижемлагу; звільнений 9 IX 1941. «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 29 VII 2022]); https://base.memo.ru/person/show/393800 [доступ 11 I 2022]; https://sztetl.org.pl/pl/miejscowosci/d/814-drohobycz/103-handel-przemysl-uslugi/139343-kupiecka-spoldzielnia-kredytowa-w-drohobyczu [доступ 21 VII 2022].

3.	JEGER Władysław s. Franciszka[3] (oficer)	[d]-P[olacy]-[d]	Żona – JEGER Elżbieta[h] c. Ludwika	1889 r.	ul. [11] Listopada 5
			Córka – JEGER Barbara c. Władysława	1925 r.	
			Syn – JEGER Władysław s. Władysława	1922 r.	
4.	KORCZYŃSKI Jan s. Antoniego (dozorca więzienny)	[d]-P[olacy]-[d]	Żona – KORCZYŃSKA Rozalia c. Edwarda	1876 r.	ul. Grunwaldzka 74
			[e]-Córka – KORCZYŃSKA Janina c. Jana-[e]	[e]-23 l[ata]-[e]	[d]-nieob[ecna]-[d]
5.	KRAFT Mejer (Matuz) s. Hersza[4] (przemysłowiec-nafciarz)	[d]-Ż[ydzi]-[d]	[e]-Żona – KRAFT Girsza c. Azika-[e]	1888 r.	ul. Bednarska 16 [d]-nieob[ecna]-[d]
6.	KORZENIOWSKI[i] Józef s. Stanisława[5] (oficer)	[d]-P[olacy]-[d]	[e]-Żona – KORZENIOWSKA[j] Helena c. Kazimierza-[e]	26 l[at]	ul. Rewolucji 4 [d]-nieob[ecna]-[d]

skierowany do *Kargopołłagu* (obw. archangielski); żonę Stefanię wraz z dzieckiem wywieziono w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 9; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 29 VII 2022]).

[h] *Było:* Adżbieta.

[i] *Było:* Kożaniewski.

[j] *Było:* Kożaniewska.

[3] Władysław Erazm Jaeger lub Jeger s. Franciszka (ur. 2 II 1886, zamordowany wiosną 1940 w USRS); kpt. (1 VI 1919). Co najmniej od 1922 w rezerwie – w 40. pp, następnie w 43. pp; ponadto urzędnik drohobyckiego magistratu. Aresztowany 10 IV 1940 w Drohobyczu; jego nazwisko widnieje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/1-77). Żonę Elżbietę oraz dzieci Barbarę i Władysława wywieziono w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Alfabetyczny spis oficerów rezerwy...*, s. 101; RO 1923, s. 252, 475; RO 1924, s. 233, 416; *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 10; *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 36, poz. 1006; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 14 IX 2022]); https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/6219 [dostęp 14 IX 2022].

[4] Majer (Matuz) Kraft s. Hersza (ur. 1883 w Kropiwniku Nowym, pow. drohobycki); mieszkaniec Drohobycza; członek Zarządu Kupieckiej Spółdzielni Kredytowej w Drohobyczu. Aresztowany 11 IV 1940 przez funkcjonariuszy NKWD, oskarżony na podstawie art. 54-13 KK USRS, skazany 4 X 1940 przez OSO przy NKWD ZSRS na 8 lat pozbawienia wolności; 18 III 1941 przybył z więzienia w Starobielsku do *Uchtiżemłagu*; uwolniony 9 IX 1941. „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 29 VII 2022]); https://base.memo.ru/person/show/393800 [dostęp 11 I 2022]; https://sztetl.org.pl/pl/miejscowosci/d/814-drohobycz/103-handel-przemysl-uslugi/139343-kupiecka-spoldzielnia-kredytowa-w-drohobyczu [dostęp 21 VII 2022].

[5] Józef Korzeniowski s. Stanisława (ur. 1906, zamordowany wiosną 1940 w USRS); aresztowany 11 IV 1940, więziony w Drohobyczu do maja 1940. Jego nazwisko widnieje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/3-28). *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 11; „Indeks Represjonowanych"

7.	ЛОИК Людвиг Иванович[6] (офицер)	[г]п[оляки][г]	[г]Жена – ЛОИК Эмилия Петровна[г]	31 г[од]	ул. Пионерская, 7 [г]отсутств[овали][г]
			Сын – ЛОИК Ежи Людвигович[7]	5 л[ет]	
			[г]Сын – ЛОИК Игнат Людвигович[г]	3 мес[яца]	
8.	ЛЕВИТЕР Эдвард Исаакович (офицер)	[г]е[вреи][г]	Жена – ЛЕВИТЕР Тауба Пейсаховна	1902 г.	ул. Веднарская, 11а
			Дочь – ЛЕВИТЕР Эрика Эдвардовна	1928 г.	
9.	МУРЫН[*] Владимир Григорьевич[8] (офицер-судья)	[г]у[краинцы][г]	Жена – МУРЫН[*] Любовь Евстафьевна[9]	48 л[ет]	ул. [11] Листопада, 31
			Дочь – МУРЫН[*] Ольга Владимировна[10]	16 л[ет]	
			Сын – МУРЫН[*] Юрий Владимирович[11]	12 л[ет]	

[*] *Было:* Мурина.

[5] Коженьовський Юзеф с. Станіслава (нар. 1906, загинув навесні 1940 в УРСР); заарештований 11 IV 1940 у Дрогобичі, перебував до травня 1940 у місцевій в'язниці; його прізвище згадується в Українському Катинського списку (56/3-28). *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 11; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 44, поз. 1371.

[6] Лоік Людвік с. Яна (нар. 1904, вбитий навесні 1940 в УРСР); урядовець Дрогобицької повітової ради; заарештований 11 IV 1940 співробітниками НКВС, відправлений до Дрогобицької в'язниці; його прізвище згадується в Українському Катинському списку (56/3-110). *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 13; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 55. – Поз. 1725 (тут прізвище: Лойк).

[7] Лоік Єжи с. Людвіка і Емілії з роду Сонкевичів (нар. 14 VI 1934); інженер-автоматик; після війни мешк. в м. Глівіце; працював керівником групи Глівіцівського проектного бюро «Prosynchem». АІНП, 2911/1.

[8] Мурин Влодзімеж Пьотр с. Гжегоша (нар. 1893, загинув навесні 1940 в УРСР); засідатель Львівського окружного апеляційного суду, з 15 V 1930 до 1939 суддя Дрогобицького міського суду; заарештований 18 IV 1940 співробітниками НКВС, перебував у Дрогобицькій в'язниці; його прізвище згадується в Українському Катинському списку (65/3-51). *Ruch służbowy. Dodatek do Dziennika Urzędowego Ministerstwa Sprawiedliwości.* – 3 VII 1930. – № 16. – С. 163; *Kalendarz Sądowy na rok 1931* / опрац. Kirkiczenko J., Kraczkiewicz M. – б. м. в., б. р. в. – С. 79 (тут Мурина Володимир); *Kalendarz Informator Sądowy na 1939 rok* / опрац. Kirkiczenko J., Kraczkiewicz M., Rudzisz K. – Warszawa, б. р. в. – С. 176; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 64. – Поз. 2021 (тут ім'я Владислав).

[9] Мурин Людмила д. Євстахія (нар. 1903); депортована у квітні 1940 з Дрогобича в Костанайську обл.; з 1941 до квітня 1946 перебувала на засланні в Південно-Казахстанській обл. (нині Туркестанська обл.); репатрійована у 1946. «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 30 VII 2022]).

7.	ŁOIK Ludwik s. Jana[6] (oficer)	[d-]P[olacy][-d]	[e-]Żona – ŁOIK Emilia c. Piotra[-e]	31 l[at]	ul. Pionierska 7 [d-]nieob[ecni][-d]
			Syn – ŁOIK Jerzy s. Ludwika[7]	5 l[at]	
			[e-]Syn – ŁOIK Ignacy s. Ludwika[-e]	3 mies[iące]	
8.	LEWITER Edward s. Izaaka (oficer)	[d-]Ż[ydzi][-d]	Żona – LEWITER Tauba c. Pejsacha	1902 r.	ul. Bednarska 11a
			Córka – LEWITER Eryka c. Edwarda	1928 r.	
9.	MURYN[k] Włodzimierz s. Grzegorza[8] (oficer-sędzia)	[d-]P[olacy][-d]	Żona – MURYN[k] Ludmiła c. Eustachego[9]	48 l[at]	ul. [11] Listopada 31
			Córka – MURYN[k] Olga c. Włodzimierza[10]	16 l[at]	
			Syn – MURYN[k] Jerzy s. Włodzimierza[11]	12 l[at]	

(https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 44, poz. 1371.

[k] *Było:* Murina.

[6] Ludwik Łoik s. Jana (ur. 1904, zamordowany wiosną 1940 w USRS); urzędnik Rady Powiatowej w Drohobyczu. Aresztowany 11 IV 1940 przez funkcjonariuszy NKWD, więziony w Drohobyczu. Jego nazwisko widnieje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/3-110). *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 13; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 55, poz. 1725 (tu nazwisko: Łojk).

[7] Jerzy Łoik s. Ludwika i Emilii z d. Sąkiewicz (ur. 14 VI 1934); inż. automatyk, po wojnie zam. w Gliwicach; zatrudniony jako kierownik zespołu w gliwickim Biurze Projektów „Prosynchem". AIPN, 2911/1.

[8] Włodzimierz Piotr Muryn s. Grzegorza (ur. 1893, zamordowany wiosną 1940 w USRS); asesor sądowy w okręgu lwowskiego Sądu Apelacyjnego, od 15 V 1930 do 1939 sędzia SG w Drohobyczu. Aresztowany 18 IV 1940 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w drohobyckim więzieniu. Jego nazwisko widnieje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (65/3-51). *Ruch służbowy. Dodatek do Dziennika Urzędowego Ministerstwa Sprawiedliwości*, 3 VII 1930, nr 16, s. 163; „Kalendarz Sądowy" na rok 1931, oprac. J. Kirkiczenko, M. Kraczkiewicz, b.m.w., b.r.w., s. 79 (tu Muryha Włodzimierz); „Kalendarz Informator Sądowy" na 1939 rok, oprac. J. Kirkiczenko, M. Kraczkiewicz, K. Rudzisz, Warszawa b.r.w., s. 176; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 64, poz. 2021 (tu imię: Władysław).

[9] Ludmiła Muryn c. Eustachego (ur. 1903); deportowana w kwietniu 1940 z Drohobycza do obw. kustanajskiego, następnie od 1941 do kwietnia 1946 przebywała na zesłaniu w obw. południowokazachstańskim (obecnie turkiestański); repatriowana w 1946. „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 30 VII 2022]).

[10] Olga Bronisława Muryn c. Włodzimierza (ur. 1923); deportowana w kwietniu 1940 z Drohobycza do obw. kustanajskiego, następnie od 1941 do kwietnia 1946 przebywała na zesłaniu w obw. południowokazachstańskim (obecnie turkiestański); repatriowana w 1946. *Ibidem.*

10.	БАЛЮК Каленик[12] (промышленник-нефтяник)	г-у[краинцы]-г	г-Жена – БАТЮК Зофия Андреевна	1890 г.	ул. Польная, 45 г-отсутств[овали]-г
			Сын – БАТЮК Евгений Каетанович[13]	1913 г.	
			Сын – БАТЮК Юрий Каетанович[14]	1928 г.	
11.	ЧАПСКИЙ Рудольф Людвигович (полицейский)	г-п[оляки]-г	Жена – ЧАПСКАЯ Францишка Михайловна	22 г[ода]	ул. Цментарная[1], 8
12.	ЭКШТЕЙН Абрам Иосифович (нефтяник-промышл[енник])	г-е[вреи]-г	Жена – ЭКШТЕЙН Рита Михайловна	1892 г.	ул. Войтова-Гора, 46-Б
			Дочь – ЭКШТЕЙН Янина Абрамовна	11 л[ет]	
			г-Сын – ЭКШТЕЙН Михаил Абрамович	3 г[ода]	г-больной-г
			Тетка – ЭКШТЕЙН Перла Шлемовна-г	80 л[ет]	г-больная-г

[1] *Було:* Каленикович.

[2] *Було:* Цвинтарная.

[10] Мурин Ольга-Броніслава д. Влодзімежа (нар. 1923); депортована у квітні 1940 з Дрогобича в Костанайську обл., з 1941 до квітня 1946 перебувала на засланні в Південно-Казахстанській обл. (нині Туркестанська обл.); репатрійована у 1946. Там само.

[11] Мурин Єжи с. Влодзімежа (нар. 1927); депортований у квітні 1940 з Дрогобича в Костанайську обл., потім з 1941 перебував на засланні в Південно-Казахстанській обл. (нині Туркестанська обл.); у 1942 покинув СРСР з армією ген. Владислава Андерса. Там само.

[12] Прав. Батюк Каєтан (пом. 1961 в Ярославі); працював техніком-бурильщиком (випускник Бориславської крайової школи гірництва та буріння); під час Першої світової війни перебував в російському полоні; у 1930-х був співвласником кількох нафтових свердловин в Бориславі; згодом переїхав до Дрогобича; протягом кількох років працював в гірничій промисловості Персії; заарештований 13 IV 1940 співробітниками НКВС; депортований до віддалених регіонів СРСР; повернувся 1946 з заслання до своєї сім'ї у Ярославі. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 5; http://jaroslawskaksiegakresowian.pl/batiukowie/ [доступ 15 XII 2022].

[13] Батюк Євген-Якуб с. Каєтана і Софії (нар. 25 VII 1913 в Бориславі); закінчив 1932 Дрогобицьку гімназію ім. короля Владислава Ягелли, згодом вивчав медицину в Університеті Стефана Баторія у Вільно; після початку Другої світової війни продовжив навчання у Львівському університеті; приєднався у травні 1940 до матері та молодшого брата, які мешкали в Ярославі; з 10 XII 1944 до 12 XII 1945 служив у 6-му окремому санітарному батальйоні ВП (підпоручник, начальник хірургічного відділення); після демобілізації оселився в Ярославі, працював лікарем. АІНП Ж, 396/165; http://jaroslawskaksiegakresowian.pl/batiukowie/ [доступ 15 XII 2022].

[14] Батюк Єжи-Януш с. Каєтана і Софії (нар. 28 II 1928 в Дрогобичі); на початку Другої світової війни переїхав з матір'ю до Павлосова на території Генерал-Губернії, згодом оселився в Ярославі; після закінчення війни закінчив середню школу (будівельний технік) і оселився в Валбжиху, працював воєводським інспектором у відділі просторового планування,

10.	BALUK Kalenik[12] (przemysłowiec-naf-ciarz)	d-U[krainicy]-d	c-Żona – BATIUK Zofia c. Andrzeja	1890 r.	ul. Polna 45 d-nieob[ecni]-d
			Syn – BATIUK Eugeniusz s. Kajetana[l,13]	1913 r.	
			Syn – BATIUK Jerzy s. Kajetana[l-e14]	1928 r.	
11.	CZAPSKI Rudolf s. Ludwika (policjant)	d-P[olacy]-d	Żona – CZAPSKA Franciszka c. Michała	22 l[ata]	ul. Cmentarna[m] 8
12.	EKSZTEJN Abram s. Józefa (nafciarz--przemysł[owiec])	d-Ż[ydzi]-d	Żona – EKSZTEJN Rita c. Michała	1892 r.	ul. Wójtowa Góra, 46-B
			Córka – EKSZTEJN Janina c. Abrama	11 l[at]	
			e-Syn – EKSZTEJN Michał s. Abrama	3 l[ata]	d-chory-d
			Ciotka – EKSZTEJN Perla c. Szlema-e	80 l[at]	d-chora-d

[l] *Było:* s. Kalenika.

[m] *Było:* Cwintarna.

[11] Jerzy Muryn s. Włodzimierza (ur. 1927); deportowany w kwietniu 1940 z Drohobycza do obw. kustanajskiego, następnie od 1941 przebywał na zesłaniu w obw. południowokazachstańskim (obecnie turkiestański); opuścił ZSRS w 1942 z AP gen. Andersa. *Ibidem.*

[12] Właśc. Kajetan Batiuk (zm. 1961 w Jarosławiu); technik wiertnictwa (absolwent Krajowej Szkoły Górniczej i Wiertniczej w Borysławiu); podczas I wojny światowej w niewoli rosyjskiej; w l. trzydziestych XX w. właściciel lub współwłaściciel kilku szybów naftowych w Borysławiu; zam. w Borysławiu, potem w Drohobyczu. Przez kilka lat pracował w przemyśle wydobywczym w Persji. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 13 IV 1940 i wywieziony w głąb Rosji sowieckiej. Po powrocie z zesłania w 1946 dołączył do mieszkającej w Jarosławiu rodziny. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 5; http://jaroslawskaksiegakresowian.pl/batiukowie/ [dostęp 15 XII 2022].

[13] Eugeniusz Jakub Batiuk s. Kajetana i Zofii (ur. 25 VII 1913 w Borysławiu); absolwent Gimnazjum im. Króla Władysława Jagiełły w Drohobyczu (1932), następnie studiował medycynę na USB w Wilnie, którą po rozpoczęciu wojny dokończył na UJK we Lwowie. W maju 1940 dołączył do mieszkających w Jarosławiu matki i młodszego brata. Od 10 XII 1944 do 12 XII 1945 w stopniu porucznika w 6. Samodzielnym Batalionie Sanitarnym WP (ordynator oddziału chirurgicznego). Po demobilizacji osiadł w Jarosławiu, pracując jako lekarz. AIPN Rz, 396/165; http://jaroslawskaksiegakresowian.pl/batiukowie/ [dostęp 15 XII 2022].

[14] Jerzy Janusz Batiuk s. Kajetana i Zofii (ur. 28 II 1928 w Drohobyczu); po rozpoczęciu wojny przeniósł się wraz z matką do Pawłosiowa na terenie GG, następnie zam. w Jarosławiu. Po wojnie ukończył szkołę średnią (technik budowlany), osiedlił się Wałbrzychu i pracował tu jako inspektor wojewódzki w Wydziale Planowania Przestrzennego, Urbanistyki, Architektury i Nadzoru Budowlanego wałbrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego; członek ZSL. AIPN, 2912/1; AIPN Wr, 520/76755; http://jaroslawskaksiegakresowian.pl/batiukowie/ [dostęp 15 XII 2022].

13.	ФРУХТМАН Марьян Генрихович[15] (судья)	г-п[оляки]-г	Жена – ФРУХТМАН Елена Оскаровна	1911 г.	ул. М[аксима] Горького, 47
			[...]		
29.	НОВИЦКИЙ Илья Васильевич[16] (судебный работник)	г-у[краинцы]-г	Жена – НОВИЦКАЯ Анна Васильевна[17]	1898 г.	ул. Стрыйская, 133-А
			Дочь – НОВИЦКАЯ Константина Ильинична	1922 г.	
			Дочь – НОВИЦКАЯ Дарья Ильинична	1925 г.	
			Сестра – НОВИЦКАЯ Розалия Васильевна	1888 г.	
			Мать жены – РЕХТИЦКАЯ Мария Петровна	1863 г.	
30.	РОГОЗИНСКИЙ Николай Григорьевич[18] (судья)	г-п[оляки]-г	Жена – РОГОЗИНСКАЯ Станислава Ивановна	45 л[ет]	ул. Чкалова ([бывшая Святого] Яна), 57 г-отсутств[овал]-г
			г-Сын – РОГОЗИНСКИЙ Климентий-Богдан Иванович-г[19]	19 л[ет]	
			Сын – РОГОЗИНСКИЙ Степан-Мирон Иванович	5 л[ет]	

містобудування, архітектури та будівельного нагляду, член ЗСЛ (Об'єднаної народної партії). АІНП, 2912/1; АІНП Вр, 520/76755; http://jaroslawskaksiegakresowian.pl/batiukowie/ [доступ 15 XII 2022].

[15] Фрухтман Мар'ян с. Генрика (нар. 1903); принаймні з 1933 до 1939 – суддя Дрогобицького міського суду; заарештований 1940 в Сумській обл. *Kalendarz Sądowy na rok 1933* / опрац. Kirkiczenko J., Kraczkiewicz M. – Warszawa, б. р. в. – С. 90; *Kalendarz Informator Sądowy na 1939 rok*... – С. 176; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 30 VII 2022]).

[16] Новіцький Ілля с. Василя (нар. 1890, загинув навесні 1940 в УРСР); його прізвище згадується в Українському Катинському списку (56/2-65). *Listy katyńskiej ciąg dalszy*... – С. 66. – Поз. 2099.

[17] Новіцька Анна, депортована з матір'ю, сестрою і дітьми у віддалені регіони СРСР 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych*... – С. 15.

[18] Рогозінський Микола, с. Гжегожа (нар. 1879, загинув навесні 1940 в УРСР); з 1927 – суддя Дрогобицького міського суду; заст. голови батьківського комітету місцевої гімназії; його

13.	FRUCHTMAN Marian s. Henryka[15] (sędzia)	d-P[olacy]-d	Żona – FRUCHTMAN Helena c. Oskara	1911 r.	ul. M[aksyma] Gorkiego 47

[...]

29.	NOWICKI Ilja s. Wasyla[16] (pracownik sądowy)	d-U[kraińcy]-d	Żona – NOWICKA Anna c. Wasyla[17]	1898 r.	ul. Stryjska 133-A
			Córka – NOWICKA Konstantyna c. Ilji	1922 r.	
			Córka – NOWICKA Daria c. Ilji	1925 r.	
			Siostra – NOWICKA Rozalia c. Wasyla	1888 r.	
			Matka żony – RIECHTICKA Maria Pietrowna	1863 r.	
30.	ROGOZIŃSKI Mikołaj s. Grzegorza[18] (sędzia)	d-P[olacy]-d	Żona – ROGOZIŃSKA Stanisława c. Iwana	45 l[at]	ul. Czkałowa ([dawna Świętego] Jana) 57 d-nieob[ecny]-d
			c-Syn – ROGOZIŃSKI Klemens Bogdan s. Iwana-c[19]	19 l[at]	
			Syn – ROGOZIŃSKI Stefan Miron s. Iwana	5 l[at]	

[15] Marian Fruchtman s. Henryka (ur. 1903); co najmniej od 1933 do 1939 sędzia SG w Drohobyczu; aresztowany w 1940 na terenie obw. sumskiego. „Kalendarz Sądowy" na rok 1933, oprac. J. Kirkiczenko i M. Kraczkiewicz, Warszawa b.r.w., s. 90; „Kalendarz Informator Sądowy" na 1939 rok..., s. 176; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 30 VII 2022]).

[16] Ilja Nowicki s. Wasyla (ur. 1890, zamordowany wiosną 1940 w USRS); jego nazwisko widnieje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/2-65). *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 66, poz. 2099.

[17] Anna Nowicka, wywieziona z matką, siostrą i dziećmi w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 15.

[18] Mikołaj Rogoziński s. Grzegorza (ur. 1879, zamordowany wiosną 1940 w USRS); co najmniej od 1927 sędzia SG w Drohobyczu; zca przewodniczącego gimnazjalnego Koła Rodziców. Jego nazwisko widnieje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/2-51). „Kalendarz Sądowy" na rok 1927, oprac. Z. Krzysztoporski, J. Kirkiczenko i M. Kraczkiewicz, Warszawa 1927, s. 154; „Kalendarz Sądowy" na rok 1932, oprac. J. Kirkiczenko i M. Kraczkiewicz, Warszawa b.r.w., s. 86; „Sprawozdanie Dyrekcji Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły w Drohobyczu" za rok szkolny 1932/1933, Drohobycz 1933, s. 55, 58 (http://pbc.up.krakow.pl/Content/7253/Drohobycz%201932_33%20Spr.%2035.pdf [dostęp 12 I 2022]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 78, poz. 2426.

[19] Klemens Bogdan Rogoziński, w roku szkolnym 1932/1933 uczeń 2 klasy Gimnazjum Państwowego im. króla Władysława Jagiełły w Drohobyczu. „Sprawozdanie Dyrekcji Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły"..., s. 60.

31.	ДЮК Станислав Батломеевич[20] (стражник тюрьмы)	г-п[оляки]-г	Жена – ДЮК Анеля Николаевна	58 л[ет]	ул. Блонная, 23
			Дочь – ДЮК Станислава Станиславовна	24 г[ода]	
			Дочь – ДЮК Ядвига Станиславовна	19 л[ет]	

-6-Районная тройка:-6

-6-Нач[альник] 1 отделения 3 отдела УГБ УНКВД
Мл[адший] лейтенант госбезопасности-6
(—) ШОЙХЕТ

-6-Зам[еститель] нач[альника] 3 спецотдела УНКВД
Лейтенант госбезопасности-6
(—) ЗАЙЦЕВ

-6-Нач[альник] Дрогобычского РО НКВД
Сержант госбезопасности-6
(—) ПАВЛЮШИН

ГДА СБУ, ф. 71, оп. 6 (1990 р.), спр. 7, арк. 5–7.
Оригінал, машинопис.

прізвище згадується в Українському Катинському списку (56/2-51). *Kalendarz Sądowy na rok 1927* / опрац. Krzysztoporski Z., Kirkiczenko J., Kraczkiewicz M. – Warszawa, 1927. – С. 154; *Kalendarz Sądowy na rok 1932* / опрац. Kirkiczenko J., Kraczkiewicz M. – Warszawa, б. р. в. – С. 86; *Sprawozdanie Dyrekcji Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły w Drohobyczu za rok szkolny 1932/1933.* – Drohobycz 1933. – С. 55, 58 (http://pbc.up.krakow.pl/Content/7253/Drohobycz%20 1932_33%20Spr.%2035.pdf [доступ 12 I 2022]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 78. – Поз. 2426.

[19] Рогозінський Клемент-Богдан, упродовж 1932/1933 був учнем 2-го кл. державної Дрогобицької гімназії ім. короля Владислава Ягелли. *Sprawozdanie Dyrekcji Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły...* – С. 60.

[20] Дюк (Діуг) Станіслав с. Бартломея (нар. 1880, вбитий навесні 1940); вартовий СВ; служив наглядачем Дрогобицої штрафної в'язниці; заарештований 11 IV 1940 співробітниками НКВС; його прізвище містилося в Українському Катинському списку (56/3-14); дружина Анеля та діти були депортовані 13 IV 1940 у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 7; *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 86. – Поз. 1002.

31.	DIUK Stanisław s. Bartłomieja[20] (strażnik więzienny)	[d]-P[olacy]-[d]	Żona – DIUK Aniela c. Mikołaja	58 l[at]	ul. Błonna 23
			Córka – DIUK Stanisława c. Stanisława	24 l[ata]	
			Córka – DIUK Jadwiga c. Stanisława	19 l[at]	

[b]-Trójka Rejonowa:-[b]

[b]-Nacz[elnik] 1. Wydziału 3. Oddziału UGB UNKWD
mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]-[b]
(—) SZOJCHET

[b]-Zast[ępca] nacz[elnika] 3. Oddziału Spec[jalnego] UNKWD
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego]-[b]
(—) ZAJCEW

[b]-Nacz[elnik] Drohobyckiego RO NKWD
sierżant bezpieczeństwa państw[owego]-[b]
(—) PAWLUSZYN

HDA SBU, f. 71, op. 6 (1990 r.), spr. 7, k. 5–7.
Oryginał, maszynopis.

[20] Stanisław Djuk albo Diug s. Bartłomieja (ur. 1880, zamordowany wiosną 1940 w USRS); strażnik SW. Służbę pełnił w Więzieniu Karnym w Drohobyczu; aresztowany 11 IV 1940; jego nazwisko figuruje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/3-14). Żonę Anielę wraz z dziećmi deportowano 13 IV 1940 w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 7; *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 86, poz. 1002.

№ 93

[До 13 квітня 1940, Дрогобич]. Витяг із списку членів сімей репресованих, які підлягають виселенню з Дрогобицької області

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[б-а-а]Список[а-а]

членов семьи репрессированных, подлежащих выселению из Дрогобычской области[б]

[а]по гор. [б]Дрогобычу и Дрогобычскому району[б-а]

№№ п.п.	Фамилия, имя и отчество главы семьи	Фамилия имя и отчество членов семьи	Возраст (сколько лет)	Адрес
		Город Дрогобыч		
1.	АДЛЕСБЕРГ[г] Павел Хаимович[1] [г]-(член сионистской орган[изации])-[г]	[г]-е[враи]-[г]	[а]-Жена – АДЛЕСБЕРГ[г] Тыня Якубовна	1898 г.	ул. Мицкевича, 38
			Сын – АДЛЕСБЕРГ[г] Витовий-Герберт	1922 г.	
			Дочь – Галина-Поля-[а]	1927 г.	[г]-больна [...][г-г]
2.	БИЛЮХОВСКИЙ Зигмунд Иванович[2] [г]-(член организации ОЗОН)-[г]	[г]-п[оляки]-[г]	[а]-Жена – БИЛЮХОВСКАЯ Елена-[а]	1895 г.	ул. Стрыйская, 5а, дом КШЕЦКОВЕЦКОЙ за зданием Комендатуры НКВД [г]-отсутств[овал]-[г]

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г] *Було:* Адлєберг.
[д-д] *Написано від руки.*
[е-е] *Викреслено від руки.*
[ж] *Два слова нерозбірливі.*

[1] Адлесберг Павло с. Хаїма (нар. 1887, вбитий 1940 в УРСР); перебував у Дрогобицькій в'язниці; його прізвище згадувалося в Українському Катинському списку (56/2-37). *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 1. – Поз. 16; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]).

Nr 93

[Przed 13 kwietnia 1940, Drohobycz]. Fragment spisu członków organizacji społeczno-politycznych i ich rodzin zamieszkałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu

[a-b-]Ściśle tajne[-b-a]

[b-a-c-]Spis[-c-a]
członków rodzin [osób] represjonowanych podlegających wysiedleniu
z obwodu drohobyckiego[-b]

[a-]z mias[ta] [b-]Drohobycza i rejonu drohobyckiego[-b-a]

Nr lp.	Nazwisko, imię i *otczestwo* głowy rodziny	Nazwisko, imię i *otczestwo* członków rodziny	Wiek (ile lat)	Adres
		Miasto Drohobycz		
1.	ADLESBERG[d] Paweł s. Chaima[1], [c-](członek organ[izacji] syjonistycznej)[-c]	[c-]Ż[ydzi][-c] [f-]Żona – ADLESBERG[d] Tynia c. Jakuba	1898 r.	ul. Mickiewicza 38
		Syn – ADLESBERG[d] Witowij Herbert	1922 r.	
		Córka – Halina Pola[-f]	1927 r.	[c-]chora [...][g-c]
2.	BILUCHOWSKI Zygmunt s. Jana[2], [c-](członek organizacji OZON)[-c]	[c-]P[olacy][-c] [f-]Żona – BILUCHOWSKA Helena[-f]	1895 r.	ul. Stryjska 5a, dom KSZECKOWIECKIEJ za budynkiem Komendantury NKWD [c-]nieob[ecna][-c]

[a-c-] *Podkreślono maszynowo.*
[b-d-] *Zapisano wersalikami.*
[c-a] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d] *Było:* Adlsberg.
[e-a] *Wpisano odręcznie.*
[f-d] *Skreślono odręcznie.*
[g] *Dwa wyrazy nieczytelne.*

[1] Paweł Adlesberg s. Chaima (ur. 1887, zamordowany wiosną 1940 w USRS); przebywał w więzieniu drohobyckim, jego nazwisko znajduje się na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/2-37). *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 1, poz. 16; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]).

3.	БЛАЖКЕВИЧ[с] Иван Андреевич[3] [г]член ЦК УНДО[г]	[г]п[оляки][г]	Жена – БЛАЖКЕВИЧ[с] Наталья	1903 г.	ул. Скотницкая, 19
			Мать жены – КАШУБА Зуфения	1875 г.	
			Брат жены КАШУБА Теодор	1912 г.	
4.	БАЛИЦКИЙ Стефан Янович[4] [г]легионер руководитель[г]	[г]п[оляки][г]	Отец – БАЛИЦКИЙ Ян Якубович[5]	1871 г.	ул. Словацкого, 3
			Кузина – ДОМАНСКАЯ Станислава	1895 г.	[г]5 шт[ук] патр[онов][г]

[с] *Було:* Блашкевич.

[2] Білюховський Зигмунт (нар. 1887, пом. 1940 у Києві); випускник Львівської політехніки, з 1929 технічний директор державної фабрики мінеральних мастил «Польмін» у Дрогобичі; заарештований у листопаді 1939 співробітниками НКВС; відправлений 23 VII 1940 до Київської в'язниці, де невдовзі помер. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 42; https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/59593,W-Zakopanem-odslonieto-symboliczna-mogile-Zygmunta-Biluchowskiego-i-jego-malzonk.html [доступ 12 I 2022]; https://naszahistoria.pl/krotka-historia-wielkosci-i-upadku-polskiego-przemyslu-naftowego/ar/9178802 [доступ 12 I 2022]; Kołudzki-Stobbe R. *Wystąpienie Prezesa ZG SPZD w Zakopanem 10.10.2018. Uroczystość odsłonięcia pomnika i poświęcenia grobu śp. Heleny i Zygmunta Biluchowskich* // Biuletyn Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej. – 2019. – № 24. – С. 99–100; Olszewski W. *Poświęcenie pomnika Heleny i Zygmunta Biluchowskich w Zakopanem.* – Там само. – С. 101–102.

[3] Блажкевич Ян (Іван) (нар. 22 XI 1892 в с. Воля Якубова, Дрогобицького пов., пом. 1969 у Львові); випускник юридичного факультету Віденського університету; до 1939 керував адвокатською канцелярією у Дрогобичі; член УНДО, Просвіти та інших українських організацій у Львові і Дрогобичі; уродовж 1928–1930 – депутат Сейму II скликання – список Блоку Національних Меншин; заарештований 22 X 1930, перед «Брестськими виборами», засуджений 17–18 XII 1930 до 6-ти місяців ув'язнення; заарештований 26 IX 1939 співробітниками НКВС, засуджений Особливою колегією НКВС СРСР 17 V 1941 до 8 років ув'язнення; засланий до Сиблагу (Західний Сибір); переведений 26 IX 1941 до Ферганської обл. (Узбецька РСР). *Kalendarz sądowy na rok 1929* / опрац. Kirkiczenko J., Kraczkiewicz M. – Warszawa, 1929. – С. 221; *Kalendarz Informator Sądowy na 1939 rok...* – С. 336; Smogorzewska M. *Posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej 1919–1939. Słownik biograficzny.* – T. 1: *A–D* / ред. Kunert A.K. – Warszawa 1998; *Kto był kim w Drugiej Rzeczypospolitej...* – С. 237–238.

[4] Балицький Стефан с. Яна (нар. 1898 або 1899, загинув навесні 1940 в УРСР); служив 1916 сержант 4-го пп. 3-ї комп. ПЛ, поранений, лікувався у Відні; власник тютюнового складу; у 1937 заст. голови ОСП у Дрогобичі. Заарештований 27 IX 1939 співробітниками НКВС, перебував у Дорогобицькій в'язниці. Його прізвище згадується в Українському Катинському списку (56/3-49). *VII Lista strat Legionów Polskich.* – Piotrków, 1916. – С. [3] (https://jbc.bj.uj.edu.pl › Content › PDF › NDIGC... [доступ 13 I 2022]); *Przegląd Podkarpacia. Drohobycz – Borysław – Truskawiec.* – № 62/63 від 13 VI 1937. – С. 1–2; *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 5; *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 3. – Поз. 82; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]).

[5] Ймовірно Балицький Ян, 73 роки, депортований у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 5.

3.	BŁAŻKIEWICZ[h] Jan s. Andrzeja[3], [e]członek KC UNDO[-e]	[e]P[olacy][-e]	Żona – BŁAŻKIEWICZ[h] Natalia	1903 r.	ul. Skotnicka 19
			Matka żony – KASZUBA Zufienija	1875 r.	
			brat żony KASZUBA Teodor	1912 r.	
4.	BALICKI Stefan s. Jana[4], [e]legionista, kierownik[-e]	[e]P[olacy][-e]	Ojciec – BALICKI Jan s. Jakuba[5]	1871 r.	ul. Słowackiego 3
			Kuzynka – DOMAŃSKA Stanisława	1895 r.	[e]5 szt[uk] nab[oi][-e]

[h] *Było:* Błaszkiewicz.

[3] Zygmunt Biluchowski (ur. 1887, zm. 1940 w Kijowie); absolwent Politechniki Lwowskiej, od 1929 dyrektor techniczny Państwowej Fabryki Olejów Mineralnych „Polmin" w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD w listopadzie 1939, wywieziony 23 VII 1940 do kijowskiego więzienia, gdzie zmarł. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 42; https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/59593,W-Zakopanem-odslonieto-symboliczna-mogile-Zygmunta-Biluchowskiego-i-jego-malzonk.html [dostęp 12 I 2022]; https://naszahistoria.pl/krotka-historia-wielkosci-i-upadku-polskiego-przemyslu-naftowego/ar/9178802 [dostęp 12 I 2022]; R. Kołudzki-Stobbe, *Wystąpienie Prezesa ZG SPZD w Zakopanem 10.10.2018. Uroczystość odsłonięcia pomnika i poświęcenia grobu śp. Heleny i Zygmunta Biluchowskich*, „Biuletyn Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej" 2019, nr 24, s. 99–100; W. Olszewski, *Poświęcenie pomnika Heleny i Zygmunta Biluchowskich w Zakopanem, ibidem*, s. 101–102.

[5] Jan Błażkiewicz (Iwan Błażkewycz) (ur. 22 XI 1892 w Woli Jakubowej, pow. drohobycki, zm. 1969 we Lwowie); absolwent wydziału prawniczego Uniwersytetu Wiedeńskiego, następnie prowadził nieprzerwanie do 1939 kancelarię adwokacką w Drohobyczu; członek UNDO, „Proswity" i innych ukraińskich organizacji we Lwowie i Drohobyczu; poseł na Sejm II kadencji (1928–1930) z listy Bloku Mniejszości Narodowych; aresztowany 22 X 1930, przed tzw. wyborami brzeskimi; sądzony w dniach 17–18 XII 1930 i skazany na 6 miesięcy więzienia. Po agresji ZSRS na Polskę, 26 IX 1939 aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD i skazany 17 V 1941 przez OSO przy NKWD ZSRS na 8 lat więzienia; zesłany do *Syblagu* (Syberia Zachodnia); 26 IX 1941 przeniesiony do obw. fergańskiego (Uzbecka SRS). „Kalendarz sądowy" na rok 1929, oprac. J. Kirkiczenko, M. Kraczkiewicz, Warszawa 1929, s. 221; „Kalendarz Informator Sądowy" na 1939 rok..., s. 336; M. Smogorzewska, *Posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej 1919–1939. Słownik biograficzny*, t. 1, *A–D*, red. A.K. Kunert, Warszawa 1998; *Kto był kim w Drugiej Rzeczypospolitej...*, s. 237–238.

[4] Stefan Balicki s. Jana (ur. 1898 lub 1899, zamordowany wiosną 1940 w USRS); sierż. W 1916 w LP (4. pp, 3. kompania), ranny, przebywał w szpitalu w Wiedniu; właściciel hurtowni tytoniu; w 1937 wiceprezes OSP w Drohobyczu. Aresztowany 27 IX 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w więzieniu drohobyckim. Jego nazwisko znajduje się na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/3-49). *VII Lista strat Legionów Polskich*, Piotrków 1916, s. [3] (https://jbc.bj.uj.edu.pl › Content › PDF › NDIGC... [dostęp 13 I 2022]); „Przegląd Podkarpacia. Drohobycz – Borysław – Truskawiec", nr 62/63 z 13 VI 1937, s. 1–2; *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 5; *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 3, poz. 82; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]).

[5] Prawdopodobnie Jan Balicki, lat 73, wywieziony w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 5.

5.	ВЕНЦКОВИЧ Иван Иванович[6] [r](участник к-р организации)[r]	[r]п[оляки][r]	Жена – ВЕНЦКОВИЧ Мария Викторовна	1901 г.	ул. Жупна, 26
			Сын – ВЕНЦКОВИЧ Марьян Иванович	1924 г.	
			Сын – Збигнев Иванович[7]	1926 г.	
			Дочь – Янина	1932 г.	
6.	ВИЦ Зигмунд Иосифович[8], [r]судья[r]	[r]п[оляки][r]	Жена – ВИЦ Луция Иосифовна	–	ул. Чкалова ([бывшая Святого] Яна), 4
7.	ГУРНОЙ Иван Феликсович, [r]агент полиции[r]	[r]п[оляки][r]	Мать – ЗГУЖАК Людвига Станиславовна	65 л[ет]	ул. Самбурская, 43

[6] Венцкович Ян с. Яна (нар. 11 IX 1896 у Дрогобичі, вбитий навесні 1940 в УРСР), сержант зап. 7. пп. лег; працівник державної фабрики мінеральних мастил «Польмін» у Дрогобичі. Заарештований 6 або 7 XI 1939 співробітниками НКВС, перебував у Дрогобицькій в'язниці; його прізвище згадується в Українському Катинському списку (65/3-88); дружину Марію з двома синами і дочкою 13 IV 1940 депортували у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 21; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie.94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy....* – С. 105. – Поз. 435 (тут прізвище: Венскович).

[7] Венцкович Збігнєв (нар. 10 I 1926 у Дрогобичі, пом. 13 VIII 1996 у м. Лейг, Великобританія); наприкінці війни в Польських збройних силах у Великобританії, капрал ВПС, механік РАФ, службовий № 707159; останнім місцем служби була 303 винищувальна ескадрилья. *Personel Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii 1940–1947* (https://listakrzystka.pl/wieckowicz-zbigniew/ [доступ 14 I 2022]); *Niebieska eskadra – groby, cmentarze, pomniki, miejsca pamięci polskich lotników* (https://niebieskaeskadra.pl/?control=8&id=6603&title=zbigniew-wieckowicz [доступ 14 I 2022]); https://studylibpl.com/doc/1215876/nazwisko-i-imi%C4%99-Nr-s%C5%82.-raf-data-urodzenia-data-zgonu-osta... [доступ 15 I 2022]; http://www.aircrewremembered.com/ArchiwumPSP1939-1947/?q=303dm&qand=&exc1=&exc2=&search_only=&search_type=exact&__cf_chl_f_tk=aRSykt7hZqGub7r0UNPUKfYCDrcO8zWT4Y0DfHgH5_s-1642419795-0-gaNycGzNAz0 [доступ 17 I 2022].

[8] Вітз Зигмунт Рудольф с. Юзефа (нар. 1885, загинув навесні 1940 в УРСР); упродовж 1929 до 1939 – суддя Дрогобицького міського суду; заарештований у квітні 1940 співробітниками НКВС, перебував у Дрогобицькій в'язниці; його прізвище згадується в Українському Катинському списку (56/1-85); дружину 13 IV 1940 депортували у віддалені регіони СРСР. *Kalendarz sądowy na rok 1929...* – С. 124; *Kalendarz Informator Sądowy na 1939 rok...* – С. 176; *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 21; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 104. – Поз. 498.

5.	WIĘCKOWICZ Jan s. Jana[6], °(członek organizacji k-r)°	°P[olacy]°	Żona – WIĘCKOWICZ Maria c. Wiktora	1901 r.	ul. Żupna 26
			Syn – WIĘCKOWICZ Marian s. Jana	1924 r.	
			Syn – Zbigniew s. Jana[7]	1926 r.	
			Córka – Janina	1932 r.	
6.	WITZ Zygmunt s. Józefa[8], °sędzia°	°P[olacy]°	Żona – WITZ Łucja c. Józefa	–	ul. Czkałowa ([dawna Świętego] Jana) 4
7.	GURNOJ Iwan s. Feliksa, °agent policji°	°P[olacy]°	Matka – ZGUŻAK Ludwika c. Stanisława	65 l[at]	ul. Samborska 43

[6] Jan Więckowicz s. Jana (ur. 11 IX 1896 w Drohobyczu, zamordowany wiosną 1940 w USRS); sierż. rez., ostatni przydział: 7. ppLeg; zatrudniony jako destylator w Państwowej Fabryce Olejów Mineralnych „Polmin" w Drohobyczu. Aresztowany 6 lub 7 XI 1939 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w drohobyckim więzieniu. Jego nazwisko widnieje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (65/3-88). Żona Maria wraz z dwoma synami i córką została wywieziona 13 IV 1940 w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 21; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 105, poz. 435 (tu nazwisko: Więskowicz).

[7] Zbigniew Więckowicz (ur. 10 I 1926 w Drohobyczu, zm. 13 VIII 1996 w Leigh, Wielka Brytania); stopień PSP – kpr., stopień RAF – LAC. Mechanik; pod koniec wojny w PSP w Wielkiej Brytanii, nr służbowy RAF 707159; ostatni przydział: 303 DM. *Personel Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii 1940–1947* (https://listakrzystka.pl/wieckowicz-zbigniew/ [dostęp 14 I 2022]); *Niebieska eskadra – groby, cmentarze, pomniki, miejsca pamięci polskich lotników* (https://niebieskaeskadra.pl/?control=8&id=6603&title=zbigniew-wieckowicz [dostęp 14 I 2022]); https://studylibpl.com/doc/1215876/nazwisko-i-imi%C4%99-nr-s%C5%82.-raf-data-urodzenia-data-zgonu-osta... [dostęp 15 I 2022]; http://www.aircrewremembered.com/ArchiwumPSP1939-1947/?q=303dm&qand=&exc1=&exc2=&search_only=&search_type=exact&__cf_chl_f_tk=aRSykt7hZqGub7r0UNPUKfYCDrcO8zWT4Y0DfHgH5_s-1642419795-0-gaNycGzNAz0 [dostęp 17 I 2022].

[8] Zygmunt Rudolf Witz s. Józefa (ur. 1885, zamordowany wiosną 1940 w USRS); co najmniej od 1929 do 1939 sędzia SG w Drohobyczu. Aresztowany w kwietniu 1940 przez funkcjonariuszy NKWD, przebywał w drohobyckim więzieniu. Jego nazwisko widnieje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/1-85); żona została wywieziona w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. „Kalendarz Sądowy" na rok 1929..., s. 124; „Kalendarz Informator Sądowy" na 1939 rok..., s. 176; *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 21; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 104, poz. 498.

8.	ГОНСЕРОВСКИЙ Адам Людвигович[9], [r]участник к-р организации[r]	[r]п[оляки][r]	[*]Жена – ГОНСЕРОВСКАЯ Людвига Яновна[10]	1819 г.[*]	ул. Войтова Гора, 17 [r](отсев) арестована, больна[r]
			Мать – ГОНСЕРОВСКАЯ Станислава Андреевна[*]	67 л[ет]	
9.	ГРАБОВСКАЯ Ианина Юзефовна[11], [r]участник к-р организации[r]	[r]п[оляки][r]	Отец – ГРАБОВСКИЙ Юзеф Игнатович[12]	1880 г.	ул. Ставище, 10
10.	ГУБИЦКИЙ Владимир Степанович, [r]конфидент[r]	[r]у[краинцы][r]	Жена – ГУБИЦКАЯ Мария Михайловна	1883 г.	ул. Грунвальдская, 49
			Сын – ГУБИЦКИЙ Онуфрий Владимирович	1918 г.	
11.	ГРУШКА Казимир Франшишкович[13], [r]участник к-р нац[ионалистической] организации[r]	[r]п[оляки][r]	Жена – ГРУШКА Зофия Яновна	1908 г.	ул. Снежная, 58 у КОВАЛЬСКОГО
			Сын – ГРУШКА Зигмунд Казимирович	1930 г.	
			Дочь – ГРУШКА Барбара Казимировна	1932 г.	

[*] *Так в оригінали.*

[9] Гонсіоровський Адам с. Людвіка (нар. 1905); службовець, заарештований в 1940. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 9 (тут дата арешту: листопад 1939); «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 28 VII 2022]).

[10] За *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 9, дружиною Адама Гонсіоровського була Ядвіга Гонсіоровська, 26 років, заарештована в листопаді 1939, депортована 1940 у віддалені регіони СРСР.

[11] Грабовська Яніна, 30 років, заарештована 15 II 1940, депортована у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 9.

[12] Ймовірно Грабовський Юзеф, 72 роки, був депортований 13 IV 1940 у віддалені регіони СРСР. Там само.

[13] Грушка або Грушко Казимир с. Францішека (нар. 1906 або 1907, вбитий навесні 1940 в УРСР); судовий урядовець. Заарештований 1939 співробітниками НКВС; його прізвище згадується в Українському Катинському списку (65/3-30); дружину Софію з дітьми 13 IV 1940 депортували у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 9; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]); *Listy Katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 29. – Поз. 815.

8.	GĄSIOROWSKI Adam s. Ludwika[9], [e]-członek organizacji k-r[e]	[e]-P[olacy][e]	[f]-Żona – GĄSIOROWSKA Ludwika c. Jana[10]	1819 r.[i]	ul. Wójtowa Góra 17 [e]-(odsiew) aresztowana, chora-[e]
			Matka – GĄSIOROWSKA Stanisława c. Andrzeja-[f]	67 l[at]	
9.	GRABOWSKA Janina c. Józefa[11], [e]-członek organizacji k-r[e]	[e]-P[olacy][e]	Ojciec – GRABOWSKI Józef s. Ignacego[12]	1880 r.	ul. Stawiszcze 10
10.	GUBICKIJ Władimir Stiepanowicz, [e]-konfident[e]	[e]-U[kraińcy][e]	Żona – GUBICKAJA Marija Michajłowna	1883 r.	ul. Grunwaldzka 49
			Syn – GUBICKIJ Onufrij Władimirowicz	1918 r.	
11.	GRUSZKA Kazimierz s. Franciszka[13], [e]-członek nac[jonalistycznej] organizacji k-r[e]	[e]-P[olacy][e]	Żona – GRUSZKA Zofia c. Jana	1908 r.	ul. Śnieżna 58 u KOWALSKIEGO
			Syn – GRUSZKA Zygmunt s. Kazimierza	1930 r.	
			Córka – GRUSZKA Barbara c. Kazimierza	1932 r.	

[i] *Tak w oryginale.*

[9] Adam Gąsiorowski s. Ludwika (ur. 1905); urzędnik, aresztowany w 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 9 (tu data aresztowania: listopad 1939); „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 28 VII 2022]).

[10] Według *Listy Polaków aresztowanych...*, s. 9, żoną Adama Gąsiorowskiego była Jadwiga Gąsiorowska, lat 26, aresztowana w listopadzie 1939, wywieziona w głąb Rosji sowieckiej w 1940.

[11] Janina Grabowska, lat 30, aresztowana 15 II 1940, wywieziona w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 9.

[12] Prawdopodobnie Józef Grabowski, lat 72, wywieziony w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Ibidem.*

[13] Kazimierz Gruszka lub Gruszko s. Franciszka (ur. 1906 lub 1907, zamordowany wiosną 1940 w USRS); urzędnik sądowy. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD w 1939. Jego nazwisko widnieje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (65/3-30). Żona Zofia została wywieziona z dziećmi 13 IV 1940 w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 9; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]); *Listy Katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 29, poz. 815.

12.	ГОЛЬДШТАЙН[3] Исаак Ушерович[14], [r]меньшевик[r]	[r]е[врей][r]	Жена – ГОЛЬДШТАЙН[3] Фредриха Лейзеровна	1886 г.	ул. Мицкевич[а], 34
			Сын – ГОЛЬДШТАЙН[3] Арнольд Исакович	1918 г.	
13.	ДЕНАСЕВИЧ Павел Францевич[15], [r]руководитель к-р организации[r]	[r]п[оляки][r]	Жена – ДЕНАСЕВИЧ Антонина Ивановна	1883 г.	ул.[II] Колония «Польмин», 10
			Сын – ДЕНАСЕВИЧ Евгений Павлович	1905 г.	
			Дочь – ДЕНАСЕВИЧ Ирена[i]	1907 г.	
14.	ДОМБРОВСКИЙ Игнат Антонович[16], [r]участник к-р нац[ионалистической] организации[r]	[r]п[оляки][r]	Жена – ДОМБРОВСКАЯ Петрунелия Дмитриевна	1899 г.	ул. Рани[о]вецкая, 9 (около вокзала, [на]против ремесленной школы)
			Мать – ДОМБРОВСКАЯ Мария Михайловна	79 лет	

[3] *Було:* Гольштейн.

[II] *Так у оригіналі. Колонія «Польмін» була поселенням.*

[i] *Було:* Ярина.

[14] Гольдштайн Ісак с. Ушера (нар. 1882), заарештований 1941 співробітниками НКВС. «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 28 VII 2022]).

[15] Денасевич Павел с. Францішека (нар. 1879, загинув навесні 1940 в УРСР); робітник (за іншими джерелами інженер) державної фабрики мінеральних мастил «Польмін» у Дрогобичі; у 1919 був обраний заст. директора кооперативу «Апронафт»; у 1930 був кандидатом до Сейму РП зі списку № 2 (ППС колишня Революційна фракція); упродовж 1937–1938 – заст. голови Ревізійної комісії повітового громадського комітету Зимової допомоги безробітним у Дрогобичі; заарештований у жовтні 1939 співробітниками НКВС, утримувався в Стрийській, а згодом – Дрогобицькій в'язницях; його прізвище згадується в Українському Катинському списку (56/1-60); дружину Антоніну (див. пр. Саврачинська) і дітей – Ірену та Евгенію – депортували вглиб радянської Росії, після війни повернулись до Польщі. *Robotnik. Centralny Organ PPS* – № 29 від 29 I 1929. – С. 1 (http://jbc.bj.uj.edu.pl › Content [доступ 16 I 2022]); *Przegląd Podkarpacia...* – № 83 від 31 VII 1938. – С. 2; *Ogłoszenie Generalnego Komisarza Wyborczego // Monitor Polski* – № 241 від 17 X 1930. – С. 2. – Поз. 25; *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 7; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 17. – Поз. 885 [*Wspomnienie wnuczki Pawła Denasiewicza – Marii Adamskiej-Mikołajewskiej nad 7 II 2012*] (https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/3568#wspo [доступ 16 I 2022]); http://lewicowo.pl/spoldzielczosc-wsrod-robotnikow-naftowych/ [доступ 21 VIII 2022]; https://nto.pl/drohobycz-miasto-tygiel/ar/6208796 [доступ 16 I 2022].

[16] Домбровський Ігнацій с. Антонія (нар. 1894 або 1895, загинув навесні 1940 в УРСР); у 1939 був членом правління Союзу легіоністів Дрогобича; технік-лаборант державної фабрики мінеральних мастил «Польмін» у Дрогобичі; заарештований 10 XI 1939 співробітниками НКВС, ув'язнений у Дрогобичі; його прізвище знаходиться в Українському Катинському списку (56/1-67). Дружина Петронеля і мати Марія були депортовані у віддалені регіони СРСР.

12.	GOLDSZTAJN[j] Isaak s. Uszera[14] [c]mieszewik[c]	[c]Ż[ydzi][c]	Żona – GOLDSZTAJN[j] Frydrycha c. Lejzera	1886 r.	ul. Mickiewicza 34
			Syn – GOLDSZTAJN[j] Arnold s. Isaaka	1918 r.	
13.	DENASIEWICZ Paweł s. Franciszka[15], [c]przywódca organizacji k-r[c]	[c]P[olacy][c]	Żona – DENASIEWICZ Antonina c. Jana	1883 r.	ul.[k] Kolonia „Polmin" 10
			Syn – DENASIEWICZ Eugeniusz s. Pawła	1905 r.	
			Córka – DENASIEWICZ Irena[l]	1907 r.	
14.	DĄBROWSKI Ignacy s. Antoniego[16], [c]członek nac[jonalistycznej] organizacji k-r[c]	[c]P[olacy][c]	Żona – DĄBROWSKA Petronela c. Dymitra	1899 r.	ul. Rani[o]wiecka 9 (koło dworca, [na]przeciw szkoły zawodowej)
			Matka – DĄBROWSKA Maria c. Michała	79 lat	

[j] *Było:* Golsztejn.

[k] *Tak w oryginale. Kolonia „Polmin" była osiedlem.*

[l] *Było:* Jaryna.

[14] Isak Goldsztajn s. Uszera (ur. 1882), aresztowany w 1941 przez funkcjonariuszy NKWD. „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 28 VII 2022]).

[15] Paweł Denasiewicz s. Franciszka (ur. 1879, zamordowany wiosną 1940 w USRS); robotnik (wg innych źródeł inżynier) Państwowej Fabryki Olejów Mineralnych „Polmin" w Drohobyczu; w 1919 wybrany na zcę dyrektora spółdzielni „Apronaft"; w 1930 kandydował do Sejmu RP z listy nr 2 (PPS d. Frakcja Rewolucyjna); w l. 1937–1938 zca przewodniczącego komisji rewizyjnej Powiatowego Obywatelskiego Komitetu Zimowej Pomocy Bezrobotnym w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD w październiku 1939, przetrzymywany w więzieniu w Stryju, następnie w Drohobyczu. Jego nazwisko widnieje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/1-60). Żona Antonina z d. Sawraczyńska oraz dzieci Irena i Eugeniusz zostali deportowani w głąb Rosji sowieckiej, po wojnie wrócili do Polski. „Robotnik. Centralny Organ PPS", nr 29 z 29 I 1929, s. 1 (http://jbc.bj.uj.edu.pl › Content [dostęp 16 I 2022]); „Przegląd Podkarpacia...", nr 83 z 31 VII 1938, s. 2; *Ogłoszenie Generalnego Komisarza Wyborczego*, „Monitor Polski" nr 241 z 17 X 1930, s. 2, poz. 25; *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 7; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 17, poz. 885; [*Wspomnienie wnuczki Pawła Denasiewicza – Marii Adamskiej-Mikołajewskiej z 7 II 2012*] (https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/3568#wspo [dostęp 16 I 2022]); http://lewicowo.pl/spoldzielczosc-wsrod-robotnikow-naftowych/ [dostęp 21 VIII 2022]; https://nto.pl/drohobycz-miasto-tygiel/ar/6208796 [dostęp 16 I 2022].

[16] Ignacy Dąbrowski s. Antoniego (ur. 1894 lub 1895, zamordowany wiosną 1940 w USRS); w 1939 w Zarządzie Związku Legionistów w Drohobyczu; technik laborant w Państwowej Fabryce Olejów Mineralnych „Polmin" w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 10 XI 1939, przetrzymywany w drohobyckim więzieniu. Jego nazwisko figuruje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/1-67). Żona Petronela oraz matka Maria zostały wywiezione w głąb Rosji sowieckiej. „Przegląd Podkarpacia..., nr 89 z 5 III 1939, s. 4 (http://mbc.cyfrowemazowsze.pl/dlibra/plain-content?id=37359 [dostęp 16 I 2022]); *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 7; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 17, poz. 949.

15.	ДАНГОФФЕР[f] Мечеслав Владимирович[17], [r-офицер, следователь-r]	[r-п[оляки]-r]	Жена – ДАНГОФ-[Ф]ЕР Ванда Адамовна[18]	1912 г.	ул. Войтова-Гора, 154
			Дочь – ДАНГОФ-[Ф]ЕР Христина Мечеславовна	1934 г.	
			Дочь – Ядвига Мечеславовна	1938 г.	

[...]

48.	УЛИЦКИЙ Валерьян Францишкович[19], [r-участник к-р повст[анческой] организации-r]	[r-п[оляки]-r]	Жена – УЛИЦКАЯ Зофия Адамовна[20]	1907 г.	ул. Снежная, 58
			Сын – УЛИЦКИЙ Станислав Валерьянович	1933 г.	
			Дочь – Христина Валерьяновна	1928 г.	

Przegląd Podkarpacia... – № 89 від 5 III 1939. – С. 4 (http://mbc.cyfrowemazowsze.pl/dlibra/plain-content?id=37359 [доступ 16 I 2022]); *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 7; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 17. – Поз. 949.

[f] *Було:* Данговер.

[17] Дангоффер Мечислав с. Владислава (нар. 4 VII 1894, вбитий навесні 1940 в УРСР); підпоручник зап. (до 1922), капітан зап.; у 1922 відкомандирований до 44-го пп.; нач. Дрогобицької пожежної охорони; у 1939 мобілізований до 53-го піхотного полку кресових стрільців; заарештований IV 1940 співробітниками НКВС; його прізвище згадується в Українському Катинському списку (56/3-96). *Alfabetyczny spis oficerów rezerwy...* – С. 48; *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 7; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 7 IV 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 16. – Поз. 847; https://www.wikiwand.com/pl/53_Pu%C5%82k_Piechoty_Strzelc%C3%B3w_Kresowych [доступ 7 IV 2023].

[18] Дангоффер Вагда, депортована 13 IV 1940 з дітьми у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 7 (тут ім'я: Тетяна).

[19] Уліцький Валеріян с. Франчішека (нар. 1894, загинув 1940 в УРСР); юрист, секретар Дрогобицького міського суду; заарештований 26 або 27 IX 1939 співробітниками НКВС; його прізвище згадується в Українському Катинському списку (65/3-78). *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 20; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy....* – С. 101. – Поз. 3007.

[20] Уліцька Зофія, дів. пр. Завада (1900–1981); депортована 13 IV 1940 з Дрогобича разом з дітьми – Христиною (1928–2016) і Станіславом (1932–1994) до північного Казахстану б. м. Боровоє (нині Бурабай), повернулась 27 V 1946 з дітьми до Польщі, мешк. у Кракові; авторка спогадів про заслання. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 20; Ulicka Z. *Wspomnienia z pobytu na Sybirze 1940–1946.* – Lublin, 2016.

15.	DANHOFFER[m] Mieczysław s. Włodzimierza[17], [e]oficer, śledczy[e]	[e]P[olacy][e]	Żona – DANHOF[F]ER Wanda c. Adama[18]	1912 r.	ul. Wójtowa Góra 154
			Córka – DANHOF[F]ER Krystyna c. Mieczysława	1934 r.	
			Córka – Jadwiga c. Mieczysława	1938 r.	
[...]					
48.	ULICKI Walerian s. Franciszka[19], [e]członek k-r organizacji powst[ańczej][e]	[e]P[olacy][e]	Żona – ULICKA Zofia c. Adama[20]	1907 r.	ul. Śnieżna 58
			Syn – ULICKI Stanisław s. Waleriana	1933 r.	
			Córka – Krystyna c. Waleriana	1928 r.	

[m] *Było:* Dangower.

[17] Mieczysław Danhoffer s. Władysława (ur. 4 VII 1894, zamordowany wiosną 1940 w USRS); ppor. rez. (przed 1922), kpt. rez. W 1922 przydzielony do 44. pp; naczelnik Straży Pożarnej w Drohobyczu; w 1939 zmobilizowany do 53. Pułku Piechoty Strzelców Kresowych. Aresztowany w kwietniu 1940; jego nazwisko widnieje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/3-96). *Alfabetyczny spis oficerów rezerwy...*, s. 48; *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 7; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 7 IV 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 16, poz. 847; https://www.wikiwand.com/pl/53_Pu%C5%82k_Piechoty_Strzelc%C3%B3w_Kresowych [dostęp 7 IV 2023].

[18] Danhoffer Wanda, wywieziona wraz z dziećmi w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 7 (tu imię: Tatianna).

[19] Walerian Ulicki s. Franciszka (ur. 1894, zamordowany wiosną 1940 w USRS); prawnik, sekretarz SG w Drohobyczu. Aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD 26 lub 27 IX 1939; jego nazwisko figuruje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (65/3-78). *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 20; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]); *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 101, poz. 3007.

[20] Zofia Ulicka z d. Zawada (1900–1981); deportowana z Drohobycza 13 IV 1940 z dziećmi: Krystyną (1928–2016) i Stanisławem (1932–1994) do północnego Kazachstanu w okolice Borowoje (obecnie Burabaj), wróciła z dziećmi do Polski 27 V 1946, zamieszkała w Krakowie. Autorka wspomnień z zesłania. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 20; Z. Ulicka, *Wspomnienia z pobytu na Sybirze 1940–1946*, Lublin 2016.

49.	ФЕЛЬДМАН Герман Адольфович[21], [r]полицейский[-r]	[r]е[врей][-r]	[a]Жена – ФЕЛЬДМАН Товба Янкилевна[-a]	[a]1906 г.[-a]	[r]отсут[ствовала][-r]
			Дочь – ФЕЛЬДМАН Марьям Германовна	1927 г.	
			[a]Отец его – ФЕЛЬДМАН Бер Адольф Менделевич[-a]	[a]1876 г.[-a]	[r]отсут[ствовал][-r]
			Мать его – ФЕЛЬДМАН Миля Янкелевна	1879 г.	ул. Дзержинская – Бочная, 10
			Брат его – ФЕЛЬДМАН Бер Адольфович	1911 г.	
50.	ЦЕСАЖ Иван Иванович[22], [r]агент полиции[-r]	[r]н[емцы][-r]	Жена – ЦЕСАЖ Мария Фердинандовна	1880 г.	ул. Борисловская, 8, кв. 8.
51.	ШУППЛЕР[ß] Эрнест Ренгардович[23], [r]член ОЗОН, офицер[-r]	[r]п[оляки][-r]	Жена – ШУППЛЕР[ß] Ядвига Марьяновна	1886 г.	ул. Завалье, 2
			Сын – ШУППЛЕР[ß] Роман-Густав Эрнестович	1924 г.	
			[a]Сын – ШУППЛЕР[ß] Ян-Марьян Эрнестович[-a]	[a]1922 г.[-a]	[r]отсут[ствовал][-r]
			Сестра жены – КОМАРНИЦКАЯ Ванда Марьяновина[24]	1883 г.	

[ß] *Було:* Шупляр.

[21] Фельдман Герман с. Адольфа (нар. 1900, загинув 1940 в УРСР); його прізвище згадується в Українському Катинському списку (64/1-48). *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 22. – Поз. 3036.

[22] Цесаж Ян с. Яна (нар. 1873, загинув 1940 в УРСР); заарештований 10 III 1940 співробітниками НКВС, ув'язнений в Дрогобичі, його прізвище згадується в Українському Катинському списку (56/1-56). *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 6; *Listy katyńskiej ciąg dalszy...* – С. 12. – Поз. 3158; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 4 III 2023]).

[23] Шупплер Ернест-Рейнхардт (нар. 12 I 1893); капітан (1 VI 1919), майор (1 VII 1923); служив в 10-му сап. полку ВП: з 25 XI 1922 – в.о. ком., а згодом – ком. XXIV сап. бат.; з VI 1925 – ком. XXII сап. бат.; упродовж 1928 служив в Гродненському фортечному управлінні; заарештований восени 1939 співробітниками НКВС; дружину і синів депортували у віддалені регіони СРСР. RO. – 1923. – С. 892, 907; RO. – 1924. – С. 816, 829; RO. – 1928. – С. 582, 592; *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 18; https://www.wikiwand.com/pl/XXII_Batalion_Saper%C3%B3w [доступ 25 VIII 2022]; https://www.wikiwand.com/pl/XXIV_Batalion_Saper%C3%B3w [доступ 25 VIII 2022].

[24] Комариницька Ванда, вдова службовця залізниці, депортована 13 IV 1940 разом із дочкою Іреною у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 11.

49.	FELDMAN Herman s. Adolfa[21], [e]policjant[e]	[e]Ź[ydzi][e]	[f]Żona – FELDMAN Towba c. Jankiela[f]	[f]1906 r.[f]	[e]nieob[ecna][e]
			Córka – FELDMAN Miriam c. Hermana	1927 r.	
			[f]Jego ojciec – FELDMAN Ber Adolf s. Mendla[f]	[f]1876 r.[f]	[e]nieob[ecny][e]
			Jego matka – FELDMAN Mila c. Jankiela	1879 r.	ul. Dzierżyńska – Boczna 10
			jego brat – FELDMAN Ber s. Adolfa	1911 r.	
50.	CESARZ Jan s. Jana[22], [e]agent policji[e]	[e]N[iemcy][e]	Żona – CESARZ Maria c. Ferdynanda	1880 r.	ul. Borysławska 8 m. 8.
51.	SCHUPPLER[n] Ernest s. Riengarda[23], [e]członek OZON, oficer[e]	[e]P[olacy][e]	Żona – SCHUPPLER[n] Jadwiga c. Mariana	1886 r.	ul. Zawale 2
			Syn – SCHUPPLER[n] Roman Gustaw s. Ernesta	1924 r.	
			[f]Syn – SCHUPPLER[n] Jan Marian s. Ernesta[f]	[f]1922 r.[f]	[e]nieob[ecny][e]
			Siostra żony – KOMARNICKA Wanda c. Mariana[24]	1883 r.	

[n] *Było:* Szuplar.

[21] Herman Feldman s. Adolfa (ur. 1900, zamordowany wiosną 1940 w USRS); jego nazwisko znajduje się na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (64/1-48). *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 22, poz. 3036.

[22] Jan Cesarz s. Jana (ur. 1873, zamordowany wiosną 1940 w USRS); aresztowany 10 III 1940, przebywał w więzieniu w Drohobyczu, jego nazwisko znajduje się na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (56/1-56). *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 6; *Listy katyńskiej ciąg dalszy...*, s. 12, poz. 3158; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 4 III 2023]).

[23] Ernest Reinhardt Schuppler (ur. 12 I 1893); kpt. (1 VI 1919), mjr (1 VII 1923). Służył w 10. p. sap.: od 25 XI 1922 do czerwca 1925 p.o. dcy, następnie dca XXIV batalionu sap.; od czerwca 1925 dca XXII batalionu sap.; w 1928 w Zarządzie Fortecznym Grodno. Aresztowany jesienią 1939; żona wraz z synami została wywieziona w głąb Rosji sowieckiej. RO 1923, s. 892, 907; RO 1924, s. 816, 829; RO 1928, s. 582, 592; *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 18; https://www.wikiwand.com/pl/XXII_Batalion_Saper%C3%B3w [dostęp 25 VIII 2022]; https://www.wikiwand.com/pl/XXIV_Batalion_Saper%C3%B3w [dostęp 25 VIII 2022].

[24] Wanda Komarnicka, wdowa po urzędniku kolejowym, wywieziona w głąb Rosji sowieckiej wraz z córką Ireną 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 11.

52.	ШПРИНГ Михаил Христианович[25], [r]агент дефензивы[r]	[r]п[оляки][r]	Жена – ШПРИНГ Мария Михайловна	1882 г.	ул. [11] Листопада, 41
			Сын – ШПРИНГ Адам Михайлович[26]	1917 г.	
			Дочь – ШПРИНГ София Михайловна[27]	1921 г.	
			Отец жены – БАНАС Михаил[28]	81 г[од]	
			Мать жена – БАНАС Алейза	85 л[ет]	
53.	ШЛЯМП Тадеуш Владиславович[29], [r]резидент контрразведки[r]	[r]п[оляки][r]	Мать – ШЛЯМП Владислава Казимировна[30]	1885 г.	ул. [11] Листопада, 69
			Дед – ДРАЧИНСКИЙ Казимир[31]	1866 г.	
			Бабушка – ДРАЧИНСКАЯ Людвига Юзефовна	1870 г.	

[25] Спрінг або Шпрінг Міхал с. Крістіана (нар. 1890); заарештований у 1941. Там само. – С. 18 (тут рік заарештування: 1939); «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 28 VII 2022]).

[26] Ймовірно Спрінг Адам Міхал, в 1932/1933 учень 5-го кл. Дрогобицької державної гімназії ім. короля Владислава Ягели у Дрогобичі. *Sprawozdanie Dyrekcji Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagielły...* – С. 65.

[27] Спрінг-Мрувчинська Зофія-Марія, д. Міхала і Марії (нар. 28 XII 1921 в Дрогобичі); після війни мешк. в Польщі. АІНП ЩІ, 468/34147.

[28] Банась Міхал, депортований ймовірно 13 IV 1940 разом з дружиною Алоїзою у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 5 (тут вказано дату депортації 13 IX 1940).

[29] Шлямп Тадеуш с. Владислава (нар. 1914); працівник державної фабрики мінеральних мастил «Подмін» у Дрогобичі, заарештований 15 XI 1939 співробітниками НКВС; засуджений 2 X 1940 до смертної кари. Там само. – С. 19; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 28 VII 2022]).

[30] Ймовірно Шлямп Владислава Юзефа; депортована у квітні 1940 з Дрогобича до Костанайської обл. (Казахстан), у 1946 репатрійована. «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 29 VII 2022]).

[31] Драчинський Казимир с. Казимира (нар. 1870), разом зі своєю дружиною Людвікою Драчинською д. Юзефа (нар. 1875) депортований IV 1940 з Дрогобича до Костанайської обл. (Казахстан), репатрійовані у 1946. Там само.

52.	SZPRING Michał s. Krystiana[25], e-agent defensywy-e	e-P[olacy]-e	Żona – SZPRING Maria c. Michała	1882 r.	ul. [11] Listopada 41
			Syn – SZPRING Adam s. Michała[26]	1917 r.	
			Córka – SZPRING Zofia c. Michała[27]	1921 r.	
			Ojciec żony – BANAŚ Michał[28]	81 l[at]	
			Matka żony – BANAŚ Alojza	85 l[at]	
53.	SZLAMP Tadeusz s. Władysława[29], e-rezydent kontrwywiadu-e	e-P[olacy]-e	Matka – SZLAMP Władysława c. Kazimierza[30]	1885 r.	ul. [11] Listopada 69
			Dziadek – DRACZYŃSKI Kazimierz[31]	1866 r.	
			Babcia – DRACZYŃSKA Ludwika c. Józefa	1870 r.	

[25] Michał Spring lub Szpring s. Krystiana (ur. 1890); aresztowany w 1941. *Ibidem*, s. 18 (tu rok aresztowania: 1939); „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 28 VII 2022]).

[26] Być może Adam Michał Spring, w roku szkolnym 1932/1933 uczeń 5 klasy Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły w Drohobyczu. „Sprawozdanie Dyrekcji Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły"..., s. 65.

[27] Zofia Maria Spring, po mężu Mrówczyńska, c. Michała i Marii (ur. 28 XII 1921 w Drohobyczu). Po wojnie zam. w Polsce. AIPN Sz, 468/34147.

[28] Michał Banaś, wywieziony w głąb Rosji sowieckiej wraz z żoną Alojzą prawdopodobnie 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych*..., s. 5 (tu podano datę wywózki 13 IX 1940).

[29] Tadeusz Szlamp s. Władysława (ur. 1914); pracownik Państwowej Fabryki Olejów Mineralnych „Polmin" w Drohobyczu; aresztowany 15 XI 1939; skazany 2 X 1940 na karę śmierci. *Ibidem*, s. 19; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 28 VII 2022]).

[30] Prawdopodobnie Władysława Józefa Szlamp; w kwietniu 1940 zesłana z Drohobycza do obw. kustanajskiego (Kazachstan), repatriowana w 1946. „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 28 VII 2022]).

[31] Kazimierz Draczyński s. Kazimierza (ur. 1870), w kwietniu 1940 zesłany z Drohobycza do obw. kustanajskiego (Kazachstan) wraz z żoną Ludwiką Draczyńską c. Józefa (ur. 1875), oboje repatriowani w 1946. *Ibidem*.

54.	ШВАРЦ-ДРУККЕР Аба Соломонович[32], ˹провокатор˺	˹е[врей]˺	Отец – ШВАРЦ-ДРУККЕР Соломон Исаакович	1880 г.	ул. Грунвальдская, 12-А
			Мать – ШВАРЦ-ДРУККЕР Марьям-Геня Мотив	1881 г.	
			Брат – ШВАРЦ-ДРУККЕР Моисей Абович	1904 г.	
			Сестра – ШВАРЦ-ДРУККЕР Сима Абовна	1906 г.	
			Кузен – ГРАУМАН Давид Натанович	1915 г.	
55.	ШИНГЛЕР Изак Зигмундович[33], ˹провокатор˺	˹е[врей]˺	Отец – ШИНГЛЕР Зигмунд	1976 г.ж	ул. Войтова-Гора, 5
			Мать – ШИНГЛЕР Пилия	1880 г.	
			Сестра – ШИНГЛЕР Эзя Зигмундовна	1921 г.	
56.	ШАПИРО-ГРИНБАУМ Натан Меерович, ˹троцкист[ский] шпион˺	˹е[врей]˺	Мать – ШАПИРО Эстер Лейбовна	1876 г.	
			Сестра – ЙОЗЕФХБЕРГ Гизела Мееровна	1899 г.	
			Ее муж – ЙОЗЕФХБЕРГ Лезер-Юзеф Израилевич	1897 г.	
			˻сестра матери – ШАЦКЕР Мина Лейбовна˼	˻1888 г.˼	˹больная˺
			Ее сын – ШАЦКЕР Кароль Абрамович	1914 г.	

[32] Ймовірно Шварц Аба с. Саломона (нар. 1912), заарештований у квітні 1940 співробітниками НКВС. Там само.

[33] Шинглер Ізак с. Зигмунта (нар. 1912), заарештований у квітні 1940 співробітниками НКВС. Там само [доступ 29 VII 2022]).

54.	SZWARC-DRUKKER Aba s. Salomona[32], [e-]prowokator[-e]	[e-]Ż[ydzi][-e]	Ojciec – SZWARC-DRUKKER Salomon s. Izaaka	1880 r.	ul. Grunwaldzka 12-A
			Matka – SZWARC-DRUKKER Miriam Gienia Motiw	1881 r.	
			Brat – SZWARC-DRUKKER Moisiej s. Aby	1904 r.	
			Siostra – SZWARC-DRUKKER Sima c. Aby	1906 r.	
			Kuzyn – GRAUMAN Dawid s. Natana	1915 r.	
55.	SZYNGLER Izak s. Zygmunta[33], [e-]prowokator[-e]	[e-]Ż[ydzi][-e]	Ojciec – SZYNGLER Zygmunt	1976 r.[i]	ul. Wójtowa Góra 5
			Matka – SZYNGLER Pilija	1880 r.	
			Siostra – SZYNGLER Ezia c. Zygmunta	1921 r.	
56.	SZAPIRO-GRINBAUM Natan s. Mejera, [e-]szpieg trockist[owski][-e]	[e-]Ż[ydzi][-e]	Matka – SZAPIRO Ester c. Lejby	1876 r.	
			Siostra – JOZEFCHBERG Gizela c. Mejera	1899 r.	
			Jej mąż – JOZEFCHBERG Lejzer Józef s. Izraiła	1897 r.	
			[f-]Siostra matki – SZACKER Mina c. Lejby[-f]	[f-]1888 r.[-f]	[e-]chora[-e]
			Jej syn – SZACKER Karol s. Abrama	1914 r.	

[32] Prawdopodobnie Aba Szwarc s. Salomona (ur. 1912), aresztowany w kwietniu 1940 przez funkcjonariuszy NKWD. *Ibidem*.

[33] Izak Szyngler s. Zygmunta (ur. 1912), aresztowany w kwietniu 1940 przez funkcjonariuszy NKWD. *Ibidem* [dostęp 29 VII 2022].

57.	ЯРЕМА Юзеф Владимирович[34], ᶜпровокаторᶜ	ᶜп[оляки]ᶜ	Жена – ЯРЕМА Анеля Антоновна	1900 г.	ул. Ставище, 4
58.	СЛЕНЧЕНКО Алоиз Валентинович (каратель, национ[алист])	ᶜу[краинцы]ᶜ	ᵃ·Жена – СЛЕНЧЕНКО-ЛИСИВНАЯ Анна Матвеевна·ᵃ	ᵃ·1913 г.·ᵃ	ᵃул. Блонная, 60ᵃ ᶜотсутств[овала]ᶜ
			Дочь – СЛЕНЧЕНКО-ЛИСИВНАЯ Ирина Алоизовна	1933 г.	
			Дочь – СЛЕНЧЕНКО Христиана Алеизовна	1939 г.	
			Отец жены – ЛИСИВНОЙ Матвей Францевич	1883 г.	
			Мать жены – ЛИСИВНАЯ Павлина Танчуковна	50 л[ет]	

ᵇ·Районная тройка:·ᵇ

ᵇ·Нач[альник] 1 отделения 3 отдела УГБ УНКВД мл[адший] лейтенант госбезопасности·ᵇ
(—) ШОЙХЕТ

ᵇ·Зам[еститель] нач[альника] 3 спецотдела УНКВД лейтенант госбезопасности·ᵇ
(—) ЗАЙЦЕВ

ᵇ·Нач[альник] Дрогобычского РО НКВД Сержант госбезопасности·ᵇ
(—) ПАВЛЮШИН

ГДА СБУ, ф. 71, оп. 6 (1990 р.), спр. 7, арк. 1–4.
Оригінал, машинопис.

[34] Ярема Юзеф с. Влодзімежа (нар. 1903); слюсар, заарештований 10 X 1939 співробітниками НКВС; дружину Анелю 13 IV 1940 депортували у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 10; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 29 VII 2022]).

57.	JAREMA Józef s. Włodzimierza[34], [e]prowokator[e]	[e]P[olacy][e]	Żona – JAREMA Aniela c. Antoniego	1900 r.	ul. Stawiszcze 4
58.	SLENCZENKO Aloiz Walentynowicz (pacyfikator, nacjon[alista])	[e]U[kraińcy][e]	[f]Żona – SLENCZENKO-LISIWNAJA Anna Matwiejewna[f]	[f]1913 r.[f]	[f]ul. Błonna 60[f] [e]nieob[ecna][e]
			Córka – SLENCZENKO-LISIWNAJA Irina Aloizowna	1933 r.	
			Córka – SLENCZENKO Christiana Aloizowna	1939 r.	
			Ojciec żony– LISIWNOJ Matwiej Francewicz	1883 r.	
			Matka żony – LISIWNAJA Pawlina Tanczukowna	50 l[at]	

[b]Trójka Rejonowa:[b]

[b]Nacz[elnik] 1. Wydziału 3. Oddziału UGB UNKWD
mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][b]
(—) SZOJCHET

[b]Zast[ępca] Nacz[elnika] 3. Oddziału Spec[jalnego] UNKWD
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][b]
(—) ZAJCEW

[b]Nacz[elnik] Drohobyckiego RO NKWD
sierżant bezpieczeństwa państw[owego][b]
(—) PAWLUSZYN

HDA SBU, f. 71, op. 6 (1990 r.), spr. 7, k. 1–4.
Oryginał, maszynopis.

[34] Józef Jarema s. Włodzimierza (ur. 1903); ślusarz, aresztowany 10 X 1939 przez funkcjonariuszy NKWD. Żonę Anielę deportowano 13 IV 1940 w głąb Rosji sowieckiej. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 10; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 29 VII 2022]).

№ 94

[До 13 квітня 1940, Дрогобич]. Витяг зі списку членів сімей емігрантів, які підлягають виселенню з Дрогобицької області

[а-б]Совершенно секретно[б-а]

[б-а-в]Список[в-а]
членов семей эмигрировавших за границу, подлежащих выселению из Дрогобычской области[б]

[а]по гор. [б]Дрогобычу[б-а]

№№ п.п.	Фамилия, имя и отчество главы семьи	Фамилия имя и отчество членов семьи		Возраст (сколько лет)	Адрес
1.	АНДРУШКО Власлав Янович (полицейский)	[г-п[оляки]-г]	[г]Жена – АНДРУШКО Емануела[а] Андреевна[-г][1] Ребенок Ребенок Ребенок	1906 г.	ул. Св[ятого] Хреста, 38-А
2.	АНТУШЕВСКИЙ Юзеф Францискович (полицейский)	[г-п[оляки]-г]	Жена – АНТУШЕВСКАЯ-СТЕЦИК Зофия Иан[овна]	1903 г.	ул. Цментарная[е], 8
			Сын – АНТУШЕВСКИЙ Казимир Юзефович	1931 г.	

[в-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-а] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Написано від руки.*
[г-г] *Викреслено від руки.*
[а] *Було:* Елиджюлеля.
[е] Було: Цвентарная.
[1] Андрушко Емануела, дружина коменданта ДП, депортована 13 IV 1940 з сім'єю у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych....* – С. 5.

Nr 94

[Przed 13 kwietnia 1940, Drohobycz]. Fragment spisu osób znajdujących się poza granicami ZSRS oraz ich rodzin pozostałych w Drohobyczu i podlegających wysiedleniu

[a-b-]Ściśle tajne[-b-a]

[b-a-c-]Spis[-c-a]
członków rodzin [osób], które wyemigrowały
za granicę, podlegających wysiedleniu z obwodu drohobyckiego[-b]

[a-]z mias[ta] [b-]Drohobycza[-b-a]

Nr lp.	Nazwisko, imię i *otczestwo* głowy rodziny		Nazwisko, imię i *otczestwo* członków rodziny	Wiek (ile lat)	Adres
1.	ANDRUSZKO Własław s. Jana (policjant)	[d-]P[olacy][-d]	[e-]Żona – ANDRUSZKO Emanuela[f]	1906 r.	ul. Św[iętego] Krzyża 38-A
			c. Andrzeja[-e]		
			Dziecko		
			Dziecko		
			Dziecko		
2.	ANTUSZEWSKI Józef s. Franciszka (policjant)	[d-]P[olacy][-d]	Żona – ANTUSZEWSKA-STECIK Zofia	1903 r.	ul. Cmentarna[g] 8
			c. Jan[a]		
			Syn – ANTUSZEWSKI Kazimierz	1931 r.	
			s. Józefa		

[a-d] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-e] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Wpisano odręcznie.*
[e-e] *Skreślono odręcznie.*
[f] *Było:* Elidżulela.
[g] *Było:* Cwientarna.
[1] Emanuela Andruszko, żona kmdta PP, wywieziona w głąb Rosji sowieckiej z rodziną 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 5.

3.	АДАМОВИЧ Юзеф Андреевич (офицер)	[поляки]	Жена – АДАМОВИЧ Янина Юльевна Ребенок Ребенок	1908 г.	ул. Блонная, 30-Д
4.	БОГУХВАЛЬСКИЙ Эльзябнин Кандратов[ич] (полицейский)	[поляки]	Жена – БОГУХВАЛЬСКАЯ Мария Францевна	1897 г.	ул. Скотницкая, 3
			Дочь – БОГУХВАЛЬСКАЯ Ядвига Эльзябниновна	1926 г.	
			Сын – БОГУХВАЛЬСКИЙ Ришард Эльзябнинович	1934 г.	
5.	БЕЦЕЛА Марчин Янович (офицер)	[поляки]	Жена – БЕЦЕЛА Янина Игнатовна	1901 г.	[отсутств[овала]]
			Дочь – БЕЦЕЛА Романа Марчиновна[2]	1924 г.	ул. [...]вского*, 11-Ц
			Сын – Иринеуш Марчинович	1933 г.	
			Мать жены – КУБИВ Мария Якубовна	1881 г.	
			Брат жены – КУБИВ Зенон Васильевич[3]	1913 г.	
		[украинка]	Жена брата [жены] – КУБИВ Ольга Юрьевна[4]	1920 г.	
		[полька]	Сестра жены – ВЕТЕХА Станислава Игнатовна	1910 г.	

[Было: Иона.

* *Кілька нерозбірливих літер.*

[2] Бецела Романа д. Марціна і Яніни (нар. 1924), депортована у квітні 1940 з Дрогобича до Костанайської обл. (Казахстан), репатрійована в 1946. «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 15 IX 2022]).

[3] Прав. Кубув Зенон с. Марії, депортований 1940 з Дрогобича до Костанайської обл. (Казахстан); згодом виїхав до Ірану. Там само [доступ 29 VII 2022].

[4] Прав. Кубув Ольга, депортована 1940 з Дрогобича до Костанайської обл. (Казахстан). Там само.

3.	ADAMOWICZ Józef s. Andrzeja (oficer)	[d]-P[olacy]-[d]	Żona – ADAMOWICZ Janina c. Juliana Dziecko Dziecko	1908 r.	ul. Błonna 30-D
4.	BOGUCHWALSKI Elzabin s. Konrada (policjant)	[d]-P[olacy]-[d]	Żona – BOGUCHWALSKA Maria c. Franciszka	1897 r.	ul. Skotnicka 3
			Córka – BOGUCHWALSKA Jadwiga c. Elzabina	1926 r.	
			Syn – BOGUCHWALSKI Ryszard s. Elzabina	1934 r.	
5.	BECEŁA Marcin s. Jana (oficer)	[d]-P[olacy]-[d]	[e]-Żona – BECEŁA Janina[h] c. Ignacego-[e]	1901 r.	[d]-nieob[ecna]-[d] ul. [...]wskiego[i], 11-C
			Córka – BECEŁA Romana c. Marcina[2]	1924 r.	
			Syn – Ireneusz s. Marcina	1933 r.	
			Matka żony – KUBIW Maria c. Jakuba	1881 r.	
			Brat żony – KUBIW Zenon s. Wasyla[3]	1913 r.	
		[d]-U[krainka]-[d]	Żona brata [żony] – KUBIW Olga c. Jurija[4]	1920 r.	
		[d]-P[olka]-[d]	Siostra żony – WIETIECHA Stanisława c. Ignacego	1910 r.	

[h] *Było:* Iona.

[i] *Kilka liter nieczytelnych.*

[2] Romana Beceła c. Marcina i Janiny (ur. 1924), w kwietniu 1940 zesłana z Drohobycza do obw. kustanajskiego (Kazachstan), repatriowana w 1946. „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 15 IX 2022]).

[3] Właśc. Zenon Kubów s. Marii, deportowany w 1940 z Drohobycza do obw. kustanajskiego (Kazachstan), następnie wyjechał do Iranu. *Ibidem* [dostęp 29 VII 2022].

[4] Właśc. Olga Kubów, deportowana w 1940 z Drohobycza do obw. kustanajskiego (Kazachstan). *Ibidem.*

6.	ВУНЦИЦКИЙ Ян Михайлович (полицейский)	[г-ті[оляки]-г]	Жена – ВУНЦИЦКАЯ Галина Владиславовна	1907 г.	ул. Лунна, 27
			Сын – ВУНЦИЦКИЙ Тадеуш Янович	1934 г.	
			Дочь – Ярита Яновна	1938 г.	
			Мать жены – МИЛАН Юзефа Яремовна[5]	1876 г.	
			Брат жены – МИЛАН Юзеф Владиславович	1899 г.	
			Брат жены – МИЛАН Станислав Владиславович[6]	1903 г.	
			Брат жены – МИЛАН Антоний Владиславович	1905 г.	
			Брат жены – МИЛАН Михаил Владиславович[7]	1912 г.	
7.	ВАРТАЛЬСКИЙ Станислав Карлович (полицейский)	[г-ті[оляки]-г]	Жена – ВАРТАЛЬСКАЯ Ядвига Михайловна[8]	1907 г.	ул. Св[ятого] Хреста, 96
			[г-Ее мать – ЧАЙКОВСКАЯ Валерия Александровна-г]	76 л[ет]	[г-больная-г]

[5] Мілян Юзефа (нар. 1876); працювала м'ясником, депортована 13 IV 1940 з дочкою і сином у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 14.

[6] Мілян Станіслав, співвласник крамниці м'ясо-ковбасних виробів у Дрогобичі, батько Фелікса Міляна (1927–2010) бійця Армії Крайової і засланця. *Księga adresowa Polski (wraz z W.M. Gdańskiem) dla handlu, przemysłu, rzemiosł i rolnictwa [na rok] 1930* – Warszawa, б. р. в. – С. 654; Spodenkiewicz P. *Bruno Schulz, mój nauczyciel. Feliks Milan, prezes Związku Sybiraków, wspomina słynnego pisarza i rodzinny Drohobycz // Dziennik Łódzki* – 2004, № від 6 III (http://www.brunoschulz.org/dzienniklodzki.htm [доступ 11 VIII 2022]).

[7] Можливо Мілян Міхал, упродовж 1932–1933 був учнем 8-го кл. Дрогобицької державної гімназії ім. короля Владислава Ягели у Дрогобичі. *Sprawozdanie Dyrekcji Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły...* – С. 23, 26, 34, 47, 49, 51, 68.

[8] Вартальська Ядвіга (нар. 1907, пом. 26 VI 1945); депортована 13 IV 1940 з Дрогобича до Костанайської обл. (Казахстан), де й померла. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 21; «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 29 VII 2022]).

6.	WUNCICKI Jan s. Michała (policjant)	d-P[olacy]-d	Żona – WUNCICKA Halina c. Władysława	1907 r.	ul. Łunna 27
			Syn – WUNCICKI Tadeusz s. Jana	1934 r.	
			Córka – Jarita c. Jana	1938 r.	
			Matka żony – MILAN Józefa c. Jaremy[5]	1876 r.	
			Brat żony – MILAN Józef s. Władysława	1899 r.	
			Brat żony – MILAN Stanisław s. Władysława[6]	1903 r.	
			Brat żony – MILAN Antoni s. Władysława	1905 r.	
			Brat żony – MILAN Michał s. Władysława[7]	1912 r.	
7.	WARTALSKI Stanisław s. Karola (policjant)	d-P[olacy]-d	Żona – WARTALSKA Jadwiga c. Michała[8]	1907 r.	ul. Św[iętego] Krzyża 96
			c-Jej matka – CZAJKOWSKA Waleria c. Aleksandra-c	76 l[at]	d-chora-d

[5] Józefa Milan (ur. 1876); rzeźniczka, wywieziona z córką i synem w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 14.

[6] Stanisław Milan, współwłaściciel wędliniarni w Drohobyczu, ojciec Feliksa Milana (1927–2010), członka AK i zesłańca. *Księga adresowa Polski (wraz z W.M. Gdańskiem) dla handlu, przemysłu, rzemiosł i rolnictwa [na rok] 1930*, Warszawa b.r.w., s. 654; P. Spodenkiewicz, *Bruno Schulz, mój nauczyciel. Feliks Milan, prezes Związku Sybiraków, wspomina słynnego pisarza i rodzinny Drohobycz*, „Dziennik Łódzki" 2004, nr z 6 III (http://www.brunoschulz.org/dzienniklodzki.htm [dostęp 11 VIII 2022]).

[7] Być może Michał Milan, w roku szkolnym 1932/1933 uczeń 8 klasy Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły w Drohobyczu. „Sprawozdanie Dyrekcji Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły"..., s. 23, 26, 34, 47, 49, 51, 68.

[8] Jadwiga Wartalska (ur. 1907, zm. 26 VI 1945); deportowana 13 IV 1940 z Drohobycza do obw. kustanajskiego (Kazachstan); zmarła na zesłaniu. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 21; „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 29 VII 2022]).

8.	ГРАБОВЕЦКИЙ Юзеф Игнатьевич[9] (офицер)	г-п[оляки]-г	Мать – ГРАБОВЕЦКАЯ Мария Яновна[10]	70 л[ет]	ул. Стрыйская, 43
			Сестра – ГРАБОВЕЦКАЯ Мария Игнатьевна[11]	1906 г.	
9.	ДЬЯКОВ Станислав Иосифович (офицер)	г-п[оляки]-г	г-Жена – ДЬЯКОВА Мильяна Якубовна	1915 г.	ул. Рихтицкая, 17
			Дочь – ДЬЯКОВА Вальзумина Станиславовна	1931 г.	
			Дочь – ДЬЯКОВА Эльберта Станиславовна	1938 г.	г-отсутств[овали]-г
			Сын – ДЬЯКОВ Андрей Станиславович-г	1939 г.	
10.	ГНЕВИК Стефан Якубович (офицер)	г-п[оляки]-г	Жена – ГНЕВИК ДРОЖАНСКАЯ Мария Антоновна[12]	1897 г.	ул. Красноармейская (бывшая [Святого] Юра), 27/9
			Дочь – ГНЕВИК Янина Стефановна		
			Его мать – ГНЕВИК Мария Томашевна[13]	1870 г.	
11.	ЗЕЛИНСКИЙ Антон Петрович (полицейский)	г-п[оляки]-г	Жена – ЗЕЛИНСКАЯ Елена Ивановна	1896 г.	ул. И[вана] Франка, 66
			Сын – ЗЕЛИНСКИЙ Тадеуш Антонович	1926 г.	
			Сын – ЗЕЛИНСКИЙ Ян Антонович	1930 г.	

[...]

[9] Грабовецький Юзеф Мар'ян (нар. 20 або 26 I 1898); поручник (1 VI 1921), капітан (1 I 1936); офіцер Підгальського стрілецького полку та КОП. RO. – 1924. – С. 336, 396; RO. – 1928. – С. 149, 256; RO. – 1932. – С. 92, 909; RO. – 1939. – С. 48, 659.

[10] Грабовецька Марія, 73 роки, депортована 13 IV 1940 у віддалені регіони СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 9.

[11] Грабовецька Марія, 34 роки, депортована 13 IV 1940 у віддалені регіони СРСР. Там само.

[12] Можливо 46-річну Гнєвек Марію депортували 13 IV 1940 у віддалені регіони СРСР. Там само.

[13] Можливо Гнєвек Марія, 62 роки, дружина пенсіонера, депортована 13 IV 1940 у віддалені регіони СРСР. Там само.

8.	GRABOWIECKI Józef s. Ignacego[9] (oficer)	[d-]P[olacy][-d]	Matka – GRABOWIECKA Maria c. Jana[10]	70 l[at]	ul. Stryjska 43
			Siostra – GRABOWIECKA Maria c. Ignacego[11]	1906 r.	
9.	DJAKOW Stanisław s. Józefa (oficer)	[d-]P[olacy][-d]	[c-]Żona – DJAKOWA Miljana c. Jakuba	1915 r.	ul. Rychcicka 17 [d-]nieob[ecni][-d]
			Córka – DJAKOWA Walzumina c. Stanisława	1931 r.	
			Córka DJAKOWA Elberta c. Stanisława	1938 r.	
			Syn – DJAKOW Andrzej s. Stanisława[-c]	1939 r.	
10.	GNIEWIK Stefan s. Jakuba (oficer)	[d-]P[olacy][-d]	Żona – GNIEWIK-DROŻAŃSKA Maria c. Antoniego[12]	1897 r.	ul. Krasnoarmiejska ([dawna Świętego] Jura) 27/9
			Córka – GNIEWIK Janina c. Stefana		
			Jego matka – GNIEWIK Maria c. Tomasza[13]	1870 r.	
11.	ZIELIŃSKI Antoni s. Piotra (policjant)	[d-]P[olacy][-d]	Żona – ZIELIŃSKA Helena c. Jana	1896 r.	ul. Iw[ana] Franki 66
			Syn – ZIELIŃSKI Tadeusz s. Antoniego	1926 r.	
			Syn – ZIELIŃSKI Jan s. Antoniego	1930 r.	

[...]

[9] Józef Marian Grabowiecki (ur. 20 lub 26 I 1898); por. (1 VI 1921), kpt. (1 I 1936); oficer psp i KOP. RO 1924, s. 336, 396; RO 1928, s. 149, 256; RO 1932, s. 92, 909; RO 1939, s. 48, 659.

[10] Maria Grabowiecka, lat 73, wywieziona w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 9.

[11] Maria Grabowiecka, lat 34, wywieziona w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Ibidem.*

[12] Być może Maria Gniewek, lat 46, wywieziona w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Ibidem.*

[13] Być może Maria Gniewek, lat 62, żona emerytowanego palacza, wywieziona w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Ibidem.*

27.	СОБОЛЬСКИЙ Мечеслав Карлович[14] (офицер-судья)	г-п[ОЛЯКИ]-г	Жена – СОБОЛЬСКАЯ Ирина Михайловна	1902 г.	ул. Войтова-Гора, 50-А
28.	СТРЫЧЕК[3] Иосиф Карлович[15] (полицейский)	г-п[ОЛЯКИ]-г	Мать – СТРЫЧЕК[3] Катерина Базилевна[16]	1880 г.	ул. Войтова-Гора, 54
			Сестра – СТРЫЧЕК[3] Казимира Карловна[17]	1911 г.	
			г-Брат – СТРЫЧЕК[3] Адам Иосифович-г[18]	1920 г.	г-болен-г
			Сестра – СТРЫЧЕК[3] Мария Йосифовна[19]	1922 г.	
			Брат – СТРЫЧЕК[3] Тадеуш Иосифович[20]	1925 г.	
			Брат – СТРЫЧЕК[3] Зенон Иосифович[21]	1930 г.	

[3] *Було:* Стричак.

[14] Собольський або Собульський Мечислав; упродовж 1931–1932 – суддя Старосамбірського міського суду; упродовж 1933–1939 – Дрогобицького міського суду; у 1939 член правління Дрогобицького товариства опіки над ув'язненими; нагороджений Срібною медаллю за вислугу років. *Kalendarz Sądowy na rok 1931...* – С. 79; *Kalendarz Sądowy na rok 1932...* – С. 86; *Kalendarz Sądowy na rok 1933...* – С. 90; *Kalendarz Informator Sądowy na 1939 rok...* – С. 176; *Przegląd Podkarpacia...* – № 90 від 16 IV 1939. – С. 4; там само – № 91 від 28 V 1939. – С. 3.

[15] Стричек Юзеф Францішек він же Літинський (нар. 10 VIII 1913 в Дрогобичі, пом. 3 VIII 1982 у Варшаві); пост. ДП; закінчив школу ДП у Великих Мостах; служив 1936 в Келецькому воєв., а згодом у Варшаві (слідче управління ДП); у 1938 був власником франшизи АЗС в Отвоцьку; восени 1945 був прийнятий до УБП в Легніці; невдовзі звільнений як «непевний елемент». AIHП, 2460/1, Kartoteka osobowa funkcjonariuszy i pracowników resortu; https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [доступ 19 IX 2022].

[16] Стричек Катажина (дів. пр. Луцька) (нар. 30 IV 1890 в Тустановицях, пом. 1965); домогосподарка, мешк. в Дрогобичі; депортована 13 IV 1940 з родиною до віддалених регіонів СРСР; у листопаді 1944 повернулася в Дрогобич; у 1945 репатрійована до Польщі. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 19; https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [доступ 19 IX 2022].

[17] Стричек-Саліновська Казимира, д. Кароля і Катажини (нар. 20 VI 1911 в Дрогобичі, пом. 13 V 2005 в Легниці); швачка, депортована 13 IV 1940 з матір'ю та братами і сестрами до віддалених регіонів СРСР; у листопаді 1944 повернулася в Дрогобич; репатріювалася 1945 до Польщі, з 1946 мешк. в Легниці. AIHП Вр, 502/62764; https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [доступ 19 IX 2022].

[18] Стричек Адам Мар'ян (нар. 25 III 1920 в Дрогобичі, пом. 22 XII 1980 в Легниці). https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [доступ 19 IX 2022].

[19] Стричек-Рибіцька Марія (Мариля), д. Кароля і Катажини (нар. 13 XI 1923 в Дрогобичі, пом. 28 VIII 2014 в Отвоцьку); депортована 13 IV 1940 з матір'ю та братами і сестрами до віддалених регіонів СРСР; служила 1943 у І-му окремому жіночому бат. ім. Емілії Плятер

27.	SOBOLSKI Mieczysław s. Karola[14] (oficer-sędzia)	[d]-P[olacy]-[d]	Żona – SOBOLSKA Irena c. Michała	1902 r.	ul. Wójtowa Góra 50-A
28.	STRYCZEK[j] Józef s. Karola[15] (policjant)	[d]-P[olacy]-[d]	Matka – STRYCZEK[j] Katarzyna c. Bazylego[16]	1880 r.	ul. Wójtowa Góra 54
			Siostra – STRYCZEK[j] Kazimiera c. Karola[17]	1911 r.	
			[e]-Brat – STRYCZEK[j] Adam s. Józefa-[e][18]	1920 r.	[d]-chory-[d]
			Siostra – STRYCZEK[j] Maria c. Józefa[19]	1922 r.	
			Brat – STRYCZEK[j] Tadeusz s. Józefa[20]	1925 r.	
			Brat – STRYCZEK[j] Zenon s. Józefa[21]	1930 r.	

[j] *Było:* Striczak.

[14] Mieczysław Sobolski lub Sobólski; w l. 1931–1932 sędzia SG w Starym Samborze; w l. 1933–1939 sędzia SG w Drohobyczu; w 1939 w zarządzie drohobyckiego Towarzystwa Opieki nad Więźniami; odznaczony Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę. „Kalendarz Sądowy" na rok 1931..., s. 79; „Kalendarz Sądowy" na rok 1932..., s. 86; „Kalendarz Sądowy" na rok 1933..., s. 90; „Kalendarz Informator Sądowy" na 1939 rok..., s. 176; „Przegląd Podkarpacia...", nr 90 z 16 IV 1939, s. 4, *ibidem*, nr 91 z 28 V 1939, s. 3.

[15] Józef Franciszek Stryczek vel Lityński (ur. 10 VIII 1913 w Drohobyczu, zm. 3 VIII 1982 w Warszawie); post. PP. Absolwent Szkoły Fachowej dla Szeregowych PP w Mostach Wielkich, w 1936 służbę pełnił w woj. kieleckim, następnie w Warszawie (Urząd Śledczy PP); w 1938 ajent stacji benzynowej w Otwocku. Jesienią 1945 wstępnie przyjęty do UBP w Legnicy – zwolniony przed zatwierdzeniem jako „element niepewny". AIPN, 2460/1, Kartoteka osobowa funkcjonariuszy i pracowników resortu; https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [dostęp 19 IX 2022].

[16] Katarzyna Stryczek z d. Łucka (ur. 30 IV 1890 w Tustanowicach, zm. 1965); gospodyni domowa zam. w Drohobyczu; wywieziona wraz z rodziną w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940; w listopadzie 1944 powróciła do Drohobycza; w 1945 repatriowana do Polski. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 19; https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [dostęp 19 IX 2022].

[17] Kazimiera Stryczek, po mężu Salinowska, c. Karola i Katarzyny (ur. 20 VI 1911 w Drohobyczu, zm. 13 V 2005 w Legnicy); krawcowa, wywieziona z matką i rodzeństwem w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940; w listopadzie 1944 powróciła do Drohobycza; w 1945 repatriowana do Polski, w 1946 zam. w Legnicy. AIPN Wr, 502/62764; https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [dostęp 19 IX 2022].

[18] Adam Marian Stryczek (ur. 25 III 1920 w Drohobyczu, zm. 22 XII 1980 w Legnicy). https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [dostęp 19 IX 2022].

[19] Maria (Maryla) Stryczek, po mężu Rybicka, c. Karola i Katarzyny (ur. 13 XI 1923 w Drohobyczu, zm. 28 VIII 2014 w Otwocku); wywieziona z matką i rodzeństwem w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940; w 1943 w Sielcach n. Oką (I Samodzielny Batalion Kobiecy im. Emilii Plater); od czerwca 1945 do lutego 1946 służyła w Oddziale Cenzury Wojskowej nr 191 w Poznaniu; zam. w miejscowości

29.	СКЛЕНАЖ Леопольд Марьянович[22] (судья-прокурор)	г[оляки]г	Жена СКЛЕНАЖ--ХЦЮК Станислава Михайловна[23]	–	ул. Польна, 14
			Сын – СКЛЕНАЖ--ХЦЮК Элик Леопольдович[24]	5 л[ет]	

(Сельце над Окою); з червня 1945 до лютого 1946 служила у відділі військової цензури № 191 у Познані; мешк. в Борові Гарволінського пов. АІНП, 910/16518; https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [доступ 19 IX 2022].

[20] Стричек Тадеуш він же Літинський (нар. 3 XII 1924 в Дрогобичі, пом. 3 II 2013 в Легниці); депортований 13 IV 1940 з матір'ю та братами і сестрами до віддалених регіонів СРСР; служив 1943 у 5-му пва. (Сельце над Окою); звільнений у квітні 1946 з армії; мешк. в Легниці; працював ст. механіком квиткових друкарів в ПДЗ. https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [доступ 19 IX 2022].

[21] Стричек Зенон Францішек с. Кароля (нар. 8 III 1930, пом. 4 X 2013 в Отвоцьку), депортований 13 IV 1940 з матір'ю, братами і сестрами до Казахстану (Костанайська обл.); у листопаді 1944 повернулся в Дрогобич; репатрійований у 1945 до Польщі; мешк. у Варшаві. «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 12 VIII 2022]); https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [доступ 19 IX 2022].

[22] Скленаж Леопольд с. Мар'яна (нар. 29 VIII 1907 в Буську над Бугом, пом. 28 I 1977 в Мілуокі, штат Вісконсин, США); д-р юр. н., закінчив 1928 юр. фак. університету Яна Казимира у Львові; упродовж 1936–1939 працював підпрокурором Самбірського окружного суду у Дрогобичі; восени 1939 залишився у Франції, згодом виїхав до Великобританії; учасник ПЗС на Заході (1 пва 1 ДГрен.); з 1 IV 1943 – директор соціального департаменту МВС Польського Уряду в екзилі (відповідальний за кур'єрську діяльність); упродовж 1949–1950 – Генеральний секретар МВС; емігрував 1951 до США (Мілуокі); працював на заводі сільськогосподарських машин і двигунів Аліс Хальмерс Ко., з 1967 – відповідальний за планування та координацію виробництва з відділами маркетингу компанії Норберг; з 1972 на пенсії. *Kalendarz Sądowy na 1936 rok* / oprac. Kirkiczenko J., Kraczkiewicz M., Rudzisz K. – Warszawa, б. р. в. – С. 135; *Kalendarz Informator Sądowy na 1939 rok*... – С. 176; http://rmchciuk.pl › gen › tg2.2.9.3.1_skl.pdf [доступ 20 I 2022]; https://culture.pl/ru/artist/andzhey-hcyuk [доступ 20 I 2022].

[23] Скленаж Станіслава (див. пр. Хцюк), д. Міхала (нар. 21 VII 1910 у Губичах, Дрогобицького пов., пом. 15 III 1986 в Мілуокі); сестра письменника Анджея Хцюка та відомого кур'єра СЗБ і заст. директора Польської секції РВЄ Тадеуша Хцюка – Марека Цельта; депортована 13 IV 1940 з доньками Христиною та Барбарою до Західного Казахстану (Лермонтівка, Урицький район, Костанайська обл.); залишила СРСР разом з АП ген. Владислава Андерса; переведена до польського табору для біженців у Тегерані і влаштували на роботу (завдяки знанню кількох мов) в польському консульстві; завдяки ПЧХ зв'язалася зі своїм чоловіком у Великобританії; у 1943 приїхала з дочкою Христиною до Лондону; упродовж 1950 або 1951 з родиною емігрувала до США, мешк. в Мілуокі. *Lista Polaków aresztowanych*... – С. 18; Celt M. *Biali kurierzy*. – Dziekanów Leśny, 2005. – С. 435; http://rmchciuk.pl › gen › tg2.2.9.3.1_skl.pdf [доступ 20 I 2022]; https://culture.pl/ru/artist/andzhey-hcyuk [доступ 20 I 2022]; Cembik-Kołbacz A. *Śladami Andrzeja Chciuka. Spacerownik po Drohobyczu* // Biuletyn Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej. – 2018. – № 23. – С. 26.

[24] Скленажи на початку війни мали тільки дві доньки: 7-річну Христину (нар. 27 V 1933 у Перемишлі, пом. 16 VI 2010 в Вальпарайсо, в штаті Індіана, США) і 5-річну Барбару (нар. 1935, пом. у грудні 1941 в Бухарі); в Едінбурзі 1946 народився син Олександр. http://rmchciuk.pl › gen › tg2.2.9.3.1_skl.pdf [доступ 20 I 2022].

29.	SKLENARZ Leopold s. Mariana[22] (sędzia-prokurator)	d-P[olacy][-d]	Żona SKLENARZ--CHCIUK Stanisława c. Michała[23]	–	ul. Polna 14
			Syn – SKLENARZ--CHCIUK Elik s. Leopolda[24]	5 l[at]	

Borowie, pow. garwoliński. AIPN, 910/16518; https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [dostęp 19 IX 2022].

[20] Tadeusz Stryczek vel Lityński (ur. 3 XII 1924 w Drohobyczu, zm. 3 II 2013 w Legnicy); wywieziony z matką i rodzeństwem w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940; w 1943 w Sielcach n. Oką (5. pac); zwolniony z wojska w kwietniu 1946; zam. w Legnicy; pracował jako starszy mechanik drukarek biletowych w PKP. https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [dostęp 19 IX 2022].

[21] Zenon Franciszek Stryczek s. Karola (ur. 8 III 1930, zm. 4 X 2013 w Otwocku); zesłany z matką i rodzeństwem 13 IV 1940 do Kazachstanu (obw. kustanajski); w listopadzie 1944 powrócił do Drohobycza; w 1945 repatriowany do Polski; zam. w Warszawie. „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 12 VIII 2022]); https://www.myheritage.pl/site-family-tree-137569791/witryna-potomkow-stryczkow-z-drohobycza?tr_id=m_8m85utu02k_7yc07e5zta# [dostęp 19 IX 2022].

[22] Leopold Sklenarz s. Mariana (ur. 29 VIII 1907 w Busku n. Bugiem, zm. 28 I 1977 w Milwaukee, st. Wisconsin, USA); dr. praw, absolwent wydz. prawnego UJK we Lwowie (1928). W l. 1936–1939 podprokurator samborskiego Sądu Okręgowego w Drohobyczu. Po klęsce wrześniowej przebywał we Francji, następnie w Wielkiej Brytanii w PSZ na Zachodzie (1. pac, 1. DGren.); od 1 IV 1943 dyrektor Departamentu Społecznego MSW rządu RP na Uchodźstwie (odpowiedzialny za kontakty z Krajem i akcję kurierską); w l. 1949–1950 sekretarz generalny MSW. Od 1951 w USA (Milwaukee) – robotnik w fabryce maszyn rolniczych i silników Allis Chalmers Co, od 1967 urzędnik odpowiedzialny za planowanie i koordynowanie produkcji z działami marketingu w firmie Norberg. Od 1972 na emeryturze. „Kalendarz Informator Sądowy" na 1936 rok, oprac. J. Kirkiczenko, M. Kraczkiewicz, K. Rudzisz, Warszawa b.r.w., s. 135; „Kalendarz Informator Sądowy" na 1939 rok..., s. 176; http://rmchciuk.pl › gen › tg2.2.9.3.1_skl.pdf [dostęp 20 I 2022]; https://culture.pl/ru/artist/andzhey-hcyuk [dostęp 20 I 2022].

[23] Stanisława Sklenarz z d. Chciuk, c. Michała (ur. 21 VII 1910 w Hubiczach, pow. drohobycki, zm. 15 III 1986 w Milwaukee); siostra pisarza Andrzeja Chciuka oraz legendarnego kuriera ZWZ i zcy dyrektora sekcji polskiej RWE Tadeusza Chciuka (Marka Celta). Deportowana z córkami Krystyną i Barbarą 13 IV 1940 do zachodniego Kazachstanu (Lermontowka, rej. uricki, obw. kustanajski); opuściła ZSRS wraz z AP gen. Andersa, przydzielona została do obozu uchodźców polskich w Teheranie i zatrudniona (dzięki znajomości kilku języków) w polskim konsulacie. Przy pomocy PCK skontaktowała się z przebywającym w Wielkiej Brytanii mężem i w 1943 przybyła z córką Krystyną do Londynu; w 1950 lub 1951 wraz z rodziną wyemigrowała do USA, osiadła w Milwaukee. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 18; M. Celt, *Biali kurierzy*, Dziekanów Leśny 2005, s. 435; http://rmchciuk.pl › gen › tg2.2.9.3.1_skl.pdf [dostęp 20 I 2022]; https://culture.pl/ru/artist/andzhey-hcyuk [dostęp 20 I 2022]; A. Cembik-Kołbacz, *Śladami Andrzeja Chciuka. Spacerownik po Drohobyczu*, „Biuletyn Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej" 2018, nr 23, s. 26.

[24] Z dostępnych danych wynika, że Sklenarzowie w chwili wybuchu wojny mieli tylko dwie córki: siedmioletnią Krystynę (ur. 27 V 1933 w Przemyślu, zm. 16 VI 2010 w Valparaiso, st. Indiana, USA) i pięcioletnią Barbarę (ur. 1935, zm. w grudniu 1941 w Bucharze). W 1946 w Edynburgu urodził się syn Aleksander. http://rmchciuk.pl › gen › tg2.2.9.3.1_skl.pdf [dostęp 20 I 2022].

30.	ХАБЕРСКИЙ Феликс Людвигович[25] (офицер)	г-п[олька]г	Жена – ХАБЕРСКАЯ Люцина Станиславовна[26]	1909 г.	ул. Мицкевича, 25, кв. 9
31.	ЯЦИНА Марьян Петрович[27] (офицер)	г-у[краинец]г	Отец – ЯЦИНА Петр Стефанович[28]	1876 г.	ул. Революции, 3
		г-п[олька]г	Мать – ЯЦИНА Екатерина Стефановна	1880 г.	
			Брат – ЯЦИНА Альбин Стефанович	1907 г.	
			Сестра – ЯЦИНА Ярина Стефановна	1909 г.	
		г-п[оляк]г	Ее муж – ГОРКА Вильгельм Эдуардович	1910 г.	

[25] Хаберський Фелікс (нар. 20 XI 1898, пом. 9 II 1983 у Лондоні); поручник (1 VI 1921), капітан адм. пех. (19 III 1939); у 1915 в ПЛ (імовірно звільнений тому, що був неповнолітнім); у 1932 в 31-му пп., потім у 86-му пп. У 1939 керівник II Департаменту поповнення в районному штабі поповнення (Дрогобич); під час Другої світової війни у ПЗС на Заході; залишився в еміграції. RO. – 1932. – С. 92, 561 (тут Габерський); RO. – 1939. – С. 313, 846; https://zolnierze-niepodleglosci.pl/%C5%BCo%C5%82nierz/185673/ [доступ 21 I 2022]; https://ampoleagle.com/dr-aleksander-zdislaw-chaberski-p3931-189.htm [доступ 21 I 2022].

[26] Хаберська Люцина, дів. пр. Томашевська, депортована 13 IV 1940 з дітьми (м. ін. син Олександр, нар. 1 I 1928 в Лодзі, пом. 6 VII 2010 в Буффало, Нью-Йорк, США) до Казахстану (Костанайська обл.); з 1942 в Персії, згодом в Індії та Східній Африці; з 1948 у Великобританії. https://ampoleagle.com/dr-aleksander-zdislaw-chaberski-p3931-189.htm [доступ 21 I 2022].

[27] Ймовірно Яцина Микола Мар'ян (нар. 5 XII 1914); підпоручник (1 X 1938); упродовж 1931–1932 навчався в 6-му кл. Дрогобицької державної гімназії ім. короля Владислава Ягели і голова місцевого краєзнавчого гуртка; з 1939 – ком. плутону в 2. бат. стрільців 6-го Підгальського стрілецького полку. *III Sprawozdanie [Dyrekcji Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły w Drohobyczu] za rok szkolny 1931/32*, б. м. в., б. р. в. – С. 66, 108 (http://pbc.up.krakow.pl › dlibra › docmetadata [доступ 26 VIII 2022]); RO. – 1939. – С. 120, 660.

[28] Ймовірно Яцина Пьотр, 62 роки, кравець, депортований 13 IV 1940 разом із сім'єю з Дрогобича до віддалених регіонів СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 10.

30.	CHABERSKI Feliks s. Ludwika[25] (oficer)	d-P[olacy]-d	Żona – CHABERSKA Lucyna c. Stanisława[26]	1909 r.	ul. Mickiewicza 25 m. 9
31.	JACYNA Marian s. Piotra[27] (oficer)	d-U[krainiec]-d	Ojciec – JACYNA Piotr Stanisławowicz[28]	1876 r.	ul. Rewolucji 3
		d-P[olka]-d	Matka – JACYNA Katarzyna c. Stefana	1880 r.	
			Brat – JACYNA Albin s. Stefana	1907 r.	
			Siostra – JACYNA Jaryna c. Stefana	1909 r.	
		d-P[olak]-d	Jej mąż – GORKA Wilhelm s. Edwarda	1910 r.	

[25] Feliks Chaberski (ur. 20 XI 1898, zm. 9 II 1983 w Londynie); por. (1 VI 1921), kpt. adm. piech. (19 III 1939). W 1915 w LP (prawdopodobnie zwolniony jako niepełnoletni); w 1932 w 31. pp, następnie w 86. pp; w 1939 kierownik II Referatu Uzupełnień w KRU Drohobycz. Podczas II wojny światowej w PSZ na Zachodzie; pozostał na emigracji. RO 1932, s. 92, 561 (tu nazwisko: Haberski); RO 1939, s. 313, 846; https://zolnierze-niepodleglosci.pl/%C5%BCo%C5%82nierz/185673/ [dostęp 21 I 2022]; https://ampoleagle.com/dr-aleksander-zdislaw-chaberski-p3931-189.htm [dostęp 21 I 2022].

[26] Lucyna Chaberska z d. Tomaszewska, deportowana 13 IV 1940 wraz z dziećmi (w tym Aleksandrem, ur. 1 I 1928 w Łodzi, zm. 6 VII 2010 w Buffalo, st. Nowy Jork, USA) do Kazachstanu (obw. kustanajski); po 1942 w Persji, następnie w Indiach, Wschodniej Afryce, od 1948 w Wielkiej Brytanii. https://ampoleagle.com/dr-aleksander-zdislaw-chaberski-p3931-189.htm [dostęp 21 I 2022].

[27] Być może Mikołaj Marian Jacyna (ur. 5 XII 1914); ppor. (1 X 1938). W roku szkolnym 1931/1932 uczeń 6 klasy Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły w Drohobyczu oraz przewodniczący Koła Krajoznawczego Uczniów tegoż gimnazjum. W 1939 dca plutonu w II Batalionie strzelców 6. psp. „III Sprawozdanie" [Dyrekcji Gimnazjum Państwowego im. Króla Władysława Jagiełły w Drohobyczu] za rok szkolny 1931/32, b.m.w., b.r.w., s. 66, 108 (http://pbc.up.krakow.pl › dlibra › docmetadata [dostęp 26 VIII 2022]); RO 1939, s. 120, 660.

[28] Prawdopodobnie Piotr Jacyna, lat 62, krawiec, wywieziony z Drohobycza wraz z rodziną w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 10.

32.	МОДЗЕЛЕВСКИЙ Вацлав Юзефович (офицер)		Жена – МОДЗЕЛЕВСКАЯ Элеонора Андреевна	1902 г.	
			Сын – Эдуард[29]	1931 г.	
33.	СОЛИХЯНС-Мелик[30] (офицер)		Жена – СОЛИХЯНС Аделфина-Владислава Ивановна[31]	1906 г.	
			Сын – Збигнев[a]	1930 г.	
			Мать жены – ПРЯДОК Зофья Александровна	62 г[ода]	

[б]Районная тройка:[-б]

[б]Нач[альник] 1 отделения 3 отдела УГБ УНКВД
Мл[адший] лейтенант госбезопасности[-б]
(—) ШОЙХЕТ

[б]Зам[еститель] нач[альника] 3 спецотдела УНКВД
Лейтенант госбезопасности[-б]
(—) ЗАЙЦЕВ

[б]Нач[альник] Дрогобычского РО НКВД
Сержант госбезопасности[-б]
(—) ПАВЛЮШИН

ГДА СБУ, ф. 71, оп. 6 (1990 р.), спр. 7, арк. 8–10.
Оригінал, машинопис.

[a] *Було:* Сбижек.

[29] Модзелевський Юзеф Едуард с. Вацлава і Елеонори (нар. 1931); у квітні або травні 1940 депортований з Дрогобича до Костанайської обл., у жовтні 1944 переведений до Черкаської обл.; звільнений у травні 1945. «Indeks Represjonowanych» (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [доступ 29 VII 2022]).

[30] Прав. Сомхіянц або Сомхянц Мелік (нар. 1900 або 1902 в Грузії, пом. 29 VIII 1979 у Пенлі, Великобританія); вірменин, майор ВП; у 1939 – ком. 2-ї роти 6-го Підгальського стрілецького полку; у вересні 1939 – ком. бат., прорвався з ним до Угорщини; брав участь у боях окремої Карпатської стрілецької бригади при Тобруку, а згодом в Італійській кампанії (воював при Монте-Кассіно); після закінчення війни оселився у Великобританії. RO. – 1939. – С. 659, 953; Jeżowski K., Zachariasiewicz P. *Major Melik Somchjanc* (http://fundacjaormianska.pl/ormianie/ormianie-polscy/major-melik-somchjanc/ [доступ 11 VIII 2022]).

[31] Прав. Сомхіянц або Сомхянц Владислава, дружина капітана ВП, депортована 13 IV 1940 з матір'ю та сином до віддалених регіонів СРСР. *Lista Polaków aresztowanych...* – С. 17 (тут прізвище: Сомхянс).

32.	MODZELEWSKI Wacław s. Józefa (oficer)		Żona – MODZELEWSKA Eleonora c. Andrzeja	1902 r.	
			Syn – Edward[29]	1931 r.	
33.	SOLICHANS Melik[30] (oficer)		Żona – SOLICHANS Adolfina Władysława c. Iwana[31]	1906 r.	
			Syn – Zbigniew[k]	1930 r.	
			Matka żony – PRIADOK Zofia c. Aleksandra	62 l[ata]	

[b]Trójka Rejonowa:[b]

[b]Nacz[elnik] 1. Wydziału 3. Oddziału UGB UNKWD
mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][b]
(—) SZOJCHET

[b]Zast[ępca] nacz[elnika] 3. Oddziału Spec[jalnego] UNKWD
lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][b]
(—) ZAJCEW

[b]Nacz[elnik] Drohobyckiego RO NKWD
sierżant bezpieczeństwa państw[owego][b]
(—) PAWLUSZYN

HDA SBU, f. 71, op. 6 (1990 r.), spr. 7, k. 8–10.
Oryginał, maszynopis.

[k] *Było:* Sbiżek.

[29] Józef Edward Modzelewski s. Wacława i Eleonory (ur. 1931); w kwietniu lub maju 1940 deportowany z Drohobycza do obw. kustanajskiego, w październiku 1944 przeniesiony na Ukrainę (obw. czerkaski); uwolniony w maju 1945. „Indeks Represjonowanych" (https://indeksrepresjonowanych.pl/int/wyszukiwanie/94,Wyszukiwanie.html [dostęp 29 VII 2022]).

[30] Właśc. Melik Somchijanc lub Somchjanc (ur. 1900 lub 1902 w Gruzji, zm. 29 VIII 1979 w Penley, Wielka Brytania); Ormianin, mjr, oficer kontraktowy WP; w 1939 w 6. psp, dca 2. kompanii km.; we wrześniu 1939 dca batalionu, wraz z którym przedarł się na Węgry; uczestniczył w walkach SBSK, m.in. pod Tobrukiem, następnie brał udział w kampanii włoskiej (walczył pod Monte Cassino). Po wojnie osiadł w Wielkiej Brytanii. RO 1939, s. 659, 953; K. Jeżowski, P. Zachariasiewicz, *Major Melik Somchjanc* (http://fundacjaormianska.pl/ormianie/ormianie-polscy/major-melik-somchjanc/ [dostęp 11 VIII 2022]).

[31] Właśc. Władysława Somchijanc lub Somchjanc, żona kapitana WP, wywieziona z matką i synem w głąb Rosji sowieckiej 13 IV 1940. *Lista Polaków aresztowanych...*, s. 17 (tu nazwisko: Somchians).

№ 95

[До 13] квітня 1940, Луцьк. Оперативний план з виселення родин репресованих, складений трійкою УНКВС Волинської області

[а-]«Утверждаю»
Народный комиссар внутренних дел УССР
Комиссар госбезопасности 3 ранга[-а]
СЕРОВ

[б-]Совершенно секретно[-б]

«...» апреля 1940 года

[а-б-]Оперативный план[-б-а]
областной тройки по выселению
семей репрессированных во Волынской области

В соответствии с приказом НКВД СССР НР – от «...» марта 1940 года[а], по выселению семей репрессированных, создать три оперативных участка:

1. [б-]Владимир-Волынский оперучасток[-б]
(районы – Владимир-Волынский, Устилугский, Вербский и Порицкий)

1. АРТАМОНОВ – начальник горотдела НКВД, лейтенант государственной безопасности.
2. СПИВАКОВСКИЙ[1] – зам[еститель] начальника 2 отдела УГБ УНКВД, младший лейтенант государственной безопасности.
3. НЕЧАЕВ – зам[еститель] начальника горотдела НКВД, младший лейтенант государственной безопасности.

По Владимир-Волынскому оперучастку подлежит выселению:
а) семей репрессированных – 101
б) членов семей – 361

План участковой тройки прилагается.

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[а] *Так в оригіналі. Немає номеру наказу.*
[1] Співаковський Борис Наумович (нар. 1904); мол. лейтенант ДБ (23 VIII 1938); з 1923 в органах держбезпеки; з 5 V 1939 до 29 XI 1939 – заст. нач. 2-го відділу УНКВС Сталінської обл.; з 29 XI 1940 до 12 IV 1941 – заст. нач. 2-го відділу УНКВС Волинської обл.; з 12 IV 1941 – заст. нач. 3-го відділу (СПВ) УНКДБ Волинської обл.; з 1 II 1942 зарахований до резерву ВК НКВС УРСР на посаду заст. нач. відділу УНКВС, з відрядженням для роботи в опергрупі НКВС Волинської обл.; у вересні 1942 відряджений до УНКВС Чкалівської обл. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Співаковського Б.Н.

Nr 95

[Przed 13] kwietnia 1940, Łuck. Plan operacyjny wysiedlenia rodzin osób represjonowanych sporządzony przez Trójkę UNKWD Obwodu Wołyńskiego

[a-]„Zatwierdzam"[-a] [b-]Ściśle tajne[-b]
Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państw[owego] 3. rangi[-a]
SIEROW

„..." kwietnia 1940 roku

[a-b-]Plan operacyjny[-b-a]
Trójki Obwodowej dotyczący wysiedlenia
rodzin [osób] represjonowanych w obwodzie wołyńskim

Zgodnie z Rozkazem NKWD ZSRS nr – z „..." marca 1940 roku[c] dotyczącym wysiedlenia rodzin [osób] represjonowanych, utworzyć trzy odcinki operacyjne:

1. [b-]Włodzimierski Odcinek Oper[acyjny][-b]
(rejony: włodzimierski, uściługowski, werbski i porycki)

1. ARTAMONOW – naczelnik Oddziału Miej[skiego] NKWD, lejtnant bezpieczeństwa państwowego.
2. SPIWAKOWSKIJ[1] – zast[ępca] naczelnika 2. Oddziału UGB UNKWD, młodszy lejtnant bezpieczeństwa państwowego.
3. NIECZAJEW – zast[ępca] naczelnika Oddziału Miej[skiego] NKWD, młodszy lejtnant bezpieczeństwa państwowego.

Na Włodzimierskim Odcinku Oper[acyjnym] wysiedleniu podlega:

a) rodzin represjonowanych – 101
b) członków rodzin – 361

W załączeniu plan trójki odcinka.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c] *Tak w oryginale. Brak numeru rozkazu.*
[1] Boris Naumowicz Spiwakowskij (ur. 1904); mł. lejtn. GB (23 VIII 1938). W organach bezpieczeństwa od 1923; od 5 V 1939 do 29 XI 1939 zca naczelnika 2. Oddziału UNKWD Obwodu Stalińskiego; od 29 XI 1940 do 12 IV 1941 zca naczelnika 2. Oddziału UNKWD Obwodu Wołyńskiego; od 12 IV 1941 zca naczelnika 3. Oddziału (SPO) UNKGB Obwodu Wołyńskiego; 1 II 1942 w dyspozycji Oddziału Kadr NKWD USRS na stanowisku zcy naczelnika oddziału UNKWD z oddelegowaniem do grupy operacyjnej NKWD w obw. wołyńskim; we wrześniu 1942 oddelegowany do UNKWD Obwodu Czkałowskiego. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Spiwakowskiego B.N.

2. [6]Ковельский оперучасток[6]
(районы – Ковельский, Заболотьевский, Голобский и Турийский).

1. СУРКОВ – начальник горотдела НКВД, лейтенант государственной безопасности.
2. ГОМБЕРГ – начальник отделения 3 отдела УГБ УНКВД.
3. ЕСИНОВСКИЙ – зам[еститель] начальника горотдела НКВД, капитан РККА.

По Ковельскому оперативному участку подлежит выселению:

а) семей репрессированных – 185
б) членов семей – 430

План участковой тройки прилагается.

3. [6]Луцкий оперативный участок[6]
(город Луцк и Луцкий район)

1. ЧУЕВ – начальник райотдела НКВД, лейтенант государственной безопасности.
2. ТИФАНОВ – зам[еститель] начальника ЭКО УНКВД, лейтенант государственной безопасности.
3. КЕРЛЕР[г] – зам[еститель] начальника райотдела НКВД, младший лейтенант государственной безопасности.

По Луцкому оперативному участку подлежит выселению:

а) семей репрессированных – 225
б) членов семей – 718

План участковой тройки прилагается.

По остальным районам, не входящим в оперативные участки, ответственность за проведение операции возлагается на начальников РО НКВД, которые проводят выселение семей репрессированных в следующем порядке:

[6]По Колковскому району[6]

[6]М[естеч]ко Чарторийск[6] – выселяется три семьи в количестве 5 человек. Для выселения требуется одна оперативная группа в количестве 3 человека. Для доставки выселяемых до ст[анции] погрузки необходимо 5 подвод. Выселяемые следуют на ст[анцию] Маневичи, расстояние – 15 км по проселочной дороге.

М[естечко] Колки – выселяется три семьи в количестве 8 человек. Для выселения требуется одна опергруппа в количестве 3 человека. Для доставки выселяемых на ст[анцию] погрузки необходимо 5 подвод. Выселяемые

[г] *У документі № 23. – С. 240:* Кернер, *у документі № 25. – С. 248 та 260:* Келлер.

2. [b]Kowelski Odcinek Oper[acyjny][b]
(rejony – kowelski, zabłociowski, hołobyński i turzyski)

1. SURKOW – naczelnik Oddziału Miej[skiego] NKWD, lejtnant bezpieczeństwa państwowego.
2. GOMBERG – naczelnik wydziału 3. Oddziału UGB UNKWD.
3. JESINOWSKIJ – zast[ępca] naczelnika Oddziału Miej[skiego] NKWD, kapitan RKKA.

Na Kowelskim Odcinku Operacyjnym wysiedleniu podlega:

a) rodzin represjonowanych – 185
b) członków rodzin – 430

W załączeniu plan trójki odcinka.

3. [b]Łucki Odcinek Operacyjny[b]
(miasto Łuck i rejon łucki)

1. CZUJEW – naczelnik Oddziału Rej[onowego] NKWD, lejtnant bezpieczeństwa państwowego.
2. TIFANOW – zast[ępca] naczelnika EKO UNKWD, lejtnant bezpieczeństwa państwowego.
3. KERLER[4] – zast[ępca] naczelnika Oddziału Rej[onowego] NKWD, młodszy lejtnant bezpieczeństwa państwowego.

Na Łuckim Odcinku Operacyjnym wysiedleniu podlega:

a) rodzin represjonowanych – 225
b) członków rodzin – 718

W załączeniu plan trójki odcinka.

W pozostałych rejonach, niewchodzących w skład odcinków operacyjnych, odpowiedzialność za przeprowadzenie operacji ponoszą naczelnicy RO NKWD, którzy przeprowadzają wysiedlenie rodzin [osób] represjonowanych w następującym porządku:

[b]W rejonie kołkowskim[b]

[b]M[iastecz]ko Czartorysk[b] – wysiedlane są trzy rodziny liczące 5 osób. Do wysiedlenia potrzeba jednej grupy operacyjnej liczącej 3 osoby. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzeba 5 podwód. Wysiedlani pojadą na st[ację] Maniewicze, odległość – 15 km polną drogą.

M[iasteczko] Kołki – wysiedlane są trzy rodziny liczące 8 osób. Do wysiedlenia potrzeba jednej grupy operacyjnej liczącej 3 osoby. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzeba 5 podwód. Wysiedlani pojadą na st[ację] Maniewicze, odległość 25 kilometrów polną drogą.

[4] *W Dokumencie nr 23, s. 241:* Kerner, *w Dokumencie nr 25, s. 249 i 261:* Keller.

следуют на ст[анцию] Маневичи, расстояние 25 километров по проселочной дороге.

с[ело] Марьяновка – выселяется одна семья в количестве 5 человек. Для выселения требуется одна опергруппа в количестве 2 человека. Для доставки выселяемых на ст[анцию] погрузки требуется 3 подводы, которые следуют на ст[анцию] Маневичи, расстояние 20 километров по проселочной дороге.

с[ело] Майдан-Комаровский – выселяется одна семья в количестве 4 человека. Для выселения требуется одна опергруппа в количестве 2 человека. Для доставки выселяемых требуется 2 подводы, которые следуют на ст[анцию] Маневичи, расстояние 20 километров по проселочной дороге.

Всего подлежит выселению 8 семей с общим количеством 22 человека, для чего требуется:

а) оперативных групп	– 4
б) оперативных работ[ников]	– 10
в) подвод	– 16[г]
г) вагонов	– 1
д) доверенных лиц	– 8

е) ст[анция] погрузки Маневичи.

[6-]По Любешовскому району[-6]

[6-]М[естеч]ко Любешов[а-6] – выселяется четыре семьи в составе 11 человек, которые направляются на ст[анцию] Камень-Каширск. Для выселения потребуется одна оперативная группа в составе 3 человек. Для доставки выселяемых на ст[анцию] погрузки требуется 8 подвод.

[6-]с[ело] Великая Глуша[-6] – подлежит выселению одна семья в количестве 4 чел[овека]. Для выселения требуется одна оперативная группа в количестве 2 чел[овека]. Выселяемые доставляются на ст[анцию] Камень-Каширск, для доставки выселяемых на ст[анцию] погрузки требуется две подводы.

с[ело] Маклашевичи[2] – подлежит выселению одна семья в количестве 4 чел[овека]. Для выселения требуется одна опергруппа в составе 2 чел[овека]. Выселяемые следуют на ст[анцию] погрузки Камень-Каширск на двух подводах.

с[ело] Невир – подлежит выселению 5 семей в количестве 18 чел[овек]. Для выселения требуется 2 опергруппы в составе 6 оперработников. Для доставки выселяемых на ст[анцию] погрузки Камень-Каширск потребуется 10 подвод.

[г] *Сума не відповідає кількості підвод, розділених на окремі міста.*

[а] *Було:* Любашево.

[2] Місцевість невстановлена. Можливо фільварок Маковіще, гм. Велика Глуша.

W[ieś] Marianówka – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 5 osób. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] licząca 2 osoby. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzebne są 3 podwody, które pojadą na st[ację] Maniewicze, odległość 20 kilometrów polną drogą.

W[ieś] Majdan Komorowski – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 4 osoby. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] licząca 2 osoby. Aby dostarczyć wysiedlanych, potrzebne są 2 podwody, które pojadą na st[ację] Maniewicze, odległość 20 kilometrów polną drogą.

Łącznie wysiedleniu podlega 8 rodzin liczących w sumie 22 osoby, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 4
b) pracow[ników] operacyjnych – 10
c) podwód – 16[e]
d) wagonów – 1
e) zaufanych osób – 8
f) st[acja] załadunkowa – Maniewicze.

[b-]W rejonie lubieszowskim[-b]

[b-]M[iastecz]ko Lubieszów[f-b] – wysiedlane są cztery rodziny liczące 11 osób, które kierowane są na st[ację] Kamień Koszyrski. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa operacyjna licząca 3 osoby. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzeba 8 podwód.

[b-]W[ieś] Wielka Głusza[-b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca 4 os[oby]. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa operacyjna licząca 2 os[oby]. Wysiedlani dostarczani są na st[ację] Kamień Koszyrski, do dostarczenia wysiedlanych na st[ację] załadunkową potrzebne są dwie podwody.

W[ieś] Makłaszewicze[2] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca 4 os[oby]. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] licząca 2 os[oby]. Wysiedlani pojadą na st[ację] załadunkową Kamień Koszyrski na dwóch podwodach.

W[ieś] Niewierz – wysiedleniu podlega 5 rodzin liczących 18 os[ób]. Do wysiedlenia potrzebne są 2 grupy oper[acyjne] liczące 6 pracowników oper[acyjnych]. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową Kamień Koszyrski, potrzebnych jest 10 podwód.

Łącznie wysiedleniu podlega 11 rodzin liczących w sumie 37 osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 5
b) pracowników oper[acyjnych] – 13
c) podwód – 22

[e] *Suma nie zgadza się z liczbą podwód przydzielonych do poszczególnych miejscowości.*
[f] *Było:* Lubaszewo.
[2] Miejscowość nieustalona. Być może folwark Makowiszcze, gm. Wielka Głusza.

Всего подлежит выселению 11 семей с общим количество 37 человек, для чего потребуется:

а) оперативных групп	– 5
б) оперработников	– 13
в) подвод	– 22
г) вагонов	– 1
д) доверенных лиц	– 11

е) ст[анция] погрузки Камень-Каширск.

[6]Сенкевичевский район[6]

[6]с[ело] Михлин[6] – подлежит выселению две семьи в количестве 4 человек. Для выселения требуется одна опергруппа в составе 2 чел[овек]. Выселяемые доставляются на 2 подводах на ст[анцию] Сенкевичевка, расстояние 8 километров по проселочной дороге.

[6]с[ело] Скирчи[6] – выселяется 4 семьи в количестве 12 человек. Для выселения требуется одна опергруппа в составе 3 оперработников. Для доставки выселяемых до ст[анции] погрузки требуется 5 подвод, выселяемые следуют на ст[анцию] Сенкевичевка по проселочной дороге.

[6]с[ело] Маруся[6] – подлежит выселению одна семья в количестве 2 человек. Для выселения данной семьи потребуется одна опергруппа в составе 2 оперработников. Для доставки выселяемых до ст[анции] погрузки требуется одна подвода. Выселяемые следуют на ст[анцию] Сенкевичевка, 12 километров по проселочной дороге через населенные пункты Михлин, Угринов.

[6]с[ело] Городище[в-6] – подлежит выселению одна семья в количестве 4 чел[овека]. Для выселения требуется одна опергруппа в составе 2 оперработников. Для доставки выселяемых до ст[анции] погрузки требуется две подводы. Выселяемые следуют на ст[анцию] погрузки, расстояние 10 километров по проселочной дороге через населенные пункты Угринов, Губино.

[6]с[ело] Коршев[с-6] – подлежит выселению одна семья в количестве 3 человека. Для выселения требуется одна опергруппа в составе двух оперработников. Выселяемые следуют на одной подводе на ст[анцию] погрузки Сенкевичевка, 25 километров по проселочной дороге через населенные пункты Несвич, Чаруков, Угринов.

[6]с[ело] Несвич[6] – подлежит выселению две семьи в количестве 8 человек. Для выселения требуется одна опергруппа из двух оперработников. Для доставки выселяемых до ст[анции] погрузки Сенкевичевка потребуется 4 подводы, расстояние 16 километров через села Чаруков, Угринов.

[6]с[ело] Будки Губенские[6] – подлежит выселению одна семья из 3 человек. Для выселения требуется одна опергруппа из двух оперработников.

[в] *Было:* Гродище.

[с] *Было:* Коршево.

d) wagonów – 1
e) zaufanych osób – 11
f) st[acja] załadunkowa – Kamień Koszyrski.

[b]Rejon sienkiewiczowski[b]

[b]W[ieś] Mychlin[b] – wysiedleniu podlegają dwie rodziny liczące 4 osoby. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] licząca 2 os[oby]. Wysiedlani dostarczani są na 2 podwodach na st[ację] Sienkiewiczówka, odległość 8 kilometrów polną drogą.

[b]W[ieś] Skurcze[b] – wysiedlane są 4 rodziny liczące 12 osób. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] licząca 3 pracowników oper[acyjnych]. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzebnych jest 5 podwód, wysiedlani udają się na st[ację] Sienkiewiczówka polną drogą.

[b]W[ieś] Marusia[b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca 2 osoby. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] licząca 2 pracowników oper[acyjnych]. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzebna jest jedna podwoda. Wysiedlani pojadą na st[ację] Sienkiewiczówka 12 kilometrów polną drogą przez miejscowości Mychlin, Uhrynów.

[b]W[ieś] Horodyszcze[a][b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca 4 os[oby]. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 2 pracowników oper[acyjnych]. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzebne są dwie podwody. Wysiedlani pojadą na st[ację] załadunkową, odległość 10 kilometrów polną drogą przez miejscowości Uhrynów, Hubin.

[b]W[ieś] Korszów[a][b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca 3 osoby. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się z dwóch pracowników oper[acyjnych]. Wysiedlani pojadą jedną podwodą na st[ację] załadunkową Sienkiewiczówka, 25 kilometrów polną drogą przez miejscowości Nieświcz, Czaruków, Uhrynów.

[b]W[ieś] Nieświcz[b] – wysiedleniu podlegają dwie rodziny liczące 8 osób. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna złożona] z dwóch pracowników oper[acyjnych]. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową Sienkiewiczówka, potrzebne są 4 podwody, odległość 16 kilometrów przez wsie Czaruków, Uhrynów.

[b]W[ieś] Hubińskie Budki[b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina [złożona] z 3 osób. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna złożona] z dwóch pracowników oper[acyjnych]. Wysiedlani pojadą jedną podwodą na st[ację] załadunkową Sienkiewiczówka, odległość 5 kilometrów.

[b]W[ieś] Sienkiewiczówka[b] – wysiedleniu podlegają dwie rodziny liczące 6 os[ób], do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się

[a] *Było:* Grodyszcze.
[b] *Było:* Korszewo.

Выселяемые следуют на одной подводе на ст[анцию] погрузки Сенкевичевка, расстояние 5 километров.

[б]с[ело] Сенкевичевка[-б] – подлежит выселению две семьи в количестве 6 чел[овек], для выселения требуется одна опергруппа в составе двух оперработников. Погрузка выселяемых производится на месте на ст[анции] Сенкевичевка.

Всего подлежит выселению 15[ж] семей с общим количеством 43[з] человека, для чего требуется:

а) оперативных групп – 8
б) оперработников – 17[и]
в) подвод – 18[г]
г) вагонов – 2
д) доверенных лиц – 15
е) станция погрузки Сенкевичевка.

[б]По Седлищанскому району[-б]

[б]с[ело] Сыново[-б] – подлежит выселению две семьи с общим количеством 7 человек. Для выселения требуется она опергруппа в количестве 2 чел[овека]. Для доставки выселяемых на ст[анцию] погрузки требуется две подводы. Выселяемые следуют на ст[анцию] Мызово, расстояние 21 километр по проселочной дороге через села Датынь[3], Буцинь[і] и Седлище.

[б]с[ело] Буцинь[і-б] – подлежит выселению одна семья с общим количеством два человека. Для выселения требуется одна опергруппа в составе 2 оперработников. Для доставки выселяемых на ст[анцию] погрузки требуется одна подвода. Выселяемые следуют на ст[анцию] Мызово, расстояние 12 километров по проселочной дороге через с[ело] Седлище.

[б]с[ело] Секунь[-б] – выселению подлежит две семьи с общим количеством 4 человека. Для выселения требуется одна опергруппа в количестве 3 чел[овека]. Для доставки выселяемых на ст[анцию] погрузки требуется две подводы, которые следуют на ст[анцию] Мызово, расстояние 21 километр от с[ела][і] Секунь до с[ела] Буцинь через Седлище по проселочной дороге.

[б]с[ело] Червиль[-б4] – выселению подлежит одна семья в количестве 4 чел[овека], для выселения требуется одна опергруппа из двух человек. Для доставки выселяемых до ст[анции] погрузки предоставляется одна подвода,

---

[ж] *Сума не відповідає кількості сімей, поділених на окремі міста.*

[з] *Сума не відповідає кількості осіб, поділених на окремі міста.*

[и] *Сума не відповідає кількості оперативних працівників поділених на окремі міста.*

[і] *Було:* Буцень.

[г] *Було:* ст[анции].

[3] Ймовірно помилкова інформація. Датинь знаходиться на північний схід від с. Синове, а дорога з с. Синове до Мизова через Буцинь і Седлище веде в південно-західному напрямку.

[4] Ймовірно Чевель.

z dwóch pracowników oper[acyjnych]. Załadunek wysiedlanych przeprowadzony zostanie na miejscu na st[acji] Sienkiewiczówka.

Łącznie wysiedleniu podlega 15[i] rodzin liczących w sumie 43[j] osoby, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 8
b) pracowników oper[acyjnych] – 17[k]
c) podwód – 18[e]
d) wagonów – 2
e) zaufanych osób – 15
f) stacja załadunkowa – Sienkiewiczówka.

[b-]W rejonie siedliszczańskim[-b]

[b-]W[ieś] Synowo[-b] – wysiedleniu podlegają dwie rodziny liczące 7 osób. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] licząca 2 os[oby]. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzebne są dwie podwody. Wysiedlani udają się na st[ację] Myzowo, odległość 21 kilometrów polną drogą przez wsie Datyń[3], Bucyń[l] i Siedliszcze.

[b-]W[ieś] Bucyń[l-b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca w sumie dwie osoby. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] licząca 2 pracowników oper[acyjnych]. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową potrzebna jest jedna podwoda. Wysiedlani pojadą na st[ację] Myzowo, odległość 12 kilometrów polną drogą przez w[ieś] Siedliszcze.

[b-]W[ieś] Siekuń[-b] – wysiedleniu podlegają dwie rodziny liczące w sumie 4 osoby. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] licząca 3 os[oby]. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzebne są dwie podwody, które pojadą na st[ację] Myzowo, odległość 21 kilometrów od w[si][m] Siekuń do w[si] Bucyń[l] przez Siedliszcze polną drogą.

[b-]W[ieś] Czerwil[-b4] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca 4 os[oby]. Do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna złożona] z dwóch osób. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową potrzebna jest jedna podwoda, wysiedlani pojadą na st[ację] Myzowo, odległość 30 kilometrów polną drogą przez wsie Broniciwka[5], [Pia]seczno, Siedliszcze.

[b-]W[ieś] Wyżwa Stara[-b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca 2 os[oby], do jej wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się

---

[i] *Suma nie zgadza się z liczbą rodzin podzielonych na poszczególne miejscowości.*

[j] *Suma nie zgadza się z liczbą osób podzielonych na poszczególne miejscowości.*

[k] *Suma nie zgadza się z liczbą pracowników operacyjnych przydzielonych do poszczególnych miejscowości.*

[l] *Było:* Buceń.

[m] *Było:* st[acji].

[3] Prawdopodobnie informacja błędna. Datyń leży na północny wschód od Synowa, zaś droga z Synowa do Myzowa przez Bucyń i Siedliszcze prowadzi w kierunku południowo-zachodnim.

[4] Prawdopodobnie Czewel.

[5] Prawdopodobnie Brunetówka.

выселяемые следуют на ст[анцию] Мызово, расстояние 30 километров по проселочной дороге через села Броницивка[5], [Пе]сочное, Седлище.

[6]-с[ело] Старая Выжевка[-6] – выселению подлежит одна семья в количестве 2 чел[овека], для ее выселения требуется одна опергруппа в составе 2 чел[овека]. Для доставки на ст[анцию] погрузки представляется одна подвода, которая следует на ст[анцию] Мызово, расстояние 8 километров по проселочной дороге.

Всего по Седлищанскому району подлежит выселению семь семей с общим количеством 19 человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп – 5
б) оперработников – 15[и]
в) подвод – 7
г) вагонов – 1
д) доверенных лиц – 7
е) станция погрузки Мызово.

[6]-По Маневичскому району[-6]

[6]-с[ело] Повурск[-6] – подлежит выселению 3 семьи в количестве 12 чел[овек], для их выселения требуется одна опергруппа в составе 3 чел[овека]. Для доставки выселяемых на ст[анцию] погрузки необходимо 4 подводы, которые следуют на ст[анцию] Повурск, расстояние 2 километра.

[6]-м[естеч]ко Маневичи[-6] – выселяется 4 семьи в количестве 13 человек, для чего требуется две опергруппы в количестве 6 чел[овек]. Для доставки выселяемых до ст[анции] погрузки представляется 5 подвод, которые следуют с выселяемыми на ст[анцию] Маневичи, расстояние 1 километр.

[6]-с[ело] Песочное[-6] – выселяется 3 семьи в количестве 10 чел[овек], для их выселения требуется одна опергруппа в составе 3 оперработников. Для доставки выселяемых до ст[анции] погрузки представляется 4 подводы, которые следуют с выселяемыми на ст[анцию] Повурск по проселочной дороге через села Цегельно[6], Повурск.

[6]-с[ело] Иривятка[-6?7] – выселяется три семьи в количестве 9 чел[овек], для чего требуется одна опергруппа в составе 3 чел[овека]. Для доставки на ст[анцию] погрузки представляется 4 подводы, которые следуют с выселяемыми на ст[анцию] Маневичи.

[6]-с[ело] Луковка[-6] – подлежит выселению две семьи в количестве 9 чел[овек], для чего требуется одна опергруппа в составе 3 оперработника. Для доставки на ст[анцию] погрузки предоставляется 4 подводы, которые

[5] Ймовірно Брунетівка.

[6] Ймовірно с. Цегельня в гм. Поворськ. Tylus S. *Spis miejscowości diecezji łuckiej według kościelnego podziału administracyjnego z 1938 r.* – б. м. в., б. д. в. – С. 173.

[7] Можливо Грив'ятки, які належать до парафії Поворська. Там само. – С. 185.

z 2 os[ób]. Aby dostarczyć [wysiedleńców] na st[ację] załadunkową, potrzeba będzie jednej podwody, która pojedzie na st[ację] Myzowo, odległość 8 kilometrów polną drogą.

Łącznie w rejonie siedliszczańskim wysiedleniu podlega siedem rodzin liczących w sumie 19 osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 5
b) pracowników oper[acyjnych] – 15[k]
c) podwód – 7
d) wagonów – 1
e) zaufanych osób – 7
f) stacja załadunkowa – Myzowo.

[b]W rejonie maniewickim[b]

[b]W[ieś] Powórsk[b] – wysiedleniu podlegają 3 rodziny liczące 12 os[ób], do ich wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 3 os[ób]. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzebne są 4 podwody, które pojadą na st[ację] Powórsk, odległość 2 kilometry.

[b]M[iastecz]ko Maniewicze[b] – wysiedlane są 4 rodziny liczące 13 osób, do czego potrzebne są dwie grupy oper[acyjne] liczące 6 os[ób]. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzeba 5 podwód, które pojadą z wysiedlanymi na st[ację] Maniewicze, odległość 1 kilometr.

[b]W[ieś] Piaseczno[b] – wysiedlane są 3 rodziny liczące 10 os[ób], do ich wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 3 pracowników oper[acyjnych]. Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzebne są 4 podwody, które pojadą z wysiedlanymi na st[ację] Powórsk polną drogą przez wsie Cegielno[6], Powórsk.

[b]W[ieś] Iriwiatka[b][7] – wysiedlane są trzy rodziny liczące 9 os[ób], do czego potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 3 os[ób]. Aby dostarczyć [wysiedlanych] na st[ację] załadunkową, potrzeba 4 podwód, które pojadą z wysiedlanymi na st[ację] Maniewicze.

[b]W[ieś] Łukówka[b] – wysiedleniu podlegają dwie rodziny liczące 9 os[ób], do czego potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 3 pracowników oper[acyjnych]. Aby dostarczyć [wysiedlanych] na st[ację] załadunkową potrzeba 4 podwód, które pojadą z wysiedlanymi na st[ację] Powórsk trasą – przez wsie Piaseczno, Cegielno[8] i Powórsk.

[b]W[ieś] Okonek[b][9] – wysiedlane są dwie rodziny – 12 osób, do czego potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 3 pracowników oper[acyjnych].

[6] Prawdopodobnie wieś Cegielnia, gm. Powórsk. S. Tylus, *Spis miejscowości diecezji łuckiej według kościelnego podziału administracyjnego z 1938 r.*, b.m.w., b.r.w., s. 173.

[7] Być może Hrywiatki należące do parafii Powórsk. *Ibidem*, s. 185.

[8] Zob. przypis 6.

[9] Być może Okońsk, gm. Maniewicze.

следуют с выселяемыми на ст[анцию] Повурск по маршруту – через села Песочное, Цегельно[8] и Повурск.

[6]-с[ело] Оконек[69] – выселяется две семьи – 12 человек, для чего требуется одна опергруппа в составе 3 опергработников. Для доставки выселяемых до ст[анции] погрузки представляется 3 подводы, которые следуют с выселяемыми на ст[анцию] Маневичи по шоссейной дороге.

[6]-с[ело] Козличичи[-6] – подлежит выселению две семьи – 8 человек, для чего требуется одна опергруппа в количестве 3 чел[овека]. Для чего представляется 4 подводы, которые следуют с выселяемыми на ст[анцию] погрузки Повурск, по маршруту – через села Луковку, Песочное, Повурск по проселочной дороге.

[6]-с[ело] Череваха[-6] – подлежит выселению одна семья – 4 человека, для чего требуется одна опергруппа в составе 2 чел[овека]. Для доставки на ст[анцию] погрузки представляется 2 подводы, которые следуют с выселяемыми на ст[анцию] Маневичи по шоссейной дороге.

[6]-с[ело] Кричевичи[-6] – выселяется одна семья – 5 чел[овек], проводит выселение одна опергруппа в составе 2 чел[овека]. Для доставки на ст[анцию] погрузки представляется 2 подводы, которые с выселяемыми следуют на ст[анцию] Маневичи через с[ело] Гревятка[10] по шоссейной дороге.

[6]-с[ело] Карасин[a-6] – подлежит выселению одна семья в количестве 2 чел[овека], для чего требуется одна опергруппа в составе 2-х опергработников. Для доставки на ст[анцию] погрузки требуется одна подвода. Выселяемые следуют на ст[анцию] Маневичи, расстояние 17 километров по шоссейной дороге через с[ело] [!] Маневичи.

Всего по Маневичскому району подлежит выселению 22 семьи с общим количеством 83[з] человека, для чего необходимо:

а) оперативных групп	– 11
б) опергработников	– 31[и]
в) подвод	– 32[г]
г) вагонов	– 3
д) доверенных лиц	– 22

е) станция погрузки – Маневичи и Повурск.

[6]-По Торчинскому району-[6]

[6]-с[ело] Торчин[-6][11] – выселяется 8 семей – 13 человек. Для их выселения требуется 3 опергруппы в составе 9 человек. Для доставки на ст[анцию] погрузки предоставляется 8 подвод, которые следуют с выселяемыми на

---

[8] *Було:* Карасино.

[9] Див. примітку № 6.

[9] Можливо Оконськ, гм. Маневичі.

[10] Див. примітку № 7.

[11] Див. документ № 25, примітка 7.

Aby dostarczyć wysiedlanych na st[ację] załadunkową, potrzebne są 3 podwody, które szosą pojadą z wysiedlanymi na st[ację] Maniewicze.

[b-]W[ieś] Koźlinicze[-b] – wysiedleniu podlegają dwie rodziny – 8 osób, do czego potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] licząca 3 os[oby]. Do tego potrzebne są 4 podwody, które pojadą z wysiedlanymi na st[ację] załadunkową Powórsk, trasą – przez wsie Łukówka, Piaseczno, Powórsk polną drogą.

[b-]W[ieś] Czerewacha[-b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina – 4 osoby, do czego potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 2 os[ób]. Aby dostarczyć [wysiedlanych] na st[ację] załadunkową, potrzebne są 2 podwody, które szosą pojadą z wysiedlanymi na st[ację] Maniewicze.

[b-]W[ieś] Krzeczewicze[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina – 5 os[ób], wysiedlenie przeprowadza jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 2 os[ób]. Aby dostarczyć [wysiedlanych] na st[ację] załadunkową, potrzebne są 2 podwody, które szosą pojadą z wysiedlanymi na st[ację] Maniewicze przez w[ieś] Griewiatka[10].

[b-]W[ieś] Karasin[a-b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca 2 os[oby], do czego potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 2 pracowników oper[acyjnych]. Aby dostarczyć [wysiedlanych] na st[ację] załadunkową, potrzebna jest jedna podwoda. Wysiedlani pojadą na st[ację] Maniewicze, odległość 17 kilometrów szosą przez w[ieś] [!] Maniewicze.

Łącznie w rejonie maniewickim wysiedleniu podlegają 22 rodziny liczące w sumie 83[j] osoby, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 11
b) pracowników oper[acyjnych] – 31[k]
c) podwód – 32[c]
d) wagonów – 3
e) zaufanych osób – 22
f) stacje załadunkowe – Maniewicze i Powórsk.

[b-]W rejonie torczyńskim[-b]

[b-]W[ieś] Torczyn[-b11] – wysiedla się 8 rodzin – 13 osób. Do ich wysiedlenia potrzebne są 3 grupy oper[acyjne] składające się z 9 osób. Aby dostarczyć [wysiedlanych] na st[ację] załadunkową, potrzeba 8 podwód, które pojadą z wysiedlanymi na st[ację] Nieświcz przez miejscowości: Białostok, Nieświcz, Czaruków, odległość 22 kilometry polną drogą.

[b-]W[ieś] Ludwiszyn[o-b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina – 3 os[oby], do czego potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 2 os[ób]. Aby dostarczyć [wysiedlanych] na st[ację] załadunkową, potrzebna jest jedna podwoda, która pojedzie z wysiedlanymi na st[ację] Nieświcz przez miejscowości – Bujany, Torczyn, Białostok, Nieświcz, Czaruków, odległość 35 kilometrów polną drogą.

---

[k] *Było:* Karasino.
[o] *Było:* Ludwiszczyn.
[10] Zob. przypis 7.
[11] Zob. Dokument nr 25, przypis 7.

ст[анцию] Несвич через населенные пункты – Белосток, Несвич, Чаруков, расстояние 22 километра по проселочной дороге.

[6]с[ело] Людвишин[к-5] – подлежит выселению одна семья – 3 чел[овека], для чего требуется одна опергруппа в составе 2 чел[овека]. Для доставки на ст[анцию] погрузки предоставляется одна подвода, которая следует с выселяемыми на ст[анцию] Несвич через населенные пункты – Буяны, Торчин, Белосток, Несвич, Чаруков, расстояние 35 километров по проселочной дороге.

[6]с[ело] Буяны[6] – выселяется одна семья – 3 чел[овека], выселение производит одна опергруппа в составе 2 чел[овека]. Для чего предоставляется одна подвода, которая следует с выселяемыми на ст[анцию] Несвич, расстояние 27 километров по проселочной дороге.

[6]с[ело] Ватын[6] – выселяется одна семья – 2 чел[овека] одной опергруппой в составе 2 человек. Для доставки на ст[анцию] погрузки предоставляется одна подвода, которая следует с выселяемыми на ст[анцию] Несвич через населенный пункт Вудинка[12], расстояние 15 километров по проселочной дороге.

По Торчинскому району всего подлежит выселению 11 семей с общим количеством 21 человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп – 6
б) оперативных работ[ников] – 15
в) подвод – 11
г) вагонов – 1
д) доверенных лиц – 11
е) станция погрузки – Несвич.

[6]По Озютичевскому району[6]

[6]с[ело] Озютичи[6] – выселяется 5 семей – 16 человек. Выселение производят 2 опергруппы в составе 6 чел[овек]. Для доставки на ст[анцию] погрузки предоставляется 10 подвод, которые следуют с выселяемыми на ст[анцию] Войница, расстояние 7 километров по проселочной дороге.

[6]с[ело] Киселин[6] – выселяется две семьи – 4 человека, производит выселение одна опергруппа в составе 3 чел[овека]. Для доставки на ст[анцию] погрузки предоставляется две подводы, которые следуют с выселяемыми на ст[анцию] Войница, расстояние 12 километров по проселочной дороге.

Всего по Озютичевскому району подлежит выселению 7 семей с общим количеством 20 человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп – 3
б) оперработников – 9

---

* *Було:* Людвищин.

[12] Ймовірно колонія Видумка.

ᵇW[ieś] Bujany[b] – wysiedlaną jest jedna rodzina – 3 os[oby], wysiedlenie przeprowadza jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 2 os[ób]. Do tego potrzebna jest jedna podwoda, która pojedzie z wysiedlanymi na st[ację] Nieświcz, odległość 27 kilometrów polną drogą.

ᵇW[ieś] Watyn[b] – wysiedlana jest jedna rodzina – 2 os[oby] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 osób. Aby dostarczyć [wysiedlanych] na st[ację] załadunkową, potrzebna jest jedna podwoda, która pojedzie z wysiedlanymi na st[ację] Nieświcz przez miejscowość Wudinka[12], odległość 15 kilometrów polną drogą.

W rejonie torczyńskim łącznie wysiedleniu podlega 11 rodzin liczących w sumie 21 osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 6
b) pracow[ników] operacyjnych – 15
c) podwód – 11
d) wagonów – 1
e) zaufanych osób – 11
f) st[acja] załadunkowa – Nieświcz.

ᵇW rejonie oździutyckimᵇ

ᵇW[ieś] Oździutyczeᵇ – wysiedla się 5 rodzin – 16 osób. Wysiedlenie przeprowadzają 2 grupy oper[acyjne] składające się [łącznie] z 6 os[ób]. Aby dostarczyć [wysiedlanych] na st[ację] załadunkową potrzeba 10 podwód, które pojadą z wysiedlanymi na st[ację] Wojnica; odległość 7 kilometrów polną drogą.

ᵇW[ieś] Kisielinᵇ – wysiedla się dwie rodziny – 4 osoby, wysiedlenie przeprowadza jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 3 os[ób]. Aby dostarczyć [wysiedlanych] na st[ację] załadunkową, potrzebne są dwie podwody, które pojadą z wysiedlanymi na st[ację] Wojnica; odległość 12 kilometrów polną drogą.

Łącznie w rejonie oździutyckim wysiedleniu podlega 7 rodzin liczących łącznie 20 osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 3
b) pracowników oper[acyjnych] – 9
c) podwód – 12
d) wagonów – 1
e) zaufanych osób – 7
f) st[acja] załadunkowa – Wojnica.

ᵇW rejonie kiwereckimᵇ

ᵇM[iastecz]ko Kiwerceᵇ – wysiedleniu podlega 14 rodzin – 43 osoby, wysiedlenie przeprowadza pięć grup oper[acyjnych] składających się z 14 pracowników oper[acyjnych]. Aby dostarczyć [wysiedlanych] na st[ację] załadunkową Kiwerce, potrzeba 20 podwód; odległość do st[acji] – 3 kilometry.

[12] Prawdopodobnie kolonia Wydumka.

в) подвод – 12
г) вагонов – 1
д) доверенных лиц – 7
е) станция погрузки – Войница.

[б]По Киверцовскому району[б]

[б]м[естеч]ко Киверцы[б] – подлежит выселению 14 семей – 43 человека, проводит выселение пять опергрупп в составе 14 оперработников. Для доставки на ст[анцию] погрузки Киверцы предоставляется 20 подвод, расстояние до ст[анции] – 3 километра.

[б]с[ело] Тростянец[б] – подлежит выселению 3 семьи – 16 чел[овек], проводит выселение одна опергруппа в составе 3 оперработников. Для доставки к месту погрузки предоставляется 6 подвод, которые следуют с выселяемыми на ст[анцию] Киверцы через села Выдранка[л], Озеро, Сокиричи, расстояние 18 километров.

[б]с[ело] Вышков[б] – подлежит выселению одна семья – 2 чел[овека]. Проводит выселение один оперработник, который на одной подводе доставляет выселяемых на ст[анцию] погрузки Киверцы, расстояние 8 километров.

[б]с[ело] Юзефин[б] – выселяется один человек одним оперработником, который доставляет выселяемого на одной подводе на ст[анцию] Киверцы, расстояние 10 километров.

[б]с[ело] Ланце[б13] – выселяется 2 семьи – 10 чел[овек] одной опергруппой в составе двух человек, которые доставляют выселяемых на 4 подводах к ст[анции] погрузки Киверцы, через села Остров, Лич[14], Тростянец, Выдранка[м], Озеро, Сокиричи[н], расстояние 30 километров.

[б]с[ело] Выдранка[м-б] – выселяется одна семья – 5 чел[овек] одной опергруппой в составе двух оперработников, которая на двух подводах доставляет выселяемых на ст[анцию] погрузки Киверцы, расстояние 14 километров.

Всего по Киверцовскому району подлежит выселению 22 семьи в общем количестве 77 человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп – 10
б) оперработников – 22[п]
в) подвод – 26[г]
г) вагонов – 3
д) доверенных лиц – 22
е) станция погрузки – Киверцы.

[л] *Було:* Выдронка.
[м] *Було:* Видровка.
[н] *Було:* Сопиричи.
[13] Ймовірно с. Ламане, яке належало до парафії Холоневичі. http://brozbar.cieplowizja.pl/brozbar26/kolki/choloniewicze.html [доступ 25 X 2022].
[14] Ймовірно Лички.

[b]W[ieś] Trościaniec[-b] – wysiedleniu podlegają 3 rodziny – 16 os[ób], wysiedlenie prowadzi jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 3 pracowników oper[acyjnych]. Aby dostarczyć [wysiedlanych] do miejsca załadunku, potrzeba 6 podwód, które pojadą z wysiedlanymi na st[ację] Kiwerce przez wsie Wydranka[p], Jezioro, Siekierzyce; odległość 18 kilometrów.

[b]W[ieś] Wyszków[-b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina – 2 os[oby]. Wysiedlenie przeprowadza jeden pracownik oper[acyjny], który na jednej podwodzie dostarcza wysiedlanych na st[ację] załadunkową Kiwerce; odległość 8 kilometrów.

[b]W[ieś] Józefin[-b] – wysiedlana jest jedna osoba przez jednego pracownika oper[acyjnego], który dostarcza wysiedlanego na jednej podwodzie na st[ację] Kiwerce; odległość 10 kilometrów.

[b]W[ieś] Łance[-b]13– wysiedlane są 2 rodziny – 10 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch osób, które dostarczają wysiedlanych na 4 podwodach na st[ację] załadunkową Kiwerce, przez wsie Ostrów, Licz[14], Trościaniec, Wydranka[r], Jezioro, Siekierzyce[s]; odległość 30 kilometrów.

[b]W[ieś] Wydranka[r-b] – wysiedlana jest jedna rodzina – 5 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych], którzy na dwóch podwodach dostarczają wysiedlanych na st[ację] załadunkową Kiwerce; odległość 14 kilometrów.

Łącznie w rejonie kiwereckim wysiedleniu podlegają 22 rodziny liczące w sumie 77 osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 10
b) pracowników oper[acyjnych] – 22[k]
c) podwód – 26[e]
d) wagonów – 3
e) zaufanych osób – 22
f) st[acja] załadunkowa – Kiwerce.

[b]W rejonie koszyrskim[-b]

[b]W[ieś] Pniewno[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 2 os[oby], do wysiedlenia potrzebna jest jedna grupa oper[acyjna] składająca się z 2 os[ób], wysiedleni pojadą na st[ację] załadunkową Kamień Koszyrski; odległość 25 kilometrów przez wsie Krymno, Jeziorko[t]; na miejsce załadunku rodzinę dostarcza się na jednej podwodzie.

[b]W[ieś] Toboły[-b] – wysiedla się dwie rodziny – 6 os[ób], przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i dostarcza na

[p] *Było:* Wydronka.
[r] *Było:* Widrowka.
[s] *Było:* Sopiriczi.
[t] *Było:* Jezierki.
[13] Prawdopodobnie wieś Łamane należąca do parafii Chołoniewicze. http://brozbar.ciepłowizja.pl/brozbar26/kolki/choloniewicze.html [dostęp 25 X 2022].
[14] Prawdopodobnie Łyczki.

[б]По Камень-Каширскому району[б]

[б]с[ело] Пневно[б] – выселяется одна семья в количестве 2 чел[овека], для выселения требуется одна опергруппа в составе 2 чел[овека], выселяемые следуют на ст[анцию] погрузки Камень-Каширский, расстояние 25 километров через села Крымно, Езерко[о], к месту погрузки семья доставляется на одной подводе.

[б]с[ело] Тоболы[б] – выселяется две семьи – 6 чел[овек] одной опергруппой в составе 2 оперработников и доставляются на 2 подводах на ст[анцию] погрузки Камень-Каширск, расстояние 18 километров через дер[евню] Полица.

[б]с[ело] Сошично[б] – выселяется одна семья – 2 чел[овека] одной опергруппой в составе 2 чел[овека], и направляются на одной подводе на ст[анцию] погрузки Камень-Каширск, расстояние 20 километров через дер[евню] Нуйно[п].

[б]с[ело] Великий Обзер[б] – выселяется одна семья – 3 чел[овека] одной опергруппой в составе 2-х человек и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Камень-Каширск, 28 километров через с[ело] Яйно.

[б]г. Камень-Каширск[б] – выселяется 21 семья в количестве 69 человек семью опергруппами в составе 21 оперативного работника и на 30 подводах доставляются на ст[анцию] погрузки Камень-Каширск.

Всего по Камень-Каширскому району подлежит выселению 27[к] семей с общим количеством 85[л] человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп	– 11
б) оперработников	– 29
в) подвод	– 36
г) вагонов	– 4
д) доверенных лиц	– 27

е) станция погрузки – Камень-Каширск.

[б]По Головнянскому району[б]

[б]с[ело] Головно[б] – выселяется одна семья в количестве 5 чел[овек] одной оперативной группой в составе двух оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль.

[б]с[ело] Городно[б] – выселяется три семьи в количестве 18 чел[овек] одной опергруппой в составе 3 оперработников и на 6 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль.

[б]с[ело] Нудыже[р-б] – выселяется две семьи в количестве 5 чел[овек] одной опергруппой в составе двух оперработников и на 4 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль через села Головно, Кусница[с].

[о] *Було:* Езерки.
[п] *Було:* Пуйно.
[р] *Було:* Нудежи.
[с] *Було:* Кусниша.

2 podwodach na st[ację] załadunkową Kamień Koszyrski; odległość 18 kilometrów przez wie[ś] Police.

[b-]W[ieś] Soszyczno[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina – 2 os[oby] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 os[ób] i kierowana na jednej podwodzie na st[ację] załadunkową Kamień Koszyrski; odległość 20 kilometrów przez wie[ś] Nujno[u].

[b-]W[ieś] Obzyr Wielki[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina – 3 os[oby] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 osób i na dwóch podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Kamień Koszyrski, 28 kilometrów przez w[ieś] Jajno.

[b-]M[iasto] Kamień Koszyrski[-b] – wysiedla się 21 rodzin liczących 69 osób przez siedem grup oper[acyjnych] składających się z 21 pracowników operacyjnych i na 30 podwodach dostarcza na st[ację] załadunkową Kamień Koszyrski.

Łącznie w rejonie koszyrskim wysiedleniu podlega 27[i] rodzin liczących w sumie 85[j] osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 11
b) pracowników oper[acyjnych] – 29
c) podwód – 36
d) wagonów – 4
e) zaufanych osób – 27
f) st[acja] załadunkowa – Kamień Koszyrski.

[b-]W rejonie hołowiańskim[-b]

[b-]W[ieś] Hołowno[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 5 os[ób] przez jedną grupę operacyjną składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach [wysiedlani] pojadą na st[ację] załadunkową Luboml.

[b-]W[ieś] Horodno[-b] – wysiedla się trzy rodziny liczące 18 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na 6 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml.

[b-]W[ieś] Nudyże[w-b] – wysiedla się dwie rodziny liczące 5 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na 4 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml przez wsie Hołowno, Kuśniszcze[x].

[b-]W[ieś] Huszcza[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 2 os[oby] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Luboml przez wsie Ostrówki[15], Zapole.

---

[u] *Było:* Pujno.
[w] *Było:* Nudeży.
[x] *Było:* Kusnisza.
[15] Nieistniejąca obecnie wieś w pow. lubomelskim.

б-с[ело] Гуща-б – выселяется одна семья в количестве 2 чел[овека] одной опергруппой в составе одного оперработника и на одной подводе следуют на ст[анцию] погрузки Любомль через села Островки[15], Заполье.

б-с[ело] Паланы-б16 – выселяется одна семья в количестве 8 человек одной опергруппой в составе двух оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль через с[ело] Кусница[т].

б-с[ело] Старая Гута-б – выселяется одна семья в кол[ичестве] 9 человек одной опергруппой в составе двух оперработников и на двух подводах через с[ело] Кусница[т] следуют на ст[анцию] погрузки Любомль.

б-с[ело] Кусница[т]-б – выселяется одна семья в количестве 5 чел[овек] одной опергруппой в составе 2 оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 5 километров.

Все[го] по Головнянскому району подлежит выселению 10 семей с общим количеством 42 человека, для чего необходимо:

а) оперативных групп	– 7
б) оперработников	– 14
в) подвод	– 19
г) вагонов	– 2
д) доверенных лиц	– 10

е) ст[анция] погрузки – Любомль.

б-По Поддубецкому району-б

б-с[ело] Теремно[у]-б – выселяется 8 семей в количестве 28 человек тремя опергруппами в составе 9 оперработников и на 13 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Киверцы, расстояние 10 километров через села Липины[ф] и Борохов.

б-с[ело] Поддубцы-б – подлежит выселению одна семья в количестве 2 чел[овека] одной опергруппой в составе одного оперработника и на 1 подводе следует на ст[анцию] погрузки Киверцы, расстояние 9 км через села Вишнев и Борохов.

б-с[ело] Зверев-б – выселяется одна семья в количестве 10 чел[овек] одной опергруппой в составе 2 чел[овека] и на трех подводах следует на ст[анцию] погрузки Киверцы, расстояние 12 километров через с[ело] Александрию.

б-с[ело] Крупа-б – выселяется одна семья в количестве 2 чел[овека] одной опергруппой в составе одного оперработника и на одной подводе следует на

[т] *Было:* Кусници.

[у] *Было:* Таремно. *У гм. Піддубці було три села з назвою Теремно: Теремно Нове, Теремно Руське, Теремно Старе.*

[ф] *Було:* Литины.

[15] Нині неіснуюче село в Любомльському пов.

[16] Ймовірно Полапи.

[b]W[ieś] Pałany[b16] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 8 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml przez w[ieś] Kuśniszcze[y].

[b]W[ieś] Huta Stara[b] – wysiedlana jest jedna rodzina licz[ąca] 9 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach przez w[ieś] Kuśniszcze[y] pojadą na st[ację] załadunkową Luboml.

[b]W[ieś] Kuśniszcze[y-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 5 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się 2 pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 5 kilometrów.

Łącz[nie] w rejonie hołowiańskim wysiedleniu podlega 10 rodzin liczących w sumie 42 osoby, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 7
b) pracowników oper[acyjnych] – 14
c) podwód – 19
d) wagonów – 2
e) zaufanych osób – 10
f) st[acja] załadunkowa – Luboml.

[b]W rejonie poddębickim[b]

[b]W[ieś] Teremno[z-b] – wysiedla się 8 rodzin liczących 28 osób przez trzy grupy oper[acyjne] składające się z 9 pracowników oper[acyjnych] i na 13 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Kiwerce; odległość 10 kilometrów przez wsie Lipiny[aa] i Boruchów.

[b]W[ieś] Poddębce[b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca 2 os[oby] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z jednego pracownika oper[acyjnego] i na 1 podwodzie udaje się na st[ację] załadunkową Kiwerce; odległość 9 km przez wsie Wiszniów i Boruchów.

[b]W[ieś] Zwierów[b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 10 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się 2 os[ób] i na trzech podwodach udaje się na st[ację] załadunkową Kiwerce; odległość 12 kilometrów przez w[ieś] Aleksandrię.

[b]W[ieś] Krupa[b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 2 os[oby] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie udaje się na st[ację] Kiwerce; odległość 22 kilometry przez wsie Podhajce, Teremno[ab], Lipiny[ac] i Boruchów.

[b]W[ieś] Romanów[b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca 4 os[oby] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych]

---

[y] *Było:* Kusnicy.

[z] *Było:* Taremno. *W gm. Poddębce były trzy wsie o nazwie Teremno: Teremno Nowe, Teremno Ruskie, Teremno Stare.*

[aa] *Było:* Litiny.

[ab] *Było:* Tarelno.

[ac] *Było:* Lipnicy.

[16] Prawdopodobnie Połapy.

ст[анцию] Киверцы, расстояние 22 километра через села Подгайцы, Теремно[x], Липины[u] и Борохов.

б-с[ело] Романов-б – подлежит выселению одна семья в количестве 4 чел[овека] одной опергруппой в составе 2 оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Киверцы, расстояние 18 километров через села Копче, Зверев и Александрия.

б-с[ело] Котов-б – выселяется две семьи в количестве 4 человек одной опергруппой в составе 2 оперработников и на трех подводах следуют на ст[анцию] погрузки Киверцы, расстояние 12 километров через с[ело] Александрию.

Всего по Поддубецкому району подлежит выселению 14 семей с общим количеством 42[3] человека, для чего необходимо:

а) оперативных групп	– 8
б) оперработников	– 17
в) подвод	– 23
г) вагонов	– 2
д) доверенных лиц	– 14

е) ст[анция] погрузки – Киверцы.

б-По Любомльскому району-б

б-гор. Любомль-б – выселяется 11 семей – 29 человек четырьмя опергруппами в составе 11 оперработников и на 15 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль.

б-с[ело] Борки-б – выселяется одна семья в количестве 4 чел[овека] одной опергруппой из двух оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 3 километра.

б-с[ело] Вишнев-б – подлежит выселению две семьи – 7 чел[овек] одной опергруппой в составе двух оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 3 километра.

б-с[ело] Рымачи[ч]-б – выселяется 4 семьи в количестве 15 человек 2 опергруппами в составе 4 оперработника и на 8 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 9 километров.

б-с[ело] Ст[арый] Ягодин-б – выселяется одна семья – 2 человека одной опергруппой в составе одного оперработника и на одной подводе следует на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 8 километров.

б-с[ело] Высоцк-б – подлежит выселению одна семья в количестве 3 чел[овека] одной опергруппой в составе 2 оперработников и на двух подводах на

---

[x] *Было:* Тарельно.
[u] *Было:* Липницы.
[ч] *Было:* Ремечи.

i na dwóch podwodach pojedzie na st[ację] załadunkową Kiwerce; odległość 18 kilometrów przez wsie Kopcze, Zwierów i Aleksandria.

[b-]W[ieś] Kotów[-b] – wysiedlane są dwie rodziny liczące 4 osoby przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na trzech podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Kiwerce; odległość 12 kilometrów przez w[ieś] Aleksandrię.

Łącznie w rejonie poddębickim wysiedleniu podlega 14 rodzin liczących w sumie 42[j] osoby, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 8
b) pracowników oper[acyjnych] – 17
c) podwód – 23
d) wagonów – 2
e) zaufanych osób – 14
f) st[acja] załadunkowa – Kiwerce.

[b-]W rejonie lubomelskim[-b]

[b-]Mias[to] Luboml[-b] – wysiedla się 11 rodzin – 29 osób przez cztery grupy oper[acyjne] składające się z 11 pracowników oper[acyjnych] i na 15 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml.

[b-]W[ieś] Borki[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 4 os[oby] przez jedną grupę oper[acyjną] [składającą się] z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojedzie na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 3 kilometry.

[b-]W[ieś] Wiszniów[-b] – wysiedleniu podlegają dwie rodziny – 7 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 3 kilometry.

[b-]W[ieś] Rymacze[ad-b] – wysiedla się 4 rodziny liczące 15 osób przez 2 grupy oper[acyjne] składające się z 4 pracowników oper[acyjnych] i na 8 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 9 kilometrów.

[b-]W[ieś] St[ary] Jagodzin[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina – 2 osoby przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie udaje się na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 8 kilometrów.

[b-]W[ieś] Wysock[-b] – wysiedleniu podlega jedna rodzina licząca 3 os[oby] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach [pojedzie] na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 20 kilometrów przez wsie Zamłynie[ae], Sztuń i Wiszniów.

[b-]W[ieś] Binduga[af-b17] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 4 os[oby] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na

[ad] *Było:* Remeczi.
[ae] *Było:* Zamyszje.
[af] *Było:* Bandiuga.
[17] Nieistniejąca obecnie wieś w gm. Bereźce.

ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 20 километров через села Замлынье[m], Штунь и Вишнев.

[6]-с[ело] Биндюга[m-617] – выселяется одна семья в количестве 4 чел[овека] одной опергруппой в составе 2 оперработников и на 2 подводах следуют на ст[анцию] Любомль, расстояние 21 километр через села Штунь и Вишнев.

[6]-с[ело] Штунь[-6] – выселяется три семьи в количестве 13 человек одной опергруппой в составе 3 оперработников и на 6 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 8 километров через с[ело] Вишнев.

[6]-с[ело] Родзесово[-618] – выселяется одна семья в количестве 4 чел[овека] и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 11 километров через с[ело] Машев.

[6]-с[ело] Заполье[-6] – выселяется две семьи – 13 чел[овек] одной опергруппой в составе 2 оперработников и на 4 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 7 километров.

[6]-с[ело] Машев[-6] – выселяется одна семья в количестве 6 чел[овек] одной опергруппой в составе 3 оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 6 километров.

[6]-с[ело] Подгородно[m-6] – подлежит выселению 2 семьи – 9 человек одной опергруппой в составе 3 человек и на 4 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль.

[6]-с[ело] Руда[-6] – выселяется 3 семьи в количестве 12 человек одной опергруппой в составе 3 человек и на 6 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль.

[6]-с[ело] Скибы[-6] – выселяется 2 семьи в количестве 10 человек одной опергруппой в составе трех оперработников и на 6 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль.

[6]-с[ело] Заставье[-6] – выселяется 1 семья в количестве 7 чел[овек] одной опергруппой в составе 2 человек и на трех подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль.

[6]-с[ело] Боремщина[-6] – выселяется две семьи в количестве 9 чел[овек] одной опергруппой в составе двух оперработников и на четырех подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль.

Всего по Любомльскому району подлежит выселению 38 семейств в количестве 146[3] человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп	– 20
б) оперработников	– 50
в) подвод	– 69
г) вагонов	– 6

---

[m] *Було:* Замышье.

[m] *Було:* Бандюга.

[m] *Було:* Подгородино.

[17] Нині неіснуюче с. гм. Березце.

[18] Ймовірно Радехів, гм. Любомль.

2 podwodach pojedzie na st[ację] Luboml; odległość 21 kilometrów przez wsie Sztuń i Wiszniów.

[b]W[ieś] Sztuń[-b] – wysiedlane są trzy rodziny liczące 13 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na 6 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 8 kilometrów przez w[ieś] Wiszniów.

[b]W[ieś] Rodzesowo[-b][18] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 4 os[oby] i na dwóch podwodach pojedzie na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 11 kilometrów przez w[ieś] Maszów.

[b]W[ieś] Zapole[-b] – wysiedla się dwie rodziny – 13 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na 4 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 7 kilometrów.

[b]W[ieś] Maszów[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 6 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojedzie na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 6 kilometrów.

[b]W[ieś] Podhorodno*[-b] – wysiedleniu podlegają 2 rodziny – 9 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 osób i na 4 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml.

[b]W[ieś] Ruda[-b] – wysiedla się 3 rodziny liczące 12 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 osób i na 6 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml.

[b]W[ieś] Skiby[-b] – wysiedla się 2 rodziny liczące 10 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z trzech pracowników oper[acyjnych] i na 6 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml.

[b]W[ieś] Zastawie[-b] – wysiedla się 1 rodzinę liczącą 7 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 osób i na trzech podwodach pojedzie na st[ację] załadunkową Luboml.

[b]W[ieś] Boremszczyzna[-b] – wysiedlane są dwie rodziny liczące 9 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na czterech podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml.

Łącznie w rejonie lubomelskim wysiedleniu podlega 38 rodzin liczących 146 osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 20
b) pracowników oper[acyjnych] – 50
c) podwód – 69
d) wagonów – 6
e) zaufanych osób – 38
f) st[acja] załadunkowa – Luboml.

---

[*] *Było:* Podhorodino.
[18] Być może Radziechów w gm. Luboml.

д) доверенных лиц – 38

е) ст[анция] погрузки – Любомль.

[6]По Лакачинскому району[6]

[6]с[ело] Бубново[6] – выселяется 2 семьи в кол[ичестве] 5 человек одной опергруппой в составе двух опперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Войница через с[ела] Кремеш, Козлово, Локачи, расстояние 21 километр.

[6]с[ело] Конюхи[к][6] – выселяется одна семья в количестве 2 человек одним опперработником и направляется на одной подводе на ст[анцию] погрузки Войница серез села Кремеш, Козлово, Локачи, расстояние 20 километров.

[6]с[ело] Крухиничи[кк][6] – выселяется 4 семьи – 8 человек одной опергруппой в составе 4 опперработника и на 4 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Войница.

[6]с[ело] Вилька Шельвивска[6] – выселяется одна семья в количестве одного человека одним опперработником и на одной подводе следует на ст[анцию] погрузки Войница, расстояние 13 километров.

[6]с[ело] Линев[6] – выселяется 2 семьи в кол[ичестве] 5 человек одной опергруппой в составе 2-х опперработников, на 4 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Войница, расстояние 24 километра, через села Шельвил, Войница.

[6]с[ело] Козлово[6] – выселяется две семьи в количестве 8 чел[овек] одной опергруппой в составе двух опперработников и на четырех подводах следуют на ст[анцию] погрузки Войница, расстояние 7 километров.

[6]с[ело] Локачи[6] – выселяется 4 семьи в количестве 16 человек одной оперативной группой в составе 4 опперработников и на 6 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Войница, расстояние 7 километров.

[6]с[ело] Уйма-Локацка[6] – вселяется три семьи в количестве 11 человек одной опергруппой в составе трех опперработников и на 5 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Войница, расстояние 9 километров.

[6]с[ело] Меламед[619] – выселяется одна семья в количестве 4 чел[овека] одной опергруппой в составе двух опперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Войница, расстояние 6 километров.

Всего по Лакачинскому району подлежит выселению 20 семей с общим количеством 60 человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп – 7

б) опперработников – 21

в) подвод – 29

г) вагонов – 2

[к] *Було:* Канохи.

[кк] *Було:* Круханычи.

[19] Місцевості не встановлено.

[b-]W rejonie łokaczewskim[-b]

[b-]W[ieś] Bubnów[-b] – wysiedla się 2 rodziny licz[ące] 5 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Wojnica przez w[sie] Kremesz, Kozłów, Łokacze; odległość 21 kilometrów.

[b-]W[ieś] Koniuchy[ah-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 2 osoby przez jednego pracownika oper[acyjnego] i kierowana jest na jednej podwodzie na st[ację] załadunkową Wojnica przez wsie Kremesz, Kozłów, Łokacze; odległość 20 kilometrów.

[b-]W[ieś] Kruchinicze[ai-b] – wysiedla się 4 rodziny – 8 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 4 pracowników oper[acyjnych] i na 4 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Wojnica.

[b-]W[ieś] Wólka Szelwowska[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca jedną osobę przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Wojnica; odległość 13 kilometrów.

[b-]W[ieś] Liniów[-b] – wysiedla się 2 rodziny licz[ące] 5 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych], na 4 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Wojnica; odległość 24 kilometry przez wsie Szelwów, Wojnica.

[b-]W[ieś] Kozłów[-b] – wysiedlane są dwie rodziny liczące 8 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na czterech podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Wojnica; odległość 7 kilometrów.

[b-]W[ieś] Łokacze[-b] – wysiedla się 4 rodziny liczące 16 osób przez jedną grupę operacyjną składającą się z 4 pracowników oper[acyjnych] i na 6 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Wojnica; odległość 7 kilometrów.

[b-]W[ieś] Ujma Łokacka[-b] – wysiedla się trzy rodziny liczące 11 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z trzech pracowników oper[acyjnych] i na 5 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Wojnica; odległość 9 kilometrów.

[b-]W[ieś] Mełamed[-b19] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 4 os[oby] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojedzie na st[ację] załadunkową Wojnica; odległość 6 kilometrów.

Łącznie w rejonie łokaczewskim wysiedleniu podlega 20 rodzin liczących w sumie 60 osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 7
b) pracowników oper[acyjnych] – 21
c) podwód – 29
d) wagonów – 2
e) zaufanych osób – 20
f) st[acja] załadunkowa – Wojnica.

[ah] *Było:* Kanochy.
[ai] *Było:* Kruchanyczi.
[19] Miejscowość nieustalona.

д) доверенных лиц – 20

е) ст[анция] погрузки – Войница.

[б]По Олыкскому району[б]

[б]с[ело] Олыка[аб-620] – подлежит выселению 4 семьи – 8 человек, одной опергруппой в составе 4 человек и на восьми подводах следуют на ст[анцию] погрузки Олыка, расстояние 9 километров.

[б]с[ело] Покащов[ав-б] – выселяется две семьи в количестве 11 человек одной опергруппой в составе двух опперработников, на 4 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Олыка, расстояние 8 километров.

[б]хут[ор] Лисичин[б] – выселяется две семьи в количестве 4 человек одной опергруппой в составе 2 опперработников и на 2 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Олыка, расстояние 8 километров.

[б]с[ело] Хорлупы[аг-б] – выселяется 3 семьи в количестве 12 человек одной опергруппой в составе 3 опперработников и на 6 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Олыка, расстояние 9 километров.

[б]с[ело] Дубище[-б] – выселяется две семьи в количестве 7 чел[овек] одной опергруппой в составе двух опперработников и на 4 подводах следуют на ст[анцию] погрузки – с[ело] Олыка, расстояние 8 километров.

[б]кол[ония] Копытов[-б] – выселяется одна семья в количестве 4 человек одной опергруппой в составе двух опперработников и на 2-х подводах следуют на ст[анцию] погрузки Олыка, расстояние 6 километров.

По Олыкскому району всего подлежит выселению 14 семей в количестве 46 человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп – 6

б) опперработников – 15

в) подвод – 28[г]

г) доверенных лиц – 14

д) вагонов – 2

е) ст[анция] погрузки – Олыка.

[б]По Шацкому району[б]

[б]с[ело] Шацк[-621] – выселяется 6 семей в количестве 33 человека двумя опергруппами в составе 6 опперработников и на 10 подводах [следуют] на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 31 километр по шоссейной дороге через села Згораны и Кусница.

[аб] *Було:* Олыко. *Так само далі.*

[ав] *Було:* Покащево.

[аг] *Було:* Хорпуты.

[20] Повинно бути: м[естечко] Олыка. Так само далі.

[21] Повинно бути: г[ород] Шацк. Так само далі.

[b]W rejonie ołykowskim[-b]

[b]W[ieś] Ołyka[aj-b20] – wysiedleniu podlegają 4 rodziny – 8 osób, przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 4 osób i na ośmiu podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Ołyka; odległość 9 kilometrów.

[b]W[ieś] Pokaszczów[ak-b] – wysiedlane są dwie rodziny liczące 11 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych], na 4 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Ołyka; odległość 8 kilometrów.

[b]Chut[or] Lisiczyn[-b] – wysiedlane są dwie rodziny liczące 4 osoby przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na 2 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Ołyka; odległość 8 kilometrów.

[b]W[ieś] Chorłupy[al-b] – wysiedla się 3 rodziny liczące 12 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na 6 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Ołyka; odległość 9 kilometrów.

[b]W[ieś] Dubiszcze[-b] – wysiedlane są dwie rodziny liczące 7 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na 4 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową – w[ieś] Ołyka; odległość 8 kilometrów.

[b]Kol[onia] Kopytów[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 4 osoby przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na 2 podwodach pojedzie na st[ację] załadunkową Ołyka; odległość 6 kilometrów.

W rejonie ołykowskim łącznie wysiedleniu podlega 14 rodzin liczących 46 osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 6
b) pracowników oper[acyjnych] – 15
c) podwód – 28[e]
d) zaufanych osób – 14
e) wagonów – 2
f) st[acja] załadunkowa – Ołyka.

[b]W rejonie szackim[-b]

[b]W[ieś] Szack[-b21] – wysiedla się 6 rodzin liczących 33 osoby przez dwie grupy oper[acyjne] składające się [łącznie] z 6 pracowników oper[acyjnych] i na 10 podwodach [pojadą] na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 31 kilometrów szosą przez wsie Zgorany i Kuśniszcze.

[b]W[ieś] Butmer[am-b] – wysiedleniu podlegają 4 rodziny, liczba – 24 osoby, przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 4 pracowników oper[acyjnych]

[aj] *Było:* Ołyko. *Podobnie dalej.*
[ak] *Było:* Pokaszczewo.
[al] *Było:* Chorputy.
[am] *Było:* Butnier. *Nazwa Butmer funkcjonowała do 1946, obecnie Prypjat'.*
[20] Powinno być: M[iasteczko] Ołyka. Podobnie dalej.
[21] Powinno być: M[iasto] Szack. Podobnie dalej.

[6]с[ело] Бутмер[ar-6] – подлежит выселению 4 семьи, количество – 24 человека, одной опергруппой в составе 4-х оперработников и на 8 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 31 километр через села Згораны и Кусница[as].

[6]с[ело] Кропивники[-6] – выселяется 2 семьи в количестве 15 человек одной опергруппой в составе 3 оперработников и на 4 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 30 километров.

[6]с[ело] Пища[ae-6] – выселяется одна семья – 2 человека одним оперработником и на одной подводе следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, 48 километров.

[6]с[ело] Першни[-622] – выселяется одна семья в количестве 4 человека опергруппой в составе двух оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 59 километров через с[ело] Шацк.

[6]с[ело] Самойличи[-6] – выселяется одна семья в количестве 8 чел[овек] одной опергруппой в составе 2-х оперработников и на 2-х подводах следуют на ст[анцию] погрузки Любомль, расстояние 29 километров через с[ела] Згораны и Кусница[ar].

Всего по Шацкому району подлежит выселению 15 семей с общим количеством 86 человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп	– 6
б) оперработников	– 18
в) подвод	– 27
г) вагонов	– 4
д) доверенных лиц	– 15

е) ст[анция] погрузки – Любомль.

[6]По Цуманскому району[-6]

[6]с[ело] Холоневичи[-6] – выселяется 4 семьи в количестве 10 человек одной опергруппой в составе 4 оперработников, и на 8 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Цумань, расстояние 29 километров через с[ело] Берестяны.

[6]с[ело] Черныш[-6] – выселяется одна семья в количестве 7 человек одной опергруппой в составе двух оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Цумань, расстояние 3–4 километра, через села Гаймовка, Берестяны.

[6]с[ело] Журавичи[-6] – выселяется одна семья в количестве 3 человека одним оперработником и на одной подводе следуют на ст[анцию] погрузки Цумань, расстояние 27 километров, через села Клобочи[н], Сильно, Карпиловку.

[ar] *Було:* Бутнер. *До 1946 була назва Бутмер, нині Прип'ять.*

[as] *Було:* Куснаши.

[ae] *Було:* Тиша.

[ar] *Було:* Кусмище.

[22] Ймовірно Переспа, гм. Згорани.

i na 8 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 31 kilometrów przez wsie Zgorany i Kuśniszcze[an].

[b]W[ieś] Kropiwniki[-b] – wysiedla się 2 rodziny liczące 15 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na 4 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 30 kilometrów.

[b]W[ieś] Piszcza[ao-b] – wysiedlana jest jedna rodzina – 2 osoby przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Luboml; [odległość] 48 kilometrów.

[b]W[ieś] Perszni[-b22] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 4 osoby przez grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojedzie na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 59 kilometrów przez w[ieś] Szack.

[b]W[ieś] Samojlicze[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 8 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na 2 podwodach pojedzie na st[ację] załadunkową Luboml; odległość 29 kilometrów przez w[sie] Zgorany i Kuśniszcze[ap].

Łącznie w rejonie szackim wysiedleniu podlega 15 rodzin liczących w sumie 86 osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 6
b) pracowników oper[acyjnych] – 18
c) podwód – 27
d) wagonów – 4
e) zaufanych osób – 15
f) st[acja] załadunkowa – Luboml.

[b]W rejonie cumańskim[-b]

[b]W[ieś] Chołoniewicze[-b] – wysiedla się 4 rodziny liczące 10 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 4 pracowników oper[acyjnych] i na 8 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Cumań; odległość 29 kilometrów przez w[ieś] Bereściany.

[b]W[ieś] Czernyż[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 7 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Cumań; odległość 3–4 kilometry przez wsie Harajmówka, Bereściany.

[b]W[ieś] Żurawicze[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 3 osoby przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Cumań; odległość 27 kilometrów przez wsie Kłobuczy[n], Silno, Karpiłówka.

[an] *Było:* Kusnaszy.
[ao] *Było:* Tisza.
[ap] *Było:* Kusmiszcze.
[22] Prawdopodobnie Perespa, gm. Zgorany.

[6]-с[ело] Гараймовка-[6] – выселяется три семьи в количестве 12 человек одной опергруппой в составе 3 оперработников и на 6 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Цумань, расстояние 30 километров, через села Берестьяны и Цумань.

[6]-с[ело] Домашов[вж-6] – выселяются две семьи в количестве 8 человек одной группой в составе двух оперработников, и на 4-х подводах следуют на ст[анцию] погрузки Цумань, через села Игнатовку, Погуляевку[23], Сильно, Хвощи[к], Карпиловку.

[6]-с[ело] Софиевка-[6] – выселяется одна семья в количестве 1 человека одним оперработником и на одной подводе следует на ст[анцию] погрузки Цумань, расстояние 19 километров, через села Марьяновку, Городище, Карпиловку.

[6]-с[ело] Цумань-[6] – выселяется одна семья в количестве 2 человек одним оперработником и на одной подводе следует на ст[анцию] погрузки Цумань, расстояние 7 километров.

Всего по Цуманскому району подлежит выселению 13 семей с общим количеством 43 человека, для чего необходимо:

а) оперативных групп – 4
б) оперработников – 14[я]
в) подвод – 23
г) вагонов – 2
д) доверенных лиц – 13
е) ст[анция] погрузки – Цумань.

[6]-По Рожищенскому району-[6]

[6]-м[естеч]ко Рожище-[6] – выселяется 9 семей в количестве 39 человек тремя опергруппами в составе 9 оперработников и на 15 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Рожище.

[6]-с[ело] Переспа-[6] – выселяется 2 семьи в количестве 8 человек одной опергруппой в составе 3 оперработников и на 4 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Рожище.

[6]-с[ело] Доросины-[6] – выселяется 4 семьи в количестве 13 человек двумя опергруппами в составе 6 оперработников, на 4 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Рожище.

[6]-с[ело] Слободарка-[6] – выселяется 3 семьи в количестве 10 человек одной опергруппой в составе 3 оперработников и на трех подводах следуют на ст[анцию] погрузки Рожище.

[6]-с[ело] Валерьяновка-[6] – выселяется 2 семьи в количестве 9 человек одной опергруппой в составе 3 оперработников и на трех подводах следуют на ст[анцию] погрузки Рожище.

[вж] *Було:* Домашево.
[23] Ймовірно Погулянка.

[b]W[ieś] Harajmówka[b] – wysiedlane są trzy rodziny liczące 12 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na 6 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Cumań; odległość 30 kilometrów przez wsie Bereściany i Cumań.

[b]W[ieś] Domaszów[ar-b] – wysiedlane są dwie rodziny liczące 8 osób przez jedną grupę składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na 4 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Cumań przez wsie Ignatówka, Pohulajewka[23], Silno, Chwoszczy[k], Karpiłówka.

[b]W[ieś] Zofiówka[b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 1 osobę przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Cumań; odległość 19 kilometrów przez wsie Marianówka, Horodyszcze, Karpiłówka.

[b]W[ieś] Cumań[b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 2 osoby przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Cumań; odległość 7 kilometrów.

Łącznie w rejonie cumańskim wysiedleniu podlega 13 rodzin liczących w sumie 43 osoby, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 4
b) pracowników oper[acyjnych] – 14[k]
c) podwód – 23
d) wagonów – 2
e) zaufanych osób – 13
f) st[acja] załadunkowa – Cumań.

[b]W rejonie rożyszczeńskim[b]

[b]M[iastecz]ko Rożyszcze[b] – wysiedla się 9 rodzin liczących 39 osób przez trzy grupy oper[acyjne] składające się [łącznie] z 9 pracowników oper[acyjnych] i na 15 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Rożyszcze.

[b]W[ieś] Perespa[b] – wysiedla się 2 rodziny liczące 8 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na 4 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Rożyszcze.

[b]W[ieś] Dorosinie[b] – wysiedla się 4 rodziny liczące 13 osób przez dwie grupy oper[acyjne] składające się z 6 pracowników oper[acyjnych], na 4 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Rożyszcze.

[b]W[ieś] Słobodarka[b] – wysiedla się 3 rodziny liczące 10 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na trzech podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Rożyszcze.

[b]W[ieś] Walerianówka[b] – wysiedla się 2 rodziny liczące 9 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na trzech podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Rożyszcze.

---

[k] *Było:* Domaszewo.
[23] Prawdopodobnie Pohulanka.

[6]-с[ело] Александрия[624] – выселяется две семьи в количестве 6 чел[овек] одной опергруппой в составе 3 оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Рожище.

[6]-с[ело] Хорохоры[н][6] – выселяется 2 семьи в количестве 7 человек одной опергруппой в составе 3 оперработников и на 2 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Рожище.

[6]-с[ело] Ясишевка[625] – выселяется 2 семьи в количестве 5 человек одной опергруппой в составе двух оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Рожище.

[6]-с[ело] Любче[6] – выселяется одна семья в количестве 4 человек одной опергруппой в составе 2-х оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Рожище.

Всего по Рожищенскому району выселению подлежит 27 семей с общим количеством 90[3] человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп – 12
б) оперработников – 34
в) подвод – 39[г]
г) вагонов – 4
д) доверенных лиц – 27
е) ст[анция] погрузки – Рожище.

[5]-По Мацеевскому району-[6]

[6]-с[ело] Новые Кошары[аз-6] – выселяется 4 семьи в количестве 16 чел[овек] одной опергруппой в составе 4-х оперработников и на 8 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Мацеев, расстояние 12 километров.

[6]-с[ело] Старые Кошары[аз-6] – выселяются 4 семьи в количестве 4 человек одной опергруппой в составе 4 оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Мацеев, расстояние 10 километров.

[6]-с[ело] Шайно[аи-6] – выселяется одна семья в количестве 4 человек одной опергруппой в составе 2-х оперработников и на одной подводе следуют на ст[анцию] погрузки Мацеев, расстояние 15 километров через село Кругель.

[6]-с[ело] Мощона[аі-6] – выселяется одна семья в количестве 6 чел[овек] одной опергруппой в составе 2-х оперработников и на двух подводах следуют на ст[анцию] погрузки Мацеев, расстояние 20 километров через села Кругель и Паридубы.

[6]-с[ело] Краснодубье[-6] – выселяется одна семья в количестве 8 человек одной опергруппой в составе 2-х оперработников и на двух подводах

---

[83] *Було:* Каширы.
[84] *Було:* Шоино. *З 1946 використовується назва Журавлине.*
[85] *Було:* Мощепа.
[24] Ймовірно Олександрівка.
[25] Місцевості не встановлено.

[b-]W[ieś] Aleksandria[-b24] – wysiedlane są dwie rodziny liczące 6 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Rożyszcze.

[b-]W[ieś] Chorochory[n][-b] – wysiedla się 2 rodziny liczące 7 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na 2 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Rożyszcze.

[b-]W[ieś] Jasiszewka[-b25] – wysiedla się 2 rodziny liczące 5 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z dwóch pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Rożyszcze.

[b-]W[ieś] Lubcze[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 4 osoby przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Rożyszcze.

Łącznie rejonie rożyszczeńskim wysiedleniu podlega 27 rodzin liczących w sumie 90[j] osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 12
b) pracowników oper[acyjnych] – 34
c) podwód – 39[e]
d) wagonów – 4
e) zaufanych osób – 27
f) st[acja] załadunkowa – Rożyszcze.

[b-]W rejonie maciejowskim[-b]

[b-]W[ieś] Nowe Koszary[as-b] – wysiedla się 4 rodziny liczące 16 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 4 pracowników oper[acyjnych] i na 8 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Maciejów; odległość 12 kilometrów.

[b-]W[ieś] Stare Koszary[as-b] – wysiedla się 4 rodziny liczące 4 osoby przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 4 pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Maciejów; odległość 10 kilometrów.

[b-]W[ieś] Szajno[at-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 4 osoby przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Maciejów; odległość 15 kilometrów przez wieś Kruhel.

[b-]W[ieś] Moszczona[au-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 6 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na dwóch podwodach pojedzie na st[ację] załadunkową Maciejów; odległość 20 kilometrów przez wsie Kruhel i Paryduby.

[b-]W[ieś] Krasnodubie[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 8 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na

---

[as] *Było:* Kaszyry.
[at] *Było:* Szoino. *Od 1946 Żurawlyne.*
[au] *Było:* Moszczepa.
[24] Prawdopodobnie Aleksandrówka.
[25] Miejscowość nieustalona.

следуют на ст[анцию] погрузки Мацеев, расстояние 20 километров через село Старые Кошары[аз].

[б]-с[ело] Черкассы-[б] – выселяется одна семья в количестве 2 человек одним опергработником и на одной подводе следуют на ст[анцию] погрузки Мацеев, расстояние 20 километров через с[ело] Старые Кошары[аз].

Всего по Мацеевскому району подлежит выселению 10* семей с общим количеством 36[э] человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп	– 5
б) опергработников	– 15
в) подвод	– 16
г) вагонов	– 2
д) доверенных лиц	– 10

е) ст[анция] погрузки – Мацеев.

[б]-По Гороховскому району-[б]

[б]-гор. Горохов-[б] – выселяется 23 семьи в количестве 76 человек восьмью опергруппами в составе 23 опергработников, и на 30 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Горохов, расстояние 9 километров.

[б]-с[ело] Квасово-[б] – выселяется 4 семьи в количестве 12 человек одной опергруппой в составе 4 опергработников, и на 5 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Горохов, расстояние 15 километров через села Охлопьев, Селец[аї] и Цегов[ай].

[б]-с[ело] Будячево-[626] – выселяется 3 семьи в количестве 9 чел[овек] одной опергруппой в составе 3 опергработников и на 5 подводах следуют на ст[анцию] погрузки Горохов, расстояние 20 километров через с[ела] Загай[27] и Скабаровщина[ак].

[б]-с[ело] Скобелка[ал-б] – выселяется одна семья в количестве 4 человека одной опергруппой в составе 2-х опергработников и на одной подводе следуют на ст[анцию] погрузки Горохов, расстояние 11 километров.

[б]-с[ело] Княже-[б] – выселяется 2 семьи в количестве 8 человек одной опергруппой в составе 2-х опергработников и на трех подводах следуют на ст[анцию] погрузки Горохов, расстояние 25 километров через села Крыжовая[ам], Охлопьев.

[аї] *Було:* Серец.

[ай] *Було:* Цегол. *Так само далі.*

[ак] *Було:* Скорбовщина.

[ал] *Було:* Скавелка.

[ам] *Було:* Крижевцы.

[26] Ймовірно Бодячів, нині Сокальський район Львівської обл.

[27] Ймовірно йдеться про неіснуючу колонію Загаї в гм. Підберезця.

dwóch podwodach pojedzie na st[ację] załadunkową Maciejów; odległość 20 kilometrów przez wieś Stare Koszary[as].

[b-]W[ieś] Czerkasy[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 2 osoby przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Maciejów; odległość 20 kilometrów przez wieś Stare Koszary[as].

Łącznie w rejonie maciejowskim wysiedleniu podlega 10[i] rodzin liczących w sumie 36[j] osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 5
b) pracowników oper[acyjnych] – 15
c) podwód – 16
d) wagonów – 2
e) zaufanych osób – 10
f) st[acja] załadunkowa – Maciejów.

[b-]W rejonie horochowskim[-b]

[b-]Mias[to] Horochów[-b] – wysiedla się 23 rodziny liczące 76 osób przez osiem grup oper[acyjnych] składających się z 23 pracowników oper[acyjnych] i na 30 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Horochów; odległość 9 kilometrów.

[b-]W[ieś] Kwasów[-b] – wysiedla się 4 rodziny liczące 12 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 4 pracowników oper[acyjnych], i na 5 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Horochów; odległość 15 kilometrów przez wsie Ochłopów, Sielec[aw] i Cechów[ax].

[b-]W[ieś] Budiaczewo[-b26] – wysiedla się 3 rodziny liczące 9 os[ób] przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 3 pracowników oper[acyjnych] i na 5 podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Horochów; odległość 20 kilometrów przez w[sie] Zagaj[27] i Skabarowszczyzna[ay].

[b-]W[ieś] Skobełka[az-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 4 osoby przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Horochów; odległość 11 kilometrów.

[b-]W[ieś] Kniaże[-b] – wysiedla się 2 rodziny liczące 8 osób przez jedną grupę oper[acyjną] składającą się z 2 pracowników oper[acyjnych] i na trzech podwodach pojadą na st[ację] załadunkową Horochów; odległość 25 kilometrów przez wsie Krzyżowce[ba], Ochłopów.

[aw] *Było:* Sieriec.
[ax] *Było:* Cegoł.
[ay] *Było:* Skorbowszczyna.
[az] *Było:* Skawiełka.
[ba] *W rosyjskim oryginale zapisano błędnie:* Kryżewcy.
[26] Prawdopodobnie Bodziaczów, obecnie w rej. sokalskim, obw. lwowski.
[27] Prawdopodobnie chodzi o nieistniejącą obecnie kolonię Zagaje, gm. Podberezie.

[6]-с[ело] Порванче-[6] – выселяется одна семья в количестве 2 чел[овека] одним оперработником и на одной подводе следует на ст[анцию] погрузки Горохов, расстояние 10 километров через с[ело] Цегов.

[6]-с[ело] Дуброво-[628] – выселяется одна семья в количестве 3-х человек одним оперработником и на одной подводе следует на ст[анцию] погрузки Горохов, расстояние 30 километров через села Звиняче, Марьяновка.

[6]-ст[анция] Горохов-[6] – выселяется одна семья в количестве 3 человек одним оперработником и на одной подводе следует там же на ст[анцию] погрузки Горохов.

[6]-с[ело] Стрельчи-[6] – выселяется одна семья в количестве одного человека одним оперработником и на одной подводе следует на ст[анцию] погрузки Горохов, расстояние 25 километров через села Пичехвосты, Полюхно, Цегов.

[6]-с[ело] Загаев-[629] – выселяется одна семья в количестве 2-х чел[овека] одним оперработником и на одной подводе следует на ст[анцию] погрузки Горохов, расстояние 18 километров через с[ело] Скабаровщина[an].

[6]-с[ело] Фусово-[6] – выселяется одна семья в количестве 2-х человек одним оперработником и на одной подводе следует на ст[анцию] погрузки Горохов, расстояние 25 километров через села Княже, Крыжовая[ao], Охлопьев.

Всего по Гороховскому району подлежит выселению 38[ж] семей в количестве 114[з] человек, для чего необходимо:

а) оперативных групп	– 12
б) оперработников	– 39[и]
в) подвод	– 47[г]
г) вагонов	– 5
д) доверенных лиц	– 38

е) ст[анция] погрузки – Горохов.

Таким образом, всего по Волынской области подлежит выселению 870[ap] семей с общим количеством 2709[aq] человек, для их выселения областной оперативной тройке потребуется:

а) оперативных групп	– 373
б) оперативного состава	– 1037
в) автомашин	– 51
г) подвод	– 923
д) вагонов	– 115

[an] *Було:* Сковарщина.

[ao] *Було:* Крыжимцы.

[ap] *Сума не узгоджується з кількістю сімей, поділених на окремі райони.*

[aq] *Сума не узгоджується з кількістю осіб поділених на окремі райони.*

[28] Можливо колонія Домброви Колодецькі, гм. Чаруків.

[29] Див. примітку № 27.

[b]W[ieś] Porwańcze[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 2 os[oby] przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Horochów; odległość 10 kilometrów przez w[ieś] Cechów[ax].

[b]W[ieś] Dubrowo[-b28] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 3 osoby przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Horochów; odległość 30 kilometrów przez wsie Zwiniacze, Marianówka.

[b]St[acja] Horochów[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 3 osoby przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie tamże na st[ację] załadunkową Horochów.

[b]W[ieś] Strzelce[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca jedną osobę przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Horochów; odległość 25 kilometrów przez wsie Pieczychwosty, Poluchno, Cechów[ax].

[b]W[ieś] Zagajew[-b29] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 2 os[oby] przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Horochów; odległość 18 kilometrów przez w[ieś] Skabarowszczyzna[bb].

[b]W[ieś] Fusów[-b] – wysiedlana jest jedna rodzina licząca 2 osoby przez jednego pracownika oper[acyjnego] i na jednej podwodzie pojedzie na st[ację] załadunkową Horochów; odległość 25 kilometrów przez wsie Kniaże, Krzyżowce[bc], Ochłopów.

Łącznie w rejonie horochowskim wysiedleniu podlega 38[j] rodzin liczących 114[j] osób, do czego potrzeba:

a) grup operacyjnych – 12
b) pracowników oper[acyjnych] – 39[k]
c) podwód – 47[e]
d) wagonów – 5
e) zaufanych osób – 38
f) st[acja] załadunkowa – Horochów.

Zatem łącznie w obwodzie wołyńskim wysiedleniu podlega 870[bd] rodzin liczących w sumie 2709[be] osób, do ich wysiedlenia obwodowa trójka operacyjna potrzebuje:

a) grup operacyjnych – 373
b) składu operacyjnego – 1037
c) samochodów – 51
d) podwód – 923
e) wagonów – 115

[bb] *Było:* Skowarszczyna.
[bc] *Było:* Kryżymcy.
[bd] *Suma nie zgadza się z liczbą rodzin podzielonych na poszczególne rejony.*
[be] *Suma nie zgadza się z liczbą osób podzielonych na poszczególne rejony.*
[28] Być może kolonia Dąbrowy Kołodeskie, gm. Czaruków.
[29] Zob. przypis 27.

Для обеспечения проведения операции по выселению семей репрессированных располагаем:

а) оперативным составом НКВД	– 200
б) командным составом милиции	– 225
в) комсоставом погранотрядов	– 20
г) оперработн[иками] ОО РККА	– 20
д) красноармейцев-пограничн[иков]	– 50
е) рядового состава милиции	– 522

Таким образом, проведение выселения семей репрессированных обеспечивается силами работников органов НКВД и милиции Волынской области.

[a]Областная тройка:[a]

[a]Начальник УНКВД по Волынской области
Капитан государственной безопасности[a]
(—) БЕЛОЦЕРКОВСКИЙ

[a]Начальник отделения ГЕУ[ac] НКВД СССР
Старший лейтенант госуд[арственной] безопасности[a]
КРИВУЛИН[30]

[a]Начальник отдела НКВД Украинской ССР
Капитан государственной безопасности[a]
ЗАВГОРОДНИЙ

«...» апреля 1940 г.
город Луцк

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 230–258.
Копія, машинопис.

[ac] *Було:* ГУГБ.

[30] Кривулін Самуїл Аронович (нар. 1 VIII 1903 у Могильові, пом. 1972 в Москві); ст. лейтенант ДБ (7 VI 1939), капітан ДБ (3 I 1942), підполковник ДБ (21 III 1943); з 1937 органах безпеки; з квітня 1939 пом. нач., потім – нач. відділення 1-го відділу ГЄУ НКВС СРСР; з червня 1941 служив у ОВ НКВС: – нач. ОВ НКВС дивізії; з серпня 1941 – нач. ОВ НКВС 31-ї армії, заст. нач. ОВ НКВС 20-ї армії, заст. нач. ОВ НКВС 16-ї армії (Західний фронт); у 1943–1945 – заст. нач. ВКР «Смерш» 1-ї гвардійської армії 3-го Білоруського фронту; потім у резерві НКДБ/МДБ; у грудні 1947 звільнений з МДБ через скорочення штату. https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 18 II 2022]; Тумшис М., Золотарев В. – *Евреи в НКВД СССР. 1936–1938 гг. Опыт биографического словаря* (https://document.wikireading.ru/hCxUm3gPy6 [доступ 18 II 2022]).

Do przeprowadzenia operacji wysiedlenia rodzin represjonowanych dysponujemy:

a) składem operacyjnym NKWD – 200
b) kadrą oficerską milicji – 225
c) kadrą ofic[erską] oddziałów pogran[icznych] – 20
d) prac[ownikami] oper[acyjnymi] OO RKKA – 20
e) czerwonoarmistami-pogranicz[nikami] – 50
f) szeregowym składem milicji – 522

Zatem przeprowadzenie wysiedlenia rodzin represjonowanych zabezpieczono siłami pracowników organów NKWD i milicji obwodu wołyńskiego.

[a]Trójka Obwodowa:[a]

[a]Naczelnik UNKWD Obwodu Wołyńskiego
kapitan bezpieczeństwa państwowego[a]
(—) BIEŁOCERKOWSKIJ

[a]Naczelnik Wydziału GEU[bf] NKWD ZSRS
starszy lejtnant bezpieczeństwa państw[owego][a]
KRIWULIN[30]

[a]Naczelnik Oddziału NKWD Ukraińskiej SRS
kapitan bezpieczeństwa państwowego[a]
ZAWGORODNIJ

„..." kwietnia 1940 r.
miasto Łuck

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 230–258.
Kopia, maszynopis.

[bf] *Było:* GUGB.

[30] Samuił Aronowicz Kriwulin (ur. 1 VIII 1903 w Mohylewie, zm. 1972 w Moskwie); st. lejtn. GB (7 VI 1939), kpt. GB (3 I 1942), pplk GB (21 III 1943). W organach bezpieczeństwa od 1937; od kwietnia 1939 pom. naczelnika, następnie naczelnik wydziału w 1. Oddziale GEU NKWD ZSRS; od czerwca 1941 pełnił służbę w OO NKWD: naczelnik OO NKWD dywizji; od sierpnia 1941 naczelnik OO NKWD 31. Armii, zca naczelnika OO NKWD 20. Armii, zca naczelnika OO NKWD 16. Armii (Front Zachodni); w l. 1943–1945 zca naczelnika OKR „Smiersz" 11. Armii Gwardyjskiej 3. Frontu Białoruskiego; następnie w rezerwie NKGB/MGB; w grudniu 1947 zwolniony z MGB z powodu redukcji etetów. https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 18 II 2022]; M. Tumszys, W. Zołotariow, *Jewriei w NKWD SSSR. 1936–1938 gg. Opyt biograficzeskogo słowaria* (https://document.wikireading.ru/hCxUm3gPy6 [dostęp 18 II 2022]).

№ 96

[До 13 квітня 1940, Луцьк]. Довідка до оперативного плану з виселення родин репресованих, складена трійкою УНКВС Волинської області

Совершенно секретно

Справка

к оперативному плану областной тройки [УНКВД] по выселению семей репрессированных по Волынской области

№ п/п	Наименование районов	К[оличест]во, подлежащ[ее] выселению		Потребность оперсостава		Потребность транспорта		Количество вагонов	Станции погрузок
		Семей	Членов семей	Опергрупп	Колич[ество] оперраб[отников]	Машин	Подвод		
1.	Турийский	26	82	6	28	–	27	4	Турийск
2.	Колковский	8	22	4	10	–	16	1	Маневичи
3.	Цуманский	13	43	4	14	–	23	2	Цумань
4.	Любешовский	11	37	5	13	–	22	1	К[амень]-Каширск
5.	Озютичевский	7	20	3	9	–	12	1	Войница
6.	Заболотьевский	7	24	5	13	–	14	1	Заболотье
7.	Устилугский	13	43	6	16	–	16	2	Устилуг
8.	Торчинский	11	21	6	15	–	11	1	Несвич
9.	Сенкевичевский	15	43	8	17	–	18	2	Сенкевичевка
10.	Седлищанский	7	19	5	15	–	7	1	Мызово

* *Написано великими літерами та підкреслено (машинописом).*

Nr 96

[Przed 13 kwietnia 1940, Łuck]. Informacja do planu operacyjnego wysiedlenia rodzin osób represjonowanych sporządzona przez Trójkę Operacyjną UNKWD Obwodu Wołyńskiego

[a-a]Ściśle tajne[a-a]

[a-a]Informacja[a-a]
do planu operacyjnego Obwodowej Trójki [UNKWD] wysiedlającej rodziny represjonowanych w obwodzie wołyńskim

Nr lp.	Nazwy rejonów	L[icz]ba podleg[ających] wysiedleniu		Zapotrzebowanie na skład oper[acyjny]		Zapotrzebowanie na transport		Liczba wagonów	Stacje załadunkowe
		rodzin	członków rodzin	grup oper[acyjnych]	licz[ba] prac[owników] oper[acyjnych]	samochodów	podwód		
1.	turzyski	26	82	6	28	–	27	4	Turzysk
2.	kołkowski	8	22	4	10	–	16	1	Maniewicze
3.	cumański	13	43	4	14	–	23	2	Cumań
4.	lubieszowski	11	37	5	13	–	22	1	K[amień] Koszyrski
5.	oździutycki	7	20	3	9	–	12	1	Wojnica
6.	zabłociowski	7	24	5	13	–	14	1	Zabłocie
7.	uściługowski	13	43	6	16	–	16	2	Uściług
8.	torczyński	11	21	6	15	–	11	1	Nieświcz

[a-a] *Zapisano wersalikami i podkreślono maszynowo.*

11.	Рожищенский	27	90	12	34	–	39	4	Рожище
12.	Порицкий	12	60	5	20	–	19	2	Иваничи
13.	Голобский	38	116	19	57	–	58	4	Голобы
14.	Киверцовский	22	77	10	22	–	26	4[6]	Киверцы
15.	Маневичский	22	83	11	31	–	32	3	Маневичи[a]
16.	Камень-Каширский	27	85	11	29	–	36	4	Камень-Каширск
17.	Поддубецкий	14	42	8	17	–	23	2	Киверцы
18.	Головнянский	10	42	7	14	–	19	2	Любомль
19.	Шацкий	15	86	6	18	–	27	4	Любомль
20.	Мацеевский	10	36	5	15	–	16	2	Мацеев
21.	Вербский	20	70	14	22	–	29	3	Овадно
22.	Владимир-Волынск	67	187	18	51	5	62	7	Вл[адимир]-Волынск
23.	гор. Ковель	104	300	42	126	16	34	13	Ковель
24.	г. Луцк и р[айо]н	255	718	102	306	30	168	26 3 1	ст[анция] Луцк ст[анция] Несвич ст[анция] Гнидава
25.	Любомльский	38	146	20	50	–	69	6	Любомль
26.	Локачинский	20	60	7	21	–	29	2	Войница
27.	Олыкский	14	46	6	15	–	28	2	Олыка
28.	Гороховский	38	114	12	39	–	47	5	Горохов
	Всего:	870[г]	2709[г]	373[г]	1037	51	923[г]	115	

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 262.
Копія, машинопис.

[6] *Згідно з документом № 95. – С. 776 – у Ківерцівському районі потрібно було 3 вагони.*

[a] *Згідно з документом № 95. – С. 772 – виселенці з Маневицького району, окрім Маневичів також вантажилися у вагони на ст. Поворськ.*

[г] *Сума або компоненти неправильні.*

9.	sienkiewiczowski	15	43	8	17	–	18	2	Sienkiewiczówka
10.	siedliszczański	7	19	5	15	–	7	1	Myzowo
11.	rożyszczeński	27	90	12	34	–	39	4	Rożyszcze
12.	porycki	12	60	5	20	–	19	2	Iwanicze
13.	hołobyński	38	116	19	57	–	58	4	Hołoby
14.	kiwerecki	22	77	10	22	–	26	4[b]	Kiwerce
15.	maniewicki	22	83	11	31	–	32	3	Maniewicze[c]
16.	koszyrski	27	85	11	29	–	36	4	Kamień Koszyrski
17.	poddębicki	14	42	8	17	–	23	2	Kiwerce
18.	hołowiański	10	42	7	14	–	19	2	Luboml
19.	szacki	15	86	6	18	–	27	4	Luboml
20.	maciejowski	10	36	5	15	–	16	2	Maciejów
21.	werbski	20	70	14	22	–	29	3	Owadno
22.	włodzimierski	67	187	18	51	5	62	7	W[odzimierz] Wołyński
23.	mias[to] Kowel	104	300	42	126	16	34	13	Kowel
24.	m. Łuck i r[ejo]n	255	718	102	306	30	168	26 3 1	st[acja] Łuck st[acja] Nieświcz st[acja] Hnidawa
25.	lubomelski	38	146	20	50	–	69	6	Luboml
26.	łokaczewski	20	60	7	21	–	29	2	Wojnica
27.	ołykowski	14	46	6	15	–	28	2	Ołyka
28.	horochowski	38	114	12	39	–	47	5	Horochów
	łącznie:	870[d]	2709[d]	373[d]	1037	51	923[d]	115	

HDA SBU, f. 16, op. I, spr. 395, k. 262.
Kopia, maszynopis.

[b] *Według Dokumentu nr 95, s. 777, w rejonie kiwereckim było zapotrzebowanie na 3 wagony.*
[c] *Według Dokumentu nr 95, s. 773, wysiedleńcy z rejonu maniewickigo, poza Maniewiczami, wsiadali do pociągu również na stacji Powórsk.*
[d] *Suma lub składniki podane błędnie.*

№ 97

[До 13] квітня 1940, Станіслав. Оперативний план з виселення родин репресованих, складений трійкою УНКВС Станіславської області

[а]«Утверждаю»
Нарком внутренних дел УССР
Комиссар госбезопасности 3 ранга[а]
СЕРОВ
«...» апреля 1940 года

[б]Совершенно секретно[б]

План
(областной тройки)
выселения семей репрессированных бывших офицеров польской армии, полицейских, разведчиков и прочих из Станиславской обл[асти]

Всего подлежит выселению из Станиславской области 1645 семей – 4741 чел[овек].

Выселяемый контингент характеризуется следующими данными:

По категориям:

Семей б[ывших] офицеров		– 504,	в них 1386 ч[еловек]	
–〃–	–〃– полицейских	– 593,	–〃– 1770	–〃–
–〃–	–〃– жандармов	– 31,	–〃– 82	[человека]
–〃–	–〃– разведчиков	– 251,	–〃– 699	[человек]
–〃–	–〃– чиновников	– 88,	–〃– 262	[человека]
–〃–	–〃– тюремщиков	– 17,	–〃– 41	[человек]
–〃–	–〃– помещиков	– 10,	–〃– 32	[человека]
–〃–	–〃– заводчиков	– 15,	–〃– 51	[человек]
–〃–	–〃– руководителей и активн[ых] членов а/с политпартий	– 136,	–〃– 418	–〃–

Главы учтенных семей находятся:

В лагерях СССР	– 597,	членов семей	1694 [человека]
Арестовано УНКВД	– 280,	–〃– –〃–	845 [человек]
Сбежало за кордон	– 250,	–〃– –〃–	747 –〃–
В плену в Германии	– 201,	–〃– –〃–	553 [человека]
Пропало без вести	– 294,	–〃– –〃–	829 [человек]
Подлежит аресту	– 23,	–〃– –〃–	73 [человека]

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 97

[Przed 13] kwietnia 1940, Stanisławów. Plan operacyjny wysiedlenia rodzin osób represjonowanych sporządzony przez Trójkę Operacyjną UNKWD Obwodu Stanisławskiego

[a]„Zatwierdzam"
Narkom Spraw Wewnętrznych USRS
komisarz bezpieczeństwa państw[owego] 3. rangi[a]
SIEROW
„..." kwietnia 1940 roku

[b]Ściśle tajne[b]

Plan
(Trójki Obwodowej)
wysiedlenia rodzin [osób] represjonowanych – byłych oficerów Wojska Polskiego, policjantów, wywiadowców i innych z obw[odu] stanisławskiego

Łącznie wysiedleniu z obwodu stanisławskiego podlega 1645 rodzin – 4741 os[ób].

Wysiedlany kontyngent scharakteryzowano następująco:

Według kategorii:

rodzin b[yłych]	oficerów	– 504,	w tym	1386	o[sób]
–"–	policjantów	– 593,	–"–	1770	–"–
–"–	żandarmów	– 31,	–"–	82	[osoby]
–"–	wywiadowców	– 251,	–"–	699	[osób]
–"–	urzędników	– 88,	–"–	262	[osoby]
–"–	dozorców więziennych	– 17,	–"–	41	[osób]
–"–	ziemian	– 10,	–"–	32	[osoby]
–"–	fabrykantów	– 15,	–"–	51	[osób]
–"–	przywódców i aktyw-n[ych] członków a/s partii polit[ycznych]	– 136,	–"–	418	–"–

Głowy zewidencjonowanych rodzin przebywają:

w obozach ZSRS	– 597,	członków rodzin	1694	[osoby]
aresztowano przez UNKWD	– 280,	–"–	845	[osób]
uciekło za granicę	– 250,	–"–	747	–"–
w niewoli w Niemczech	– 201,	–"–	553	[osoby]
przepadło bez wieści	– 294,	–"–	829	[osób]
podlega aresztowaniu	– 23,	–"–	73	[osoby]

[a–a] *Zapisano wersalikami.*
[b–b] *Podkreślono maszynowo.*

-По национальности:-

поляков	– 3897	немцев	– 26
украинцев	– 702	итальянцев	– 1
евреев	– 115		

-По возрасту:-

до 18-ти лет – 1911 чел[овек]
от 18 до 50 лет – 2244 [человека]
свыше 50-ти лет – 583* – " –

-По месту жительства:-

проживающих в городах – 918 семей
в сельской местности – 727 – " –

Для удобства проведения операции, область разделена на 5 оперативных участков:

-Участок № 1- – в него входят:

г. Станислав	Лисецкий р[айо]н
Станиславский р[айо]н	Богородчанский
Тлумачский	Отынянский
Тисменицкий	

-Участок № 2- – в него входят:

Коломийский р[айо]н	Яблоновский р[айо]н
Косовский	Кутский
Снятинский	Обертинский
Городенковский	Заболотовский
Печенежинский	Чернелицкий
Гвоздецкий	Жабьевский
Коршевский	

-Участок № 3- – в него входят:

Надворнянский р[айо]н	Яремчанский р[айо]н
Делятинский	Солотвинский
Ланчинский	

-Участок № 4- – в него входят:

Калушский р[айо]н	Болеховский р[айо]н
Долинский	Новичанский
Войниловский	Выгодский
Рожнятовский	

---

* *Сума не відповідає кількості осіб, вказаній на початку документа.*

[b]Według narodowości:[b]

Polaków	– 3897	Niemców	– 26
Ukraińców	– 702	Włochów	– 1
Żydów	– 115		

[b]Według wieku:[b]

do 18 lat	– 1911 os[ób]
od 18 do 50 lat	– 2244 [osoby]
powyżej 50 lat	– 583[c] – ″ –

[b]Według miejsca zamieszkania:[b]

zamieszkałych w miastach	– 918 rodzin
na wsi	– 727 – ″ –

Dla wygody przeprowadzenia operacji obwód podzielono na 5 odcinków operacyjnych:

[b]Odcinek nr 1[b] – należą do niego:

m. Stanisławów	r[ejo]n łysiecki
r[ejo]n stanisławski	bohorodczański
tłumacki	ottyński
tyśmienicki	

[b]Odcinek nr 2[b] – należą do niego:

r[ejo]n kołomyjski	r[ejo]n jabłonowski
kosowski	kutyskowski
śniatyński	obertyński
horodeński	zabłotowski
pieczeniżyński	czernelicki
gwoździecki	żabiewski
korszowski	

[b]Odcinek nr 3[b] – należą do niego:

r[ejo]n nadwórniański	r[ejo]n jaremczański
delatyński	sołotwiński
łanczyński	

[b]Odcinek nr 4[b] – należą do niego:

r[ejo]n kałuski	r[ejo]n bolechowski
doliński	nowiczański
wojniłowski	wygodzki
rożniatowski	

[c] *Suma nie odpowiada liczbie osób podanej na początku dokumentu.*

[6]Участок № 5[6] – в него входят:

Галичский р[айо]н	Букачевский р[айо]н
Рогатинский	Большевцевский
Бурштынский	Жовтневский

Погрузка выселяемых в эшелоны производится в 20-ти железнодорожных пунктах:

ст[анция] Станислав	393 семьи	–	1069 ч[еловек]	–	36 вагонов
ст[анция] Тлумач	57 [семей]	–	188 –»–	–	6 –»–
ст[анция] Тисменица	21 [семья]	–	65 –»–	–	2 [вагона]
ст[анция] Отыния	50 [семей]	–	148 –»–	–	5 [вагонов]
ст[анция] Коломыя	264 [семьи]	–	797 –»–	–	27 –»–
ст[анция] Гвоздец	49 [семей]	–	132 [человека]	–	5 –»–
ст[анция] Коршев	26 –»–	–	76 [человек]	–	2 [вагона]
ст[анция] Городенка	57 –»–	–	140 –»–	–	5 [вагонов]
ст[анция] Снятин	106 –»–	–	222 [человека]	–	8 –»–
ст[анция] Заболотов	22 [семьи]	–	53 –»–	–	2 [вагона]
ст[анция] Надворная	55 [семей]	–	169 [человек]	–	5 [вагонов]
ст[анция] Делятин	45 –»–	–	167 –»–	–	5 –»–
ст[анция] Ворохта	73 [семьи]	–	211 –»–	–	7 –»–
ст[анция] Микуличин[г]	12 [семей]	–	47 –»–	–	2 [вагона]
ст[анция] Калуш	91 [семья]	–	295 –»–	–	10 [вагонов]
ст[анция] Долина	81 –»–	–	261 –»–	–	9 –»–
ст[анция] Креховичи	51 –»–	–	126 –»–	–	4 [вагона]
ст[анция] Рогатин	55 [семей]	–	155 –»–	–	5 [вагонов]
ст[анция] Бурштын	62 [семьи]	–	171 –»–	–	6 –»–
ст[анция] Галич	75 [семей]	–	250 –»–	–	8 –»–
Итого:	1645 семей	–	4741[г] ч[еловек]	–	159 вагонов

Вагоны на пункты погрузки подаются накануне операции, к 22-м часам.

Для проведения операции создается 822 оперативных группы, каждая из 3-х человек, во главе с оперативным работником НКВД или УРКМ, на две выселяемые семьи.

Всего для проведения операции требуется 2532 человека. Учитывая местные силы, расчет оперативных сил представляется следующий:

[г] *Було:* Никуличи.

[г] *Компоненти неправильні.*

[b] Odcinek nr 5[b] – należą do niego:

r[ejo]n halicki	r[ejo]n bukaczowski
rohatyński	bołszowiecki
bursztyński	żowtniewski

Załadunek wysiedlanych do eszelonów przeprowadza się w 20 punktach kolejowych:

st[acja] Stanisławów	393 rodziny	– 1069 o[sób]	– 36 wagonów
st[acja] Tłumacz	57 [rodzin]	– 188 –"–	– 6 –"–
st[acja] Tyśmienica	21 –"–	– 65 –"–	– 2 [wagony]
st[acja] Ottynia	50 –"–	– 148 –"–	– 5 [wagonów]
st[acja] Kołomyja	264 [rodziny]	– 797 –"–	– 27 –"–
st[acja] Gwoździec	49 [rodzin]	– 132 [osoby]	– 5 –"–
st[acja] Korszów	26 –"–	– 76 [osób]	– 2 [wagony]
st[acja] Horodenka	57 –"–	– 140 –"–	– 5 [wagonów]
st[acja] Śniatyn	106 –"–	– 222 [osoby]	– 8 –"–
st[acja] Zabłotów	22 [rodziny]	– 53 –"–	– 2 [wagony]
st[acja] Nadwórna	55 [rodzin]	– 169 [osób]	– 5 [wagonów]
st[acja] Delatyn	45 –"–	– 167 –"–	– 5 –"–
st[acja] Worochta	73 [rodziny]	– 211 –"–	– 7 –"–
st[acja] Mikuliczyn[c]	12 [rodzin]	– 47 –"–	– 2 [wagony]
st[acja] Kałusz	91 –"–	– 295 –"–	– 10 [wagonów]
st[acja] Dolina	81 –"–	– 261 –"–	– 9 –"–
st[acja] Krechowice	51 –"–	– 126 –"–	– 4 [wagony]
st[acja] Rohatyn	55 –"–	– 155 –"–	– 5 [wagonów]
st[acja] Bursztyn	62 [rodziny]	– 171 –"–	– 6 –"–
st[acja] Halicz	75 [rodzin]	– 250 –"–	– 8 –"–
Łącznie:	1645 rodzin	– 4741[f] o[sób]	– 159 wagonów.

Wagony podstawiane są do punktów załadunkowych w przeddzień operacji, przed godziną 22.

W celu przeprowadzenia operacji utworzone zostają 822 grupy operacyjne, każda [złożona] z 3 osób, na czele z pracownikiem operacyjnym NKWD albo URKM na dwie wysiedlane rodziny.

Łącznie do przeprowadzenia operacji potrzebne są 2532 osoby. Uwzględniając miejscowe siły, kalkulacja sił operacyjnych przedstawia się następująco:

[d] *Było:* Nikuliczi.

[e] *Jeden lub więcej składników podanych zostało błędnie.*

	Требуется:	Имеется:	Не хватает:
Оперработн[иков] НКВД и УРКМ	887	647	240
Партийно-советск[их] работников....	950	950	–
Красноармейцев	350	–	350
Сельского актива	345	345	–
Итого:	2532	1942	590

Операция будет произведена в ночь с 13-го на 14-е, с наступлением рассвета.

Для перевозки выселяемых к пунктам погрузки, мобилизовывается транспорт в следующем количестве:

грузовых автомашин – 98
легковых – 31
подвод – 1076

Начальниками оперативных участков назначаются:

Участок № 1 – начальник 3 Спецотдела УНКВД, лейтенант госбезопасности т. ИВАНОВ;

Участок № 2 – начальник Коломийск[ого] ГО НКВД, лейтенант госбезопасности т. АВЕРБУХ;

Участок № 3 – зам[еститель] начальника 2 отдела УГБ УНКВД, мл[адший] лейтенант госбезопасности т. ГОРШКОВ;

Участок № 4 – зам[еститель] начальника 3 отдела УГБ УНКВД, ст[арший] лейтенант госбезопасности т. ЛИФАНОВ;

Участок № 5 – начальник 2 отдела УГБ УНКВД, ст[арший] лейтенант госбезопасности т. ЧЕРЕПЕНИН[1].

Члены областной тройки:

Начальник УНКВД по Станиславской области
Капитан государственной безопасности
МИХАЙЛОВ

Начальник 2 отдела УГБ НКВД УССР
Капитан государственной безопасности
ПАВЛЫЧЕВ

[1] Черепенін Микола Юхимович (нар. 1900); ст. лейтенант ДБ (11 I 1940); з 1921 в органах держбезпеки; з 11 VI 1939 до 16 XI 1939 – в.о. нач. слідчої частини УНКВС Одеської обл.; з 16 XI 1939 до 12 IV 1941 – нач. 2-го відділу УДБ УНКВС Станіславської обл.; з 12 IV 1941 – нач. 3-го відділу (СПВ) УНКВС Станіславської обл. ГДА СБУ, ф. 12, послужна картка Черепеніна М.Ю.

	potrzeba:	jest:	brakuje:
pracown[ików] oper[acyjnych] NKWD i URKM...	887	647	240
pracowników partyjno-sowieck[ich]	950	950	–
czerwonoarmistów	350	–	350
aktywu wiejskiego	345	345	–
Łącznie:	2532	1942	590

Operacja zostanie przeprowadzona nocą z 13 na 14 [kwietnia], o świcie.

Do przewozu wysiedlanych do punktów załadunkowych zorganizowana zostaje następująca liczba [środków] transportu:

samochodów ciężarowych – 98
–"– osobowych – 31
podwód – 1076

Wyznacza się naczelników odcinków operacyjnych:

Odcinek nr 1 – naczelnik 3. Oddziału Spec[jalnego] UNKWD, lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] t[owarzysz] IWANOW;

Odcinek nr 2 – naczelnik Kołomyjsk[iego] GO NKWD, lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] t[owarzysz] AWERBUCH;

Odcinek nr 3 – zast[ępca] naczelnika 2. Oddziału UGB UNKWD, mł[odszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] t[owarzysz] GORSZKOW;

Odcinek nr 4 – zast[ępca] naczelnika 3. Oddziału UGB UNKWD, st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] t[owarzysz] LIFANOW;

Odcinek nr 5 – naczelnik 2. Oddziału UGB UNKWD, st[arszy] lejtnant bezpieczeństwa państw[owego] t[owarzysz] CZERIEPIENIN[1].

"Członkowie Obwodowej Trójki:"

"Naczelnik UNKWD Obwodu Stanisławskiego
kapitan bezpieczeństwa państwowego"
MICHAJŁOW

"Naczelnik 2. Oddziału UGB NKWD USRS
kapitan bezpieczeństwa państwowego"
PAWŁYCZEW

[1] Nikołaj Jefimowicz Czeriepienin (ur. 1900); st. lejtn. GB (11 I 1940). W organach bezpieczeństwa od 1921; od 11 VI 1939 do 16 XI 1939 p.o. naczelnika Jednostki Śledczej UNKWD Obwodu Odeskiego; od 16 XI 1939 do 12 IV 1941 naczelnik 2. Oddziału UGB UNKWD Obwodu Stanisławskiego; od 12 IV 1941 naczelnik 3. Oddziału (SPO) UNKWD Obwodu Stanisławskiego. HDA SBU, f. 12, Karta przebiegu służby Czeriepienina N.J.

[а]Зам[еститель] нач[альника] отделения ГЭУ НКВД СССР
Лейтенант государственной безопасности[а]
МЕЛЕШЕНКОВ[2]

«...» апреля 1940 г.
г. Станислав
[д]Верно: (—) Павлычев[д]

ГДА СБУ, ф. 16, оп. 1, спр. 395, арк. 223–228.
Завірена копія, машинопис.

[а–а] *Вписано від руки.*

[2] Ймовірно Мелешенков Тимофій Тимофійович, лейтенант ДБ (7 VI 1939). https://nkvd.memo.ru/index.php [доступ 18 II 2022].

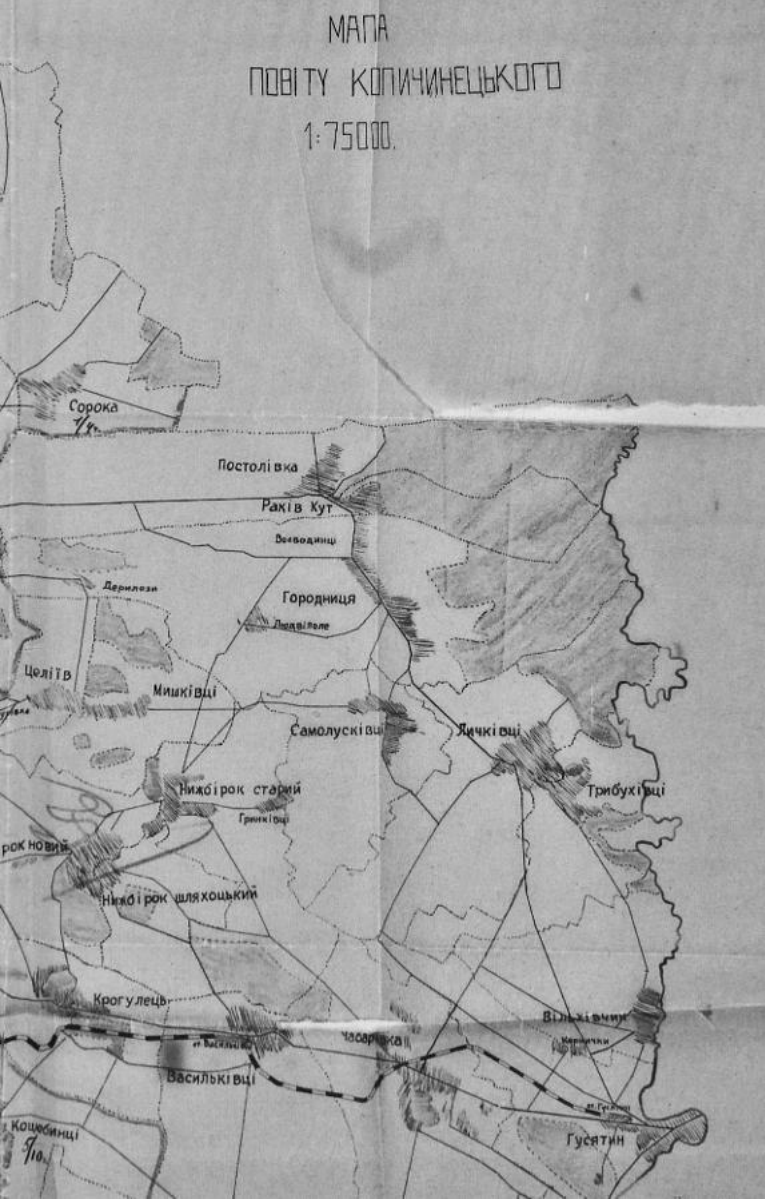
[a]Zast[ępca] Nacz[elnika] Wydziału GEU NKWD ZSRS
[1] lejtnant bezpieczeństwa państwowego[a]
MIELESZENKOW[2]

„..." kwietnia 1940 r.
m. Stanisławów
[f]Za zgodność: (—) Pawłyczew[f]

HDA SBU, f. 16, op. 1, spr. 395, k. 223–228.
Kopia uwierzytelniona, maszynopis.

[f-f] *Zapisano odręcznie.*
[2] Być może Timofiej Timofiejewicz Mieleszenkow, lejtn. GB (7 VI 1939). https://nkvd.memo.ru/index.php [dostęp 18 II 2022].

Перемилів
Карашинці
Хоростків
Сухостав
Яблонів
Тудорів
Копичинці
Чарнолози
Майдан
Коті вка
Теклівка
Корчакова
Оришківці

МАПА
ПОВІТУ КОПИЧИНЕЦЬКОГО
1:75000.
Сорока
Постолівка
Раків Кут
Всеводинці
Дерилеви
Городниця
Целіїв
Мишківці
Самолусківці
Яичківці
Трибухівці
Нижній рок старий
Грінківці
рок новий
Нижній рок шляхоцький
Крогулець
Васильківці
Кошелинці
Гусятин

Niniejsza książka została przygotowana przez pracowników Instytutu Pamięci Narodowej, Służby Bezpieczeństwa Ukrainy oraz Instytutu Badań Politycznych i Narodowościowych Narodowej Akademii Nauk Ukrainy im. I.F. Kurasa. Wybór źródeł pozwala na prześledzenie organizacji i przebiegu operacji deportacyjnych w latach 1940–1941, dzięki którym ZSRS mógł spacyfikować okupowane od września 1939 r. tereny dawnej II Rzeczypospolitej. Zamieszczone w zbiorze dokumenty sowieckich służb specjalnych dotyczą zachodnich obwodów USRS i nie tylko ukazują dramaturgię wydarzeń, lecz także przyczyniają się do pełniejszego zrozumienia przyczyn, sensu oraz specyfiki poszczególnych etapów represji.

Od 11 tomu zmieniliśmy nazwę serii. Dawna seria „Polska i Ukraina w latach trzydziestych–czterdziestych XX wieku. Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych" obecnie będzie ukazywać się pod tytułem „Polska i Ukraina w XX wieku. Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych".

Це видання підготовлене співробітниками Інституту національної пам'яті Республіки Польща, Галузевого державного архіву Служби безпеки України та Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф. Кураса НАН України. У книзі опубліковано документи про організацію та перебіг депортаційних операцій 1940–1941 років, за допомогою яких СРСР упокорював окуповані у вересні 1939 року території колишньої Другої Речі Посполитої. Надруковані у цьому томі документи радянських спецслужб щодо західних областей Української РСР не лише виразно відбивають драматизм подій, а й сприяють рельєфнішому розумінню мотивів, змісту, специфіки різних фаз репресій та їхніх наслідків.

Починаючи з цього 11-го тому, ми змінюємо попередню назву серії «Польща та Україна у тридцятих–сорокових роках XX століття. Невідомі документи з архівів спеціальних служб» на таку: «Польща і Україна у XX столітті. Невідомі документи з архівів спеціальних служб».

Cena: 90 zł (części 1–2)

PEŁNA OFERTA NA
ksiegarnia.ipn.pl